

rum tāquam luminaria quædam gradiuntur, simulatque in tenebris conspecti fuerint, aliorum oculos in se conuertentes. Quorum in numero cū ipse sis, cura ut possessionem tuam retineas.

Hierio. 14.

Veri ac synceri virtutis amatores, & dū in corpore viuunt, vrbes dirigunt: & eo deposito, amoris ac desiderij aculeum relinquunt. Quocirca & clara atque insignia eorum monumenta sunt, & in honore posterit, & perpetua memoria, idque merito: virtutem enim adepti sunt, quæ ita natura comparata est, ut mors eam minimè attingat. Quod si de diuino numine eadem nobiscum fētiress, futura gloria commemorata te ad virtutis amorem vehementius acuissem & erexissem.

Serapioni correctori. 15.

Nihil æquè tam apud homines amplū ac præclarum, quàm apud Deum splendendum & laude dignum aliquem reddere solet, ut ea quidem, quæ velit efficere possit, semper autem benigna atque humana, & velit, & faciat. Quoniam igitur potestas in imperio inest, cura ut humanitas ei admisceatur: quo deposito etiam magistratu, clarum ac celebrem te præbeas. Nam si iracundiæ indulgeas, ac potentia tua & autoritate abutaris, gloriam tuam extingues, atque immanitatis & feritatis opinionem referes. Etenim iis, qui peccant veniam impertire, diuina quædam reseat: è vestigio autem eos implacabili animo excruciare, belluina & serpentina. Ecquis igitur omissa diuini numinis imitatione animalibus humi serpentibus similem se præbere in animum induxerit? Nemo profectò: nisi qui & diuinum metum, & humanam existimationem atque gloriam parui pendit.

Maroni. 16.

Medicus Hippocrates incurabili mor-

ρεύονται ἀλλὰ τῆς ἀρετῆς, ὡς ὅτε φῶ-
σῃρες ἐξαίφνης ἐν σκότῳ φανέντες, καὶ
ὀπιπρόντες πρὸς αὐτοὺς τῆς ἄλ-
λων τὰς ὀφείας. εἰς τοῖνυν αὐτῶν τυ-
χάνων, ἔχῃ τῆς κτήματος.

Ιερίῳ. 18.

Οἱ γνήσιοι τῆς ἀρετῆς ἐρασταί, καὶ
ζῶντες ἐν σώματι, ὁρῶσι τὰς πόλεις,
καὶ ἀποθέμενοι τὸ τοῦ ἐλπίδα λείπονσι
κέντρον τῆς πόλεως. ποιῶντες ὁπίσθηται
μὲν αὐτῶν οἱ πόλεις, ἐν τιμῇ δὲ τὰ γέ-
νη, διηγεῖται δὲ ἡ μνήμη δικαίως. ἀρε-
τὴν γὰρ ἐκτίσαντο, ἥς ὁ πέφυκεν ἄ-
πλεον πλεονή, εἰ δὲ καὶ ὁμογενῶν
ἡμῶν ἐτύχῃσιν ἐν τῇ περὶ τῆς θείας δό-
ξης τῆς μελλούσης δόξης μνημονεύσας,
ἐπὶ ἐρώσῃ ἂν σε πλέον πρὸς τὴν τῆς
ἀρετῆς ἐρώτα.

Σεραπίωνι κόρριντο. 18.

Οὐδὲν ἔγωγε καὶ παρὰ ἀνθρώποις ἐν-
δοξον, καὶ παρὰ θεῷ εὐδόκιμον οἶδέ
ποιεῖν, ὡς τὸ δυνάσασθαι μὲν ἂν βού-
ληται, αἰεὶ δὲ φιλάνθρωπον καὶ
βούληται καὶ πράττειν. οὐκοῦν ἐπει-
δή τὸ δυνάσασθαι ἐν τῇ ἀρχῇ, παρέστι,
τὸ φιλάνθρωπον τὴν ἐκείνου ἀνάσσειν, ἵνα
καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν αἰσίδιμος γένοιτο. εἰ
δὲ θυμῷ χαλίσσας, καὶ τῇ ἐξουσίᾳ ἀπο-
χρήσει, σβέσσει μὲν τὸ σαυτοῦ κλέος,
θελιδίας δὲ δόξαν ἀποτίσῃ. τὸ μὲν γὰρ
συγγνώμης ἀξιοῦν τοὺς πλάοντας
θεῖον. τὸ δὲ παρὰ πόδας ἀπαραιτή-
τως κολάζειν, θελιοῦ παρὰ τὴν οὐσίαν
δεσ. τίς τοιγαροῦν παρὲς τὸ μμήσα-
σθαι τὸ θεῖον τοῖς χαμαὶ ἐρπουσιν ἐξο-
μοιωθῆναι βουληθήνῃ, ὅδεῖς πλὴν ἐξ
μήτις καὶ τοῦ θεοῦ φόβου καὶ τῆς
τῆς ἀνθρώπων δόξης καταφρονή-
σει.

Μάρωνι. 19.

Ο μὲν ἱατρικὸς ἰσχυρὸς ἐστὶν παρὰ
ἱεσὶν

νέσε, τοῖς κεκατημένοις μὴ ἐγχει-
ρεῖν. ὥπινες πειθόμενοι τῇ ἀπαρρε-
σάντων σε ὡς κομιδῇ ἀπηλγηκότα,
μᾶλλον δὲ νεκρωμένον, καὶ ἡμᾶς, τοὺς
ὅτι μετάνοιαν ὁρᾷ καλουῦντας κα-
μωδῶσιν, ὡς ἀθίοπα σμήχειν ὅτι χει-
ροῦντας. ἐγὼ δὲ πολλὰς ἐν ἀνθρώποις
μεταβολὰς καὶ γεννημένας ἀκούων,
καὶ γινόμενὰς ὁρῶν, καὶ ἐσομένας προ-
δοκῶν, διεγείρειν σε καὶ κατευνάειν δι-
χασμόν ὥσθην, ἐλπίδι χρηστῇ τρεφόμε-
νος. εἰ δὲ καὶ, ὅσον μὴ γένοιτο, ἀλ-
μαρτήσασμι, τὸ τοῦ ἐμαυτῶ ἐλπί-
λεῖν κερδαίνω, καὶ οὐκ ἐσομαι τῇ τὴν
θάλατταν πλέοντων ἀπηνέστροφος, οἱ ὅ-
ταν πινὰ ἴδωσιν ἐκπεσόντα νέως, τὰ
ἴσα χαλάσαντες, πειρώσιν αὐτοὺς ἀνι-
μήσαντα. εἰ δὲ μὴ βεβληθῇ ἐκείνος
συνθῆναι, ἔδειξεν αὐτοὺς ὡς μὴ βεβληθῇ-
τας σῶσαι ἀπάσιτο. ἀνάγευσον τοι-
γαροῦν ἐν τῇ βουβῇ τῆς κακίας· πέ-
παστο τῆς ἀσελγείας· ἐνόησον τὸ ἐ-
πίκηρον τοῦ τῇ δὲ βίβ, καὶ τίς ἐκείσε
ἀπαράτητον τιμωρεῖται· τί μάτην, μάλ-
λον δὲ ὅτι κακῶ ἀναλίσκεις τὸν χρό-
νον; ἐνόησον, ὅτι μίαν ἔχων ψυχὴν, πᾶσιν
αὐτῶν τοῖς ἀσχετοῖς πάσχει κατεμό-
λυνας, ἀπάλλασον σαυτὸν μὲν κακίας
καὶ ἀσχύνης καὶ καμωδίας καὶ κολά-
σεως· τίς δὲ ἐκκλησίαν μολυσμῶ,
τὸ δὲ θυσιαστέριον κηλίδος, τὸν δὲ χει-
ροτονήσαντά σε ἐκκλημάτων, ἡμᾶς δὲ
λύπης, τοὺς δὲ ἀγίους ἀενάων δα-
κρύων.

Παμπρεπὶς Διάκονος. 17.

Ἡ εἰς τὸ θεῖον ἐλπίς, πύργος ὅσιν
ἀρραγής, οὐ τίς λύσιν μόνον ἐπαγγελ-
λόμενος τῇ δεινῶν, ἀλλ' οὐδὲ παρόν-
των αὐτῇ παρατήσας συλχῶν. ὁ
γὰρ τῇ ἀνθρωπίνῳ ἀπηλλαγμένος,
καὶ τῇ ἀναθῇ ἐλπίδι ἑαυτὸν ἐξαρτή-
σας, οὐ μόνον ταχίστην ἐπάγεται τῇ
δεινῶν τὴν ἀπαλλαγὴν, ἀλλ' οὐδὲ
παρόντων αὐτῇ θορυβῆται καὶ τα-

bo correptis manum admoliri vetat cui
nonnulli ex iis qui de tua salute, vt homi-
nis ab omni doloris sensu remoti, vel po-
tius mortui, desperarunt, nos quoque qui
te ad poenitentiam cohortamur, tanquam
Æthiopē dealbare conantes, Comicis di-
steriis infectantur. Ego verò, multas in
hominibus mutationes, & iam extitisse
audiens, & fieri conspiciens, & futuras ex-
pectans, rectè mihi facturus esse videor, si,
bona spe fretus, te excitem ac corrigam.
Quòd si (id quod vtinam ne accidat) mea
me spes fefellerit, illud certè lucrabor, ne
quis me criminari possit: nec iis, qui nauigant,
crudeliorem me præbebo, qui cùm
aliquem è naui lapsum viderint, demissis
velis eum ex vndis extrahere nituntur.
Quòd si ille seruari nolit, nemo iam erit,
qui eos hoc nomine accuset, quòd eum,
qui noluerit, minimè conseruarint. Quā-
obrem ex vitii fundo emerge, ac petu-
lantia & lasciuia tuæ finem impone. Co-
gita quàm caduca & fragilis hæc vita sit:
quàm acerbum futuræ vitæ supplicium.
Quid tu incassum, vel vt rectius loquar in
malum ac perniciem tempus consumis?
veniat tibi in mentem, quemadmodum,
cùm vnā duntaxat animam habeas, om-
ni eam flagitiorum genere contaminaris.
Liberā quæso, & teipsum vitio, atque in-
famia, & suggillatione, ac cruciatu: & Ec-
clesiam labe: & altare macula: & eum,
qui te in sacrum ordinem cooptauit, cri-
minatione: ac denique sanctos viros la-
chrymis, quas sine vlla intermissione
profundunt.

Pamprepio Diacono. 17.

Spes in Deum, firma turris est, non mo-
dò rerum grauium & acerbis depul-
sionem pollicens, verùm ne præsentibus
quidem illis animum perturbari sinens.
Nam qui à rebus humanis sese exemit, ac
spe cælesti suspensum animum habet, non
modò id consequitur, vt rebus molestis &
grauibus quamprimum liberetur: verùm
ne præsentibus quidem illis in tumultu ac

perturbatione versatur, ut qui sacræ illius anchoræ expectatione recreetur & erigatur. Hanc igitur adhibe: atque omnes molestias superabis.

Isidoro Presbytero. 18.

Hefychij, viri singulari erga Deum pietate præditi, negotio coronidem imponas velim: ut & tu nominis celebritatem adipiscaris: & ego ingenti voluptate afficiar: & ipse rursû tua omnia prædicet. Est enim is vir, qui gratias agere norit.

Eutocio Diacono. 19.

Quod multis rebus minimè indigere, communi omnium consensu maximum bonum sit, liquet. Quod autem sublimiorem se præbere, quàm ut facultatibus opus sit, habeat, multò maioris virtutis ac laudis sit, id quoque extra controuersiam est. Ac proinde animæ curam maximè geramus: corporis, quantum necessitas exigit: externorum bonorum, ne tantillum quidem. Hac enim ratione hîc quoque beatitudinis arcem attingemus, quæ cælorum etiam regnum parturit. Quod si quibusdam audientibus minimè vera hæc esse videntur, at mihi videntur. Neque enim tam sedulo id ago, ut, quæ dico, veritatis fidem apud auditores nanciscantur (nisi velut obiter ac præter destinatum opus) quàm ut apud me.

Maroni. 20.

Quantum vita quieta, & à negotiis feriata, voluptatis habeat minimè scire videris: nec tu fortasse solus, verum ij quoque qui idem, quod tu, vitæ genus susceperunt, ut qui eam nunquam purè ac syncerè degustarint. Desine itaque non modò curiosè aliena inquirere, atque calumniari: verum etiam calumniatores comparare. Metuendum enim est, ne in stuporem prolapsus, vitium complectaris, virtutem autem probris atque ignominia afficias.

ἐξήτεται τῇ παροδοκίᾳ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ἀκρόας ὀρθοῦ μῦθος. ἡ δὲ τοίνυν αὐτῇ, καὶ πάντων ἔση κρείττων τῆς λυπηρῶν.

Isidorῶι παροδευτέρῳ. ιη.

Κορωνίδα ὁπτιθεῖναι τῷ χατὰ τὸν θεοσεβέστατον Ησύχιον παράγματι χαταξίωσον, ἵνα σὺ μὲν αἰδιμος γένοιο, ἐγὼ δὲ λίαν ἠοδῆην, αὐτὸς τε πάλιν ἀνακηρύξῃ τὰ σὰ ἅπαντα. ἀνὴρ γὰρ ὅστιν εἰδέναι χρεῖταις ὁπιστά μῦθος.

Εὐτοκίῳ Διακόνῳ. ιθ.

Ὅτι μὲν τὸ μὴ δεῖσθαι πολλῶν συνωμολόγηται μέγιστον ἀγαθόν, δηλον. ὅτι δὲ καὶ τὸ τῆς τῆς ὄντων ἡρείας ἀνώτερον καὶ κρείττονα εἶναι, πολλῶ μείζονος εὐπρεπείας ἂν εἴη, καὶ τὸ το συνωμολόγηται. ἔκουσ φροντισμῶν τῆς μὲν ψυχῆς μάλιστα, τῆς δὲ σώματος ὅσον ἀνάγκη, τῆς δὲ ἔξω μὲν ὅσον. ἔγω γὰρ κενταῦθα πρὸς τὴν ἀκροτάτῃ μαχηριότητα φθάσαι μὲν, τὴν καὶ τὴν οὐρανῶν βασιλείαν ὠδίνουσαι. εἰ δὲ ποῖν οὐ δοκεῖ ταῦτα ἀκύνειν ἀληθῆ εἶναι, ἐμοὶ δοκεῖ. οὐ γὰρ τοσοῦτον ὅπως τοῖς ἀκούουσιν ἀλέγω δόξῃ ἀληθῆ εἶναι παροδυμῶμαι, εἰ μὴ εἴη πάρεργον, ἀλλ' ὅπως ἐμοί.

Μάρωνι. κ.

Εοικὼς ἀγνοεῖν ὅσην ὁ ἀπαράγων βίος ἔχει τὴν εὐφροσύνην. τάχα δὲ οὐκ αὐτὸς μόνος, ἀλλὰ καὶ οἱ τὸν αὐτὸν σοὶ βίον ἐπανηρημένοι, ἅτε μηδέποτε ταύτης γευσάμενοι, χαθαρώς. πέπαιστο τοίνυν μὴ μόνον πολυπραγμονῶν, καὶ συγκοφαντῆς, ἀλλὰ καὶ τοὺς συγκοφάντας συγκροτῆς. κινδυνεύεις γὰρ εἰς ἀναλγησίαν ἐκπεπληκῶς, τὴν μὲν κακίαν ἀειπεῖν, τὴν δ' ἀρετὴν παροπληκίζειν.

Ερμῶ.

Ερμολόγι· ὁπισκοπῶν. κ.α.

Hermogeni Episcopo. 21.

Δεινὴν ἡμῶν ὡς ἐπυθόμην ἢ σὴ θεο-
σέβεια ὅπῃ φίλων ἐποιήσατο πινῶν
τὴν καταβολήν, ὡς ἔδει. Ἀλλὰ γε αὖτε
των παρρησιαστικωτέρων ἐλθεῖν· αἱ γὰρ
ζητῶνται παρηνέσις, ἵχυσαν οὐδὲν δυ-
ναμῶν διορθώσασθαι Εὐσέβιον τὸν
ὁπισκοπὸν, καὶ μὴ βυβλόμην. Ἰδοὺ
τοίνυν, ὡς ἔρχεται κεφαλὴ. καὶ γὰρ ἀπο-
λογώσασθαι, ὅτι πᾶσαν κεκίνηκα, ὡς
οἷός τε ἦν, ἰατρείας ὁδὸν, καὶ πρὸς σπιν-
θεραν καὶ τραχυτέραν. καὶ οὐδὲν ὡς ἔ-
λέλοιπα τῆς ὀφειλόντων ἀναμοχλεύ-
σαι τὴν νόσον, καὶ οὐ δεδιώκημι, τοῦ
πᾶντος κρείττους τῆς βοηθημάτων εὐ-
ρεθέντος, καὶ εἰς ἀναλησίαν ἐκπε-
πρωκότος. δημοσιεύσαι μὲν οὐδὲν καὶ
τὰ λίθης ἄξια καὶ βαθείας σιγῆς. ὁ-
μως δὲ ὀλίγα τῆς ἰδικῆς αὐτῷ μετὰ
παρρησίας ἐπεταλμῶν, δηλῶ, ἵν' εἰ-
δείης ὅτι καὶ τέττα τῶ μέγας κατεφρό-
νησι, καὶ παύσαιο ἡμᾶς ἀπιώμηνος.
γέγραφα μὲν γὰρ αὐτῷ πολλὰ, μὲν δὲ
ἐχρῆν, ὀλίγα δὲ δακρύων γράφω. ὁπι-
τεμῶμαι γὰρ τὰ πλεῖστα μακρηγορεῖν
δοῦμαι φυλατόμηνος. ἡ πόλις πᾶσα
τὰ πειρᾶν σου τραγὰς δρᾶ-
ματα, φησὶ, δι' ἣν αἵτιαι πτωσέσκεις
τὰς χειροτονίας; τίς ἐνεκεν πρὸς πί-
νεις τὴν ἱερωσύνην; τίς χάριν καπη-
λεύεις τὸ θεῖον; δι' ἣν αἵτιαι μαινοί-
ται ἀνάκτορα; τίς χάριν τὰ τῆς
πειρήτων σφετερισμοῦ ζηματίζει;
ἀλλ' ὅτι γήρως οὐδ' ὡς νεωτερίζεις
τοῖς ἀδικήμασι, τίς ἐνεκεν οὐκ ἐμει-
νας ἄρχων, ἀλλ' ἀρχόμενος ὑπὸ τῆς
κακίας ἐφωρᾶθης; ἰδοὺ τοίνυν ὅτι μέ-
ζονα δίκην δίδης ἂν, ὅτι δίδραχμας αὐ-
τὸς ἀκωλύειν ἐτέρους ἐτάχθης.

Μάρωνι. κ.β.

Δι' ἣν αἵτιαι ἀποπνέεις σοὶ καὶ ἀκή-
ροκτος ὁ πρὸς τὴν ἀρετὴν τυγχά-
νει πόλεμος, ἡδέως αἰ σου πυνθίμην

Grauibus verbis, ut ad me perlatum est,
pietas tua presentibus quibusdam amicis
me accusavit, quod liberioribus ac-
rioribusque literis minimè usus sim: quan-
doquidem blandæ ac suaves admonitio-
nes Episcopum Eusebium corrigere mini-
mè potuerint. Hoc igitur scias velim, ὁ
mihi sacrosanctum caput, (me enim pur-
gem oportet) me nullum non medicinæ
genus tam blandius, quàm asperius ten-
tasse, nec eorum, quæ morbum reuellere
debebant, quicquam omnino prætermi-
sisse: nec tamen id potuisse: quod videlicet
morbus omnibus remediis superior ac va-
lentior inuentus sit, atque in stuporem ex-
ciderit. Quamquam autem ea minimè di-
uulgare attinet, quæ obliuione atque alto
silentio conterenda sunt, pauca tamen ex
iis quæ priuatim ad eum adhibita verborum
libertate scripsi, tibi patefaciam, ut eum
hanc quoque partem contempsisse intelli-
gas, meque criminari desinas. Etenim mul-
ta quidem ad eum, quæ oportebat, scripsi:
pauca autem lachrymas fundens scribe.
pleraque enim resecabo, ne prolixitatis
opinionem subeam. Verbs vniuersa, perspi-
cua tua flagitia tragicis verbis proferequēs,
ad hunc modum loquitur: Quam ob cau-
sam sacras initiationes vendis? Ecquid sa-
cerdotium prodis? Quid affers, quod diui-
no numine ad cauponarium quæstū abu-
teris? Quid causæ est, quamobrem templa
contaminas? Eccur auersis pauperum bo-
nis opes colligis? Quid est, cur in senectutis
limine flagitiis & sceleribus iuuenescis?
Cur nō in imperio permansisti, verum
vitio parere deprehensus es? Hoc igitur
scito, te grauiore hoc nomine pœnas da-
turum esse, quod ea ipse perpetrasti, quæ
ne alij committerent, pro tuo munere at-
que officio prohibere debuisti.

Maroni. 22.

Lubenter ex te audirem, quidnam causæ
sit, quamobrem tam atrox atque inexpia-
bile virtuti bellum indixeris. Si enim Epi-
Q

curum admiraris, atque ad eius exemplar vitam tuam depingis, ecquid Christianum te profiteris? Si autē Christianus appellari cupis, quam ob causam Epicureo more vitam instituis?

Eutocio Diacono. 23.

Pura & numeris omnibus absoluta libertas est, nulla omnino re indigere. quod quidem ut humanæ naturæ conditione sublimius ac præstantius, diuino numini tribuatur. Secūda autē ab ea, paucis opus habere, quod quidem homines consequi, atque ad id peruenire possunt. Hanc igitur amplectamur: quoniam prima captum nostrum nunc excedit.

Olympio Diacono. 24.

Quod omni oratione præstantiorem, nec finem vnquam habituram voluptatem, labores ac certamina proferant, quodque ærumnæ nihil sint, si cum eius gloriæ, quam virtus parit, magnitudine comparētur, non te fugit. Quoniam igitur pacto, cum hæc tibi comperta & explorata sint, illud à me tibi exponi voluisti, in mundo pressuram habebitis: perspicuum enim est, certaminum ac laborum studium hanc vitam esse: coronarum autem & præmiorum futuram.

Ioh. 16.

Ausonio Correctori. 25.

Cum certior factus fuisset, preces ab vniuersa vrbe tibi adhibitas fuisse, absurdum existimaui me huiusce deprecationis expertem esse, qui & primus, & fortasse solus, ut ea conficiatur, laborare debeam. Ac quidem quoddam seriū ad eam illa venerit (nam pro ipsa, causa mihi dicenda est) præfectorum eorum, qui huic haud facile obtemperant, animus atque institutum in causa fuit. Etenim propter eos, qui crudeliter & inhumanè imperant, nec benignitatem, ac misericordiam integritati admiscant, urbem quoque iam piguit, crebras

ἐγώ· εἰ μὴ γὰρ Ἐπίκyroιο θαυμάζεις, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὁρῶν τὸν σαυτὸν ζῶντα φέρεις βίον, τίος ἐνεκεν χρεῖταις εἶναι θεωροῖς; δὲ χρεῖταις χρεματίζειν βούλει, δὲ ἢν αἰτῶν ὁπτικούρειον ἀφ' ἑαυτοῦ βίον;

Εὐτοκίῳ ἀφ' ἑαυτοῦ. κγ.

Ἡ μὴ εἰλικρινὴς καὶ ἀκριβὴς ἐλευθερία ἐστὶν, τὸ μηδὲν ὁλῶς δεῖσθαι, ὅτε κρεῖττον ὢν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, θεῖον ἔσω· ἢ δὲ μετ' ἑκείνου, τὸ ὀλίγον δεῖσθαι, ὅτε καὶ δυνατὸν καὶ ἐφικτὸν τοῖς ἀνθρώποις κατέστηκε. ταύτῃ οὖν περὶ τῶν, ἐπειδὴ ἢ τῶν αὐτῶν τῶν ἡμῶν ἀνέφικτος.

Ολυμπίῳ ἀφ' ἑαυτοῦ. κδ.

Ὅτι τίτῳ ἀφραστον καὶ ἀληκτον εὐφροσύνην οἱ πόνοι καὶ οἱ ἀγῶνες φύσσει, καὶ ὅπου οὐδὲν οἱ μέγχοι πρὸς τὸ μέγεθος τῆς εὐχέας τῆς ὑπὸ τῆς ἀρετῆς πικτομένης, οἶδα. πῶς πένιου ταῦτα ὁπτικούρειος, ἑκείνο ἐζήτησας μαθεῖν, τὸ, ὅτι τῶν ἐξέτε ἐν τῷ κόσμῳ τέτρω; δὴλον μὲν γὰρ ὅτι τῶν μὲν ἀγῶνων καὶ τῶν ἀθλῶν σφάδιον ἐστὶν ὁ παρὼν βίος· τῶν δὲ σφάδων καὶ τῶν ἐπαθλῶν, ὁ μέλλων.

Αὐσονίῳ κορρίκτορι. κε.

Πυθόμυρος ὑπὸ τῆς πόλεως πάσης τίτῳ σὺν τῷ ἀντιπάλῳ μεγαλόνοισι, ἀποπονὴν αἰμορρῆσαι τῆς ποιότητος τῆς ἀντιπάλου, τὸν καὶ πρῶτον καὶ μόνον ἴσως φροντίζειν περὶ αὐτῆς ὅπως ἀνυδαίη ὁ φείλοντα. τὸ μὲν οὐ βραδέως εἰς τὸ ἐλκυσθέναι· καὶ γὰρ ἀπολογίσατο ὑπὲρ αὐτῆς, ἢ τῶν μὴ ῥαδίως αὐτῇ πειρομένων ἀρχόντων, ἀπὲς τῆς ἀντιπάλου ἀρετῆς. ἀφ' ἑαυτοῦ γὰρ τὸς ὁμῶς καὶ ἀπ' ἀνθρώπων ἡγούμενος, καὶ μὴ κρινώμενος τῇ καθαφότητι τίτῳ φιλανθρωπίας, καὶ ἡ πόλις ἀπετάει.

τάραξε λοιπὸν παροργίζων συνεχῶς
παράκλησις τοῖς οὐ κατὰ τὴν σὴν
συνέσει νομίμως καὶ φιλανθρώπως ἄρ-
χῆσι, καὶ αὐτεπαγγελτῶς εὐεργετῆσι.
καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσοῦτον. τὴν δὲ
παράκλησιν τῆς δόξης, εἰς ἔργον ἐ-
νεργεῖν καταξίωσον. ὥς τῳ γὰρ ἰσχυρῶ
ὅτι τῆς δυσκόλων ἀφ' ἧς τὴν σὴν πεπεί-
ραται ἀρχαγμάτων ὁ κατεχόμενος με-
γαλοπρέπειαν, ὅπως ἰσχυρῶ εὐεργετη-
θῇ αὐτὸν δύνασθαι, εἰ τῆς σῆς ὅτι
λάβοιτο ῥοπή.

Ωρίωνι Διάκονῳ. κγ.

Χρὴ τὸς μαθητευομένους, καὶ ὡς
πατέρας φιλεῖν τῶν ὄντως διδασκά-
λων, καὶ ὡς ἄρχοντας δεδοικέναι, καὶ
μήτε ἀφ' ἧς τὴν ἀγάπην ἐκλύειν τὸν
φόβον, μήτε ἀφ' ἧς τὸν φόβον ἀμαυροῦν
τὴν ἀγάπην.

Παλλαδίῳ Διάκονῳ. κδ.

Εἰσωτηρίας ἔρας. πάντα ποιεῖ τὰ εἰς
ταύτην ἄρνητα. τῇ γὰρ ὁπίσθιμου
τός πνεύματος οὐ τὸ γενέσθαι καλῶς ἐ-
στίν, ἀλλὰ τὸ πάντα ἀράττειν ὅπως ἔν
γένοιτο.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ, Ανατολίῳ, καὶ
Μάρωνι Διάκονῳ. κη.

Εἰ τοῖς φιλαρέτοις τὸ μετριοπαθεῖν
ὑπάρχει τῷτο γὰρ καὶ τὰ ἄλλα πλεο-
νεκτήματα κοσμεῖτε καὶ φαιδρύνετε, καὶ
τοῖς ἀμαρτωλοῖς τὸ ταπεινῶσαι δύ-
λον ὅτι συμφέρει. ὅτι τῇ γὰρ καὶ ὑψι-
λὰ φρονήσαν, ἐν ταῦτα μὲν γέλωτα
καὶ ἀσχυρίαν ὑπομένοντες, ἐκείσε δὲ
δίκην καὶ τιμωρίαν ἀναμύροντες. οἱ μὲν
γὰρ δίκαιοι καὶ ἀφορμαὶ ἔχουσιν τὰ κα-
πορτήματα, πρὸς τὸ καυχῶσθαι, οἱ
δὲ ἀμαρτωλοὶ, ἀπὸ ποίων πρᾶξεων
ἐπαρθεῖεν ποτὶς; τί ποίουν τῆς πε-
πραγμένης ὑμῶν, οὐχ ἱκανὸν ταπει-
νῶσαι καὶ καθελεῖν τὸ φρόνημα. τοσαῦ-
τα καὶ ὑμῶν ὅτιν, ὡς φασί, τὰ πλημ-
μελήματα, ὡς μηδὲ τῆς πολλῶν πι-

iis deprecationes offerre, qui non, pro tuæ
prudentiæ more, legitimè atque humanè
magistratum gerunt, nec sponte ipsi sua ad
bene de hominibus merendum impellun-
tur. Atque hæc hæc hactenus. Tu verò id quod
precibus à te plebs petit, conficere quæso
ne graueris. Quemadmodum enim hoc
scimus, eum, qui detinetur, difficiles ac
molestas res ob magnificentiam tuam ex-
pertum esse: eodē modo illud quoque sci-
mus, eum iuuari ac beneficio affici posse, si
opem tuam atque auxilium nanciscatur.

Orioni Diacono. 26.

Discipuli veros magistros, & vt patres
amare, & vt principes timere debent: ac
neque ob amorem metum discutere, ne-
que ob metum beneuolentiam obscurare.

Palladio Diacono. 27.

Si salutis desiderio teneris, omnia, quæ
ad eam ducunt, effice. Nam qui vt aliquid
fiat, expetit, quò id fiat, quiduis agere
debet.

Zosimo Presbytero, Anatolio & Maroni
Diaconis. 28.

Si virtutis amantes modestia decet (nam
ea reliquas animi dotes exornat & illu-
strat) peccatoribus quoque profectò sum-
misso atque humili animo esse conducit.
Quonam enim nomine sublimiter de se
sentiant, qui & hic risum atque infamiam
sustinent, & illic pœnam & cruciatum ex-
pectant? Nam probi viri, ex iis quæ rectè
atque cum laude gerunt, gloriandi ansam
habent. Improbi autem ac scelerati, quas
nam tandem actiones habent, ob quas ani-
mis efferantur? Quidnam igitur ex iis, quæ
egistis, ad deprimendam & deiiciendam
arrogantiam non sufficit? Tot enim ac
tanta, vt aiunt, vestra scelera sunt, vt ne
quisquā quidem ē vulgo ea ignoret. Ad eò
per totam urbem sugillantur, ac peruulga-

Q ij

Luc. 18.

ta sunt. Quod si tot flagitia perpetrantes, & superbicis, & aduersus probos viros arma induitis, virtutis eorum cursum interrumpere molientes, videte quem finem malum hoc habiturum sit. Nam cum virtute florentem atque ornatum Pharisaum (non enim eum, vt mentientem, sed vt arrogantem accusat Scriptura) concepta ex rectè factis superbia detrimento affecerit, quid afferri potest, quin vobis, qui ne publicano quidem similes, verum multis partibus eo improbiore estis, contracta ex sceleribus insolentia, & animi elatio detrimentum allatura, vósque in extremum exitium deiectura sit. Quamobrem huiusmodi crapulam edormite: ac maximè quidem, vt ne peccetis, studete. (Sic enim via quadam progredientes eò tandem peruenietis, vt probas quoque atque cum virtute coniunctas actiones edatis.) Sin autem (quod non credo) in flagitiis & sceleribus ad extremum vsque diem volutari constituitis, saltem ne committite, vt malum malo curetis, nimirum aduersus quos minimè fas est, arma sumentes, atque aduersus quos minimè conuenit, insolenter vos efferentes.

Iisdem. 29.

Qui nec iudicij metu tanguntur, nec regni cupiditate flagrant, verum ad seuitiã & inhumanitatem seipfos acuunt (quorũ principes ac coryphæos nonnulli vos esse censent, ex iis, quæ perpetratis, hanc sententiam ferentes) hæc cum animis suis reputare debent, quæ, vt mihi quidem persuadeo, rationi consentanea sunt, ac lectorum calculo iudicanda permitto. Nempe quod si Dei causa quidpiam perpeti recusent, id tamen alio quoque modo perpeti necesse habebunt. Si autem Dei causa mortem oppetierint, immortales atque ab omni labe alieni futuri sunt. Neque si ipsius causa pecunias egentibus minimè dederint, cum iis ad alteram vitam abscessuri sunt. Hæc igitur Deus hîc ab ipsis exposcit, quæ, etiam si ipse non exposcat, tamen quia mortales atque corruptioni obnoxij sunt,

γὰ αὐτοὺς ἀγνοεῖν. ἔγω καὶ μαρτυρεῖται ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ περιβόητά ἐστιν. εἰ δὲ ποσῶντα δρώντες, καὶ μέγα φρονεῖτε, καὶ κατὰ τῆς ἀποδόσεως ὁπλίξεσθε, ἐξέκοψαι αὐτοῖς τὸν τῆς ἀρετῆς δρόμον μηχανώμενοι, ὁρᾶτε οἱ τελευτᾶ τὸ κακόν. εἰ γὰρ τὸν ἀρετῇ κομῶντα φαρισαῖον. ὃ γὰρ ὡς ψευδοῦμενον αὐτὸν, ἀλλ' ὡς ἀλαζόνα γράφεται ἡ γραφή· τὸ μέγα φρονεῖν ὅτι τοῖς κατωρθώμασιν ἐβλάψεν, ὑμᾶς τοὺς μὴτε κατὰ τὸν τελώνην, ἀλλὰ πολλῶ πονηροτέρως ἐκείνῳ, ὡς φασί, τυγχάνοντα, πῶς οὐ βλάψει τὸ μέγα φρονεῖν ὅτι τοῖς πλάσμασι, καὶ εἰς ἕχατον ὁλεθρον κατενέγκοι. ἀνανήψατε τοιγαροῦν ἐκ τῆς τοιαύτης μέθης, καὶ μάλιστα μὴ ἀποδίδετε μὴ πλημμελεῖν. ἔγω γὰρ καὶ εἰς τὸ κατωρθοῦν ὁ δὲ παροῖόντες ἐλθοῖτε. εἰ δὲ τοῖς ἀμαρτήμασιν, ὅπως ἐπιφύω μέχρι τέλους ἐγγεληνδένου κακρίκατε, μὴ κακῶ τὸ κακὸν ἰᾶσθε, ὁπλίζόμενοι μὴ καθ' ὧν ἔμεμα, ἑσθαιρόμενοι δὲ καθ' ὧν ἠκιστα χεῖρ.

Τοῖς αὐτοῖς. κθ.

Οἱ μὴτε κρίσιν δεδιότες, μὴτε βασιλείας ἐρῶντες, ἀλλ' εἰς ὁμότητα καὶ ἀπαθρηπῖαν ἑαυτοὺς ἀλείφοντες, ὧν κορυφαίους ὑμᾶς πινὲς κατατάττουσιν, καὶ πάλιν ἐξ ὧν ἀφ' ἧν δρᾶτε ταῦτ' αὐτῶν φέροντες τὴν ψῆφον, ἐκείνα λογίζασθε διχασμὸν ἄνειν, ἅπερ καὶ εὐλογία καὶ ἀκόλουθά ἐστιν, ὡς γὰρ ἑμαυτὸν πείθω. κρίνεισθε δὲ καὶ τῇ τῆς ἐντυγχάνοντων ψήφῳ, ὅτι ἂν μὴ ἀφ' αὐτὸν θεὸν ἔλονται π παθεῖν, ἀνάγκη αὐτὸν καὶ ἄλλως ὑπομείναι. ἂν ἀφ' αὐτὸν θεὸν μὴ τελευτήσωσιν, ἀθάνατοι καὶ ἀκίεστοι ἔσονται. οὐτε ἂν τὰ χεῖματα δι' αὐτὸν μὴ δοῖεν τοῖς δεομένοις, ἔχοντες αὐτὰ ἐκείσε ἀπελευθύνται. ταῦτα ἀπατεῖ παρ' αὐτῶν ἐνταῦθα. ἃ καὶ μὴ ἀπατεῖ τοῦτο, καταλείψετε πάντως ἀφ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ὁπίκμηροι. ταῦτα βού-

βούλεται αὐτοὺς ποιῆσαι γνώμη, ἢ καὶ ἀνάγκη δὲ αὐτοὺς ποιῆσαι. τοσούτον ἂν οὐδ' ἀπαρτῇ παρορθῆναι μόνον τὸ δὲ αὐτὸν γίνεσθαι, ὥς τότε συμβῆναι πάντως καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς παραγμάτων γίνεσθαι. τοιγαροῦν καὶ τοὺς ἐχέφρονας ἢ πάντως ἀνάγκη παρῆναι, ἐλέσθαι παρῆναι δὲ αὐτὸν. τὸ γὰρ εἰ παρορθοίτο μὴ ἀκούσας ἔξει τὴν ὑπακοήν, καὶ ὑπερβαλεῖ τοὺς πόρους ταῖς ἀντιδόσεσι.

Ἀθανασίῳ. λ.

Εἰ βασιλείας ἐραῖς, τί χρημάτων ἔχῃ παρορθῶς. εἰ δὲ καὶ τῆς θείας ἀμοιβῆς ἀντιποιῇ, τί τὴν ἀνθρωπίνην θηρώμενος, ὃ λήγεις.

Ἀπολλωνίῳ ἐπισκόπῳ. λα.

Νῦν τοῖςδε τοῖς παραγμάσιν, καὶ γὰρ παρορμιῶν ἐσιώμῃ τὸν πόρον, σκιρτῶντα μὲν ὑπὸ θείας εὐφροσύνης, καὶ παρὲς τὴν θεῖαν ἐπειρόμενος, ἀδυνατοῦντα δὲ παρὲς τὸν μέλλοντα χρόνον ἡρεμεῖν, εἰ μὴ τινα παρορμὴν ὅκ τῆςδε τῆς ἐπιστολῆς περιστάμενος, εἰς τὴν ἡδὴ ἐλπίδα δέξειεν καταβάλλεσθαι βεβαῖαν, τῆς μελλούσης. Φημὶ παρηγορεῖς τὴν παρορμίδα. ἔκαστος ὅσον τάχος ἐπέχειν, εὐορτὴν ὑμῶν ἀπὸ τῆς παρούσης σπουδῆς.

Ηρακλείῳ ἐπισκόπῳ. λβ.

Ὅσῳ κρείττω καὶ ἀξιολογώτερον ἐχειροτονήτης οἰκονομεῖν παραγμάτα, τοσούτῳ μᾶλλον ἀκοίμητον καὶ διορατικώτατον εἶναι σε καὶ, ἵνα μὴ θείων διολησθῇς ἐν παραγμάσιν, μείζονα ἀπενέγκῃ τὴν κατὰ φύσιν ἀνάγκη γὰρ τὴν κατὰ φύσιν τοσαύτην ἔσθαι διαμαρτυροῦν τῇ μεγάλῃ, ὅσον ἂν καὶ τὴν ἀμείνων, ἀμεμπτον ἀκατήρτησαν τὴν λειτουργίαν.

Ισχυρίῳ πρεσβυτέρῳ. λγ.

Λίαν ἐπήνεσά τινος σὺν θεοσέβειαν,

omnino relinquent. Hæc eos animi inductione ac sententia facere vult, quæ etiam inuitos ac repugnantes facere necesse est. Quapropter hoc duntaxat ab ipsis adiungi postulat, ut sua causa ea fiant. Nam ut contingant, ab ipsa quoque rerum natura prorsus efficitur. Ac proinde qui sana mente sunt, quæ omnino perpeti sibi necesse est, ut ea ipsius causa perpetiantur, animū inducere debent. Hoc enim si accesserit, sufficientem obedientiam habebit, ac labores præmiis superabit.

Athanasio. 30.

Si te regni cupiditas tenet, quin tu pecunias contemnis? Rursum si diuinam mercedem affectas, quin tu te humanam aucupari non desinis?

Apollonio Episcopo. 31.

Nunc hisce literis, velut præludiis quibusdam, cupiditatem nostram pascimus, præ diuinā quidem læticia gestientem & exultantem, atque ad conspectum tuum properantem, verum ad futurum tempus quiescere nequeuntem, nisi solatiū quoddam ex hac epistola consecuta, hinc iam firmæ spei fundamenta iacere videatur, hoc est, futuræ solēnitatis expectationem. Quocirca festum nobis per aduentū tuū & præsentia quā ocyssimè parere matura.

Heraclio Episcopo. 32.

Quò præstantioribus & excellentioribus negotiis administrandis præfectus es, cōvigilantiorem ac perspicaciorem te esse patet est: ne à diuinis conatibus lapsus, maiorem criminis notam subeas. Tantam enim, si à summis virtutibus aberres, accusationem esse necesse est, quantā, si munus tuum ab omni reprehensione factum rectumque conseruaris, merces futura sit.

Ischyroni Presbytero. 33.

Pietatem tuam magnoperè laudaui, qui

Q. iij

patris sententiam honore prosecutus sis: ei que, cui ut præesset, obtigit, hoc suffragium tribueris, quod oræstantissimè quid faciendum esset, considerarit.

Dionysio. 34.

Obliuio citra humanum vitium haudquaquam contingit: contingit tamen, quæ admodum & alij morbi. Eorum enim animos subit, à quibus memoria seiuncta est. Tum autem fugit & euanesceat, cum quispiam eam memoriæ armis profligarit. Quoniam igitur, cum nobiscum esses, virtus tibi perpetuò in memoria versabatur, posteaquam autem abscessisti, te ipsum, ut audiui, obliuioni dedidisti, necessarium diximus eam Epistolarum iaculis petere, ut extinctam ac deletam memoriam reducamus. Abeat itaque in præceptis obliuio, ut memoriæ gratia rursus expleat.

Macario Episcopo. 35.

Eorum, qui durior fortuna conflictantur, quisque misericordia & commiseratione dignus est, cum calamitates suas deplorat. Sin autem ad alios calumniandos ipsisque obrectandum se conuertat, miserationem quoque, quam res ipsius aduersæ atque calamitosæ aliis excitabant, ut ipse nosti, amittit. Neque enim iam misericordia, verum odio dignus esse iudicatur, dum ad facienda aliis negotia calamitate abutitur. Quoniam igitur curiositatis, molestiam allis libenter exhibentis, femina exorientia euellenda sunt priusquam pullulent, nec vi vlla comprimi possint, atque ei ipsi qui lacefliuit, periculum creent (nam qui calumniis premitur, probitatis ac morum elegantia nomine, cunctorum ore celebratur) eum, quem calamitas temulètia afficit, velim accerfas, ipsique, ut à claro ac celebri viro abstineat, persuadeas.

Petro. 36.

Quoniam per literas à me quæris, quidnam illud sit, concident gladios suos in

πρόσωπον τὸν τοῦ πατρὸς γνώμην, καὶ τῷ ἡγεῖσθαι λαχόντι τὴν ἐπὶ τῷ ἀριστα διεσκέφθαι σπονδὴν ἐμνηστῆσαν ψῆφον.

Διονυσίου. λδ.

Οὐκ ἐκτὸς ἀνθρωπίνου πάθους ἡ λήθῃ συμβαίνει. συμβαίνει δὲ ὅμως καὶ ἰσχυρὰ καὶ τὰ ἄλλα νοσήματα. ὅπως γὰρ τὰς ψυχὰς ὧν ἡ μνήμη κεχάριται, ἀλλὰ τότε φεύγει καὶ οἴχεται, ὅταν τις αὐτῇ τοῖς τῆς μνήμης ὅπλοις καταγωνίσσεται. ἐπεὶ γοῦν ἄτε μὲν μετ' ἡμῶν ἦοδα, μνήμην ἄλῃσιν εἶχες τῆς ἀρετῆς. σποδοὶ τῆς δὲ λήθης, ὡς ἐπυθόμεθα, ἐκδεδώκας σάυτον ἀναγκάσθων ὥσθ' ἡμῶν ταύτῃ καταλοξῶσαι χάμασι, ἵνα τὴν ἀφανισθεῖσαν μνήμην ἐπαναξωμεν. οἰχέσθω τοίνυν ἡ λήθῃ κατὰ κρημνῶν, ἵν' ἐκλάμψῃ πάλιν τῆς μνήμης ἡ χάρις.

Μακαρίῳ ἐπισκόπῳ. λε.

Τῶν δυσπραγόντων ἕκαστος, ἐλέος ὅτι καὶ οἴκτου ἄξιός ἐστι κατὰ τοῦτο τοῦ συμφορᾶς. εἰ δὲ τῶν τὸ σκολιαντῶν ἐτέρους καὶ ἐπιπράττειν τρέπεται, καὶ τὸν ἐπὶ ταῖς δυσπραγίαις ἔλεον, ὡς οἶδα, σπύλυσιν. ὅσα ἐπὶ γὰρ οἴκτος, μίσος δ' ἄξιός ἐστι κρίνεται, εἰς φιλοπραγμοσύνην τῇ συμφορᾷ καταχρώμενος. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τὰ πάτερματα τῆς φιλοπραγμοσύνης ἀρχόμενα ἐκκόπτειν πρὶν ἀναφυῆναι, καὶ ἀκάρητα γενέσθαι, καὶ κίνδυνον τεκεῖν αὐτῷ τῷ καταρξάμενῳ. ὁ γὰρ σκολιαντῆς μοῖρος παρὰ πάντων ὅτι χαλκάραθ' ἀδεται. καταξίωσον μεταπέμψασθαι τὸν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς μετύνοντα, καὶ πείσαι σποχέσθαι ἀοιδίμῳ ἀνδρός.

Πέτρῳ. λς.

Ἐπειδὴ γέγραπας ὅτι τὸ, συγκλίσαι τὰς μαχάρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα.

ἄροτρα οἰμῶν, μάλλον δὲ πέπεισμαι
σαφῶς τὸ περὶ φητεῖν, ὅτι δὴ
τὸ τῆς εἰρήνης ἄροτρον, φημι δὲ τὸ
θεῖον περὶ τῆς Χρυσῆς κήρυγμα, πᾶς
φιλοπόλεμος πηλασέσθαι χώρας, ὡς τὰ
ἀμυντήρια τῆς κακίας, εἰς τὰ βιω-
φελῆ τῆς γεωργίας μετασκευασθῆναι
ὄργανα.

Ερμῖα κόμῃσι. λζ.

Επειδὴ σκανδαλίζομαι, ὡς γέ-
γραπται, τῷ βίῳ ζωῆς τῶ πρεσβυ-
τέρῳ, τὸς βαπτίζοντες ὑπὲρ αὐτοῦ, εἰς
τὰ χεῖρα καὶ ἀναγκάσματα ἡγῆ πα-
ρελάβετε, ἀντεπεστέον τὴν τα-
χύνει δὲ χεῖρα ὡς ἡν, ὅτι ὁ τελόμενος ὁ-
δὸν τῶν βαπτισμάτων εἰς τὰ σωτηριώδη
σύμβολα, εἰ ὁ ἱερεὺς μὴ εὐβίως εἴη,
ἀλλὰ αὐτὸς μὲν πάντῃ τε καὶ πάντως.
καὶ γὰρ ἀναβεβαίωσάσθαι, ἀπολύ-
σθαι τῆς θείας ἐκείνων καὶ λόγῳ κρεί-
ττωνων εὐεργεσιῶν. ὁ δὲ ἱερεὺς τῆς ἰδίας
βίῃς ἀργαλέωτερον ὑφέξει λόγον. καὶ
ποσαύτῃ αὐτῷ παροτρύνει καλὰς
γενήσεται, ὅση καὶ πᾶσι αὐτῷ ὑπὸ κη-
ται. ὁ γὰρ μὴ δὲ τῷ ἱερῶς ὡς τετιμῆ-
σθαι γενόμενος ἀγαθός, μέζονος ἀνείη
καλὰς εἰκότας αἰτίας. μὴ δὲ τοι-
γαροῦν τῆς μὴ μὲν τῶν θεῶν ἐκεί-
νην τελετῶν, ἥ τις τῶν ὑπὸ τοῖς μν-
ηθεῖσιν ἀνοίγει, φροντιστέον, ὡς ταύτῃ
τῶν βαπτισμάτων, εἰς τὰ τῆς σωτη-
ρίας συνθήματα, μὴ δὲ ὅταν πλάσσει,
εὐπρόσωποι ἡγείσθαι ἔχειν ἀπολογία
τὸν τῆς ἱερέως βίον. ταῦτα δὲ φημι, ὅτι
ὡς πάντων τῆς ἱερέων τοῖς ὄντων,
μὴ γένοιτο. εἰ γὰρ καὶ ποῖ παροτρύνει
ταῦτα τὰ ἐκλήματα, πᾶν ἀπεσι-
καὶ εἰ μὴ ποῖ παροτρύνει κακορρήματα,
ὅθεν πάντων ἀπέστιν. ἀλλὰ δεῖξαι γέ-
λων, ὡς καὶ πάντες εἰς τοῖς τοῖς, ὅθεν ὁ
φωπίζομαι τῶν βαπτισμάτων. εἰ δὲ
λογισμὸς οἶμαι ταῦτ' εἶναι ἀνθρώπων,
ἀπὸ τῆς θείας σε πιστώσας λόγων
πειρασμοῦ. τί γὰρ τῆς Βαλαάμ γέ-
γοτε μᾶλλον; ἀλλ' ὅμως τῇ γλώτ-
τῃ αὐτοῦ εἰς εὐλογίας κατεχρήσατο ὁ

vomeres, existimo, vel potius mihi per-
suadeo, apertè illud prædictum esse, quòd
pacis aratrum, hoc est, diuina de Christo
prædicatio regiones belli cupidas mitiga-
bit: quarum vitij arma & præfidia in vti-
lia & ad vitam accommodata organa cō-
mutabuntur.

Hermio Comiti. 37.

Quandoquidem Zosimi Presbyteri vi-
ta offensus, ut scripsisti, eos, qui ab eo bap-
tizantur grauissimis ac maximi momenti
detrimentis mulctari existimas, rescriben-
dum ad te quàm celerrimè duxi: nimirum
quòd is qui initiatur, quantum ad salutaria
symbola spectat, ex improba Sacerdotis
vita nullo damno afficitur, verum ipse pror-
sus atque omnino (assecuratione quippe
uti oportet) diuinis atque omnis dicendi
facultate præstantioribus beneficiis fruc-
tur. Sacerdos autem grauiore vitæ suæ ra-
tiones subibit, tantusque ad ipsius pœnam
atque cruciatum cumulus accedet, quan-
tus prius in eum honor collatus est. Nam
qui, ne sacerdotio quidem ornatus, probi-
tati studuit, ut grauius in eum animadu-
eretur, haud dubiè promeretur. Quæ cum
ita sint, nemo ex iis qui diuino hoc sacra-
mento, quod cæleste regnū initiatis ape-
rit, imbuuntur & consecrantur, ut hinc ad
salutis tesseram damno atque incommo-
do affectus, in cura & solitudine versetur:
nec, cum in peccatum lapsus fuerit, speciosam
excusationem se Sacerdotis vi-
tam habere existimet. Hæc autem dico,
non tanquam sacerdotes omnes tales sint
(Deus enim procul id auertat: quamuis
enim nonnulli his vitiis laborent, at à qui-
busdā tamē eadē absunt. Ac rursum quāuis
quibusdā virtutes desint, at non tamē om-
nibus desunt) verum ut illud ostendam
quod etiam si omnes eiusmodi essent, ni-
hil tamē hinc ad eum, qui baptizatur, de-
trimenti redit. Quòd si hæc hominum
duntaxat ratiocinationes esse arbitraris, à
diuinis oraculis fidem tibi facere cona-
bor. Quid enim Balaam illo impurius ac

Numer.
23. 5.
24.

Q iij

Joan. II. scelestius extitit? Et tamen ipsius lingua Deus ad benedictiones abusus est. Quid rursum Caipha sceleratius? Et tamen vari-
cinatus est, & gratia linguam quidē ipsius tetigit, at non item mentem tetigit. Quod si quid etiam, quod magis mirandum sit,
3. Reg. 17. intelligere cupis, per coruum, hoc est, im-
mundam auē, cælipetā illū Eliā pascēbat. Quocirca nē dubites, quin per flagitiosos quosdam Sacerdotes (neque enim omnes condēnare oportet, nec æquū est) diuina & natura sublimiora beneficia tribuūtur.

Zosimo. 38.

Malorem in modum miror, quī fiat, ut tu, nec cuiusquam exemplo impulsus ac pertractus, nec quenquam qui te imitetur, habiturus (auertat enim Deus ne quis in tantam voraginem ruat: utināque etiam ipse ex pestifera hac temulentia emergas) Sacerdotes eos qui virtutibus ornati atque instructi sunt, ac spiritualibus dotibus ac rectē factis abundāt, vituperes, eorūque fugillationem actionum tuarum excusationem habere te existimes. At non ita est, vir optime, non inquam ita est. Quin potius & hominibus ridendum atque cōdemnādum te propiās: & à Deo permultas pœnas sustinebis, quod & vitium amplexus sis, & virtutem contempseris, & ipsius alumnos maledictis proscideris, & Sacerdotio per summam petulantiam contumeliæ notam inuiseris: aded ut plurimi homines, ne dicam omnes, à te offensi, in salutis symbolis detrimentum acceperint. Ut igitur ab omnibus his malis eximaris (id enim opto) fac te ipsum noscas.

Arabiano Episcopo. 39.

Non modò illud existima, te culpa & reprehensione carere, verum etiam laudibus plenum esse oportere. Illud enim quorumlibet etiam est: hoc autem summa virtute præditorum.

Eudamoni Diacono. 40.

Quoniam inter plurimas necessitates

θεός. τί δὲ τῆς Καϊάφαι ἀλλ' ὁμῶς πορεύ-
φήτευσεν, καὶ ἡ χάρις τῆς μὲν γλώτ-
της ἤφατο, τῆς δὲ γνώμης ἔχ' ἤφατο.
εἰ δὲ καὶ τοῦ ἁδοξότερόν πεθελεῖς μα-
θεῖν, διὰ κόρακος, ἀκαθάρτου πληνῶ-
τον ὑρανόδρομον ἔτρεφεν Ἡλίαν. μὴ τοί-
νυν ἀμφιβαλλε, εἰ δὲ ἱερέων πινῶν ἀ-
μαρτωλῶν, ὃ δὲ γὰρ πάντων καταψη-
φίσασθαι χρὴ, ὃ δὲ δίχασμον, τὰ θεῖα
καὶ ὑπερφύη δίδεται χαρίσματα.

Ζωσίμο. 38.

Λίαν θαυμάζω, πῶς μήτε τοῦ
δείγματι ἐκείνῳ, μήτε ἔξω τὸν
μυκησόμενον. μὴ γὰρ δὴ γένοιτο πινῶ-
εἰς ποσὶν ἐάραθρον καταπεσεῖν, γέ-
νοιτο δὲ καὶ σὲ ἀνεσκεῖν ἐκ τῆς ὀλε-
θέραι ταύτης μέγας τὸς ἀρεταῖς κο-
μῆσθαι ἱερέας, καὶ πνευματικοὺς κατα-
θάμασι βρύνοντας κακῆγορεῖς, νομίζων
ἀπολογία ἔχειν τῆς οἰκείων παραγ-
μάτων, τίς τῆς ἄλλων καμωδία.
ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τῷ, ὃ βέλπε, οὐκ ἐ-
στιν, ἀλλὰ καὶ παρ' ἀνθρώποις γέλωτα
ὀφλισκάνεις, καὶ κατάγνωσιν, καὶ πα-
ραθεῖς πολλὰς ὑπομένεις τιμωρίας,
ὅτι τε κακίαν ἠσάσω, καὶ ὅτι τίς ἀ-
ρετὴν ἠτήμασας, καὶ ὅτι τὸς ταύτης
προφίμους ἐκακηγόρησας, καὶ ὅτι εἰς
τίς ἱερῶν παροινήσας ἐξύβρι-
σας, ὡς τὸς πλείους τῆς ἀνθρώπων,
ἵνα μὴ λέγω πάντας σκαδαλιόεντας
ὑποσού, νομίσαι εἰς τὰ τῆς σωτηρίας
τοῦ βέλφαθαι σύμβολα, ἵν' οὐδὲ τῶ-
ν ἀπάντων ἀπάλλαγής τῆς κα-
κῶν, εὐχόμεν γὰρ, γινώθι αὐτόν.

Αραβιανῷ ἐπισκόπῳ. 39.

Μὴ μόνον μέμψως κρείττονα οἶου
δεῖν εἶναι σαυτὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπαίνων
ἐμπλεῶν. τὸ μὲν γὰρ καὶ τῆς τιμῆς
τῶν ὅσων, τὸ δὲ τῆς ἀκρῶν εἰς ἀρετῶν

Εὐδῳμόνι Διάκονῳ. 40.

Επεὶ δὴ πλείους ἢ φύσις ἡμῶν ἀνά-
κα

κας ἔχουσα, μέγιστην ἔχει τίμω τῆς γα-
 ερός. πολλὰ γὰρ ἡμῶν ὑπὸ τῆς πείρας ἡ-
 κισα λόγῳ πεισθῆναι βέλεται, λο-
 γισμῶ τίμω τυραννίδα αὐτῆς περικό-
 ψαιδον καὶ τὸ ἀχέαιον χειρὶ ἀσθε-
 μι χαλκώμεθα. τῆς δὲ ἐστὶν, εἰ τῇ
 λεία τίμω ἀνάγκην περυσσάμεν,
 καὶ τῇ αὐτοκράτειρά τίμω ἀμετρίαν κο-
 λάσμεν.

Ζωσίμῳ μα.

Οὐκ εἰς τὸ μὴ δοῦναι δίκην, ὡς βέλπ-
 τε, ἀλλ' εἰς τὸ δοῦναι ἀργαλεωτέραν,
 εἰ μὴ γνωσιμαχίης, καὶ τὰς ἡτῶας
 πάσας ἀναμαχέσαιο, ἵο μηδέπω δοῦναι
 ἀετιήσεταί σοι.

Ωφελίῳ γραμματικῷ. μβ.

Τοῦ κατὰ πεπληχῆσαι ἔφημι τοὺς
 ἄλλους μικρὸν γὰρ ἴσως τοῖς πολλοῖς
 τῷτο, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν Λιβάνιον τὸν
 ἐπὶ ἐγγλωσσίᾳ παρὰ πᾶσι βεβοη-
 μένον, τίμω τοῦ ἀοιδίου Ἰωάννη γλωτ-
 ταν, καὶ τὸ ἑλλας τῆς νοσημάτων, καὶ
 τίμω πενήτητα τῆς ἐνθυμημάτων
 τεκμήριον, ἢ ὑπερβολή, ἐν ᾗ οὐ μόνον
 αὐτὸν μακαρίζει ἔτι δυνάμενον εἰ-
 πῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐγκαταλείπει.
 καὶ ταῦτα βασιλεῖς τυγχάνουσιν. ὅτι
 δὴ τοῖς τε ἐπαγνέταις τετυγχάνουσιν. ἐστὶ
 δὲ αὕτη.

Λιβάνιος Ἰωάννῃ. Δεξάμενός σου
 τὸν λόγον τὸν πολὺν καὶ χαλόν, ἀνέ-
 γνων ἀνδράσι λόγων καὶ αὐτοῖς δημοσ-
 γοῖς, ὡς ἔδειξεν, ὅς οὐκ ἐπιδόξατε, καὶ
 ἐδόξα, καὶ πάντα ἔδρα τὰ τῆς ἐκπε-
 πληγμένων. ἡδὴν οὖν, ὅτι τῷ δει-
 κνύονα τίμω τέχνην ἐν δικαστηρίοις
 παρρησίας τὰς ὑπερδείξεις, καὶ μακα-
 ρίζω, σὲ μὲν ἔτι δυνάμενον ἐπαγνέειν.
 ἐπαγνέταις δὲ τοῖς τε τετυγχάνουσιν, τὸν
 τε δόντα πατέρα, καὶ τὸν λαβόντα
 υἱὸς τίμω βασιλείαν. καὶ ταῦτα μὲν
 Λιβάνιος γέγραφε. Πλάτωνα δὲ δο-
 καῖ τὸ σαφές καὶ λεῖον γνήσιον εἶναι ἀλ-
 πκισμὸν. ἔτι γὰρ φησιν, ἐλάλησαν οἱ

quibus natura nostra premitur, maxima
 est ea, qua eam venter exercet (nam cum
 multa nobis imperet, rationi obtemperare
 minimè vult) considerationis ope atque
 auxilio ipsius tyrannidem amputemus: at-
 que, ut quod vix omnino subigi potest, su-
 bigamus, rationem incamus. Hoc autem
 assequemur, si eo quod opus sit necessitatē
 leniamus, ac per frugalitatem immodera-
 tionem coërceamus.

Zosimo. 41.

Quòd nondum pœnas dederis, vir opti-
 me, non eo tibi rediget, ut nullas pœnas
 pendas, sed ut grauiiores & atrociores luas,
 nisi resipiscas, atq; acceptas clades sarcias.

Ophelio Grammatico. 42.

Quòd, non dicam alij (paruum enim id
 fortasse plerisque videri queat) verum etiā
 ipse Libanius, qui eloquentiæ nomine apud
 omnes clarus ac celebris est, præclari
 viri Ioannis linguam, ac sententiarum pul-
 chritudinem, & argumentorum densitatē,
 ad stuporem vsque miratus sit, argumento
 est ea Epistola, in qua non modò eum, qui
 tanta dicendi facultate præditus sit, beatū
 prædicat, verum etiam eos, quorum lau-
 des oratione celebrarat, & quidem qui
 imperatores essent, quòd eiusmodi laudū
 suarum præconem cōsecuti essent. Huius
 autem Epistolæ hoc exemplum est.

Libanius Ioanni S. Cum pulchram tuā
 & elegantem orationem accepissem, viris
 quibusdam, qui & ipsi orationum opifices
 & architecti sunt, eam legi. Quorum nul-
 lus erat, qui non saltaret & clamorem ede-
 ret, eaque omnia faceret, quæ homines ad-
 miratione perculsi & attoniti facere solēt.
 Ego igitur eo nomine voluptate affectus
 sum, quòd ad forensē operam, in qua ar-
 tis specimen edis, demonstratiuum quoque
 dicendi genus adiungis. Atque & te bea-
 tum duco qui ad hunc modum laudare
 queas, & item eos qui talem laudum sua-
 rum præconem nacti sunt, hoc est, & pa-
 trem, qui imperium dedit, & filios qui

acceperunt. Atque hæc quidem scripsit Libanius. Plutarchus autem perspicuitatē ac facilitatem germanum Atticismum esse censet. Sic enim, inquit ille, locuti sunt oratores. At verò Leontinus Gorgias primus hunc morbum in forenses orationes inuexit, ut qui sublimē ac tropicum dicendi genus amplexus sit, ac perspicuitatem labefactarit. Hic porrò morbus, inquit ille, admirandum quoque Platonem attigit. Quamobrem si hac in re Plutarcho fides habenda est, præclarus ac celebris Ioānes omnes superat, ut qui & Atticum se verbis præbuerit, & perspicuitatem, qualē haud scio an alius quisquam, adhibuerit.

Eustathio Presbytero. 43.

Resurrectionis corporum sermonem, ut impossibilem, ab Ethnicis irrideri dixisti. Operæpretium est igitur, quoniā Scripturas sacras reiiciunt, ex ratiocinationibus ac demonstrationibus cuiusmodi sermonem extruere, qui velut vim afferat, efficiatque, ut quod obscurum est, perspiciamus. Quapropter si sapientes & eruditi sunt, quænam Philosophi dicant, confiderent. Nam illi corpoream essentiam ex quatuor elementis conflata ac temperatam esse asserentes, mutabilem hanc esse statuunt: quippe cum elementa faciliē inter se migrent. Etenim ignis, crassitiem contrahens, ac deorsum vergens, aër efficitur, aër aqua, aqua terra. Ac rursus, terra extenuata, in aquam, aqua in aërem, aër in ignem commutatur. Quid igitur incredibile dicimus, cum corpus hoc, quod nunc maxima ex parte terræ particeps est, cum attenuatur, æthereum ac spirituale fieri affirmamus? Resurgere enim illud dicimus, non cuiusmodi nunc est, sed in meliorem statum immutatum & exornatum, atque ita, ut labem omnem & corruptionem, ac vitia, tanquam in fornace, deposuerit. Quocirca si sapientes & eruditi sunt, qui hæc considerant, incredulitati suæ finem constituent. Sin autem & literarum expertes, & Dialecticæ exercitationis im-

ρήτορες. Γοργίας δὲ ὁ λεοντίνος, πρῶτος τὴν νόσον ταύτην εἰς τὰς πολιτικοὺς λόγους εἰσήγαγε, τὸ ὑψηλὸν καὶ τὸ τροπικὸν ἀσπασάμενος, καὶ τῇ σαφηνείᾳ λυμηνάμενος. ἤφατο δὲ φησὶν ἡ νόσος αὐτῇ, καὶ τὸ θαυμαστὸν Πλάτωνος, εἰ τοίνυν γρη, γρη δὲ ἐν τέτῳ Πλάτῳ πάρχῳ πείθεσθαι, πλεονεκτεῖ τὰς ἄλλας ἀπαντας ὁ ἀοίδιμος Ιωάννης, καὶ κατὰ τὴν φωνὴν ἀπικί(ας, καὶ σαφηνεία, ὡς οὐκ οἶδ' εἰ τις ἕτερος, γρησαίμενος.

Εὐσταθίῳ πρεσβυτέρῳ. μγ.

Τὸν τῆς ἀναστάσεως τοῦ σώματος λόγον ἔφης, ὡς ἀδύνατον, γελᾶσθαι παρ' ἑλλήσιν. ἔκτου γρη ἐπειδὴ τὰς ἱερὰς γραφὰς γράφονται γραφὰς, ἐκ λογισμῶν καὶ ἀποδεικτικῆς τάξεως, ἀναγκασιὶ κατὰσκευᾶσαι λόγον παρὰσκευάζοντα ἡμᾶς τὸ σαφές συνιδεῖν. εἰ μὲν οὖν σοφοὶ εἴεν λογισάσθωσαν, ἀφασιν οἱ φιλόσοφοι. ἐκείνοι γὰρ ἀπὸ τοῦ πεισάρων τοιχείων τὴν ἑστίαν τὴν σωματικὴν κεκράσθαι φάσκοντες, πρὸς τὴν αὐτὴν ὑποπίπτει, ἀτεράδιως τοῦ τοιχείων εἰς ἄλληλα μεταχωρούντων. παχυρόμερον μὲν γὰρ τὸ πῦρ καὶ κατὰ θέαν, ἀέρα γίνεσθαι. τὸν δὲ ἀέρα ὕδωρ. τὸ δὲ ὕδωρ, γῆν. καὶ ἀνάπαλιν λεπτιμώμερον ἢ τὴν γῆν, ὕδωρ γίνεσθαι. τὸ δὲ ὕδωρ, ἀέρα. τὸν δὲ ἀέρα, πῦρ. τί τοίνυν ἀπίστον φησὶν, εἰ τὸ σῶμα τῆτο τὸ νῦν γῆς πλείστον μέτοχον ἐκ λεπτιμώμερον, αἰθέριοι γίνεσθαι φάσκον καὶ πνευματικόν. ἀνίστασθαι γὰρ λεγόμενον αὐτὸ, ὅ τοιούτον, ἀλλ' ἢ πρὸς τὸ κρεῖττον μετακοσμηθῆναι, καὶ τὴν φθορὰν ἀπασαν καὶ τὰ πάθη, ὥσπερ ἐκ νεότητός τοιούτου. εἰ μὲν οὐκ οἱ σοφοὶ εἴεν οἱ ταῦτα λογίζόμενοι, παυσάσθωσαν τῆς ἀπίστεως. εἰ δὲ καὶ λόγοι ἄμωροι, καὶ ἀπὸ λεκτικῆς γυμνασίας ἀπασαν τυγχάνοντες, ἔροιντο, τί βεβή τῆτο ἢ τὸ

ἢ τὸ τοῦτο δι' ὑποδείγματος βα-
δεῖται ὁ λόγος δεικνὺς καὶ τοῖς ἰδιώ-
ταις τὴν ἀλήθειαν· φαιδρὸν γὰρ ἵνα καὶ
παχυτέρω πρὸς τὴν σαφήνειαν τῆ λε-
γομένης χρησώμεθα τὸ ὑποδειγματι· ὅτι
ὡσπερ ἡ χρυσίτις γῆ λαμβάνουσα μὲν
ὑδαρπηλὸς γίνεται· πρὶ δὲ ὁμιλῶσα
χρυσός· καὶ οὕτως ἐπὶ πάχει σκεῖνα αὖ
πρὸς ἡμᾶς ἐπαχύνει, ὅπως καὶ τὸ σῶμα ὁμι-
λῶσαν τῇ ἀθανασίᾳ, καὶ τῇ ἀφθαρσίᾳ,
ἀνάλωτοι ἔσται καὶ ἀβαστοι πᾶσι τοῖς
πάρθεσι, οἷς γὰρ ἐν ἀλώτοις κατέστηκεν·
εἰ δὲ καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἐκ τῆς μὴ ὀν-
τος αὐτὸ πεποικῆτος ἐγγινώσκοντες
λογίζονται, οὐδὲ λογισμῶς τοῦτων
δείκνυνται· ὁ γὰρ μὴ δὴ ποιεῖν, πολ-
λῶ μᾶλλον γεγεννημένον ἀναστήσει.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. μδ.

Εἰ μὲν δυνατὸν ἦν τὰ χεῖματα μετὰ
θάνατον ἀποκομίσαι μετὰ σάντων, μά-
λιστα μὲν εἴδ' οὕτως τίμα ἦν ὑποδείξαι
ἐκείσε πικρὰς ἐξαιτίας ὅπως ἐκείσε
να· πλὴν, ἀλλ' ὅμως ἐδοκεῖ, σκιάν πνα
τῶν μυστηρίων σοι φέρειν· εἰ δὲ τῶ το μὲν
ἀδύνατον, δυνατὸν δὲ ταῦτ' ἀμεί-
ψαι εἰς ἐλεημοσύνας ἀναλάσσαντα, καὶ
μάλιστα μὴ δὲ τῆς ἐν πρὸς τῶν δοκῶ-
σης εἶναι τῶν πάλιν οὐκ ἐκείσε σοι προ-
σούσης· ἀμεινον τῆς πρὸς αὐτῶν γε-
νέσθαι, ὅτι τῆς ἀνάγκης ἐστίν· εἰ δ' ἔβου-
λει παρεσχέιν, τί καὶ τὰ τῶν πενήτων
ἀρπάζων οὐκ ἐρυθείας.

Πρὸς νηστεύοντας ἀσκητὰς ἀγαν. με.

Σύμμετρος ἔστω τῆς ἀρετῆς ὁ πόνος,
ἵνα μὴ ἀμετρος γίνηται τῆς μεταβο-
λῆς ὁ τρόπος.

Αθανασίῳ πρεσβυτέρῳ. μετ.

Εἰπέτω διερχόμενος πρὸς σέ, καὶ τὰ
ἐλλήνων πρεσβυτέρων, φήσαντί τε, ὅτι
καὶ ἡν πνα, καὶ παρὰ τὴν ἀρχαίαν συ-
νήθειαν, ἐσηγήσατο πολιτείας τὸ εὐαγ-
γέλιον.

periti sint, quarantque quidnam hoc
aut eiusmodi sit, per exemplum oratio no-
stra gradietur, ut rudibus etiam & indoctis
veritatem ostendat. Dicimus enim (ut de-
clarandæ huius rei causa crassius exemplū
adhibeamus) quod quemadmodum auri
spuma, si aquam assumat, lutum efficitur, si
autem igni admouetur, aurum, nec iam
ea patitur quæ prius patiebatur: sic etiam
corpus, cum immortalitate atque incor-
ruptione versatum, ab omnibus his affe-
ctionibus, quibus nunc obnoxium est, pror-
sus immune ac liberum erit. Quod si vim
quoque ac potentiam illius prudenti ani-
mo perpendant, qui ex nihilo corpus in
ortum produxit, ne his quidem ratiocina-
tionibus opus habebunt. Nam qui illud
ex nihilo effecit, multo magis effectum ad
vitam reuocabit.

Zosimo Presbytero. 44.

Si fieri posset, ut opes tuas post disces-
sum à vita tecum asportares, quanquam
ne sic quidem pretij cuiusquam essent, ut
pote à pretiosissimis alteri? aut diuitiis ob-
scurata, tamen umbram quandam conso-
lationis ex tibi afferre videretur. Cum au-
tem id fieri nequeat, possis autem eas, si in
eleemosynas insumpseris, in meliores com-
mutare, quin tu id facis? præsertim cum
ne filiorum quidem excusatio, quæ hone-
sti cuiusdam prætextus specie præ se fert,
tibi suppetat, nimirum id quod necessitatis
est, melius eo esse, quod voluntate animi-
que inductione efficitur. Quod si largiri
non vis, quin tu saltem, pauperum bona
rapiens, erubescis?

Ad Monachos ieiuniis immodicè deditos. 45.

Virtutis labor moderatus sit: ne immo-
deratus mutationis modus existat.

Athanasio Presbytero. 46.

Dic ad eum qui tecum altercatus est,
atque Ethnicorum dogmata proficitur,
contenditque Evangelium nouam quan-
dam, atque à veteri consuetudine diffiden-

tem vitæ rationem induxisse: vir sapientissime, illud ignorare videris, improbam consuetudinem nouitate sola comprimi atque extingui solere. Qua de causa Euāgelij quoque Dominus huc venit, ac cælestis vitæ genus inuexit. Et quidem si vt in pristino statu permaneremus, admoneret, nihil noui moliri necesse fuisset. Sin autem idcirco venit, vt ea, quæ minùs rectè constituta erant, reprehenderet, nouis rebus profectò erat opus, vt improbitas quæ inualuerat, frangeretur. Neque enim fieri poterat, vt eadem turpitudine vires obtinente correctio fieret: verùm ei necesse erat, qui vitia emouere ac de medio tollere cupiebat, ea quæ nondum legibus sancita erant, eorum loco, quæ in detrimentum ac perniciem inualuerant, constituere. Quapropter illud potius in contrarium admirationem haud immeritò mouere debuisset, si cùm ad res mutandas huc venisset, nihil noui legibus suis sanxisset. Oportet enim & legislatorem, & monitorem, ea quæ in rem futura sint, proloqui, nihil omninò curantem, an sententiis nouitatis aliquid insit. Quemadmodum enim cum, qui minimè conducibilia suadet, odisse ac detestari par est, etiamsi consuetudinis vestigiis harere videatur: sic eū qui cum optimis atque vtilissimis consiliis accedit, laudibus ac plausu prosequi conuenit, etiamsi alioqui extra ea, quæ moribus recepta sunt, aliquid consular. Quocirca si quid quod reprehensionem mereatur, Christi oraculis adiunctum esse perspicis, id ostende: & tibi victoriam cōcedam. Sin autē cūm hoc dicere nequeas, morem atque consuetudinem, tanquam firmum quoddam præsidium, retines, apparet te per speciosum consuetudinis prætextum id quod vtile est repudiare. Neque enim graue ac sceleratum est aliquid innouare, cūm vtilitas nouitati adiuncta est. Non enim noxia & vtilia vetustate perpenduntur: verùm id explorandum est, an in antiquioribus rebus vitium inueniatur: ac contrā in recentioribus virtus reperiat. Tu porrò hac ratione videris existi-

γέλιον, ὅτι, ὡς σφώτατε, κινδυνεύεις ἀγνοεῖν, ὅτι τὴν πονηρὰν συνήθειαν χαλεπότης μὲν παύειν πέφυκε. διὸ καὶ δευρὸ ἐφοίτησεν ὁ τῷ εὐαγγελίῳ δεσπότης, καὶ πολιτείαν ὁρατῶν ὁρώσας εἰσηγήσατο. εἰ μὲν οὖν παρήνει ἐμμένειν τοῖς καθεστηκόσιν, ἔδεν ἂν ἐχρῆν χαλεγοτομεῖν· εἰ δὲ τοῖς σὺν ὁρθῶς ἀλφειμύοις παρήλθῃ ὅτι πιμῆστον, νεωτέρων ἔδει παραγμάτων, εἰς τὸ τὴν πονηρὰν τὴν κρατήσασαι λυθῆναι. ὃ γὰρ οἶόν τε ἦν, τῆς αὐτῆς ἀκοσμίας κρατήσεως γενέσθαι τὴν ἐπαπόρρωσιν, ἀλλὰ ἀνάγκη τὸν ἐθέλοντα κινήσαι καὶ ἀφανίσαι τὰ φαῦλα, τὰ μήπω νομομισμῶν ἀπὸ τῆς πρῶτον ὅτι ζημία κεκρατηκότων καταστῆσαι· ὥστε τῷ ναυτίον, θαυμάζειν εἰκὸς ἦν, εἰ μεταβολῆς ἐνεκα παραγμάτων, δεῦρ' ὅτι φοιτήσας, μηδὲν χαλὸν ὅτι τὸ νόμον παρῆχῃ. χρῆναι γὰρ προσήκει καὶ τὸν νομοτέτην, καὶ τὸ σύμβουλον, τὰ λυσιτελοῦντα φαίνεσθαι φράζοντα μηδαμῶς ὑπολογίζεσθαι, εἰ χαλεπότης τι προσέτι τοῖς γνώμας· ὥς γὰρ τὸν τὰ μὴ λυσιτελῆ περὶοντα μισῶν ἄξιον, καὶ δοκῇ τοῖς ἔθεσιν ἀκολουθεῖν, ἔτι τὸν μετὰ τῆς βελτίους παρῶντα δίσχον κροῖειν, καὶ ἔξω τῆς κατεστηκότων παρανοίᾳ. εἰ μὲν οὖν βλάβειν ἐνορᾷ τοῖς χρησιμοῖς συνῆσαι, δείκνυε, καὶ τὴν νικῶσαν σοὶ ὁδὸν ἀφῆσθαι. εἰ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔχον λέγειν, ὥς γὰρ ἰχυροῦ πινὸς ἀντέχει τοῦ ἔθους, ὃ λαθάνεις τῇ τῆς νομομισμῶν εὐπρεπείᾳ τὸ συμφέρον παραμυθῶντος. ὃ γὰρ δεινὸν χαλεγοτομεῖν εἰ τοῦ λυσιτελοῦτος ἢ μελὸς τῷ χαλεπῷ προσείη. ὃ γὰρ χρόνος κρίνεται τὰ βλαβερά καὶ τὰ μὴ. ἀλλ' εἰ εὐρεθῇ μὲν ἐν τοῖς πρεσβυτέροις τῆς παραγμάτων κακία, εὐρεθῇ δὲ ἐν τοῖς νεωτέροις ἀρετή, ὅπως δὲ σὺ νομίζεις τῷ ἐν νεῆας ἡλικίας ἐν χαλεπότητος καλινδομῶν, μὴ δεῖν τὸν περὶ σωφροσύνης καταπαρῆναι λόγον, μηδὲ τῷ ἀνδροφόνῳ τὸν περὶ ὅτι

ἡπικελεύει· εἰ γὰρ ἐκείνων ἕκαστος
τινὶ συνήθειαν τῷ πρέποντος ὡρε-
σμήσειεν, μυρίοις ἑαυτὸν περιπεύρη
χαροῖς.

Τιμοθέῳ ἀναγιώτῃ. μζ.

Οὐ τὸ χαλεπὸν ἀπλῶς ὡρωτότοκον,
ὡ ὡροφιλέστατε, ὡς ἡγῆ, παρεχώρησε
τῷ Ιακώβ ὁ Ησαὺ, ἀλλὰ τὸ πατριαρ-
χικὸν ἀξίωμα, τὸ τῇ ἀρετῇ μάλιστα,
καὶ ὅτῃ πρεσβυγενείᾳ χρεωτούμε-
νον· ἐπεὶ δὲ γὰρ τῷ ὡρωτότοκῳ, ἢ τῷ
πρεσβυτάτῳ, καὶ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἱε-
ρωσύνη, καὶ τὸ πατριαρχικὸν ἐχρεωτέ-
το ἀξίωμα, καὶ ὁ νόμος ὁ τῆς πρεσβυ-
γενείας ὅτι τινὶ ἀρχὴν αὐτὸν ἐκά-
λει, ἔρημος δὲ ἦν ὅτος ἀρετῆς, εἰς
τοιαύτῳ ἀνάγκην χετέσθι, ὥστε καὶ
ἐκὼν πωλῆσαι, ὅσῳ καὶ ἄκων ἀφαι-
ρεθῆναι δίδχατος ἦν.

Τῷ αὐτῷ. μη.

Καὶ αὐτὸ τὸ τοῦ δ' ἔφης, ὅτι τὸν, συ-
νίστησιν ἀληθὲς ὄν, τὸ πρῶτον σοι παρ'
ἐμὲ γραφέν· ἐπεὶ δὲ γὰρ ἐπελύθησε
τῇ πατρίδι εὐνῇ ὁ Ραββὴν, ἀφ' οὗτοῦ
ὅτε βασιλείας, ὅτε ἱερωσύνης ἡξιώθη,
καὶ τοι ὡρωτότοκος ὢν, ἀλλ' ὁ μὲν Λεὺι
τέλειος ὢν, ὁ μόνον ἀφ' οὗ τὸ ἐπαγγέλα-
σθαι τὸν πατέρα δεκάτην ἀφ' ἱερωσύνης
χάτιθεν γὰρ ἀριθμῶντος δεκάτος
ἦν, ἄνωθεν δὲ εἰς ἡλικίαν, εἰς τῷ ὅτι
πατριάρχῳ κρείσκειτο, ἀλλὰ καὶ δι' ὁ-
σιότητα, καὶ τὸ συγγενικὸν αἱμάτων
ἀφ' οὗ εἰς τὸ θεῖον τιμὴν, τὰς χεῖ-
ρας ἐμπλήσας ἱερωσύνης ἡξιώθη, ὃν
καὶ θαυμάζω ὁ Μαυρὸς ἐν ταῖς
εὐλογίαις ἔλεγεν, ὁ λέγων τῷ πατρὶ
ἢ τῇ μητρὶ ὅχι εὐρακάσῃ, καὶ τῶν
ἀδελφῶν αὐτοῦ ὅχι ἐπέγνω, ἐφύλα-
ξε τὰ λόγια κυρίου· ὁ δὲ Ἰούδας τέ-
ταρτος ὢν, ἀφ' οὗ τινὶ ἀδέχασθαι κεί-
σιν, καὶ τινὶ ὀρτὴν ψῆρον, βασιλείας
ἡξιώθη· ἐπεὶ δὲ γὰρ πολλοὶ τὰ οἰκεία
κρύπτοντες πλημμελήματα ἐτέρους

mare, huic, qui à iuuenili ætate semper in
lustris & prostibulis sese volutauit, sermo-
nem de pudicitia minimè inferendum es-
se: nec sicario, de māsuetudine ac morum
lenitate. Nam si quisque illorum consue-
tudinem honestati anteponat, sexcentis
malis seipsum inuoluet atque transfiget.

Timotheo Lectori. 47.

Non hoc duntaxat Esau Iacobo con-
cessit, quemadmodum existimas, vt pri-
mogenitus vocaretur: verum Patriarchi-
cam dignitatem, quæ virtuti potissimum
ac non primogenituræ debebatur. Quo-
niam enim primogenito, vel omnium na-
tu maximo, & regnum, & sacerdotium, &
Patriarchica dignitas debebatur, atque
primigeniorum lex eum ad principa-
tum vocabat, virtute porro iste vacuus e-
rat, idcirco in eam necessitatem redactus
est, vt etiam sua sponte id venderet, quo e-
tiam inuitus spoljari merebatur.

Eidem. 48.

Hoc quoque ipsum, quod abs te com-
memoratum est, id quod nuper ad te scri-
psi, verum esse confirmat. Quoniam enim
Ruben in paternum lectum rabido quo-
dam furore insilierat, propterea, nec Re-
gnum, nec Sacerdotium, tametsi alioqui
natu primus esset, consecutus est: verum
Leui, qui tertius erat, non modò quia pa-
ter decimam consecraturum se esse pro-
miserat (nam si ab inferiore parte numere-
tur, decimus erat: si autem à superiore nu-
meratus fuisset, vnus ex ancillarum filiis
inuentus esset) verum etiam ob pietatem
& sanctitatem, & quia diuini honoris cau-
sa cognatorum sanguine manus impleue-
rat, Sacerdotio donatus est. Quem etiam
Moses in benedictionibus admirans, his
verbis utebatur: Qui dicit patri aut matri,
Non vidi vos, & fratres suos non agnouit,
ille Domini mandata custodiuit. At verò
Iudas, qui quartus erat, propter integrum
iudicium, ac rectam sententiam, regiam
dignitatem obtinuit. Quoniam enim ple-

R

Gen. 38. rique, delicta sua occultantes, alios condemnant, hic autem seipsum condemnauit, eamque, quæ stuprum admisisse credebatur, supplicio & cruciatu liberauit, ob eam causam haud iniuria regiam dignitatem est affecutus. Etenim qui ex Leui ortum trahebant, Sacerdotij munere fungebantur: qui autem à Iuda genus ducebant, regnum gerebant, non tam sortitò ac fortuito, quam in virtutis præmium, istud capientes. Quamobrem cum quidam in deserto, qui à Ruben genus traxerant, seque, quod à primogenito oriundi essent, sacerdotio dignos esse iudicarent, furore quodam perciti, in eos qui diuino cultui consecrati erant, impetum fecissent: Mosem videlicet arbitrati, fauore ductum, fratri, & nepotibus suis sacerdotij dignitatem prodidisse: tùm verò fulminibus ac tonitruis cælitus petiti atque confecti sunt: vi nimirum vltice sacerdotio honorem non primigeniorum iuri, sed virtuti confirmante atque asserente.

Num. 16.

Eidem. 49.

Gen. 37. Ne Ioseph quidem, vir optime, gratia & fauore regnum consecutus est. Multis enim virtutibus, etiam cum adhuc adolescens esset, ornatus & instructus erat. Eoque nomine pater quoque ipsum præ cæteris filiis amabat. Quoniam autem eum fraterna inuidia flagrare perspiciebat, ut eorū liuori mederetur, amoris causam afferebat, eum nimirum non ex pueri virtute nasci asserens, verum quod eum postremum in lucem edidisset. Quod autem hoc patris causificatio ac prætextus esset, id agentis, ut incensam aduersus eum inuidiam extingueret (hac enim inflammati nefarium etiam ipsi crimen affinxerunt) hinc liquido constat. Nam si hac de causa patri charus erat, quod tardè progenitus fuisset, Benjamin, qui tardius in lucem prodierat, maiorem patris amorem ac beneuolentiam obtinere debuisset. Verum, ut à me dictum est, sapientissimum patris prætextum Moyses insinuauit. Nam quod eximiis virtutibus etiamnum adolescens floreret, &

Gen. 35.

καταδικάζουσιν, ὅτος δὲ ἑαυτοῦ μὲν κατεψηφίσατο, τὴν δὲ πεπονηθεῖσαν νομοθεῖσαι ἀπήλλαξε τῆς πτωχείας. ὁ δὲ τοῦτ' εἰκότως τῆς βασιλείας ἠξίωτο. ἱερῶντο γὰρ οἱ ἐκ Λευὶ, ἐβασίλευον δὲ οἱ ἐξ Ἰούδα, ὃ κατὰ σπουδήν ῥωσιν, ἀλλ' ἀρετῆς γέρας εἰληφότες. ὅτε γυναικὲς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκ τοῦ Ρυβὲν καταγόμενοι, καὶ νομίζοντες ἱερωσύνης ἄξιοι εἶναι, ὁ δὲ τὸ τῷ πρωτόκῳ εἶναι σπέρματι καὶ τῷ ἱερωμῶν ἐμάνησαν, Μωσὴς νομίσαντες καὶ χάριν τῷ τε ἀδελφῷ τοῖς τε ἀδελφίδις τὴν ἱερωσύνην παρὰ πεπωκέναι, τότε δὲ σκηπτοῖς καὶ κεραυνοῖς οὐρανὸν κατετοξέοντο τῆς δίκης ὃ τῇ πρεσβυγενείᾳ, ἀλλὰ τῇ ἀρετῇ τὸ τῆς ἱερωσύνης γέρας βεβαιώσας.

Τῷ αὐτῷ. μδ.

Οὐδὲ ὁ Ἰωσήφ, ὃ βέλπτε, καὶ χάριν βασιλείας ἠξίωθη. πολλὰς γὰρ ἀρετὰς καὶ ἐπὶ μειράκιον ὦν ἐκόμα. διὸ καὶ ὁ πατὴρ αὐτὸν ἠγάπα παρὰ τῶν ἄλλων αὐτῷ υἱῶν. ἐπειδὴ δὲ ἰώθη, ἔρα αὐτὸν φθονοῦμενοι, θρασυτέρῳ ἐκείνων τὸν φθόνον, τῆς ἀγάπης τὴν ὑπόθεσιν ἔλεγον, ὅτι ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς πίστεως ἀρετῆς, ἀλλ' ἐκ τῆς τελευταίας γυνῆς. ὅτι δὲ τοῦτο σκέψης ἦν τοῦ πατρὸς, βεβαιώσας τὸν πυρσυνόμενον κατ' αὐτοῦ φθόνον, ἐκ τῆς γὰρ ὑποστροφόμενοι καὶ φόρον πονηρὸν ἐπλασαν κατ' αὐτῷ, δῆλον ἐκείθεν. εἰ γὰρ ὁ δὲ τὸ ἠγαπᾶτο, ὅτι ὁ υἱὸς ἦν, ὁ ὁψιγόνος, Βενιαμὴν δὲ ὅτος ἦν, δὴ καὶ ἦν μᾶλλον ἀγαπηθῆναι. ἀλλ' ὡς ἔφην τὴν σωφράτῳ τοῦ πατρὸς σκέψιν ὁ Μωσὴς εἰσηγήσατο. ὅτι γὰρ ἔξαμφοτέρους ἀρεταῖς, καὶ ἐπὶ μειράκιον ὦν, ἐκόμα, ἔδειξε καὶ ἡ νεότης, καὶ ἄλλη πᾶσα ἡλικία, οὐ τὰς ἐξ ἀρχῆς ἀρετὰς

ἀρεταὶς ἀπολείπονται, ἀλλὰ καὶ αὐξή-
σασα, καὶ συνήθως παρεσκευάσασα.
ποία γὰρ ἀρετὴ οὐκ ἐπερῆς; ἐπερ-
ῆς δὲ δεύτερον, ἀλλ' οὐκ ἀπώλεσε τὴν
εὐγένειαν. ἡ γὰρ πρὶν παρὰ τὸ δευτέρου
ἀφ' ἧς τὸ πᾶν κοσμιότητι· καὶ οὐκ ἐ-
πῆρεν αὐτὸ τὸ τοῦ αἵματος ζοῖαν. ἐφι-
λίθη παρὰ τῆς δευτέρας, καὶ ὁ παρ' ἑ-
δωκε τὴν σωφροσύνην· ἐσκευαστήθη,
καὶ ἠνεγκε γενναίως. δεσμώτης ἐγένε-
το, καὶ οὐκ ἀπέπεσε τῷ φρονήματι. ὅτι
σοφία ἀνεκνήρυχθη· ἡ ἐμνησία γὰρ τῆς
ἐνυπνίου εἰς ἔργον ἦλθε· καὶ ἀμελη-
θεὶς παρὰ τῆς βασιλικῆς δούλων,
οὐκ ἐδύχευται. ἐβασίλευσε, καὶ με-
τρίως ἠνεγκε τὴν συκοφαντήσαν,
δικας μὴ ἀπατήσας. τὸς ἀδελφοὺς
ὑποχειμένους ἔχε, καὶ οὐ μόνον οὐκ
ἠμύνετο ὡς ἐχθροὺς, καὶ τοὶ ἀγνοῦ-
μενος, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐργάτας ἡμεί-
λατο. τὴν ἀρχὴν τὴν ἀντιπαρακλινὴν
διέπαι· καὶ ὅτι σοφία καὶ φιλοφρο-
νία ἀνεκνήρυχτο, καὶ ἀφ' ἧς πᾶσιν
τῆς ἡλικίας προσηύδα πρὸς τοὺς συ-
νηπτε μὲν τοῖς τῆς ἐν συμφο-
ραῖς καταπίπτειν, ἐντυφλωθῶ δὲ
ἀπὸ μακαρολογίας, καὶ πάντως ἡ
ἐν ταῦτα, ἡ ὅκουσε ἀναλαμβάνει.

ἐμφυτω-
σαι.

Ἰωάννη Διάκονο.

Τῶν τῶν παρὰ τὸ δευτέρου καὶ οὐκ ἐπὶ διδά-
σκαλῶν αὐγούτων εἶναι δὲ λανθάνουσι
τῶν καὶ τὴν τῶν ἱερῶν λειτουργίαν κε-
κληρωθῶντα βασιλικῶν. πῶς μὲν
εἰς τυραννίδα ἀπεχρήσαντο τῶν παρὰ
ματι. πῶς δὲ αἱ χρηματισμοί. πῶς
δὲ εἰς περὶ καὶ ἄλλοι μὲν εἰς τὸ καὶ
ἑαυτοὺς, καὶ φίλους ἀγνοῦσι. ἄλλοι
δὲ εἰς τὸ ἐχθροὺς ἀμύνονται. εἰς δὲ οἱ
τῶν μὲν κοσμίως ζῶντας ἀπελαύνουσι,
τῶν δὲ ἐπὶ τοῖς αἰχμαλώτοις ἀλίσκομενους,

ἐλκύνει

iuuentus, & reliqua ætas planum fecit, ut
quæ virtutes eas, quibus ab initio præditus
erat, haudquaquam extinxerit, verum po-
tius nouis incrementis cumularit, atque,
ut simul pubescerent, effecerit. Quodnam
enim virtutis genus est, quo non redimi-
tus atque coronatus fuerit? Semel & iterum
venditus est: at propterea nobilitatem mi-
nimè amisit. A Domino suo propter ipso-
rum honestatem dilectus est: nec tamen
hoc eum in arrogantiam extulit. Domina
ipsum amore flagrauit: nec tamen pudici-
tiam suam prodidit. Calumniis appetitus
est: atque id forti animo tulit. In vincula
coniectus est: nec tamen animo consterna-
tus est. Sapientiæ nomine prædicatus
est (liquidem somniorum interpretatio in
opus prodit:) & tamen à regis seruis ne-
glectus, molesto & acerbò animo id mini-
mè tulit. Regnum gessit, & mulieris, quæ
calumniam in eum struxerat, scelus æquo
ac moderato animo tulit, nec pœnam ullā
ab ea expetiuit. Fratres in potestate ha-
buit: ac non modò eos, ut hostes, minimè
vltus est, idque cum ipsis ignotus esset, ve-
rùm etiam ut de se præclarè meritis vicem
rependit. Ægypti imperium administra-
uit: atque ob sapientiam ac morum facili-
tatem mirificis laudibus in cælum fereba-
tur, ac per omnes ætates trophæa trophæis
copulabat. Quæ cum ita sint, nemo in re-
bus acerbis & calamitosis animum deiici-
at: verum probitatis semen foueat at-
que excolat: atque omnino, vel in hac
vita, vel in altera, effulgebit.

Gen. 37.

Gen. 39.

Gen. 40.

Gen. 42.

Gen. 41.

47.

Ioanni Diacono. 50.

Eorum, qui mansueti ac facili Domi-
ni, sapientisque magistri seruos ac disci-
pulos esse iactant, sacerdotique munus &
officium sibi obrigisse gloriantur, quidam
hac re ad tyrannidem abutuntur: quidam
ad quæstum & opes comparandas: quidam
ad luxum & delicias. Atque alij quidem
ad hoc, ut & seipsos, & amicos ignorent:
alij autem, ut hostes suos vlciscantur: Non-
nulli etiam eos, qui probè atque honestè
viuunt submoucant: eos autem, qui in tur-

R ij

pissimis flagitiis deprehensi sunt, ad altiorē quoque dignitatis gradum prouehāt. Quod si Eusebius, ut ad me scripsisti, omnium in vnum collecta vitia exprimens, atque & eos, quos minimè oportet in sacrum ordinem allegens, & quæstui studēs, & delictis ac voluptatibus indulgens, & seipsum atque amicos ignorans, & hostes vlciscens, & sacerdotij dignitate ad tyrannidem abutens, nulla omnino virtutis dote coornatus est: (nam ij, qui ea, quæ à me commemorata sunt, perpetrant, quibusdam haud dubiè virtutibus instructi sunt) id tibi haud mirum videatur. Nam quia nec per seipsum, id quod officij ratio poscit, perspicit, nec cuiusquam monitis atque consilio vti sustinet, eò improbitatis prouolutus est, ut eos etiam, qui omni virtutis genere florent, & Apostolicam vitam ducūt, ac Discipulorum Saluatoris notas retinent (sunt enim, sunt inquam, qui ita viuunt: etiam si nonnulli millies repugnent, omnesque in vitium prolapsos esse affirmant) non modò laudet atque imitetur, verum etiam vituperet & eiiciat. Nam quia illorum ij vitæ rationem vitæ suæ reprehensionem esse existimant, improbitatem suam iis accusandis obiecturum se arbitratur. Quamobrem ne propterea segniorem ac languidiorem te præbeas. Consentaneas enim ille suis peccatis pœnas luet.

Hermogeni Episcopo. 51.

Synceris amicis, atque ob summam virtutem amicitias amplexantibus nunquam carebis, quamdiu talis fueris, qualis nunc es. callidum enim ac peritum huius rei venatorem te præbes, ut qui pro retibus mores habeas. His igitur vtere: atque omnes quibus virtus curæ est, amicum te habituri sunt.

Theodosio Episcopo. 52.

Diuina quædam res est sacerdotium, ac rerum omnium præstantissima. In illud

καὶ μέζονος βαθμοῦ ἀξιοῦσιν. εἰ δὲ Εὐσεβίος ὡς γεγράφηκες τὰ πάντων ὁμοῦ ἐλαττώματα ἀπομαζάμενος, καὶ ἐγκρίνων μὲν ὅς οὐ γὰρ, ῥηματοζόμενος δὲ καὶ περὶ τῶν, καὶ εαυτὸν καὶ φίλους ἀγνοῶν, ἐχθρούς τε ἀμυνόμενος, καὶ εἰς τυραννίδα τῇ ἱερωσίᾳ ἀπομαζόμενος, οὐδενὶ πλεονεκτήματι κακοσμεῖται, οἱ γὰρ τὰ εἰρημνύα δρῶντες, καὶ κατωρθώμασί πσι πάντως εἰσὶ κεκοσμημένοι, μὴ θαυμάσιος. τὸ γὰρ μήτε ἀφ' εαυτοῦ συνορᾶν τὸ δέον, μήτε συμβαλέοντος ἀνέχεσθαι, εἰς τοιαύτῳ ἐξώκειλε κακίαν, ὅς γε καὶ τοὺς πάσι ἀρετῇ κομῶντας, καὶ τῇ τὸν ἀποστολικὸν ζῶντας βίον, καὶ τῇ μαθητῇ τῷ σωτῆρος διδασκόντας τὸν χρεακτῆρα. εἰσὶ γὰρ εἰσὶ, καὶ μνηστικιστὲς μέλονται, πάντες εἰς κακίαν ἐκπεπληκέναι ἀβελεβομένουμοι, οὐ μόνον οὐκ ἀποδέχεται, ἀλλὰ καὶ ζηλοῖ, ἀλλὰ καὶ κακίζει, καὶ ἐξοστρακίζει. ἐλεγχον γὰρ τῷ οἰκείῳ εἰς τὴν οἰκείαν πολιτείαν ἡρώμενος, ἀλλὰ τὸ ἐκείνης ἀπῆλθεν, τὴν οἰκείαν κακίαν ἀειτέλλειν οἶεται. μὴ τοίνυν ὀλιγώρει ἀναλογουσαν γὰρ τοῖς πλάσμασι τὴν πτωχείαν ὑφέξει.

Ερμogene ἐπισκόπῳ. γα.

Φίλων γνησίαν καὶ δι' ἀρετῆς τὴν τὰς φιλίας ἀσπαζομένην ἔρημος οὐκ ἂν εἴης ἕως ἂν εἴης τοῦτο, οἷός-αυ εἶ. δεινὸς γὰρ εἰ ἡμετέρας τῆς πράγματος ἀπὸ ἀρχαίων ἔχον τὰς περὶ τῆς ζωῆς τοίνυν αὐτοῖς καὶ πάντες, οἱς ἀρετῆς λόγος, ἐξέσσι σε φίλον.

Θεοδοσίῳ ἐπισκόπῳ. ιβ.

Θεὸν μὲν τοι χρῆμα ἡ ἱερωσύνη. καὶ τῇ ὄντων ἀπάντων τὸ τιμωτάτον ὑβεί.

ὑβρίζουσιν δὲ εἰς αὐτὸν μάλιστα πάν-
των οἱ κακῶς αὐτὸν μεταχειρίζο-
μενοι, οἱ ἱερεῖς πάντας πασιν ὁκ-
νῶν, ἵνα μὴ οἱ ἀνόητοι τὰ τῆς κα-
κῶς αὐτὸν μετιόντων ἐγκλήματα εἰς
αὐτὸν τρέπουν. τῶν γὰρ κα-
θυβρίζοντων αὐτὸν ἀφ' ἐμῶν, εἰς αὐ-
τὸν τρέπουσιν τὰς αἰτίας, ἣν ἔχουσιν καὶ
ἐκδικίας τυγχῖν, ὡς παροινῶ μενὴν πα-
ρὰ ἀνδρῶν μαρῶν, καὶ οἱς ὁ θεὸς αὐτῆς
παροινῶσθαι· εἰ γὰρ ὅτι τῆς κοσμη-
μῶν ἀρχῶν, ἄλλο μὲν τοῖς ὅτι τὸ πρῶτον
μα, ἄλλος δὲ ὁ δέοντως αὐτὸ μετιόν-
τι τῆς ἀρχῆς τὴν οἰκείαν ἐχούσης τά-
ξιν τε καὶ ἀξίαν, ὁ παροινῶσθαι εἰς αὐ-
τὸν δικὴν δίδωσι τὴν ἐχάτην, δι' ἣν
αἰτίαν ὅτι τῆς ἱερωσύνης συγγέσσι τὰ
πράγματα, καὶ τὰ τῆς οὐ δέοντως αὐ-
τὸν μεταχειρίζομενων ἀμαρτήματα
εἰς αὐτὸν ἀναφέρειν πειρῶνται. πάντες
οὖν οἱ δι' Εὐσεβίου καὶ Ζώσιμου,
Παλλαδίου τε, καὶ Μάρωνα τὴν ἱερω-
σύνην ἐξευτελίζοντες, καὶ μὴ κατὰ εὐ-
σέβειαν τὸ τῆς δικῆς ξίφος ἀκονάτωσαν·
ἀλλ' ὁκνῶντες μὲν εἰ φιλοσοφεῖν ὁκ-
νῶνται, καὶ ἐκτετακῶς ὡς ἀλάστο-
ρας, καὶ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς ἀρετῆς
ἐχθροὺς. ταύτην δὲ ἀνυμνεύουσιν καὶ
τεφανίζουσιν, ὡς φρυγανίζουσιν πᾶσι
τὰ πρέποντα· δι' αὐτῆς γὰρ καὶ ἀναγεν-
νώμεθα, καὶ τῆς θεῆς μετέχοντες μω-
ρηῶν, ὧν ἄνευ, τῆς ἑρασίης μετα-
χεῖν οὐχ οἶον τε γάρ, καὶ τοὺς ἀφ' ἐμ-
δὲ τῆς ἀληθείας χρῆσμούς, ποτὲ μὲν
λεγοῦσιν, εἰ μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος
καὶ πνεύματος, οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βα-
σιλείαν τῆς οὐρανῶν. ποτὲ δὲ, εἰ μὴ
τις φάγῃ μου τὴν σάρκα, καὶ πῖνῃ μου
τὸ αἷμα, ὁκνῶ εἶναι μέρος μετ' ἐμῶν. εἰ
ποίνω ἄνευ τούτων οὐχ οἶον τε τῆς θεῆς
ἀξιοῦσθαι λήξεως, ταῦτα δὲ δι' οὐδε-
νός ἐστιν οὐκ ἱερωσύνης ὅτι πελαί-
ται, πᾶς ὅτι πᾶς αὐτῆς καταφρονεῖ
τα μὴ εἰς τὰ θεῖα παροινῶσθαι καὶ τῆς
ἐαυτοῦ ψυχῆς καταφρονεῖσθαι. ὁκ-
νῶ ἵνα μὴ ταῦτα γένηται τὴν μὲν ὁκ-
νησάμενον, τὸς δὲ ἀναξίως αὐτὸν με-

autem ij omnium maximè contumeliosi
sunt, qui malè illud ac sceleratè admini-
strant. Quos etiam sacerdotio fungi om-
nino non oportebat, ne stulti atque amē-
tes homines, eorum qui improbè ac flagi-
tiosè id muneris gerunt, crimina in sacer-
dotium conuertere auderēt. Siquidem ijs,
qui contumelia illud afficiunt, omīssis, cul-
pam in illud conferunt: cū contrā ipsū
ultionem cōsequi par esset, ut pote ab im-
puris & scelestis hominibus, quibūque
illud attingere nefas est, indignè ac petu-
lanter exagitatum. Nam cū in munda-
nis imperiis ac præfecturis aliud est ipsa
res, aliud is, qui non ut conuenit, eam tra-
ctat, imperioque ordinem suum ac digni-
tatem obtinente, is qui contumeliam ipsi
intulit, extremo supplicio afficitur, quid-
nam causæ est, quamobrem in sacerdo-
tio res confundunt, eorumque, qui non, ut
officij ratio postulat, illud administrant,
scelera in illud conferre nituntur? Quā-
obrem desinant ij, qui ob Eusebium, &
Zosimum, & Palladium, & Maronem sa-
cerdotium paruipendunt, nec vindicem
Dei gladium in seipsos acuant: verū il-
los quidem, si sapienter se gerere non su-
stinent, ut impios & execrandos homines,
ac pietatis & virtutis hostes infectentur:
sacerdotium autem laudibus efferant, &
corona donent, ut quod omnibus, quæ cō-
grua sunt, tribuat. Illius enim opera, & re-
generamur, & diuinorum mysteriorum
participes efficimur: quibus sublati nemo
cælestia præmia consequi potest: quemad-
modum ex ipsius veritatis oraculis ab om-
ni mendacio alienis constat, primò quidē
his verbis utentis, Nisi quis regeneratus
fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intra-
bit in regnum cælorum: nunc autem, Nisi
quis manducauerit carnem meam, & bi-
berit sanguinem meum, non habebit
partem mecum. Quocirca si his remotis
sempiternam sedem consequi non possumus,
hæc autem non alia ratione quàm
per sacerdotium perficiuntur, qui tandem
fieri potest, quin is qui illud contemnit,
contumeliam rebus diuinis inferat, ani-

mámque ipse suam aspernetur? Ac proinde, ne hæc contingant, sacerdotium diuinam quandam rem esse existimemus: eos autem, qui indignè illud obeunt, lachrymis prosequamur, nec eorum errata, ei cui vindicta debetur, ascribamus.

Hieraci Presbytero. 53.

Mulieres eæ, quæ muliebres morbos occultare nequeunt, si formosæ sunt atque opibus circumfluunt, splendidis ac summi pretij lapillis auro intextis gloriatur: si autem deformes & inopes, fucis quibusdam & oculorum pigmentis, ascititiam pulchritudinem comminiscuntur. Quæ autem honestatis ac pudicitia exstimationem habere cupiunt, naturæ quidem pulchritudine contentæ sunt: eam autem in melius excolere non repudiant. At verò eæ, quæ verè pudicæ sunt, in animæ cura studium omne suum positum habentes, corpus quidem, vt animæ organum, mediocriter curare minimè defugiunt: at ipsum exornare ac delinire haudquaquam dignantur (ne quod natura seruum est, aduersus animam, cui principatus attributus est, impudenter insurgat) verùm illud ordinem suum agnoscere docent, nec libidinis igniculum ac materiã, tanquam escam, proponunt. Quin potius ignis huiusce materias, quoad eius fieri potest, eximunt. Quo in genere, commemorandam, ac memoria dignam historiam à quodam viro minimè mendaci accepi: quam etiam vxori tuæ narrare operepretium esse existimaui. Cùm aliquando iuuenis quidam ad libidinem propensus, ac mulierum seruus, pulcherrimam virginem conspexisset, eiusque amore captus fuisset, atque, quò cupiditate sua fruere-
tur, nullam non machinam mouisset, illa principij quidem eius postulatum repudiavit. Nam & nobilis, & casta erat, seque & animum & corpus ab omni libidine intactum seruaturam esse Christo promiserat. Vt autem certior facta est, cum propterea furore ac rabie præcipitem agi, rationem excogitauit, per quam & pudici-

περὶ τοὺς δακρύων, καὶ μὴ τὰ τέτοιαι
παισμάτα τῇ ἐκδικηθῆναι ὀφειλοῦ-
σθαι ἐπιγράφωμεν.

Γερακι πρεσβυτέρω. μγ.

τῶν γυναικῶν αἱ μὲν μὴ καρπε-
ροῦσαι κρύψαι τὰς γυναικείας νόσους,
εἰ μὲν εὐμορφοὶ εἴεν, καὶ πλούτῳ κο-
μῶσαι, λίθων πλεονεξίας αὐγαῖς
πρὸς χρυσὸν κεκραμμένας ἐναβρίονον-
ται. εἰ δὲ καὶ δυσμορφοὶ καὶ πενιχραὶ,
χέισμασι καὶ ὑπογραφαῖς ὀφθαλ-
μῶν τὸ ὀπίσθητον σοφίζονται καλ-
λοῦσαι δὲ σεμνότητος δόξαν ἔχοντες βε-
λόμεναι, τῷ αὐτοφρεῖ μὲν ἀρκοῦνται
καλλί, ἀσκεῖν δ' αὐτὸ ὅτι τὸ βέλτιον
οὐ θεωρεῖται. αἱ δ' ὄντως σώφρο-
νες περὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν
πᾶσαν ἀσθένειν ἔχουσιν, θεραπεύειν ἔχουσιν
μὲν μετρίως τὸ σῶμα ὡς ὄργανον τῆς
ψυχῆς, & παρατοῦνται κοσμεῖν δ' αὐ-
τὸ καὶ ἐναβρίωσιν, & καταξιοῦσιν, ἵνα
μὴ φύσιν δούλον ὑπάρχον, τῆς τιμῆς ἡ-
γεμονίαν ἐμπεπιτευμένης ψυχῆς κα-
ταθρασύνηται, ἀλλὰ παιδεύουσιν αὐ-
τὸ τὴν οἰκείαν ἐπιγνώσκοντα τῶν, εἰ δ'
ὑπέκκαυμα καὶ ἀσελγείας ὑποθε-
σιν αὐτὸ κατὰ τὸν δέλεαρ παρρησίας
ἀλλὰ καὶ τὰς τῆς πυρὸς τέρας ὡς ἐν-
δέχεται, ὑπεξάψουσιν ὕλας. ἤκουσα
τοῖνυν παρὰ τινος φιλαλήθους ἀνδρός
δήγημα λόγου καὶ μνήμης ἀξιῶν, ὃ καὶ
τῇ σῇ γυναικὶ δηλῶσαι ἐδιδόμωσα. ὅτι
ποτὲ νεανίσκος καταφεύγει καὶ γυναι-
κοδούλῃ ἐωρακότος εὐειδεστάτῳ παρ-
θένον, καὶ κατακράτος ἀλόγτος, καὶ πᾶ-
σαν μηχανὴν κεκμηκότος ὥς ἐπο-
λαῖσαι τῆς ἐπιθυμίας, ἐκείνη παρὰ
μὲν τὴν ἀρχὴν ἀπηγόρευσε. ἦν γὰρ
καὶ εὐγενής, καὶ σώφρων, καὶ ἀνέπαφος
καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα διατηρεῖν
τῷ Χριστῷ ἐπηγελημένη. ὡς δ' ἤκου-
σεν αὐτὸν τὰ μαγνητικὰ δρῶντα καὶ λυ-
πῶντα, εὖρε μηχανὴν, δι' ἧς καὶ αὐτὴ
ἀκέ-

ἀκέραιος διατηρηθεῖν, καὶ κείνους σβέσει
τὸ πῦρ. ὅπου καὶ ἐξαμύνῃ γὰρ, μᾶλλον δὲ
πᾶσαι τῆς τριχῶν ξυρῆσαι τὴν εὐ-
κοσμίαν, καὶ ἀποδῶν ὕδατι μεμιγμένην
τὸ πρῶτον χεῖρα, ἐκέλευσεν
ἐκείνον πρὸς αὐτὴν εἰσελθεῖν. εἴτα
εἰσελθόντι ἔφη. ταύτης τῆς ἀκοσμίας
ἐρᾶς, ὃ δὲ ὡς ἀπὸ ἐκμανίας ἀνεπύκνων,
ὃ μόνον ἐσβεσε τῆς ὀπίσθιας τὸ πῦρ,
ἀλλὰ καὶ σαφροσύνης γέροντος θερμὸς
ἐραστῆς. συμβεβλέεται τοίνυν καὶ αὐ-
τός, ἀμεινον γὰρ τῆς μελλόντων χα-
κῶν ὅπου τρεσπὴν εὐρεῖν, ἢ τῆς ἡδὴ γε-
νημένων δικὴν λαβεῖν. μὴ κόσμῳ ἐ-
πεισάκτω χεῖρ ἔσθαι, μηδὲ τῷ περὶ τῷ
ἐμφύτῳ, τὴν δὲ τῷ χαλῶπισμῷ
πρὸς τὴν ἑλπίδα, ἵνα μὴ πτωχὰ τῶν
ἐξαίσιων πρὸς ἐνοὶ γένωνται.

Ἀπολλωνίου. γδ.

Ὡς ἀπὸ τοῦ Ἀποστόλου ἀνδρεία καὶ με-
γαλοψυχία φερεῖται ἀνδρῶν, καὶ τῇ θείᾳ
συμμαχίᾳ ἡγεταῖαι γίνονται, τοσούτοις
πολέμοις συρράγέντες ἀρκούντων εἶχον
παράκλησιν τὴν τῆς ἀγῶνων ἐπι-
θεσιν. ὃ γὰρ ἑστὶν οἰκείας, ἀλλ' ἑστὶν
τῆς δεσποτικῆς δόξης ἐπαχον, ἃ πρὸς
ἐπαχον. διὸ ὃ δὲ φθόνος ὁ τοῖς ἀγαθοῖς
αἰεὶ ἐπαδίδων αὐτοὺς ἡδίκησεν, οὕτως καὶ
ἡμεῖς ὅταν μὴ δι' οἰκείαν σχισμότητα,
ἀλλὰ διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν δι-
καιοσύνην πάχωμεν, ἀλύειν οὐκ ὀ-
φείλομεν. ἀρκεῖ γὰρ ἡμῖν πρὸς κόσ-
μον, καὶ πρὸς τῆς μελλόντων τεφάνων,
ἢ τῆς ἀγῶνων ἐπιθεσιν.

Ὡφελίῳ ἡγεμῶν. γε.

Χρὴ, ὦ φίλε, καὶ πρὸς πολέμους ἡγε-
τεύοντες ἀπὸ δεσφῆ. ὃ γὰρ μὴ ἀπὸ δό-
μῳ, ἀλλ' ἀνθρώπων ἰκέτας τὰς τῆς
ἀνάγκης ἀφέντας φωνάς, καὶ μηκέτι
ἐκ τῆς ἰσῆς μαχόμενους τιμωροῦμεν,
καὶ μήτε οἰκτῶ καταιδέσας τὸν θυ-
μόν, μήτε ἡπὶ τὸ τῆς φύσεως χωρήσας
συγγενεῖς τε καὶ οἰκεῖον, καὶ τὸ τῆς νίκης
διαφθερεῖ καλόν, καὶ παρὰ πάντων, ὡς

tiam suam incolumem retineret, & ipsius
ignem extingueret. Attonso enim, vel, ut
rectius loquar, abrafo uniuerso crinium
suorum ornatu & elegantia, faciēque sua
cinere aqua permixto delibuta, cum ad se
acciuuit: eique, cum ingressus esset, dixit:
Tūne hanc deformitatem amas? Ille verò
tanquam ex furore reuocatus, non modò
libidinis ignem extinxit, verum etiam in-
genti postea castitatis amore flagrauit. Ita-
que ipse quoque admonetur (præstat enim
futurorum malorum auersionem inuenire
quàm eorum, quæ iam acciderint, suppli-
cium sumere) ascititio ornatu minimè uti,
nec igni vi naturæ insito fuci ac præposte-
ri ornamenti materiam adiungere, ne gra-
uissimorum lapsuum causæ sint.

Ἀπολλωνίου. 54.

Quemadmodum Apostoli, fortitudine
animique magnitudine septi, diuinòque
auxilio instructi atque armati, tot bellis
exagitati, ex certaminum causa satis am-
plam consolationem capiebant (non enim
sua, sed Dominicæ gloriæ causa ea patie-
bantur, quæ patiebantur. Ac proinde nec
liuor, qui proborum virorum successibus
discruciatu solet, eos læsit) eodem modo
nos quoque, cum non ob improbitatem
nostram, sed pietatis ac iustitiæ causa ma-
lo aliquo afficimur, animis consternari
minimè debemus. Nobis enim, etiā ante
futuras coronas, ipsa certaminum causa
sufficit.

Ὡφελίῳ Γραμματικῷ. 55.

Cum hostibus quoque supplicantibus,
O amice, pacisci atque in gratiam redire
oportet. Nam qui non paciscitur, verum
supplices homines, ac voces eas, quas ne-
cessitas exprimit, emittentes, nec iam ex
æquo pugnantes vlscitur, ac neque ira-
cundiam misericordia comprimit, neque
naturæ cognatione ac propinquitate mo-
uetur, tum victoriæ laudem labefacta-
bit, tum ab omnibus, ut immanis & effera

R. iij

bellua, vituperabitur, ac propterea diuinam ultionem haud effugiet.

ἀπίσασον κακισθῆσεται θηρίον, καὶ τὴν θείαν οὐδ' ἀφύξεται δίκην.

Alphio Subdiacono. 56.

Αλφείω ὑποδιακόνω. ντ.

1. Cor. 13.

Nunc cognosco ex parte, inquit Apostolus: illud videlicet exploratum habens, Deum hinc quoque exuberantem sapientiae suae copiam demonstraturum fuisse, si id, quod accepturum erat, cognitionem eam, quae nunc percipi non potest: percipietur autem, quantum fas erit, in futuro aëuo, accipere potuisset.

Ἀρπινώσκω ἐκ μέρους, ἔφη ὁ ἱερεὺς Σπύτολος, γινώσκων ὅτι τὸ θεῖον καὶ ἁλῶ-
θα τὴν πᾶσιν τῆς οἰκίας σοφίας ἐδείξεν· εἰ τὸ δεξιόμυρον ἱκανὸν ἴδω
δέξασθαι τὴν νῦν μὲν ἀχώρητον γινώ-
σιν, χωρηθῆσοι μὲν δὲ καὶ τὸ εἰδεχό-
μυρον ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι.

Palladio. 57.

Παλλαδίω. νζ.

Corpus, vir optime, alimento non delictis, paucitate non saturitate, sufficientia non magnificentia sumptuumque profusione opus habet. Illae enim & animo & corpori utilitatem afferunt, ut quae & sanitatem & robur, & optimam habitudinem concilient: haec autem utrique parti obsunt. Neque enim duntaxat sanitatem labefactant, verum etiam graues morbos parturiunt. Argumento perspicuo illud est, quod ij, qui ita viuunt, ut paucis rebus egeant, eos qui molle ac luxu diffluens vitae genus sequuntur, & ingenij acumine, & prudentia, & corporis valitudine superant.

Τὸ σῶμα, ὦ βέλπτε, προφῆς δέ-
ται ὁ πρῶτος, ὀλιγοδείας, οὐ πληρομο-
νῆς, αὐταρκείας, ὁ πολυτελείας· αἱ μὲν
γὰρ καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα ὠφε-
λοῦσιν, ὑγίαν καὶ ῥώμην καὶ εὐεξίαν
τίκτουσαι· αἱ δὲ ἄμφω καταβλάπτου-
σιν, οὐ μόνον τὴν ὑγίαν ἀφαιρου-
σαι, ἀλλὰ καὶ νοσήματα ἀργαλεώ-
τατα ὠδύνοσαι· σπόμεναι δὲ σαφῆς,
τὸ τὸς τῆς ὀλιγοδείας ἀσκητὰς τῶν
τὸν ἀβροδάκτον ἐλομύων βίον, καὶ συ-
νετωτέρους καὶ σωφρονετέρους καὶ ὑγι-
νοτέρους εἶναι.

Ischyriani. 58.

Ισχυρίωνι. νη.

Rom. 9.

Videris, pro abiecto ac vitioso animi tui affectu, nec animi magnitudinem omni miraculo sublimiorem, nec nouum & ab hominum sensibus remotum, ac caelos omnes superantem Apostolicum amorem comprobare. Nam si nunc quoque obscurum tibi esse videtur id quod dictum est, illud equidem probè scio, fore, ut cum apertioribus ac dilucidioribus id extulero, tum rursus incredibile id tibi videatur, quod nunc obscurum esse videtur: quod videlicet ita vitiosè affectus sis. Ille enim ab alienationem à Christo libenti animo laturum se dicebat, dum hac ratione ipsius Christi gloriam omnes celebrarent.

Εοίχας Σπὸ τῆς ταπεινότητος καὶ φαύλου
φρονήματος, μήτε τὴν μεγαλόνοισαν
τὴν παντὸς ἐπέκεινα θαύματος, μήτε
τὸν χαμνὸν καὶ παρὰ δόξαν, καὶ πάντας
τὸς ἑσπέρους ὑπερβάντα ἀποτολικὸν
ἔρωτα καταδέχεσθαι· εἰ γὰρ καὶ νῦν ἀ-
σαφὲς εἰναι σοὶ δοκεῖ τὸ λεχθῆναι, εὖ οἶδ'
ὅτι ὅταν αὐτὸ σαφέστερον φράσω, τότε
πάλιν ἀπίστον εἶναι σοὶ δοξεί, ὁ περὶ
τὸν ἀσαφῆς, ἀλλὰ τὸ οὕτως φαύλως
ἀσμενῶς· οὐκ εἰς οἷόν τε ἴδω καὶ ἄλλοις
βῆναι τῷ Χριστῷ ὑπερὸ τοῦ αὐτὸν τὸν
Χριστὸν παρὰ πάντων δοξάζεσθαι, οὐδ'
εἰς τοσαύτῃ ταπεινότητι χατάγειν
τολ-

πολύς τὴν ὑπεροχὴν ὑπεροχὴν,
ὡς πρὸς φράζειν, ὡς καὶ μνησθῆναι αἰσχύ-
ρομαι. ὃ γὰρ κειμήλιον, ὡς φησὶ, ἡνέκατο
εἶναι. τίς γὰρ καὶ τῆς σφόδρα ῥαθύμαν,
ὅτι ἂν εὐζαίτο τὸτο. οὐδὲ γὰρ αὐτὸν
σωματικῶς περιχαλῆτο ὁ καὶ ἡμέ-
ραν ὑποδύσκων. οὐδὲ τοσαύτῃ ἂν διε-
βεβαιώσατο, ὡς μέλλων ἀπιστεῖν,
εἰ γὰρ εὐτελὲς πῆν καὶ φαῦλον τὸ γεγον-
μὲρον αὐτῷ. ἀλλ' ἐπειδὴ κρείττον ἰδὼ
ἀπάσης δυναμὸς καὶ ῥώμης, πολλοὺς
μάρτυρας παρέστη, τῶ μὴ ψεύδεσθαι,
καὶ κομπάζειν. καὶ γὰρ ἀλήθειαν λέγω,
φησὶν, ἐν Χριστῷ, ὃ ψεύδομαι, συμ-
μαρτυροῦσθε μοι τῆς συνειδήσεως ἐν
πνεύματι ἀγίῳ. εἰ τοίνυν καὶ τὴν ἀλή-
θειαν, καὶ τὸν Χριστόν, καὶ τὸ μὴ ψεύδεσθαι,
καὶ τὴν συνειδήσιν, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἁ-
γίον μάρτυρας τῆς λεχθησομένης πα-
ρέστη, τίς ἂν πιστεύσει, ὅτι ταπεινὸν
πενόων καὶ ὑδαμιόν, εἰς τοσαύτην
ἐξηγήσῃ ἀβεβαιώσεως ὑποβο-
λή; εἰ δ' ἐπὶ μικρὰ φρονεῖς, καὶ περὶ γῆν
ἰδυσσώμενος, οὐδὲν μέγα καὶ νεανικὸν
ἐννοήσῃ βόλῃ, παρὲς τὸν θεοφιλῆ
Μωσῆ, εὐζαίμενος ἐκ τῆς γείας βί-
βλου ἐξαλειφθῆναι, εἰ οἱ ὑπὸ αὐτῷ
τελουῦντες πανωλεθρία παρὰ δουλείαν.
μεῖζον γὰρ ὅτι τὸ τῆς ἀποστολῆς. ὁ μὲν
γὰρ σωτὴρ ἀπολέσθαι. ὁ δ' ἀπολέσθαι, ἵνα
ἄλλοι σωθῶσιν ἡνέκατο, ἀπογνακὸς
γενναίως, ὡς ἂν τις μικρὸν μετὰ εἰ-
χεσθῇ, τοῦτ' ἀποδείξαι περὶ ἑσέως.
ἡ Ρεβέκκα ἀποτολμῇ, ὡς ἂν τις εἴποι,
ἔχουσα μεγαλοφυΐαν, εἴλετο κατὰραν
ὑποστῆναι, ἵνα ὁ πᾶς εὐλογία κλη-
ρονομήσῃ, καὶ τῆς μὲν ἀγαθῆς ἐκείνης
παρεχάσῃ. ὃ γὰρ δὴ μετ' ἐκείνης εὐλο-
γεῖσθαι ἤμελλε. ταῦ δὲ καὶ αὐτῇ
μόνη παρεσκεύαζετο ὑπομένειν. καὶ
ἔτι περὶ ὅπως παρεσκεύαζε τὸ δρᾶ-
μα, ὡς καὶ τῇ μελλήσει δυσχεραίνειν,
καὶ τῇ ταχυτῇ χαίρειν, καὶ κατεπεύ-
γειν τὸν παῖδα. καὶ ταῦτα κινδύνου
μεγίστου παρεστῶτος ἀφείσατο γὰρ εἰπεῖν,
ὅτι ὁ πατήρ (καὶ εἰς γῆρας βαθὺ ἐλήλα-
κε, καὶ τὸ τῆς αὐτῆς αἰσθησεως ἀρρή-
-

Tu verò Apostolicam exuperantiam vs-
que adeò deprimere ac deicere conaris,
ut quædam dicas, quæ etiam meminisse
me pudet. Neque enim thesaurum se esse
optavit, ut ais (ecquis enim tam segnis at-
que ignavus est, qui non hoc in votis ha-
beat?) nec rursum corporeâ mortem pro-
uocabat, qui quotidie moriebatur: nec tâ-
quam fidem nemini facturum, tot assevera-
tionibus usus fuisset, siquod mente conce-
perat, tenue quiddam & exile fuisset. Ve-
rùm quoniam vim omnem ac robur supe-
rabat, idcirco multos testes adhibuit, ne
mentiri ac se insolenter iactare videretur.
Veritatem enim dico in Christo, inquit, *Rem. 9.*
non mentior, testimonium mihi perhibe-
te conscientia in Spiritu sancto. Cum igitur,
& veritatem, & Christum, & non mē-
tiri, & conscientiam, & Spiritum sanctum,
eorum, quæ dicturus erat, testes produxe-
rit, quis illud credat, cum vile quiddam &
abiectum animo agitantem ad tantam as-
severationis magnitudinem progressum
fuisse? Quod si abiectum quoddam adhuc
sentis, atque humi prouolutus, nihil magni
ac generosi animo concipere vis, pio viro
Mose misso facto, qui ut de diuino libro *Exod. 32.*
expungeretur, rogavit, si ij qui sub ipsius
imperio erant, internecione delerentur
(Maius enim est quod Apostolus fecit. Nā
ille simul perire cupiebat: hic autem peri-
re, ut alij salutem consequerentur) ab egre-
gia & strenua scemina (ut quispiam rei ma-
gnæ coniecturam per exiguam faciat) istud
demonstrare conabor. Rebecca, Aposto-
lica, ut sic loquar, animi magnitudine præ-
dita, imprecationem suscipere minimè du-
bitavit, ut ipsius filius benedictionem con-
sequeretur. Atque bonis quidem ipsi ce-
debat: mala autem ipsa sola sufferre parata
erat. Ac tanta animi promptitudine tan-
tòque studio hanc fabulam præparabat, ut
cunctationem iniquo animo ferret, celeri-
tate autem lætaretur, ac filium ad matu-
randum facinus vrgeret: idque tanto peri-
culo proposito. Omisiss enim his verbis,
Pater tuus senectute iam longè processit,
sensuumque integritatem ac perspicuitatē

Gen. 27.

amisit, nec fraudem deprehender, his inquam omnibus verbis incis, ad filium detrectantem ac metuentem dixit, in me sit, ô fili, ista maledictio. Tantum ne fabulam à me structam labefactes: nec voluerem prædam amittas: nec huiusmodi thesaurum prodas. Cum igitur mulier, quæ ne mulieris quidem fortitudinem animique magnitudinem habebat, diris deuoueri non recusar, ut alius benedictionem obtineret, quid? an tantus ac talis Apostolus non idem perpeti optasset, ut Iudæi ad fidem accederent, nec Deus contumeliosis verbis configi videretur, ut qui, cum aliis promississet, alios tamen ad tantum honoris gradum euexisset. Ac quidem cetæ non eò hæc dicebat, quod re vera pollicitatio excidisset (dixit enim, non quod promissio exciderit, ea nimirum, quæ ad patres facta est:) nam in eorum posteris, qui fidem amplexi sunt, & in Ethnicis qui per Baptismum ad similitudinem Isaac accesserunt, euentum habuit. Idque etiam Apostolorum antesignanus Petrus his verbis confirmat: *Act. 2.* Hanc promissionem impleuit Deus ipso filio, hoc est nobis, suscita o Iesu. Quocirca, non tanquam promissio excidisset, his verbis usus est: verum ut effrenatum suum erga Christum amorem demonstraret. Ac si locum hunc Apostoli accuratè peruoluas, eum hoc confirmantè reperi-

Zosimo Presbytero. 59.

Audio te, ijs, qui optima cõsilia tibi subministrant, valere iussis, atque omnibus pudoris vinculis effractis, ad infame ac detestandum vitium præcipitem rapi. Ac velim quidem id minimè verum esse. Sin autem ita est, da operam, ut priusquam te huiusmodi temulentia prorsus oppræsserit, ex ea emergas: ne alioqui, & hinc probum atque infantiã, & illic pœnã subeas.

Palladio & Maroni. 60.

Multus sermo fluit, ac multorum fide di-

θη, καὶ ὁ φερόντων δόλον. ταῦτα πάντα συντεμνοῦσα, ἐφ' ἧ τῷ παιδί ἀναδυσόμενῳ, δεδουλόπῃ, ἐπ' ἐμὴν κατὰ-ρα σου τέκνον. μόνον μὴ ἀφ' εἰρήνης τοῦ κατασκευασθέντος παρ' ἐμοῦ δέμα. μηδ' ἀπολέσης ὁ ζῦτατον ὃν τοῦ θεοῦ, μηδὲ παροδῶς τοῦ θησαυροῦ. εἰ τί-ναι γυνή, ἢ μηδὲ γυναικὸς ἐχέσας ἀνδρίαν, μηδὲ μεγαλοφυλίαν, εἴλετο καταραῖναι, ἵνα ἄλλος εὐλογηθῇ, ὁ τοσοῦτος καὶ τηλικῶτος Ἀπόστολος. Οὐκ ἀνὴρ ἔσται τοιοῦτον παθῆν, ἵν' οἱ ἱε-ραῖοι πιστεύωσι, καὶ μὴ δόξῃ ἐλασση-μῆς, ὅτι ὁ θεός, ὡς ἄλλοις μὲν ἐπαγγελ-λάμνος, ἄλλοις δὲ εἰς τοσαύτην ἀξίαν ἀναγαγόν. πᾶν μὲν οὖν ταῦτα ἐλε-γεν, ἔχων τῷ ὄντι τῆς ἐπαγγελίας δια-πιστώσης. ἔφη γὰρ, οὐχ οἶδ' ὅτι ἐκ-πέπλωκεν ὁ λόγος τῷ θεῷ, ὁ ὡς τὸς πατέρας δηλοῖ ὅτι γεγεννημένος. ἐξ ἑβ-ραίων γὰρ ἡ ἐπαγγελία ἐν τοῖς ἐξ αὐτῶν πι-στεύωσι, καὶ ἐν τοῖς ἰσραηλῶσι τῷ Ἰσαάκ. ἀλλὰ τῷ βαπτισματός ἐξ ἑβραίων τεθρῆ-σι, καὶ τῷ ἐβραϊστικῷ καὶ τῷ ἀποστο-λῶν κορυφαίῳ Πέτρος, λέγων ταῦτα, τῷ ἐπαγγέλῳ ἐκπεπλώκεν ὁ θεός τοῖς τέκνοις αὐτῶν, ἵνα ἀναστήσας Ἰη-σοῦν, ὁ τοῖον, ὡς ἀποπιστεύσης τῆς ἐ-παγγελίας, τῷ ἔφην, ἵνα δείξῃ τὸν ἀχάρετον ἐαυτῷ περὶ τὴν Χρείαν πῶθεν, καὶ εἰ ἀκριβῶς διέλθοις τὸ χρε-ῖον τὸ ἀποστολικόν, τῷ τοῦ αὐτοῦ κα-
τασκευάζοντα θεράσας.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. 18.

Πωτόνομι ὡς ἐρῶσαι φράσαις τοῖς τὰ χαλκίᾳ συμβεβληῖσι, καὶ πάντας τὸς τῆς αἰδοῦς ἀφ' ἧς διό-μους οἶχη φερόμενος ὅτι τῷ δυσκλέα καὶ δυσονομῶν κακίᾳ. βελοῖ μὲν οὐ μὴ εἶναι ταῦτα ἀληθῆ. εἰ δ' ὅτι, ἀνέδασον τὴν σφοδρὰ ὑπὸ τῆς τοιαύτης καταγωγῆς ἵνα μέγας ἀνε-νεγκεῖν, ἵνα μὴ καὶ αὐτὰ ἀνέγκειν ἐξῆς, καὶ κἄν σὲ δεικνύσῃς.

Παλλάδιῳ καὶ Μάρωνι. 5.

Πολὺς λόγος ῥῶν, καὶ δι' ἀξιόπιστων

πρῶτον

ἡμῶν ἀγα-
πῆς ἵπταται. ὅτι μάλ' ἀκρι-
βῶς ὁπταίμενος ἐκ πολλῶν τεκμη-
ρίων ὁ ἡγεῖσθαι ὑμῶν λαχὼν ἀφ' οὗ τὸ
ἑαυτῷ συμφέρον, ὃ ἀφ' οὗ τοῦ λυσιτελοῦ
ὕμιν ἀγαπήσας, οὐχ ὅτι τῷ κοινῷ τῆς
ἐκκλησίας συνόισι σκεψάμενος. συ-
νεργῶν ὑμῶν τῆς ἑαυτῆς ἐχειροτόνησε
πλεονεξίαν. εἰ τοίω τῶν ὅτι ἔχει,
παύσαιτε εἰς ἕρπην τὰ τέσσα τείνον-
τες καὶ τῷ τῆς ἀκτιμοσύνης πολε-
μοῦντες νομοῖται, δι' οὗ τὰς ἀλλοβρίας
πραγματεύεσθαι συμφορὰς.

Ἀφροδίσις μονάζοντι. ζα.

Ὅτι τὸ μὲν ἐφ' ἑαυτοῖς ὑπολόλα-
μεν, τὸ δ' ὅτι τῷ Χριστῷ ἐσθνημεν, δὴ-
λόν ὅτι ἀπαπ. δικὴν γὰρ ἐφειλοντας
ἀφ' οὗ τῆς βαπτίσματος ἐδικύωσεν, καὶ
ἕρπην ἡμῶν χάρισμασιν ἐκόσμησεν. ὅτι
δὲ εἰ τὰ παρ' ἡμῶν μὴ ἐφύγοιτο, οὐδὲν
ἐκ τῆς τοιαύτης πραγματείας, καὶ
χάριτος κεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ μέ-
ζονα δώσωμεν δίκην, ὅτι μὴδὲ το-
σαύτη εὐεργασία ἐελπωμένοι, καὶ
τὸ δὴλον.

Παύλῳ πρεσβυτέρῳ. ζβ.

Ἐγὼ μὲν εὐεργετῶν ἡρώων τὸ ποῖς
ταῖς πίστευσιν χρησιμοῖς, καὶ ταῖς ἐ-
πεισθαι μετὰ ἀποδείξεως, καὶ μὴ τὴν ἀ-
καχοῖ φιλοπρίαν τῆς διαποικνῆς ἀ-
σφαλείας περιχρίνεν. εἰ δὲ τις ἑαυτῷ
ποσαύτην μαρτυρήσῃ σωφροσύνην, ὡς
μὴδὲ συνεχῶς ὁρῶ, ἐλάττωσθαι, μα-
ταίετα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τὴν
ἀσφάλειαν, καὶ τῆς θείας χρηστότητος
ἀσφάλειαν. τὸ μὲν ἐν ἀλόγιστον, ἵνα
μὴ δόξω διανοχλεῖν, ὡς ἐλάττωσθαι
σὺ γὰρ αἱ ἱεραὶ γραφαί, καὶ αἱ ἐξα-
βει παραφωδία, καὶ τὰ κατ' ἡμέραν δρά-
ματα, τοῦτο γίνεσθαι τῆς ὡς δει-
γμάτων. τοὺς δὲ περιμνησθῆναι χρη-
σιμῶν καὶ ὡς γενομένων τοῦ πα-
θῆναι. οὐ γὰρ ὅτι ἀπραγμόνως κατορ-
θώσῃ σωφροσύνη. τὸ τὸ εἰς μέσον ἀ-
γαλῶν περιεχόμενον. εἰ μὲν οὐκ οὐκ

fide dignorum hominum autoritate cō-
firmatur, Antistitem nostrum ex multis
argumentis id compertissimum habētem,
commodi sui causa, non autem vtilitati
nostræ consulentem, nec quid publicè pro-
futurum esset, spectātem, vos auaritiæ suæ
socios & adiutores in sacrum ordinem a-
sciuisse. Quod si ita est, in cælū iaculati, ac,
dum ex alienis calamitatibus commoda
vestra comparatis, paupertatis legistato-
ri bellum indicere desinite.

Aphrodisio Monacho. 61.

Quod quantum in nobis fuit, perii-
mus, quantum autem in Christo, salutem
consecuti sumus, omnibus perspicuum
est. Nam cū supplicium mereremur, ipse
per Baptismum iustitia nos donauit, ac
cælestibus gratiis auxit & exornauit.
Quod autem nisi ea, quæ nostratum par-
tium sunt, præstiterimus, nihil ex huius-
modi questu & gratia cōmodi capiemus,
imò grauioribus potius suppliciis afficie-
mur (ut quos tantū beneficiū nihilo melio-
res reddiderit) id quoque perspicuū est.

Paulo Presbytero. 62.

Equidem illud pium ac sanctum esse e-
xistimo diuinis oraculis fidem adhibere,
eāque studiose sequi, nec simplicem mini-
mèque callidam ambitionem Dominicæ
cautioni anteferre. Quod si quis tantam
sibi ipsi pudicitiae laudem arroget, ut ne
continenter quidem fœminas continens
quicquam inde detrimenti ferat, discat il-
læ humanæ naturæ imbecillitatem, ac di-
uinorum oraculorum cautionem ac præ-
munitionem. Atque eos quidem, qui ca-
pti ac subacti sunt, ne grauis ac molestus
esse videar, silentio prætermittam (nam &
omnes sacræ literæ, & externæ tragædiæ,
& quotidianæ fabulæ his exemplis referre
sunt) eos autem qui cura quadam & pro-
uidentia vti sunt, atque hunc affectum su-
perarunt, (neque enim sine labore ac ne-
gotio quisquam pudicitiam consequi po-

1. Cor. 9.

test) in medium proferre conabor. Ac si quidem nonnullos ex iis, qui à fide abhorruerunt, cura quadam & cautione ac non seipsos in ignem proiiciendo, hoc ipsum consecutos esse ostendero, eos fortasse, ut qui nihil magni præstiterint, submouebūt ac reiicient. Si autem diuinum Paulum testem laudauero, his verbis utentem, Castigo corpus meum, & in seruitutem redigo, ne fortè, cum aliis prædicauero, ipse reprobus efficiat, omnis profectò ipsis defensionis ratio præclusa erit: ac fortasse pudore commouebuntur, suæque cautioni ac securitati consulendum putabunt. Quanquam autem nos Apostolico testimonio contentos esse oportebat: tamen quoniam ea quoque, quæ ab exteris præstita sunt, ad pudicitiam acuunt, ne hæc quidem obliuione præteribo. Lectione igitur didici, regem quendam, cum Ephesiam sacerdotem, cuius incredibilis quædam ac singularis pulchritudo erat, conspexisset, statim ex Ephesina vrbe digressum esse, illud videlicet metuentem, ne præter voluntatem nefarij aliquid admittere cogeretur. Atque item Persarum regem Cyrum, Pantheam, quæ admiranda quadam & incomparabili formæ elegantia esse ferebatur, ne videre quidem sustinuisse. Cum igitur, & res ipsæ, & externi authores salutari oraculo, ut recto ac securo, testimonium dicant (si quidem assiduus conspectus viam ad facinus munit, atque ut etiam in opus minimè exeat, mentem tamen contaminat, eumque qui captus est, adulterum efficit) quis tanta audacia est, ut cum aliena pulchritudine oculos assidue pascat, se tamen hinc nihil omnino detrimenti capere contendat? Quod si hoc difficile est, maximè quidem illud curandum est, ut crebros & assiduos mulierum congressus fugiamus: si autem necessitas nos traxerit, ut saltem oculos tanquam iniecto frano coercemus.

Timotheo Lectori. 63.

Diuina illa, & ab omni labe aliena potentia, ille sapietiae fons, illa prudentiae ac vir-

τῆς ἐξω τῆς πίστεως τοῦτ' αὐτο κα-
τορθώσαντας ὁπιδείξαμι παρρησίᾳ
πνὶ καὶ ἀσφαλείᾳ, καὶ οὐ τῷ ἑαυτοῦ
ὁπρὶν πλεῖν τῷ πυρὶ, ἵσως ἂν αὐτοῦς
ὡδὲν γένοιτο, ὡς οὐδὲν μέγα ἀνύ-
σαντας. εἰ δὲ καὶ τὸν θεασάμενον Παῦ-
λον μάρτυρα καλέσω, λέγοντά, ὑπο-
πιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δολαγῶ,
μήπως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀποδό-
κιμος γένωμαι, πάντα αὐτοῖς ἀποκέ-
κλειται ἀπολογία. καὶ ἵσως ἂν δυσω-
πηθῇεν, καὶ τῆς οἰκείας ἀσφαλείας
παρρησίᾳ ποιήσονται. ἐλθὼν μὲν οὐκ
ἀρκεσθῆναι τῇ ἀποστολικῇ μαρτυρίᾳ.
ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ τοῖς ἔξωθεν κα-
τορθώμεντα ἀλείφει εἰς σωφροσύνην,
οὐδὲ τοῦτων ἀμνημονήσω. οἶδα τοιγα-
ροῦ ἀναγνούς, ὅτι βασιλεὺς πρὸς ἐφε-
σίαν ἱερεῖαν ἰδὼν ὑπερβολὴν καλὴν φα-
νείσαν, ἀπέχευεν εὐδὺς ἐξ Εφεσῶν, φο-
βόμενος μὴ παρὰ γνώμην ἐκβιασθῇ
παράξαι τι τῆς οὐχ ὀσίαν. καὶ Κύρος
δ' ὁ παρ' οὗτος οὐδ' ἰδεῖν τιτὸ Πάνθειαν ἐ-
τόλμησε, θαυμάζοντι καὶ ἀμήχανον
κέλλος ἔχειν μαρτυρημένην. εἰ τοί-
νυν καὶ τὰ παράγματα καὶ οἱ ἔξωθεν
τῷ σωτηρίῳ χρησιμῶς μαρτυρήσιν, ὡς
ὁρθῶς καὶ ἀσφαλῶς ἔχρησι. ἡ γὰρ συ-
νεχὴς θέα ὁδὸς ἐστὶν ὅπῃ τιτὸ παράξιν
ἀγρυπῶν εἰ δὲ καὶ εἰς ἔργον μὴ ἐκβαίῃς
μολυβδεῖ τὸν λογισμὸν, καὶ μοιχρὸν ἀ-
ποφαίνει τὸν ἀλόντα. τίς τοσοῦτον ἐστὶ
τολμηρὸς ὅστις ἄλλοτε τοῖς συνεχῶς ἐ-
πιώμενος κέλλεσι, λέγει μὲν τὸ πα-
ράξαι ὡς βλάβη πλεονάζει, εἰ δὲ τῆς το-
δύσκολον, καὶ μάλιστα μὲν φεύγει
τὰς συνεχεῖς τῆς γυναικῶν ἐντεύ-
ξεις. εἰ δ' ἀνάγκη εἴη, χαλινουῖ τῆς
ὀφθαλμοῦς.

Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ. ξν.

Ἡ θεία καὶ ἀκέραιος δυνάμις, ἡ
τῆς σοφίας πηγή, ἡ τῆς σωείας καὶ
πάσης

πάντες ἀρτὴς ἀρχὴ τε καὶ αἰτία καὶ ῥίζα
βλαστῶσα τὰς τῆς μελλόντων
προβλεψίας τὰς ἀρχαιοτέρας ἐν-
φανεραῖς, σφῶς, καὶ ὑπὸ πάν-
τα λόγον καὶ ἔργον, τὸ πᾶν μα-
τῆλθεν· εἴ ποτε τοῦ πᾶν ὑπέπι-
πτε δυνάμειον χρησθῆναι τῆς μελλόν-
των ἀγαθῶν τῶν εἰκόνων· ἐν αὐτῷ τὰ
μὲν ἐκιογραφεῖ, τὰ δὲ διὰ χρωμά-
των ἐτερίζει, καὶ λαμβάνει καὶ ζῶντα
ἐπεδείκνυτο τῆς εἰκόνος τὸν χαρακτι-
ρα. δύο γὰρ ἐκ τούτων συνέβαινε μέγ-
σαι, τὸν τε τὸς ἀρχαιοτέρας μὴ ἐνί-
σταται, μήτε διὰ χλευάζειν τὰ λεγό-
μενα· ἔχοντάς τι καρπὸν ἐκ τῆς
λεγομένης ὠφέλειμος· τὸν τε τὸς ἐσομέ-
νης, τὸ τῆς προφητείας ἡρῶν ἀδελ-
φῶν· ἐφ' ᾧ δὴ τὴν βίαν χάριτι προ-
σκυνοῦν, καὶ ταῦτα τὴν ὅπως ποσὺν
τῶν δυσκολίας πειράματος ῥαίως
μετῆλθε· καὶ τοιγαῦτα οὐκ ἔστιν ἔρμην-
εύοντας, εἰ μὴ ἀβιάτως οἰοῦνται εἶναι
διὰ πάντων διελθεῖν, προθύμως τῶν
το ποιεῖν· εἰ δὲ μὴ, μὴ ἐκβιάζεσθαι τὰ
μὴ προσκύνοντα, ἵνα μὴ καὶ τοῖς προ-
σκύνουσιν ὑπομίαν ποιήσας τῶν
καὶ ἰσχυροῖς μὴ καὶ ἡλπίσι καὶ
αἰρετικοῖς λαβὼς παραχρῆναι· οὗς δὲ
τὸν Χριστὸν ταπεινὰ πῖνα, καὶ τῆς ἀ-
ξίας αὐτοῦ ἐλάττωσιν ἀνέγκοιεν ἀλ-
λά τὰ μὲν ταπεινὰ περιπατεῖν, ἢ καὶ
τῇ ἐναντιωπύσει προσκύνοντα ἡγεί-
σθαι, εἰ ἀρεπῶς δεχοῖτο τὸν χαρα-
κτῆρα· τὰ δ' ὑψηλὰ τῆς ἀξίας μόνης
ἐνεκα ἐρῶν συγχωρεῖν· εἰ δὲ τῆς το-
τε γενημένης ἐνεκα ἐρῶν, τοῦτο
συγχωρεῖ· δι' ἐκείνα ἐρῶν, καὶ μὴ εἰς
τὸ ἀρεπῶς ἐκβιάζεσθαι.

Θεοφίλω. 64.

Εκεῖνοι εἰσὶν οἱ θεοὶ μὴ ὁμολογου-
ντες εἰδέναι, τοῖς δ' ἔργοις ἀριστοὶ,
οἱ ὅτι μὴ τῇ ἀραρότητι τῆς δογμα-
τικῆς ἐταδρυνόμενοι διὰ δὲ τῶν μὴ συμ-

tutis omnis origo & causa, & radix, futu-
rarum rerum vaticinia verustioribus scri-
pturis intexere volens, sapiēter, atque om-
ni sermone ac laude præstantius huiusmo-
di rem administravit. Etenim si quan-
do aliquid accidebat, quod futurorum
bonorum imaginem ac simulachrum cō-
plecti posset, in eo quædam deliniabat,
quædam coloribus adhibitis declarabat,
splendidamque ac viuam imaginis no-
tam ostendebat. Hinc enim duo maxi-
ma commoda contingebant, alterū, quod
hac ratione veteres tanquam nouis & inu-
sitatis rebus minimè offendeantur, nec ea,
quæ dicebantur, irridebant, ut qui ex his,
quæ dicerentur, utilitatis aliquid perci-
pere possent. Alterum, quod posterī va-
ticipij veritatem indagarent. Quo qui-
dem nomine diuinam gratiam adorare at-
que admirari conuenit, quæ rem vsquea-
dè arduam ad difficilem faciliè persecuta
sit. Ac proinde ita se gerere interpretes
debent, ut si commodè ac nulla vi adhibi-
ta omnia peragere possint, id impigrè ac
sedulò faciant: sin autem id fieri nequeat,
ne his, quibus minimè opus est, vim affe-
rant (ut ne alioqui his locis, qui id requirāt,
deprauationis ac præposteræ expositionis
suspicionem pariant: atque Iudæis quidē
& Gentilibus, & hæreticis ansas præbeant,
ad Christum autem abiecta quædā atque
ipsius dignitate inferiora referant:) verūm
hanc rationem incant, ut humilia & ab-
iecta prætereant, aut, si congruentem no-
tam accipiant, assumptæ humanitati con-
uenire existimēt, sublimia autem & excel-
sa dignitatis duntaxat causa picta esse cō-
cedant: quod si quid eorum, quæ tum cō-
tigerunt, causa dictum est, illud ob ea di-
ctum esse fateantur: ac non in eum sen-
sum, qui minimè conueniat, velut obtorto
collo trahant.

Theophilo. 64.

Qui se Deum nosse confitentur, factis Tit. 1.
autem negant, ij demum sunt, qui ob dog-
matum quidem pulchritudinem glorian-
tur, verūm quia fidei minimè consentaneā

vitam exhibent, Deum, quantum in ipsis situm est, dedecore atque ignominia afficiunt. Dum enim, & diuina iussa aspernantur, & alios adducunt, ut eum blasphemis verbis laceessant, quem etiam benedicere non cuiuslibet est, verum hominum summa virtute prædicatorum, hinc scilicet spurius sese atque adulterinos esse cōvincūt.

Zosimo Presbytero. 65.

Clamores eos, qui ob vitam tuam ab omnibus excitantur, ferre nequeo. Aiunt enim, sermonem in te, tanquam in album dirigentes, Quonam pacto aliis sanctitatē impertis, prophanus ipse ac nefarius? Quonam pacto alios purgas, qui impurus es? Quonam pacto filios Dei efficis, qui serui? li animo es? Purgari prius debes, atque ita purgare: prius à sacrilegij crimine purum esse, ac tum sacerdotis munus subire. Hæc audiens, animi cruciatu afficior, tum quia hæc de te loquuntur, tum quia eos, qui ad diuinam religionem accedunt, in mysticis symbolis detrimentum perpeti arbitrantur. Desine itaque, non modò tuam animam, sed etiam multas alias, pro quibus Christus mortem oppetiit, demergere. Cogita quonam hoc malum tendat, cum eos, quos ipse non auro, sed pretioso suo cruore donato redemit, tu per vitæ tuæ improbitatem perdis.

I. Pet. I.

Epiphanio Diacono. 66.

Quoniam per literas ex me sciscitatus es, quidnam significet id quod Psalmo 73. scriptum est, Tu siccasti fluuios Ethã (quod quidem cum in veteribus Psalteriis situm sit, in quibusdam recentioribus codicibus, fortasse ut quod intelligi minimè posset, haudquaquam inscriptum est, eoque etiã nomine nonnulli superuacanea quædam, & quæ demonstrari nequeant, sacris literis contineri asserunt) idcirco rescribendū ad te duxi. Ethan igitur locus erat in Palæstina, fluuiis irriguus, atque arboribus & fructibus abundans, & ob ingentem animantium ac piscium copiam ad venandū

βαίνουσιν τῇ πίστει τὴν πολιτείαν ἐπιδείκνυσθαι, τὸ γὰρ ἡκον εἰς αὐτοὺς. τὸν θεὸν ἀπὸ μαζούρας. τῷ τε γὰρ Διὶ πύξιν τὰ παρ' αὐτῷ κελευσθέντα, τῷ τε ἐτέρῳ τῷ θεῷ σκευάζειν βλασφημεῖν τῶτον, ὃν καὶ εὐλογεῖν ὅ πάντων ὄντων, ἀλλὰ τῷ ἁκρῶν εἰς ἀρετὴν, τέττων, νόθους ἑαυτοὺς ἀπελέγχουσι.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. 65.

Οὐ φέρω τὴν διὰ τὸν σὸν βίον γινόμενην παρὰ πάντων καταβολήν. φασὶ γὰρ εἰς σέ ὡς περ' ὅτι σκοποῖν τὸν λόγον τείνομεν, πῶς ἄλλως ἀγάξεις ὁ ἐταγῆς; πῶς καὶ θάρεις ὁ ἀχέταρτος; πῶς ἵδους θεοῦ κατὰ σκευάζεις ὁ δουλοπαρεπίης καὶ θαρβήναι ὁ φείλεις, καὶ ὅτι καὶ θάραι. μὴ ἱεροσυνεῖν, καὶ τότε ἱερὰ δὲ ταῦτ' ἀκούων, ἀλλ' ὡς τὴν ψυχὴν, ὅτι τε ταῦτα περὶ σοῦ φερέσθαι, καὶ ὅτι καὶ εἰς τὰ μυστικά σύμβολα τῷ θεῷ βλάπτει. τῶς περὶ σὸν τῇ θεῷ θρησκείᾳ νομίζεις. σῆθι τοίνυν κατὰ ποντίξων μὴ μόνον τὴν σαυτῆς ψυχὴν, ἀλλὰ καὶ ἄλλας πολλὰς, ὡς ὅτι ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν. ἐγνώρισεν γὰρ ὅτι τείνει τὸ χαλκόν, ὅταν ὁ αὐτὸς ἐξηγήσῃ οὐ χρυσίον, ἀλλὰ τὸ τίμιον ἑαυτοῦ αἷμα δαδωκώς, σὺ διὰ τὸν σαυτῆς βίον ἀπολέσῃς.

Επιφανίῳ Διάκονῳ. 66.

Ἐπειδὴ γέγραπας πῶς ἐστὶ τὸ ἐν τῷ ὄγμῳ ἡ αὐτῷ γεγραμμένον, σὺ ἐξήρανας ποταμούς καὶ ἡθάμ. ὅσον ἐν τοῖς παλαιοῖς ἡ αὐτῷ γεγραμμένον, ἐν πῶσι τῷ νέῳ ὡς ἀπερινόητον ἴσως οὐκ ἐνεγράφη. διὸ καὶ πῶς νομίζεις περὶ τὰ πᾶσι καὶ ἀναπόδεκτα ἐν ταῖς γραφαῖς γεγραμμένα, ἀντεπιστῆλαι δὲ καὶ ἐν ἡλίῳ. ἡ ἡρώς ἐν τῇ Παλαιᾷ ποταμοῖς καὶ τὰ ῥύττος, καὶ δένδροις καὶ καρποῖς καὶ τῷ κομῶς, ζῶων τε πλήθι καὶ ἰσχυρῶν ἰσχυρῶς. ἐπεὶ τοίνυν τὸ θεῶν γένμα εὐδρον καὶ εὐενδρον καὶ εὐήθρον αὐτὸν ὄντα, δι' ὅτι πολλὰ ζῆσαι τῷ οἰκητόρῳ ἀσέβεια.

ἀσβείαν ἐξήρανε· καὶ τοῦτο μετὰ τῶν
ἄλλων θαυμάτων ἀνακηρύττει ὁ μελο-
ποιός· ἐπεὶ δὲ οὐ γὰρ ἀποφαίνεσθαι
ἀλλ' ἀποδιδόναι μαρτυρίας, Ἰωσήππου
καὶ θαλάσσιον ἐν ταῖς ἀρχαιολογίαις
γράφοντα· ἡ δὲ π. χειρὸν ἀπὸ δύο
χοιρίων ἱεροσολύμων, ὃ καλεῖται μὲν
ἡδὰμ, καὶ ἀδείσοις τε καὶ ναμάτων ἐ-
πιρροαῖς ὅπιτερ πέτατον, καὶ πλούσιον,
ἐν ᾧ ὁ Σολομὼν συνεχῶς ἐξήκει, γυμνά-
σθιστόμος καὶ θηράσιον, τοῦ μὲν εἶναι
χωρὸν τοῖς τὸν καὶ Ἰωσήππου, καὶ τὸν με-
λωδὸν τὸν θαυμάσαντα ὅτι ἐξήρανε
καὶ ἡχοῦ μαρτυρίας· ὃ γὰρ ἂν ἐν
θαύμασι τὸ ἐξήρανθαι αὐτὸν, κατελθ-
μεν, εἰ μὴ λίαν εὐνδρος ἡ. τὸ δὲ ἐξή-
ρανθαι, αὐτὸν τὸν μελωδόν. ὥστε γὰρ
χρεῖαν τινὰ ἀνελίθειν, καὶ ἀπὸ τῆς ὁ-
ρωμένης κτίσεως χωρὶν τῷ λόγῳ, καὶ
εἰς τὸν τὸν χωρὸν ἐφθασεν ἑβραίοις·
ὅκαίσε γὰρ ἐμελῶδει ἀφ' ὧν ἡδε-
σαν, τίς ἀνέστη τὸν θεοῦ δύναμιν
ἐρμηνεύων.

χρεια.

Θεοφιλω. ξξ.

Οτι μὲν τὸ ἀμύνεσθαι ἄδικον οὐκ
ἐστίν, συνήσομεν, ὅτι δὲ οὐδὲ φιλόσο-
φον, συνήλθε δὲ δικησὶς αὐτοῦ· πλὴν
ἀλλ' εἰ μὲν ῥαδίως ἐγίνετο, καὶ αὐτοῦ
πολλῆς περὶ πέτατος, λόγον ἐχέου ὁ
λόγος· εἰ δὲ περὶ τῶ μελλόντος διδόναι
δικῆς ὁ ἀπαμειβόμενος μὲν ἐκείνης πε-
ριεργὴ συμφορᾶς, ἀμείνων, τὸ μὴ με-
τὰ τὸ ἡδίκησθαι, καὶ ἄλλων κακῶν
πειρασθῆναι· εἰ δ' αἴτιγμά σοι εἶναι δο-
κεῖ τὸ ῥηθῆναι, σαφὲς αὐτὸ ποιεῖσαι πε-
ρασόμεν· σκόπει γὰρ, εἰ γελῶσι ἐπὶ
ἀμύνεσθαι, πῶσα ὑπομένει δεινὰ.
πρῶτον πληροῦται θυμοῦ, δεύτερον
ἀγνοοῦται ὑπὸ ὀργῆς· πρῶτον γὰρ
καθυμνᾶται τὸ πάθος· εἶτα ὀργᾶ, καὶ

accommodus. Quoniam igitur diuina vo-
luntas irriguum hunc locum ac nemoro-
sum atque ad venationem perquam appo-
situm ob exuberantem incolarum impro-
bitatem exarefecit, idcirco hoc quoque
vnā cum aliis miraculis vates prædicat.
Quoniam autem pronunciare atque asse-
uerare non oportet, verum testimonia fer-
re, Iosephum in medium producamus, in
antiquitatum libro his verbis vtemem: Er-
rat autem locus quidam duobus passuum
millibus ab vrbe Hierosolymitana dissi-
tus, qui Ethan vocabatur, pratis & hortis,
ac laticibus perquam amœnus & copiosus,
ad quem Salomon, exercitationis ac ve-
nationis causa, subinde commeabat. En
quodd hic locus eiusmodi esset, & Iosephū,
& Psalmistam, qui eum exaruisse miratus
est, testes profero. Neque enim hanc ex-
siccationem inter miracula recensuisset,
nisi aquis admodum irriguus extitisset:
Quodd autem exsiccatus fuerit, ipsum Psal-
mistam testem adhibeo. Siquidem velut
orbem quendam & choream versans, ac
per res creatas atque in oculorum sensum
cadentes, sermone progrediens, ad hunc
quoque locum peruenit, Hebraeis (illic e-
nim Psalmos condebat) ab iis rebus, quas
cognitas & perspectas habebant, inuictam
Dei potentiam exponens.

Theophilo. 67.

Quodd acceptam iniuriam vlcisci mini-
mè iniustum sit, assentiar. Quodd autem ne
philosophicum quidem sit, concedi abs-
te æquum fuerit. Quanquam si id facile ac
sine multis molestiis fieri posset, sermo
tuus ratione aliqua niteretur. Cum autem
ante eum qui pœnas daturus est, is qui eas
exposcit, sexcentis seipsum calamitatibus
cōuulneret, satius fuerit minimè commit-
tere, vt cum eo quodd lēsus ipse sis, alia quo-
que mala experiaris. Quodd si obscurum ti-
bi videtur quodd dictum est, id perspicuum
reddere conabor. Considera enim, si quis
illatam sibi iniuriam vlcisci velit, quoniam
acerbitates perferat. Primum furore per-
funditur. Deinde ab ira interrumpitur.

S ij

(Primum enim ebullit affectus: deinde ad vindictæ cupiditatem extimulatur.) Tertio infinitos fluctus excitat. Quarto mille cogitationum vias ingreditur. Quinto metus subit, ac tremor, animique angor, iracundia nimirum eum interrumpente, ac metu concutiente, dum illud secum agit, quonam pacto quod cupit assequatur, acceptamque iniuriam vindicet. An non tibi huiusmodi homo ante eum, qui pœnas daturus est, ipsemet pœnas dare? At qui patientiam adhibet, ab his omnibus rebus exemptus est. Ac sanè meritò. Nam hoc in ipsius arbitrio situm est: atque ipse totum absoluit. Ille autem alter, non item. Verùm & temporis commoditate opus est, & loco, & fraude, & versuta improbitate, & armis, & machinis, & adulatione, & seruitute, & hypocrisi. Vidēsne quem admodum difficilis quædā res sit vitium, facilis autem virtus? atque illud quidem tumultibus scateat, hæc autem ab omnibus perturbationibus remota sit? ut enim vir nequam & improbus tot ac tanta perperitur: ita probus ac virtutis studiosus tranquillitatem obtinet. Atque is quidem qui vlciscendæ iniuriæ studet, infinitam inimicitiam reddit: qui autem patientia utitur, eam quam ocysimè opprimit & extinguit. Vnde importunum etiam ac sævum hominē mitigat, atque ad amicitia allicit.

Timotheo Lectori. 68.

Amplissimum, & tibi ipsi, & mihi beneficium dederis, si teipso melior fias, atque ad ipsum virtutis fastigium ascendas, à fluxis & fragilibus bonis, imò ne bonis quidem, ad vera & stabilia bona transiens.

Athanasio. 69.

Antistites quosdam novi, ac fortasse vos quoque, qui cum intemperantes ipsi atque in sumptibus profusi sint, tamē, propterea quòd graves iis, qui peccāt, pœnas constituunt, subditos coërcent atque in officio continent. Alios contra, qui cum in victus

ἐπιθυμῇ τῆς ἀμύνης. τρίτον μὲν κύματα κινεῖ. τέτατον, λογισμῶν ὁδοὺς ἐρεχται μυσταὶ πέμπτον, δέος ἐπεισι καὶ τρόμος καὶ ἀγωνία τῶ θυμῷ. ἀγκέποντες, τὸ φόβος κατὰ σείοντος, πῶς ἐπιτύχη; πῶς ἐπεξέλθῃ. ἂν δὲ δοκῇ σοι ὁ τοιοῦτος ὡς τὸ μέλλοντος δικὰς δίδουαι, δικὰς ἀπαιτῆσαι, ὁ δὲ φιλοσοφῶν, ἀπὶ λλακται. καὶ μάλᾳ εἰκότως. τοῦτο γὰρ κύριός ἐστι, καὶ τὸ πᾶν ἀπὴρτησε. ὁ κείνος δὲ ἔκπεσῃ ἀλλὰ καὶ χαμῶν χρεῖα καὶ τόπος, καὶ δόλος, καὶ κακουργίας, ὁ πλῶν τε καὶ μηχανημάτων, κολακείας τε καὶ δουλείας, καὶ παροκρίσεως. ὁ γὰρ πῶς δύσκολον μὲν ἢ κακία, εύκολον δ' ἢ ἀρετή; πῶς ἢ μὴ θορύβων γέμει, ἢ δ' ἀπαρχὴς ἐστὶ, ὥστε γὰρ ὁ ποιητὴς τοσαῦτα πάχει. ἔτι πῶς ὁ φιλάρετος γὰρ λήνης σκοταίει. καὶ ὁ μὲν ἀμυνόμενος ἀπὸ αὐτοῦ κατασκευάζει τιλὸν ἔθραι, ὁ δὲ φιλοσοφῶν τὰ χεῖρα ἐπαγει τιλὸν τελευτῶν. διὸ καὶ τὸν ἡλίθιον ἑξημεροῖ. καὶ εἰς φιλίαν ἑκκαταλείται.

Τιμοθέῳ ἀγαθῶς. ζη.

Μεγίστη καὶ σαυτῷ καὶ μοι δοῖς ἂν χάριν, εἰ ἀμείνων σαυτῷ γίνοιτο, καὶ εἰς αὐτὴν τῆς ἀρετῆς τιλὸν κορυφὴν ἀναδράμοις, ἀπὸ τῆς ρέοντος, μᾶλλον δὲ ἐκ τῶν ἀγαθῶν ἐπὶ τὰ ὄντα καὶ μέγιστα ἀφελάων.

Αθανασίῳ. ζθ.

Οἶδα πινὰς τῆς ἡγουμένης, ἵσως δὲ καὶ ὑμεῖς, οἵτινες ἀκόλαστοι ὄντες καὶ πολυτελεῖς, τῷ μεγάλῳ τοῖς παισὶν ὀείζεις τὰς πτωχείας σωφρονίζοντας τὸς ὑπηκόους. ἄλλως δὲ κεκολασμένην μὲν καὶ σώφρονα διαγίγνεται ἡ ψυχή.

celebris, qui tum aderat, locutus sit. Quod quidē Episcopatus munus, quod indignē cōsecutus est, eorū omnium quæ inter homines exoptatur, velut extrema meta sit, scio atque assentior. At iis, qui ad vitium propensi quæstuique addicti sunt, nihil factis est. Neque ex præfectis & antistitibus improbi ac facinorosi vlli essent, si iis, quæ præstō habent, contenti essent, ac rebus suis secundis moderari scirent. Verum plures ex istis, quàm ex inferiori hominum gradu, improbos persæpe fieri puto. Nam quo aliis sublimiores & excelsiores sunt, fastūque inturgescunt, ac supra vulgus sentire volunt, monerique contumeliam ducunt, cō etiam magis arrogantia, & plurimum rerum cupiditas, & fiducia, qua, ne si in scelere quidem deprehensi fuerint, pœnam duros se esse confidunt, in eorum animos ingreditur. Resipiscat igitur, nec insulso cuidam aliquid, quod ad se purgandum faciat, afferre videatur. Neque enim crimina diluit: verū ridiculum insuper se præbet.

Strategio Monacho. 72.

Jerem. 13.

Jerem. 13.

Maximè quidem nec naturam nec substantiam substantiæ, sed qualitatem qualitatis (quæ, ut philosophorum verbis utar, hanc naturam habet, ut accedere ac recedere possit. Nam substantiam qualitatis vehiculum esse statuunt: que nisi existat, qualitatem minimè existere posse asserunt) comparavit scriptura, his verbis utens, An mutabit Æthiops pellem suam, & pardus varietates suas? Et quonam pacto vos poteritis benefacere, cum mala didiceritis? verum ne quid de his rebus subtilius discutiamus, illud ipsum dictū, quod proferunt, eam vim habere, ut quod ab ipsis astruitur, euertat, planum facere aggrediar. Per id enim quod dixit, cum didiceritis mala, dogma illud, quod irrefutabile esse arbitrantur, subuertit. Quonam enim pacto si hoc à natura insitum haberent, ut mala nossent, diceret Propheta, cum didiceritis mala? Quod si didicerunt, dediscere quoque profectō poterunt. Atque ad eun-

πῆς ἡ λειτουργία, ἥς παρὰ τὴν ἀξίαν ἀπέλαυσεν, πάντων βεῖ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐκαταίων ὁδός, οἶδα καὶ σίμψημα τοῖς δὲ πρὸς χαλίκαν ῥέπει, καὶ λήματος ἡ πτωχούοις, ἔδεν ὅτιν αὐταρχες. οὐδ' ἂν ἐγίνοντο ἐκ τῆς ἡγεμονίων πινὲς μοχθηροὶ καὶ χακῶργοι ἐπὶ τοῖς ὑπαρχουσιν ἡρκαῶτο, καὶ συμμετρῆσθαι τὰς εὐημερίας ἠδυσαν. ἀλλ' οἱ μὲν πολλάκις γίνεσθαι καὶ πλείους ἀπὸ τέτων ἢ τῆς καταδεετέρας. ὅσα γὰρ καὶ ἐπηρμηροὶ παρὰ τὴν ἄλλης εἰσι, καὶ φλεγμῶνσι τῷ τύφῳ, καὶ ὑπὸ τὸν πολλοὺς φρονεῖν ἀξιοῦσι, καὶ τὸ συμβεβηέντος ὕβριν ἡρκαῶται ποσούτω καὶ αὐτάδεια, καὶ ὁπθυμία πλείονων, καὶ γάρσος ὅ μὴδ' ἂν ἀλώσι δικὴν ὑφέξιν αὐτοῖς εἰσέρχεται. γνωσιμαχείτω τοιγαροῦν, καὶ μὴ δὲ κείτω ἀπιδάνω ἀπολογεῖσθαι. οὐ γὰρ ἀπολύεται τὰ ἐκλήματα, ἀλλὰ καὶ γέλωτα πρὸς φλοισκάνει.

Στρατηγῶ μοι ἀζοντι. 66.

Μάλιστα μὲν οὐδὲ φύσιν, οὐδ' ὅσια ὅσια, ἀλλὰ ποιότητα ποιότητα, ἢ τῶν καὶ τὸν τῆς φιλοσόφων λόγον πέφυκε καὶ συμβαίνει καὶ ἀποσυμβαίνει. ὅτι χῆμα γὰρ εἶναι τὴν ὅσια τῆς ποιότητος οὐκ εἰσὶν, ἥς μὴ ὑπαρχούσης, ἀνυπαρκτον εἶναι τὴν ποιότητα φασι. παρὰ τὴν ἡγεμονίαν, λέγουσιν, εἰ ἀλλάσσεται ἀθίον τὸ δέσμα αὐτῶ, καὶ πᾶρδαλις τὰ ποικίλματα αὐτῆς καὶ πῶς ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιεῖν, μεμαθηκότες τὰ κακά; πλὴν ἵνα μὴδὲν περὶ τέτων ἀκελελογίστωμεν, αὐτὴν τὴν ῥῆσιν, ἣν πρὸς φέρουσιν, ἀνατρεπτικὴν ὄναι τῆς παρ' αὐτῆς κατασκευασθῆναι, ὅτι περὶ εἰς πειράσομαι. τῆς γὰρ εἰπεῖν μεμαθηκότες τὰ κακά, τὸ δόγμα, ὃ δοκοῦσιν ἀναντίρρητον εἶναι, ἀνατρεπέσθαι. πῶς γὰρ εἰ ἐκ φύσεως εἶχον τὸ εἶδέναι τὰ κακά, ἔφασκε τὸ μεμαθηκότες τὰ κακά. εἰ δὲ μεμαθήκεσαν, καὶ ἀπομαθεῖν δυνήσονται. ἔγω καὶ τὰ

τὰ ἄλλα πάντα τὰ δοκοῦντα τοῖς ἀ-
παιδεύτοις συμπαράσκειν ἀνατραπή-
σεται. εἰ γὰρ καὶ ψυχικὸς ἄνθρωπος οὐ
δύναται δέξασθαι τὰ τοῦ πνεύματος,
ἀλλὰ δυνήσεται. καὶ εἰ δένδρον πονηρὸν
ὃ δύναται ποιεῖν καρπὸν καλόν, ἀλλὰ
δυνήσεται. ὃ γὰρ ταῦτον τὸ μὴ δύνασθαι
τῷ μὴ δυνήσεσθαι, ἀλλὰ τὸ μὴ τὸν ἐνε-
ργῶτα μὴνύει χρόνον, καὶ ὃν ὁ ῥάθυμος,
ῥάθυμος. τὸ δὲ τὸν μέλλοινα, καὶ ὃν ἐν-
δέχεται τὸν ὁρῶντα φαῦλον, ἀσθενῶν
γενήσεσθαι. καὶ ὅσα μὴ τὰ τοῦ τῶν ἀγ-
ματὰ καὶ ἐκείνη ἀμειβομένη τῷ ἡ-
μέραν. ἐγγίνονται δὲ καὶ αἱ γραφαί.
πῶς γὰρ ὁ μελωδὸς πεσὼν ἀνέστη; πῶς
δ' ὁ Παῦλος διώκτης ὢν ἀνιμασθήσα-
το, καὶ κήρυξ τοῦ διαφθέντος κατέστη;
πῶς δὲ Πέτρος ἀρρησάμενος ἀπετεί-
ψατο τὴν ἐκκλησίαν; πῶς δὲ ἡ ἀρχι-
επίσκοπος εἰς τὴν καλλιέλαιον ἀνέκεν; ἰε-
ροῦ; πῶς οἱ Νινευῖται ἐσώθησαν; πῶς δ'
ὁ ληστής εἰς τὸν παράδεισον ἐπέμφθη;
μαθὼν τοῖνυν ἐπὶ τῆς ἀνωγίας τοῦ ἁγ-
ίου; ὁ βασιλεὺς καὶ ποιὼν καὶ
πάντα κινῶν ὃ γὰρ ἀρκεῖ ψαλὸν τὸ θε-
λεῖν καὶ μαρτυρεῖν καὶ καρποφορεῖ, καὶ
σώζεται. πάντα τὰ παρὰ σου τοῦ
ποιῶν, τὰ πρὸς τὴν τῆς παιδείας
διόρθωσιν ἐλέποινα.

Παύλῳ πρεσβυτέρῳ. 73.

Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἱερῶν γραφῶν,
ἐφόδιον ἡγῶ τῆς σωτηρίας, τρέφουσαι
τοὺς δεινὰς εὐδοκίμοις τοὺς φιλό-
καλοι καὶ ἀνδράδες τῆς μετὰ σω-
τῆς ἀκροαμένους.

Ἡρακλίδῃ ἐπισκόπῳ. 74.

Ὅτε Εὐσεβίου βασιλεύοντος, πᾶσαν
τὴν πατρίδα ἄγων ἐπὶ τῇ Ἱερουσα-
λὴμ ὁ βασιλεὺς, καὶ τῶν παλαιῶν ἐστὶ
θαυμάσιον καὶ θεῖον, καὶ τῆς πρώτης γε-
νομένης ἐπιστημώτερων. τότε δὲ φουση-
γῆντι τῷ Εὐσεβίῳ, καὶ ὑπὸ τῆς χάριτος

dem modum alia etiam omnia, quæ im-
peritis hominibus astipulari videntur, ob-
terentur. Quanquam enim animalis ho-
mo non percipiat quæ sunt Spiritus: at
percipere poterit. Eodémque modo quæ
quam arbor mala fructum bonum ferre
nequit: at ferre poterit. Neque enim idem
sunt, non posse, & potestatem habiturum
non esse: verum illud præsens tempus si-
gnificat, in quo ignavus, est ignavus: hoc
autem futurum, in quo fieri potest ut qui
paulò antè improbus erat, probus efficiat-
ur. Atque hoc cum res ipsæ clamant, mu-
tationem singulis diebus subeūtes: & Scri-
pturæ ipse confirmant. Quonam enim
modo David lapsus sese erexit? Quonam
modo Paulus, cum persecutor esset, hanc
culpam sarcinuit, atque eius, quem insecta-
tus fuerat, præco institutus est? Quonam
pacto, Petrus, posteaquàm Christum ab-
iuravit, huiusmodi labem absterxit? Quo-
nam pacto oleaster in bonam oliuam in-
fertus est? Quonam pacto Niniuitæ salutē
consecuti sunt? Quonam pacto latro, in
paradiso missus est? cognita igitur præeun-
tis diuini auxilij facultate, quisquis vult, &
laborat, atque omnia mouet (neque enim
nuda voluntas sufficit) tum addiscit tum
fructum edit, tum salutem assequitur. Quo-
circa ea omnia, quæ tuarum partium sunt,
quæque ad peccatum correctionem per-
tinent, effice.

Paulo Presbytero. 73.

Sacrarum Scripturarum lectionem fa-
lutis viaticum esse existima, ut quæ, corū,
qui eā studiosè ac diligenter audiunt, pro-
bitatis amorem ac virile robur præclaris
& illustribus exemplis pascant.

Heraclidæ Episcopo. 74.

Cum regiam dignitatem obtinente Eze-
chia Barbarus Persiam vniuersam ducēs, 4. Re. 18.
Hierosolymam aggressus fuisset, rexque
admirandum ac diuinum, atque omnium,
quæ vnquam contigerant, illustrissimum
trophæum erexisset, tum verò ipsi ex hoc
S iij

3. *pat. 22* successu tumore affecto, ac præ læticia sublimius de se, quam hominis conditio postularer, sentienti, aduersæ valetudinis frænum iniectum est, ut altos ipsius spiritus deprimeret, humanæq; naturæ fragilitatē coargueret, animique morbo ex læticia contracto mederetur. Nam quod mortaliū animi gaudio magis efferri soleant, ostenderunt Iudæi. Posteaquam enim *Exod. 14.* Ægyptij defuncti sunt, eosque mare pro *Exod. 32.* sepulchro habere conspexerunt, tum verò ad idolorum cultum sese conuerterunt. Nam cum mare transissent, nec periculi quicquam subiissent, vbi terram attigerunt, naufragium pertulerunt. Quod quidem Thebanorum Imperator Epaminondas optimè perspiciebat, parat de Lacedæmoniiis victoria, statutoque trophæo, postridie tristem se ac mœstum amicis ostendit, his autem percunctantibus ecquid molesti accidisset, Minimè, inquit, verum hesternò die altiores, quam par esset spiritus gessisse me sensi. Ac proinde hodie immoderatā hanc voluptatē coërceo. Quocirca ne tu quoque mœrore cōsterneris, si cum animi bonis abundes, corporis morbis edomeris. Verum illud tibi in mentē veniat, hanc rem, vel coronas tibi parturire, vel arrogantiam reprimere.

Zosimo Presbytero. 75.

Magna quidem, ut aiunt, ætatis tuæ iuuenilis flagitia fuerunt, quidni enim? At senectutis crimina tanta sunt, ut ad eorum magnitudinem nihil possit accedere. Etenim in senectute iuuenes eos, quorum ob libidinem ac petulantiam celebre nomen est, obscurare, omnem absurditatem superat. Ac planè constat te Epicuri morbo laborare, nec, quid animi habeas, premere ac continere posse, verum ipsius dogmata per opera confirmare. Quamobrem interdico, inquam, tibi ipsi diuino altari: ne forte in tuum caput fulmen grassetur.

Pamprepio Diacono. 76.

Nulla, o amice, ratio inueniri potest, per quam quispiam à calamitatibus liber at-

μείζον ἢ χεῖρ ἀνθρώπων φρονήσαντι, ὅτε περὶ τῆς ἀρρώστιας χαλινός, τὸ φρόνημα αὐτῆς κατατέλλων, καὶ τὴν ἀνθρώπειαν ἐλέγχων φύσιν, καὶ τὴν ἐκ τῆς χαρᾶς ἐγγενομένην τῇ ψυχῇ νόσον ἰώμενος. ὅτι γὰρ ὑπὸ χαρᾶς μάλλον αἴρονται αἱ ψυχαί, ἐδείξαν οἱ Ἰσραηλῖται. ὅτε γὰρ ἀπηλλάχθησαν τῆς αἰγυπτίων, καὶ εἶδον τὸν βυθὸν τὰρον αὐτῆς γεγεννημένον, τότε εἰς εἰδωλολατρίας ἐβλήθησαν. ὁμοίως γὰρ τὴν θάλασσαν καὶ μηδὲν κινδυνώδεις ὑπομέναντες, ἐλθόντες εἰς τὴν γῆν ἐναυάγησαν. ὁμοίως Ἐπαμινώνδας ὁ θεβαίων στρατηγὸς ἀριστασσιδῶν, λακεδαιμονίους νικῶντας, καὶ τῷ πατρὶ κατ' αὐτῆς σιγῆς, τῇ ἐξῆς ὤφθη τοῖς φίλοις κατηφῆς καὶ συγνός. τῆς δὲ ἐρωτησάμενος μίτι λυπηρὸν συνέβη, ὅχι φησὶν, ἀλλ' ἐρῶς ἡ δόμῃ ἐμαυτῶν, μείζον ἢ χαλῶς ἔχει φρονήσαντος. διὸ σήμερον κολάζω τὴν ἀμετείαν τῆς χαρᾶς. μή τοίμω μὴδ' αὐτὸς ἄλυσ, εἰ τοῖς τῆς ψυχῆς κομῶν ἀγαθοῖς, ταῖς τῶ σώματος δαμάζῃ ἀρρώστιαις, ἀλλ' ἐνόντο ὅποσοι τὰ τοιαῦτα, ἢ τεφάνης ὠδίνει, ἢ τὸ φρόνημα κατατέλλει.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. 77.

Μεγάλα μὲν σου τὰ τῆς νεότητος ὥς φασὶ πλημμελήματα. πῶς γὰρ εἰς τὰ δὲ τοῦ γήραος ὑπερβολὴν οὐκ ἔχει. τὸ γὰρ ἐν γῆρα τοὺς νέους τοὺς ἐπ' ἀσελγίᾳ βεβηκότας ἀποκρύπτει, ἀπασαν ὑπερβάλλει ἀποπίας. καὶ ὁ γὰρ εἰς τὰς ἐπικούρας νοσῶν, καὶ τὴν γνώμην κατέχει μὴ δυνάμενος. ἀλλὰ διὰ τῆς ἐργασίας τὰ σκεῖνα δογματὰ βεβαιῶν. ἔργα τοίνυν, ἔργα σου τοῦ τοῦ γήραος δυνασθέντος, μή ποτε σκηπίος χεῖρ τῆς σῆς χαρήσῃ κεφαλῆς.

Παμπεπίῳ διάκονῳ. 78.

Οὐκ ἔστιν, ὦ φίλη κεφαλὴ, μηχανὴ εὖρεῖν, δι' ἧς αὐτὸς γένοιτο συμφορῶν ἐλεύθερος.

ἐλεύθερος. ἀλλὰ ἴασιον ἄν τις ἐν με-
γίστῳ κλύδωνι κυβερνήται, καὶ οἰάκων
χωρὶς Ἀφροδίτης. ἢ τὸν κλύδωνα τοῦ
βίβας τοῦτε Ἀφροδίτη, πειρασμῷ μὴ
θεραπεύω. εἰ γὰρ περὶ τῆς οὐσίας ὅτι
βίβας ἀνθρώπων ὅτι τῆς γῆς, πῶς ὅτι
ἐν τῷ πειρασμῷ ὄντας μὴ πειράζε-
σθαι, τὸ γὰρ παρὰ τῷ σωτήρι εὐρη-
σθαι, χρηρορεῖτε, καὶ προσεύχεσθε.
ἵνα μὴ εἰσέλθῃτε εἰς πειρασμοί, τὸ
μὴ χαταποθῆναι ὑπὸ αὐτοῦ ἡνίκα το-
εἰ γὰρ τοῦτο ὁ θεὸς ἄλλοι νομίζουσιν ἔφη
ὁ σωτὴρ, τῷ μὴδὲ μὴ πειρασμῷ πε-
ριεσθῆναι, οὐκ ἂν ἔχοι λόγον. καὶ τῷ
προφήτῃ, καὶ τῷ ἀποστόλῳ, καὶ
τῷ μάλιστα εὐδοκμησύνῃ ἀνδρῶν,
πολλοῖς καὶ μεγίστοις θεραπευομένοις.
ἀλλὰ τὸ μὴ μὴ θεραπεύειν, ἴσως ἀδύ-
νατον, τὸ δὲ μὴ ἡττηθῆναι, δυνατόν. οἱ
μὴ οὐ πολλοὶ τῷ ἀνθρώπων ἀμα-
ρτίας βεβαπτισμένοι πρὸς τὰς συμφο-
ρας ἔχουσιν τὰς ψυχὰς ἀπαρμυνη-
ται, οἱ δὲ λογισμῷ σωφρονιστοὶ κυβερνώ-
μενοι, ἀποδοῦναι ταῦτα, ὅτι τῷ γν-
ομῶς ἐν γὰρ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ πε-
φάνος οὐκ ἐμποδίζονται.

Εὐλογία ἀναγνώστη. οὗ.

Ex τῷ περὶ τὸν θάνατον τῷ βα-
σιλεῖ Αἰαχάμ συμβεβηκότων ἐπὶ θαυ-
μάσαι, πῶς τὸ χρεὼν ἔδωκε πρὸς μνη-
μόνους Ἀφροδίτῃ οἷον τε. ὡς γὰρ
γὰρ τὰς ἀνθρωπίνους ψυχὰς, ἐλπίσι
θαπνύον χρεῖται, καὶ πειράζει αὐ-
τὰς ἐκείναι, ὅτι αὐτῶν βεβαίως κρα-
τήσῃ καὶ θεῖται.

Χρύση λαμπροτάτω. σι.

Εἰ καὶ περὶ τὰς οἰκείας τιμὰς μεγαλο-
ψυχῶν ταῦτα ἐπεδείξατο ἢ σὺ με-
γαλόνοια, ἢ μὴ ὅτι ὅτι μικρὸν,
κοινὰ τὰ ὄντα τῷ γένει κεκτημένα. ἀ-
φῆρει δ' αὖτις τῆς φιλοπρέπειας ἴσως, τὸ
δοκεῖν ἀνάγκη τιμὰς ἀπὸ τῆς φύσεως
προσδοκῆσαι. νῦν δὲ τῆς ἐκείνου αἰτίας
θεωρομένης. οἱ γὰρ ἡμεῖς τοῦ πε-
φάντος οἱ καὶ ἐργετηθέντες, ὅτι ἐγνώ-

que immunis sit. Verum citius quispiam
in maxima tempestate citra gubernatoris
& clavi opem salutem consequeretur, quā
huius vitæ procellas, nullius tentationis
periculo facto, effugeret. Nam cum tenta-
tio sit vita hominis super terram, qui fieri
potest, ut qui in tentationis loco sit, mini-
mè tentetur? Nam quod à Salvatore dictū
est, Vigilate & orate, ut nō intretis in ten-
tationem, perinde est ac si dixisset, ne ab
ea opprimamini. Nam si his verbis (que-
madmodum aliis placet) hoc intellexit
Saluator, ne vllō modo in tentationem
prolabamur, rationi parum consentaneū
hoc esset, cum & Prophetæ, & Apostoli, &
ij viri, qui virtute maximè excelluerunt,
in multas & maximas tentationes incide-
runt: verum, in tentationem quidem non
incidere, fortasse impossibile est: ei autem
minimè succumbere, possibile. Ac quidē
plerique mortaliū imperitia obruti, ira in
calamitatibus afficiuntur, ut eorum animi
consolationem omnem respuant. Qui au-
tem prudenti iudicio gubernantur, eas
propulsant non modò fortiter ferendo,
sed etiam coronas animo & cogitatione
versando.

Eulogio Lectori. 77.

Ex his quæ regi Achab in morte conti-
gerunt, admirari licet, quemadmodum ne
prædictum quidem fatum effugi possit.
Animos enim humanos callidè subit, spe
lata iis blandiens, eosque illuc circun-
ducit, vbi eos certò superabit.

Chrysæ clarissimo. 78.

Etiam si hac liberalitate in propinquos
ac necessarios tuos usus fuisses, ne sic qui-
dem parvæ laudis esset, bona tua cum iis,
qui genere tecum coniuncti essent, com-
munia habere, sed tamen illud fortasse
aliquid ex munificentiae laude detraxif-
set, quod naturæ quoque necessitas acce-
dere videretur. Nunc autem, præcisa illa
causa (nam hominis defuncti filij, quos

tu beneficio affecisti, ne tibi quidem noti erant, nisi eos calamitas commendasset) mens planè laudè gloriâque sibi vendicat.

Lampetio Episcopo. 79.

Superbiâ te arcesso, quoniam Zosimo Presbytero obuius factus, ut audio, ipsius morbis, velut abhibitis quibusdam fomentis, minimè mederis: verùm Hippocrati morem gerens, ut incurabili morbo laboranti manum haudquaquam admo-ues. Quamvis enim in corporibus verum hoc esse quidam existiment (et si alioqui persæpe falsum inuentum est: & complures enim medici, admota manu iis, qui incurabili morbo affecti esse videbantur, rem ex sententia gesserunt) in animis tamen hoc magis adhuc falsum esse reperitur. Nonnullos enim nouimus, qui ex profundo vitij gurgite ad ipsam virtutis arcem ascenderint. Corpora quippe naturæ necessitate, tanquam vinculis quibusdam constringuntur: animæ autem voluntatis atque arbitrij potestate ornata sunt. Quâ obrem quò facilior est voluntas quàm natura, eò quoque facilius ac procluius est animum è morbo recreare. Ac proinde submota omni desperatione, illud cura & enitere, ut cum sanitati restitutas. Neque enim parua tibi apud Deum gloria futura est, siue istud perfeceris, siue secus. Nam id omne, quod tuarum partium est, cumulatè præstiteris. Quare, ut omnino laudem & gloriam consecuturus, si eum, ut ex improba vitæ ratione emergat monueris, sic affectus esto: nec te, aut noctu aut interdiu, hæc cura deferat. Fortasse ipse quoque salutem obtinebit: & qui eius vitiiis offenduntur, erigentur: & qui eum suggillant compescuntur: & tu sempiternam gloriam adipisceris.

Zosimo Presbytero. 80.

Nuper ad te scribebam, sperans fore, ut à vitio te subduceres, atque ad puram & integram sanitatem redires. Nunc autem ea de causa sermonem habere pe-

ρίζοντό σοι, εἰ μὴ συμφορὰ αὐτοῦς συνέστησεν, ἢ γνώμη καθαρώς εὐδοκίμα.

Λαμπετίῳ ἑπισκόπῳ. 80.

Γράφομαί σε γραφὴν ὑποφύλαξι, ἐπὶ Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ, ὡς μαθήτω, τῷ πρεσβυτέρῳ, & κατὰ τὰς αὐτοῦ πάθη. ἀλλ' ἵπποκράτει πεισθεὶς ὡς κεκρατηδύω σὸν ἐγχειρῆς. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν σωματικῶν τὸ τ' ἐδόξε ποινὴ ἀληθὲς εἶναι, καὶ τοὶ πολλὰ καὶ ἐλεγχθῆναι. ἐγχειράτεες γὰρ πολλοὶ τῶν ἱατρῶν τοῖς κεκρατηδύοις κατὰρθωσαι. ἀλλ' ὅμως ἐπὶ τῶν ψυχῶν πλέον ἐλέγχεται. οἶδα μὲν γὰρ πῶς ἐκ τοῦ βουθῆ τῆς κακίας εἰς αὐτὴν ἀναβιβνύσας τῆς ἀρετῆς τιτὸ κορυφῇ. τὰ μὲν γὰρ σώματα τῇ τῆς φύσεως ἀνάγκῃ δέδεται. αἱ δὲ ψυχὰς τῇ τῆς θεωρίας ἐξέσται τετμήνηται ὅσον πῖναι εὐκολότερον θεωρήσεις φύσεως, τοσούτον εὐχέρτερον, τὸ ἀνενεγκεῖν τιτὸ ψυχῇ. μηδὲν τοίνυν ὑπομνήσκων, πείρω αὐτὴν κατενδύειν. οὐ μικρὰ ἔσται σοι εὐκλεία περὶ τῷ θεῷ, εἴτ' αὐτοῖς, εἴτε καὶ μὴ. τὸ γὰρ ἑαυτοῦ πᾶν πληρώσας. ὡς πάντως τοίνυν εὐδοκίμησαν, εἰ θεωρητικῶς αὐτὴν ἀνενεγκεῖν, οὕτω ἀφαιρεῖτο. καὶ μήτε νύκτωρ, μήτε μεθ' ἡμέραν, αὐτὴ ὑπολῆπτω σε ἢ φροντίζε. ταχὺ καὶ αὐτός περ σωθήσῃ, καὶ οἱ σκεδαλιζόμενοι διορθωθῇ. καὶ οἱ καμωδυῦντες αὐτὸν ὑποπρομοθεῖεν, καὶ σὺ ἀθανάτου εὐκλείας ἐπιτύχοις.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. π.

Πρώην μὲν ἔγραψον, ἐλπίζων σε τῆς κακίας ἐπαλλαγίσασθαι, καὶ πρὸς καθαράν ὑγίαν ἀναδραμεῖσθαι. νῦν δὲ κινδυνεύω, ὑπὸ τῷ μὴ καὶ ἄλλους εἰς τὸ

τὸ βλάσφημον τῆς πορνείας ὑπὸ σοῦ
ἐμβλήθειαι, ποιῶν τὸν λόγον. εἰ τοί-
νυν μὴ βέλαι σῶσαι σαυτὸν, τί καὶ ἐτέ-
ροις λυμνήνῃ; τί καὶ τὰς ἄλλων πτω-
χείας ἐλκῆς ὅτι τὴν ἀθλίαν σαυτὴ κε-
φαλὴν τὰς χρεμετίζουσας ὀπισθυσίας
μὴ ἀνασφράζων, ἕως ἀνὰ τῆς αἰμά-
ξης τὰ σῶματα, ἀλλ' ἀδύναται αὐταῖς
διδόντες ὁρμᾶν ὅπου βέλονται· ἀνασεί-
ραζε τοίνυν αὐτάς, ἵνα μὴ τὰ πάντα
τῆς νινευιτικῆς ὑπομείνῃς ὡς γὰρ
ἐκείνοι φοβηθέντες τὰ ῥήματα, ὅχι ὑ-
πέμειναν τὸν ὥπ' τῆς τραυματικῆς
πρωτοῦ. ὅπου καὶ οὐ τῆς ὥπ' τῆς ῥη-
μάτων καταφρονῶν ἀπειλῆς, τὴν
ὥπ' τῆς πραγμάτων ὑποστήσῃ
κόλασιν.

Αθανασίῳ πρεσβυτέρῳ. πα.

Ἐπειδὴ τὸς τὰς θεωρίας ὑποφαί-
νοντας, καὶ τὸ ῥάμμα εἰς τὸ πνεῦμα
μεταρρυθμίζοντας, οὐκ οἶδ' ὅπως αἰ-
τιασάμενος, χάριτι πολλὰς ὠφέλι-
μὰ πῖνα τοῖς ἀκροαμένοις λέγοντας
αὐτὰ τὰ πράγματα ἐρμηνευθῆναι σοι
λιπαρῶς παρεχάλεσας καὶ πρεβεβάλ-
λε δι' ἡν αἵ παρ' ὁ λεπτὸς καὶ ὁ γενόρ-
ρυθς, οἵτε τὰ ἄλλα νοσοῦντες ἀκῆσια
νοσήματα, ἀπεύρθησαν τῆς ἱερῶν πε-
ριβόλων, ἐβυλόμην μὲν σιγήσαι· ὅτε
γὰρ ῥάδιον, ὅτε εἰ ῥάδιον ἦν, ἔ-
πρεπε τὰ τῆς φύσεως ἐκπομπεύ-
ειν μυστήρια. ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ δευτέ-
ροις ἐξεβιάσω με ῥάμμασιν, ὡς ἀν-
οῖός αὐ, συνεταλμῶς φράσω. ἔπει-
δι γὰρ πηγάσιν, καὶ ἀπὸ τῆς
ἀνδρῶν σεμνότητος, καὶ ἀπὸ τῆς
γυναικῶν πμῆν, καὶ δι' αὐτὸ τὸ πρᾶγ-
μα, οἰότητος γὰρ τὸ τοῦτο πνεῦ, καὶ
πρὸς γυνᾶκα ἐκ καθαρισμῶ ἀκαθαρ-
σίας αὐτῆς ἐκ εἰσπλευσῇ. πολλοὶ δὲ ἐν
ἀφρόνῃσιν καὶ καθαρομύθαις ταῖς
γυναιξίν, ἢ καὶ ἐγκύοις τυγχάνουσιν,
δι' οἷον καὶ ἀχολασίαν, μάλλον δὲ
μαρίαν, ὁμιλοῦσι, καὶ κἄν οὐκ οἶδ' ὅ-
πως ἀνέχονται. καὶ τοὶ τῆς ἀλόγων
ζῶων μετὰ τὴν σίλλη-ψιν εἰς κοινωνίαν
μὴ ἀπαντῶντων, διὸ καὶ βηλυτέρων φασ,

ricitor, ut ne alij quoque in improbitatis
voraginem abs te coniiciantur. Quocir-
ca si tuæ ipse saluti consulere recusas, quid
aliis etiam labem & exitium affers? quid
aliorum etiam cruciatus in miserum tuū
caput trahis? dum hinnientes cupiditates
non tantisper restringis, quoad earum ora
cruentaris, verum iis, quo velint, impetum
faciendi potestatem facis. Has itaque re-
stringe atque coërce: ne alioqui contra,
ac Niniuitis, tibi accidat: ut enim illi ver-
bis perterrefacti, re ipsa supplicium mini-
mè sustinuerunt: sic tu quoque verborum
minas nihili pendens, re ipsa pœnam
subibis.

Athanasio Presbytero. 81.

Quoniam eos, qui mysticos sensus in-
dicant, literamque in Spiritum commu-
tant, etiamsi vtilia quædam auditoribus
dicant, nescio qua de causa reprehendēs,
res ipsas tibi explicari obnixis precibus à
me contendisti, illudque proposuisti, quid-
nam causæ sit, quamobrem leprosus, semi-
nisque profluuiio laborans, alique item
qui morbis minimè voluntariis teneban-
tur, sacrosancto templi ambitu prohibebā-
tur, silentio quidem lubenter vterer. Nam
nec facile est, nec si facile esset, conueniret
naturæ arcana diuulgare. Quoniam autē
iterum iam per literas vim mihi attulisti,
quò breuissimè potero istud expediam.
Quandoquidem enim, tum ob virorum
honestatem & grauitatem, tum ob mulie-
rum honorem, tum ob rem ipsam (sancti-
tatem enim res hæc redolet) lege cautum
erat ne vir ad vxorem suam, quo tempore
ab impuritate sua se repurgabat, ingrede-
retur: multi autem cum vxoribus, dum in
menstruo sunt, aut sese perpurgant, aut e-
tiam prægnantes sunt, libidinis cæstro vel
potius furore perciti congregiuntur, at-
que illæ nescio quonam pacto id ferunt
(quamuis animâtes rationis expertes post
conceptum ad venereum congressum mi-
nimè occurrant. Qua etiam ratione non-

Leuit. 13.

Gen. 22.

Num. 5.

Leuit. 20.

nullis placet, fœminam *ἡλυτέρα* dictam esse, habita comparatione cum fœminis animantibus: propterea quod hæc ob generis duntaxat propagationem coitum admittant, mulieres autem fortasse ob salacitatem & impudicitiam, tamen alioqui muliebris libido atque appetentia extinguatur. Natura enim vel in effingendo atque efformando fœtu recens nato, vel in corporis purgatione occupatur) portò sæpenumero contingebat, ut viri semen cum impuro mulieris semine permixtum, corpus haud purum ac probè temperatum, verum variis ac multiplicibus morbis obnoxium effingeret. his malis ut occurreret Legislator, eos, qui ex huiusmodi concubitu nati essent, à templi aditu hoc loco proscripsit, atque à sacris conventibus submovit: ut ne in posterum huiusmodi flagitia perpetrare auderēt. Quod autem hæc causa sit, ex iis, quæ apud Ezechielem scripta sunt liquido apparet. Illic enim Deus probum virum laudibus efferens, peccatorem autem insectans, illum cum muliere menstruata consuetudinem minimè habuisse ait, hunc autem habuisse. Quod si illud dixeris, iis, qui hæc flagitia admisissent, pœnā constitui oportuisse, hoc ego respondērim: Et quod tandem gravius supplicium excogitari potest? Nam cum eos, quos in lucem ediderint, quosque multo etiā, quàm se, clariotes ac celebriotes videre optabāt, nec precationum, nec solemnitarum, nec urbium, nec sacrorum conventuum participes esse, perspiciunt, cogites velim quo doloris cruciatu afficiantur. Ac propterea illud quoque, ni opinione fallor, lege sancitum est, Et erit, omnis anima, quæ non circumcisa fuerit die octavo, exterminabitur è populo suo. Quod quidem nonnulli ex iis, qui hoc dictum ad animæ circumcisionem transfulerunt, tanquam à ratione alienum reiecerunt. Dicendū enim erat, inquit, cum qui non circumcideret, exterminatum iri, non autem immaturæ ætatis infantem. Ego verò et si ad animam propriè spectat hic sermo, tamen ne literalem quidem sensum improbo ac reicio.

οἱ πινες κεκλήθηται τὸν γυναῖκα, καὶ σύγκρισιν τῆς θηλείας ζώον, ὡς τῶν μὲν ἀλλὰ τὸν ἀφ' αὐτῆς τὴν γένεσιν κατὰ δεξιὰν τὴν κοινανίαν. τῆς δὲ γυναῖκας ἴσως, δι' ὑπερβολὴν καὶ ἀκολασίαν, καὶ τοὶ τότε σβεννυμένης τῆς γυναικείας ὀπιθυμίας. καὶ γὰρ φύσις, ἢ περὶ τὸν ἀφ' αὐτῆς τὴν ζώον ἀρχολογίαν, ἢ περὶ τὸν κατὰ τὴν συνέβαινε δὲ πολλάκις τὸ τῆς ἀνδρὸς σπέρμα τῷ ἀκαθάρτῳ τῆς θηλείας αἵματι μίγνυμενον, σῶμα ἀναπλάττειν ὃ καθαρόν, ὃ δὲ εὐκρατόν, ἀλλὰ ποικίλοις πάθεσι ἐνέλωτον, ταῦτα βεβλόμενος ὁ νομοθέτης παραναστεῖλαι τὰ κακά, τὸς ἐκ τοῦτων σιωπῶν τιθέντας, ἀπεκήρυξεν ἐκ ταύτης, καὶ τῆς ἱερῶν συνόδου ἀφάρσεν, ἵνα μή κέπτεται ποικίλα δρᾶν. ὅτι δὲ αὐτὴ ὅτι ἡ αἰτία, δῆλον ἐκ τῆς ἐν τῷ ἱεζακίῳ ἀναγεγραμμένης. ἐκείσε γὰρ τὸν μὲν δι' αὐτοῦ ἀνακηρύττει ὁ θεός, τὸν δὲ ἀμαρτωλὸν ἀπεκηρύττει, τὸν μὲν ἐφ' ὧς γυναικὶ ἐκ ἀφ' ὧς ὅση μὴ προσεληλυθέναι, τὸν δὲ προσεληλυθέναι. εἰ δὲ φάιντο τοῖς δρᾶσι τὴν τιμωρίαν ὀρίσσει ἐξῆν, φαίνῃ καὶ ποία ταύτης τιμωρία καλεῖται. ὅταν γὰρ ἴδωμεν τὸς ἐκ αὐτῆς τιθέντας, ὅς ἐν ἑαυτοῖς πολλὰ ἐαυτῶν δίκιμωτες ἴδωμεν, μήτε εὐχῶ, μήτε πανηγύρεων, μήτε πόλεων, μήτε ἱερῶν συνόδων μετέχοντας σκόπει πῶς ὥστε γίνονται βάσανον. ἀλλὰ γὰρ τὸ τοῦ κακίου, ὡς διμῆ, νομοθετεῖται. καὶ ἐγὼ πᾶσα ψυχὴ, ἥτις ἂν μὴ ἀειτμηθῇ τῇ οὐδὲν ἡμέρα, ἐξολοθρευθήσεται ἐκ τῆς λαοῦ αὐτῆς. ὅσοι πινες ὡς ἄλλοι παρεγράψαντο, τῆς εἰς τὴν τῆς ψυχῆς ἀειτομὴν τὸ ρητὸν μετακομισάντων. ἐξῆν γὰρ, ἔφασκεν, ρηθῆναι, τὸν μὴ ἀειτέμονα τὸ παιδίον αὐτὸ ἐξολοθρευθῆναι, μὴ μὴν τὸ ἄωρον ἢ ἡπιον. ἐγὼ δὲ, εἰ καὶ πρὸς τὴν ψυχὴν βλέπει κενὸς ὁ λόγος, ὃ δὲ τὸ γράμμα πρὸς ἀφ' ὧς. καὶ ταῦτα γὰρ ἢ αὐτὴ ἐννοία σωθήσεται. τοῖς γὰρ πατρῴ-

πατέρας, ἀργαλεωτέρα ὅτιν ἡ πτω-
εία, ὅταν τὰ παῖδια ἐξολοθρευθεῖεν.
Ὅκείνα μὲν γὰρ τυγχόν, εἰ καὶ παρὰ τῆς
ἀφαιρητικῆς τῆς χαλῶν, καὶ τῆς ἐ-
ποϊστικῆς ἡλικίας τελευτήσουσιν, ὅδ' εἰ
ἐν πτωχείᾳ γεγόνασιν, εἰσονται. εἰ δὲ
καὶ ἔλθοιεν εἰς τὴν ἀφαιρητικὴν ἡλι-
κίαν, ὅ πάντες χαλεπῶς ἐνέγκουσιν τὸ
πῶμα τῆς συνθείας τὴν πτωχείαν
ἐξευμαλίζουσι. καὶ μάλιστα, ὅτε ὁ δὲ
ἐκούσιον ὅτι τὸ ἐγκλημα. οἱ δὲ ῥοεῖς
ἀνυπόστατον ὑπομνήσκει τὴν πτω-
χείαν. εἰ τοίνυν γενόηται σοι τὸ εἰρημδρόν
περὶ τῆς ἀκρίων παθῶν, περὶ γὰρ
τῆς ἐκρίων οὐκ ἂν οἶμά σε ζητή-
σῃ, οἶδα γὰρ ὡς Οἷας τῇ ἱερωσύνῃ
ὅ δέοντως ἐπιπλήδυσας, καὶ τοὶ βασι-
λεὺς ὦν, ἐλεσράθη, τῷ θεῷ χάριν ἴ-
δι. εἰ δὲ μὴ σποδοῖς ἂν εἶναι δίκαιος
παρὰ τῆς νομιμῶν τυχεῖν, ὅτι τὸ πρέ-
πον καὶ τὸ σεμνὸν τῆς σαφηνείας ἐ-
ταῦτα παρητήματα, τὰ τῆς φύσεως
μὴ ἐκπομπέως μυστήρια.

Ἰωάννη σχολαστικῷ. πῶ.

Οὐδεὶς, ὡς ἔγωγε οἶμαι, ἀνδρῶν
ἔχων φρόνημα, καὶ τῆς ἀνδρὸς παρρη-
σιας ἀξίος, τῇ τῆς ἀνδρογύνων θεῶν
ἀλίσκεται, τῆς τὸν ἀνθρώπινον ἐξορ-
χόμενων βίον. καὶ τὸ τῆνικαὶ μά-
λιστα εὐδοκίμουται, ἡνίκα ἂν ὡς μά-
λιστα ἐκκαυθῶσιν.

Αἰμιλιανῷ καὶ Πελαγίῳ Διά-
κονοις. πγ.

Οτι μὲν λόγος παρὰ καὶ πάντο-
πος, βοηθήματος δέκνη σέβει δυνάμει
θυμὸν ἐκ μέσης καρδίας ζέοντα, μάλα
ἀκριβῶς οἶδα. εἰ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἡμετέ-
ροις λόγοις ἐνέστι φάρμακον εὐρεῖν κοι-
μίσαι δυνάμενον, τῷ δὲ ἔχει σα-
φῶς ὁπίσταμα, ἀλλ' εἰ μὲν ἀνύσσω δι-
χυσταίμην. εἰ δὲ Διάμαρτοιμι, μά-
λιστα μὲν λυπηθείην ἡκιστα δὲ ἐμαυτὸν
μεμφαίμην. ὅτι οὐκ ἐπιβδὴ ἢ ἐλεῖς ἢ ὑμε-

Nam hîc quoque eadem sententia serua-
bitur. Siquidem parentibus acerbius est
supplicium, cū pueri exilio dantur. Nā pue-
ri fortasse, si antequā ad eam ætatem per-
uenerint, quæ bona & mala internoscendi
facultatem habet, è vita discesserint, ne id
quidē sciēt, an pœnam aliquā pertulerint:
quod si etiam ad eam ætatem accesserint,
ne grauitet quidem & acerbè hanc rem
fortasse tulerint, consuetudine nimirum
pœnam leuiorem reddente: ac præsertim
cū ne voluntaria quidem culpa est. Ac
parentes intolerādum cruciatum sustine-
bunt. Quocirca si illud abs te intellectum
est, quod de minimè voluntariis vitiis di-
ctum est (nam de voluntariis te quæsiturū
haud reor. Nec enim te fugit, Oham, pro-
pterea quod contra ius fasque in sacerdo-
tij munus insiliisset, quamuis etiam rex
esset, lepram tamen contraxisset) Deo gra-
tiam habe. Sin secus, hoc certè nomine à
prudentibus viris mea ratio comprobari
debeat, quod hoc loco decori atque ho-
nesti maiorem rationem habui, quàm
perspicuitatis, naturæ videlicet arcanis
haudquaquam euulgatis.

Ioanni Scholastico. 82.

Nemo, vt opinor, qui quidem virilem
animum habeat, ac viri nomine dignus sit,
cinædorum spectaculo capietur, qui hu-
manam vitam palàm enunciant, ac tum
maximè clari ac celebres sunt, cū ma-
ximè exarferint.

Aemiliano & Pelagio Diaconis. 83.

Quod sermo blandus ac sapientiæ ple-
nus medicamenti cuiusdam instar iracun-
diam è medio corde fetuētē extinguerē
queat, perquam exploratum habeo. Num
autē in nostris quoque sermonibus phar-
macum quoddam, quod iram sedare at-
que confopire possit, inuenire liceat, illud
verò non item exploratè noui. Verum si
quidem aliquid profecisse affirmem, præ-
clare res habebit. Sin autem conatus meus

frustra fuerit, maximum quidē mœrorem accipiam, at minimē tamen mihi ipsi succensebo. Quoniam igitur contentio ac similtas vestra in longissimum vsque porrecta, non modò vos, sed etiā multos alios grauissimē conuulnerauit, illud quidem peruellem, vos eum extinguere ac delere, vósque ad amicitiam redire. Si verò hoc nondum, vt quidam aiunt, fieri potest, ac certē immodicam hāc contentionem animorumque pertinaciam silētio enervare, ac non dicendis tacendisque verbis eam adaugere. Nam si, quæ nefas est, alter aduersus alterum proloqui desistatis, sensim ac paulatim extincta & prostrata contentio, vt amicitia excitetur, efficiet. Quemadmodum enim iis, qui aduersa valetudine laborant, grauius non se habere, melius se habendi initium fuerit (etenim in acutissimis morbis idem valetudinis status pro meliore statu haud immeritò habetur:) sic etiam vobis graui morbo correptis (neque enim est quod vos ipsos sanos esse existimetis, dum alter in alterum ita debacchamini) si morbus non ingrauescat, sanationis principium hoc fuerit. Quare siue vobis inimicitiam funditus delere, ac de medio tollere placeat, siue eam non longius progredi, mihi ipsi bonam spē non eripia: sermonemque vt maledicos sermones cōprimam, bene impensum esse cēsebo.

Theoni Episcopo. 84.

Si mihi morem gerendum putas, nullo modo, sin autem tibi ipsi, ne hostes tuos in necessitatem admodum redigas atque concludas: ne alioqui in extremis rerum difficultatibus necessitatem (quæ subditis sibi à desperatione stimulis, miram ad cōtumaciam vim habet) in consilium adhibentes, iis malis te mulctent, quibus eos mulctare cogitas. Illa enim rerum earum, quæ geruntur, inspeatrix iustitia, persæpe ob victoriam insolentiam & importunitatem, rerum statū in contrarium cōmutat.

Eulogio presbytero. 85.

Sic existimo, dæmonem ne probò qui-

τέρει θρανομήκης, ὡς φασί, γεγενημένη, ὃ μόνον ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ πολλὰς ἄλλας εἰς τὰ χεῖρα ἔτρωσε, βουλομένη ταύτῃ μὴ σβέσαι καὶ ἀφανίσαι, εἰς δὲ φιλίαν παλινδρομήσαι. εἰ δὲ τὸ τοῦτο, ὡς φασί, πῶς, ὅχι οἶόντες, καὶ τῇ σιωπῇ ἐκνευρίσαι τὴν ἀμετρον φιλοεικίαν, καὶ μὴ ῥητοῖς καὶ ἀρρήτοις ῥήμασι ταύτῃ αὐξῆσαι. ἦν γὰρ παύσασθε ἂν μὴ θέμις καὶ ἑαυτῶν φθιγρόμενοι, ἡρέμα καὶ ἡμικρὸν σβεσάσαι ἢ εἰς καὶ καταπεσῶτα, τὴν φιλίαν ἀναζωπυρῆσαι ὡς θεοκευασί. ὡς γὰρ τοῖς χεῖμασι τὸ μὴ χεῖροι ἔχειν, ἀρχὴ γένοιτ' ἂν τῆς βέλπον ἔχειν. ἢ γὰρ ἐν τοῖς ὀξυτάτοις νοσήμασι τωτότης, βελτίωσις ἐκώτερος ἐνομίωθι, ἔτι καὶ ὑμῖν μάλα χεῖμασι. μὴ γὰρ δὴ ὑγιαίνει νομίζετε τοιαῦτα εἰς ἀλλήλους παροινουῦντες, τὸ μὴ ἐπιτελεῖναι τὸ πάθος, ἀρχὴ γένοιτ' ἂν διορθώσεως. εἴτε οὐδ' ὑμῖν τέλειον ἀφανίσαι δόξειε τὴν ἐρῶσαν, εἴτε μὴ ἀφανίσαι, ἀλλὰ πλεονέκτην, ὅτι ἀφανισθῶσα, ὡς ἐμαυτοῦ τὸ εὐέλπιστον ἄξιον εἶναι λόγων, ἀλλὰ λόγους κελήσεται.

Θεωνί ὁπισκόπῳ. πδ.

Εἰ μὲν ἐμοὶ πείθοιο, μηδ' ὁλως· εἰ δὲ σαυτῷ, μὴ πάνυ εἰς ἀνάγκην κατὰ χεῖρα τὴν σαυτῷ ἐρῶσαν. μήποτε σύμβεβλον ἐν ταῖς ἀμνηστῶν λαβόντες τὴν ἀνάγκην· ἢ δ' ἐξὶ δεινῆ πρὸς ἀπόνοιαν, ὅταν ἀπόγνωσις αὐτὴν ἐρεθίσῃ, τοιαῦτά σε δρασάσῃ, οἷα εἶδαν αὐτοὺς μελετᾶς. ἢ γὰρ ἐφορὸς τῆς δραμῶν δίκης, πολλάκις δι' ἀπληστῶν τῆς νικάντων εἰς τὸν αὐτὸν τὸ πρῶτον καὶ ἐξέστη.

Εὐλογίῳ πρεσβυτέρῳ. πε.

Ηγέμεν, ὅτι οὐδ' ἀνθρώπων ἀγά-
δαί-

δαίμων ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων δυνάμεως, καὶ δὴλον
ἐστὶν ὅτι οἱ ἀποστόλοι δαίμονας ἡ-
λαυνον. δὴλον δὲ καὶ ὅτι ὁ Παῦλος
τὸν πύθωνα, τὸν τὰ ἐλλήνων ἀνω καὶ
κάτω κυκλῶντα λόγῳ ἀπῆλλασε. καὶ
τοῖς μαρτυροῦσι δὲ ἡ ἐφεδρεύουσα τοῖς
σώμασι τῆς ἀγίας χάριτος, τέττες βα-
σταίσει. ἐπὶ τοῖς ταύθ' ἔτις ἔχει, ὡς
ἡ τῆς παραγωγῆς δέκνυσι πείρα.
ὡς ἀπὸ τῆς ἀνθρώπων δυνάμεως ἀλλ' οἱ μὲν οὐ
γὰρ ἀφαιρέονται, ἀλλὰ γνώμην ἀ-
ποφαίνονται, ὅτι ἐπειδὴ καὶ τὸν Μα-
σέα ἐχάστω ἔθνεϊ ἀγγέλους ἀπενεμήθη.
ὅτε γὰρ διεμέριζε, φησὶν, ὁ ὕψιστος ἔ-
θνη, ὡς διέσπειρε υἱὸς Ἀδὰμ, ἔτισεν
ἐλπίαν ἐθῶν καὶ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ.
εἰ δὲ φαίης, πῶς οὐκ ἔπαρεχάρεται θά-
τερος θατέρως φαίην, ὅτι μαλιστα μὲν
παρεχάρεται, πλὴν ἀμφοτέρω τῷ θεῷ
δι' ἰσχυρίζοντο νόμῳ. ὁ μὲν γὰρ τὸ θεῖον
παραβάλλετο πρὸς τὸ πρῶτον, τὸ θεοπί-
στον ἀπολυθῆναι τῆς αἰχμαλωσίας.
καὶ μὴ βαλομένης, μηδὲ μετανοήσαν-
τας τῆς Ἰσραήλ, ὁ δὲ ταῖς τῆς Ἰσ-
ραήλ ἰσχυρίζοντος πράξεις, μένειν
ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ὑποστάσει, δίχον
εἶναι ἔφασκε. τοῦ γὰρ θεοῦ εὐσεβεῖς τε
καὶ δίχοντες αὐτοῖς ἐπαγγέλλονται
τὴν ἐπάνοδον, κρατεῖν δὲ αὐτῶν ἐλεγε τὸ
πρῶτον, ἀμετανοήτων ὄντων, καὶ
μηδ' εἰς ἰκεσίαν παρακλήσαντων. ὅτι γὰρ
καὶ τὸ μισοπρόσηρον ἐπαινῶ ὁ θεός, τεκ-
μηριοὶ τὰ κατὰ τὸν Φινεὲς γερονότα.
δύο γὰρ φόνεις αὐτὸν ἐργασάμενον, ἐν
μῇ καὶ ῥοπή ἱερωσύνην τετίμηκεν.
ὅτε ἂν τὸ ποιεῖς, εἰ ἀγαθότητα
μόνην ἐνομεθέτει. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ νό-
μος διηγήρεται τὸν ἐξ ἑβραίων δαλνύον-
τα ἐξ ὁδοῦ ἔτι ἐλευθεροῦσθαι. εἰ δὲ
μὴ ἐθέλει παρασχεῖσθαι τῇ θύρᾳ τῆς
σκηνῆς, καὶ τυπᾶσθαι αὐτὸν τὸ ἅγιον,
καὶ μένειν δούλον αἰώνιον. τῷ δὲ θεῷ
τῆς ἐλευθερίας φοιτήσαντος, ὁ δὲ μένειν
ἐπὶ αὐτῆς ἐποιοῦντο πρὸς τοὺς ἰσούς
ἐμφιλοχάρησαντες τοῖς βαρβάροις, καὶ
τὴν σκηνὴν ἀσέβειαν τε καὶ πολι-
τείαν ἡλώσαντες. ὁ τῆς Περσῶν ἀλ-

dem ac sancto viro reluctari posse. Idque *Luc. 10:*
tum ex eo constat, quodd Apostoli dæmo- *Act. 5:*
nes in fugam agebant, tū ex eo quodd Pau- *19.*
lus Pythonem Gentilium cultum fursum *Act. 16:*
deorsumque miscentem sermone profligauit ac depulit. Quin in martyrum quoque templis gratia ea quæ Sanctorum virorum corporibus insidet, eos excruciat. Si igitur hæc ita se habent (quemadmodum ipsamet rerum experientia ostendit) quonam pacto dæmon Angelo reluctari potuisset? At nimirū opinor (neque enim *Dan. 10:* affirmo, verū sententiā duntaxat meā profero) id hinc contigisse, vt author est Moses, quodd, cuique nationi Angelus attributus est (Quando enim diuidebat Gentes Altissimus, inquit ille, quādo separabat filios Adam: Constituit terminos populorum iuxta numerum Angelorum Dei.) Quodd si dixeris, Quonāigitur modo alteri non cedebat: sic respondeā: maximē quiddē alterū alteri cessisse: cæterū vtrūque diuinę Legis præsidio munitū atque obseptum fuisse. Alter enim diuinum iussū obtendebat, quodd, vt Iudæi, etiam nolentes, minimēque resipiscentes, captiuitate liberarentur, sanciebat. Alter autem Iudæorum flagitiis nitens, iustum esse cōtendebat, eos adhuc in exilio manere. Nā cum Deus ipsis, si pietatem coluissent, atque ex virtute vixissent, reditum in patriā promississet, valere oportere illud dictum aiebat, propterea quodd à pœnitentia abhorrent, ac ne ad supplices quiddem preces Deo adhibendas sese conuertissent. Nam quodd Deus improborum quoque odium laudet, ex iis, quæ circa Phinees contigerunt, coniecturā facere possumus. *Nūm. 25:* Nam cum duas cædes vno eodēque temporis puncto perpetrasset, Deus cum sacerdotio donauit. quodd profectō non fecisset, si bonitatem solam lege lata promulgasset. Quoniam autem Lex quoque illud præscribebat, vt qui ex Hebræorum populo seruitutis iugum traheret, septimo *Exod. 21:* anno manumitteretur, quodd si id nollet, ad Tabernaculi ostium adduceretur, ipsiusque auris perforaretur, seruūque per

omnem vitæ cursum permaneret, Iudæi porro, cum liberationis tempus appetiisset, nulla ipsius cura tangerentur (fortasse quia libenter inter Barbaros commorarentur, eorumque impietatem ac vitæ genus imitarentur) idcirco Persarum Angelus libertatem nullo modo ad eos attinere assebat, (siquidem Lex, ut volentes quidem in libertatem vindicat: sic contra dominationis calculum atque sententiam aduersus eos, qui seruire volunt, confirmat, non illa quidem in hac re crudelitate superata, verum quod iustum est, precipiens) alter autem Angelus, bonitatem iustitiæ anteponebat, diuinam gratiam, quæ ipsos, quanquam immerentes liberare constituerat, victoriam ferre debere censebat. Ac proinde vterque diuinæ legi subsidium ferebat, ille nimirum quod improborum odio teneretur, hic autem quod benignitate præditus esset. Deus enim vtramque virtutem laudat: vicit autem ad extremum, gratia & bonitate videlicet iustitiam submouente. Putida quippe post diuinam sententiam est omnis oratio. Nam etiam persæpe, duobus militibus inter se contententibus, atque vtraque parte ius sibi vendicante, regis calculus iurgium extinguit. Hæc autem vtilitatis causa tum dicebantur, tum fiebant: nempe ut & Daniel preces suas exauditas esse intelligeret: & populus, cum se à Deo, partim ob ipsius pollicitationem, partim ob iusti viri deprecationem, etiam immerentem salutem consequi audiisset, ad meliorem frugem se reciperet, redditumque expeteret, tanquam ingentibus bonis potiturus, si diuino beneficio in patriam rediret.

Eudemoni Scholastico. 86.

Quoniam per literas ex me quaesiuisti, quidnam sit, quamobrem multi persæpe iisdem flagitiis admissis non iisdem pœnis affecti fuerint: respondeo, id hinc fieri, quod magna sit iudicis integritas & sinceritas. Etenim in peccatis, non ipsa tantum peccati species queritur, verum etiam eius qui peccauit, animi sententia, & dignitas

ἄγγελος ἔδραμῶς αὐτοῖς προσήκειν τὴν ἐλευθερίαν διέχρυσίζετο, ἐπὶ δὲ νόμος τοὺς μὲν θέλοντας ἐλευθεροῦν, καὶ δὲ τῶν ἐθελόντων δὲ λυεῖν, κυριοῦ τῆς δεσποτείας τὴν ψῆφον, οὐκ ἀπαθροπία νικῶντος, ἀλλὰ τὸ δίκαιον ὑποπθέμενος. ὁ δ' ἕτερος ἄγγελος, τὴν ἀγαθότητα ἐμπεραθεῖ τῇ δικαίᾳ πρῆμνος, τίω θείαν χάριν ἄετο δ' αἰνικῶν, τίω καὶ ἀνάξιστος αὐτοὺς ὄντας ἐλευθερώσας παρερημύην. ὥστε ἀμφοτέροι τῷ θεῷ νόμῳ συνηγνίζοντο, ὁ μὲν μισοπότηρος ὢν, ὁ δὲ ἀγαθός. ἀμφοτέρω γὰρ ὁ θεὸς ἐπαμνεῖ. ἐνίκησε δὲ ἡ χάρις τῆς ἀγαθότητος τὸ δίκαιον παρὰ τὴν ψῆφον. ἔωλος γὰρ πᾶς λόγος μετὰ τὴν θείαν ψῆφον. πολλάκις γὰρ καὶ τραπατῆς ἀμφισβητούτων πρὸς αὐτοὺς, καὶ ἕκαστος μέρος τὸ δίκαιον παρὰ τὴν ψῆφον, ἢ τοῦ βασιλέως ψῆφος λύει. τίω φιλονεικίαν ταῦτα δὲ καὶ ἐλέγετο, ὅτι ἐγένετο πρὸς τὸ συμφέρον, ὥστε τὸν μὲν Δανιὴλ γινῶναι ὅτι ἐσκήλασεν. τὸν δὲ λαὸν ἀκούσαντα, ὅτι καὶ ἀνάξιοι αὐτὸν ὄντα σώζει, ἀφ' ὧν τίω οἰκίαν ἐπαγγελίαν, καὶ τίω τῇ δικαίᾳ πρεσβείαν, σωφρονέστερον γενέσθαι, καὶ ὅτι θυμῶν τῆς ἐπαλῆος, ὥς μεγίστων τευξόμενον ἀγαθῶν, εἰ τῆς πατρὸς αὐτοῦ ἀξιοθεῖν.

Εὐδαίμονι χολατικῷ. πτ.

Ἐπειδὴ γέγραπας δὲ ἡν αἰτίαν πολλοὶ πολλάκις τὰ αὐτὰ πεπλημμεληκότες, ὅτι τίω αὐτῶν ἔδωσαν δίκην, φημὶ, ἐπειδὴ πολλὴ ὅστις τοῦ κατὰ τὴν ἀκρίβειαν. ἐν γὰρ τοῖς πλάσμασιν ὁ τοῦ εἶδος ζητεῖται μόνον τοῦ ἀμαρτήματος, ἀλλὰ καὶ ἡ γνώμη τῆς ἀμαρτόνιος, καὶ τὸ ἀξίωμα, καὶ ὁ χαρακὲρ, καὶ ὁ τόπος, καὶ τὸ

καὶ τὸ γένος, καὶ μετὰ τὴν ἀμαρτίαν
εἰ ἐλυπήθη, εἰ ἠόσθη, εἰ ἀναλήπτως διε-
τέθη, εἰ συνέμεινεν, εἰ μετέγνω, εἰ ἐκ πε-
ριστάσεως, εἰ χεῖρ ἀγάπην, εἰ κατὰ με-
λέτιον. καὶ πολλὰ ἔτερά. ὅτι, δι' ὧν ἡ
βασανὸς αὐτὴ χωρεῖ, καὶ χειρὸς Δι-
φορὰ ἐξετάζεται, καὶ πολιτείας κα-
τάστασις. ὃ γὰρ ὁ πρὸ νόμου, καὶ με-
τὰ νόμον, καὶ μετὰ τὴν χάριν τὴν αὐ-
τῇ ἀμαρτίαν ἀμαρτῶν, τὴν αὐτῇ
δικὴν ὑφέξει. ἀλλ' ὁ μὲν ἡμερωτέρων, ὁ
δὲ ἀκρωτέρων, ὁ δὲ ἀπαραίτητον.
ταῦτα γὰρ πάντα Διερρηδὴν ἐν ταῖς
ἱεραῖς γραφαῖς κεκήρυκται.

Πίστω Διάκονω. πζ.

Τοιαῦτα καὶ λέγε καὶ πράττει, δι' ὧν
καὶ εἴης καὶ νομίζω, ὃ μόνον εὐσεβέ-
στατος, ἀλλὰ καὶ δικυρότατος.

Ασκληπιῷ ὀπισκοπῶ. πη.

Επειδὴ γέγραπας θαυμάζειν ὅπως
ὁ Χεῖρς τῶς φοιτητὰς ἐπεσέμισεν ἐ-
πιτιμήσαντας τῇ πολυτημίᾳ μύρον
ἐκχεῖν μὴ πωλεῖται μύρον, καὶ τοὶ
δοῦντες τὸν ὕψος τῆς πωλῶν ποιῶ-
σαι λόγον. φημὶ, ὅτι οὐκ ἂν ὁ ἄνω καὶ
κατὰ πρὸς ἐλεημοσύνης Διελθόμε-
νος, καὶ ταῦτ' ἡς θυσιῶν πρὸς χεί-
νων, νῦν ταῦτ' ἡς νομίζεις, ἐξέβα-
λεν. ὁ γὰρ λέγων, Ἐλεον θέλω, καὶ ὃ
θυσίαν καὶ, Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι
αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. καὶ, ἐφ' ὅσον ἐ-
ποίησατε ἐν τούτων τῆς ἀδελφῶν
μὲν τῆς ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποίησατε. οὐκ
ἂν εἰς τὸν αὐτὸν πρὸς ἐπὶ ἀπὸ πη.
ἀλλ' ἐ-
πειδὴ ἡ πρὸς ἐλεημοσύνην γυνὴ ἐφ' ἣν ἐκ-
χεῖν τὸν ἔλεον. ἀποπώτατον ἡγήσατο
ἢ θεῖα σοφία περᾶσαι αὐτῆς τὴν πί-
στιν. διὸ καὶ συνηγόρησεν αὐτῇ, καὶ εἶπει.
Ἔργον γὰρ καλὸν ἐποίησεν. ὅρα τὴν
ἀρρήτον σοφίαν. οὐκ εἶπε καλὸν ἔργον
γεγονεῖ, ἀλλ' ἐπὶ σεν. ὃ γὰρ αὐτὸ καὶ
ἐαυτὸ τὸ πρᾶγμα ἐξετάζει, ἀλλὰ με-
τὰ τῇ πρὸς ἐπὶ τῆς γυναικὸς, οἷον εἶ

& tempus, & locus, & sexus: & post admis-
sum scelus, an ex scelere voluptatem cepe-
rit, an omni doloris sensu caruerit, an in
scelere perstiterit, an poenitentia ductus sit,
an casu aliquo peccarit, an ex amore, an
de industria. Ac multa idem alia sunt, per
quæ hoc examen grassatur. Nam & tem-
poris discrimen expenditur, & vitæ degen-
dæ status. Non enim is qui ante legem &
qui post legem, & post gratiam, idem pec-
catum admisit, eadem pœna multabitur:
verum ille mitiore, alter grauiore, postre-
mus acerbissima. Hæc enim omnia in fa-
cris Scripturis aperte prædicata sunt.

Pisto Diacono. 87.

Hæc & dicito, & facito, per quæ & sis
& existimeris non modò piiissimus, ve-
rùm etiam iustissimus.

Asclepio Episcopo. 88.

Quoniā ad me scripsisti, te mirari, quod ^{Matt. 26}
Christus Discipulos suos, qui mulierem
eam, quæ ingentis pretij vnguentum ef-
fundere minimè dubitarat, increpuerant,
represserit, præsertim cùm eorum sermo
pauperum commodis cōsulere videretur,
hoc aio: Eum qui de eleemosyna tot ac
tantos sermones habebat, eamque sacrifi-
ciis anteponebat, nunc eandem, quod tu
existimas, minimè propulisse. Nam qui ^{Matt. 9.}
dixit, Misericordiam volo, & non sacrifi-
cium: &, Beati misericordes, quoniam i. ^{Matt. 5.}
psi misericordiam consequentur: &, Quā-
diu fecistis vni ex fratribus meis minimis, ^{Matt. 25.}
mihi fecistis, haudquaquam in contrariū
recidisset. Verum quoniam mulier ea quæ
acceperat, oleum effundere anteuertit,
absurdissimū esse diuina Sapientia iudi-
cavit ipsius fidem obterere. Atque ipsius
patrociniū suscepit, iisque verbis usus est,
Bonum opus fecit. Ac vide sapientiam ^{Matt. 26.}
omni orationis facultate præstantiorem.
Non enim dixit, Bonum opus factum est:
sed fecit. Neque enim ipsum facinus pri-
uatim expendit, verum vnā cōm mulieris

persona: perinde ac si diceret, Quandoquidem semel hoc fecit, laude atque commendatione digna est. Quamobrem perfectam quandam ac numeris omnibus absolutam virtutem ab ea ne requiramus: verum, quâ fieri potest, coronam ei texamus. Nam si non hoc sensu mulierem comprobasset, omnibus profectò, ut eius exemplum sequerentur, lege lata indicare oportebat. Porro cum nihil eiusmodi dixerit, satis argumenti dedit se ob indulgentem quandam demissionem eam comprobasse. Nam si cum dixisset, fecit, id sanè pro lege habeatur: si autem eam, cum id fecisset, eâ in animi anxietatem minimè coniecit, nō est cur quisquam indulgentiam huiusmodi in legem trahat. Nam cum sacrificia in veteri Testamento permittuntur postea evertantur, quoniam pacto, quæ hîc ne permittit quidem, lege lata sanxisset. Quemadmodum enim, si ante effusum unguentum interrogatus fuisset, haud dubiè illud vendi, & pauperibus dari iussisset: sic posteaquàm effusum fuerat, mulieris fidem per obiurgationem extinguere absurdum erat. Atque ad eundem quoque modum nunc faciunt probatissimi quique sacerdotes. Nā si quis dicat, consecrare atque appendere aliquid volo, id eum pauperibus dare iubent. Sin autem id iam ipse fecerit, non modò eum non increpant, verum etiam blandè ac leniter admittunt: non quòd hoc illo melius ac præstantius esse ducant (non enim propterea Christus venit, ut Ecclesias auro & argento impleat) sed ne eū, qui hoc donarium obtulit animi anxietate afficiant.

Alexandro Poeta. 89.

Virtutem nihil est quod adæquet: non modò quia incomparabili quadam exuperantia res omnes alias antecellit, sed etiā quia res quoque minimè planas & æquabiles complanat, & eas quæ minimè æquæ sunt, exæquat. Nam nec in paupertate deprimitur, nec in servitute illiberalia ministeria & officia sustinet, nec in dedecore contrahitur. Eodémque modo nec in

λέγων. ἐπειδὴ ἅπαρ ἐποίησεν, ὁποδοχὴς ὅτιν ἀξία. μὴ τοίνυν τιλὸν ἀκριβείαν παρ' αὐτῆς ὅτι ζήτησωμεν. ἀλλ' ἀφ' ὧν οἶόν τε ὅτι φέρον αὐτῇ πλεονάζον. εἰ δὲ μὴ τοῦτο τῷ νόμῳ ἀπεδέξατο τὸ γύναγον, ἔχον νομοθετήσαι πᾶσι μιμήσασθαι αὐτὴν. εἰ δὲ μηδὲν τοιοῦτον εἶπεν, ἐδείξεν, ὡς διὰ συγκριτάσας ἐκείνην ἀπεδέξατο. εἰ μὲν γὰρ εἰπόντος αὐτῇ πεποίηκε, νόμος ἔστω. εἰ δὲ πεποίηκεν οὐκ ἠπόρησε, μὴ εἰς νόμον ἀναγέτωσαν τιλὸν συγκριτάσας. εἰ γὰρ ἐν τῇ παλαιᾷ τὰς θυσίας ὅτι περὶ αὐτῶν ἀνέτρεφε, πῶς ἐν αὐτῇ μηδὲ ὅτι περὶ αὐτῶν ἐνομοθετήσας; ὡς γὰρ εἰ περὶ τῶν ἐκείνην ἡρώτων, ἐκέλευεν αὐτὴν τὰ θραύματα, καὶ δοῦναι πτωχοῖς, ὅπως μετὰ τὸ ἐκ χερσὶν αὐτῆς αὐτοῦ τοῦ διὰ τῆς ὁπιμότησεως, σέβασαι τῆς γυναικὸς τιλὸν πίστιν. ἔτω καὶ νῦν ποιῶσιν οἱ τῶν ἱερωδῶν εὐδόκμοι. εἰ μὲν γὰρ πῶς εἶποι, ἀναθεὶν αἱ ἐξ ὁλοκαυτῶν κελεύουσιν αὐτὸν δοῦναι πτωχοῖς. εἰ δὲ φῶν ἐκεῖνος κατασκευάσαι, οὐ μόνον οὐκ ὁπιμῶσιν, ἀλλὰ καὶ ἡρέμα ὁποδόνονται, οὐ τῷ τῷ ἐκεῖνο παροκρίνοντες. ὁ δὲ γὰρ διὰ τοῦτο ἐπεδήμησεν ὁ Χριστὸς, ἵνα χερσὸς καὶ ἀργύρος τὰς ἐκκλησίας ἐμπλήσῃ, ἀλλ' ἵνα μὴ τὸν ἀναγέτω ὁπορήσωσιν.

Αλεξάνδρῳ ποιητῇ. 89.

Ἀρετῆς ἴσον ἔδεν, οὐ μόνον ὅτι καὶ ἀσυγκρίτων ὑπεροχῇ τῶν ἄλλων ἀπάντων διένηνοχεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὰ ἀνώμαλα παράγματα ἐξομαλίζει, καὶ τὰ ἀνίστα ἐξισοῖ. ὅτι γὰρ ἐν πλεία ταπεινῶται, ὅτι ἐν δουλείᾳ ἀνελευθέρως ὑπομύει διακονίας, οὐτε ἐν ἀδοξίᾳ συμφέρεται. ἀλλ' οὐδ' ἐν πλείω ἐξυβρίζει, ὅτι ἐν ἀρχῇ ἐπαίρεται. ἀλλὰ πᾶσι

πᾶσι τούτοις τὴν ἑαυτῆς ὑπερβαλ-
λῦσαι ὑπερήμνη, κανονίζει τὰ πάντα καὶ
ρυθμίζει. οὐκ ἐκείνοις ἐπομνύει, ἀλλ'
τῇ ἐκείνῃ ἑαυτῆς τέχνῃ ἀκολουθεῖν ἀ-
ναγκάσσει. εἰ γὰρ καὶ ἀνριβῶσαι τὸ
Ὁμηρικόν ἔπος, ὃ συνεχῶς πρὸς χέ-
λος ἴσως σωματικοὶ ἐπὶ ἡμιμύρῳ, ὅτι σό-
ματος ὡς φασὶ φέρεις, καλὴ τε μεγá-
λη τε καὶ ἀγλαὰ ἔργ' εἰδύα, μάλλον
περὶ ἀρετῆς εἰρηάζει δόξει, ἢ περὶ ἧς
εἰρηται. τί γὰρ χέλλιον, τίς δὲ ταύ-
της λαμπρότερον ὑπάρχει ἔργον. τῆς
καὶ τὰς ἀνωμαλίας τῆς τραγυμάτων
ἀφ' ἧς ἑαυτῆς φιλοσοφίας ἐξομαλι-
ζήσῃς, καὶ ἴσως τὸ φρόνημα ἐν ἀνίστοις
πράγμασι φυλαττοῦσθαι, καὶ εἰδύ-
μον ἀπανταχοῦ ἑαυτῇ κατασκευάζε-
σθαι κλέος, καὶ τοὺς μὲν συμφορὰς πε-
ριπίπτοντας ὡδὲ χαλῶσθαι. τοὺς δὲ
ὑπὸ εὐημερίας ἐξυβρίζοντας, σωφρο-
νίζεσθαι. πρὸς ταῦτα τοίνυν τῶν
συντῆ τῆς ψυχῆς τὸ ὅμιον, καὶ ταύ-
της τὸ χέλλος πρὸς ὁμοίωσιν, ἵνα ἐρα-
στὴς αὐτῆς ἀφ' ἑνὸς γενόμηνος, ἑσται
νοῖο παρὰ πάντων καὶ ἀνακηρύττειο.

Ἀπολλωνίῳ ὑπισκόπῳ. 5.

Καὶ παρ' Ἑλλήσι μὲν καὶ τοῖς ὑπο-
χείμενοι αὐτοὺς ἔχον καὶ ἄγων καὶ φέ-
ρων αὐτὸς ὡς ἐβούλετο. καὶ παρὰ Ἰου-
δαίοις, καὶ τοῖς καὶ εἰς εἰδωλολαβίαν
αὐτοὺς ἐκμήνας, καὶ εἰς ἀνδροφονίας
ἐκλυπνίσας, πολλὰς ἀνέσεις ἔτεκεν ὁ
ἀφ' ὧν. εἰ δὲ καὶ παρὰ χριστιανοῖς
πολλῶν πλείους, θαυμάζεται μηδεὶς.
πρὸς μὲν γὰρ τῆς ἐκσάρκας τῆς Χριστοῦ
παρυσίας ὁρῶν πάντας ὑπὸ τῆς κα-
κίας μεθύοντας, καὶ οὐδὲνα ὡς ἔπος εἰ-
πὲν χατάρως νήφοντα, ἡλίκα ἐνέβα-
λε φιλονεικίας ἀνέματα. ἐπειδὴ δὲ
ἦκεν οὐρανὸς ὁ σωτήριος λόγος, φέρων
μὲν ἡμῖν οὐρανίαν πολιτείαν δόγμα-
τα, τὰ δὲ ἀφ' ὧν δι' ὧν τοῖς ἁμαρ-
τάνυσιν ἐπέλθῃ πρὸς μὲν τὴν πλὴν ἀνα-
μύσσει αὐτῶν δίκην. ἔλεγε γὰρ πο-
ρεύεσθαι εἰς τὸ πῦρ τὸ ἡτοιμασμένον τοῖς

opibus & copiis insolefcit, nec in imperio
& magistratu animis attollitur, verum his
omnibus scientiam suam adhibens, ea
componit ac moderatur, non iis, obse-
cundans, sed ea, ut artis suæ ductum se-
quantur, adducens. Nam si versum illum
Homericum, quem tu (quia fortasse corpo-
reas pulchritudines ad stuporē usque mi-
raris perpetuò in ore habere diceris, accu-
ratè perpendere oportet) Et pulchra, &
magna, eximiorum operumque perita: de
virtute potius, quàm de ea, de qua dictum
est, dictum esse videbitur. Quid enim ea
pulchrius? Quis splendidiora opera nouit,
quàm eaquæ rerum inæquabiles status per
suam philosophiâ complanat, eundemque
in disparibus rebus animum seruat, lucu-
lentamque ac celebrem sibi ipsi gloriam
conciliat: atque eos quidem, qui in cala-
mitates cadunt, consolatur, eos autem qui
ob florentem statum in contumeliâ atque
insolentiam prolabantur, castigat & coër-
cet. Quamobrem ad hanc animi tui ocu-
lum tende, ipsiusque pulchritudinē con-
templare: quò ardenti illius amore corre-
ptus, ab omnibus lauderis ac prædiceris.

Ἀπολλωνίῳ ὑπισκόπῳ. 90.

Et apud Gentiles (quamvis etiā eos in
potestate ac ditione sua habens, ac pro li-
bitu suo agens ac ferens) & apud Iudæos
(tametsi etiam eos velut rabido quodam
furore percitos ad idolorum cultum at-
que homicidia impulisset) multas hæreses
Diabolus procreavit. Quod si apud Chri-
stianos quoque multò plures peperit, ne-
mini mirum istud videatur. Nam cum an-
te carnalem Christi aduentum ac præsen-
tiam omnes vitij temulentia laborare, nec
vllum, ut ita dicam, purè atque integrè
sobrium esse conspiceret, idcirco pauca
contentionis semina iniiciebat. Posteaquā
autem salutare Verbum cælitus venit, no-
bis quidem cælestis vitæ generis documē-
ta ferens, Diabolo autem, per eas minas
quas in peccatores intendebat, pœnam,
quæ ipsum manebat, prænunciāns (dice-

T iij

Matth. 25. bat enim, Ite in ignem qui paratus est Diabolo & Angelis eius) tum verò communis ille omnium hostis, tum quòd genus nostrum sensim ac paulatim vitium excutere, ac virtutem admittere, atque impietatem ablegare, ac pietatem amplecti perspicere, tum quòd condemnationis suæ decretum audiisset, acrius aduersum nos flauit, atque hæreses in lucem protulit. Nam cum pietati iam oblectari nequeat, in id omni animi contentione incumbit, vt per ipsius nomen plerosque ad impietatem ducat: atque pietatis specie atque obtentu veritatem enertere conatur: eosque, qui optimæ vitæ laude persæpe excelluerunt, per corrupta dogmata obterit. Etenim vnicum hoc illi opus, vnicumque studium est, vt omnes ad vnum, siue per vim, siue per adulterina dogmata, in exitij pelagus secū præcipites agat. Hæc igitur hæresum principes cogitantes, aduersus veritatem semina iacere desinant, illud secum reputantes, quòd ipsi præ cæteris in summo periculo versantur. Desinant etiam illorum auditores anticipatæ duntaxat opinioni seruire, atque aduersus veritatem impetum facere: ne alioqui magnum omnique sermone præstantius Saluatoris facinus, quantum quidem in ipsis est, inane atque infrugiferum reddant. Desinant item ij, qui rectis quidem dogmatibus gloriantur, verum per vitæ segnitiam ea facere conuincuntur, quæ eos nothos ac spurios pietatis discipulos esse coarguunt: atque ad rectam fidem optimam vitæ rationem adiungant. Sic enim futurum est, vt omnes Dominicam vocem laudes nostras prædicantem audiamus.

Theodosio Presbytero. 91.

Ath. 17. Quoniam in tuis ad me literis quæsiuisti quamnam ob causam Arcopagus tribunal illud Atheniense vocaretur, in quo cōcionem habuit Paulus: hoc respondeo, hunc locum idcirco hoc nomen conse-

αβόλω καὶ ἀγγέλοις αὐτοῦ. τότε δὴ ὁ κοινὸς πάντων ἐχθρὸς ὄρων καὶ τὸ ἡμέτερον γένος ἥρεμα, καὶ χεῖ μὲν τὴν μὲν κακίαν ὑποσφόνδρον, τὴν δ' ἀρετὴν προσφόνδρον. καὶ τὴν μὲν ἀσέβειαν ἐξοστράκίζον, τὴν δ' εὐσέβειαν ἀσπασφόνδρον. ἀκούσας δὲ καὶ τῆς κατ' ἐαυτὴν ὑποφάσεως τὸν ὅρον σφοδρότερον ἐπνεύσε κατ' ἡμῶν. καὶ τὰς αἵρέσεις ἔτεκε. τῇ γυνὴ εὐσεβείᾳ ἀπηγῆμαι μὴκέτι δυνάμενος, τῷ ὀνόματι αὐτῆς ἐν ἀσέβειαν πολλὰς χειραγωγῶσαι φιλονεικεῖ. καὶ προσήματι εὐλαβείας, τὴν ἀλήθειαν ἀνατρέψαι πειροῦται, καὶ τοὺς βίβη πολλὰς αἵρεσας ἀλάμποντας διεφθαρμένοις δόγμασιν ἐκτραχλίζει. ἐν γὰρ αὐτῷ ἔργον ἢ μία πᾶσι πάντας ὁμοῦ εἴτε ἀλγείας, εἴτε ἀλγείων νότων δογμάτων εἰς τὸ τῆς ἀπώλειας μετ' ἐαυτοῦ καταποντίσαι πέλαγος. ταῦτα οὐκ ἐννοοῦντες, παυέωσαν μὲν οἱ τῶν αἵρέσεων ἡγεμόνες τὰ χεῖ τῆς ἀληθείας ἀπειρόντες ἀπέρματα, ἐννοοῦντες ὡς αὐτοὶ μάλιστα πάντων ἐν μεγίστῳ κινδυνεύουσαι. παυέωσαν δὲ καὶ οἱ τῶν ἀκροατῶν, προσλήψαι μὲν δὲ λείοντες, καὶ τῆς ἀληθείας νεανειόμενοι, ἵνα μὴ τὸ μέγα καὶ λόγον καὶ νοῦν ὑπερβαῖνον τῷ σωτήρι κατόρθωμα, τότε ἦκον ἐφ' ἐαυτοῖς, ἀρῶν ὑποφάνωσι. παυέωσαν δὲ καὶ οἱ τοῖς ὀρθοῖς μὲν δόγμασιν ἐναβρυνόμενοι, ἀλγείων δὲ τῆς χεῖ τὸν εἶον ῥαθυμίας ἐλεγχόμενοι, ταῦτα δρώντες, αἱ νόθες αὐτῆς τῆς εὐσεβείας φοιτητῶν ὑποφάνει, καὶ μετὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν ἀρίστην πολιτείαν συγκληνῶσιν, ἵνα πάντες ἀκέρωτοι τῆς βασιλικῆς φωνῆς ἡμᾶς ἀνακηρυτθῶσι.

Θεοδοσίῳ πρεσβυτέρῳ. 92.

Ἐπειδὴ γέγραπας, τίνας ἐνεκὲν ἄρειος πάρος ἐκαλεῖτο, τὸ ἐν Ἀθήνῃσι διχαγέριον, ἐν ᾧ καὶ ὁ Παῦλος ἐδημηγόρησεν. ἀντεπετέλλω, ὅτι ὁ ἄρης, ὡς φασιν, ἐκείσε δ' ἵκεν ἔδωκε. πάρος δὲ, ὁ ὑψιλός

μηλὸς τόπος· ἐν γὰρ ὁρῶ πνίην ἐκεί-
νο τοῦ διχαγήριον, ὅθεν καὶ πάργαρχοι χα-
λουῦνται παρὰ πίνιν, οἱ τῶν καμῶν ἢ
τόπων πινῶν ἀρχοῖτες.

Τῷ αὐτῷ. 92.

Ἐπειδὴ καὶ ὅτι πίνιν ἀλοῦς ὁ Ἀρης,
δίκην δέδωκεν, ἐβέλησας μαθεῖν, αἰχ-
νομαχίῃ φράσαι, ὅμως δ' οὐκ ἐρῶ. ἐ-
λεγχε γὰρ ἔσται ἑλλήνων σαφὴς τὰ
λεγόμενα· ὅταν γὰρ οἷς φασὶ τῶν πάν-
των ἀγανομεῖς εἶναι, καὶ τὰ μίας ὁφθεῖεν,
μήτε σωφροσύνην, μήτε τὸ κρείνεν ἔχον-
τες ὁρῶντες, χολῇ γ' ἀνείησεν οἱ· τοὺς
μὲν οὐκ ἄλλως, ἵνα μὴ μακρὸν ποιήσῃ
τοὶ λόγον, παρήστο, καὶ τοὶ πολλοὺς ἐ-
χόν ἐπ' αὐτῷ, ἐνὸς δὲ ὅπμνησθ' ὁμοῖα μό-
να, τὸ τὸ ζητέμενον παρὰ σὺ σαφηνί-
ζοντος. Ἀγρεύει τῇ Κέκροπος ἕως
ἐξηπλήθηναι φασὶ τὸν Ἀρεα, ὡς μηδὲ
πῶ τῆς ἡλικίας αὐτῆς δυναμίδος παρ-
θεολύτων ἀναχέσθαι γάμων, θερμὸν
ὄντα καὶ ἀκόλαστον ἐραστὴν, μύνηται ἐπὶ
τὸν χάλυκα τῆς φύσεως, παρὰ τὸν χα-
ρὸν εἰάσαι· καὶ ἡν μὲν ἡ παῖς, ὡς φα-
σιν, ἀπαλὸν ἐπὶ τῆς ἡλικίας τὸ ἀνδρὸς
ἔχουσα· ὁ δὲ προσκυμνωθεὶς ἀξίων, αὐ-
τοχέδιοι νυμφῶνά τ' αὐτῇ ποιεῖ τῶ δα-
φος, οὐ πειθεῖ τῆς κόρης τὸ ἐθελέσθαι
δείξας, ὅ τ' αὖ κρείων τῷ δοῦναι τὸν
γάμον παρεγκόποι βίαν καὶ θρόνον,
γάμων ἐλπίσας το λάφρα συμβιώσας
τοῖσι τῷ ὅτι πολὺ, ἐκ ταύτης ἀγὼ τὴν
Ἀλκίππην, ἣν ἔχει Ἀλirroθιος, ὁ τῷ
Ποσειδῶνος υἱός, ἀλλὰ θυχεράνας ὁ
Ἀρης ἥπι τῇ ὑβρεὶ τῆς θυγατρὸς, ἀνα-
ρεῖ τῶτον, αὐτὸν αὐτὸν λατῶν, ὡς ἐ-
βιάσας τὴν Κέκροπος. καὶ ὅτι μὲν
καὶ τῆς ἐνεγκύσας τὴν βίαν ἀπὸ τὸν
γάμον ἐσάλευσεν, οὐδὲ μικρὰς αὐτὸν
ἄξιον εἶναι μέμψας ἐδοκίμασεν. ἐπεί-
δ' ὁ δὲ Ἀλirroθιος ὅτε τὸ ἄωρον ὑβρι-
σεν, ὅτε τὴν εἰς τῆς παιδὸς προσετί-
μισεν, ἀλλ' ἐποιεῖ συναινεῖν τὴν κό-
ρη τῶν παθεῖν, εἰ μὴ ἐναλείας αἰ-

cutum fuisse, quòd Mars illic, ut aiunt, iu-
dicium subierit. Pagus autem est sublimis
locus. In edito enim loco situm erat hoc
tribunal. Vnde etiam apud nonnullos Pa-
garchi appellantur qui oppidulis aut locis
quibusdam imperant.

Eidem. 92.

Quandoquidem illud quoque intel-
ligere cupis, cuiusnam sceleris conuictus
Mars supplicio affectus sit, pudet quidem
me narrare, sed tamen exponam. Nā eius-
modi sermo perspicua Gentilium refuta-
tio erit. Cum enim eos, quos rerum om-
nium moderatores atque custodes esse
aiunt, nec pudicitiam colere, nec rectè at-
que integrè iudicare constiterit, multum
certè ab eo abfuturi sunt, ut iis diuinus
honor adhiberi debeat. Ac quidem alios,
ne sermonem in longiùs producam, prae-
termittam (licet alioqui complures profer-
re queam) vnum autem duntaxat com-
morabo, qui id, quod abs te quaeritur ex-
planet. Martem Agraúlæ, Cecropis filiae,
usque adeò infano amore exarisse aiunt, ut
cum eius ætas matrimonij opus nondum
ferre posset, ipse tamen, ut erat feruens ac
petulans amator, clausum adhuc naturæ
folliculum præmaturè inuasit. Ac puel-
la quidem, ut narrant, tenero adhuc ætatis
flore erat: ille autem, qui diuinos honores
sibi adhiberi postulabat, pauimentum ei
extemporanei cuiusdam thalami loco ef-
ficat, atque cum nec verborum blanditiis
puellæ voluntatem illexisset, nec ij, pe-
nes quos id ius erat, eam illi in matrimo-
nium præbuissem, vi atque audacia matri-
monij spolia tulit. Cum igitur diuturnam
cum ea vitæ consuetudinem habuisset, Al-
cippen ex ea sustulit, qua Halirrothius
Neptuni filius potitus est. At verò Mars
filiae contumeliam infenso animo ferens,
eum interfecit: non animaduertens ipse
quòd Cecropis filiae vim attulisset. Et qui-
dem ob vim Agraúlæ adhibitam, ne leui
quidem reprehensione dignum se esse iu-
dicauit: posteaquàm autem Halirrothius
nec ante maturam ætatē puellæ stuprum

intulit, nec vim illecebris ac persuasioni prætulit, verum effecit, ut nisi effusis genis pudor voluntatem obtexisset, assensum libidini præberet, usque adeo cum supplicio dignum esse censuit, ut & accusator, & Iudex, & carnifex ipsius fieret. Quo nomine apud Arcopagum à Neptuno accusatus, atque convictus, ipse quidem supplicio affectus est: loco autem, ad sempiternam infamiam ipsi inurendam, nomen reliquit.

Theodosio Scholastico. 93.

Sæpenumero eos miratus sum, qui cum fidei atque optimæ vitæ curam nullam gerant, ea quærunt ac sollicitè inuestigant, quæ nec inueniri possunt, & cum quæruntur, diuinam iram concitant. Nam cum ea, quæ Deus nobis minimè nota esse voluit, tanquam per vim scire contendimus, nec eorum scientiam consequemur (quoniam enim modo, Deo nolente) atque ex huiusmodi inuestigatione præter periculum nihil percipiemus. Quamobrem huiusmodi rerum explorationem, ut natura nostra præstantiorem, captumque omnem excedentem, missam facientes, atque ad rectè fidei, optimèque viuendi rationis portum confugientes, hinc nobis securitatem comparemus.

Isidoro Presbytero. 94.

Et admissio delicto pœnitentia minimè duci, perniciosum est: & desperatione affici perniciosius. Illud enim à segnitie ac socordia manat: hoc à stupore atque indolentia. Quanto autem stupor socordia grauior est, tantò quoque desperatio negligentiam grauitate superat. Ille enim immedicabile malum est: huic ad medicinam aditus patet. Quandoquidem ille deprauati atque corrupti iudicij est: hæc autem circumscriptionis & imposturæ. Quamobrem ne nos accuses, ut incuria laborantes, atque ad miserum Zosimum literas minimè euentes, cum ille duobus his molestissimis vitiis depressus sit, nempe socordia, & stupore. Non enim in-

δὲς, τὸ ἐβελύσσειν παρ' αὐτῶν ἔστιν ἄξιον εἶναι καλὰς παρ' αὐτῶν κριταί, ὡς καὶ Διόδοτος καὶ κριτὴς καὶ δῆμιος αὐτῶν γενέσθαι, ὡς χάριν ὅτι τῷ Αρείῳ πάγῳ ὑπὸ τῷ Προσδῶντος ἀπαθείς καὶ ἀλούς, αὐτὸς μὲν δίκην δέδωκε, τῷ δὲ τότῳ παρὰ τὸ φιλιτεύεσθαι τὴν αἰχμὴν τῆς ὀνόμα χαταλέλοιπε.

Θεοδοσίῳ σχολαστικῷ. 93.

Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν πίστεως μὲν πείρα καὶ πολιτείας ἀρίστης μηδὲν ποιῶντων λόγον, σκεῖνα δὲ πολυποραγμοποιούτων καὶ ζητούων, ἀ μὴ εὐρεῖν οἶόν τε, καὶ τὸ θεῖον παροξύνει ζητῶντα. ὅταν γὰρ ἄσπῳ ἡμᾶς οὐκ ἔβη λησὴν εἰδέναι, ταῦτα διαζώμεθα μάθαιεν, ὅτε εἰσόμεθα. πῶς γὰρ τῶν μὴ βελομένων, καὶ τὸ κινδυνεύειν ἡμῖν ὅτι τῷ ζητεῖν παρ' αὐτῶν μόνον. ἐάσαντες τοίνυν, ὡς ὑπὸ φυῇ καὶ μηδὰ μὲν ἀλάστοιμον τὴν περὶ τῶν ἐάσαντων, καὶ εἰς τὸν τῆς ὁρθῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρίστης πολιτείας καταφυγόντες λιμὲνα, σκεῖν ἐαυτοῖς τὴν ἀσφάλειαν περὶ ζώμεθα.

Isidorῳ πρεσβυτέρῳ. 94.

Καὶ τὸ μὴ μεταγνώσκων πλείοντα ὀλέθριον. καὶ τὸ ἀπογνώσκων ὀλεθριώτερον, τὸ μὲν ἀπὸ ῥαθυμίας, τὸ δὲ ἀπὸ ἀναληψίας φέρεται. ὅσα δὲ ἀναληψία ῥαθυμίας χαλεπώτερον, τοσούτω ἀπὸ γνώσεως ῥαθυμίας ἀργαλεώτερον. τὸ μὲν γὰρ ἀνέκδοτον ἐστὶ χάριν. τὸ δ' εἰς θεωρίαν ἐαδέναι. ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν κρίσεως ἐστὶ διωφθαλμίας, τὸ δὲ πᾶσι λογισμῶ καὶ ἀπάτης. τί τοίνυν ἡμῖν ἐγκαλεῖς ὡς ἀμελῶσι, καὶ μὴ χαράτῃσι παρὰ τὸν δέλαμον Ζώσιμον ῥάματα, σκεῖν δὲ τοῖς ἀργαλεωτάτοις βαπτισθέντος χακοῖς, ῥαθυμία τε καὶ ἀναληψία οὐκ ἡμελησάμεν, ὡς βέλπεσθαι ἀλλὰ παρὰ πολλῶν τῶν ἐνε-
καθ

καὶ πολλάκις παρορμηθέντες κεκμή-
χαμεν καὶ λόγων καὶ παρορμήσεων, καὶ
ἀπειλῇ, καὶ ἐπαγγελίᾳ, καὶ κολάσει
ὑποταγόντες τὸ ἀμείλικτον ἐκείνο θη-
ριον. καὶ ὡς εἴκεν, ἐλάβομεν, ἀθόρυ-
σμήνυχοντες, καὶ ἀνθρωπόμορφον δαί-
μονα εἰς ἡμερότητα ἐκβιάζομαι φι-
λονεικούσας. εἰδὼς τοίνυν, ὡς τῆς
εἰς ἡμᾶς ἡρόντων οὐδὲν ἔτε παρελεί-
φθῃ, ὅτε ὡδαιφθῇται, τὰς
σαῖς αὐτῆς χεῖρας παρορμήσεως. τὰς
χα πῶς ἀνεύργοι ἐκ τῆς τοσαύτης
μανίας.

Τῷ αὐτῷ. 94.

Ἡ μὲν συστάσις ἐκείνοις νέμεσθαι
αὐτῶν εἰς δικαίαν τοῖς μὴ ἀφ' ἡμετέρας
εἰς μέζονα παρορμήσεως πλάσ-
ματα, ἡ δὲ κόλασις ἐπεὶ οὐκ εἴλετο τοῖς
ὑποταγόντες ἡμετέρας μὴ ἀφ' ἡμετέρας
καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσούτον. ἐπεὶ
δὲ γέγραπται βύλας μὲν περὶ ῥή-
σεων παρορμήσεων πύλας, μὴ τολ-
μᾶν δὲ ἀντεπιτελλῶ. ὅτι ἀπερροίμην
αὐτοῖς, εἰ αὐτοῖς μὲν σιγῶντα ἂν ἔρεα
εὐλόγιο.

Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ. 95.

Εἰ καὶ πεπεῖται τῷ θεῷ Παύ-
λῳ, καὶ τῇ ἀναγνώσει παρορμήσει τὸν
νοῦν. διὸ καὶ αὐτὸς σαφηνίσαι τὸ
παρὰ σοῦ παρορμήσει πειρασμοῦ. ἔ-
φης γὰρ πῶς εἶγε ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ
ἀπέθανε Βαλτάσαρ ὁ βασιλεὺς ἐφ' ἡ
ἡγεσίᾳ, καὶ εἶπε Βαλτάσαρ καὶ ἐνέδυ-
σαν τὸν Δανιὴλ πορφύραν, καὶ τὸν μα-
ριάκην τὸν χρυσοῦν ἐπέλεθαι περὶ τὸν
τσάχλον αὐτοῦ. καὶ ἐκέρυξαι περὶ
αὐτοῦ εἶναι αὐτὸν ἀρχόντα τρίτον ἐν
τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ. οἶμαι τοίνυν ὅτι ἐ-
πειδὴ ἡ μὲν γὰρ ἀποφασίς οὐκ ἔστι
δὴ τυγχάνοντες ἐπὶ τῷ τοίχῳ ἐχα-
ράσθῃ. τὸ γὰρ δὴ καὶ τὸ χατῆραι
τῆς λαμπάδος. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπαρά-
στη σφύδρα καὶ παρελύθη ὑποτῶ

curia laborauimus, optime vir, verum à
multis hac de causa perſape incitati, indo-
mitā illam feram, & ſermone, & cohorta-
tione, & minis, & pollicitatione, & ſuppli-
ciis ad defatigationem uſque inonuiimus.
Verum, ut apparet, illud minimè animad-
uertimus, nos Æthiopē dealbare, dæmo-
nēque humana forma prædictum ad mā-
ſuetudinem & lenitatem pertrahere ſtu-
dere. Quamobrem iſtud compertum ha-
bēs, nos quicquam, quod ad officium no-
ſtrum pertineat, nec prætermiſiſſe, nec
prætermiſſuros eſſe, tuas ipſe preces lar-
gire. Sic enim fortasſe ex tanta inſania
emerget.

Eidem. 95.

His quidem ignoſci meritò queat qui
per lenitatem ad maiora peccata haud-
quaquam erudiuntur. Eos autem pœna
ſubſequi debet, qui ex lenitate nihil emo-
lumentum percipiunt, Atque hæc hætenus.
Quoniam autem ſcripſiſti, tibi quidem in
animo eſſe de Prophetiſis quibuſdam vo-
cibus me interrogare, verum id facere mi-
nimè audere, illud reſcribo, me inſenſo
animo in te futurum, ſi te, quæ percuncta-
ri velis, reticere ſenſero.

Timotheo Lectori. 96.

Apparet te diuini viri Pauli verbis ob-
temperare, mentēque lectioni attentam
habere. Ac propterea ipſe quoque id, quod
abs te proſcriptum eſt, explanare conabor.
Quæſiuisti enim quonam pacto cum rex
Balthaſar in ipſa nocte oppreſſus fuerit, his
verbis uſa ſit Scriptura, Et dixit Balthaſar,
& indutus eſt Daniel purpura, & circun-
data eſt torques aurea collo eius, & prædi-
catum eſt de eo quod haberet poteſtatem
tertius à rege. Exiſtimo igitur poſteaquàm
diuina ſententia, coortisiam tenebris, in
pariete ſculpta fuerat, (hoc enim verba
illa indicant, contra candelabrum) rex
autem vehementer conturbatus ac metu
fractus ac diſſolutus erat: regina porro de
mentis gradu deturbata, ob regis diſſolu-

1. Tim. 4.

Dan. 5.

tionem consuetam, suæque dignitati consentaneam modestiam aspernata, in convivium nocte adhuc vigente insiluit, diuinum oraculum à sapientissimo Daniele expositum fuisse, eumque purpura confestim ac torque donatum inspectante omni exercitu, iisque qui magistratum gerebant (non enim dubium quin sapientiæ præmia in promptu essent) atque ipsis præsentibus promulgatum, quod tertius in regia dignitate iam futurus esset, hoc est, post ipsum ac reginam. Quod si quis id in frequenti foro ac non in aula regia promulgari debuisse dicat, illud sciat, ea quæ in regijs aulis fiunt, ubique etiam vim obtinere. Ea enim diuinitus immissa sententia quæ intus confirmatur, utique vim obtinere consuevit. Quin illud fortasse verisimilius est, præconium illud literis quoque consignatum fuisse. Illud porro, quod in palatio factum fuerat, ac iam iamque ubique futurum erat, atque adeo per eius qui imperarat, iudicium completum fuerat, Historiographus tanquam factum posuit. Vnde etiam Darius Medus, qui tyranno successit, cum nihil eorum, quæ contigissent, ignoraret, eum summo honore affecit.

Alupio. 97.

Illud fortasse ignoras, id quod dubitationem habet, alia dubitatione minimè vnquam dissolui: verum nos ab iis rebus quæ in confesso sunt, controuersarum solutionem quærere solere:

Leontio Episcopo. 98.

Plerique homines virtutem quidem expetunt: verum iter illud, quod ad eam ducit, tenere grauantur. Alij autem virtutem ne quidem esse existimant. Operæ pretium igitur est, iis quidem, ut segnitiem excutiant, persuadere: hos autem docere, virtutem verè virtutem esse.

Aphrodisio Presbytero. 99.

Quoniam Iudæus quidè, ut ad me scri-

φόβω. ἡ δὲ βασίλισσα οὐκ ἐκράδεῖσα τῆς λογισμῆς, ἀλλ' ἐπὶ τῇ βασιλείᾳ παράλυσιν ἀμελήσασα τῆς συνέσεως καὶ ἀρεποῦσης, εὐκοσμίαις εἰσεπήδησεν εἰς τὸ συμπόσιον ἐπὶ νυκτὸς ὥρας, τὸ γεῖον θέραισμα, ἐρμηνεύει παρα τοῦ σφωτάτε Δανιὴλ καὶ τῇ μὲρ πορφύρα καὶ τῷ ἀβελανχεῖα ὡς χρῆμα πεπνυμένος παρὰ τῆς τραπῆδος καὶ τῆς ἐν τέλει ὡς κήτο γὰρ δὴ λὸν ὅτι τῆς σοφίας τὰ γένη. τὸ δὲ κήρυγμα γενέσθαι ὅτι τῆς παρόντων ὅτι τρεῖς ἔσται ἐν τῇ βασιλείᾳ, τρεῖς, μετ' αὐτὸν καὶ τὴν βασιλίδαν. εἰ δὲ πληθύνῃς ἀρετῆς εἴποι τις ἐρεῖν γενέσθαι, καὶ οὐκ ἐν τοῖς βασιλείοις γινώσκοντα, καὶ πανταχοῦ κυροῦται ἡ γὰρ εἰδὼν κυρὸν μὲν θεοπάτη φησὶν, πασσοῦ καὶ κρεττὸν πέφυκεν. ἴσος δὲ μάλλον εἶκος καὶ ἐν γράμμασι ἀγαπῶνται. τὸ δὲ ἐν τοῖς βασιλείοις γενεῖν μὲν, ὅσον ἔδωκε καὶ ὅτι πάντων ἐσόμενον, μάλλον δὲ καὶ πεπληρωμένον. τῇ κρίσει τῷ ὡς ἔσται αὐτός, ὡς γινώσκων ὁ ἱερολογάφος ἔθηκε. διὸ δὴ καὶ Δαρεῖος ὁ μῆδος ὁ τὸν τύραννον ἀφ' οὗ ἔσμενος ὁ δὲ ἀγνοῖας τῆς γενεῖν μένων, τῆς ἀνωτάτω πμῆς αὐτὸν ἡξίωσεν.

Αλυπίω. 99.

ἴσος ἀγνοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἀποροῦσθαι λύεται, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ὁμολογουμένης λαμβάνειν εἰδόμενον.

Λεοντίω ἑπισκόπῳ. 99.

Πολλοὶ τῆς ἀνθρώπων ὁρέγονται μὲν ἀρετῆς, πλὴν δὲ ἐπ' αὐτὴν φέρουσαι ὁδὸν οὐκ εἰσὶν ἱκανοί. ἄλλοι δὲ οὐδ' ἀρετὴν εἶναι ἠγνοῦνται. καὶ ἡ γοῦν τοῦ μὲν πείσθαι τὸν ὄκνον ἀπολέσθαι. τὸ δὲ διδάσκει, ὅτι ὅπως ἀρετὴ ὅστις ἡ ἀρετὴ.

Αφροδίσιω πρεσβυτέρῳ. 99.

Επειδὴ, ὡς γέγραπται, Ἰσραὴλ ὁσὶς ἀπα-

ἀπαμεινύσας ἀνάπλεως ὡς ὑπερβολῶς
 λην χαλιδίους τῶ ἐρηκότος θεῖς εὐαγ-
 γελιστῶν. ὃ δ' αὐτὸν διμαί τὸν κόσμον
 χρησάμενος ἡ γραφὴ βιβλία, παράγ-
 ματά σοι παρέσχε, ἀναγκάζον ὅτι
 ἐκ τῆς παλαιᾶς διαθήκης, ἡ καὶ αὐ-
 τὸς ἐκκρίνει καὶ θείαν ἡγεῖται, ταύ-
 τε ὑπερβολικῶς εἰρημνύει εἰς μέσον ἀγα-
 γεῖν, ἵνα εἰδῇ ὁ κείνος, ὅτι καὶ ὁ εὐαγγε-
 λιστὴς τῇ παλαιᾷ ἐκείνῃ ἐπιμνησθεὶς γε-
 φῇ γέγραφε ἀ γέγραφε. τί οὖν γέ-
 γραπται μάθωμεν περὶ τοῦ τῆς πό-
 λεως τῆς Χαναταίων, Πόλεις τετε-
 χισμέναι ὑπάρχουσιν ἕως τῆς ἑρανίας πε-
 ρὶ δὲ τῆς γῆς αὐτῆς λέλεκται, ἦν ῥέ-
 κσαν γάλα καὶ μέλι. περὶ δὲ τῆς
 πλεόντων, Αναβαίνουσιν ἕως τῆς οὐ-
 ραίων, καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῆς ἀ-
 βύσσων. ἐρμηνεύεται τοιγαροῦν ὁ κείνος
 ὁ ἀγροκόσμος, μὴ καταφεύγων εἰς
 θεωρίαν, μηδὲ προσπολογεῖν περὶ αὐ-
 τοῦ, ἀλλ' αὐτὰ φεράων τὰ παράγ-
 ματα εἰ δ' ὅτι διώκεται. ἀνάγκη γὰρ
 αὐτὸν λέγειν ἢ ὑπερβολικῶς εἰρημνύει,
 ἢ ἐρμηνεύει δεικνύει. τίς ἕνεκεν ἀμα-
 θίας ἐσχάτης καὶ ἑαυτοῦ δειγμάτων φέ-
 ρων ἐδόξε ὅτι λαμβάνεται τὸ εὐαγ-
 γελιστῶν, τὸ καὶ εἰδῶτος ὑπερβολῆς
 κεχρησάμενος κολάσαντος αὐτὸν, δια-
 τῆς εἰρηκέναι, οἱ μὲν ἐκείνῳ γὰρ ἀκρα-
 τὸς ὅτι ἡ ὑπερβολή. ἐν ταῦτα δὲ καὶ
 κεκραμμένη. οὐ γὰρ ἀφῆκεν αὐτὸν ἀ-
 πλῶς, ἀλλ' ἐκόλασεν. ὁ δὲ τὰς ὑπερ-
 βολὰς κολάζων, δύο ποιεῖ, καὶ τὸν ἑαυ-
 τῷ δεικνύει πῶς, καὶ τῆς ἀληθείας ἀ-
 πλεται. εἰκὸς δὲ μηδὲ ὑπερβολικῶς εἰ-
 ρηνύει. οὐ γὰρ ἐρρέθη, πολλὰ καὶ ἄλλα
 σημεῖα πεποιήκεται τοῖς Ἰησοῦ ἐν τῷ
 κόσμῳ τῷ τότε, ἀλλ' ἀδιορίτως πεποι-
 κέναι. ἐστὶ δὲ αὐτοῦ ἄλλα τὰ ἔργα τοῦ
 κόσμου ἀρεστέστερα, ἀ πᾶσι ὅτι γε-
 φῇ ὅτι βιβλίοις ἀποδοῖναι οἶοντες,
 οὐ μόνον διατῆς τοῦ πληθους καὶ τὸ μέγε-
 θος, ἀλλὰ καὶ διατῆς τοῦ ὑπερ λόγον καὶ
 οὐκ εἶναι. τίς γὰρ διωκόμενος διηγνα-
 σται τῆς οὐρανίων δυνάμεων τῶν φύσιν,

psisti, infcitia plenus, diuinum Euangeli-
 stam, quod his verbis vsus sit, Ne ipsum
 quidem mundum capere posse arbitror
 eos qui scribendi sunt libros, hyperbolicæ
 locutionis damnans, negotium tibi facef-
 siuit: operæpretium est ex veteri testamē-
 to, quod ipse quoque probat, ac diuinum
 existimat, ea, quæ per hyperbolem dicta
 sunt, in medium producere, vt ille intel-
 gat, Euangelistam quoque veterem illam
 Scripturam sequentem, ea scripsisse, quæ
 scripsit. Quidnam igitur scriptum sit, di-
 scamus. De Chananais quidem vrbibus,
 Vrbes muro cinctæ sunt vsque ad cælum:
 de terra autem eorum dictum est, Terram
 fluentem lacte & melle. Denique de na-
 uigantibus, Ascendunt vsque ad cæ-
 los, & descendunt vsque ad abyssos.
 Hæc igitur ille rusticè sapiens expo-
 nat, non ad allegoriam confugiens,
 nec numeralem sensum afferre studens,
 sed res ipsas explicans. Quod si non po-
 test (necesse est enim vt vel hæc hyper-
 bolicè dicta esse fateatur, vel interpre-
 tatione opus habere) quid est, quamobrè
 extremæ infcitia aduersum se argumentū
 præbens, Euangelistam carpat, qui etiam-
 si hyperbolem adhibuisse videatur, eam ta-
 men mitigauit, dum dixit, puto. Etenim
 illic quidem mera est Hyperbole: hîc au-
 tem temperata. Nec enim eam simpliciter
 dimisit, sed castigauit ac leniuit. Porro qui
 hyperbolas castigat, duplicem rem facit
 nam & cupiditatem suam indicat, & ve-
 ritatem attingit. Quin illud quoque pro-
 babile est, ne hyperbolicè quidem hoc
 dictum esse. Nec enim dictum est, Iesum
 multa quoque alia signa in hoc mundo
 fecisse, sed indefinite, fecisse. Sunt autem
 alia ipsius miracula hoc mundo antiquio-
 ra, quæ quidem nec scripto, nec libris tra-
 di possunt, non modò propter multitudi-
 nem & magnitudinem, sed etiam quia
 sermonis & mentis vim superant. Quis
 enim cælestium agminum naturam, ordi-
 nem, ornatum, concordiam, concinnita-
 tem, charitatem, pacem referre poterit,
 aliâque omnia, quæ ne enumerando qui-

Ioh. 2. 1.

Dent. 1.
Exod. 3.

Psal. 106.

dem recenseri possunt? Quod si etiam hoc dictum de dogmatum magnitudine & summitate quispiam accipiat, à vero minimè aberrabit. Ac quidem Apostoli, ea, quæ ceperunt, literis complexi sunt, velut Petrus Apostolici chori Præful, in eo libro, quo res suas gestas narrat, apertè pronunciauit. Quæ cepimus, scripsimus: ac mundus, ne ea quidem, quæ scripta sunt, capere potuit: Nam nec avarus de voluntaria inopia sermonem cepit, nec lascivius eum, qui de pudicitia erat, nec alienorum bonorum raptor, eum, qui de iustitia, nec crudelis, eum, qui de humanitate, nec iracundus, eum, qui de mansuetudine. Si igitur, quæ Apostoli ceperunt, mundus minimè cepit (idque & Christus clamat his verbis utens, Sermo meus non capit in vobis: & Paulus, cùm ait, Capite nos,) quæ ne Apostoli quidem fortasse ceperunt, quonam tandem modo mundus ea cepisset? Per mundum autem, hominum turbâ, mundanarum & terrenarum rerum admiratione percussam intelligit: de qua dictum est, Et mundus eum non cognovit. Hic porro mundus, non locorum, sed morum, non ob literarum multitudinem, sed ob rerum magnitudinem, ea minimè capit.

Paulo. 100.

Quid tu, cùm teipsum ignores, ô homo, quæ supra te sunt, quæris? Quid autem dico teipsum? Vnum eorum quæ in manibus sunt, mihi expone: Ac tum ea, quæ supra te sunt, curiosius inquirentem, haud accusabo. Ignis ille à quo artes scaturiunt, non modò à ferro, & ære, ac lapidibus, sed etiam ab aquis & lignis naturæ vi exilit. Hoc ergo miraculum mihi expone: Lignòne insitus est? quin igitur illud absomit? At non insitus est, quoniam igitur modo ex eo creatur? Cùm igitur ignis, sine quo nihil penè quod alicuius pretij sit, homines machinantur (nam & frigori succurrit, & tenebras propulsat, & ad omnem artem ac scientiam adiumento est) nemo

τίω τάξιν, τίω εὐκοσμίαν, τὸν ῥυθμὸν, τίω ἐπιμέλειαν, τίω ἀγάπην, καὶ τίω εἰρήνην, τὰλλα πάντα ἄνω οὐδ' ἀριθμῶσαι δυνατόν· εἰ δὲ καὶ εἰς δογμαμάτων πρὸς μέγεθος καὶ ἀκρότητα ἐκλάβοι τὸ εἰρημδρόν, οὐκ ἂν διψήμαρτοι τῆς ἀληθείας, οἱ μὲν οὖν δόκτολοι ἃ ἐχώρησαν ἐξέαψαν, καθὼς Πέτρος ὁ κορυφαῖος τῷ Χρῆστῳ ἐν ταῖς ἐαυτοῦ παράξεσι σαφῶς ἀπεφώνησε, ἃ ἐχώρησαν μὲν, ἐξέαψαν μὲν, οὐδὲ κόσμος οὐδὲ τὰ γραφέντα ἐχώρησεν· ὁ γὰρ φιλοζηήματος, οὐκ ἐχώρησε τὸν τῆς ἀκτιμωσύνης λόγον· ἔδ' ὁ λάγνος, τὸν περὶ σωφροσύνης· οὐχ ὁ πλεονέκτης, τὸν περὶ δικαιοσύνης· οὐχ ὁ ὠμὸς, τὸν περὶ φιλάνθρωπίας· οὐχ ὁ θυμώδης, τὸν περὶ πραότητος· εἰ τοίνυν ἃ οἱ δόκτολοι ἐχώρησαν, ὁ κόσμος οὐκ ἐχώρησε· καὶ βεβαίως μὲν Χεῖρτος, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν· ὁ δὲ Παῦλος, Χωρήσατε ἡμᾶς, ἃ μὴδ' οἱ δόκτολοι ἴσως ἐχώρησαν, πῶς ἂν ὁ κόσμος ἐχώρησει κόσμον δὲ χαλεπὸν τὸν περὶ τὰ κοσμητικὰ καὶ γήινα παράγματα ἐπιποημένοι ὄχλον· περὶ ὧν ἐρέθη, καὶ ὁ κόσμος αὐτὸν οὐκ ἔγνω· ὃ χωρεῖ δὲ ὁ εἰρημδρόμος κόσμος, ὃ τόπων, ἀλλὰ τρεῶν· ὃ δὲ πλῆθος γραμμάτων, ἀλλὰ δὲ μέγεθος παραγμάτων.

Παύλω. ρ.

Τί τὰ χεῖρ σου τὸν ἀγνοῶν, ἄνθρωπε, τὰ ἄνω σου τὸν ζητεῖς; καὶ τί λέγω τὰ χεῖρ σου τὸν, ἐν τῷ ἐν χερσὶ μοι ἐρμήνευσον, καὶ τότε τὰ ἄνω σου τὸν πολυπραγμονοῦντα, οὐκ ἀπαποματτὸ πῦρ, ἀφ' ὧν πηγάζουσιν αἱ τέχναι, οὐ μόνον ἀπὸ σιδήρεος καὶ χαλκοῦ καὶ λίθων, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὑδάτων καὶ ξύλων ἐκπηδᾷ πέφυκε. διήγησαι οὖν μοι τὸ θαῦμα· ἂρ' ἐγκείται τῷ ξύλῳ; πῶς οὐκ ἀναλίσκει τοῦτο; ἀλλ' οὐκ ἐγκείται, πῶς οὖν ἐξ αὐτοῦ τίκτεται; εἰ τοίνυν τὸ πῦρ, ὃ ἀεὶ χεδὸν ὃ δὲν ἀξιολογεῖται μηχανῶνται ἄνθρωποι· ὅπκιουροι γὰρ ὅτι· φύχες, σκότεις δ' ἀλεξιφάρμακοι, συνέρχον δ' εἰς πᾶσαι τέχνην καὶ ὅπκιημιν.

μηδ' οὐδείς δύναται φράσαι, πῶς ἐμ-
 φωλεύει μὲν ταῖς ὕλαις, οὐκ ἀναλί-
 σκει δὲ ταύτας· ὅταν δ' εἰς τὸ ἔξω πη-
 δύσῃ, ἀναλωτικὸν γίνεται τῆς τελευ-
 τῆς ὕλων. πέπαιστο δὲ κείνα φερεργα-
 ζόμενος, ἀ μὴτε ἐφικτὰ ὄντι, μὴτε εἰ
 ἐφικτὰ ἦν, μέγα τι συντελέσαι πρὸς
 ἀρετῇ ἠδύνατο· τί γὰρ πρὸς ἀρε-
 τῇ συμβαλεῖται, τὸ φερεργάζεσθαι
 ἡλὶς δρόμον, καὶ σελήνης κύκλον, καὶ
 ἀστέρων θέσιν, καὶ γῆς χημά καὶ διάση-
 μα, καὶ ὅσα ἄλλα οἱ δοκησισσοφοὶ πολυ-
 παραγμονοῦντες, τῆς μὲν ἀληθείας, καὶ
 τῆς τῶν οὐκ ἐπὶ σοφίας διήμαρτον, εἰς ἀ-
 δολογίαν δὲ τοῦ βίου ἐδαπάνησαν.

Ερμολόγει ἐπισκόπῳ. ρα.

Επὶ τῆς σῆς, ὡς οἰώτατε, εὐαρχίας,
 ὅθ' ὁ πλάσιος ὅτι λύμη τῆς ἄλλων
 κέκτηται τῇ τῆς χημάτων ἰχυρῇ,
 ὅθ' ὁ πενία συμβίους, ἀφ' οὗ τὴν πτω-
 χείαν ὑπερνέται τῆς ἰσηρείας· ἀλλ' ὁ
 μὲν φερεργάζεσθαι δικαίαν ἀχρωαδύος, τὸν
 τῆς ἀληθείας κέκτηται νεόμισμα γη-
 σαυρῶν· ὁ δὲ τέτων εἰδεῖς καὶ τοὺς
 Κροίσους ἐχθροὺς θησαυροῦς, πένης εἶναι κέ-
 κριται, καὶ ὅτε λόγῳ δύναμις τὴν ἀ-
 δέχασθαι φρόνησιν ἀφέλκει τῆς ὀρθῆς
 κρίσεως· ὅτε ῥήτορος δεινότης κατασο-
 φίζεται τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ἀκλινὴς
 ἔσται ἡ σὴ ψυχὴ, καὶ γὰρ τὸ δίχαιον
 τοῖς κεινομένοις βραβεύεται· τοιοῦτος
 δ' ὢν ἐν ταῖς ψήφοις τῇ φιλανθρωπείᾳ
 πλέον σαιτὸν νεώκητας, ἢ ὅσα δίχαρο-
 σύνης τὸς ἄλλους ὑποφρονήσας· διὸ
 καὶ καταφρονῶσιν ἐαυτοὺς αἱ πόλεις αἱ
 τυραννίδες, ὡς μία τυγχάνει καὶ ἡ
 Πηλεσιωτῆς· τῆς γὰρ ἐναιτίῳ πει-
 ρώμεται, τοὺς μὲν ὑπὸ σπὶ τελοῦν-
 τας μαχαρίζουσιν, ἐαυτοὺς δὲ παλαι-
 ζουσιν· ὁ γὰρ μυσίαν πικρῶν ἀξίος,
 εἰ χημάτων ἔχει, σπὶ βλεπὸς παρ' ἐ-
 κείνοις καὶ φερεργάζεσθαι· ὁ δ' ἀρετῇ
 κομῶν εἰς πένης εἶναι, ὅ μόνον ἐν τοῖς ἀπύ-
 μοις τελεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅτι βλεπεται·
 ἐν δὲ ταῖς κρίσεσιν ὅπως ὁ χευστὸς ῥέπει,

explicare queat, quonam pacto in lignis
 quidem delitescit, nec tamen ea absumit,
 cum autem foras profuerit, materias eas,
 ex quibus procreatus est, absumit, desine
 quæso ea perferutari, quæ nec comprehē-
 di possunt, nec, si possēt, magnum aliquod
 momentum ad virtutem allerre possent.
 Quid enim ad virtutem allaturum est, si
 quis solis cursum, & lunæ orbem, & stel-
 larum situm, & terræ figuram ac spatium
 inquirendum suscipiat, aliæque omnia,
 quæ homines suo iudicio sapientes & eru-
 diti, curiosè indagantes, à veritate quidem
 & vera sapientia exciderunt, in nugis au-
 tem & sermonum ineptiis vitam con-
 sumpserunt.

Hermogeni Episcopo. 101.

In probo tuo imperio, vir sanctissime,
 nec diues ad aliorum perniciem, pecunia-
 rum vim possider, nec qui in paupertate vi-
 uit, causæ ex æquo dicendæ potestate ob-
 egestatem priuatur: verum is quidem, qui
 iuris & æqui opibus munitus est, veritatis
 thesaurum possidere iudicatur, qui autem
 his caret, etiam si Cræsi thesauros habeat,
 inops esse censetur: ac neque sermonis fa-
 cultas incorruptam prudentiam à recto
 iudicio abstrahit, nec oratoris eloquentia
 veritatem eludit: verum anima tua firma
 consistit, precum ius, iis, qui in iudicium
 adducti sunt, tribuens. Porro cum in ferē-
 dis sententiis talis sis, benignitate rursum
 magis te ipsum superasti, quàm quantum
 iustitiæ laude alios præteris. Ac propterea
 vicem suam lugent vrbes eæ, quæ tyranni-
 de opprimuntur: quarum vna est Pelusium.
 Etenim contraria experientes, eos quidē
 qui tibi subsunt, beatos iudicant: se autem
 miseros & infelices. Nam qui sexcentis
 suppliciis dignus est, si opes habeat, con-
 spicius apud illos & potens est: qui autem
 virtute floret, si pauper sit, non modò inter
 infames censetur, sed etiam insidiis appe-
 titur. In iudiciis autem, quò aurum ver-
 git, illuc etiam sententia propender: ac ius
 quidem violatur, iniquitas autem domi-
 natur, atque in omne contumeliæ genus

prorumpit. Quæ cum ita sint, Deum precare, ut aut eiusmodi pestes ad meliorem mentem se conuertant, aut ij, qui ipsis subsunt, in libertatem asserantur.

Ammonio. 102.

Quoniam nimia amicitia suspicione carere minimè videtur, diuino metu temperetur: utrumque in nobis abundet, nempe & Dei metus, & amicorum amor: ille improbas suspiciones eliminans, hic charitatem ac beneuolentiam bonorum omnium matrem pariens. Nam cum Dei metu temperatum atque permixtum Dei amorem habemus, omne bonorum genus in nobis pullulat.

Theodoro Scholastico. 103.

Non qui vi copiatque dicendi, verum propulsat, ô sapiens, laudem meretur: sed qui purè planèque illud eloquitur. Eaque de causa, ipse quoque, quod scire aues, perspicue dicam. Facilia & prona per diuinum aduentum certamina reddita sunt, ut pugnantes victoriam adipiscamur, non autem ut gratiæ magnitudine ad ignauia occasionem abutamur.

Sereno. 104.

Ne illud te ad arrogantiam erudiat, quod hostem superaris. Compluribus enim præ iactantia furentibus, ut qui per omne vitæ tempus trophæa statuissent, eoque nomine gloriantibus, nec vnquam inferiores se fore atque expugnatum iri expectantibus, felicitas ea quæ videbatur, perspicue in peius cessit.

Eidem. 105.

Multis secundi successus, quibus primum vti fuerant, infinitorum malorum causam attulerunt. Nam cum vnum aut alterum nullo suo merito trophæum ere-

κείνη καὶ ἡ ψυχὴ νέει, τὸ μὲν δίκαιον ἀδικεῖται, ἡ δ' ἀδικία κρατεῖ καὶ παροινεῖ. εὐξαίτοινον ἢ τὴς τοῦ τῶς λυμεῶνας μεταγιῶναι, ἢ τῶς ὑπηκόους ἐλευθερωθῆναι.

Αμμωνίῳ. ρβ.

Επειδὴ οὐκ ἔξω ὑποψίας εἶναι δοκεῖ ἡ ἀγὰρ φιλία, κιννάω τῷ θεῷ φόβῳ, ἵν' ἀμφοτέρω βρούει ἐν ἡμῖν, καὶ ὁ θεὸς φόβος, καὶ ὁ τῶν φίλων πόθος. ὁ μὲν τὰς πονηρὰς ὑποψίας ἐξοσκεῖζων· ὁ δὲ τιμὴν ἀγάπην, τιμὴν πάντων τῶν ἀγαθῶν μετέρα τίκτων. ὅταν γὰρ κεκραμὸν φόβῳ θεῷ τὸν πόθον ἔχω, μὲν, πάντ' ἐν ἡμῖν βλαστᾷ τὰ ἀγαθὰ.

Θεοδώρῳ χολαστικῷ. ργ.

Οὐχ ὁ δεινότητι καὶ δυνάμει λόγων, ὡς σφέ, πάληθες ἀλκυροῦς, ἐπαίνων ἄξιος, ἀλλ' ὁ ἀτεχνῶς αὐτὸ φράζων. διὸ δὴ καὶ αὐτὸς σαφῶς ὁ βούλει μαθεῖν, λέξω. εὐκόλα γέγονεν ἐκ τῆς θείας ἐπιφοιτήσεως τὰ παλαιόματα, ἵνα νικήσωμεν ἀγωνιζόμενοι, ἔχ' ἵνα τῷ μεγέθει τῆς χάριτος πρὸς ῥαθυμίας ὑποθεσιν ἀποχρησώμεθα.

Σερένῳ. ρδ.

Μὴ τῷ ἐχθρῷ κεκρατηέναι, εἰς ἀλαζονίαν σε πειδοτριβεῖται. πολλῆς γὰρ ὑπὸ μεγαλαυχίας μεμνησὶ, ὡς ἀπαντὰ τὸν χρόνον τροπία σῆσαι, καὶ φιλοπυμνόμενός τι τοῦτο, καὶ μὴ νομίζουσιν ἑλπίον ἔχειν, μηδὲ ἀλώσασθαι ποτε προσδοκῆσαι, ἢ δοκῶσα εὐπραγία εἰς τὸ χεῖρον παρὰ φανῶς πρὸς χάρισε.

Τῷ αὐτῷ. ρε.

Πολλοὶς ἀπὸ ἀρχῆς ἐπιτυχίας κακῶν ἀμυθήτων γεγονῶσι πρὸς ἐξουσίαν. γὰρ πρὸς ἡ δὲ ὑπεροχὴν παρὰ τὴν ἀξίαν σῆσαι τὰς τροπίας, ἅτε χρηστότης αὐτῆς εἰς

εἰς ἐλπίδα τῆς πόλεως ἐπαρθέντες τῇ
ἀδοκίᾳ τῶν πραγμάτων· καὶ εἰς μείζους ἑαυ-
τοὺς ῥίψαντες πράξεις, σκινδύνευσαν
ἐχάτως· καὶ περὶ τῆς ἐξ ἀρχῆς κατορ-
θωμάτων διὰ τῆς ἀνθρωπινώτερον βε-
λεύεσθαι καὶ κατορθόντες μὲν εἰς οἰ-
κτον βλέπειν, καὶ τὰς οὐκ ὑπόπτους σκ-
λογίξας, μετὰ βολὰς, καὶ μὴ πέρα τῆς
μέτρως φρονεῖν τε καὶ φράζειν. Ἀφ' ἡμαρ-
τάνοντα δὲ παιδευέσθαι τὴν ἀνθρωπί-
νην ἀδένειαι· καὶ μὴ ὡς θεῶν πεπηγέσθαι
τὰ πράγματα ἀθάνατα ἀξίον.

Παύλῳ ρϛ.

Μὴ τὰ μόλις, ὡς βέλπτε, καὶ μετὰ μυ-
ρίων ἰδρώτων, καὶ ἀγῶνων θηρώμεθα ἐξ
ἐπιδρομῆς θηρῶν νόμιζε· ἀλλ' ἐκ πό-
ρων καὶ προσηχῶν προσημασάμενος
ἐπὶ τὴν ἡμετέραν νοσημάτων, τῆς ἰε-
ρᾶς χάριτος χάρις τῇ τὴν ἡμετέραν
ἐνέσιν εἰς πλείονα οὐκ ὕμνητα ἀκο-
νώτων.

Εὐτονίῳ Ἀφρονίῳ ρδ.

Χρὴ τὸν νοῦν οἷα βασιλέα αὐτοκρά-
τορα λογισμὸς φοβερός καὶ πάντοθεν
ἐπλοῖς πεφραγμένους πρὸς τὰς τῆς
αἰσθητικῆς καταπέμψαι πύλας προ-
απαντησομένων, καὶ προλογισμάτων
καὶ εἰρξόντας τὰς πολέμους· καὶ μὴ τῶν
τοῦ συγχωρήσαντος τὴν εἰσοδὸν, ὑπερὸν
ἀμφήκετον ἀναδέχεσθαι μάχην· ἥ τις
πολλάκις, καὶ ἐπεροκλήνης γένησται.
τοῖς ἀντιπρατευομένοις τὸ τῶν παίων οὐ-
ρέχουσα. Ἀλλ' ἅρτοι τῶν καὶ ὁ σωτή-
ριος λόγος τοῖς ἀκολάτως ὁρῶντα, κο-
λάσει ἠπειλήσῃ. τῇ ἄλλων νομοθε-
τῇ τὴν πρᾶξιν μόνην κολάζοντων,
ἵνα μὴ δυσκαταγένηται καὶ ἀπερσμα-
χος ὁ πόλεμος γένηται, ἀλλὰ ῥάδιος
καὶ εὐχερής.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ ρε.

Πολλοὶ μᾶλλον δὲ πάντες, ὡς ἔπος
εἰπεῖν, ἄνθρωποι, καὶ πλεονεκτήματα

xissent, propterea quod eorum temeritas
eum, quem sperabant, euentum habuisset,
inopinata felicitate elati, atque in maio-
res actiones sese proiicientes, de superio-
ribus quoque rebus præclare gestis in ex-
tremum periculum venerunt. Quapropter
nobis faciendum est, ut humanius consul-
temus, atque, cum quid præclare atque
ex sententia gerimus, misericordiam no-
bis ob oculos proponamus, subitâsque
mutationes consideremus, nec præter mo-
dum sentiamus ac loquamur: cum autem
ab officio aberramus, humanam imbecil-
litatem cōdiscamus, nec illud postulemus
ut res nostræ Dei instar immortales fixæ
sint.

Paulo. 106.

Ne ea, quæ vix, atque cum infinitis sudo-
ribus ac certaminibus capiuntur, te cur-
sim capturum existima: verum à labori-
bus & precibus exorsus, ad aucupandos
Scripturæ sacræ sensus, qui animorum no-
strorum solertiam ad maiorem celeritatē
exacuunt, te confer.

Eutonio Diacono. 107.

Mentem oportet, velut reginam summū
imperium obtinentem, horrendas atque
armis omni ex parte munitas & instructas
rationes ad sensuum portas demittere, quæ
obuiam prodeant, insidiâsque antè struât,
hostesque prohibeant: non autem aditu
ipsis primum concessio, dubiam postea pu-
gnam suscipere, quæ persæpe in alteram
partem propendebit, hostibusque trophæū
porriget: Ob eam enim causam salutaris
quoque sermo eum qui impudico oculo
aliquem perspiciat, supplicio affecturum
se comminatus est, cum alij Legū latores
facinus duntaxat puniant: ne difficile ac
nimis arduum bellum sit, verum facile
ac proclive.

Zosimo Presbytero. 108

Per multi, imò, ut sic loquar, omnes ho-
mines, & virtutes, & vicia habent: atque

V iij

illis quidem gloriantur, his autem erubescunt. Tu verò, ut aiunt, cum vitiis plenus sis, virtutibus prorsus cares. Ac profectò quodd ventris illecebris cedens, libidinis quoque affectibus succumbas, nihil mirandum est. Nam illi magna ex parte ventrem sequuntur. etenim qui ventrem imperio tenuerit, libidini quoque imperare poterit. Quoniam autem alia etiā omnia vitia in te sedem habere aiunt, teque vitij promptuarium atque impudentiæ thesaurum appellant, hoc verò mihi mirandum videtur, atque adeo admirationem omnē excedens. Sunt enim nonnulli sæui & crudeles, verum pudici: aut quæstus turpiter cupidi, verum modestia præditi: aut impuri quidem ac libidinosi, cæterum faciles ac mansueti. At te per omnia grassari criminantur. Etenim & linguam aduersus homines probos ac virtutis amantes armare dicunt, & turpibus lucris inuolutum, hinc etiam gloriari: & cum omnes, qui vñquā ob libidinem celebres extiterunt, superes atque obscures, hoc quoque nomine tibi placere: cumque ob tua facinora, quæ ne commemorare quidem fas est, supercilium demittere debeas, id tamen supra tempora efferre: atque, ut summatim dicam, omne corporis membrum animi foecordiam & contumaciam indicare. Quanquam enim alterum cum altero pugnat: vtrumque tamen in te concutisse affirmat. Quocirca, si vera loquutus, hic pœnitentiam age: ne in altero æuō citra vllam vtilitatem id facias.

Marco. 109.

Quæris cur vinum omnes, à quibus adhibetur, non eodem modo afficiat, verum alios placidos ac faciles, alios iracundos reddat, alios ad amicitiam, alios ad pugnam procliuēs, alios denique blandos, alios belluinos. Existimo igitur, quoniam nos de rebus quoque naturalibus disputare cogis, hæc vel à corporis affectione contingere, nempe quodd huiusmodi euentuū causæ à vino augeantur, vel imminuantur, vel ab animi impulsione, quæ plerō-

ἐχουσι καὶ ἐλαττώματα, καὶ τῆς μὲν ἐναβρυόνται, τοῖς δὲ ἐγκαλύπτουσι. σὺ δὲ ὡς φασὶ ἐλαττώματα ἀνάπλεως ὦν κατωρθώματων ἔρημος εἶ καὶ γυμνός. τὸ μὲν οὐ γὰρ σὲ ἠλώμενον, καὶ τοῖς μετὰ γαστέρα κεχειρωμένον, παθεσὶ θάυμαστος οὐδέν. ταῦτα γὰρ ἐκείνη ὡς τὰ πολλὰ ἐπέται. ὁ γὰρ γαστρός ἀρξας καὶ συνίστας ἀρχὴν δυνήσεται. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰλλα πάντα ἐλαττώματα ἐν σοὶ χορεύειν φασὶ, καὶ ταῖς μείον σε καλοῦσι χακίας, καὶ θησαυρὸν ἀναχυμτίας, τὸ τοῦ θαυμασίου εἶναι δοκεῖ, καὶ πᾶσαι ἐμπληξιν ὑπερβαίνειν. εἰσὶ γὰρ πῖες ὁμοί μὲν, σώφρονες δὲ, ἢ ἀσχετοὶ μὲν, μέτεροι δὲ, ἢ ἀσέλγεις μὲν, ἡμεροὶ δὲ. σὲ δὲ ἀφ' πάντων χρῆν κομῶδουσι. γλώσσαι μὲν γὰρ ὀπλίζουσι σε φασὶ καὶ τῆς φιλαρέτων. ἀσχετοῖς δὲ κέρδου ἐγκαλινδύμενον, καὶ σεμνυνέσθαι. πάντας δὲ τὰς πόποτε ἥτις λαγνεία βεβουλημένους ἀποκρύψασθαι, καὶ ἐναβρύνεσθαι. χάτω δὲ τὸν ὄφρυν ἔχειν ὀφείλοντα, ἀφ' τὰς περὶ αἰσας, ὡς οὐδὲ εἰπεῖν θέμις, ἀνακροτάφων αὐτὸν ἐπαύρειν, καὶ συλῆλιδον εἰσάγειν, πᾶν μέλος τῷ σώματος τὴν ψυχῇ ἐμφάνει ῥαθυμία τε καὶ σπόνοια. καὶ τοι θάτερον γαστρίων, ἐναντίον ὄσιν, ἀλλ' εἰς σὲ συνδεδραμνέται διίχυρίζονται. εἰ τοίνυν ἀληθεύσεις, μετανοεῖς ἐν ταῖς, ἵνα μὴ ἐκείσε ἀνονητήτως αὐτὸ πράξεις.

Μάρκω. ρθ.

Διὰ τί φησὶ οὐ πάντας τοὺς προσφερομένους αὐτὸν, ὁμοίως ὁ οἶνος ἀφ' ἑαυτοῦ σιν. ἀλλὰ τὸς μὲν εὐμενῆς ποιεῖ, τοὺς δὲ θυμώδεις. καὶ τοὺς μὲν φιλικούς. τὸς δὲ μαχίμους. καὶ τὸς μὲν ἡμέρους. τοὺς δὲ θηριώδεις. οἷμαί τοίνυν ἐπεὶ καὶ φυσιολογεῖν ἡμᾶς ἀναγκάζεις, ταῦτα συμβαίνειν, ἢ ἀπὸ τῆς τῷ σώματος ἀφ' ἑσέως, τῷ ἢ αἰξέσθαι, ἢ μειοῦσθαι ἀπὸ τῶ οἴνου τὰς αἰτίας τῆς τοιούτων συμπτώματων, ἢ ἀπὸ τῆς

λαγ-

λανθάνοντων τοῖς πολλοῖς τῆς ψυχῆς
κακημερίων. ἐπεὶ δὲ γὰρ μόνων τῶν ὑ-
γρῶν ἡθοποιὸν ὁ οἶνός ἐστι, κίρναλαι τρέ-
πον πινά τοῖς τρέποισι τῶν χρωμάτων.
ὡς οὖν οἶνον γὰρ ἂν ἦτος ὡς σκευὴν
τοιαῦτα καὶ τὰ πάθη ἀποφάνει, οὐ μὴ
ὄντα αὐτὰ κατασκευάζων, ἀλλὰ κε-
κρυμμένα γυμνῶν. τὸ γὰρ πεπλασμέ-
νον ἦθος ἀπαμφιάσας, ἐκφάνει τὰ λαν-
θάνοντα, ὅθεν καὶ εἰς παροιμίαν κεχώ-
ρηκε τὸ τοιοῦτο, λεγόντων πολλῶν, Ἐν
οἶνῳ ἀλήθεια. τοὺς μὲν γὰρ δοκοῦντας
σεμνότητος δόξῃ σταβριεύει, ἐκλα-
λητικούς τῶν ἀπορήτων πολλάκις ἐ-
δειξε, καὶ ὅσῳ ἀρήτον ἀμεινον, εἰπεῖν
παρεσκεύασε. τὰς δὲ ἀπομυσοποιήσας
πολλάκις εἰς ὀργὴν ἐντραπέντας,
μειλιχίους τε καὶ φράσας ἠλεγξεν ὄν-
τας. τῶν μὲν, τίω ὅτι σεμνότητι δό-
ξαν, τῶν δὲ, τίω ὅτι τῇ ὀργῇ αἰτίας
ἐξαφανίσας. οὐ γὰρ τὰ μὲν ὄντα κατα-
σκευάζει, ἀλλὰ τὰ ὄντα μὲν, λανθάν-
οντα δὲ, δημοσιεύει.

Εὐσταθίου Ἀλκαίου ρί.

Λίαν θαυμάζω, ὅπως νόσημα τυραν-
νικὸν καὶ ἀνήμερον, ἡδονῆς μὲν ἀμοιβόν,
κόλασιν δὲ ὠδίνον, κεράτηκε μὲν πά-
σης ἡλικίας, ἐχειρώσατο δὲ πᾶσαι
ἀξίας, ἐλυμμένα δὲ πᾶσαι εὐκοσμίας.
ἔχαστος γὰρ τὰ ἑαυτοῦ πλάσματα πα-
ρεῖς μέγιστα ὄντα, καὶ συγγνώμης πολ-
λάκις μείζονα, τὰ τῶν πέλας ἐλάτ-
τονα ὄντα, πολλάκις δὲ καὶ συγγνώμης
ἄξια, πολυπραγμονεῖ, καὶ λυσιτελεῖται
μὲν περὶ τῶν οἰκείων λογισμῶν,
ἀγᾶλλεται δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων.
Ἀλλὰ λεγόμενος, καὶ εἰς τὰ τῶν ἄλ-
λων πολυπραγμονεῖν καὶ καταδικά-
ζειν διαπαρὰ τὸν οἰκείον χρόνον. καὶ
ἑαυτῷ μὲν καὶ τοῖς ὅμοιόις ἀπολογίας
ποιεῖται, τῶν δὲ πλείστον πικρὸς
καὶ ἀπαράιτος χόλος διχάζει, καὶ
δοκοῖεν ἀπολογίας εὐλόγοις πλεῖν.
ὅτι τοίνυν τοὺς βουλομένους θερά-
πειαν τῷ τοιοῦτῳ ἐπινοῆσαι νοσήμα-

que latent. Quoniam enim vinum humi-
dorum duntaxat mores informat, utentiū
moribus quodā modo miscetur. Etenim
pro iis moribus, quibus adhibetur, eosdem
quoque affectus ostendit: non quidem eos,
cū non essent, efficiens, verū abstrusos
& occultos denudans. Siquidem fictis
moribus detectis, ea, quæ in obscuro erant,
patet facit. Vnde etiam illud in prouerbiū
abiit, dicentibus multis, In vino verita-
tem sitam esse. Quippe eos, qui grauitatis
existimatione gloriari videbantur, arcano-
rum enunciatores sæpenumero demon-
strauit, effecitque, ut quod tacitū tenere
præstiterat, effugerent. Ac rursus eos qui
improbis odio persæpe ad iracundiam
concitati fuerant, blandos ac mansuetos
esse ostendit. Atque ita & famam illam
gloriāque grauitatis, qua illi florebat,
& iracundiæ culpam, qua isti laborabant,
extinxit ac deleuit. Neque enim quæ non
sunt, efficit: verū quæ occulta & ab-
strusa sunt, euulgar.

Εὐσταθίου Διακόνου. ιι.

Magna me admiratio tenet, quoniam
pacto tyrannicus, ac sæuus morbus, volup-
tatisque omnis expers, & cruciatum par-
turiens, tum omnes cuiusvis ætatis supe-
rarit, tum omnes cuiuslibet dignitatis
subegerit, ac denique ornatum omnem ac
modestiam labefactarit. Vnusquisque enim,
prætermisissis peccatis suis, & quidem gra-
uissimis, veniāque persæpe maioribus, alio-
rum errata, tamen leuiora, veniāque sæ-
penumero digna curiosè inquirat: ac sua
quidem supputans mœrore afficitur: de
alienis autem verba faciens, exultat, læti-
tiāque perfunditur, atque in aliorum a-
ctionibus perscrutandis & condemnandis
tempus omne suum conterit. Ac sibi ipsi
quidem falsas etiam defensiones purga-
tionēque comparat: aliorum autem acer-
bus & inexorabilis Iudex sedet, etiam si
alioqui iustis excusationibus affluere vi-
deantur. Quocirca iis, qui huiusmodi

morbo medicinam excogitare cupiunt, faciendum est, ut animi oculum ab alienis rebus ad delicta sua conuertant, linguamque suam assuefaciant, non ad alios, sed ad seipsos acri & vehementi oratione infectandos. Hoc enim iusticiam parturit (dic enim tu prior, inquit, iniquitates tuas, ut iustificeris): illud autem maiorem condemnationem parit. Graue est enim, atque absurditatem omnem excedens, eos qui magnis criminibus se deuinciunt, iis qui nihil, aut parum peccant, succensere.

Zenoni Diacono. III.

Ne illis, ô amice, te compares, qui læto quidem atque alacri animo diuinam prædicationem susceperunt, verum semen in animi penetralia minimè transmiserunt. Nam cum leuiter duntaxat atque in superficie confiti, nec radicibus altè defixi essent, dicto citius exaruerunt, nec maturum vllum fructum extulerunt, verum ipsi à tentationibus oppressi sunt. At verò illis altè defixis, culmisque ac fructibus abundantibus, quorum spicæ vberes ac fructu graues propendent & inclinantur, ob maturum messis tempus messorum falcē tantum non vocantes. Etenim probè norunt, Christum Angelis, ut huiusmodi homines in cælestes sedes comportent, præcepisse: quò nimirum vnà festum celebrent, ac regnent, sempiternaque animi læticia perfruantur.

Eutonio Diacono. II.

Quandoquidem oculus vniuersum corpus moderatur, faciēque exhilarat & exornat, atque omnium membrorum lucerna est, propterea velut in regia quadam sede collocatus est, ut qui supernam sedē nactus sit, aliisque sensibus præsideat. Quemadmodum enim Sol in terrarum orbe, sic quoque oculus in corpore est. Et quemadmodum ille, si extinguatur, omnia perturbabit: sic etiam extincto oculo, & pe-

π, σρέφειν τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα. ὁ δὲ τῆς ἀλλοτριῶν ἐπὶ τὰ οἰκεία πλημμελήματα, καὶ τὴν γλῶτταν ἐλπίεν μὴ κατὰ τῆς πέλας, ἀλλὰ κατὰ ἑαυτῆς καταφορικῶς λέγειν. τὸ τοιοῦτον γὰρ διαμαρτυρίαν ὠδίνει. λέγει γὰρ σὺ τὰς ἀμαρτίας σου παρῶπον, ἵνα διαμαρτυρῇς. ἐκείνο δὲ μέγιστα κατὰ κρίσιν τίκτει. δεινὸν γάρ, καὶ πάσης ἀτοπίας ἐπέκεινα, τὴς μεγάλα πλάοντας, τοῖς ἑδὲν ἡ μικρὰ πλημμελοῦσιν ἐπιτιμᾶν.

Ζήνωνι Διακόνῳ. ρία.

Μὴ ἐκείνοις, ὡ φιλότις, σαυτὸν παραβάλλε, τοῖς παρὰ χαρῶς μὲν τὸ θεῖον ὑποδεξαμένοις κήρυγμα, μὴ ἐν βάθει τῆς ἀγνοίας παραπέμψασιν τὸ σπέρμα. ἐπιπολαῖοι γὰρ καὶ ἐπιπολαῖοι εἰσι γερονότες, ἡ δὲ πρὸς ἡμᾶς ἀπεξηραίνθησαν, καρπὸν μὲν ὤλεμον μὴ ἐκτενοχότες, τῆς δὲ παρὰ χαρῆς ἔργον γεγενημένοι. ἀλλ' ἐκείνοις τοῖς βαθυρρίζοις καὶ πολυρρίζοις, καὶ πολυκαλάμοις, καὶ πολυκάρποις, ὧν οἱ ἀσάχνες κομῶντες, καὶ ὑπὸ τῆς καρπῶν βελόνης καρηβαρῶσι καὶ κέκλινται, ὑπὸ τῆς παρὰ ἀμυγδαλῶν μονοῦ καὶ ἐφ' ἑαυτὴς χαλῶντες, τὸν τῆς θερμῶν δρεπάνην. εὖ γὰρ ἐπίστανται, ὅτι τὴς τοιαύτης ὁ Χεῖρς εἰς τὰς ὑφαντὰς λήξας ἀποκομίσαι τοῖς ἀγγέλοις παρατέταξεν, συνεορτάζοντες καὶ συμβασιλεύοντες, καὶ ἀτελευτήτης θυμηδίας μετέξοντες.

Εὐτονίῳ Διακόνῳ. ριβ.

Ἐπειδὴ ὁ ὀφθαλμὸς τὸ πᾶν ἀνακινεῖ τὸ σῶμα, φαεινὸς τε καὶ κοσμεῖ τὸν ὄψιν, καὶ λύχνος ἐστὶν πάντων τῆς μελῶν. ἀλλὰ τὸ ὡς παρὰ ἐν πνιγαστικῇ χερίῳ ἰδρυται. τὴν αἰὶν λήξιν λαχὼν, καὶ τῆς ἄλλων ἀποθέσεων παρακαθήμενος, ὁ δὲ γὰρ τὸ πρὸς τὸν ὁφθαλμὸς ἐν τῇ οἰκουμένη ἐστὶ καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἐν τῷ σώματι. καὶ ὡς παρὰ ἐκεῖνος εἰ τῷ λόγῳ σβεσθῇ πάντα σωτῆρα ἐξείει, ἐξείει,

ἐξείκειν, ὅτι καὶ ὁ ὀφθαλμὸς εἰς πό-
σβεσθῆναι, καὶ πόδες ἀλγεῖν, καὶ χεῖ-
ρες, καὶ ἅπαν χεῖρ δὲ τὸ σῶμα· τὸ χεῖρ
δὴ ταῦτ' ἔφη· ὅτι καὶ ὁ διδάσκαλος
ὀφθαλμὸς ὅτι τὸ σῶμα τῆς ἐκ-
κλησίας, εἰς οὗ ὅτος φωτεινὸς ἢ, τῆ-
τέσι, ταῖς τῆς ἀρετῆς ἀκτῖσι μαρ-
μαίρων, ὅλον τὸ σῶμα φωτεινὸν ἔσται,
ὡς ἐκείνους κυβερνῶν, καὶ τῆς
προσηκούσης ὑπομελείας ἀξίον ἔσται.
εἰ δὲ σκοτεινὸς, τῆτέσι, τὸ σκοτεινὸν ἀ-
ξία δρῶν, ἅπαν χεῖρ δὲ τὸ σῶμα σκοτί-
ζεται, εἰ γὰρ καὶ εἰς πῖνός τῆς ἐν τα-
ξεί μελῶν ὑγιαίνοντες, καὶ τὰ ἀρέπον-
τα αὐτοῖς αὐνοῦντες, καὶ μηδὲν ὑπὸ
τῆς τῆς διδασκαλίας μοχθηρίας πῶς
βλαπτόμενοι, ἀλλ' ὅτι ἰσοῦτον ἰχύ-
σι, τῆς βλάβης τὰ χεῖρα νεμομένης,
καὶ τῆς χακίας, καὶ τοὺς λοιποὺς εἰς
τὸν τῆς χακίης ζῆλον ἐρεθίζουσι, καὶ
τὸς ὑγιαίνοντες χακιστοὺς, καὶ
πάντα τῶν ὅτων καὶ αὐτὸς εἰς τὸ
νοσεῖν ἐμβάλλοι παραγματοποιήσας.
Οὐ γὰρ τοῦτ' εἴρηται, εἰ οὐ τὸ φῶς τὸ ἐν
σοί, σκοτὸς ὅτι, τὸ σκοτὸς πόσος οἶον, εἰ δὲ
πῖς εἴποι ἐκκλησία τυραννικῆς ὑπὸ
θυμῆς ἐχούσης ὑψηλῆς, εἰ ὁ ὠφελεῖν
καὶ φωτίζειν ὀφείλων, ὅδε φωτίζων ἀ-
νέχεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὠφελεῖν προση-
ρημένους ἐξοστράκίζει· οἱ ὑπὸ αὐτοῦ τε-
λουῦντες, τί οὐκ ἀνδράσιον;

Ζωσίμω πρεσβυτέρω. ριγ.

Εἰ καὶ ὑπὸ τῆς τῆς πολλῶν σχεβ-
τητός τε καὶ ἀπλησίας εἰς ἀδύνατον, δο-
κεῖ πειρασθῆναι τὸ τῆς ἀκτινισμένης
κατόρθωμα, καὶ ὅδε πῖς ἐνταῖς πῖς πα-
ρὰ σοὶ χατορθῶν, εἰσι μὲν καὶ οἱ δὲ πῖνας·
εἰ δὲ αὐτὸς ἀγνοεῖ, θαυμάσιον ὅδε.
ὑπὸ γὰρ φιλοχρηματίας μεθύων, ἐκ-
κόπας ἀγνοεῖ τοὺς καθαροὺς νήφοντας·
πλὴν ζήλωσι τὸς τῆς αὐταρχείας ζῆ-
μύας, τοὺς δὲ διχάζων πόνοι ζῶν-
τας, τοὺς τοῖς οἰκείοις πόνοις ἀρκου-
μένους, ἢ ὅδε τῶν ὁρῶν ἀγλάμπων.

des & manus ac totum pene corpus inu-
tile reddetur. Quorsum hæc dixi?
Nempe quia magister quoque corporis
Ecclesiæ oculus est. Quare si hic luci-
dus fuerit, hoc est virtutum radiis splen-
deat, totum corpus lucidum erit, ut potè
quod ab ipso regatur & gubernetur, eam-
que, quam par est, curam consequatur. Si
autem tenebrosus sit, hoc est, ea, quæ tene-
bris digna sunt, perpetret, vniuersum pro-
pmodum corpus obscuratur. Nam etiam-
si quidem sint in membrorum classe, qui
rectè valeant, eaque, quæ ipso officio
consentanea sint, præstent, nec ex magi-
stri improbitate ac nequitia detrimenti
quicquam contrahant: at nihil tantum
possunt, labe nimirum ac vitio potissimas
partes depascente, reliquosque ad præcep-
toris imitationem extimulante, ac sanos &
incolumes maledica oratione infectante,
omni que ratione, ut ipsos quoque in mor-
bum coniiciat, moliente. Ob eamque cau-
sam dictum est, Si ergo lumen, quod in te
est, tenebræ sint, tenebræ ipsæ quæ erunt
velut si quispiam dicat Ecclesiæ, tyranni-
cis cupiditatibus magistrum habenti: Si is
qui aliis prodesse, ac lumen afferre debet,
ne illuminari quidem sustinet, verum eos
quoque qui prodesse instituunt, amolitur,
qui sub ipsius imperio sunt, à quo tan-
dem flagitio abstineant?

Matth. 6.

Zosimo Presbytero. 113.

Et si ob multorum improbitatem, inex-
plebilēque cupiditatem, volūtariæ pau-
pertatis virtus eò redacta esse videtur, ut
vires humanas excedat, nec quenquam
esse credis qui eam consequatur ac præ-
stet: quosdam tamen esse noni. Ac si tu
ignoras, nihil mirum. Nam cum præ opū
ac pecuniarum cupiditate ipse temulentia
labores, haud mirum est, eos qui purè at-
que integrè sobrij sunt, tibi ignotos esse.
Cæterum eos, qui suis rebus contenti sunt,
imitare, quique iustis laboribus victum fi-

bi quærunt, nec quicquam præterea requirunt. An ne hos quidem lucentes perspicis, ac luminariū instar rutilantes? Hos inquam aliquantisper ad imitandum tibi propone, atque in alienas opes & pecunias, impuras & inexplēbiles manus tuas iniicere desine, ac sic illos quoque contueri poteris. Nam nunc, hoc audito, nec ad credendum adduceres, verum eos quoque traduces ac fugillabis, nec incurabili furore teneri delines. At si ad mediocrem sanitatem veneris, tum verò eos etiam qui prorsus integra valetudine præditi sunt, facile perspicies: atque etiam quandoque ipsos optimæ huiusce viæ duces ac præmonstratores habebis.

Carpō Presbytero. ιι4.

Perditæ ac profligatæ improbitatis esse mihi ille videtur, non qui eum, à quo iniuriam atque contumeliam accepit, vlciscitur, (sape enim illi venia impertitur) verum qui meliorem, atque omnium laudibus celebratum odio & cauillis insectatur. Ille enim, etsi ad philosophiæ fastigium minimè ascendit: iam instam tamen odij causam habere videtur. Hic autem, cum nulla causa sublit, non tam cum homine quam cum virtute bellum gerit, ac bona omnia funditus euellere conatur. Quod si Eustathius hoc facit, aut ab huiusmodi odio reprimendus est, aut ut impurus ac nefarius abdicandus ac proscribendus. vna enim demum hæc virtus est, absurdæ improbitatis hominē semper fugere: ac præsertim cum nihil turpe ac fœdum existimat, nisi castum ac temperantem esse.

Dorotheo. ιι5.

Ecquis sempiternam illam mentem atque ab omni labe alienam, id quod decorum est minimè affecutum esse censebit? Ecquis usque adeò ultra omnem temeritatem procedere audeat, ut sapientiæ erroris & culpæ accuset? Hoc enim haud

τα, καὶ καθάπερ λαμπήρας ἀγράπτοι-
τας. Ἰηλαστον τῶν τεύχεων, καὶ παύσαι
καὶ τῶν ἀλλοτριῶν ἐσίων τε καὶ χρη-
μάτων τὰς μισαίας σουτῶν καὶ ἀπλή-
τους ῥίπων χεῖρας. καὶ ἔτω διήση
καὶ κένους χαπιδέν. νῦν μὲν γὰρ ἀκεί-
σας, ἔτε περὶ διήση, ἀλλὰ καὶ φλυαρήσεις
αὐτοὺς καὶ καμωδῆσεις, ἅτε μανίας
ἀνέκεροι νοσῶν. εἰ δὲ εἰς μετρίαν ὑγίαν
ἐλθοις, ῥαδίως ἂν καὶ τοὺς ἐλκρινῶς
ὕμνοντας χατόψει. ἔσθ' ὅτε δὲ καὶ ἀ-
γωγὸς καὶ ἡγεμόνας αὐτοὺς ἔξεις τῆς
ἀρίστης ταύτης οδοῦ.

Κάρπῳ πρεσβυτέρῳ. ριδ.

Σχημάτως εἰνά μοι δοκεῖ καὶ ἀλι-
τήριος, ὅς ὁ τὸν ἀδικήσαντα καὶ ὑ-
βρίσαντα. συζητῶν γὰρ τῷ ποιῶν
πολλάκις παρέπεται, ἀλλ' ὁ τὸν ἀμεί-
νονα τυγχάνοντα, καὶ ὑπὸ πάντων
ἀνυμνῶμενον μισῶν τε καὶ καμωδῶν.
ἐκείνος, μὲν γὰρ εἰ καὶ μὴ εἰς κορυφὴν
τῆς φιλοσοφίας ἀναβέβηκεν. ἀλλ' ἔτι
γὰρ ἔχειν δοκεῖ τῇ μίσῳ εὐλογεῖν αἰτίαν.
ὅτος δὲ μηδεμίαν αἰτίαν ὑποκειμέ-
νης, ὅ τοσούτον ἀνθρώπου, ὅσοι τῇ ἀρε-
τῇ πολεμεῖ, καὶ πάντα τὰ χαλὰ ἐκ-
βάλλων ἀνασπᾶσαι πειράσθαι. εἰ δὲ
εὐσέβιος τοῦτο δρᾷ, ἢ παύσειν αὐτὸν
τοῦ μίσους, ἢ ἐκκηουκτέον ὡς ἐναγῆ.
μία γὰρ ὅστιν ἀρετὴ τὸ φεύγειν τὸν ἀ-
τοπον αἰεὶ, καὶ μάλιστα ὅταν μηδὲν αἰ-
σχρὸν ἤγεται, ἢ τὸ σωφρονεῖν.

Δωροθέῳ. ριε.

Τίς τὸν ἀκλήρατον νοῦν ἐν ἀξίμαρ-
τῇ τοῦ ὁρέοντος γεγενητῷ ψηφίω-
ται; τίς ἔτω τόλμης ἀπάσης ἐπεκτείνῃ
χαρεῖν τολμήσεν, ὡς τὴν σοφίαν πλά-
σασαν αἰπάσασθαι; τὸ γὰρ ἀνεί-
κότως πείσοιτο, εἰ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα
μὴ

μη ἐξω τῆ πρόποτος ἐδημιούργησε, μό-
νον δὲ τὸν ἄνθρωπον. καὶ τοὺς ἀσπλάγ-
χους αὐτὸν τῶν ἐπιγείων ἀπάν-
των χειροτονῆσαι παρηρημένην ἀπει-
θεῖαν βεβήσασθαι πεποίηκεν. ὁ ὑπερον-
δὲς τῆς ἀπειθομῆς ἀφαιρῆναι παρ-
τάξεν. εἰ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστιν εἰσῆναι. τίς
γὰρ οὕτως ἀνόητος καὶ τῶν κατὰ φύσιν
φρονούντων ἐνδεής, ὥς τιμὴν γέρας ἐπισημνῶν
ἀτεχνίας καὶ ἀσπλάγχους, τὸ πρόπον χημέ-
α καὶ τὰς ἐφύλαξεν. εἰ δὲ πρόπον τὸς
ἐδημιούργησε, καὶ δηλώσει καὶ ἀνδραίο-
ποιοί, καὶ λιθοξοοί. πλάσσει τε καὶ
γραφεῖς τῇ ἀρχαίᾳ πλάσσει ἀκολου-
θοῦντες, καὶ τὸ εὐφρόνως τοῦ ὑπερον-
δὲς πάντα ἀπὸ πᾶσι πεπιθύντας παρ-
μυθεύει, ζητεῖν τὸν οἷον περὶ τομὴν
πᾶσι τοῦ μέτερος θαυμάζοντες, τιμὴν
ταύτης γέρας. καὶ εἰ μὴν τιμὴ ἐν τῷ
κρυπτῷ μινύει ἀπειθομῆν, ἐπιτενέτω-
σαν τὸ θαῦμα, καὶ τότε κατετίπασσαν
τοὺς ἀνὲρ ἀπειθομῆς, τοὺς ἐπισημνίας
ἀπειτέμονοντας. εἰ δὲ σημείον αὐτοῖς δέ-
δοται παρὰ τὸ μὴ ἐπιμύνησθαι τοῖς
ἐθνεσιν, ὥς ἵπποις δυσπνίοις καὶ ἀγερά-
τοις, χαλινὸς καὶ σφραγὶς, μὴ μέγα ἐπὶ
ταύτῃ φρονεῖν τῶν, τῇ τιμῇ ἀπαμει-
νῶν αὐτῶν ἐπισημνίαν. εἰ γὰρ καὶ
Ἀβελ, καὶ Εὐάχ, καὶ Νῶε, καὶ Ἀβραάμ
παρὰ τῆς ὀφθηνῆς ἢ λεχθῆναι ἀπει-
μὴν ἠυδοκίμησαν, οὐκ εὐδοκίμησεως
ἔστιν ὑποθέσις, ἀλλ' ἡ ἀρετὴ εὐ-
δοκίμησεως σφραγὶς. ὁ πολὺν ἔχον
πλοῦτον ἀρετῆς, ἔχων καὶ σφραγί-
δα. ὁ δὲ πενίαν ἔχων ἰδρυόμενος γέ-
λωτα ὀφλισκάνει, σφραγίδα μὴ ἐπι-
φροσύνης, πλοῦτος δὲ ἐνδεής ὢν, ἀκρί-
τως δὲ καὶ τὸ ὅτι ἐπὶ ταύτῃ μέγα φρο-
νῶν. εἰ μὴν σὸν τὸ κατόρθωμα, φρονεῖ ὥς
φρονεῖς, καὶ διοισόμεθα. εἰ δὲ ἐν ἀόρα-
τοῖς ἡλικία. διὸ καὶ ἡμεῖς εὐχαρι-
στῶμεν, ἀκερδὸς πόνη ἀπὸ λαγυμῶν.
εἰ ἢν ἀπὸ πᾶσι τοῖς ἀλλοτρίοις σεμνύ-
νῃ. ἔχων γὰρ ἐξ οἰκείων πόνην ἐναβρύ-
ναι δὲ δικαίως, οὐκ ἀφ' ὧν ἄλλοι ἐπι-
τίμωσι σημείων.

abs re crediderit, si alia quidem animan-
tia, uti consentaneum erat, procreavit, so-
lum autem hominem (quem terrenorum
omnium regem ac principem creare pro-
posuerat) superuacaneo onere, quod pos-
tea per circumcisionem detrahi iusserit,
grauari voluerit. Quod si hoc dictu nefas
est (quis enim tam excors, ac naturalis me-
tis expers est, ut diuinam scientiam impe-
ritiae infimulet?) profecto huic quoque co-
gruentem habitum ac speciem seruauit.
Quod si eum, ut consentaneum erat, fabri-
catus est, idque & statuarij, & lapidarii, &
fictores ac pictores ostendunt, qui vetus
figmentum sequuntur, & id quod honestū
ac decorum est, ei quod postea certam ob
causam abscissum est, anteponunt, qui cir-
cuncisionem, plusquam par sit, admiran-
tur, huius usum & utilitatem quaerant. Ac
si quidem circumcisionem quae in occulto
est, indicat, admirationem suam augeant,
ac tum eos praedicent, qui sine circunci-
sione cupiditates suas circuncidunt. Si au-
tem signi loco, ut ne Gentibus admisceretur,
ipsis data est, non secus atque contu-
macibus ac ferocibus equis frænum ac si-
gillum, haud magnopere ob eam, qua eo-
rum stoliditas & inscitia notatur, animos
efferant. Nam cum & Abel, & Enoch, &
Noe, & Abraham antequam circumcisio
aut visa aut audita esset, cum laude atque
gloria vixerint, ea certe non laudis & glo-
ria materia est, sed sigillum. Quare qui
virtutis opes habet, sigillum quoque sanè
habeat. Qui autem extremam paupertatem
lamentis prosequitur, ridiculus certè
est, sigillum quidem secum ferens, opibus
autem carens. Quin istud quoque audiat,
qui ob eam gloriatur: Si tuum est hoc de-
cus, gloriare sanè, ut facis: de eo nullam
litem tibi mouebo. Si autem in immatu-
ra aetate extitit (vnde etiā nos gratias Deo
agimus, infrugifero labore liberati) quam
ob causam ob aliena gloriaris? unusquis-
que enim ob suos labores exultare ac sibi
placere debet, non autem ob ea signa,
quae ipsi ab aliis imponuntur.

Paulo. 116.

Virtutes honori habe, non autem latos rerum successus cole atque observa. Nam illæ immortales quædam res sunt: hi autem facile extinguuntur. Atquæ hæc hætenus. Illud autem ne sis nescius, Deum beneficiorum suorum monimenta festis & olim, & nunc astrinxisse: ut qui festos dies agitant, eorum memoriam auribus suis insonantem habentes, non ad temulentiam, sed ad gratiarum actionem & virtutem sese conuertant.

Theophilo. 117.

Maximè quidem si quispiam à quodam veritati calumniam struere conanti interrogetur, omniāne Deo possibilia sint, illæque respondeat, Ita: ac deinde ipse inferat, Ergo etiam mala, dignus erit cuius inficitia meritò rideatur, non qui respondit, sed potius qui interrogavit. Neque enim inter ea omnia, quæ Deus potest, mala receduntur. Nam ubi Deus nominatur, bonum firmiter ac certò sequitur. Nec quisquam sana mente præditus illud unquam in animum admiserit, mala Deo possibilia esse: nec quisquam imbecillitatem appellarit, mala perpetrare non posse. Imbecillitas enim propriè est, malorum perpetratio. Vnde etiam Paulus, qui hæc compertissima habebat, peccata infirmitates appellabat, his verbis utens: Si enim Christus, cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est. Atque etiam Psalmistæ sermo hoc ipsum confirmat. Multiplicatæ sunt enim, inquit, infirmitates eorum, hoc est, peccata. Quin ne illud quidè inferens quispiam ei qui Deo possibilia omnia esse ait, mentis compos esse censbitur. Quidnam tandem hoc? Nugari enim solent, ac dicere, Num etiam hoc in Dei potestatem situm est, ut quod factum est, infectum reddatur? Nam hoc rursus cassum atque irritum est. Nihil porrò cassum & irritum in diuina potentia vsurpatur. Superuacaneæ itaque & sunt & de-

Παύλῳ. ρις.

Τὰς ἀρετὰς τίμα, μὴ τὰς εὐμερείας θεράπευε. αἱ μὲν γὰρ ἀθάνατον εἰσι χεῖμα. αἱ δὲ βραδίως σβέννυνται. καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσούτον. μὴ ἀγνοεῖ δὲ, ὅτι ὁ θεὸς ταῖς ἐορταῖς καὶ πάλαι, καὶ νῦν ἐγκατέδωκε τῷ εὐεργεσίῳ τὰ ὑπομνήματα, ἵν' οἱ πανηγυρίζοντες ἑαυτὸν τιμῇ τῶν μνημῶν ἔχοντες, μὴ εἰς μέθην, ἀλλ' εἰς εὐχαρίστησιν, καὶ ἀρετῶν τρεποιντο.

Θεοφίλῳ. ριζ.

Μάλιστα μὲν εἰ ἐρωτηθῇ τις παρὰ πρὸς συκοφαντεῖν τολμήσας τίτῳ ἀλήθειαν, πάντα δυνατὰ τῷ θεῷ, καὶ ἀποκρίνεται, ναί, εἴτα σκῆνος ἐπεεργαί, σὺ οὖν καὶ τὰ κακὰ ἀμαρτίας ὀφλήσας γέλωτα, δίσκος αἰεῖν, οὐχ ὁ ἀποκρινάμενος, ἀλλὰ μάλλον ὁ ἐρωτήσας. καὶ γὰρ ἐν πᾶσι τοῖς θεῷ δυνατοῖς ἀριθμεῖται τὰ κακὰ. ὅπως γὰρ ὁ θεὸς ὀνομάζεται τὸ καλὸν ἀραρότως ἐπεταί. καὶ οὐδ' ἐννοήσας τις ὑψηλῶν τὸν νοῦν, ὅτι τῷ θεῷ τὰ κακὰ δυνατὰ, εἰδ' ἀσθένειαν τις χαλῶς τὸ μὴ δύνασθαι τὰ κακὰ δρᾶν. ἀσθένεια γὰρ κυρίως ἡ τῶν κακῶν περὶ τῆς. διὸ καὶ ὁ ταῦτα μάλιστα ἀκριβῶς ὁμιλήσας Παῦλος, ἀσθένειας τὰς ἀμαρτίας ἐκάλει, λέγων· εἰ γὰρ Χριστὸς ὄντων ἡμῶν ἀσθένων, κατὰ χαρὸν ὑπὲρ ἀσεβῶν ἀπέθανε. καὶ ὁ τῷ μελωδῷ δὲ λόγος, τοῦτ' ἐκφράζεται ἐπληθυώθησαν γὰρ φησιν, αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν τῶν ἐπὶ αἱ ἀμαρτίαι. ἀλλ' οὐδὲ σκῆνον τις ἀνθυπεργκῶν τῷ λέγοντι πάντα θεῷ δυνατὰ, νοῦν ἔχειν νομιοθήσεται. ποῖον δὲ τῶτος φλυαρεῖν γὰρ εἰδῶσι καὶ λέγειν, ὅτι ἐν καὶ τὸ γερονὸς ποιῆσαι, μὴ γερονέσθαι θεῷ δυνατόν ἐστιν. ἀρετῶν γὰρ δὴ πάλιν τὸ τοιοῦτο. οὐδ' οὐδὲν ἀρετῶν ὅτι τῆς θείας δωάμεως ὁ θαλαμὸς ἀνέλειπε. εἴη αἱ μὲν οὖν καὶ εἰσι, καὶ ἀπεδείχθησαν αἱ

Rom. 5.

Psalm. 115.

Χρῆστον.

κὶ χ' τὸ τοιοῦτον λόγον συκοφαντίας, πλὴν, ἀλλ' ἵνα μὴδὲ ταῦτα ἀνακινῇ ἐχθροί. καὶ τὰς ἀκοὰς τῆς ἀκροατικῆς λυμνέσθω, εἰ ἐρωτηθῇ μὲν, εἰ πάντα τῷ θεῷ δυνάτα, ἀποκρινώμεθα τὰ ἀρέποντα αὐτῷ, καὶ πᾶσα λύεται ἀναφελὴς ζήτησις. δύνатаι μὲν, γὰρ πάντα, βύλεται δὲ τὰ ἄριστα.

Θεοφίλω. ριη.

Μὴ τὸν δόξαντα σοφὸν τι πεποινηκέναι αἰτίω, ἀλλὰ τὸν μὴδὲ τῇ τοσαύτῃ ἐπίεικείᾳ σωφρονισθέντα. ὁ μὲν γὰρ νομίσας τὸν ἐπ' αὐτοφώρῳ καταληφθὲν ὁ μὲν εἰς ἀνακινῆσαι τρέπεσθαι, ἐκὼν δέδωκε τῷ λαθεῖν ἐξουσίαν. ὁ δὲ τὸ σοφὸν νομίσας ἡλίθιον, τῷ μὴ δόξαν πεφωρᾶσθαι τὴν ἀνακινῆσαι ἐθρεψεν, ὅς τρεσι τὸν εὐεργέτην ἀμενέμενος.

Ωφελίῳ γραμματικῷ. ριθ.

Ἐπειδὴ οἶδά σε χαμηλότερας διψῶντα ἀκοῆς, καὶ οὐκ ἀφεξόμηνον εἰ μὴ πάθοις, φράσω συντόμως, εἰ καὶ πέρα τῆς τῆς ἀνθρωπίνης ἀλγενοίας ὅρων εἶναι δοκοῖ τὸ παρὰ σοῦ ζητηθῆναι. τῆς ζώων, τὰ μὲν ἀλγιστά μὲν τὴν τροφὴν ζωοτοκεῖ. τὰ δὲ καταπίνοντα αὐτοτοκεῖ. καὶ τὰ μὲν ταῖς πρώταις ἀρκεῖται ὡδὶ σιν ὡς τελεσφόροις. τὰ δὲ καὶ δευτέρως ἀνακινεῖ, ὅταν ὁ χαμρὸς καλῇ τὴν εἰς ζῶα τῆς ὡν μεταβολήν, ἐπωάσαντα ὅττι ρηταῖς ἡμέραις, δύνανται πᾶσι σίτησι φυσικῇ, ὥστε ἂν πρώτῃ, ἔτεκον ἂν ψαλγῶνται. οἱ γὰρ ἀπερματικοὶ λόγγοι, οἱ παρὰ τῆς διμύργου ἐξ ἀρχῆς ταῖς φύσεσιν ἐπιτέντες ὑποτυφόμενοι, εἰ ἀναρρίπτοι εἰσιν ἡθέρων τρέπων ἐν ὕλῃ χ' τὰς τῆς χροῖας συναιξίως ἐξ ἀπείρου φιλοῦσιν, ὥστε θαυμάζειν μὲν καὶ τὰ γιγνώμενα εἰς τὴν παῖσοφον διμύργον ἀναφέρειν τὸ θαύ-

monstrata sunt ex calumnia, quæ aduersus huiusmodi sermonem intendantur. Cæterum, ut ne has rursus excitare, atque audientium aures labefactare possint, si ex nobis quærat, an omnia Deo possibilia sint, respondeamus, cum omnia hæc posse, quæ ipsius naturæ consentanea sunt: atque ita inutilis omnis quæstio soluta erit. Potest enim omnia: vult autem optima.

Theophilo. 118.

Ne eum, qui solers aliquid fecisse visus est, accuses: verum eum, qui ne tanta quidem facilitate ac mansuetudine melior factus est. Nam ille, quod existimasset eum, qui in manifesto crimine deprehenderetur, in impudentiam conuersum iri, ultro ac sponte ei latendi potestatem dedit. Hic autem sapientiam stultitiam esse arbitrat, quod se minimè deprehensum esse existimasset, impudentiam suam aluit, hominem de se bene meritum contumeliis remunerans.

Opelio Grammatico. 119.

Quoniam te nouæ auditionis sitū flagitare compertum habeo, nec omnino abstuturum, nisi addiscas, breuiter explicabo, etsi humani ingenij limites excedere videatur id quod abs te quæsitum est. Ex animalibus, ex quæ cibum ruminant animalia pariunt. Quæ autem bibunt, oua procreant. Atque illæ quidem primo partu contentæ sunt, ut perfectæ & absoluto: hæ autem secundum etiam repetunt. Nam cum tempus, ut oua in animalia mutentur, exposcit, certis dierum spatiis ouis incubantia, naturalem quandam vim ipsis immittunt, ut, quæ prius inanima pepererant, anima donentur. Etenim seminales rationes, quæ à summo illo effectore naturis primùm insitæ sunt, suffumigantes, si velut flatu quodam excitentur, scintillarum instar per temporum incrementa in materia inflammari consueverunt. Quamobrem ea quidem, quæ fiunt, admirari ac suspicere oportet: verum miraculum illud ad fa-

pietissimum opificem referre. Hæc enim non animantium in sui cōseruatione providentiam declarant (liquidem eorum natura imaginatione, non ratione utitur) verum naturam eam, quæ anima regit ac moderatur. Etenim animalia ingenio ac mente nihil efficiunt: at natura illa variorum generum effectrix cuique animanti ad ea, quæ ipsi utilia sunt, numeris omnibus absoluenda impetus atque appetitiones inferit.

Aufonio Correctori. 120.

Eccl. 7. Adeorum, qui paupertate, vel alicuius potentia premuntur, deprecationes, apertas aures habe, vir admirande: per lenitatem ac facilitatem, iis etiam, qui tardius locuti sint, ad loquendi viam ducem te præbens. Contrà ad maledicorum & calūniatorum fictos sermones easdem clausas atque inuias custodi, eorū ad improbè loquendum impetum per toruū atque horredum aspectum coercens ac reprimens.

Theoni Episcopo. 121.

Lenit. 4. Zosimum & Palladium, Maronem item & Eustathium, aliōsque, quos enumerasti, qui pietatem ita ciuravunt, atque sacerdotij dignitatem contumeliis affecerunt, non tam accusarim, quàm Eusebium qui omnibus istis causam præbuit. Nam nisi ipse illis sacerdotium, ut ais, vendidisset, in tantum scelus illi haudquaquam sese deuoluissent. Nam etiam si prius quoque, quàm in sacrosanctum ordinē cooptarentur, flagitiosissimi ac sceleratissimi essent: tamen non idem est laicum peccare quod sacerdotem, idque ex lege perspicuè constat. Tantum enim ea pro Sacerdote peccante sacrificium offerri præcipit, quantum pro vniuersa plebe. Quod si par non esset peccatum, idem utique sacrificium minimè indixisset. Maius porro peccatum efficitur, non ob naturam, sed ob perpetrantis dignitatem. Nam qui id sibi sumpsit, ut aliorū mores componat ac moderetur, si ipse labatur, maius ob dignitatis

μα. ταῦτα γὰρ ἐμφάνει, ὅτι τὴν τῆς ζώων τῆς οἰκίας διαμονῆς ἀρετήν. φανταστικὴ γὰρ ὅτιν αὐτῆς ἡ φύσις, ὅτι λογική. ἀλλὰ τῆς τὰ ὅλα διοικούσης φύσεως. τὰ μὲν γὰρ οὐδὲν ἐργάζεται διανοία. ἡ δὲ ποικίλων ὅσα γενῶν δημιουργός, τὰς ὁρμὰς ἐκείνη ἐν δίδωσιν εἰς τὴν τῆς συντελουμένων ἐκπλήρωσιν.

Αὐσονίῳ κορρίκτορι. ρκ.

Πρὸς μὲν τὰς ἐκείας τῆς ἐκ τῆς πεινίας ἢ δυστροφίας πολιορκουμένων, ἀναπειλάμεναι ἔχει καὶ ἰππηλάτης, ὃ θαυμάσιος, τὰς ἀκοάς, δια τῆς ἡμερότητος, καὶ τὴν ἐλαδύτερον φερόμεναι ὁδηγῶν ἢ τὴν τῆς λέγειν ὁδόν. πρὸς δὲ τὰς τῆς κακηγῶν καὶ συκοφαντῆς λογοποιίας, κεκλησισμένης ταῖας καὶ ἀβάτης διαφύλαττε, δια ἐλοσυροῦ ἐλέμματος ἀνατέλλων αὐτῆς τὴν ὅτι τὰ χείρονα λέγειν ὁρμήν.

Θεωνίῳ ὁπισκόπῳ. ρκα.

Οὐ Ζώσιμον καὶ Παλλάδιον, Μάρωνα τε καὶ Εὐστάθιον, καὶ τὴν ἄλλαν, ὅς ἐστι κατηλιθίσω, τοσοῦτον ἂν ἔγωγε ἀπασαίμην, ὅπως ἐξορχισαμένης τὴν εὐσέβειαν, καὶ εἰς τὴν ἱερωσύνην ἐξυβρίσαντας, ὡς Εὐσέβιον, τὸν τούτοις ἀπασὶ τὴν αἴτιαν δεδωκότα. εἰ γὰρ μὴ αὐτὸς αὐτοῖς πέπρακεν, ὡς φησὶ, τὴν ἱερωσύνην, οὐκ ἂν ἐκείνοι εἰς τοσαύτην ἐξώκειλαν κακίαν. εἰ γὰρ καὶ κακίαι ἦσαν πρὸ τῆς χηροτονίας. ἀλλ' οὐ ταῦτ' ἐστὶν, ἀλλὰ τὸν ἐκ τῆς ἀμαρτανίας καὶ ἱερέα, καὶ δῆλον ἐκ τῆς νόμου. τοσαύτην γὰρ πρὸς αὐτὴν θυσιᾶν ἀνάγκη. ὡς τῆς ἀμαρτανίας ἱερέως, ὅσην ὡς πάντος τῆς λαῆς. εἰ δὲ μὴ ἦν ἀντίρροπος ἡ ἀμαρτανία, οὐκ ἂν τὴν αὐτὴν θυσιᾶν ἀνάγκη εἶναι. μεῖζον δὲ γίνεται, ὅτι τῆς φύσεως, ἀλλὰ τῆς ἀξίας τῆς ἀρετῆς. ὁ γὰρ τοὺς ἄλλους ῥυθμίζων εἰς πλάσσει, μεῖζον δὲ τῆς ἀξίας ἀποφαίνει τὸ πλάσμα: εἰ τοίνυν ὁ δοὺς τὸ ἀπέρμα τῆς φύσεως

φύτ' ἄπὸς, εἰκότως καὶ Εὐσέβιος
πλέον ἐκείνων ἡγησάμενος ἂν εἴη δι-
κός.

Λαμπρίων ὁπίσκοπος. ρκβ.

Ἀποδέχομαι μὲν σου τὸν θεῶν ζήλον,
ὅτι τὴν ἱερωσύνην ὑβρίζοντάς σου
Εὐσεβίῃς, τῇ κατ' ἀντίφρασιν τῆς εὐ-
σεβείας ὅπως ἑαυτὸν κεκληκός, θεώ-
μενος ἀναγκασθεὶς. ἔξ' ὧν γὰρ ἱερωσύνης
ἀνάξιός ἐστιν, οὐκ οἶδ' ὅπως εἰς ταύτην
εἰσεκάμασεν, οὐκ ἐπὶ τῶν κατὰ τοὺς ὁπί-
σθους αὐτῶν νέμει, εὐνοίαν καὶ πεπα-
τημένον ὡς γὰρ, τὴν θεῶν λειτουργί-
αν ἡγούμενος. ἀλλ' ἐπειδὴ τῷ θεῷ καὶ
ἀδεχόμενος ταύτης ἀνέκειται, τῷ νομῷ
μὲν μακροθυμοῦπι, ἵν' εἰς μετανοίαν
τοὺς πλῆθους ἀγάγῃ, ὑστερον δὲ οὐκ
οἶσθι τὰ γινόμενα, ἀλλ' ἀφορήτως
ὀρειοῦπι τὰς καλὰς. ἐαυτῇ ὁπί-
μελόμενοι τὰς ἡσυχίας ἀγωνίῃ. εἰ μὲν
γὰρ ἦν πὶ οὐκ τῇ παρησάσασθαι κέρ-
δος, ὅδε ἂν παρεχάμεθα, καὶ τοὶ διὰ
τοῦτο πολλάκις ἐπιβουλεύουσιν. ἀλλ' ἐ-
πειδὴ σὺν ὁ καὶ ὁ, ἀναμείνωμεν τὸν
κεῖν.

Μάρωνι. ρκγ.

Μὴ τῷ συγγνώμης τυχεῖν προσδο-
κῇ, ἀλλὰ πάντες πλημμελεῖς ἀλλὰ τῷ
μὴ πλημμελεῖν τὴν ἀσφάλειαν πορί-
ζεσθαι. πολλοὶ γὰρ τῇ προσδοκίᾳ τῆς
συγγνώμης πολλὰ δράσαντες, τῆς συ-
γγνώμης διήμαρτον, μήτε γνωσима γί-
σαντες, μήτε συγγνώμης.

Μαρτινιανῷ, Ζωσίμῳ, Μάρωνι
Εὐσταθίῳ. ρκδ.

Ἐπειδὴ ὁ θεαπείσις Παῦλος, τὸ σκεῦός
τῆς ἐκλογῆς, ὁ τῇ Χριστῷ νοημά-
ται ταμίᾳ, ὁ γὰρ καὶ θάλασσαν ῥυθμί-
σας, ὁ βαρβάρους φιλοσοφῶν ἀναπεί-
σας, Ἕλληνας χεῖρας ἀπεφίνατο εἶναι
τοὺς τῇ πλάσας ὀλιγωροῦντας. φήσας,
εἰ δὲ πῶς τῇ ἰδίᾳ, καὶ μάλιστα τῇ

sua gradum peccatum reddit. Quocirca
si is qui semen dedit, stirpium causa est,
merito quoque Eusebium maioribus lu-
ctibus ac lamentis, quàm illos prosequi
conuenit.

Lampetio Episcopo. 122.

Diuinum quidem tuum zelum probo,
qui sacerdotij dignitatem ab Eusebio (qui
per antiphrasim à pietate sibi nomen im-
posuit) contumelia affici perspicis, indi-
gneris ac stomacheris. Nam quia cùm sa-
cerdotio indignus esset, nescio quo pacto
in illud irrupit; hinc fit, ut quibusvis etiam
illud tribuat, vilem scilicet ac protritam
quandam rem diuinum ministerium exi-
stimans. Verùm quoniam hæc ad diuinū
& incorruptum iudicem spectant, qui
nunc quidem animi æquitate ac lenitate
vititur, ut peccantes ad pœnitentiam ad-
ducatur, postea autem ea, quæ sunt minime
feret, verùm intolerandos cruciatus con-
stituet, nostros ipsi animos curantes qui-
etem agamus. Nam si quis fructus ex re-
prehendēdi libertate oriretur, nemini ipse
hac in re cessissem, etiam si ob eam causam
infidiis persæpe appetitus. Verùm cùm
hoc tempus silentium postulet, iudicem
expectemus.

Maroni. 123.

Ne consequendæ veniæ spe atque expe-
ctatione perpetuò pecca, verùm à peccato
abstinendo securitatem tibi cōpara. Mul-
ti enim veniæ spe multis sceleribus admis-
sis veniā minime assecuti sunt: ut qui nec
ad meliorem frugem se receperint, nec
etiam veniam impetrarint.

Martiniano, Zosimo, Maroni,
Eustathio. 124.

Quandoquidem Paulus, vas inquam
illud electionis, ille Christi censuum pro-
mus condus, qui terram ac mare compo-
sui, qui barbaros ad philosophicum vitæ
genus amplectendum adduxit, Gentilibus
deteriores eos esse pronunciauit, qui pro-
ximos negligunt, his verbis utens, Si quis
1. Tim. 5.
X ij

suorum, ac maximè domesticorum curam non habet, fidem negavit, & est infideli deterior: ob eā causam ipse quoque, ut ad vos scriberem, adductus sum. Quid enim hoc loco per curæ vocabulum significari existimatis? An ciborum subministrationem? Equidem enim ipsi animæ curam intelligendam censeo. Quod si refragemini, sic quoque id quod dixi magis confirmabitur. Nam si de corpore res ita se habet, eūque qui necessariam alimoniam proximo minimè porrigit, Gentilibus crudeliorem esse pronunciauit, qui quod maius ac magis necessarium est, hoc est animæ curam, aspernatur, quo tandem loco ponetur. Quamobrem consilio meo parere, atque è furore vestro emergite.

Theodosio Presbytero. 125.

Episcopatus quidem & nomen, & res ipsa, cum diuinum quiddam sit, atque omni alio munere ac dignitate præstantius, paucis quibusdam conuenit, hoc est iis, qui paternam curam, non autem tyrannicam vitæ licentiam, hanc dignitatem esse existimant. Quoniam autem nonnulli eam in imperium, vel potius, si liberè loquendum est, in tyrannidem commutarunt, illud scito, cum conspicuum istud imperiū maximæque contentione ac dimicatione expetitur, acrem nunc, si alias vnquam, sui amorem hominū pectoribus iniiciat, seque faciliè amantibus fruendum præbeat, apud cordatos omnes viros parui haberi. Siquidem illud pœnam potius pendentium, quam honorem accipientium, esse arbitrantur. Ut plurimum enim aliis præsent, aliis seruiunt: aliis imperant, aliis ministrant: alios malè mulctant, aliis commodat: aliis insultant, aliis succubunt: alios metuunt, aliis odio atque acerbitati sunt. Quocirca ne mirum tibi videatur, quod Hierax Presbyter, vir mente præditus, hoc munus, tanquam grauem quendam ac difficilem morbum defugerit.

οἰκείων οὐ παροτρύνει, τίλιν πῶς ἤρνηται, καὶ ἐπὶ ἀπίστῃ χεῖρῳ. ὡς τοῦτο καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὸ γράψαι ὑμῖν παρήλαθον. τί γὰρ ἡγεῖσθαι τὴν παρόνοιαν ἐν ταῦθα δηλοῦν; ἀρα τίλιν τῶν προφῶν χρησίαν; ἐγὼ μὲν γὰρ ἡρώμεσθαι τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν. εἰ δ' ἀρτεῖποιτε, καὶ ἑπὶ τῷ σώματι, κυρωθήσεσθαι μᾶλλον. εἰ γὰρ περὶ σώματος τῶντ' ἔχει, φησὶ, καὶ τὸν μὴ ὀφείοντα τίλιν ἀναγκάσαι προφῶν ἑλλήνων ἔφησεν εἶναι ὠμότερον, ὁ τὸ μείζον καὶ ἀναγκαστότερον, φημὶ, δὴ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν ποροῦν, ποῦ κείσεται. ὁκοῦν πείθεσθαι καὶ ἀπειθεῖν τε ἐκ τῆς μαριίας.

Theodosio Presbytero. 125.

Τὸ μὲν τῆς ἐπισκοπῆς καὶ ὄνομα καὶ ἔργον θεῖον ὄν, καὶ κρείττον πάσης πολιτείας τε καὶ ἀξίας, ὁλίγοις δὲ πῶς πρέπει. τοῖς πατρικῇ κληρονομίᾳ ἀλλ' ὅτι τυραννικὴν αὐτονομίαν εἶναι αὐτὸ οἰομένοισι. ἐπεὶ δὲ εἰς ἀρχὴν, μᾶλλον δὲ, εἰ καὶ μετὰ παρρησίας εἰπείν, εἰς τυραννίδα αὐτὸ μετερύθησαν πινέ, ἴδι. ὅτι τῆς ἀβελήτου καὶ ἀπειμαχῆτος ἀρχῆς, νῦν ἑστὶν ὅτε σφοδρὸν ἐαυτῆς ἔρωτα τοῖς ἀνθρώποις ἐμβαλούσης, καὶ ῥαδίως ἐαυτῷ τοῖς ἔρωσι παρεχούσης, μικρὸς αὐτοῖς ἀπασιν τοῖς εὐφρονέσι λόγος. πτωχεῖαν γὰρ δίδόντων, ὅτι μὴ λαμβανόντων ταῦτα εἶναι ἡρώμεσθαι, ὡς τὰ πολλὰ γὰρ τῶν μὲν ἀρχοῦσι, τοῖς δὲ δουλεύουσιν, τοῖς μὲν ἐπιτάττειν, τοῖς δὲ ὑπηρετεῖν. καὶ τοῖς μὲν κακῶς ποιεῖν, τοῖς δὲ χαίροντας. τοῖς μὲν ἐπικρινεῖν, τοῖς δὲ ὑποπεπλάγασθαι. καὶ φοβούνται μὲν ἐκείνους, μισοῦνται δὲ ὑπὸ τῶν μὴ θαύμαζε τοιγαρὶν, εἰ καὶ ἱεραξὶ ὁ πρεσβύτερος νοῦν ἔχων, ἐφυγὰ τὸ πᾶν, καὶ θάψας ἴσημα ἀργαλεώτατον.

Τίμη

Τιμοθέῳ ἀναγιγνώσκῃ. ρκς.

Φοβῶ ὅτι μάλιστα, ὡς φιλότιμος, σκάνδαλίσαι πινά· μεθύει γὰρ πως ἐν ἀνθρώποις τὸ ἀγαθόν· καὶ ἐδυνάστευται· σείοντος ἐστὶν μόλις.

Κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ.

Τῆς σῆς ἐστὶν, ὡς πάντων ἀριστερῶν, σωεσέως τε καὶ αὐθεντίας, τοῖς κεκλιμένοις τῶν ἀρχόντων κεκμηκῶσι καὶ ἐκκλησίαις τῇ τῷ πηλούσιον δυνάμει καθαρότητι καὶ σωδῇ ἀνακλίσει· πᾶσαν μὲν οὐκ ἔστιν ὑπέμειναν ἀδικίαν τε καὶ παροινίαν, ληϊζομένη τε καὶ ὑβριζομένη· ὑπομνησθῶν καὶ κακούργων ἀνθρώπων· οἷς ἀντιστῆναι ἀλόγων ζώων ἀγέλην ἐγχειρήσας, μή ποτε λογικῶν ἀνθρώπων, ὑπὸ τῶν δυνάμεων ἐφοίησιν, καὶ τὸ τίμιον ἑαυτῶν αἶμα ἐξέχουσιν ὁ Χριστός, ὃς τῷ παρόντος φερέσαι χαρὸς· μᾶλλον δὲ ἐδυνάστευται· εἰ γὰρ καὶ ὁ χαρὸς ἀπῆται, πάντα λόγον ὑπερέβαινε τὰ ὑπὸ τῶν σκαμνῶν ἡθέντα· ὁλίγα δὲ ἐπὶ τῷ παρόντος ἀναγκάζον ἂν εἶπω, ἃ μηδὲ βυλομένοις σιγῇσι ἀπμώρητον· ἀλλὰ γὰρ ἔοικας, ὡς θαυμάσιος, ἡδὴ ἀπαμῆναι τὴν δίκησιν· διὸ δὴ καὶ αὐτὸς τῶν παροινίων παυσάμενος ἐπὶ τὸ δράμα τῶν λόγων βαδίζου· ποσούτων εἰπῶν, μὴ τοῖς λόγοις μεβεῖν· ἰὰ γεγενημένα· ὃ γὰρ ἂν εὐρημεν λόγους ἐφαμιλλῶς τοῖς πεπραγμένοις, νικημένοις ἀπάσης γλώττης ὑπὸ τῶν παραγμάτων ἀληθείας, ἀλλὰ τοῖς ἀκοιμήτοις τῇ διανοίᾳ ὁφθαλμοῖς, καὶ ὁπτιῶσαι τὰ δράματα γνηθῆναι· τὸ μὲν οὐκ ἐδυνάσθη· μὴ τὸ θεῖον, καὶ πεπονήσας τὴν πόλιν, καὶ πεπραγῶσι τῇ ἱεροσυνῇ, καὶ τετυραννισθῶσι τῇ ἐκκλησίᾳ, τὸ μὲν ἀσώδαιον ἐξοστρακισμένων, τὸ δὲ μήτε τῷ ἔδῳ αὐτῆς ἐπὶ τῇ οὐκ ἐφελόντων ἐγκρινόμενων· καὶ τὰ θεῖα καὶ ἀπαρρητὰ αὐτῆς ἐμπνευσμένων μυστήρια· ὃς καὶ ἡμεῖς το γὰρ ψυχὰς ἐμπνεύσαι, ἀλλὰ τυραννίδα πατρῶαν παρεληφέναι· καὶ ὅτι τῇ μὲν πενήτων λόγος ἦν αὐτοῖς ἐδῆς, τὰ τε ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἐκκλησιαστικὰ.

Timotheo Lectori. 126.

Illud, ô amice, quàm maximè time, ne cuiquam offensionis causam præbeas. Temulentum est enim quodammodo inter mortales bonum : ac, nemine etiam concutiente, vix consistit.

Cyrillo Episcopo. 127.

Tuæ, vir omnium præstantissime, prudentiæ atque authoritatis est, Pelusiensem Ecclesiam præfectorum & antistitum sceleribus fractam atque confectam, potentiæ integritate ac studio recreare. Ac quidem iniurias & petulantias omnes, quas ipsa perpessa est, ab improbis ac sceleratis hominibus, quibus ne brutorum quidem animantium gregem quisquam commiserit, nedum ratione utentium hominum, quorum causa Christus huc venit, ac preciosum suum cruorem effudit, direpta, contumeliisque vexata, dicendo aperire, non est huius temporis, imò nec ullius omnino. Nam etiam si tempus id postularet, tamen quæ ab illis structa sunt, omnem sermonis facultatem superarent. Pauca autem in præsentia commemorare necessarium fuerit, & quæ ne si velimus quidem, silentio impune præterire possimus. At enim, vir eximie, narrationem iā mihi exposcere videris. Quocirca ipse quoque exordiendi finem faciens ad exponendam tragædiam me conferam. Illud duntaxat te prius admonitum velim, ne ea quæ contigerunt, sermonibus nostris metiaris (neque enim orationem, ea, quæ perpetrata sunt, adæquantem inuenire queamus, cum lingua omnis rerum veritate superetur) verum ut per uigiliis animi tui oculis scelera ea quæ designata sunt, perspicias. Enimverò quòd Deus blasphemis impiisque vocibus impetitus sit, quòd direpta & expilata ciuitas, quòd venditum sacerdotium, quòd tyrannide oppressa Ecclesia (probis videlicet viris expulsi & exturbati, iis autem, qui ne ipsius quidem limen conscendere debebant, al-

lectis, diuinâque & arcana ipsius mysteria in fidem accipientibus. non enim se animarum curam suscepisse, verum paternam tyrannidem accepisse iudicabunt) quod item pauperum ipsis nulla cura fuerit, verum ecclesiæ opes diripuerint, atque in suas ambitiones insumpserint, quodque eos, qui pro virtute vel hiscere duntaxat ausi essent, ad sanguinem usque vlti sint, ac denique alia id genus omnia prætermittā, hinc nimirum illud conspicuum faciens, me inuitum ad hos sermones delatū esse. Quod autem nunc designatum est (quandoquidem ne volenti quidem sine periculo reticere licet) quam paucissimis verbis potero, non dicam planè ac dilucidè, sed exiliter & obscurè narrabo. Martinianus, qui ad diuinissimæ religionis labem ac perniciem Presbyter creatus est, (si tamen eum, qui ad grauissima, veniâque maiora crimina designandi potentiam, sacerdotij nomine abusus est, Presbyterum appellare fas est) haud scio à quibus ortum trahens, aut ex qua ciuitate oriundus: nam quod, cum seruus ipse esset, primūque ætatis tempus haud piè sancteque exegisset, profugerit, etsi id verum sit, præteribo. Neque enim, ut ipsum maledica oratione infecter, accedo: verum ut Ecclesiam ab eo iniuria affectam fuisse doceam. Hic igitur, cum se Pelusium contulisset, in extrema paupertate viuens, ac multorum ope subleuatus, Monachique habitum induēs & probæ ac temperatis vitæ speciem præferens, clerici munus, ut verè est, ipsius autem opinione imperium, captabat. Cum autem præclarus vir, ac diuina sapientia plenus, Ammonius, huius vrbis Episcopus, perspicacissimis mentis oculis ipsius hypocrisim percepisset, nec spem vllam ei ad id perueniendi relinqueret, animaduertens se ob ingentem Antistitis prudētiam tempus incassum terere, apud alios hæc reria texere constituit. ut autem illic quoque, deprehensa ipsius improbitate, spe sua deiectus est, tandem cum sapientem illum virum diem vitæ postremum clausisse, atque in cælestem regionem receptū

εἰς οἰκείας ἀνελίσκοιτο φιλοτιμίας. καὶ ὅτι τοὺς ῥύζαι ἕως ἀρετῆς πολυμύ-
τας ἕως αἵματος ἠμύσαντο. καὶ ὅσα
τοιαῦτα ὠδολείψω, τοῦτο δὲ ποδει-
κνύς, ὡς ἄκων εἰς τοὺς ἐξηνέχθη
τοὺς λόγους. τὸ δὲ νῦν σχωρῆθεν, ἐπει-
δή τῶν ἑπὶ ἐκλογῶν ἀκίνδυνος ἡ σια-
πῇ, ὡς αἱ οἰός τε ὦ ἀγαθὲ βραχέων ἀ-
μυδρῶς. ὃ γὰρ ἂν φαίην σαφῶς διη-
γήσομαι. Μαρτινιανός, ὁ ὅτι λύμη τῆς
θεοπατρὸς θρησκείας ἀρεσβύτερος χει-
ροτονηθεὶς, εἶγε καὶ ἀρεσβύτερον κα-
λεῖν τὸν τῶν ὀνόματι τῆς ἱερωσύνης εἰς
τὸ τὰ μέγιστα καὶ συγγνώμης μείζονα
δύνασθαι χακουργεῖν δὲ πολεμικάμους.
ὅσα ἔχω λέγειν ἐν τίνων καταγόμε-
τος, ἡ δὲ ποταμὸς πόλεως ὁρμώμενος.
τὸ γὰρ δοῦλον αὐτὸν τυγχάνοντα, καὶ
παρά τινος ἡλικίας ὅσα εὐαγῶς βεβαι-
κότα δὲ ποδεδραχέοντα, καὶ τῶν ἀληθῶς
ὄν, ὠδολείψω. ὃ γὰρ ἦκα χακῶς αὐ-
τὸν λέγων, ἀλλ' ὡς ἡδίκησε τινὲς ἐκ-
κλησίαν διδάξαν. ἕτος τοίνυν ἐλθὼν
ὅτι τοῖς Πηλυσίαι τῶν πενία ἐχάτη
συζῶν, καὶ παρὰ πολλῶν ὁπικουρέμε-
νος, τότε τῷ μονάζοντος χῆμα πει-
βαλλόμενος, καὶ σωφρόνως ζῆν ὑπο-
κρινόμενος, τινὲς τῶν κληρικῶν λειτεργί-
αν μὲν ἔσαν, ἀρχὴν δὲ δοκοῦσαν ἐ-
θηρᾶτο. ὡς δὲ ὁ αἰοιδίμος, καὶ θείας σο-
φίας ἐμπλεὲς Ἀμμώνιος ὁ ταύτης ἐ-
πίσκοπος, τοῖς διορθωτικαῖς τῆς
ἀθανασίας ὀφθαλμοῖς τινὲς ὑποκρίσιν
κατέληφας, ὃ δὲ ἐλπίδα αὐτῷ τοῦ
παράγματος κατελίμπανεν, ἐννοῶν,
ὡς εἰκὴ δαπανᾷ τοὺς χρόνους. συνετῶς
κοιμῶν ὅντος τῶν ἡγουμένων, παρ' ἄλ-
λοις ταῦτα πλέκειν διέγνω τὰ δι-
κτυαῶς δὲ καὶ κείσε φωραθεὶς, διή-
μαρτε τῆς ἐλπίδος. τέλος πυθόμενος
τὸν μὲν πάνσοφον ἐκείνους κοιμῶντα,
καὶ ἴσως ἑσθίων χάριων γεγενησθαι, εὐ-
σβίον τε κεχειροτονῆσθαι, ἐπέστη πάλιν
τῇ πηλυσίᾳ τῶν ῥαδίας αὐτῶ τὴν
ἀγχινοῖαν, ἵνα μὴ τινὲς δὲ ποταμὸς φρά-
σω, μεταχειρίσασθαι οἰόμενος. καὶ δὴ
ὡς τάχιστα τυγχάνει τοῦ σκοποῦ. ὃ καὶ
γὰρ

γὰρ μακροχρόνῃ· ὅπ δὲ ὁ τὸ ἀπέναντι
 πῶς ἔχον τῆς φυτῆς αἴτιος, ὅδε
 ἀγνοεῖ δὴ πᾶς. τυχὼν τοίνυν τῆς χειρο-
 ποτίας, καὶ τῆς ἱερῶν μυστηρίων μαρτυρίας
 χερσὶν ἐφαλάμηνος, ἣν πάλαι ὠδινεν,
 ἀπέτεκε νόσον νομίσας γὰρ ἀδύνατον εἶ-
 ναι αὐτῷ τὸν βίον, εἰ μὴ καὶ τὰ τῆς
 πενήτων χεῖμα ἰασφενερίστοιτο, ἐπα-
 γειλάμηνος πάντα ὅσα, ὅσα ἂν παρ-
 αποείστοιτο, τῇ ἐκκλησίᾳ καταλεί-
 ψειν. καὶ ταύτας δελεάσας τὰς ἐλ-
 πίσι, πείθει, καὶ οἰκονόμοι αὐτὸν κα-
 ταστήσας. πῶς λαβὼν τοίνυν ἄνθρω-
 πος ἐναγής, καὶ ὅδε ἐλευθερίας ἀ-
 ρθῆς, τίς τῆς ἐκκλησίας οἰκονομία,
 οὕτως αὐτῷ διέθηκεν, ὥς ὅδ' ἂν βαρ-
 βαρικὸς πόλεμος, πάντα τὰ εἰς ἀρε-
 τὴν βλέπων τὰ σημεῖα τῆς χάριτος
 αὐτῆς ἀφανίσας ἐλυμήνατο. δόλοισι
 γὰρ καὶ μηχαναῖς, σχισματικαῖς τε καὶ
 ὁμιλικαῖς χερσὶν ἐν τῷ μεταχει-
 ριζομένῳ τῷ πράγματι, ἀπλοῦς μὲν
 ὅδε ἐν δὲ δίχαμον ἐπεσσεύετο, τίς δὲ χα-
 κουργίαν φρονήμασιν ἐκείνων, τοῖς ἐ-
 λευθερίως καὶ εὐλαβῶς ζῆν παρηρη-
 μένοις ἐπεφύετο. εὐήθει μὲν τοὺς φι-
 λαλήεις χαλῶν, σιωπῶν δὲ τῆς κα-
 κουργίας μεταχειριζομένης τὰ πράγ-
 ματα, καὶ τοὺς μὲν φιλοσοφούτας
 ἡλιθίους τοῖς δὲ παλιγκαπήλους, δρα-
 στήεις. καὶ οὐκ ἔλεγε μὲν ταῦτα, οὐκ
 ἐποίει δὲ, ἀλλὰ τοῖς ἔργοις τοὺς λόγους
 ἀπέκρυπτε. τὰ μὲν ἐκκλησιαστικὰ οἰ-
 κειάμηνος χεῖματα, τὰς δὲ χειροτο-
 νίας πτωχίσκων, καὶ τῆς μὲν φιλα-
 ρέτης ἐκβάλλον, τῆς δὲ τὰ αὐτὰ
 δρῶντας αὐτῷ συγκροτῆς. ὥστε γὰρ
 οὐκ ἄλλως ἔξεν τίς τῆς ἀσφάλειας
 κρίσεως γὰρ αὐτῷ λόγος ἦν ὅδε εἶς,
 εἰ μὴ πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἐξορίσει ταῦ-
 τα δὲ ἐπαρθεῖν ὑποχέμεν τὸν ὁπί-
 σκοποι, οὐκ οἶδ' ὅπως πεποιηκός. ἔπα-
 γὰρ αὐτῆς δεδούλωτο. λελέσθω γὰρ
 ταλῆτες μετὰ παρηγορίας. καὶ γὰρ οὐκ
 ἂν ἄλλως δυνάμην. ὥς εὐτελὲς καὶ
 ἀργυροῦντο ἀνδράποδον καὶ χειροτονη-
 μένῃ, ἢ ἂν ἂν Μαρπνιανὸς ὁπί-

esse, atque Eusebium Episcopum institu-
 tum esse rescivisset, Pelusium rursus aduo-
 lauit, quod ita existimaret, se ipsius inge-
 nium ac solertiam, ne dicam arrogantiam
 atque contumaciam, facillè tractaturum.
 Et quidem quàm celerrimè, id quod si-
 bi proposuerat, est assecutus. quid enim
 longa oratione opus est? Quod autem is,
 qui semen præbuit, stirpium causa sit, ne-
 mo scilicet ignorat. Cum igitur, ut Presby-
 ter crearetur, obtinuisset, ac sacrosancta
 mysteria impuris & scelestis manibus con-
 tractasset, eum, quem pridem parturiebat,
 morbum peperit. Nam cum acerbam sibi
 ipsi vitam esse duxisset, nisi pauperum etiā
 opes auerteret, pollicitusque fuisset, se
 omnia ea, quæ acquireret, Ecclesiæ reli-
 cturum, huius spei illecebra eam adduxit,
 ut se quoque Procuratorem ac dispensato-
 rem constitueret. Quocirca impurus ac
 nefarius homo, ac ne ingenuè quidē edu-
 catus & institutus, accepta Ecclesiæ pro-
 curatione, his eam incommodis affecit, ut
 ne barbaricum quidem bellum signa om-
 nia ad virtutem spectantia, deletis ipsius
 ornamenti, æquè eam peruasaturum fue-
 rit. Fraudibus enim & machinis, callidis-
 que artibus & periuriis in negotiorum ad-
 ministratione vtens, nihil quidem, quod
 simplex, & iustum esset, fecit, probitatem
 autem arrogantia animique elatione defi-
 niens, iis qui ingenuè ac piè viuere pro-
 posuerant, infestus erat, stolidos eos, quos
 veri amor tenebat, appellans, prudentes
 autem ac sagaces, qui subdolè ac vetera-
 toriè negotia tractabant: ac stultos quidē
 & excordes eos, qui philosophiæ studebāt,
 dextros autem & ad agendum aliquid i-
 doneos, qui ad cauponum morem vitam
 suam moderabantur. Nec verò hæc ita di-
 cebat, ut tamen non faceret: verum operi-
 bus ipsis sermones superabat: quippe qui
 Ecclesiasticas quidem opes sibi vendica-
 ret, sacras autem ordinationes pretio ad-
 dictas haberet, probisque viris expulsis,
 eos, qui eadem, quæ ipse, perpetrarent,
 ascisceret. Neque enim aliter se in hac vi-
 ta (nam futuri iudicii nulla omnino cura

tangebatur) securitatem habiturum existimabat, nisi omne virtutis genus exterminaret. Hæc porro perpetrabat, cum sibi Episcopum haud scio quo pacto addictum atque obnoxium reddidisset. Ita enim ipsi addictus ac micipatus erat (dicam enim liberè quod verum est, neque enim aliter queam) ut vile ac pretio emptum mancipium, idcirco creatum & institutum, ut quicquid Martinianus imperaret, exequeretur. Etenim in eum furorem ipsum impulit (dicam enim quod malorum ab ipsis commissorum summum est, totiusque tragediæ caput) his videlicet promissis quæ nunc Episcopus, amētiam suam prodēs, apertè clamat, eo inescato, aut coacto, aut persuaso (neque enim ob absurditatis magnitudinem quo vocabulo utar, scio) ut etiam in Ecclesiasticarum rationum libro, Ecclesiam, quæ iniuria affecta fuerat, ipsius arc obstrictam esse subscripserit. Aliter enim tutò se habiturum minimè putabat, quæ malis rationibus quæsiuerat, nisi Ecclesiā quoque sibi obarantam atque obnoxiam esse demonstraret: non quod ea quæ ipse sacrilega manu surripuerat, ab ipsa repetere in animo haberet, sed quod id ageret ac moliretur, ne ipsa à se repocceret. Ut autem misera ciuitas hæc cum machinari sensisset: neque enim hæc obscura erant (nam quod etiam ob eorum, quæ perpetrabat, magnitudinem, præstigijs quoque infimulatus fuerit, quodque in fœdis flagitijs criminibusque deprehensus, minimè dicā) sæpe quidē ipsum interficiēdi ac de medio tollendi impetū cepit, verum se repressit. Cum autem ab omnibus accusaretur, & incesseretur, apud omnes quidem Episcopum, apud ipsum autem omnes in odium atque inuidiam vocabat: Illum nimirum aduersus probos viros armans, ut eam loquendi libertatem, qua omnes utebantur, extingueret: eos autem docens, se esse, qui sacras ordinationes venderet, & castis ac frugi hominibus insidias moliretur, & Ecclesiæ opes interuerteret. Nam cum aurum ipse acciperet, Ecclesiasticis rationibus ascribebat. Hæc

τάτῃσι, ποιήσοιεν· εἰς τοσαύτην γὰρ αὐτῆς μαρίαν ἐξεβάλλευσεν· εἰρήσεται γὰρ τῆς κακῶν αὐτῆς ὁ κολοφών, καὶ τῆς τραγωδίας τὸ κεφάλαιον, ταῖς ἐπαγγελίαις σκείναις δελεάσας, ἃς νῦν διαρρήδην βόῃ· ὁ ἑπίσκοπος τὴν οἰκίαν ἀνοίαν σκαμπεύων, ἢ ἀναγχεύσας, ἢ πείσας· ὅ γὰρ οἶδ' ὅτι φῶ διὰ τὴν ὑπερβολὴν τῆς ἀποπίας, ὥς καὶ καθυπογράψαι ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς λόγοις, καὶ πρῶτον τὴν ἀδικηθεῖσαν ἐκκλησίαν· ἄλλως γὰρ οὐκ ὤρετο ἀσφαλῶς ἔχειν, ἃ ἔδωκεν ἑκτὴν τῆς αἰτίας, εἰ μὴ καὶ τὴν ἐκκλησίαν ὑποπρῶτον δείξειεν, ὅσα ἀποαιτῆσαι πορροδοκῶν μὲν ἐσίλησεν, ἀλλὰ τὸ μὴ ἀπατηθῆναι παρ' αὐτοῖς θηρώμενος· ὥς δ' ἡ ἀθλία πόλις ἠᾶτο ταῦτα μηχανώμενον· οὐ γὰρ ἦν ἀφανὴ· τὸ γὰρ καὶ εἰς ρητέαν αὐτὸν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς τῆς δρωμένων, διαβεβλήσθαι, καὶ τὸ ἐπ' αἰχροῖς, καὶ τὸ ὑπερβολοῖς πλάσμασι πεφωρᾶσθαι, οὐ φράσω· ὥρμησε μὲν αὐτὸν πολλάκις καὶ ἀνελεῖν, ὅμως δὲ ἐκράτησε τῆς ὀρμῆς· ἐγκαλόμενος δὲ παρὰ πάντων καὶ κατηγόρου· μὲν, πᾶσι μὲν τὸν ἑπίσκοπον, αὐτῷ δὲ πάντας διέβαλλε· τὸν μὲν ἐξοπλίζων κατὰ τῆς φιλαρέτων, ἵνα πάντων σβέσῃ τὴν παρρησίαν· τὰς δὲ διδασκῶν, ὅτι αὐτὸς ὅστις τὰς χειροτονίας πιπράσκων, καὶ τοῖς σὺν φροσιν ἑπιβυλεύων, καὶ τὰ τῆς ἐκκλησίας σφετερίζομενος· χρυσίον γὰρ λαμβάνων, τοῖς λόγοις τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὑπογράφει· ταῦτα δὲ ἔλεγε διὰ τῶν τῆς μηχανημάτων, τὴν ἐφ' οἷς ἔδρα ὀργὴν τῆς ἀνθρώπων σβέσῃ οἰόμενος· ὥς δὲ πινε καὶ αὐτῷ τῷ ἑπισκόπῳ ταῦτα κατεμήνυσαν, πλεονὲς δὲ ἐν ἡυσαν· πιθανῶς δὴθεν αὐτὸς φήσας, ἄνευ κατηγόρων μηδὲν δύνασθαι διαπραχῆσθαι· ὥς δὲ καὶ κατηγόροι νομίζοντες ἀληθεύειν αὐτὸν ἀνεφάνησαν· καὶ πολλοὶ καὶ ἀξιόπιστα, καὶ ἀποδείξαι δυνάμενοι, ὅτι ὅπως ἐπε-

ξηλ-

ἔχληθεν, ὡς λοιπὸν πάσης σκλήφους ἐ-
 λείψαι κοινῶν τῶν δρωμένων
 παρὰ πάντων εὐκότως ὑπονοεῖσθαι.
 μάλιστα μὲν γὰρ, εἰ μὲν ἰσχυρὰς δὲ
 κερδῶν ἀρχαῖαν ἐκείνος ἐπιηλείατο
 πάντα τὰ πρὸς πολεμικὴν τῇ ἐκ-
 κλησίᾳ πρὸς τοὺς ἐχθροὺς πᾶσας τὰς
 ἐκκλησιαστικὰς αὐτῷ πρὸς τοὺς ἀ-
 φορμὰς, καὶ μὲν ἰσχυρὰς ἐκ τῶν
 δρωμένων σκηνδαλίσαι. εἰ δὲ καὶ ταῖς
 ἐπαγγελίαις ἐδεδόθη, ἀλογιστέον
 οὐκ ἐχθρὸν κατελείψαι. εἰ δὲ καὶ λογ-
 ῖται εἶδει, μετὰ ἀκρίβειας ἐχθρὸν,
 βασανίσαντα μετὰ συνειδήσεως πῶς καὶ
 ἐμπείρων τὸς λόγους. αὐτὸς γὰρ καὶ
 τῶν, ὡς ἔφαθον καὶ τῶν ἄλλων κα-
 λῶν, ἀπειροὶ εἶναι λέγει. εἰ δὲ ἐν τῷ
 βύθῳ, καὶ μηδὲν ἀνακοινῶντος τοῖς
 λόγοις καὶ ὑπερβαίνει, δὴλὸς ὅτι οὐκ
 ἐπατηθεὶς ὡς ἀληθῆς ἐπὶ τῷ κα-
 τὰ γινώσκοντι. ἀλλὰ τὸ πρὸς τῷ
 οἰόμενος. ἀλλὰ τὰ ἐκκλησιαστικὰ κα-
 κουρήσας, καὶ πᾶσαν ἐκείνων τὴν ἐκ-
 κλησίαν ἀπεμπαλίσας. ὥστε ὡς ἔφα-
 ρεν ἰσχυρὰς καὶ πρὸς τοὺς ἀφορμὰς,
 πρὸς τοὺς ἀφορμὰς τοῖς κτηνῶν χεῖρα-
 δαίεγνω, καὶ τὸ πρὸς τὸν ἰσχυρὰν
 ἀπείδων. πάντα γὰρ τὰ ἐκκλησιαστι-
 καὶ χεῖματα ἐγκολπίζοντες, ἢ ὡς
 αὐτὸς ἔφη, μετὰ τὴν μετὰ τὸ ἐγ-
 χειρίσασθαι αὐτῷ τὴν οἰκονομίαν, καὶ
 τῇ τοσαύτῃ περιγῶν τὴν ὑποθε-
 σιν δεδωκότος, τῶν μὲν εἰς τὴν Ἀλε-
 ξάνδρειαν χεῖρας πρὸς ἐπεμψὲν ἐπι-
 σκοπὸν, ὁ μὲν ἐαυτὸν ἐπιτροπῆσαι
 δυναθεὶς θηρώμενος. ὅτῳ μάλιστα ἢ σὴ
 ἀριστῶν, ὁφείλῃσαι αὐτὸν ἀποκηρύ-
 ξαι, ἀλλὰ γε αὐτῶν ἡπεύλασε, καὶ
 διεβεβαίωσατο. εἰ τοῖς αὐτοῖς αὐτὸς ἐ-
 πιχειρήσας, ἀποκηρύκτον τὸν τοσαύ-
 τῳ ἀδελφῷ τῇ θεοτάτῃ θρησκείᾳ
 πρὸς τοὺς βόμους ἐν ὅλῃ τῇ αἰγυπτιᾳ
 καὶ διοικήσει. νῦν δὲ καὶ τῶν γε αὐ-
 τῶν, καὶ τῶν ἀπειλῶν κατεφρο-
 νήσας, τὴν Ἀλεξάνδρειαν μαθὼν ἐξώρ-
 μησεν, ἐαυτῷ μὲν ἐπισκοπὴν μνηστεύο-

autem ed dicebat, quod se his artibus ho-
 minum iracundiam, ob ea, quæ perpetra-
 bat, inflammata extinguere arbitrare-
 tur. Vt autem nonnulli hæc ipsi quoque
 Episcopo indicarunt, nihil tamen pro-
 pterea perfecerunt: quod nimirum ille se
 absque accusatoribus nihil efficere posse
 dixisset. Posteaquàm autem accusatores
 etiam, cum vera loqui existimantes, præsto
 fuerunt, & quidem multi, ac fide digni,
 quique, quod dicerent, probare possent,
 ne sic quidem tamen in eum animaduer-
 tit: ita ut iam omni simulatione patefacta,
 eorum, quæ gerebantur, socius ac parti-
 ceps esse ab omnibus existimaretur. Pri-
 mum enim nec si millies ille se omnia ea,
 quæ turpibus lucris collegisset, Ecclesiæ
 dono daturum recepisset, omnes tamen
 Ecclesiæ opes ipsi tradi, atque innumeris
 animis, per ea quæ fiebant, offensionem
 afferre oportebat. Deinde, etiam si ipsius
 promissis illectus est, tamen eum à ratio-
 nibus referendis immunem relinquere
 minimè conueniebat. Quod si ab eo ra-
 tiones quoque reposcere oportebat, id
 accuratè ac diligenter faciendum erat,
 nimirum ad perpendendas & excutien-
 das rationes, prudentes quosdam & peri-
 tos viros adhibendo. Nam ipse harum re-
 rum, quemadmodum & aliarum bonarum
 rudem se atque imperitum esse ait. Cum
 autem in latebris, nec communicatis cum
 quoquam rationibus, subscripserit, per-
 spicuum est eum, non deceptum ac cir-
 cumscriptum fuisse (quemadmodum aper-
 tè clamat, dum se reprehensionem atque
 condemnationem hac ratione à se depul-
 surum existimat) verum Ecclesiastica bona
 versutè atque improbè labefactasse, cum
 iisque Ecclesiam vniuersam commutasse.
 Itaque iste, ut qui emisisset, & quidem sce-
 leratè emisisset, sceleratius adhuc emptis re-
 bus uti constituit, malo videlicet malum
 sanare studens. Nam cum Ecclesiasticas
 omnes facultates & copias in sinum con-
 didisset, vel, ut ipse dixit, cum eo, qui hu-
 iusmodi administrationem ipsi commise-
 rat, tātὰque tragœdiæ causam materiàm

que præbuerat, partitus esset, nuper quidē aurum Alexandriam præmisit, Episcopatum (cūm ne sui quidem ipse curam gerere posset) aucupans. Quod cūm sanctitas tua comperisset, pro eo atque eum ab Ecclesia proscribere debebat, per literas comminata est atque affirmavit, se eum, si rursus idē aggredere, ut ingens diuinissimæ religioni dedecus inurētem, in tota Ægyptiaca regione proscripturū & abdicaturum. Atqui nunc (idem, literis tuis minisque contemptis ac pro nihilo habitis, Alexandriam perrexit, sibi quidem Episcopatum captans, tuæ autem famæ atque existimationi (ut qui sacras ordinationes pecunia addicas) labem inferens. Quæ cūm ita sint, tuæ (ὁ quonam te satis digno nomine nuncupem) animi magnitudinis atque præstantiæ est, plenam quidem & exactam scelerum ipsius pœnam ad incorruptum illud tribunal reservare (nec enim hic fieri potest, ut quas meritis est, pœnas pendat) commoueri autem & incitari, ac primum Ecclesiam iniquè læsam ac exatam vici- sci; deinde autem existimationi tuæ cōsultare, minas nimirum in opus perducendo, eūque ab Ecclesiæ gremio abdicando, (nam si, quod ut credam minimè adducor, non modo nihil huiusmodi patiatur, verū etiam Episcopus creetur, arcanum illud, quod rumoribus spargitur, verum esse inuenietur) ac postea eum vnā cum piis quibusdam Episcopis ac quæstus inimicis, huc mittendo, ut Ecclesiasticorum proventuum rationes reddat, ac quæ debet, restituat, ac num quid Episcopo dederit (nam ipse nihil se accepisse, verū imposturam sibi factam esse ait) planum faciat. Nam quin & tragediæ principi, qui vel furti socius fuit, vel inconsideratè subscripsit, Episcopalis muneris administratione interdicturus sis, aut, si veniam ipsi impertias, procuratorem saltē, qui ipsi grauiora, quàm quibus ignosci debeat, scelera perpetrare minimè permittat, instituturus sis. & postremo histrioni, callidum ipsius commentum vasanum ac stolidum esse ostēdens, ea, quæ ipse sibi debere cōtendit:

μυθος. τίω δὲ σὺν λυμηνόμυθος δόξας, ὡς ὅτι χεῖμασι χειροτονῶσαν. τῆς σῆς τοίνυν βῆτι, ὡ, π, σε χαλῆσαι ἀξίας πορσεῖτω, μεγαλόνόας, τίω μὲν ἀ- χριβῆ τῆς πλημμελημάτων αὐτοῦ δίκην, τῷ ἀδικήσῃ δικαστρίῳ τηρῆσαι. ἐδὲ γὰρ οἶδ' τε αὐτὸν ἐταῦθα τίω ἀξίαν τιμωρίαν δοῦναι. κινηθῆναι δὲ, καὶ παρῶτον μὲν τῇ παρνομοθείᾳ σὺ ἐκκλησίᾳ ἀμύναι. δεύτερον δὲ τῇ οἰκείᾳ ὑπολήψει βοηθῆσαι, τῷ τὰς ἀπειλὰς εἰς ἔργον ἀγαγεῖν, καὶ ἀποκρίναι τὸν. ἐγὰρ, ὅπως ἐπιτεῦται, πορσεῖ τῷ μηδὲν τοιοῦτον παθεῖν, καὶ χειροτονηθῆναι τὸ πολλὰ μὲν δὲ πρῶτον ἀληθὲς ὃν εὐρεθῆσεται. ἐπειτα μετὰ πᾶν ὁπισκόπων εὐλαβῶν, οἷς τὸ κέρδος πολέμιον χαλῆσθαι, ἐταῦθα ἐκπέμψαι λόγον τῆς ἐκκλησιαστικῆς πορσεῖτων δάσονται, καὶ ἀχρεῶς ἀποδώσονται. καὶ εἰ δὲ δώκεται τῷ ὁπισκόπῳ, λέγει γὰρ μὴ δέδωκεν, ἢ πατήσθαι δὲ ἐλέγχοντα. ὅτι γὰρ καὶ τῷ μὲν παροτρύνει τὸ δράματος, τῷ ἢ συγκεκλοφῶν, ἢ ἀπεισοπίας ὑπογεγραφῶν, ἄβατον τίω ὁπισκοπὴν χαταστήσας, ἢ γούω συζητοῖς ὁπίπρον χειροτονήσας. τὸ δὲ ὁπίπρον τα αὐτῷ μείζονα συζητήσας ἀμαρτάνειν. τῷ δὲ περὶ τῶν τῶν σφοδρῶν σχωρῆμα ἡλίθιον δέξας, ἀκρεῖς ποιήσας, ἀλέγει αὐτῷ χρεῶς αὐτῶν πόθεν γὰρ τοσούτος πλῆθος τῷ πενίαν ἐχάτιον νοσήσαντι, καὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας χεῖματι σαμῶν πορσεῖτων, ὅς ἐστι ἀμφίβολον.

casta & irrita redditurus sis (vnde enim ei tantæ opes, qui extrema paupertate laboravit, atque ab Ecclesiæ facultatibus diuitias sibi comparavit?) haudquaquam dubium est.

Αθανασίῳ πρεσβυτέρῳ. ρκη.

Athanasio Presbytero. 128.

Πρωτόνομα ὅτι κόλακες ἐξήρτωνται τῆς σῆς γλώττης, ἡμῖν οὐκ ἔστιν ὅτι πάντων ἄριστον εἴη, εἰ καὶ πᾶσι ἀποπώτατων ἑλοιο θαυμάσαι κακῶν. κακίζοντες δὲ ἡ, τάχος, εἰ καὶ αὐτῶν ἐκ κακῶν τὴν ἀρετὴν. εἰ τοίνυν μὴ ἐθέλεις ἡμῖν πειοθῆναι, ἀλλὰ γε καὶ Ἰσοκράτει περὶ οὗτοι παραμένσαντι, μισεῖν τὸς κολακεύοντας, ὡς καὶ τοὺς ἐξαπατησάτας ἀμφοτέροι γὰρ πισυνθέντες, τοὺς πιστεύσαντας ἀδικούσι.

Adulatores ex tua lingua pēdere audio, qui omnium optimum esse iurent, si quid etiam absurdissimorum vitiorum laudare atque admirari in animum induxeris: ac rursus, si virtutem quoque ipsam vituperandam susceperis, eandem quàm celerimè vituperent, & insectentur. Quocirca si nobis obtemperare minimè vis, at Isocrati saltem obtempera, qui ut adulatores quemadmodū eos, à quibus decipimur, odio habeamus, admonet. Nam utrique, si fidem nanciscantur, eos, qui ipsis fidem habuerunt, iniuria afficiunt.

Παύλῳ. ρκθ.

Paulo. 129.

Εὐχαίς θαυμάζεις, πῶς τὸν παρδόνον ὅς ἐπεισεν ὁ Χεῖρος, καλὸν ἡγεῖσθαι τὴν ἀρετῶν, καὶ τοι πολλάκις περὶ ἀρετῆς, μᾶλλον δὲ ὅς ἐστιν ὅτε ὅς ἔστι ταύτης ἐν συνουσίᾳ ἀκούσαντα. ἐγὼ δὲ θαυμάζω, πῶς τὸν ὅρον τῆς αὐτεξουσίᾳτος ὅτις αὐτὸς, περὶ τῆς ἐθαύμασας. ὅ γὰρ εἰς καὶ τυραννίδι, ἀλλὰ πειθοῖ καὶ παρηγορίᾳ ἢ τῇ ἀνθρώπων σωτηρίᾳ κατασκευάζεται. διὸ καὶ τὸ κῶρος ἔχει ἕκαστος τῆς οἰκείας σωτηρίας. ἵνα καὶ οἱ παφαινομένοι, καὶ οἱ τιμωρομένοι, διχαίως ὑπομύοιεν ὅσον ἤρηνται.

Mirari videris, qui factum sit, ut Christus proditorem minimè adduxerit, ut virtutem rem bonam esse existimaret: idque cum devirtute persæpe, imò nunquam non de ea in ipsius colloquiis audisset. Ego contra miror, quonam pacto cum liberi arbitrij legem perspectam habeas, huius rei admiratione tenearis. Neque enim vi & coactione, sed persuasione ac lenitate, hominum salus comparatur. Vnde etiam suæ quisque salutis arbitrium habet: ut & qui corona donantur, & qui suppliciis afficiuntur, iustè, quod elegerint, percipiāt.

Παμπαρεπίῳ Διάκονῳ. ρλ.

Pampretio Diacono. 130.

Ελεήμονα, ὁ φίλος, ἔχειν καὶ τὴν ψυχὴν. ὁ γὰρ τὴν πηγὴν τὴν τοιαύτην ἔχει, πάντα ἀσβλύσει τὰ κακά, καὶ καὶ χεῖματα ἔχει, παρηγορεῖται καὶ ἐν συμφοραῖς ἰδὲ πᾶσι, κλαίεται. καὶ ἐπιπρεαζομένη περὶ τὴν,

Ad miserationem propensam, o amice, animam habere oportet. Nam qui eiusmodi fontem habet, nullum boni genus est, quod non ex eo scaturiat. Siue enim pecunias habeat, eas profunder: siue aliquem in calamitatibus videat, lamen-

tabitur: siue in quempiam, cui iniuria inferatur, incidat, manum porriget. Denique nihil eorum, quæ ad ipsum attinent, prætermittet.

Antiocho. 131.

Vitium & homines à Deo auertit, & eos inter se disiunxit. Quamobrem illud quàm celerrimè fugere oportet, ac virtutem cōfectari, quæ & nos Deo conciliat, & inter nos connectit. Virtutis porrò ac philosophiæ regula est, simplicitas cum prudentia coniuncta.

Eutonio Diacono. 132.

Mat. 27. Et si Zosimus, qui Presbyteri speciem præfert, petulanti admodum tyrannide in te debacchatur: at tu tamen ea, quæ à Iudæis aduersus Dominum perpetrata sunt, cum animo tuo perpendens (quo tempore terra quoque ipsa mouebatur, & cōcutiebatur, locum, quod fugeret, quærens, vt ne scelus illud perspiceret, quod aduersus Deum quidem suscipiebatur, verum carnem duntaxat attingebat) fac strenuo ac generoso animo feras.

Timotheo Lectori. 133.

Exod. 21. Illud, Oculum pro oculo, & dentem pro dente, Iudæis à mansuetissima illa natura idcirco præscriptum ac lege sancitum esse opinor, non vt iis, à quibus iniuriam accepissent, veniam negarent, crudelisque se præberent, quemadmodum censent Manichæi, qui vetus Testamentum infestantur: sed vt eadem, quæ agunt perpeti metuentes, ab iniuria abstineant. Quod quanquam iustum & rationi consentaneum est, tamen diuina tranquillitas ad lenitatem & bonitatem spectas, hominēque ad eam acuens, per id quod eum, qui iniuriam intulit, vlcisci sanxit, supplicij metu peccata repressit & coercuit. Nisi enim sit, qui laceffit, ne quidem erit qui vlciscatur. Quamobrem sapientiæ Legislatoris altitudinem animaduertant, ac non promptè temerēque ipsum vt sæuum &

χειρα ὀρέξει. καὶ ἔδεν πῶς ἀλείψει τῷ εἰς αὐτὸν ἠκόντων.

Αντόχω. ρλα.

Ἡ κακία καὶ θεὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπέστησε, καὶ ἀλλήλων διέστησε. ταύτῃ οὐκ ὡς τροπὰν φεύγειν ζῆν, καὶ διακείνῃ τῷ ἀρετῇ, τὴν καὶ θεὸς ὡς σάουσαν, καὶ ἀλλήλοις συνάππουσαν. ἀρετῆς δὲ καὶ φιλοσοφίας ὅρος, τὸ μετὰ σωέσεως ἀπλάσσειν.

Εὐτόνῳ Διακόνῳ. ρλβ.

Εἰ καὶ Ζώσιμος ὁ δοκῶν εἶναι πρεσβύτερος, σφόδρα τῇ χτ' σου τυραννίδι μεθύων παροινεῖ, ἀλλὰ σὺ τὰ χτ' τοῦ δεσπότη δράμα τερνθέντα παρὰ τῷ Ἰσδαίου ἐννοῶν, ὅτε καὶ ἡ γῆ αὐτῇ ἐδοῦντο καὶ ἐκρεμάσθητο φυγῆς ζητῶσα χώραν, ἵνα μὴ θεάσῃται τὸ δράμα τὸ χτ' θεῶν μὴ πολυμάχων, σαρκὸς δὲ ἀπτόμενον, φέρε γυναικῶς.

Τιμοθέῳ ἀναγνώστῃ.

Τὸ ὄφθαλμὸν ἀπὸ ὀφθαλμοῦ, καὶ ὀδὸν ἀπὸ ὀδόντος, οἱ μαχνηνομοθετοῦντες τοῖς Ἰσδαίοις παρὰ τῆς ἡμερωτάτης φύσεως, ἔχ' ἵνα ἀσὶ γινώσκωσι, καὶ πικροὶ τοῖς ἀδικούσιν, ὡς τομίξοι μανιχαῖοι, ἀφ' οἷον τῷ παλαιᾷ διαθήκῃ, ἀλλ' ἵνα τῷ δεῖν τῆς πατρὸς ἀδρῶσιν, ἀπέχονται τῆς πολυμῆς. εἰ καὶ δίκην καὶ ἐύλογον καὶ ἀκόλυστον ἔστιν ἀλλ' ἡ θεία γαληνότης εἰς ἡμερότητα βλέπουσα, καὶ εἰς ἀγαθότητα ὁρῶσα, καὶ τοὺς ἀνθρώπους εἰς ταύτῃ ἀλῶφουσα, ἀφ' οἷον πεθεστικῆς ἀμυνέας τὸν δρῶντα, τῷ φόβῳ τῆς πτωχείας ὡς ἀνέγειρε τὰ πλάσματα. τῷ γὰρ δρῶντος μὴ ὅτις, ἔδ' ὁ ἀμυνόμενος ἔσται. συνορέψαν οὐκ τὸ εἶδος τῆς σοφίας τῆς νομοτέας, καὶ μὴ ἐκ τῆς ὡς χείρας, ὡς ὁμῶν καὶ ἀπ' ἀνθρώπων ἀπάσας.

δωσαν· τὸ γὰρ ἐν εὐαγγελίοις εἰρημέ-
νον, Εἰς πῶς σε βλάπτει εἰς τὴν δεξιάν
σπαρῶνα, πρὸς αὐτῶν καὶ τὴν ἄλλην,
οὐκ ἔστιν ἐναντίον, ἀλλὰ μέζον, καὶ
κρείττον, καὶ τῆς ἀκροτάτης φιλοσο-
φίας ὅρος· σκέψαι γὰρ μὴ ὡς τὸ
μὴδ' ὅλως δράσαι νομοθετήται· τὸ
γὰρ ἀσμενῶς πάχειν οὐκ ἂν ἤκουσαν
αἱ μάταιαι δι' αὐτῶν ἀνθρώποι· ταῦτα
δὲ καὶ ὡς τὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν πάχειν
πεφίλοσφηνται· ὁ δὲ συγκριτικὸς χα-
ρακτήρ, οὐκ εἰς τὴν ἐναντίαν ἐξωστῆ
τάξιν τὰ συγκρινόμενα· ἀλλ' εἰς τὴν
αὐτὴν μὴ ὡς τὴν δεικνύει καὶ ἐ-
λάττωσιν· χαλὸν μὲν γὰρ τὸ μὴ δρᾶν τι
κακοῖ, κρείττον δὲ τὸ πρὸς τὴν ἀρετὴν πά-
χειν· χαλὸς ὁ γάμος, ἀλλὰ κρείττον ἡ
παρθενία· χαλὴ ἡ σελήνη, ἀλλὰ κρεί-
τον ὁ ἥλιος· ὡς ὁ αὐτὸς τῆς μὲν σελήνης
χαλῆς ὄψεως, τοῦ δὲ ἡλίου κρείττονος εἰς
ὅτιν οὐκ ἀμεινός, ἔτι καὶ παλαιᾶς καὶ
καινῆς Διαθήκης εἰς νομοθέτης, ὁ σο-
φὴς καὶ πρὸς τὸν φόβον, καὶ καταλλήλως
τοῖς κακοῖς νομοθετήσας.

Τῷ αὐτῷ. ρλδ.

Ἀρετὴ μὲν, καὶ πόποις, ἐκ καταχύνει
τὴν ὁμομίαν· καὶ δὲ σε τῷ ἀδυνα-
τῶν μὴ εἶναι· ἀλλ' ἐκείνῳ ἀφ' ἑμῶν,
τὰ εἰκότα εὐχεσθαι, ἐπεὶ καὶ Μαυρίης ὁ
ἱεροφάντης, καὶ Παῦλος ὁ θεαπέσιος,
ἐν ἐμοῖς, οὐχ ὡς ἠήτησαν, ἔτυχον·
ἀλλ' ὅτι μὴ χαλῶς ἠήτησαν, ἐδιδά-
χθησαν.

Νεμεσίω. ρλε.

Τὸ, ἄνθρωπος ἐν πῶς ὧν οὐ συνῆκε
τὸν ἀσυνεβλήτη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀ-
νθρώποις, καὶ ὁμοιόθη αὐτοῖς· ὁ κατα-
φορικῶς καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ἱερά γρα-
φὴ βητορεύσας, καὶ τὸ λογικὸν ἀσύνε-
τον γένος εἰρηκεῖ· ἀλλὰ καὶ παντ πε-

crudelem accusent. Nam quod in Evan-
geliis dictum est, Si quis te percusserit in
dextram maxillam, obuerte illi & alteram,
non cum lege illa pugnat, sed maius ac
præstantius est, summæque philosophiæ
meta. Illa etenim, ut ne quidem omnino
quispiam faceret, lege præscripta sunt:
(nam ut æquo ac libenti animo pateretur,
haudquaquam audire sustinuisent homi-
nes cruoris siti flagrantēs:) hæc autem, ut
etiam prompto animo patitur, tradita &
promulgata sunt. Porro comparationis
nota, ea, quæ comparantur, in contrariam
classẽm haudquaquam contrudit: verum
in iis, quæ eiusdem classis & ordinis sunt,
quid præstantius, quid inferius sit, osten-
dit. Etenim bonum quidem est malum
minimè perpetrare: at melius, prompto
quoque ac libenti animo perpeti. Bonum
est Matrimonium: at melior Virginitas.
Pulchra est Luna: at Sol præclarior. Quæ-
admodum igitur & pulchre Lunæ &
præstantioris Solis vnus idemque effector
est: eodem modo & veteris & noui Testa-
menti vnus atque idem est Legislatores, qui
sapienter & ad tempora accommodatè
ac consentaneè leges tulit.

Eidem. 134.

Virtus quidem moribus quoque decus
suum probro atque ignominia minimè af-
ficit. At te, ea, quæ assequi non potes, ama-
re haudquaquam oportet: verum his o-
missis, ea quæ consentanea sunt, optare.
Quandoquidem etiam ille diuinarum re-
rum interpretes Moses, ac diuinus Paulus
in nonnullis rebus ea, quæ postulabant,
haud obtinuerunt: verum quod non re-
cte postulassent, didicerunt.

Nemesio. 135.

Illud, Homo cum in honore esset, non
intellexit, comparatus est iumentis infi-
pientibus, & similis factus est illis, non
acriter & vehementer aduersus homines
declamans, genúsque ratione præditum
insectans, diuina Scriptura dixit: verum
Υ

admodum etiam parcè atque indulgenter. Nam si rem accuratè atque exactè perpẽdere velimus, non iumentis duntaxat, sed etiam truculentis feris comparari possẽ videtur. Imò etiam eas superat, qui turpiũ affectionũ ac libidinum amator est. Quòdque mirum, atque ab hominum opinione alienum est, quæque fera vni tantũ vitio seruit: at qui hominis speciem habet, omnibus vitiis in vnum congestis & cumulatis, vltra eorum temeritatem & amẽtiam progreditur. Ac ne me hyperbolicè loqui putes, res ipsas incorrupta mente perpendamus. Cũ enim quispiam vt taurus subsultat, vt asinus calcitrat, vt salacissimus equus in fœminas hinnit, vt vrsus voracitati studet, vt mulus corpus saginat, vt camelus iniuriarum memoriam retinet, vt leo irascitur, vt lupus rapit, vt scorpius ferit, vt serpens subdolanus est, improbitatis venenum vt vipera conseruat, opes denique, vel, vt rectius loquar, peccata cumulat, vt scarabeus scarabeas, quonam pacto quispiam hunc belluino animo præditum, inter homines recensere poterit, cũ mitis ac placidæ naturæ lineamenta in eo minimè perspiciat, verũ Scyllæ cuiusdam & Chimæræ, atque Hydræ (iuxta externas fabulas) fœtorem cernat? Quòd si quæras, Quidnam igitur faciendum est? illud respondeam, spirituale specillũ, hoc est, sacras scripturas in quibus & proborũ virorum historia, & salutares leges à Deo positæ continentur, perpetuò in manibus habendum esse. Hoc enim speculum non modò deformitatem ostendit: sed etiam, si velimus, in incredibilem quandam pulchritudinem immutat.

Timotheo clarissimo. 136.

Pietate, optime vir, nihil vtilius atque conducibilius. Nam ea laureatis quoque Imperatoribus sacram tectamque subditorum obedientiam seruat. Hæc igitur ante oculos propositam habens, da operam, vt imperij scapham modereris: quò tranquillum quantum in te situm erit, ij, quibus præes,

φεισμένως. εἰ γὰρ τίς ἀκρίβειαν ἔχει τὰς οὐσίας, ὡς τοῖς κτήνεσι μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀπιδάστοις θηρίοις κινδυνεύει εὐοικέναι. μᾶλλον δὲ καὶ ὑπερβάλλει τὰυτά, ὁ τῷ ἀσχετῶν παθῶν ἐραστῆς. καὶ τὸ δὴ θαυμαστὸν καὶ παράδοξον τῶν ἐστιν, ὅτι ἔχουσιν μὲν τῷ θηρίῳ ἐνὶ ἐλαττώματι δουλεύει, ὁ δὲ δοκῶν ἀνθρώπος εἶναι, πάντῃ ὁμοῦ συμφορῆσας, πορρωτέρω τῆς σκένων ἀλογίας ὁδεύει. καὶ ἵνα μὴ ὑπερβολῆς εἶναι νομίσῃς τὰ ῥήματα, αὐτὰ τὰ παράγματα ἀδεχάτως βασανίσωμεν. ὅταν γὰρ τις σκιρτῇ μὲν ὡς ταῦρος, λακτίζῃ δὲ ὡς ὄνος, χρεμετίζῃ δὲ ὅπῃ γυναιξί, ὡς ἴσως θηλυμανῆς, καὶ γαστριμαργῇ μὲν ὡς ἀρκίος, παίῃ δὲ τὸ σῶμα ὡς ἡμίονος, μνησικακῇ δὲ ὡς κέμυλος. καὶ ὀργίζῃται μὲν ὡς λέων, ἀρπάξῃ δὲ ὡς λύκος, πλήτῃ δὲ ὡς σκορπίος. καὶ ὑπουλός μὲν ὑπ' ἀρχῇ ὡς ὄφης, ἴδῃ δὲ ποιηρίας ἀφ' ἑαυτοῦ ὡς ἔχιδνα. χεῖματα δὲ, μᾶλλον δὲ ἁμαρτήματα συνάγῃ ὡς ὁ κένθαρος τίς κένθαρον. πῶς δυνήσεται τις μετὰ ἀνθρώπων τὸν θεοδόφρονα τῶτον ἀριθμεῖν, ὅς ὄντων ἐν αὐτῷ τῆς ἡμέρας φύσεως τοὺς χαρκατῆρας, ἀλλὰ σκύλλης πινὸς καὶ χιμῆρας καὶ ὕδρας, καὶ τοὺς ἔξωθεν μύθους, δυσωδίας θεῶν μύθος. εἰ δὲ φαίης, τί οὐ ποιητέον, φησαιμι, ὅτι τὸ κέτοπρον τὸ πνευματικὸν συνεχῶς μεταχρῆσθαι. φημι τὰς θείας γραφάς, ἐν αἷς καὶ τῷ ἀγαθῷ ἀνδρὶ ὅστις ἡ ἰστορία, καὶ οἱ παρὰ τῆς θεῆς πέντες σωτηριώδεις νόμοι. τὸ γὰρ τὸ κέτοπρον, εἰ δέκνυσι τίς ἀμωφία μόνον, ἀλλὰ καὶ μετατίθῃσιν, ἀνέθελμα μὲν εἰς κέλλος ἀμύχαιον.

Τιμοθέω λαμπροτάτῳ. ρλς.
Εὐσεβείας ὁ δὲν, ὡς ἀριστερὸς ἀφελιμώτερον. αὐτὴ γὰρ οὐκ εἰ καὶ τοῖς προπαύσεσιν βασιλεύσιν τὸ ὑπὸ πῆκοον. πρὸς ταύτῃ τοιγαροῦν βλέπων, εὐθυμῶς πειρῶ τὸ τῆς ἀρχῆς σκῆφος, ὅπως ἀχέματα, τό γε σὸν μέρος, οἱ ἀρχιμένοι ἀχέματα. εἰ δὲ πότους ἔχει τὸ παρὰ γ.

παράγματος, ἔχει καὶ θυμὸν δίκαιον· εἰ δὲ φάινται,
ὅτι καὶ ταῦτα φαίνοι· οὐ γὰρ οἶόν τε,
ἐπειδὴ γὰρ πολέμοιοι τὰ ἀλλήλων
οὐκ ἀνέχονται, ἀλλὰ τῶν κορυφῶν
συνήφθησαν. ὅτι γὰρ οἱ πόνοι τῶν
γένωνται, ἐπακολούθουσιν ὑπεροπῇ καὶ
αἰ θυμὸν δίκαιον.

Ερμίνω κόμητι. ρλζ.

Τὸ εὐμερεῖν τὸν πονηρὸν, καὶ τὸ ἐν
τοῖς εἰς ἄκρον χαλεποῖς γίνεσθαι τὸν
ἐπιεικῆ, καὶ τῶν εἰς λῆξιν ἡκόντων ἐ-
παίνων ἐμπλεῖα, δυστέτακτον ὅτιν ἀλη-
θῶς καὶ δυσφικτοί, καὶ τῶν τῆς ἀνθρω-
πότητος μέτρων ἐπέκειντά τε καὶ πο-
ρώτατα· τοῖς γὰρ κρίμασι τῶν ἁγίων
ρεῖν ἀναγκάσιον, καὶ ἐν τῷ βυλόμεθα
φρονεῖν ὁρθῶς, μόνον τῷ ἀκηράτῳ τῷ
τῆς οἰκονομίας τῷ γινώσκον ἀνάστατες,
τὰς τὰ ἐν χειρὶ βαδίζοντες, ἀ καὶ
μόλις τῶν ἡμετέρων εὐρίσκεσθαι φιλεῖ-
ται· ἐπειδὴ δὲ οἱ εἰδέναι καὶ τὸ ἐνδεχόμενον
ἐπαμύναι τῷ λόγῳ, ἐπιμύναμεν, ὥς
γε ἡδυμήνην, ἐν τῷ τῶν Ἑλλήνων
ἡμῶν γράφειν λόγῳ, ὅτι ἐντυχὼν εἴση
τίμῃ λύσει τῶν προβλήματός.

Ἀφροδίτῳ πρεσβυτέρῳ.

Εἰ μὴ ἀκριβῶς ἐπεπέισμην, ὅτι τὸ
λεῖπον τῇ ἡμετέρᾳ γλώττῃ ἢ σὴ ἀπε-
πλήρωσιν σύνεσις, οὐκ ἂν μοι δοκῶ, τὰ
δε χρᾶσθαι τὰ γράμματα. τί ἔστιν ὅτιν
ὁ ἡθέλησας μαθεῖν, δι' ἣν ὁ ἀποστόλος
αἰτίαν ἔφη ἐγενόμην τοῖς Ἰουδαίοις ὡς
Ἰουδαῖος, ἵνα Ἰουδαῖος κερδήσω, τοῖς ἀ-
νόμοις ὡς ἄνομος, μὴ ὡς ἄνομος θεοῦ
ἀλλ' ἔνομος Χριστοῦ, ἵνα κερδήσω ἀνό-
μους· μάλιστα μὲν ἀκριβοῦς ταῦτα
βασάνος δέεται, ὥς ἂν ἡ κεκρυμμένη
ἐν αὐτοῖς ἀλήθεια, σαφῶς ὑποπέσῃ.
συντόμως δὲ εἰρήσεται· ἐγένετο τοῖς

perstent. Quod si hoc negotium labores
habet, iucunditates etiam animique vo-
luptates habet. Quod si dixeris, Non si-
mul atque eodem tempore, respondeam,
Nec enim fieri potest. Quandoquidem
enim dum bellum gerunt, in mutuam gra-
tiam redire non sultinent, idcirco per
summitates copulantur. Nam ad quem
labores accesserint, voluptates etiam at-
que oblectamenta postea subsequuntur.

Hermينو Comiti. 137.

Quod improbus homo secunda omnia
habeat, ac contra vir probus, atque omni-
bus laudibus, quæ in hominem cadere
possunt, cumularus, in acerbissimis malis
versetur, res profecto est coniectu atque
comprehensu difficilis, atque humanæ
naturæ modulum quàm longissimè exce-
dens. Id enim diuinis iudiciis permittere
necesse est. Ac si rectè sentire velimus, soli
summæ illi atque ab omni labe alienæ mē-
ti consilij huiusce cognitione appensa, ad
ea, quæ in manibus nostris sunt (quæ etiā
vix à nobis reperiri solent) nos cōferemus.
Quoniam autem rectæ doctrinæ, quan-
tum per viros licet, opem ferre oportere
censes, in eo libro quem ad Gentiles edi-
dimus, nos quoque pro virili nostra opem
tulimus. Quem si legeris quæstionis huius-
ce solutionem intelliges.

Ἀφροδίτῳ πρεσβυτέρῳ. 138.

Nisi persuasissimum haberem, pruden-
tiam tuam, id quod linguæ meæ deerit,
suppleturam, has ut opinor, ad te literas
minimè cudissem. Quidnam igitur est,
quod tibi explicari cupis? Quam ob cau-
sam ab Apostolo dictum sit, Factus sum
Iudæis tanquam Iudæus, ut Iudæos lucrifacerem: his qui sine lege erant, tanquam
sine lege essem (cum tamen sine lege Dei
non essem, sed sub Christi lege essem) ut
eos, qui sine lege essent, lucrifacerem. Sa-
nè hæc accuratam ac diligentem exami-
nationem requirunt, quoadusque veritas,
sub iis delitescens, perspicuè eluceat. Quā
Y ij

1. Cor. 9.

paucissimis autē dicam quod sentio. Factus est Iudæis tanquam Iudæus, cum in templo purificatus est, atque sacrificiū obtulit: circumcisōque Timotheo, eum ad Iudæos magistrū misit, per circumcisionem videlicet circumcisionē abrogās atque cōtullens. Quocirca non dixit, Iudæus: verū, tanquā Iudæus. Rursū iis qui sine lege essēt, tāquā sine lege esse, cū apud Atheniēscōcionē habēs, nō à Prophetis, nec à Lege differtit, verū ab ara materiā eos admonēdi traxit: ut nimirū eos ex suismet dogmatib⁹ subigeret atque expugnaret. Eaque de causa non dixit, sine lege, sed tanquam sine lege. Illud autē, cū sine Dei lege non essem sed sub Christi lege, vel pro eodem posuit (nā in vna & eadē essentia discriminē nō est. hoc enim alio loco demonstrare cupiens, dixit, Igitur & qui māducat, Domino māducat, & gratias agit Deo) aut, si id coactū atque cōtortum esse existimas, illud ab eo indicari arbitror, quod non tantū iuxta Legis præscriptum (quæ à nonnullis Patri ascribebatur, ac propter discēntium habitum & affectionē, non autē ob Legislatōris dignitatē atque amplitudinē, paruulis potius conueniebat) vitam suam moderatus sit, verū etiā iuxta cælestē, ac numeris omnibus absolutam Christi legē: hoc est, tanquā non que lege esset, iuxta veterem legē: at etiam in lege iuxta Euangeliū: Nō extra legem: at etiam intra gratiam: Non lactis expers: at etiam solidi cibi particeps: Palæstræ non rudis & imperitus, at etiā in Olympicis certaminibus luculēter ac splēdidē versatus. Non mœchatus sum: quod lex id vetaret: at ob Euangeliū ne impudicis quidē oculis mulierē conspexi. Nō cædē perpetravi, metu deterritus: at idē amore ductus, iræ quoque imperavi. Nā ut qui veterem legem seruauerat, diuinæ legis expers non erat: sic qui nouam seruat, in Christi lege est. His porrō verbis non hac mente utebatur Apostolus, ut Patri legem, Filio Euangeliū attribueret, sed quod ad multorū suspiciōnē & iudiciū respiceret. Nā alioqui omnia, quæ Patris sūt, Filij quoque sunt: ac rursū quæ filij sunt, Patris sunt.

Ιδδαίοις ὡς Ιδδαῖος, ὅτε ἐν τῷ ἱερῷ ἡγνίστατο, καὶ ἐθύσε, καὶ ἀειτεμὼν Τιμόθεον, Ιδδαίοις πέπομφε διδάσκαλον, ἀλλὰ ἀειτομῆς τὴν ἀειτομὴν ἀναμνήσας. διὸ οὐκ εἶπεν, Ιδδαῖος, ἀλλ' ὡς Ιδδαῖος, τοῖς ἀνόμοις ὡς ἀνομος, ὅτε ἀθηναίοις δημηγορῶν. οὐκ ἀπὸ πεποιημένης, ὅτι τῷ νόμῳ διελέχθη, ἀλλ' ἀπὸ βωμοῦ τὴν παραίνεσιν ἐποίησεν, ἀπὸ τῆς οἰκείων αὐτὸς χειρὸς δογματῶν. διὸ οὐκ εἶπεν, ἀνομος, ἀλλ' ὡς ἀνομος. τὸ δὲ μὴ ὡς ἀνομος θεῷ ἀλλ' ἐνομος Χριστῷ, ἢ ὡς ἀλλόφορον εἶπεν. ὅτι γὰρ μᾶς ἐσίας, οὐκ ἐστὶ ἀλλόφορος. τὸ γὰρ ἀλλόχου δέξαι βεβλόμενος ἐφῆ, ὡς τε καὶ ὁ ἐσθίων, κυρίως ἐσθίει. καὶ εὐχαιρεῖ τῷ θεῷ, ἢ εἰ τῷ τε βεβλασμένον ἡγῆ, οἷμα τῷ το μνησθῆναι, τὸ μὴ μόνον χεῖρ τὸν νόμον πεπολιτευθῆναι τὸν τῷ πατρὶ παρὰ πινῶν ὁπιζαφόμενον, καὶ ἀλλὰ τὴν ἐξ ἐν τῇ μακαριότητι, ὅτι τὴν ἀξίαν τῆ νομοθέτου νηπίοις μάλλον ἀρμόσθητα, καὶ φοιχέωνθέντα, ἀλλὰ καὶ χεῖρ τὸν τῷ Χριστοῦ οὐράνιον καὶ τέλειον νόμον. οἷον οὐκ ἀνομος χεῖρ τὸν παλαιὸν νόμον, ἀλλὰ καὶ ἐνομος χεῖρ τὸ εὐαγγέλιον. οὐκ ἐξω τῷ νόμου, ἀλλὰ καὶ εἰσω τῆς χάριτος. οὐκ ἀπειρος τῷ γάλακτος, ἀλλὰ καὶ ἐμπειρος τῆς σερῆας τρεφῆς. οὐκ ἀμελέτης τῆς παλαίστρας, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὀλυμπίοις ἀγλάμψας. οὐκ ἐμοίχευσα ἀλλὰ τὸν νόμον, ἀλλ' ὅτε εἶδον ἀκολάτως γυναικὰ διὰ τὸ εὐαγγέλιον. οὐκ ἐφόνευσα ἀλλὰ τὸ φόβον, ἀλλὰ καὶ ὀργῆς ἐκράτησα ἀλλὰ τὸν πόθον. ὁ μὲν γὰρ τὸν παλαιὸν φυλάξας οὐκ ἦν ἀνομος θεῷ, ὁ δὲ τὸν νέον, ἔστιν ἐνομος Χριστοῦ. ταῦτα δὲ ἐλέγαν οὐκ ἀποκληρῶν τῷ μὲν πατρὶ τὸν νόμον. τῷ δὲ υἱῷ τὸ εὐαγγέλιον, ἀλλὰ πρὸς τὴν τῆς πολλῶν ὑποταγῆς δόξαν ἀφορῶν. πάντα γὰρ τὰ τῷ πατρί τῷ υἱῷ ὅτι καὶ τὰ τοῦ υἱοῦ, τοῦ πατρὸς.

Ερμῶ

Ερμogene ἐπισκόπῳ. ρλθ.

Hermogeni Episcopo. 139.

Ἡ ἀγάπη, ὃ πάντα μικρὰ πρὸς σὲ
φθγγάζει, οἷχεται, πρᾶγμα ἐπιμον
καὶ μέγα, καὶ λαμπρὸν, καὶ περὶ ὃ
μὲν πρῶτον χορὸς πρῶτον οὖσιν
ὁ δὲ σωτὴρ δεῦρ' ἐπεφοίτησε. καὶ οἱ ἄ-
πόστολοι ἐκήρυξαν τῷ οἰκίῳ αἵματι
τὰ θεωριζόμενα σφραγίσαντες. τοι-
γάρ τοι τὰ ἐαυτοῦ μόνον σκοποῦντες
τὸν κοινὸν ἐχθρὸν ἀφέντες, καὶ ἀλλήλων
ὀπλιζόμεθα. καὶ κινδυνεύει ὁ χτ' κρᾶ-
τος ἡττηθῆναι. τῇ ἡμετέρᾳ διαφύσει
νευρωθεὶς ἀναμάχεται, καὶ νικάει. πέ-
πωκε μὲν γὰρ εἰς ἀπεισκήτους θεο-
σιώνεται. ἡ δὲ ἡμετέρα ῥαθυμία καὶ ὁ
πρὸς ἀλλήλους πόλεμος νῦν τῷ πε-
πωκόπῳ, καὶ ῥά μιν γέγονε. ὡς κινδυνεύει
τόγε τῇ ῥαθυμῶν μέρος, τὸ γε-
νημένον παρὰ τοῦ σωτῆρος κα-
τόρθωμα. εἰ γὰρ καὶ πολυμήρον εἰ-
σῶν, ἀλλὰ γε ἀληθὲς ὃν λελέχεται
οἷχεται. διὸ καὶ τυχόν ἴσως τοῦτο
ὅσον ἐζήτησας μαθεῖν, ἀφ' οὗ με-
λαδὸν πρῶτον οὖσιν. τίς ὠφέλεια ἐν
τῷ αἵματι μου, ἐν τῷ καταβῆναι
με εἰς διαφθοράν; τότε εἰς τὴν
πολύφθορον τῇ ἀνθρώπων φύσιν. εἰ
γὰρ καὶ ἄλλα πινὰ μνηύει. ἡ γὰρ ἡ-
ρώδης μὲν γὰρ εἰς τὸν Δαβὶδ. φυσι-
κώτερον δὲ εἰς τὸν Ἀδὰμ ἐκλαμβά-
νεται. ἀλλὰ γε καὶ πρὸς τοῦτον βλέ-
πειν ἔδοξε πολλοῖς ἀγίοις τὸν σκο-
πόν. ἐγὼ μὲν γὰρ φησι τοσοῦτον κα-
τέσθαι, ὡς καὶ ἀπιστεῖσθαι παρὰ πολ-
λῶν ἀφ' οὗ πολλὴν συγκατάβα-
σιν, καὶ τὸν τύραννον ἐχειρωσάμεν, καὶ
σοῦ ὁ τῇ σφραγίδι λέγων θεός. δι-
χμοσύνη μαθεῖτε ποιεῖν οἱ εὐνοοῦ-
ντες ἡπὶ τῆς γῆς. πέπαιται γὰρ ὁ ἀ-
σεβὴς. ὑμεῖς δὲ τὸ πάσης ἐλπίδος κρεῖτ-
τον κατόρθωμα, καὶ τὸ ὑπερφύει, καὶ
παντὸς ἐπέκεινα θαύματος τρέπον
διὰ τῆς οἰκείας ῥαθυμίας πρῶτον οὖ-
σιν οὐδ' ὑμῶν λελέχεται ἀπολογία;

Charitas, ut acerba omnia ad te lo-
quar, perit & evanescit, res ingentis
pretij, ac præclara & splendida, & de
qua, tum Propheticus chorus vaticina-
tus est, tum Servator huc venit, ac de-
nique Apostoli conciones habuerunt,
eaque, quæ sanxerunt cruore suo con-
signarunt. Ac proinde nostris dunta-
xat commodis quisque consulentes, o-
misso hoste alij adversus alios arma in-
duimus. Ac periculum est, ne ille, qui vi-
ctus ac profligatus est, ob dissidia nostra
collecto robore, acceptam cladem sar-
ciat, victoriâque adipiscatur. Etenim
ille quidem iacet, etiamsi audacia sto-
lidè efferatur, at nostra ignavia, mu-
tuumque bellum, nervos iacenti ac ro-
bur attulerunt: ita ut, quantum qui-
dem ad nostram fœcordiam attinet, me-
tuendum sit, ne præclarum illud faci-
nus quod à Salvatore editum est (et si
enim id dictu audax est, tamen quia ve-
rum est, dicetur) prorsus pereat. Vnde
etiam hoc fortasse, quod tibi exponi cupis,
per Psalmistam prædixit, his verbis utens,
Quæ utilitas in sanguine meo, dum def-
cendo in corruptionem, hoc est ad homi-
num naturam multis corruptionibus ob-
noxiam? Et si enim alia quoque nonnulla
inducat (nam si moralem sensum spectes,
de Davide, si naturalem, de Adamo intel-
ligitur) at ad hunc quoque scopum pleris-
que sanctis viris cedere visus est. Ego enim
inquit, usque eò me demissi, ut etiam, ob
ingentem demissionem multi ad creden-
dum adduci nequeant, tyrannumque su-
begi ac prostravi. Idque Seraphinorum
spectator his verbis clamat: Discite iusti-
tiam facere, qui habitatis terram: com-
pressus est enim impius. Vos autem faci-
nus omni spe maius, excellensque atque
omnem admirationem excedens trophæum
per inertiam vestram prodidistis. Quam
igitur vobis excusatio, quæ venia, quæ mi-
sericordia relinquetur, cum hæc à vobis
vita reposcetur, quam in scripturis dunta-
X iij

Psal. 29.

Esa. 26.

xat firam perspicio, alibi autem, atque in operibus, haudquaquam.

Maroni Presbytero. 140.

Ingentem hoc omnibus admirationem mouet, quod cum ipse in sceleribus ac flagitiis solutus sis, ac neque freno pareas, nec obiurgatione castigeris, miserum tamen Zosimum, quem maximè imitaris, fannis ac dictariis incessas. Nam si non eadem, quæ ille, perpetrare, eum corrigere non autem traducere, ac maledictis infectari oportebat. Cum autem pictoribus accuratius & expressius eum in hoc imitatus sis, ea videlicet, quæ imitari minimè conueniebat. imitando consecutus, quid tu, cum ipsius duntaxat stuporem ac væcordiam euulgare putes, tu quoque stuporem in publicum effers? Nam qui hæc audiunt, utrūque qui lapidibus obruatur, dignum esse existimant, alterum nimirum ut vitiorum architectum, alterum ut discipulum: Quamobrem duorum alterum tibi faciendum est, nempe ut aut peccare desinas, aut eum, qui in iisdē, quibus tu flagitiis versatur, ne cauillis impetas. Hoc enim quauis re graui grauius est.

Theodoro Presbytero. 141.

Si dicere fas est (fas est autem vera loqui, cum quis pro virtute pugnat) periculum est, ne diuina prædicatio ab iis ipsis, qui eam tueri videntur, euertatur. Nam cum contraria iis, quæ loquuntur faciunt, multos adduxerunt, ut sermonibus, quos habent, non secus ac fabulis attendant. Quocirca operæpretium est, ut ipsi periculum, quod sibi imminet, cogitantes, nihil non agant, quo illius expertes maneant.

Paulo. 142.

Minimè quidem oportet diuinitatis naturam Iudæorum more in vnum Deum

ποῖα συζητῶμεν, τίς ἔλεος, ὅταν τῶν ἀπατηθῆναι τὸν εἶον, ὃν μόνον ἐν ταῖς γραφαῖς κείμενον ὁρῶ, ἀλλαχού δὲ, ἐπὶ τῶν ἔργων οὐδαμῶς.

Μάρωνι πρεσβυτέρῳ. ρμ.

Διὰ θαυμάζουσιν ἅπαντες, πῶς ἀφ' ἑτοῦς ὃν ἐν τοῖς πλημμελήμασι, καὶ μήτε χαλινῶ περιβόλῳ, μήτε ἐλέγχῳ σωφρονισθῆναι, Ζώσιμον τὸν δειλὸν καμῶδ' εἰς, ὃν μάλιστα ζηλοῖς. εἰ μὲν γὰρ τὰ αὐτὰ αὐτῷ μὴ διέπαρτες, διορθοῦν ἐχέην, οὐ μὴ καμῶδ' εἶναι. εἰ δὲ τῶν ζωγράφων ἀκρίβειος μιμητὴς εἰς τὸ το γέροντα, τὰ ἀζήλωτα ζηλώσας, πῶς τὴν ἐκείνου μόνον νομίζων ἐκπομπέειν ἀναληθίσαι, καὶ τὴν σαυτοῦ δημοσιεύει. οἱ γὰρ ἀκούοντες ἀμφοτέρους καταλευδιῶσι διχάζον εἶναι νομίζουσιν, τὸν μὲν ὡς ἀρχιτέκτονα τῶν χαλῶν, τὸν δὲ ὡς γνήσιον φοιτητὴν. διοὶν τοιγαροῦν βάτερον διχάζον σε ποιεῖν, ἢ πᾶσι δαῖτα ἀμαρτάνοντα, ἢ τὸν ταῦτά σοι δρῶντα, μὴ καμῶδ' εἶναι. τὸ γὰρ δεῖν ὅτι δεινότερον.

Θεοδοσίῳ πρεσβυτέρῳ. ρμα.

Εἰ γέμεις εἰπεῖν, γέμεις δὲ ἀψευδεῖν ὑπὲρ ἀληθείας ἀγωνισθῆναι. κινδυνεύει τὸ θεῖον κήρυγμα ὑπὲρ αὐτῶν τῶν δοκοῦντων αὐτῷ συνηγορεῖν ἀναπλάσθαι. πάναντία γὰρ ὡς φράζονται δρῶντες πολλὰς, ὡς μύθοις τοῖς λεγομένοις παροχρῆν ἀνέπεισαν. καὶ τοίνυν αὐτὰς ἐκνοοῦντας, ὡς ὁ κίνδυνος αὐτοῦς ὁρᾷ ἀπαντὰ περᾶσαι, ὅπως τοῦτα ἀπείρατοι ἀλαμείνωσι.

Παύλῳ. ρμβ.

Ηκιστα μὲν καὶ τὴν τῆς θεότητος φύσιν συλλάβειν Ἰσραὴλῶς, εἰς μόνον

τὸν ἕνα θεὸν καὶ πατέρα· κατενυμένον
δὲ, ὡς ἄρ' εἰς ἁγίαν καὶ ὁμοῦστον τριά-
δα. προσώπων γὰρ ποιότητι καὶ ὑ-
ποστάσει ἰδιότητι διαφέλλοντες, εἰς
ἕνα πάλιν συτελέσμενον θεόν, διὰ τὸ τῆς
ὑσίας ταύτων.

Τῷ αὐτῷ. ρμγ.

Ἀγαπή τιμὴ ἀλήθειαν τιμὴ τῆς συ-
νεκείας τῆς ψυχῆς εἰς τὸ καὶ τῆς οἰ-
κείας δογματικῆς προλήψεως μαχίσα-
σθαι ἀειεξίστασαι. ὅτι γὰρ σαφὴ καὶ
λαμπρὰν τοῖς βυλομένοις κατοπτί-
σαι τιμὴν περὶ τῆς ἁγίας τριάδος ἐννοίαν
ἔχει. ὁ λέγων γὰρ ὅτι εἰς ὅτι ὁ θεός, ὃ
πρὸς τὸν ἀριθμὸν κατέδραμε τῆς μο-
νάδος, ἀλλὰ πρὸς τὸ μυστήριον τῆς
τριάδος· καὶ ἐν τῇ παλαιᾷ διαθήκῃ
ἐγκυπτασθαι τὴν διδασκαλίαν, ὡς καὶ
φίλων καὶ τοῖς Ἰουδαῖοις ὄντα καὶ ζη-
λωτῶν, δι' ὧν ἀπολέλοιπε συγγραμ-
μάτων ἀπομαχίσασθαι τῇ οἰκείᾳ θρη-
σκείᾳ. βασανίζων γὰρ τὸ εἰς ἡμῶν
παρὰ τῷ θεῷ, ἐν εἰκότι θεοῦ ἐποίησε
τὸν ἄνθρωπον, ἡναγχαθῇ ὑπὸ τῆς
ἀληθείας καὶ ἐξεβιάσθαι, καὶ τὸν τῷ θεῷ
λόγον θεολογῆσαι. τί γὰρ εἰ καὶ δεύτε-
ρον τὸν συναΐδιον τῷ πατρὶ καὶ ἀριθ-
μῷ, καὶ ἡρώων ὄντα ἀνώτερον καλεῖ,
τῆς ἀκριβείας μὴ ἐφικνέμενος. ὁμοίως
ἐννοίαν ἔχει καὶ ἑτέρος προσώπων. καὶ
ὅτι ἐν ταῖς μόνον τῷ τοῦ ἔσχατου, ἀλ-
λὰ καὶ τὸ θεός καὶ κύριος, ἐρμηνεύσαι
πειρώμενος, τῆς βασιλικῆς αὐτῆς τριά-
δος, τὸ τῆς μὲν πάντι διαμετῆς ἐνι-
κώτερον, τῆς δὲ ὄντως μοναδικῶν ἀ-
φρονότερον· καὶ ὅπως χεῖρ κράτος εἴλη
αὐτῷ τιμὴ ψυχῆν, ὡς ἀναγχαθῆναι
τῷ τοῦ διαφύκτου καὶ εἰπεῖν, καὶ ἐν συγ-
γράμματι χαταλείψαι. δύο γὰρ ἐφη-
σεῖν εἶναι τὰς ὁρμὰς δυνάμεις, ὧν ἡ μὲν
ποιητικὴ καὶ ἐργαστικὴ, φησὶ, καλεῖ-
ται θεός. ἡ δὲ, βασιλικὴ καὶ τιμωρητι-
κὴ, κύριος. ὃ πρῶτον βαλόντων τῷ εἰπόν-
τος, Χεῖρς θεῷ δυνάμεις, καὶ θεοῦ σο-
φία· δυνάμεις ὅτι ἀνυπὶστατος, ἀλλ'

ac Patrem contrahere, verum in sanctam
atque eiusdem essentiae Trinitatem dilata-
re. Siquidem personarum qualitate atque
hypostaseon proprietate distinguentes,
per essentiae identitatem, eam rursus in
vnum Deum contrahimus.

Eidem. 143.

Veritatem admiror, quæ prudentum ac
sagacium hominum animos eò redegit, ut
etiam iis dogmatibus, quibus prius imbu-
ti fuerant, bellum indixerint. Sic enim lu-
culentam ad dilucidam, iis qui prospicere
voluit sanctæ Trinitatis notionem habuit.
Nam qui vnum Deum esse ait, non ad vni-
tatis numerum, verum ad Trinitatis my-
sterium cucurrit: cuius in veteri quoque
Testamento doctrina inspersa est: adeò ut
etiam Philo, licet alioqui Iudæus, & quidē
ingenti zelo præditus, per ea ingenij mo-
numenta quæ reliquit, cum sua religione
pugnam inierit. Illud enim quod à Deo
dictum est, perpendens, Ad imaginem *Gen. 1.*
Dei fecit hominem, à veritate ipsa com-
pulsus atque adactus est, ut Dei quoque
verbi diuinitatem assereret. Quid enim?
Etiam si cum, qui eandem cum patre æter-
nitate habet, ac tēpore omni sublimior
est, secundum vocat, (quod exactam veri-
tatis doctrinam minimè assequeretur) ta-
men alterius quoque personæ notionem
habuit. Neque id hoc duntaxat loco ipsi
contigit: verum etiā cum illa verba, Deus
& Dominus, exponere conatur, regiam
Trinitatem hoc habere dixit, ut & ea,
quæ omnino diuisioni subiciuntur, vnita-
te ac singularitate superet, & ea, quæ verè
singularia sunt, copia vincat. Atque vs-
que adeò ipsius animum veritas subegit,
ut id apertè, & dicere, & literarum monu-
mentis consignatum relinquere coactus
sit. Duas enim veras potentias esse dixit,
ex quibus ea quæ efficiens est, atque ad
beneficia danda propensa, Deus vocatur:
ea autē, quæ regia est, ac scelerum vindex,
Dominus. Quibus verbis non longè ab
eo recedit, qui dixit, Christus Dei virtus *1. Cor. 1.*

& Dei sapientia: virtus inquam non hypostasis expers, verum re ipsa & verè consistens, atque omnipotens, & hypostasium architecta, eique cuius virtus est, viribus par. Ac rursus idem author spectaculum illud quod Moses vidit, explanans, his verbis vitur: Spectaculum maximè stupendū cernit. Ac paucis interiectis: In medio autem flammæ forma quædam erat insigni pulchritudine, nulli earum rerum quæ in oculorū aspectum cadunt, similis, diuinissimum simulachrum, quouis igne splendidiùs rutilans, quod quispiam eius, qui est, imaginem esse haud abs re sibi finxisset. Quod si de imagine accuratè ac certò audire cuipiam cordi est, audiat Paulum de Christo ad hunc modum loquentem: Qui est imago Dei inuisibilis. Itaque ille quoque orthodoxā diuinitatis doctrinam attingit. Neque enim exactam ac numeris omnibus absolutam doctrinam ab eo requiras, qui omnino ob puram ac sinceram ingenij sagacitatem, & veritatem obtueri, & religionem suam oppugnare potuit. Verum illud cogita, quod diuinitatis doctrinam haudquaquam in vnam personam conclusit, quemadmodum imperiti Iudæorum magistri, anticipata quadam opinione detenti, profitentur. Nec verò ex his duntaxat, tametsi ad percellendum animum vim maximam habentibus, in hanc, ut opinor, sententiam inductus est, verum etiam ex hoc loco, Faciamus hominem ad imaginem nostram & similitudinem: & ex hoc, Pluit Dominus à Domino: & ex hoc, Vocauit Dominus in nomine Domini: & ex hoc, Dixit Dominus Domino meo: & ex hoc, In te Deus, & tu es Deus. Nam eos qui Deum millies sanctum esse dicunt, & eos qui hæc verba, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Sabaoth, peruersè interpretari audent, istud luculenter refutat, Exquisiui faciem tuam, faciem tuam Domine requiram. Ne auertas faciem tuam à me. Nisi enim is, qui his verbis usus est, sanctam Trinitatem prædicaret, superfluitatis haud immeritò accusari posset. Neque in hoc duntaxat loco

Exod. 3.

Coloss. 1.

Gen. 1.

Gen. 19.

Psal. 109.

Esa. 6.

Psal. 26.

ἐνυπόστατος, καὶ παντοδύναμος, καὶ ὑποστάσεων δημιουργός, καὶ ἰσοθέης ἐκείνῃ, ἧς δυνάμεις ἐστὶ. καὶ πάλιν ὁ φά-
λων περὶ τῆς θεότητος ἧς εἶδε Μαρίνης ἐκφραζών, φησι, θέαμα πληκτικώ-
τατον, ὅρα· εἶτα μετ' ὀλίγα, καὶ μέσση
δὲ τῷ φλόγα μορφή τις ἦν ὡς εἰκαλ-
λεσάτη τῷ ὁρατῷ ἐμπερὴς, ἧς δὲν
θεοειδέσθαι ἀγαλμα, ὥς αὐτοειδέτε-
ρον τῆ πυρὸς ἀπαράπυστα, ἣν αἱ πύ-
πετύπωσεν εἰκόνα τῆ ὄντος εἶναι. εἰ δὲ
τις περὶ τῆς εἰκόνος ἀκρίτως ἐβλέται
μαθεῖν, ἀκρίτως φράζοντος Παύλου
περὶ τῆς Χριστοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τῆ θεότη-
τος ὁρατῆς. ὁ δὲ κοῦν καὶ κείνος, θεολογίας ὁ-
ρθόδοξον ἀπὸ τῆς μὴ γὰρ δὴ τῷ ἀκρί-
βειαν ζητεῖ παρὰ τῆς διωκθέντος ὁ-
λως ἀφ' αὐτοῦ εἰλικρινῆ, καὶ κατο-
πιεῦσαι τῷ ἀλήθειαν, καὶ τῇ οἰκείᾳ
ῥησκειᾷ σπομα χέσας. ἀλλ' ἐκείνο
ἐννοεῖ, ὅτι εἰς ἐν ὡς ὁρᾷται ὁ συνέκλεισε
τῷ θεολογίᾳ, ὡς οἱ ἀπαίδευτοι τῷ
18 αἰῶνι καθιγῆται, ὡς ὁρᾷται τινὶ
κατεχόμενοι δογματίζουσιν. ὅτι ἐκ
τῶν δὲ μόνον πληκτικωτάτων ὅτι
εἰς τοσαύτῃ ὡς ὁρᾷται, ὡς ὁρᾷται
τῷ ἐννοεῖαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς, ποιήσα-
ν ἄνθρωποι κατ' εἰκόνα ἡμετέρων καὶ
κατ' ὁμοίωσιν. καὶ ἐκ τῆς, ἐβρεξε κύ-
ριος παρὰ κυρίαν. καὶ ἐκ τῆς, ἐκάλει
κύριος ἐν ὀνόματι κυρίαν. καὶ ἐκ τῆς, ἡ-
πεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου, καὶ ἐκ
δεξιῶν μου. καὶ ἐκ τῆς, ἐν σοὶ ὁ θεός, καὶ
σὺ εἶ ὁ θεός. τοὺς γὰρ λέγοντας, ὅτι κυ-
ριάν ἐστιν ἅγιος ὁ θεός, καὶ τὸ ἅγιος ἅ-
γιος ἅγιος κύριος σαβαὼθ, παρερμην-
νεύσαι τοὺς λόγους, λαμβάνοντες ἐλεγχέ-
τον, ἐξ ἐξήγησιν τὸ ὡς ὁρᾷται σου, τὸ
ὡς ὁρᾷται σου κύριε ἐξήγησιν. μὴ σπο-
φρῆναι τὸ ὡς ὁρᾷται σου ἀπ' ἐμοῦ. εἰ
μὴ γὰρ τὴν ἁγίαν τριάδα ἀνεκέρυτ-
ται, ὁ φράσας ὡς ὁρᾷται διχῶς
ἂν εἴη ἀπατηθῆναι διχῶς. ἧς μέγας δὲ
ἐν τῷ τῷ. ζῆναι γὰρ οἶμα, ὅτι σαφέ-
τερον ὁρᾷται ῥήτον. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ
ἔχον τῷ θεῷ θυσίαν ἀνέστας, καὶ σπένδους
τῷ

τῷ ὑμῖν τὰς εὐχὰς σου, καὶ ὅτι κα-
 λεσάμεν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως, καὶ ἐξε-
 λθῇ με, καὶ δοξάσῃς με. εἰ μὴ γὰρ ἡ
 πρὶς ἐνταῦθα σαφῶς ἐκηρύχτετο, ἐ-
 λθῇ ῥηθῆναι, ὅσον τῷ θεῷ θυσίαν ἀνέ-
 στῶς, καὶ δόξῃς αὐτῷ τὰς εὐχὰς σου,
 καὶ ὅτι καλεσάμεν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλί-
 ψεως σου, καὶ ἐξελεύεται σε, καὶ δοξάσῃς
 αὐτὸν ἄλλ' ὅτι μὲν οὕτως ἐρρήθη· εἴρηται
 δὲ ὡς εἴρηται· σαφῶς γὰρ, καὶ διὰ
 τοῦτον, καὶ δι' ἄλλων πολλῶν, ἀποφύ-
 γῃ μακρὸν ποιῶσι τὸν λόγον, νῦν ὡς
 λέγω τοῖς ἀκούειν δυναμένοις. κηρύτ-
 τει ἡ παλαιὰ διὰ τὴν, ὅτι ἐχ' ἐνός
 προσώπου κηρύττει δέσποτῆσαν, ἀλλὰ
 τῶν μὲν ὑποστάσεων, μίας δὲ ὁσίας,
 ἵνα καὶ Ἰουδαῖοι ἐπιλητεύσῃ τιμῇ ὡς
 ἐφ' ἐνός προσώπου ἐχ' ὑγὴ ἔννοια.
 οἱς καὶ Σαβέλλιος ἠκολούθησεν, ἵσως
 ἐκ τῆς ἀγῆς τῆς ὑπὸ τοῦ πατρὸς
 ἰσότητος, εἰς τὸ μίαν ὑπόστασιν δογ-
 ματίσαι νεωθεῖς, καὶ ἑλλήνων ἐξοστρα-
 χίσαι τιμὴν πολυθείαν ὡς Ἀρείου καὶ Εὐ-
 νόμου ἐάλασσαι εἶναι φοιτηταί, τιμὴ
 τῆς ὑποστάσεως διὰφορᾶν, εἰς τιμὴν
 ὁσίας ὡς ἀλόγως ἐλύσαντες· εἰ δὲ πῶς
 φαίνοι, διὰ τὴν μὴ σαφῶς καὶ διὰ τὴν
 ῥῆδην ἐξ ἀρχῆς ταῦτα κεκήρυκται,
 φαίνοι ὅτι μάλιστα μὲν τοῖς συνεπῶς
 ἀκούουσιν, λαμβανόμεναι αὐτὴ καὶ δό-
 δεῖς, καὶ διδασκαλία, ὡς καὶ τῷ σο-
 φῶ ἔδοξε Φίλωνι. εἰ δὲ καὶ συνεσιασ-
 μένως ἐρρήθη, ἐκείνο λογίζεσθαι χεῖρ,
 ὅτι Ἰουδαίοις τοῖς εἰς πολυθείαν ῥέπουσι
 νομοθετῆς. οὐκ ἔδοκίμασε διὰφορᾶν
 προσώπων εἶσα γὰρ εἶναι, ἵνα καὶ μὴ διὰ-
 φορᾶν φύσιν ἐν ταῖς ὑποστάσεσιν εἶναι
 δογματίσαντες, εἰς εἰδωλολατείαν
 ἐκκυλισθῶσιν. ἀλλὰ τὸ τῆς μονα-
 χίας ἐξ ἀρχῆς μαθόντες μᾶλλον καὶ
 μικρὸν τὸ τῆς ὑποστάσεως ἀναδιδά-
 ρωσι δόγμα, τὸ πάλιν εἰς ἐνότητα
 φύσεως ἀνατρέχον. ὡς εἶναι τὸ μὲν ἐνι-
 κῶς λεγόμενον τῆς ταυτότητος τῆς
 φύσεως ὡς ἀπαραχά. τὰ δὲ ὑπερβαί-
 νοντα τὸ ἐνικὸν ἀριθμὸν τῆς ὑπο-

(opus enim esse existimo ad aliud apertius
 dictum me conferre) sed etiam in isto, Im-
 mola Deo sacrificium laudis, & redde
 altissimo vota tua. Et inuoca me in die
 tribulationis: & eruam te, & honorificabis
 me. Nisi enim hinc Trinitas apertè prædi-
 caretur, dicendum erat, Immola Deo sa-
 crificium laudis, & redde ipsi vota tua. Et
 inuoca eum in die tribulationis: & eruam
 te, & honorificabis eum. Verum ad hunc
 modum minimè dictum est, sed ut supe-
 rius commemoravi. Perspicuè enim tum
 per hæc, tum per alia multa, quæ ne nimis
 longam orationem habeam, iis, qui audire
 possunt, relinquo, vetus Testamentum
 prædicat, non personæ principatum, sed
 trium personarum & vnius essentia: quod
 nimirum hac ratione & Iudæorum haud
 rectam ac sanam de vna persona sententiã
 proscindat (quorum etiam vestigiis hæret
 Sabellius ob ingentem Filij cum Patre
 æqualitatem, ad vnam personam profiten-
 dam fortasse confirmatus:)& Gentilium,
 quorum Arius & Eunomius discipuli esse
 deprehensi sunt, (ut qui personarum dis-
 crimen ad essentiam stultè atque absurdè
 traxerint) errorem, quo plures Deos co-
 lunt, submoueat. Quod si quis quærat
 quidnam causæ sit, quamobrem non aper-
 tè ac dilucidis verbis hæc principiò mini-
 mè prædicata fuerint, hoc illi responde-
 rim: primùm quidem ac maximè, iis qui
 prudenter & acutè audiunt, claram ac lu-
 cidam esse hanc demonstrationem atque
 doctrinam, quemadmodum etiam erudi-
 to viro Philoni visa est. Atque ut etiam
 demus eam obscuræ & adumbratè tradi-
 tam fuisse illud considerare operæpretiũ
 fuerit, quod quoniam Iudæis, qui ad plu-
 rium Deorum cultum propendebant, le-
 ges præscribebat, personarum discrimen
 esse minimè duxit: ut ne ipsi diuersam
 quoque in personis naturam esse profi-
 tentes in Idolorum cultum laberentur:
 verum de vnius principatus atque im-
 perij dogmate prius eruditi, personarum
 doctrinam paulatim addiscerent: sic nem-
 pe, ut quæ vnicè ac singulariter diceren-

psal. 49.

Ibidem.

tur, eandem naturam esse declararent, quæ autem singularem numerum excederent, personarum proprietatem, quæ in vnam essentiam colligeretur, indicarent. Etenim varias ac dissidentes naturas docere, Gētilitium est: vnam autem personam seu hypostasim, Iudaicum. At personas in sanctam Trinitatem dilatare, atque in vnam essentiam colligere, rectissimum ac verissimum dogma est.

Eutonio Diacono. 144.

Mat. 13. Illud, Alius centū, alius sexaginta, alius triginta, virginitatem & continentiam & matrimonium significare potest. Potest etiam rursus animæ institutionem & corporis ministerium, & pecuniarum largitionem designare. Maius enim ac præstātius est animæ salutem asserere, quam per corpus ministerium præstare, aut etiam pecunias largiri. Illud enim cum laboribus ac sudoribus efficitur: hoc autem ex rebus externis & aduentitiis præstatur.

Palladio Diacono. 145.

Ne dum per inficiationem id aucuparis, ut minimè errasse videaris, in aliud peccatum incidas (nemo enim malo malū curat, incredibilis enim cuiusdam absurditatis hoc quidem etiam apud externos ac prophanos esse cēsetur: verū per pœnitentiam allata peccato medicina in eū statum te adducas, ut non iam ampliùs pecces.

Casio Scholastico. 146.

Tu quidem pecuniarum atque opum desiderio teneri videris, & quia incurabili morbo laboras, excusationemque huius culpæ captas, Demosthenem, (qui his verbis usus sit, Opibus autem ac pecuniis opus est: ac sine iis, nihil eorum, quæ in re sunt, fieri potest) aduersus nos armis instruxisse, ut qui iuncto Oratori reluctari minimè audeamus. Ego verò, quoniam tu in multis quidem tuis verbis meritò pau-

ράσεων ιδιότητος τῆς εἰς μίαν ὁσίαν συναναγομένης. τὸ μὲν γὰρ Διὰ τὸν φύσιν ὑποτίθεσθαι, ἑλληνικόν. τὸ δὲ ἐν πρῶτον, ἡγουμένη μίαν ὑπόστασιν, Ἰσραηλινόν. τὸ δὲ πλατυνόντα εἰς τὴν ἁγίαν τριάδα τὰς ὑποστάσεις εἰς μίαν ὁσίαν συναγεῖν, ὁρθότατόν ἐστι καὶ ἀληθές, αὐτοὶ δόγμα.

Εὐτονίου Διακόνου. ρμδ.

Τὸ, ὁ μὲν ἑκατόν, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ τεράκοντα, δύναται μὲν τὴν παρθενίαν καὶ τὴν ἐγκράτειαν, καὶ τὸν τιμιον γάμον μνηνεῖν. δύναται δὲ καὶ τῆς ψυχῆς τὴν διδασκαλίαν, τῆ δὲ σώματος τὴν Διαικονίαν, τῆ δὲ χρημάτων τὴν ὀπίδοσιν δηλοῦν. μᾶλλον γὰρ ἐστὶ τὸ σώζειν ψυχὴν, τῆ Διαικονίας τὴν διακονίαν πληροῦν. ὥσπερ καὶ αὐτῆς τῆς τῆς χρημάτων χορηγίας. ἡ μὲν γὰρ μετ' ἰδρώτων καὶ πόνων γίνεται. ἡ δὲ ἐκ τῆς ἐξωθεν πρὸς ὁσίωντων πληρῶται.

Παλλαδίου Διακόνου. ρμε.

Μὴ τῇ ἀρνήσει τὸ μὴ ἐσφάλας δοκεῖν θηρώμενος εἰς ἄλλο ἐκπέσῃς πλημμέλημα. οὐδεὶς γὰρ χακῶ τὸ χακὸν ἰάται. ὑπερβολὴ γὰρ ἀποπίας τοῦτόγε, καὶ παρὰ τῆς ἐξουθίας εἶναι κέκριται. ἀλλὰ τῇ μετριοῖα τὸ πλείονος ἰασάμενος, εἰς τὸ μηκέτι ἀμαρτάνειν κατέστησεν σαυτόν.

Κασίου Χολαστικῶ. ρμς.

Αὐτὸς μὲν ὡς ὅπως χρημάτων ἐραῖν, καὶ Διὰ τὸ ἀνηκέτω νοσήματι κρατῆσθαι Σπολογίαν τε τῆ τοῦ πλείονος θηρώσεως τὸν Δημοθένην εἰρηκότα, δὲ δὲ χρημάτων, καὶ αὐτοῦ τῶν οὐδὲν ἐστὶ γενέσθαι τῆς δέοντων ἐφωπλίσκειν. ὡς ἀντιπεῖν οὐ πολὺ σὺν ἀμάχωρήτορ. ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ σὺ μὲν τοῖς πολλοῖς λόγος εἰκότως ὀλίγος, τῆ δὲ ῥήτορος πολὺς, ἅτε ἐν τῷ πικρῷ

πικρῶ τε, καὶ δεινῶ, καὶ παθητικῶ, καὶ
 ἐναγωνίῳ, καὶ πολὺ τὸ ἐξηλλαγμένον
 ἔχοντα κατὰ τὰς νοήσεις, καὶ τὰς λέξεις
 ἀπαντας ὑπερβαλλομένους, ἡ δὲ αἴσθησις
 ἐροίμην, πότερον ὥς δεινὸν ῥήτορα τῷ
 τοι ἡμῖν ἐπετείχισας. καὶ δυνάμειον
 τέχνη τ' ἀληθὲς βιάσασθαι, ἢ ὥς ἀξιό-
 πιστον μάρτυρα. εἰ μὲν γὰρ ὥς δεινὸν
 ῥήτορα, καὶ δυνάμειον τίω ἀρχότη-
 τα τῷ σοῦ πάθος κοσμήσαι, οὐκ αἰσώ-
 τῳ ὡς χαρῆσαι μὲν εἰ καὶ αἰδομένθα
 τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ τίω ἀληθεῖαι αὐτῷ
 περὶ μὴ (αἰδοῦν). εἰ δὲ ὥς ἀξιόπιστον
 μάρτυρα, ἡμεῖς μὲν ἔδεν δυσχερὲς ἐ-
 ρῶμεν. ἄλλοι γὰρ ἴσως αὐτὸν ὡς χα-
 γράφουσιν, ὥς τέχνη λόγων τ' ἀλη-
 θὲς ἀμαυρῆσαι περὶ μὲν, καὶ ὡς τὸ
 οὐδὲ εἰς μαρτυρίαν περὶ φέρεσθαι δι-
 χαίον ὄντα. τοὺς δὲ τὰν ἀντία αὐτῷ καὶ
 φράσαι, καὶ πράξαι, ἀπαρα-
 τέως, τῇ τῇ ἐντυγχάνοντων
 κείνῳ ὅτι περὶ αὐτοῦ τίω ψῆφοι, τοσοῦ-
 τον αὐθαδείας ἐαυτοὺς πόρρω εἶναι πεί-
 θόμεθα. οὐκοῦν ἐπειδὴ Ἕλληναί τε ὄντα,
 καὶ τὰ Ἕλληνας περὶ βέοντα, καὶ οὐκ
 τῇ σὺν σε χειρώσασθαι, ἀπὸ τῆς
 τῷ ἀμάχα ῥήτορι, τίω τῷ Ἰσοκράτους
 ἀληθεῖς αὐτῷ καὶ σοφῶς αὐτῷ παραίτε-
 σιν, τίω φάσκουσιν, πλὴν τὸς δὲ χα-
 κίας μᾶλλον ἢ κελοχαγαθίας ὑπερέ-
 της εἶναι, ἐξ ὧς αἰ μὲν τῇ βραθυμίᾳ πα-
 ρασκευάζων, ὅτι δὲ τὰς ἡδονὰς τῶς
 νέας ὡς χαλῶν. ἔτος γὰρ παρ' ἐμοὶ
 καὶ τῇ ἐνδοξότερός ἐστιν οὐκ αἶψα, ὅς δει-
 νότητι. ἐν ταύτῃ γὰρ οὐκ αἶψα καὶ τῇ,
 ἀλλὰ τίω ἀληθεῖαι ἐξετάζοντι. αὐτῇ
 γὰρ παλαιῶν τῆς δεινότητος τοῖς ἐχέ-
 φροσι περὶ μάλιστα. εἰ δὲ ἐφ' ἀμύλλῃ
 ποῖν εἶναι δοξοῖται, ὅς φιλονεικίαν
 ἀλλὰ δευτέρῳ πάντας τῶς ἐνδοξῶς
 ἀνθρώπους τῷ Ἰσοκράτει συναδόντας.
 καὶ τῶν τῶν τὸ παλαιὸν ἔθος περὶ
 κτεῖν. ἔθος γὰρ ἐν παλαιῶν μετὰ τίω
 συνεσίαισι, ἀπὸ τῆς λύρας, καὶ ἀδῶν.
 ἀπὸ πολλοῖς, ὅς πλὴν τε. καὶ μήτε ἐν γῇ
 φαιάς, μήτε ἐν θαλάσσῃ. εἰ δὲ καὶ

cus & exiguus es, in Oratoris autem il-
 lius multus atque ingens (si quidem ille in
 graui & amarulento, & commoto ac pu-
 gnaci dicendi genere, atque, tum quantū
 ad sensus: tum quantum ad dictiones atti-
 net, plurimum ad aliis dissidenti, omnes
 à tergo relinquit) lubens ex te scisciter,
 huncne ut disertum Oratorem, quique ar-
 tis præstantia vim veritati afferre queat,
 nobis obieceris, an potius ut idoneum te-
 stem cui fides habeatur? Si enim ut disertū
 Oratorem quique affectus tui turpitudi-
 nem verbis exornare possit, ei certè (tame-
 si alioqui hominem veneremur) minimè
 cedemus, verum antiquiorem eo veritatē
 habebimus. Si autem ut fide dignum te-
 stem, nos quidē nihil molesti atque acer-
 bi dicimus (alij enim fortasse ipsum, ut
 orationis artificio verum obscurare conā-
 tem, ac propterea ne dignum quidem qui
 in testimonium proferatur, repudiarint)
 verum iis qui contraria ipsi, & dixerint, &
 fecerint, in aciem contrā eductis, Lectorū
 iudicio calculum permittemus. Usquea-
 deo videlicet nos ab arrogantia & contu-
 macia remotos esse confidimus. Quoniā
 igitur te, ut Gentilem, ac Gentilium dog-
 mata profitentem ex tuis libris subigere
 oportet aduersus inuictum Oratorem op-
 ponenda nobis est verissima & sapientissi-
 ma Isocratis admonitio, quæ est huiusmo-
 di: Diuitiæ autem vitij potius quàm pro-
 bitatis ac virtutis ministræ sunt: ut quæ
 licentiam quidem inertiae afferant, iuue-
 nes autem ad voluptates cohortentur. Hic
 enim, meo quidem iudicio præclarior illo
 est, non quidem eloquentia (nam ille hac
 superior est) verum si quis veritatem ex-
 pendat, hæc enim ubique apud cordatos
 viros eloquentiæ laudi antefertur. Quod
 si pares inter se nonnullis illi videantur,
 de hoc contentio minimè excitanda est,
 verum illud ostendendum, præclaros om-
 nes viros Isocrati assentiri. Ac primū
 quidem vetus consuetudo proferenda est.
 Apud veteres enim hoc in more positum
 erat, ut post conuiuium lyram caperent,
 illudque canerent, ὁ diuitiæ, utinam nec

in terra videamini, nec in mari. Quod si altero adhuc teste opus sit, iustus etiam Aristides testimonio erit: ut qui cum opes sibi comparare posset, paupertatem amplexus sit: adeo ut urbs Atheniensis & cum extremo vitæ die functum publico sumptu inhumaret, & ipsius filias collata dote viris collocarit. Quod si tertius quoque testis adhibendus est, calculum feret Thebanus Epaminondas, omnium illius urbis Imperatorum præstantissimus, qui cum in concionem vocaretur, eo die progredi detrectavit: quod tum ipsius vestis ablueretur, nec aliam qua indueretur, haberet. Quod si quartus quoque, sententiam etiā Crates feret, qui facultatibus omnibus suis urbis suæ Senatui cessit, dixitque, Crates Cratetem libertate donat. Quod si etiam quintus, huic sententiæ Phocio subscribet. Nam cum Alexander Macedo centum ad eum talenta misisset, ex his, quæ ea tulerat, percontatus est, ecquid causæ esset, quæ obrem ex tam multis Atheniensibus ad eum duntaxat Alexander misisset. Qui cum respondissent, hac de causa id regem fecisse, quod eum probum atque honestum virum existimaret: tum ille, Sinat igitur me talem, & esse, & videri. Atque hæc iis, qui manus tulerant, locutus, pecunias quidem remisit, ad Alexandrum autem scripsit, ut, si sibi gratificari vellet, eos, quos Sardis captivos tenebat, dimissos faceret, quod etiam ab eo factum est. Vides quæ admodum officio quoque fungi citra pecunias liceat. Quod si sextus etiam producendus est, calculum item feret Plato (principem enim iam profero, quem ne reicere quidem poteritis. (usque adeo magnum quendam & eximium virum eum esse ducitis) qui ne quis aurum & argentum possideat, interdicit. Quin Lycurgus quoque Lacedæmoniorum legislator (nam ne septimo quidem calculo deficiamus) capite sanxit, si quis nummum Lacedæmonem importasset. At si omis calculis ipsam rei naturam expendere oportet, nullum in humana vita scelus reperietur, quod non ob pecuniarum amorem

ἐτέρῃ δέῃσιν μάρτυρος, μαρτυρήσῃ καὶ Αἰσίδαδης ὁ δίκαιος, ὅς γε ὅτος, καὶ τοὶ διωάμειρος χρηματίσασθαι, τὴν πένιν ἡσάσατο, ὡς τὴν ἀθηναίων μὲν πόλιν αὐτὸν μὲν τελευτήσαντα θάψαι, τὰς δὲ θυγατέρας περικλίσασθαι ἐκδιδόναι. εἰ δὲ καὶ τρίτος, ψιφιεῖται ὁ θεσσαῖος Ἐπαμεινώνδας, ὁ πάντων τῶν ἐκείσε στρατηγῶν ὑποσημύτερος, ὅς γε εἰς ἐκκλήσιον καὶ λέμειρος παρητήσατο παρελθεῖν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ δὴ τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ πλυρόμειρον ἔπλεξε, καὶ ἔπλεον περιβέβηκεν οὐκ εἶχε. εἰ δὲ καὶ τέταρτος, ψιφιεῖται καὶ Κράτης, ὁ πᾶσαν τὴν ἰδίαν ὕσιν τῶν βουλευτηρίῳ τῆς ἐαυτοῦ πόλεως παρεχόμενος, καὶ φήσας, Κράτης Κράτητα θυγαῖον ἐλευθεροῖ. εἰ δὲ καὶ πέμπτος, ὅτι ψιφιεῖται καὶ Φωκίων. Ἀλεξάνδρῳ γὰρ τῷ μακεδόνος ἑκατὸν τάλαντα χρυσὸς αὐτῷ πεποιημένος, ἡρετο τὸς κομίσαντας, τί δὴ ποτε πολλῶν ἀθηναίων ὄντων, αὐτῷ μόνῳ Ἀλεξάνδρος πέπομφε. φησάντων δὲ, ὅτι ἡγεῖται σε χαλὸν καὶ ἀγαθόν. ἀπεκρίνατο, οὐκ οὐκ ἔγωγε με καὶ εἶναι καὶ δοκεῖν τοῖς ἄλλοις. καὶ ταῦτα τοῖς κομίσασιν εἰπόν, ἀπεπέμφατο μὲν τὰ χρήματα, Ἀλεξάνδρῳ δὲ γέγραφε, εἰ βούλοιο αὐτῷ χαρίσασθαι, ἀπολύσαι τοὺς ἐν Σάρδεσιν ἀχμαλώτους. ὅσῳ ἐκείνος πεποίηκεν. ὅρας ὅτι τὰ δέοντα γινέσθαι ἀνευ χρημάτων. εἰ δὲ καὶ ἕκτος ψιφιεῖται, ὅτι φέρεω γὰρ λοιπὸν τὸν κολοφῶνα, καὶ Πλάτων, ὃν εἰδὲ πρὸς ἀγαθὰ δύνανται, οὕτως μέγαν πᾶσι αὐτὸν ἡγήσατο καὶ θαυμάζον, ἀπαγορεύων τὸ χρυσὸν καὶ ἄργυρον κεκτῆσθαι. καὶ Λυκούργος δὲ ὁ τῶν Λακεδαιμονίων νομοθέτης. εἰδὲ γὰρ ἀπορήσομεν. ἐβδόμους ψήφους τὸν εἰσάγοντα εἰς τὴν Λακεδαίμονα νόμισμα, θανάτῳ ἀμείψασθαι ἐνομοθέτησεν. ἀλλ' εἰ χρὴ τῶν ψήφων ἀφαιδμεν αὐτὴν τὴν φύσιν τῆς πράξεως καὶ τασκέψασθαι, οὐδὲν εὐρεθήσεται ἐν τῷ βίῳ

βίῳ δεινόν, ὃ ἔστι τῶν χειμῶνων
γίνεται ἔρωτα. Ἀλλὰ τῶτον ἔχθρα, καὶ
μάχαι, καὶ πόλεμοι. Ἀλλὰ τῶτον φόνοι,
καὶ ληστεῖαι, καὶ συκοφαντίαι. Ἀλλὰ τῶ-
τον φόνοι, καὶ ληστεῖαι, καὶ συκοφαντίαι.
Ἀλλὰ τῶτον οὐ πόλεις μόνον, ἀλλὰ καὶ
ἐρημοί, καὶ ἡ οἰκουμένη, καὶ ἡ ἀοίκητος
αἰμάτων πνέει καὶ φόνων. καὶ οὐδὲ τῆς
θαλάσσης ἀπέχετο τῆς τοῦ χαλκόν.
ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς εἰσεκώμα-
σε τῆς μαλίας, τῶν πειρατῶν αὐτῶν
πολιορκούμετων, καὶ νεώτερόν πινυ λη-
στείας ἐπινοούμετων πρόπον. Ἀλλὰ τῶτον
καὶ οἱ τῆς συγγείας ἀνετρέψαντες
νόμοι, καὶ οἱ τῆς φύσεως ἐκινήθησαν
θεσμοί, καὶ τὰ τῆς ἕσσης αὐτῆς διεφθα-
ται δίκαια, ὃ γὰρ πονηρὸς ἔστος καὶ μια-
ρὸς ἔρως, ὃ καὶ τῶν ζώντων μόνον, ἀλ-
λὰ καὶ τῶν τελευτησάντων, τὰς
τῶν τυμβωρύχων ὥπλισε δεξιὰς, αἵ-
ματι δὲ τοὶ ἀπαλλαγέντες τῆς ἐνταῦ-
θα ζωῆς, τῆς ἐαυτῶν ἑωσὶ ἀπηλλά-
χθαι ἐπιβλήσας. καὶ ὅσα δ' αὖτις ἔσονται
καὶ εἴτε ἐν ἐλευθερίῳ, εἴτε ἐν δι-
καιοσύνῃ, εἴτε ἐν οἰκίᾳ, εἴτε ἐν πόλε-
σιν, ἀπὸ ταύτης τῆς ρίζης ἐλατύνον-
τα ὄψεται. ἀλλὰ τί χάμω, πᾶσαν
γὰρ τὴν νοσημάτων τῆς τῶν κακίας,
οὐδὲ πάντες ὁμοῦ συνελθόντες ἐκφρά-
σαι διωκόμενοι. εἰ δὲ οἱ τοὶ κεκτη-
μένοι δυσάλαστοι εἶναι, καὶ Ἀλλὰ τῶτον
περιμάχοντες εἶναι τοὶ πλεῖστοι, ἐγὼ
τῶν τοῦτον ἀποδείξω πειρασμοῦ. τίνα
γὰρ οὐ δέδοικεν ὁ πολὺς χρόνος, καὶ ἡ λη-
στεία, καὶ ἡ συκοφαντία, καὶ ἡ δυνάστης, ὅ-
πως καὶ τοῖς οἰκέταις αὐτῆς ὑπο-
πτεύει. καὶ τί λέγω δοκῶν ζῆν. οὐ γὰρ τῇ
τοῖς τῶν νοσημάτων κεκρατημένος, ἀλλ'
ἔστι περὶ τῆς τῆς ληστῶν κακοου-
ρίας ἀπαλλαγῆναι οἷός τε ὅστις, οὐδὲ ἴ-
σχυει ὁ θάνατος ἐν ἀσφαλείᾳ αὐτὸν
ἀφελῆσαι, ἀλλὰ καὶ νεκρὸν ὄντα καὶ
παρὲντα σιλωπῶν, οἱ τὰ τοιαῦτα κα-
κοῦργον εἰσώδοντες. ἔτι χειρὶς ἐπι-
σφαλῆς ὁ πλούσιος. οὐ γὰρ δὴ οἰκίαν
διεργάζονται μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ χειρὶ ἀναρ-

perpetretur. Ob eas odia, & pugnae, &
bella. Ob eas caedes, & latrocinia, & ca-
lumnia. Ob eas non vrbes duntaxat, sed
etiā solitudines, non solum cultæ & habi-
tatae, sed etiam incultæ ac desertæ terræ
cruore ac cædibus redolent. Ac ne à mari
quidem hoc malum abstinuit, verum illic
quoque ingenti cum furore grassatur, præ-
donibus illud obsidentibus, ac nouū quæ-
dam latrocinij modum excogitantibus.
Ob eas & cognationis ac necessitudinis
leges euerse sunt, & naturæ sanctiones
conuulsæ, atque adeò sepulturæ iura labe-
factata. Hic enim improbus ac scelestus
amor, non aduersus viuos duntaxat, sed
etiam aduersus eos qui mortem obierunt,
furum sepulchra effodientium manus ar-
mauit: quippe quæ ne eum quidem qui
ex hac vita excessit, ab insidiis suis liberum
atque immunem esse patiantur. Ac deni-
que quæcunque mala quispiam inuenire
queat, siue in conciliis, siue in iudiciis,
siue in domibus, siue in vrbibus, ex
hac radice ea pullulare conspiciet. Ve-
rùm quid laboro? Omnem enim huius
morbi malignitatem, ne si omnes quidem
mortales in vnum coierint, explicare po-
terunt. Quod si eum qui pecuniam ha-
beat, vix subigi atque expugnari posse ar-
bitraris, ac propterea rem quandam omni
contentione appetendam diuitias esse, ego
contrarium demonstrare conabor. Ec-
quem enim non pertimescit qui auro abun-
dat? An non latrones? An non calumniato-
res? An non amplos ac potentes homi-
nes? quippe cum etiam famulos ipsos sus-
pectos habeat. Et quid dicam dum viuere
videtur? (neque enim viuunt, dum huius-
modi morbo correptus tenentur) imò ne
mortuus quidem latronum improbitate
liberari potest, nec mors ipsum ab iniuria
tutum & incolumem seruare potest: sed
exanime quoque corpus ac sepultum de-
prædatur, qui huiusmodi sceleribus assue-
uerunt. Vsq; adeò periculosa res est opū
copia. Neque enim domus tantum effo-
diuntur, sed etiam libitinæ & sepulchra
effringuntur. Quidnam igitur hoc cala-

mitosius ac miserabilius fingi possit, cum ne mors quidem ipsi securitatem præbet, verum miserum illud corpus, ne vita quidem orbatum, huius vitæ calamitatibus defungi potest: quippe cum ij, qui in huiusmodi sceleribus versari solent, aduersus puluerem & terram bellum gerere festinent, & quidem multo acrius ac molestius, quam cum vitæ vsura frueretur? Nam tum, si ipsis in illius penu ingredi cōtigisset, exinanitis arculis à corpore utique manus abstinuissent, neque vsque eò in capiēdo progressi fuissent, ut corpus quoque ipsum spoliarent. Nunc verò ne ab hoc quidem sibi temperant scelestæ eorū, qui sepulchra effodiunt, manus, verum & illud continenter mouent, atque vndique conuertunt, ac cum ingenti crudelitate cōtumeliis afficiunt. Etenim, posteaquā terræ traditum est, illud, tum eiusmodi integumento, tum vestium inuolucro nudant, atque ita iacere sinunt. Quisnam igitur aded ceter & importunus hostis est, ut diuitiæ? quippe quæ & viuientium animæ exitium afferant, & mortuorum corpori contumeliā inurant, ac ne terra quidem illud occultari sinant: quod tamen in commune conceditur, & rei capitalis dānatis, & iis qui in sceleratissimis criminibus deprehensi sunt, Nam cum ab his capitis pœnam Legislatores experuerūt, nihil ultra sibi inquirendum putant: illos contra diuitiæ post mortem quoque grauissimo supplicio mulctant, ut pote quos nudos & insepultos proponant, spectaculum sanè miserum & horrendum. Itaque superuacanea est hæc oratio, quæ illud demonstrare studet, diuitias eam vim habere, ut agere admodum expugnari possint: quippe cum ne post discessum quidem è vita securitate obtineant, qui iis præditi sunt. Et tamen quis non cum mortuo in gratiam redit, sit licet barbarus, sit bellua, sit execrandus dæmon? Siquidem huiusmodi spectaculum, perquam etiam rigidum & implacabilem hominem frangere atque commouere potest. Ac propterea, cum quis mortuum conspiciat, etiam si eum terribissimum

ῥηγνυται καὶ τάφοι, πῶς ἀθλιώτερον καὶ ἐλεεινότερον τῆς γένεσός τ' αὐτοῦ, ὅταν μὴδ' ὁ θάνατος αὐτῷ τιτὸν ἀσφάλεια παρέχη, ἀλλὰ τὸ δέιλαον σῶμα ἐκείνο, μὴδὲ ζωῆς περιθὲν ἀπαλλαγῆναι, αἰδόντε βεῖ τῆς ἐν τῇ ζωῇ συμφορῶν, τῆς τὰ τοιαῦτα χειροῦργεῖν εἰσδόντων, πρὸς κόνιν καὶ γῆν ἐπειρομένην πολεμῆν. καὶ πολλῶν ἀργαλειώτερον, ἢ ἡνίκα ἐξῆ. τότε μὲν γὰρ, εἰ συνέβη, εἰς τὸ ταμιεῖον εἰσελθεῖν τὰ κισώπια κενώσαντες, τῷ σώματος αὐτοῦ ἀπέχοντο, καὶ οὐκ αὐτοῦ τὰ ἐλαβον, ὥς καὶ αὐτὸ γυμῶσαι τὸ σῶμα. νυνὶ δὲ ἐδὲ τῆς ἀπέχονται αἱ μαχαί τῆς τυμβωρύχων χεῖρες, ἀλλὰ καὶ κινῶσιν αὐτὸ συνεχρῶς, καὶ ἀειτρέφουσιν, καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἀμώτητος ἐνυβρίζουσιν. μετὰ γὰρ τὸ ἀφαισθῆναι τῇ γῇ γυμνὸν, καὶ τῆς ἐκείθεν, καὶ τῆς ἀπὸ τῆς ἱματίων ἀφαισθῆναι ποιήσαντες, ὥτως ἀφίσιν ἐρρίφθαι. τίς οὖν ὥτως ἐχρὸς ἀκέρυκτος, ὥς ὁ πλοῦτος; ζώντων μὲν καὶ τὴν ψυχὴν ἀπολλύς, τεθνεώτων δὲ καὶ τὸ σῶμα ἐνυβρίζων, καὶ μὴδὲ τῇ γῇ χρύπτειν συγχωρῶν. ὁ κοινὸν, καὶ τῆς κατεδίκων βεῖ, καὶ τῆς ἐπὶ τοῖς αἰχμητοῖς ἐαλωκότων. ἐκείνους μὲν γὰρ τῷ θανάτῳ τὴν δίκην ἀπαιτήσαντες οἱ νομοθέται, οὐδὲν περαιτέρω πολυπραγμονοῦσι. τῆς δὲ ὁ πλοῦτος καὶ μετὰ θάνατον ἀργαλειωτάτῳ ἀπαιτεῖ δίκην, γυμνοὺς προτεθεῖς καὶ ἀτάφους θέματα ἐλεεινὸν καὶ δεινόν. ὥς τε οὐδὲν ὁ λόγος ὁ ἀπεδύζων δεικνύει, ὅτι δυσχερώτερον ὁ πλοῦτος ὅπου γὰρ ἐδὲ μετὰ τὴν τελευτὴν τυγχάνουσιν ἀσφαλείας οἱ τεθνεώται ἐπένδετα, καὶ ἀνβάρετος ἢ, καὶ ὁ θνήσκων καὶ δαίμων ἀλιτῆρος. καὶ γὰρ ἡ θεὰ δεινὴ καὶ τὸν σφέδρα ἀμύλικτον ἐπικλάσσει. ἀλλὰ τοι τὸ τοῦ ὅταν τις νεκρὸν θεάσεται, καὶ ἀσπονδὸς νεκρὸς ἢ, καὶ ἀκέρυκτος πολέμιος, μετὰ τῆς ἐπιτηδείων δακρύει, οὗτος ἀπαῖες τὴν κοινὴν ἀδουῖται φύσιν, καὶ

ὅς τις παρ' αὐτῆς εἰσενεχθέντας νό-
μους· ἀλλ' ὁ χρεὺς οὐδ' ἐστὶν τυγ-
χάνει· τὴν κλάσιν τοῖς πολεμισ-
ταῖς αὐτῶν, ἀλλὰ ὅς τις ἐδὲν ἀδι-
κῆναι, τὸ τελευτῶντος ἐχθροῦς κα-
θίστησιν· εἴγε τὸν νεκρὸν γυμνοῦν σώμα,
τῷ ἄνθρωπῳ καὶ πολεμίων τυγ-
χάνει, καὶ ἡ μὲν φύσις καὶ τῆς πολε-
μίας αὐτῶν καταλλάττει τότε· ὁ δὲ
πλῆθος καὶ τοὺς ἐδὲν ἔχοντας αἰτιά-
σθαι ὁ πολέμει, καὶ μετ' ὕβρεως πολ-
λὴς τὸ σῶμα αἰκίζεται· καὶ τοιγα-
ρά ἐστιν ἐκεῖ τὰ δυνάμει ἐπισπασα-
σθαι ἔλεον· ποῖα δὲ ταῦτα αὐτὸ τὸ νέ-
κρον εἶναι, τὸ ἀκίνητον, τὸ πρὸς γῆν ὁδεύ-
ειν ὑπερβαίνει, τὸ μηδὲν παρεῖναι τὸν
κοιτῶντα· ἀλλ' ἐδὲν ὅτι καὶ μὴ τῆς
μαρτύρου καὶ ἀλιτρίεως ὁκείνης, ἀλλ'
τὴν ὅτι τῆς πολεμίας ταύτης ὅτι θυ-
μίας τυραννίδα· ὁ γὰρ δεινὸς καὶ ἀκό-
ρετος τῆς φιλοχρηματίας ἔρως, καὶ ὁ
ὅς τις τυραννὸς ἀπηνῆς καὶ ἀλάττω
παρέστηκεν αὐτοῖς, ἐγκαλεῖται τὸ
σῶμα καὶ ἀμείλικτα ὅτι τάγματα ἐ-
κείνα, καὶ θηρία αὐτοὺς κατασκευά-
σας· ὅπως ὅτι τὸν τάφον ἄγει· εἰ τοί-
νυν εἰς τοὺς πολεμίων γὰρ ἐπανα-
κτεῖν τὸν λόγον πολλοὶ καὶ ἐνδοξοὶ εἰσὶν
οἱ τὸν ἀπαγορεύσαντες· καὶ κατὰ τὸν
ἐχθρὸν καὶ πολεμίων τῆς ἀρετῆς μὴ
σπειράμενοι, τὸ, τε νόημα τὸ τῆς φι-
λοχρηματίας πᾶν ἐδείχθη αἴτιον τῆς
κακῆς· οἷτε κτησάμενοι ὃ δὲ χεῖρα-
τοι, ἐδὲν δυσάλωτοι, ἀλλὰ καὶ εὐχέ-
ρατοι πᾶσιν ὃ μόνον ζῶντες, ἀλλὰ καὶ
τελευτῶντες ἀναπεφύκασι· πέπαυστο τὸ
χάλεπτον τὸ τῶν νόηματι κεχειρωμένον,
καὶ ῥήτορα ἡμῖν ὅτι περὶ ζῶν· εἰ μὲν
γὰρ τῆς οὔτης γνώμης ἦν ἡ ψήφος, οὐ
πολὺς ἂν ἦν ἡμῖν ὁ λόγος· ὅς γὰρ νο-
σοῦσαν αὐτὴν ἀνέχεσθαι, τὰ χεῖρα ἀπα-
ρεργαζάμεθα· ἐπειδὴ δὲ τὸν ῥήτορα
ἡμῖν ἐφ' ὅτι πλίσσας, πᾶς ἂν εἴποιμι εὐ-
ταπεινῶς, ἡ ἀγάσας ἡμᾶς, καὶ τοὶ αἰ-
δοιμένοι τὸν ἄνδρα, πολλὰς αὐτῶν
ἀντιπλίσσας, τοὺς ἀφ' ὧν τὴν γνῶ-

& infestissimum hostem habuerit, una cum
ipsius familiaribus & necessariis colla-
chrymat. Adde omnes communem natu-
ram, legesque ab ea inuectas venerantur.
At aurum, ne hoc quidem consecutum,
pœnam iis, qui se adepti sunt, remittit: ve-
rùm eos quoque, qui nulla iniuria affecti
sunt, hominis mortui hostes reddit. siqui-
dem cadauer spoliare acerborum inimi-
corum & hostium est. Ac natura quidem
hostes quoque ipsi tum reconciliat: at di-
uitiæ, eos quoque, qui nihil habent quod
obiiciat, hostes efficiunt, ac cum ingenti
contumelia corpus excruciant. Atqui
multa illic sunt, quæ animos ad miseri-
cordiam pertrahere queant. Quænam tā-
dem hæc? Nimirum hoc ipsum, quod
mortuus est, quod motu caret, quod ad
terram ac cinerem tendit, quod nemo
præstò est, qui opem ipsi ferat. At nihil ho-
rum, ob eam tyrannidem, quam improba
hæc cupiditas parit, impuros ac nefarios
illos inflectit. Siquidem acris ille atque
inexplebilis pecuniarum amor, instar cru-
delis cuiusdam & immanis tyranni ipsis
astat, sæua illa & inhumana edicta ipsis
proponens, eosque in feras commutatos
ita demum ad sepulchrum ducit. Cum
igitur (ut ad institutum orationem nostrā
referamus) multi ac celebres viri sint, qui
diuitias prohibuerint, & tanquam cum
virtutis inimico & hoste fœdus ferire
detrectarint, cumque & avaritiæ mor-
bum malorum omnium causam esse de-
monstratum sit, & eos, qui opes adepti sint
non ægrè ac magno cum negotio, sed fa-
cilè expugnari atque opprimi posse con-
stiterit, desine quæso graui huic morbo
subiici, atque oratorem nobis tanquam
murum opponere. Etenim si iudicij tui
esset hic calculus, haud longam orationē
haberemus. Nam eum, ut incurabili mor-
bo laborantem, confestim reiecissimus.
Quandoquidem autem Oratorem in nos
armasti, (quonam pacto id honestè dicā?)
ut aduersus eum (tametsi maximo apud
nos loco ac numero sit) multos vicissim,
qui sententiam illam apertis verbis euer-

tant, armare nobis necesse esset, effecisti. Ac de hac re hactenus. Quoniam autem perquam copiosa est veritas, age iam ipsum quoque Oratorem ostendamus hoc nomine gloriantem & exultantem quiddam turpibus lucris superior sit. Quibusnam igitur verbis usus est? Nec verò quisquam vllum quæstum iis rebus, quas in Rep. gessi, aut in verbis meis adnexum esse demonstrare poterit. Ad hunc scilicet modum ipse quoque huiusce magnitudinis nomine gloriatur. Quod si dicas, cur igitur Oratorivisum est, sententiam, quæ tam facile refellatur, pronunciare? Maximè quidem illud respondeam, non à me, sed à te qui ipsum propugnatorem ipsius exigendam esse. Quod si etiam pro ipso aliquid dicere oportet (oportet autem ut opinor, ne quibusdam absente aduersario dimicare, vel potius vicisse videamur: & quia etiam alioqui tum veritatem amo, tum virum suspicio ac veneror) id, ut poterò efficiam. Hoc igitur aio, alios omnes rei ipsius natura perspecta & animaduersa, meritò diuitias, ut virtutis hostes, proscripsisse. Oratorem autem, non rem ipsam per se spectantem, sed ad necessarios belli usus oculos coniectos habentem, his verbis usum esse. Aliter enim nec arma fabricari, nec triremes construi, nec annona militibus dari, nec denique alia omnia, quibus bellum delectatur & exultat, concinnari sine pecunia poterant. Quodque hoc verum sit, ex eo constat quod alio loco ait: Ad ea negotia, quæ nunc ingruunt, nulla omnino re magis, quàm pecunia, ciuitas opus habet. Quæ cum ita sint, si ille Atheniësis, siue bene, siue malè (id enim mitto) bellum gerentibus consuluit, tu hoc ut generalem atque communem sententiam ne proferas, aut comprobes, nec eos qui ad quæstum faciendum auidi sunt beatos prædices, atque imiteris, nec defensionem iis, quæ defendi nequeunt, compares, nec Oratorem ut væcordem, qui que facile refellatur, insecteris. Nam si quispian disertum hunc & eloquentem Oratorem exagitare velit (dicam enim hoc

μὴν ἐκείνην ἀνατρέποντας· καὶ ταῦτα μὲν εἰς τοσούτον· ἐπειδὴ δὲ τῆς ἀληθείας ἡ περὶ αὐτὴν πολλή, φέρε δὴ καὶ αὐτὸν τὸν ῥήτορα ὑποδείξωμεν, στυμνυόμενον καὶ ἐναβρυόμενον, ὅτι τῶ ἀρχῶν λημμάτων κρείττων εἶναι· ἢ τοίτῳ ἔφη, καὶ ὁ δὲ εἰς αὐτὸν ἔχει λῆμμα πρὸς οἷς ἐγὼ πεπολίτευμαι καὶ λέγω, δείξαι πρὸς ἡμετέριον ἔτα καὶ αὐτὸς ἐγκαλλωπίζεται τῇ μεγαλοψυχίᾳ ταύτῃ· εἰ δὲ φαίης, ἢ οὐκ ἔδοξε τῷ ῥήτορι, οὕτω ραδίως ἐλεγχόμενῃν ὑποφίνασθαι γνώμην· ὑποκρινάμεν, ὅτι μάλιστα μὲν οὐ καὶ γὰρ, αὐτὸς δὲ ὑπεύθυνος εἰς ὃ τῶτον πρὸς ἡμετέριον ἔτα αὐτοῦ ὑπολογία· εἰ δὲ καὶ ὑπολογίσασθαι ἤρην, ἤρην δὲ, ὡς οἶμαι, ἵνα μὴ πῶς δόξωμεν ἐρήμην ἀγωνίζεσθαι, μᾶλλον δὲ ἐρήμην νενικηκέναι, ἄλλως τε, ἐπειδὴ καὶ φιλῶ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἀδούμεν τὸν ἀνδρα τῦτο, ὡς ἂν δυναμὴν ποιήσω. φημὶ τοίνυν, ὅτι οἱ μὲν ἄλλοι πάντες αὐτὸν τῷ πράγματι τὴν φύσιν καταμαθόντες, εὐκρίτως ἀπεκήρυξαν τὸν πλούτον, ὡς τῆς ἀρετῆς ὄντα πολέμιον· ὁ δὲ ῥήτωρ οὐκ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ ἑαυτὸ σκοπῶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἡμετέραν τῶ πολέμου ἐλπίαν, τῷ ἔφην· ἄλλως γὰρ οὐχ οἷόν τε ἦν ὅπλα χαλκεῦσαι, καὶ τελερεῖς ποιήσασθαι, καὶ γραπῶταίσι σιτηρέσιον δύναι, καὶ τὰ ἄλλα οἷς χαίρει ὁ πόλεμος, καὶ οἷς ἀγάλλεται, κατασκευάσαι χρημάτων ἀνευ· καὶ ὅτι τῷ ἔστιν ἀληθές, ἐτέρωσεν φησὶν, ὁ δὲ τῶ πάντων ἔπος, ὡς χρημάτων δὲ τῇ πόλει πρὸς τὰ νῦν ὀπιόντα πρᾶγματα· μὴ τοίνυν εἰ ἀθηναίοις, εἴτε εὖ ἢ μὴ χαλῶς, ἐγὼ γὰρ τοῦτο, πολέμοισι συνεβέλευσε· σὺ ὡς γενικὴν καὶ κοινὴν γνώμην πρὸς φέρε, μὴ δὲ ὑποδέχῃ, μὴ δὲ ζηλῇ τὴν χρηματίζομένην, μὴ δὲ ὑπολογίαν τοῖς ἀναπολογήτοις παρέξῃ, μὴ δὲ ἑωπὸν εἰνέθελαιμι, τὸν ῥήτορα ἀφίσυρε ὡς ἀνόητον, καὶ ραδίως ἐλεγχόμενον· εἰ γὰρ πῶς ἐθέλοι τῷ δεινῷ τούτῳ

τὴν τῶν ῥητόρων καταδραμεῖν· εἰρήσεται
 γὰρ καὶ τὸ μετὰ τὴν ὑπὸ αὐτῶν
 ἀπολογία· δεινὸς γὰρ, ὡς ἔφη, ἐρῶ
 τῆς ἀληθείας· φησὶ, ὅτι, ὡς ῥητῶν ἀρι-
 στε, θαυμάζω, πῶς εἰς τὸναντίον πολ-
 λάκις περὶ τῶν ἐννοημάτων
 καὶ τῶν παῖσιν τοῖς ἀκούοντάς, μηδὲν ἐ-
 περον παρρησίᾳ, καὶ πηγῇ, καὶ ἀρχῇ
 καὶ ὅροις πάσης δεινότητος τοῖς μετὰ
 σὲ ἀνθρώποις γεγενημένος· οὐ συνεί-
 δες τῶν δὲ μέλλω λέγειν· ἐξῆν γὰρ
 ἀσφαλίσασθαι σε τὴν γνώμην, καὶ εἰ-
 πεῖν, δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἀνευ τού-
 τω ἔδει γενέσθαι τῶν ὀφειλόντων
 γενέσθαι ἐν πολέμῳ· ἀλλ' ἵσως ἀπεκρί-
 νατο ἄν, εἴ γε περὶ τῶν, ὅτι ἡ ὑπόθεσις
 τοῦ λόγου· καὶ πᾶσα ἡ σύμφορος,
 τοῦτο δηλοῖ· ἀλλ' ὡς σφέ, πάλιν ἂν
 εἶπε περὶ αὐτῶν, εὐ μὲν λέγεις· τοῦτο
 γὰρ καὶ ὁ τὸν ἀγῶνα τοῦτον ἀναδείξας
 μένος περὶ τῆς οἷας ἀπολογίας ἔφη· ὅ-
 πως ἔδειν περὶ φιλονεικίαν εἰλέπων
 ἐφ' ἡγήσατο· καὶ πείθομαι, καὶ σὲ ἀλη-
 θεῖν καὶ κεῖνοι· ἐπειδὴ δὲ πινες ἀ-
 παίδευτοι, ὡς καὶ ἔτος, ὁ τὸν ἀ-
 γῶνα τοῦτον ἐκτεταμένους, μήτε τὰς
 ὑποθέσεις καταμαρτυροῦντες, μήτε
 τὴν σύμφορον ἀπαγγέλλοντες, αὐ-
 τὰ καὶ ἑαυτὰ· βέλοισι τῆς τῶν
 παρρησίᾳ, ἢ ἐπιμνήμων, ἀκολυ-
 θίας ἀποπῶντες, καὶ ἑαυτοὺς καὶ ἐπεί-
 ρες φενακίζουσιν· ἐξῆν σε ἀσφαλί-
 σασθαι τὸν λόγον· οὕτως γὰρ εἰρη-
 μένος τοὺς μὲν εὐχρεῖς καὶ ἀμαθῆς
 εἰς φιλοχρηματίαν ἀλείφει, καὶ μυ-
 εῖων ἐμπίπλησι χάκων· τοὺς δὲ πε-
 παίδευμένους, καὶ σοφοὺς εἰς ἀπλοχίαν
 καὶ ἀκρίαν ἐγείρει· τί γὰρ εἰπεῖν δύ-
 νανται· τί φησὶν Δημόκριτος; ἔδειν
 ὅτι τῶν δεινῶν ἀνευ χρημάτων γε-
 νέσθαι; οὐ προσωπὴν ὅτι εἰζασθαι;
 οὐκ ἀνδρίαν; οὐ δοξασιώην; οὐ φρο-
 νησιν; οὐ φιλοσοφίαν; οὐκ ἀγαθότη-
 τα· ταῦτα γὰρ καὶ ἀρέποντα καὶ δέ-
 οντα, ἀντὶς κυρίως κελεύσεις· ναί,
 φησὶ· τί οὖν ὅτιν ὅτιν ἔφη τῶν ὀφει-

quoque post ipsius purgationem. acris
 enim, ut iam dixi, veritatis amor est.) his
 verbis utetur: ὁ cunctorum Oratorum
 præstantissime, miror quonam pacto ar-
 gumenta plerumque in contrarium inuer-
 tens, nec quicquam aliud eo prius atque
 antiquius habens, quàm ut auditoribus id
 quod cupis persuadeas, tametsi eloquentiæ
 omnis & fons, & origo, & regula poster-
 ris extiteris, illud tamen, quod dicturus
 sum, minimè animaduertisti. Sententiam
 enim munire oportebat, ac sic loqui: Pe-
 cuniis autem opus est, ac sine iis, nihil ea-
 rum rerum, quæ in bello fieri debent, effi-
 ci potest. At respondisset fortasse, si super-
 stes esset: Orationis argumentum totum-
 que elocutionis corpus hoc indicare: ve-
 rum ὁ vir sapiens (rursum ad eum ille
 dixisset) probè quidem loqueris. Nā hoc
 etiam ille, qui hoc certamen suscepit, an-
 tequam pro te ipse diceret attulit (vsque-
 adeo nihil cōtendendi animo locutus est):
 atque & te, & illum vera dicere prorsus
 credo. Quoniam autem imperiti quidam,
 cuiusmodi ille est, qui hoc certamen insti-
 tuit, nec argumentum animaduertentes,
 nec verborum constructionem exponen-
 tes, ipsasque per se res ab eorum quæ ante-
 cedunt, aut subsequuntur, serie auul-
 sas, perpendere cupientes, & seipsos, &
 alios in fraudem inducunt, oportebat
 te sermonem communire. Vt enim di-
 ctus est, leues quidem & imperitos ho-
 mines ad pecuniarum studium acuit, at-
 que infinitis malis cumulat: eruditos au-
 tem & sapientes viros, inuitos etiam ac re-
 pugnantes, ad cōdicendum excitat. Quid
 enim dicere possunt? Quid ais, ὁ Demo-
 sthenes? Nihil eorū, quæ oportet, sine pe-
 cuniarum adiumento fieri potest? Non
 temperantiæ, non fortitudinis, non iusti-
 tiæ, non prudentiæ, non philosophiæ, non
 bonitatis specimen edi? Hæc enim & cō-
 gruentia, & cum officio coniuncta quis-
 piam propriè appellat. Est ita, inquit.
 Quidnam igitur est quod dixisti? Nimirū
 eorum, quæ in bello fieri debent. Ecquid
 igitur, ad eum dixeris, hoc in tua oratione

minimè posuisti? An tibi multorum inertia ignota est, quòd quæ volunt, eadem etiam confirmant? Imò verò tu hoc ipsum nos docuisti. Tuum enim est celebre illud ac verū apophthegma: Quod quisque vult, hoc etiam putat. At res persæpe haudquam ita cōparatæ sunt. Quid igitur molestiæ, imò quid non utilitatis afferebat exigua hæc additio: siquidem & te culpa & reprehensione, & alios omnes confusione atque tumultu liberasse? Si hæc quispam ad eum verba habuisset, sic opinor, & eum ipsi correctionis huiusce nomine gratiam habiturum fuisse (prudens enim vir erat) & sermonem emendaturum. Hac enim ratione nemo iam stultorum imperitiam suam Demosthenica eruditione fulcire ac roborare ausus fuisset.

λόγων γενέσθαι, εἶπον, ὅτι πολέμου. τοῦ τῆς φαιῆς ἀνὰ τὸ αὐτὸν. οὐκ ἔταξας σαφῶς ἐν τῷ σουτοῦ λόγῳ. ἢ οὐκ οἶδας τὴν τῆς πολλῶν ῥαθυμίας, ὅτι ἂν βέλονται, ταῦτα χαλκῶσι. μᾶλλον δὲ σὺ τοῦτ' ἡμᾶς ἐδίδαξας. σὺν γὰρ ὅτι τὸ αἰοῖδιμον ἐκείνο, καὶ ἀληθὲς σπόφθεγμα. ὃ γὰρ βύλεται, τῶν ἐχθρῶν καὶ οἰεταί. τὰ δὲ πράγματα πολλάκις ἔχ' ἢ τὰ πέφυκε. πὶ τοίνυν ἐλύσῃ ἡ μὲν αὐτὴ παροδὴκη; τί δ' οὐκ ὠφέλει εἶγε καὶ σὲ ἐγκλήματος καὶ τοὺς ἄλλους ἀπαντας συγχύσεως καὶ παραχρῆς ἀπὸ λήθης. εἰ ταῦτ' ἐφάσαι παρὲς αὐτὸν, καὶ χεῖν ἂν οἶμαι αὐτὸν εἶδεναι τῆς ἐπαγορῆσεως. σωετὸς γὰρ ἦν ἀνὴρ καὶ διορθάσας τὸν λόγον. ἔγω γὰρ οὐδεὶς ἀλλοιπὸν τῆς ἀσκήτων ἐτόλμησε τὴν οἰκείαν ἀπαμεινύσας ἐκ τῆς δημοδοῦν, κῆς παμεινύσεως νεύειν.

Eutonio Diacono. 147.

Εὐτοπίῳ Διακόνῳ. ρμζ.

In hac quoque vita, vir optime, optimi ac maximè regij viri (sic enim eos, qui virtutibus florēt, appellare fas est) magis viuunt, quàm maximè serviles, (sic quippe vocare par est eos, qui præposteris voluptatibus ancillantur. Probi enim ac virtute præditi omnibus rebus sublimiores sunt, non modò animi molestiam, sed etiam timores & pericula, & quasvis mutationes superantes: non nihil perpetiundo, sed quod multo maius est, ac diuinam huiusmodi vitam conspicuam facit) ingruentia etiam ea contemnendo. Contrà qui in scelerum cæno volutantur, mihi ob eos, qui hinc oriuntur, mærores, & metus, & pericula, atque infinitum perturbationum examen, ne viuere quidem videntur. Nam siue mors expectetur, etiam ante mortē præmetū moriuntur: siue cōtumelia, siue paupertas, aut aliud quoddam inopinatum mali genus, prius etiam, quàm id ipsis experiri contingat, intereunt. Si ergo hæc ita

ἔσται ταῦτα, ὃ βέλτε, οἱ ἄριστοι καὶ βασιλικώτατοι. ἔγω γὰρ χεῖν θέμις τοὺς ἀρεταῖς κομῶντας. μᾶλλον ζῶσι τῆς ἀνδραποδιστῶν. ἔγω γὰρ ὀνομάζω διχαιον τοὺς ἡδοναῖς ἀποποιῶν δουλεύοντες. οἱ μὲν γὰρ φιλάρετοι πάντων εἰσὶν ὑψηλότεροι, οὐ μὲν ἀθυμίας, ἀλλὰ καὶ φόβου, καὶ κινδύνου, καὶ μεταβολῆς ἀπάσης ἐσηκότες ἀνώτεροι. οὐ τῷ μηδὲν ὑπομύειν. ἀλλ' ὃ πολλῶ μείζον ὅτι, καὶ θείας δεικνύσι τὴν ποιανύτην ζωὴν, τῷ καὶ ὅτι πόντων αὐτῶν χαλκῶσιν. οἱ δὲ τοῖς ἀμαρτήμασιν ἐγκαλινδοῦντο, οὐδὲ ζῆν μοι δοκοῦσι. ἀλλὰ τὰς ἐξ αὐτῶν ἀθυμίας, καὶ τοὺς φόβους, καὶ τοὺς κινδύνους, καὶ τὸν μύριον τῆς παγῶν ἐσμὸν. ἂν τε γὰρ θάνατος παροδοκῇ, θνήσκουσιν καὶ παρὰ τοῦ θανάτου τῷ δέει. ἂν τε νόσος, ἂν τε ὑβρις, ἂν τε πενία, ἢ ἄλλο τι τῆς ἀδοκῆτων, καὶ παρὰ τῆς πεί-

πείρας ἀπολώλασιν. εἰ τοίνυν ταῦτ'
οὕτως ἔχει, ἔχει δὲ καὶ μὴ θέλωμεν,
τοὺς καὶ ταῦτα καλέεισε εὐκλεῶς ζών-
τας ζυλώσωμεν.

Τῷ αὐτῷ. ρμη.

Ο μὲν τῶν εὐτῶν βιέντων, ὧ θαυ-
μάσιε, λόγος, ὅρκου πιστέτερος ταῖς ἀ-
πάντων τῶν ἀκούοντων φερανοῦται ψή-
φοις. τὸ δὲ σφόδρα φιλεῖσθαι βέλεσθαι,
ἀπὸ τῆς σφόδρα φιλεῖν τίλεται. οὐκ
οὐδὲ μὲν πιστεύεσθαι βεβλήμεθα. εὐ-
βιῶμεν. εἰ δὲ ἀγαπᾶσθαι ἀγαπῶμεν.

Κασίω χολατικῷ. ρμθ.

Ἀγαν ἐκθειάσαις τιμὴν ἀνὴρ ἡραφεῖ-
σαι μοι παρὲς σὲ περὶ ἀρετῆς καὶ τοῦ
μὴ ἐρεῖν χρημάτων ὅπισθ' ἔστιν, σύμβολον
ἐξήνεγκας τῷ πεπεῖσθαι τί καλῶς ἔ-
χειν, τοῖσι οὐ φάσκεν πεπεῖσθαι.
ὥστε γὰρ ἀφύρμεν, ἀποφύρμεν,
εἰ σφρονοῦμεν, οὕτως ἀθαυμάζομεν,
αἰρούμεθα. ἀσκεῖ τοίνυν ταῦτα. εὐ-
χλαίαι γὰρ ἀθάνατον ὠδίνει.

Επιμάχῳ. ρν.

Ἐπειδὴ τί ὅτι τὸ μεγαλύνει τὰ φυ-
λακτεία, μαθεῖν ἐθέλων γέγραπας,
ἴδι' ὅτι δέλπα ἦν μικρά, ἴσω τὸν νόμον
ὠδίνοντα, ἀπὸ ἐφόρου οἱ τῶν Ἰουδαίων
καθηγνῆται, ὥστε νῦν αἱ γυναῖκες τὰ
εὐαγγέλια τὰ μικρά. ἐπειδὴ γὰρ ὁ
μὲν νομοθέτης εἰς τὸ ἔργον αὐτοὺς ἐμ-
βάλλων, καὶ τιμὴν λήθην ἐξοστράκισαν
ἐθέσπισεν. ἐξάφεις τὰ διχασμὰτα ὅτι
τῆς χειρὸς σου, τὰ τέστιν ἐξ ἀρίστης, κρε-
μάσθης. αὐτὸν δὲ τοῦ μὲν ἔργου οὐδὲνα
ἐποιουῦτο λόγον. περὶ δὲ τοὺς τελα-
μῆνας τῶν βιβλιδίων πολλὴν ἐποι-
οῦτο ἀσθένει, μέμψας ἡξιώθησαν.

Θεοφίλῳ ἀναγνώστῃ. ρνα.

Ο μακάριος Τιμόθεος ὁ σὸς ἀδελ-
φός, ἐξ ἀσθράπων ὡχλίου, πᾶν μὲν ὅσον
εἶχε ἡγήσας γῆ καταλείψας. τῇ δὲ

se habent, vt habent, etiam si nolumus, de-
mus operam, vt eos, qui, & hic, & illic præ-
clare atque cum gloria viuunt, imitemur.

Eidem. 148.

Eorum, qui rectè atque ex virtute viuunt,
sermo (vir admirande) iure iurando quouis
maiorē fidem nancisceris, audientium
omnium calculis coronatur. At vehemē-
tet amari velle, à vehementi amore profi-
ciscitur. Quamobrem si sermonibus no-
stris fidem haberi volumus, rectè viuā-
mus. Si autem diligi, diligamus.

Casio Scholastico. 149.

Quòd hanc epistolam, quam de virtute
ac non amādis pecuniis ad te nuper scripsi,
maiorē in modū admiratus es, hinc satis si-
gnididisti, te persuasum istud habere, rectū
esse his obtēperare. Quemadmodū enim
quæ vituperamus, fugimus, si sapimus: ita
contrā, ea, quæ admiramur amplectimur.
Hæc igitur cole: immortalem enim glo-
riam parturiunt.

Epimachō. 150.

Quoniā quid sibi illud velit, Magnificat
Phylacteria, vt tibi exponā, per literas à me
petiisti, illud scito, quòd perexigui quidā
libelli erāt, Legem continētes: quos quidē
Iudæorum magistri gestabāt, quemadmo-
dum etiam nunc fœminæ parua Euāgelia.
Quandoquidem enim Legislatores, vt eos
in opus iniiceret, atque obliuionē ab eis
amoliretur, illud lege lata promulgarat,
Appēdes iustificationes meas in manu tua:
ipsi autem operis quidem nullam curā ge-
rebant, at circa libellorum lora plurimum
studij adhibebant, idcirco reprehensifunt.

Theophilo Lectori. 151.

Beatus Timotheus frater tuus ex homi-
num cœtu excessit, id quidem omne quod
mortale habebat, in terra deferens, animo

Z iij

autem in cælum penetrans, atque cum diuinis ac mundo sublimioribus virtutibus, ut confido choros agitans. Quam etiam ob causam nos mœrorem eum quæ maximum accepimus, quique nos, quantumlibet pro viribus, reluctantes, penè subegit, tandem abiecimus, cum illud cogitasset, rerum humanarum finem amplissimorum ipsi bonorum initium extitisse. Neque enim vulgarem in modum vir ille huius vitæ curriculum exegit, verum strenuè ac generosè, atque ita ut ob præclara facinora ab omnibus prædicaretur, atque omni quidè laude sublimior esset, iis autem, quæ in potestatem caderent, ornaretur. Etenim re vera pudicitia ac temperantiæ delubrum erat, prudentia sedes, fortitudinis arx, iustitiæ metropolis, humanitatis penu, mansuetudinis templum, atque ut vno verbo complectar, virtutum omnium thesaurus. Sic enim omnes adeptus est, ut alius vnā quādam adipisci magni æstimasset. Etenim rerum mundo sublimiorum amore correptus, animo atque cogitatione in cælum saltabat, ac res cælestes inquirebat, terrenasque aspernabatur. Nam cum verissimam voluptatem Christianis congruentem temperantiam esse meritò censuisset, ventrem, ventrisque affeclas affectiones tyrannicum quendam in modum subegit ac superauit: sic nempe ut illi frugalitatem victusque tenuitatem indiceret, his autē ne se quidem commouere permitteret. Hincque fama ipsius gloriam vbique prædicabat: ipseque in omnium ora versabatur: atque omnes ipem habebant, fore ut si ad imperium Ecclesiasticum perueniret, splendidiore virtutis radios emitteret. Verum ut probus athleta, desiderantibus adhuc spectatoribus in cælestem aulam ad accipiendam coronam auolauit, relictā hic sepulchralis cuiusdam, monimenti instar gloria, & memoria, iisque laudibus quæ ab omnibus in eum conferuntur. Ecquis igitur huiusmodi viri laudes prædicare cupiens, rei dignitatem vel tantillum attingere queat? Ecquis eū laudare atque

ψυχὴν οὐρανοβατῆς. καὶ ταῖς θείαις καὶ ὑπερκοσμίαις ὡς πτωχὸς συγχρεῖται δυνάμεσι. διὸ καὶ ὑμεῖς τὴν λύπην, καὶ τοὶ μερίμνῃ ἔσση, καὶ εἰς τὸ δυνάτον ἀντέχοντες, χερδὸν χειρωσαμένην, παρεστραφάμεθα, ἐννοήσαντες, ὅτι ἡ τῆς ἐνθάδε τελευτῆς, ἀρχὴ τῆς μερίμνης, αὐτῷ ἐκείνῳ χαρίστηκε ἀγαθῶν. οὐ γὰρ ὡς ἔτυχεν ὁ ἀνὴρ τὸν ἐνθάδε βίον διήλυσεν. ἀλλ' ἀνδρείως, καὶ γενναίως, καὶ παρὰ πάντων ὅτι ταῖς ἀεισέεικας ἀνακηρυττόμενος, πάσης μὲν εὐφημίας κρείττων ὢν, τοῖς δὲ καὶ δυνάμει ἐπαίνους φερανέμενος ὄντως γὰρ ἦν ἀνάκτορον μὲν σωφροσύνης, ἐστὶ δὲ φρονήσεως, ἀκρόπολιν δὲ ἀνδρείας, μητρόπολιν δὲ δικαιοσύνης, καὶ ταμιεῖον μὲν φιλανθρωπίας, τέμενος δὲ ἡμερότητος. καὶ συλλήβδην εἰπεῖν πασῶν τῶν ἀρετῶν θησαυρός. ἔτι γὰρ ἐκείνῳ ἐκτίσαστο, ὡς ἂν ἕτερος μίαν πινάκην κατασκευάσει πολλὰ ἐποίησας. τῆς γὰρ ὑπερκοσμίων ἐραστὴς γενόμενος ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀθέτοις τῷ λογισμῷ καὶ τὰ ἔρᾶν ἐπολυπραγμονεῖ, καὶ τῆς ὀπιγένης ἡμέλει. ἡδονὴν γὰρ ἀληθεστάτῃ, καὶ Χριστιανοῖς ὁρεόμενος, τὴν σωφροσύνην εἰκότως ὑπεληφώς, γὰρ ἐκείνῳ μετὰ γὰρ ἑτέρας πάσας τυραννικῶς ἐκράτησεν τὴν μὲν τὴν αὐτῶν κείαν νομοθέτησας, τοῖς δὲ ἐδὲ πλεονάζουσαι συγχρησάσας, ἐν τῷ περὶ σωφροσύνης διήγγαλλεν ἡ φήμη τὸ κλέος, καὶ ἐν τοῖς ἀπάντων σεμασιν ἦν, καὶ πάντες ἡλπίσαν λαμπερότερας αὐτὸν εἰ ἀρχὴς ἐπιλάβοιτο ἐκκλησιαστικῆς πέμψας τῆς ἀρετῆς τὰς ἀκτῖνας. ἀλλ' ὡς περ ἀγαθὸς ἀθλητὴς, ποδοῦντων ἐπὶ τῆς θεαπῶν, εἰς τὰς ἔρᾶν αὐλὰς φεφνησόμενος ἀπέπλην, χαλαρείφας ἐνθάδε ὡς ὁρῶντά φιν δοξάζει καὶ μνήμην, καὶ τὴν παρὰ πάντων ἔπαυον. τίς τοι γὰρ οὐ τὸν τοῖον ἐγκωμιάσαι βελόμενος, καὶ ἐπὶ ὀλίγον τῆς ἀξίας ἐφάψοιτο; τίς ἐπαμείψασθαι θέλων ἢ κατόπιν τῆς ὑποθέσεως δόλοισι φθείει ἑαυτὸν ἀγιάσσει;

ὡς ἀνάγκη ἀμνηστῶν ἐγχειρήσας,
 τίς τὴν ἀνάγκη καὶ τὸ μελίχρον, καὶ
 τὴν πρὸς ἅπαντας μὴ, μάλιστα δὲ
 πρὸς τοὺς φιλαρέτας αἰδῶ, λόγοις
 ὅτι χειρήσας ὑπογράψαι, ἔχ' αὐτὸν
 μέμνητο, μηδὲν εὐέλκων εἰπεῖν τῆς
 ἀληθείας ἐφ' ἁμῶν. ὅπως γὰρ τὸς συ-
 νότας ἤρει, ὡς εἰς τὸν τῆς φιλίας θεσ-
 μόν, αὐτῶν νέμεσθαι τὰ παλαιά. ὑψι-
 λὸς μὲν γὰρ ἦν τῇ ἀρετῇ, ταπεινὸς δὲ
 τῷ φρονήματι, καὶ ὁρᾶς μὲν ἐν ταῖς
 ἐνοίαις, καὶ πολὺς μὲν ἐν ταῖς ἐνέργει-
 αῖς. ταχὺς δὲ ἐν ταῖς ὁμιλίαις.
 ὁ δὲ μετὰ ταῦτα βεβλόμενος οὐκ
 ἔα, τὸ τοῦ ῥήτερος, ὑπὲρ τὴν ἐλεημοσύνην
 διαφερόντως ἀγαπῶν, τὸ λαθεῖν φι-
 λανθρωπευόμενος ἐδηρᾶτο. εὐ εἰδὼς, ὅ-
 τι τοῦτο μάλιστα ὅστις ἐλεημοσύνη. εἰ
 γὰρ μέτετι δειξέως, ταῦτ' αὖτε δια-
 φανήσονται, οὐ μοι δοκοῦσι φιλανθρω-
 πεύεσθαι, ἀλλὰ τοὺς αὖ ἐν παροῦσιν
 ἐκτεταγμένους συμφερέσθαι καὶ τὸ θεῖον
 ἔργον ἀγαλασσάτω λυμμένας νο-
 σήματι. φιλάνθρωποι γὰρ καὶ ἐνέργει-
 αὶ χαλεπαῖν ποδοῦντες τοὺς, τῶν ἄλ-
 λων ἐκπομπεύειν ὅτι παρ' αὐτοῦται δι-
 σπαρτίας. ὁ δὲ αἰδῶς ἐκείνος. σπα-
 πῶν γὰρ ὅτι θύμῃ, καὶ φθονομένης ἀναγ-
 χῶν, ἐλέγχεται τὴν ἀξίαν αὐτῶν μὴ
 σώζοντας, ὅτι τῶν παρέχειν μόνον,
 ἀλλὰ καὶ τῶν λαθόντων τοῦτο δια-
 φανήσεται, τοῖς εἰς τὴν χάριν τῆς
 πενίας τυγχάνουσιν ἐδρόσιζεν. ἀλλὰ
 τί χάριν; πέλαγος ἀγαθῶν, εὐτελεῖ
 λόγῳ ἀνυμνήσαι περὶ ἁμῶν. διὸ δὲ ἐ-
 γὼ μὲν ἐν ταῦτα γένηται τὸν λόγον· αὐ-
 τὸς δὲ τῆς λύπης τῆς ἐπ' αὐτῶν πτω-
 σάμενος, τίμα τὸν ἄριστον ἐκείνον τῇ
 τιμῇ τῆς ἀρετῆς.

ornare instituens, non à tergo susceptæ
 materiæ relictus, seipsum accuset, ut
 qui rem impossibilem aggressus sit? Ecquis
 lenitatem atque comitatem, atque cum
 erga omnes, tum præsertim ad probos vi-
 ros, pudorem, sermone informare conatus
 sibi ipsi non succenscat, ut qui nihil, quod
 veritati par sit, inuenire queat? Sic enim
 eos, quibuscum versabatur capiebat, ut,
 quantum ad amicitiae leges attinebat, pri-
 mas illi omnes tribuerent. Etenim virtute
 quidē sublimis erat, at animo summissus
 & humilis: lenis in congressibus, at in ani-
 mi conceptionibus acutus: ac denique &
 in beneficiis dandis largus & prolixus, &
 in cohortationibus atque cōsolationibus
 promptus ac celer. Quod autem me finē
 scribendi facere cupientem non finit, hoc
 dicendum est, nimirum quod cum elee-
 mosynam singulari quodam amore com-
 plecteretur, id tamen studiosè captabat,
 ut obscura & incognita esset ea benigni-
 tas: quod exploratum haberet, eleemosy-
 nam in hoc maximè sitam esse. Nam si
 ostentationis particeps est, ij, qui ea fun-
 guntur, non mihi benignitatem exhibere,
 verum eorum, qui beneficio afficiuntur,
 calamitates exaggerare videntur, diuinū
 opus molestissimo morbo labefactare. Nā
 dum humani ac liberales vocari cupiunt,
 aliorum miseras euulgare minimè detre-
 ctant. At clarus ille vir (nec enim tacere
 fas est, & item loquendo necesse est illud
 conspicuum fieri, me meritam ipsius lau-
 dem minimè consequi) non modò lar-
 giendo, sed etiam occultè id faciendo,
 eos, qui in paupertatis fornace versaban-
 tur, velut rore quodam perfusos recreabat
 Verum quid me ipsum fatigo, dum bono-
 rum pelagus tenui ac vili oratione prædi-
 care conor? Quocirca hic quidem ego
 sermoni finem imponam: tu verò com-
 pressa ea molestitia, quam ipsius causa su-
 scipisti, per virtutis cultum præstantissimū
 illum virum honore affice.

Hermogeni Episcopo. 152.

Per summam curam ac diligētiā graf-
ferur vulnerum animi curatio. Nam quæ
cicatricem præmaturè duxerunt, plerun-
que aperiri ac recrudescere consueverūt.

Martiniano, Zosimo, Maroni, Eu-
stachio. 153.

Congressus mecum vir quidam præcla-
rus, atque & nobilitate, & moribus ornatus
cum lachrymis mihi exposuit, quosdam,
quibus virtus haud parvæ curæ est, in pri-
uato confessu hæc de vobis verba habuif-
se: Quid turpius ac tacendorum vitiorū
isti clam perpetrant, verebuntur, qui cum
tam perspicuè immodesti ac petulantes
sint, non erubescunt? Quid obscuriorum
scelerum non admiserint, qui etiam de
manifestis gloriantur? Quonam pacto cō-
filiis vllis castigari ac meliores effici queāt,
qui etiam prudentes viros irridunt? Quo-
nam pacto reprehensi sceleribus suis sinē
imponant, qui etiam reprehendentibus
obtreant, eosque maledictis lacerant? Quonam
pacto diuina oracula vereantur, qui eas fabulas
etiam & figmenta esse du-
cunt? Quonam pacto iudicium pertime-
scant, qui per opera sua ne illud quidem
esse proclamant? Quonam pacto Christi
verbis obtemperabunt, qui per ea, quæ
perpetrant Epicurum prædicant? Equidē
ipse his auditis, magno animi dolore affe-
ctus sum: vos autem æquum fuerit ratio-
nem inire, qua hanc infectionem obli-
teretis. Obliterabitis autem, si ad melio-
rem mentem redieritis. Redibitis autem,
si Scripturas sacras veras esse credideritis.
Credetis autem si continenter ipsis frua-
mini. Fruamini autem, si earum mentem
intellexeritis. Intellegitis autem, si assiduā
cum viris diuina sapientia præditis cōsue-
tudinem habueritis. Habebitis autem, si
vitium fugeritis, fugietis autem si pœnas
ipsi impendentes timueritis. Timebitis au-
tem, si Deum esse credideritis. Credetis
autem, si è tanto furore emerferitis, Emer-

Ερμολόγει ὁπισκόπῳ. ριζ.

Διὰ πάσης ἀκρεβείας χωρεῖται τῇ
ψυχῶν τραυμάτων ἡ θεραπεία. τὰ
γὰρ ὕψλα, ὡς τὰ πολλὰ, ἀνατομῶ-
νται φιλεῖ.

Μαρπινιανῶ, Ζωσίμῳ, Μάρωνι,
Εὐσταθίῳ. ριγ.

Εντυχόν μοι πρὸς τῇ λόγῳ καὶ μὴ-
μνῇ ἀξίων ἀνδρῶν, καὶ εὐγενείᾳ, καὶ
τρόποις κακοσμημάτων, μετὰ δακρύων
ἀπήγγελλεν, ὡς συνεδρεύοντες πινὲς
καθ' ἑαυτοὺς, οἷς ἀρετῆς ὁ μικρὸς λό-
γος, ποιῶντα πινὰ περὶ ὑμῶν ἔφασκεν.
τί τῷ ἀπορήτων, καὶ ἀνθρώπων παῶν
ὁκνήσουσιν ἔτοι ἀφ' ἀρετῆς λα-
θάνοντες, οἷγε παρφαίως ἔτας ἀχι-
μονοῦντες οὐκ ἐρυθριῶσι. τί δὲ οὐκ
ἂν ποιήσαιεν τῷ ἀφαιῶν χακῶν, οἷγε
ἐπὶ τοῖς παρὰ δόλοισι καὶ ἀναβρυόνται
πῶς δὲ ὑποβολῆς σωφρονισμοῦ, οἷγε
καὶ τοὺς σωφρονοῦντας γελῶσι; πῶς δὲ
ἐλεγχόμενοι παύσονται, οἷγε τοὺς ἐ-
λέγχοντες ἀφαιῶσι; πῶς δὲ τῶν
θεῶν χρησμοὺς ἀνδραδύειν, οἷγε καὶ μύ-
θους αὐτοὺς νομίζουσιν; πῶς δὲ κείνοι
φοβηθεῖεν, οἷγε μηδὲ εἶναι ταῦτ' αὐτῶν ἀφ' ἑ-
τῶν ἐργῶν κηρύττειν; πῶς δὲ τῷ Χρι-
στῷ ἀπεισονται, οἷγε Εὐκλείδου, δὲ ὡς
δρῶσιν, ἀνακηρύττειν; ἐγὼ μὲν οὐδὲ
ταῦτα ἀκούσας, λίαν ἐπλήγην τὴν
ψυχὴν. ὑμεῖς δὲ σκοπεῖν δίχκοι ἂν εἴ-
ητε, ὅπως ταῦτ' ἐξαλείψετε τὴν
καμωδίαν. ἐξαλείψεται δὲ, εἰ γνωσι-
μαχίσητε. γνωσιμαχίσητε δὲ, εἰ πει-
σθεῖητε ἀληθεῖς εἶναι τὰς ἱερὰς γρα-
φάς. πεισθεῖητε δὲ, εἰ συνεχῶς αὐτῶν
ἀπολαύσητε. ἀπολαύσητε δὲ, εἰ τὸν
νοῦν αὐτῶν μάθοιτε. μάθοιτε δὲ, εἰ
τοῖς χτ' θεῶν σοφοῖς παρσεδρεύσητε.
παρσεδρεύσητε δὲ, εἰ χακίαν φύρητε.
φύξεσθε δὲ, εἰ τὰς τιμωρίας τὰς ἐπιρ-
τημίας αὐτῶν φοβηθεῖητε. φοβηθεῖητε
δὲ, εἰ τὸ θεῖον εἶναι πιστεύετε. πιστεύ-
ετε

στετε δὲ, εἰ ἐκ τῆς τοσαύτης ματίας ἀνε-
γχοίτε. ἀνεγχοίτε δὲ, εἰ τοὺς ἀνε-
νεγκόντας ζηλώσετε. Ζηλώσετε δὲ, εἰ
ἀρετῆς ἀντιλάβοιθε. ἀντιλάβοιθε
δὲ, εἰ βασιλείας ἐραοίητε. ἐραοίη-
τε δὲ, εἰ τὰ βλεπόμενα, πρὸς χρο-
νὸν εἶναι νομίζετε. νομίζετε δὲ, εἰ τὸν ὁ-
ρατὸν αὐτῶν καταμάθοιτε. μαθήσεσθε
δὲ, εἰ τὸ ὁπικρον αὐτῶν θεωρήσετε.
θεωρήσετε δὲ, εἰ ἀδεχάτοις ὀφθαλμοῖς
θεάσασθε. θεάσασθε δὲ, εἰ τῶν οὐρανίων
ἀντιέξεσθε. ἀντιέξεσθε δὲ, εἰ τὸν τῆς ψυ-
χῆς ὀφθαλμὸν διορατικώτερον κατα-
σκευάσετε. κατασκευάσειτε δὲ, εἰ πρὸς
τὸ θεῖον συνελθὼς ἀποβλέψωιν ἐδίδοτε.

Ὡφελίω χολαστικῶ. ρνδ.

Τὸ σαφὲς τῶ σπινθὴ κεκραμένον, οὐκ
ἀσαφὲς τῶ ἀκρωμένῳ, τὸ λεγόμενον,
κατασκευάζει.

Θεογιώτῳ πρεσβυτέρῳ. ρνε.

Ὁ αὐδῆμος, καὶ πάσης εὐφημίας ἀ-
ξιος Τιμόθεος ὁ ἀναγνώστης, ὅπως ὁρ-
θῶς ἐβίωσεν, ὡς μηδένα διωκῆναι εἰ-
πὼν, ὅτι ἐθαυμάζετο μὲν, οὐκ ἦγαπα-
το δὲ τὸ μὲν γὰρ τῶ τῆς ἀρετῆς ἐρᾶν.
τὸ δὲ τῶ τὰ φορτικώτερα φεύγειν, ἐξ
ἴσης ἐκαρπύτο, ὅς γε καὶ ἀπὸ τῆς
γνώμης κόσμου, τῶ μὲν ἡλικιωτῶν
πρεσβύτερος, τῶ δὲ πρεσβυτέρων ἡ-
λικιώτης ἐδόκει. τὸς μὲν γὰρ θετεῖν, οἷός
τε ὢν, τοὺς δὲ οὐδὲν ἐν διδούς ἐφ' ὅτῳ
διορθώσονται.

Ησυχίῳ λαμπαρῳ. ρνς.

Οἰκίαν μὲν ἀφ' αὐτῆς καὶ θαύματα
κρείττονα φασίσι κατασκευάσαι, τῆς
δὲ ψυχῆς ἡμεληκῆναι, ὡς περὶ πύλινον φαν-
λοτάτης καὶ ἑδαμνῆς. ἴδοι τοίνυν μὴ
καλῶς ἐκλενόμενος, ἡ μὲν γὰρ οἰκία
τῆς σῆς πλεονεξίας, καὶ οἱ τοῖς μετ' ἐ-
πιτα χροίοις κέρυξ καὶ σιωπῶσα γυ-
νῆς τῆς ψυχῆς τὰς φοβεράς ὑπο-
σησεται πικρίας.

getis aurem, si eos, qui emerferunt, imite-
mini. Imitabimini autem, si virtutem ar-
ripueritis. Arripietis autem, si cælestis re-
gni amore teneamini. Tenebimini autem,
si ea quæ oculis cernuntur, caduca & tan-
dem interitura esse existimaueritis. Existi-
mabitis autem, si quàm nihil sint didiceri-
tis. Discetis autem, si eorum fragilitatem
animo perspexeritis. Perspicietis autem,
si incorruptis oculis ea contemplerini.
Contemplabimini autem, si cælestia arctè
completeamini. Completeamini autem,
si animæ oculū perspicaciorem reddideri-
tis. Reddetis autē, si cum ad diuinū numē
contuendum perpetuò assuefeceritis.

Ophelio Scholastico. 154.

Perspicuitas cum grauitate coniuncta,
obscuritatem, ut est in prouerbio, au-
ditoribus non parit.

Theognosto Presbytero. 155.

Celebris ille, atque omni laude dignus,
Timotheus Lector, aded rectè vixit, ut
nemo sit qui dicere possit, eum admiratio-
ni quidem, at non amoris fuisse. Illud enim
ex virtutis amore ac studio, hoc autem ex
eo quod res eas, quæ inuidiam afferebant,
fugeret, persequè consequeretur: quippe
qui etiā, ob animi moderationē & hone-
statem & æqualibus suis antiquior, & se-
niorum æqualis esse videretur: quod vide-
licet, & illos monere posset, & his nullam
corrighendi sui ansam porrigeret.

Hesychio clarissimo. 156.

Tc quidem splendidam domum, atque
omni admiratione sublimiorem, extruxis-
se aiunt: at interim animam, tanquam vi-
lissimum aliquod ac nullius omnino pre-
tij, neglexisse. Hæc igitur scito, te haud
probum cōsiliū inire. Nam domus qui-
dem tua in posterum quoque auaritiā
tuam etiam tacens prædicabit: at anima
horridos cruciatus sustinebit.

Martiniano, Zosimo, Maroni
Eustathio. 157.

Quodnam Saluatoris oraculum, optimi viri, aut quinam sermo in opus non exiit, ut eum quoque, quem de iudicio habuit, relictis? Nam si illi in irritum cesserunt, ne huic quidem fides adhibeatur. Si autem omnes euenerunt, quid est quomobrem huic fidē arrogare recusatis? Si quidem ea, quæ contigerunt, futurorum eundem spondent. Quod si me breuiter oracula quædam (omnia enim haud facile, imò etiam fortasse nec possibile est) in medium afferre vultis, ne hoc quidem facere graua bor. Dixit Hierosolymā captum iri: & capta est. Dixit celeberrimum illud Templum euersum iri: & ita contigit. Dixit Apostolicam prædicationem victoriam adepturam: & adepta est. Dixit se & filiis maiori, quam patres venerationi fore, & patribus dulciorem quam filij, & vxoribus suauiore quam mariti, & res ipsa subsecuta est. Dixit fore, ut Iudæi dispergerentur: & quemadmodum fugitiui quidam & verberones dispersi sunt. Dixit fore, ut Ecclesia quidem oppugnaretur, at non expugnaretur: & luculenta, tum in terra, tum in mari ipsius trophæa sunt. Dixit se perspicuum facturum id quod mulier ea, quæ vnguentum effuderat, fecisset: & neminē id facinus fugit. Dixit fore, ut quamcunque terram Sol hic lustrat, eandē quoque prædicatione Evangelica peragraret: & peragrauit. Neque enim vlla est natio, aut vllus extremus recessus, qui eam non audierit. Dixit se piscium captos, hominum piscatores effecturum: & ad hunc usque diem rete homines captat. Crucē & mortem prædixit, & hoc impletum est. Resurrectionem & ascensionem prædixit: & extitit. Verum si oracula omnia in medium proferre coner, ne si sermonem quidem finire velim, id queam. Cum igitur hæc omnia dixit, atque in finem adduxit, hic de clarissimo suo secundo aduentu atque incorrupto iudicio locutus fidem non nāciscetur: Et quis tandem eorum qui men-

Μαρτυριῶν, Ζωσῖμου, Μάρωνι,
Ευσταθίου. ριζ.

Ποῖος χρησμὸς, ὃ βέλπει, ἢ ποῖος λόγος τῶ σωτῆρος εἰς ἔργον οὐκ ἐβέβηκεν, ἵνα καὶ τὸν περὶ τῆς κρίσεως ἀποφασχάσῃ. εἰ μὴ γὰρ ἐκείνοι διέπλισαν, μηδ' ὅτος πιστεύσῃ. εἰ δὲ πάντες εἰς ἔργον ἐκβεβήκασι, τὸ χάριν τῆς πίστεως οὐκ ἀξιοῦτε. τὰ γὰρ γεγονημένα, τῇ ἐσομένῃ ἐγγύαται τὴν ἐκβασι. εἰ δὲ βέβηκε, σωλόμενος καὶ πᾶς τῶν χρησμῶν. πάντας γὰρ ἴσως οὐ δύνατον, ὅδε ῥᾶδιον εἰς μέσον ἀγαγεῖν ἡμᾶς, ὅδε τοῦτο ποιῆσαι παρατησομεθα. εἰπε ἀλώσεσθαι τὸ Ἰερουσαλὺμα, καὶ ἑλῶ. εἰπε χαθαρεσθήσεσθαι τὸν πολυτρυλλήλον ἐκείνον ναόν, καὶ γένοι. εἰπε κρατήσῃ τὸ σπουδαῖον κήρυγμα, καὶ κεκράτηκεν. εἰπε ὡς ἔσται αὐτὸς, καὶ πατὴρ αὐτῶν ἀδελφώτερος, καὶ πατὴρ αὐτῶν γλυκύτερος, καὶ συναίξιν ἀνδρῶν ποθεινότερος, καὶ τὸ ἄρμα ἡκολέησεν. εἰπε ἀφασχάσῃ τὸ Ἰσραὴλ, καὶ χαράσῃ δραπέται πνίες καὶ μαγίαι, πάντα τοῦ διεσκορπίσθαι. εἰπε πολεμήσεσθαι μὴ τὴν ἐκκλησίαν, μὴ νικηθήσεσθαι δὲ, καὶ σαφῆ, καὶ λαμπρὰ ἐν γῇ καὶ θαλάττῃ τὰ τέρατα. εἰπε χατὰ δὴλον ποιήσῃ ὅτι ἐποίησεν ἡ χατὰ χάσας τοῖς ποσὶν αὐτῶν τὸ μύρον γυνή. καὶ οὐδένα διέλαβε τὸ γεροντός. εἰπε ὅτι ὅσον ἡλῖος ἐφορεῖ γῆν, πᾶσι τὴν καὶ τὸ κήρυγμα χατὰ λήψεται, καὶ κατελήφει. οὐκ ἐπὶ γὰρ ἔθνος, οὐκ ἐσχατὰ τοῦτε ἀνέκοος. εἰπε ποιήσῃ τοὺς ἀλγεῖς τῇ ἰσχύϊ ἀλγεῖς ἀνθρώπων καὶ ἕως νῦν ἡ παγὴν θηρῶν. εἰπε τὸν τρωτὸν, καὶ τὸν θάνατον, καὶ πᾶς πληρώται. εἰπε τὴν ἀνάστασιν, καὶ τὴν ἀνάληψιν, καὶ γένοι. ἀλλ' εἰ πάντας τοὺς χρησμῶς εἰς μέσον ἀγαγεῖν πειράσομαι, οὐδ' εἰ παύσαιτο βυλόμεν, δύναμην. ὁ τοίνυν ταῦτα πάντα εἰρηκώς, καὶ εἰς τέλος ἀγαγὼν ὅστις περὶ

περὶ τῆς ὁπιφανείας αὐτῶ δυνάμει παρὰ σίας καὶ ἀδεχάστῃ κρείσσει. εἰρηκῶς, ὃ πιστεύεται καὶ τίς ἀνέξεται τῆς νῦν καὶ φρονήσεως οὐκ ἄμοιροι ὡντοί. εἰ μὲν γὰρ οὐκ οἱ χρησμοὶ εἰς ἔργον οὐκ ἐκβεβήκασι μὴδ' ὅτος πίστεως ἀξιοῦται. εἰ δὲ πάντες τέλος εἰλήφασιν τὸ προσήκον, δι' ἣν αἰτίαν οὐ πρὸς μόνον ἀπιστεῖται. ὃ δὲ τὸ πρὸς παρὰ λείψεται ὅτι μικρὸν ὄν, ἀλλὰ τὰ ἐμοὶ καὶ τῇ μέντοι. ὅτι εἰ ἐν οἷς αὐτῶ σωτηρίαν εἶχον, δι' ἣν αἰτίαν ἀπιστεῖται. τὸ μὲν πρὸς θεῶν φύσιν εἰς τὰ κατὰ ἡμᾶς καταβῆναι πράγματα, καὶ τοσαύτῃ οἰκονομίᾳ ἐλάσσειν, καὶ σημεῖα ποιεῖν καὶ κινεῖν, καὶ τὰ παθὲν διὰ πάθος ἐλάσσειν, καὶ τὸν θάνατον διὰ θανάτου θανατῶσαι, ἀπιστεῖται. οἱ δὲ τῆς πράξεως τῶν δυνάμεων εἰς τὰς εἰρήνας. οὐ γὰρ εἰ ἀνθρώπος ψυχὴς ἦν, μετὰ θάνατον πάντας ἀνέχεται. καὶ μὲν θεῶν ἐσμούς οὐκ εἰς οἰκονομίαν ἐξήλασε, καὶ τὰ διὰ βούλητα χρηστέα ἐπέμισε, καὶ ἀλλοῖς παιδεύτας τῆς ἐφ' ἡλίας ἐχειροτόνησε καὶ τὰ ἀνθρώπων καὶ ἀπάνθρωπα φύλα ἐπὶ τὰς αἰῶνες. τὸ δὲ κρίσιν ἐσσεῖται πρὸς ὁμολογούμενον πρᾶγμα παρὰ τοῖς πλείστοις καὶ ἐκδοξοτάτοις τῆς σοφίας, καὶ δίκαιον ὄν καὶ ἀκόλυστον, καὶ λογικὸν ὡς ἐπὶ καὶ τῇ θεῷ ὡς οἶα ἀρμόδιον. καὶ περὶ τῆς τῆς δόξης πρὸς πολλοῖς ἀνωμάλως γίνεσθαι πράξεων ἀπολογούμενον. οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπιστεῖται. εἰ γὰρ τὰ ἀπιστεῖται εἰς ἐξέσθαι, ποῖα μηχανῇ, τὸ πιστευόμενον οὐκ ἐκβεβήκασι; εἰ γὰρ ἐν οἷς διενέχθην, οὐκ ἠλέγχθην. ἐὰν σωτηρίαν, πίστεως ἀξίος ἂν εἴη. εἰ γὰρ τὰ λογικὴν ὑπερβαίοντα ζητήσιν γέροντες, τὰ κατὰ λόγον πολλῶν μάλλον γενήσεται. τῆς γὰρ ὑπερβαίοντος γένεσθαι τὸ εὐλογεῖν καὶ ἀκόλυστον συμβεβήκασι.

te ac prudentia minimè destituti sunt, hoc ferat? Nam si oracula illa in opus minimè excesserunt, ne hinc quoque fides arrogetur. Si autem cuncta eum, quem par erat, finem acceperunt, quid afferri potest quamobrem huic soli fides denegetur? Quin ne hoc quidem, quod non parui, sed meo quidem iudicio, maximi momenti est, prætremittam, nempe cum in his rebus, in quibus hominum opinio ab ipsius verbis dissidebat, fidem inuenerit, quid est causæ cur in iis, in quibus cum eo multis probè conuenit, ipsius verbis diffidatur? Nam quod diuina natura ad res nostras descendisset, tantamque administrationem obisset, tot miracula designasset, vitiosasque perpeffiones per passionem curasset, ac mortem per mortem extinxisset, cum minimè crederetur, per res ipsas demonstrationem accepit. Non enim, si simplex homo extitisset, mortales omnes post mortem subegisset, nec infinitum deorum examen ex orbe depulisset, nec celebribus oraculis silentium indixisset, nec pisces vniverſæ terre magistros creasset, nec feras & inhumanas nationes cicurasset. Quid autem cum iudicium fore prædixerit (quæ res apud plurimos & clarissimos quosque doctorum virorum extra controuersiam est, ac præterea æqua & consentanea, rationeque præditis congruens, ac diuinæ prouidentie conueniens, & de rebus huius vitæ, quæ plerisque præpostere fieri videntur, eam purgans) fidem tamen hoc minimè inueniat, haud sanè scio. Nā cum ea, quibus fides detrahitur euenerint, quonam tandem pacto non conueniet, quod fidem nanciscitur? Cum enim in iis in quibus dissidebat, falsi minimè cōuictus sit, in ea re, in qua cōcors est, dignus profectò est, cui fides habeatur. Nam cum ea, quæ rationalē omnem inuestigationem superabant, facta sint, quod rationi consentaneum est multo magis fiet. Iis enim effectis quæ rationem excedunt, id quod cum ratione coniunctum, atque consentaneum est, profectò contingeret.

Iisdem. 158.

Non consonat, viri optimi, sed potius vehementer dissonat ab eo quod sentitis, diuinus calamus. Vos enim linguam à facto moueri acperturbari dicitis. Diuinum autem oraculum contra vitæ nostræ tempus à lingua conturbari ait. Tempus enim rotæ speciem imitatur, vt pote quod in se se torquatur & conuoluatur. Nihil autē commodius fuerit, quàm scripturā ipsam audire. Quid igitur ait? Lingua constituitur in membris nostris, quæ inflammatur totum corpus, & maculat rotam vitæ nostræ. Non dixit, rota maculat linguam nostram, sed lingua rotam, hoc est, tempus ad rotæ speciem accedens. Etenim voluntatem accusat, & temeritatem reprimit, à quibus vita nostra exacerbat, atque innumeris rerum varietatibus & inconstantibus succumbit. Vnde etiam subiunxit: Et inflammata à Gehenna. Quod profectò non adiunxisset, si inuita lingua moueretur. Quod autem tempus rotam appellat, propter orbicularem ac rotundam figuram (in seipsum enim voluitur) confirmat Psalmista, qui coronam ipsum nominavit, dixitque ad Deum, Benedices corone anni benignitatis tuæ. Nam hic quoque ab orbiculari figura tempus corona meritò nuncupatum est. Quocirca, nisi ritum excitare vultis, ne diuinum oraculū, quod cum vestris cupiditatibus pugnat, tanquam concors & consonans proferatis: verū id agite, vt linguam sexcentis frenis comprimatis.

Orioni Monacho. 159.

Aut maiorem, aut certè non minorem, quàm amici tui, voluptatē hinc cepimus, quod prudentia tua rebus huiusce vitæ valere iussis, ad diuinæ Philosophiæ certamen se accinxit. Atque confidimus, te, diuinā ope fauente, præmia quoque atque coronas consecuturum.

Τοῖς αὐτοῖς. 158.

Οὐ σωαδει, ὡς ἐλπίζοι, ἀλλὰ καὶ νομιδὴ ἀπαδει τῷ ὕμῳ νεοσημῶν τοῦ θεοῦ γραφεῖον. ὑμεῖς γὰρ ἔφατε ὑπὸ τῆς εἰμαρμένης τὴν γλῶτταν κινεῖσθαι, καὶ συνταράττεισθαι. τὸ δ' ἱερὸν λόγον, τὸν ἀντίον φάσκει ὑπὸ τῆς γλῶττης συγχέειν τὸν λόγον τῆς ζωῆς ἡμῶν. προχειδὺς γὰρ ὁ λόγος εἰς ἐαυτὸν ἀνακυκλῆναι. ἔδεν δὲ οἶον αὐτῆς ἀκοῦσαι τῆς γραφῆς. τίς γὰρ φησὶ, ἡ γλῶσσα κατὰ τὴν ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν φλογίζουσα ὅλον τὸ σῶμα, καὶ ἀπιδύσασθαι τὸν τροχὸν τῆς ζωῆς ἡμῶν. ἔγχαρειται, ὅτι ὁ προχὸς ἀπιδύσθαι τὴν γλῶτταν, ἀλλ' ἡ γλῶττα τὸν τροχὸν, τὸν προχειδὺν δηλοῖ ὅτι λόγον. τὴν γὰρ προχειδὺν ἀπιδύσθαι, καὶ τὴν προχειδὺν ἀπιδύσθαι. ὅφ' οἷς ὁ βίος ἡμῶν ἐκτραχύνεται, καὶ μνῆσις ἀναμαλῆται. ὑποπίνει. διὸ καὶ ἐπήγαγε, καὶ φλογίζουσα ὑπὸ τῆς γέννης. ὅτι αὐτὸ τοῦ προχειδὺς, εἰς ἀκοῦσαι ἡ γλῶττα ἐκινεῖται ὅτι δὲ τροχὸν τὸν προχειδὺν ἐκάλει, καὶ τὸ προχειδὺς καὶ κυκλικὸν σχῆμα. εἰς ἐαυτὸν γὰρ ἀνελίττειται, ἐκστᾶται ὁ μέλῳς, φέρονται αὐτοὶ καλίσας. καὶ εἰπὼν πρὸς τὸν θεὸν. εὐλογησὶς τὸν φέροντα τῇ ἐν αὐτῇ τῆς χρηστότητος. καὶ ταῦτα γὰρ τὸ τῆς κυκλικῆς σχήματος φέροντος, εἰκότως ὁ λόγος ὡνομασται. εἰ τοίνυν βούλεσθε γλῶτταν μὴ ὀφλισκάνειν, μὴ τὸ ἐναντίον τοῖς οἰκείοις ἐβλήμασι λόγον ὡς σωαδὸν προφέρειτε. ἀλλὰ μνῆσις χαλινοῖς τὴν γλῶτταν ἀγγεῖται.

Ως ἀντιμολογῶν. 159.

Ἡμᾶλλον, ἢ ὅτι ἡ τῆς τῆς φιλανθρωπίας, ὅτι ἡ σὺν αἰσίοις τοῖς βίαις χαίρειν φράσασα, εἰς τὸν τῆς θείας φιλοσοφίας ἀπεδύσατο ἀγῶνα. καὶ πιστεύοντες, ὡς τῆς θείας συμπαρτήσεως ῥοπῆς, καὶ ἀνάρρησιν, καὶ φέρων τεύξεται.

Nei-

Athanasio Presbytero. 162.

Quoniam mirum tibi videri scripsisti, quí fiat ut cum graue atque atrox facinus sit, Zosimum, qui Presbyteri speciem gerit, sacris operari, ei tamen, à quo sceleratè ordinatus est, haudquaquam graue esse videatur, hoc responderim. Tu quidem pro tuo in improbos odio atque in probos amore iustè stomacharis (neque enim quicquam inficias iuerit) ego verò illud quoque te monere iustum esse censui, ut linguam tuam à maledicentia puram ac liberam conferues. Etsi enim ille innumeris, ut scripsisti, mortis generibus dignus est, ut qui ne honore quidem melior factus sit, verum sacerdotij dignitate tanquam armis quibusdam ad vitium abutatur (vnde etià, nisi resipiscat,) grauissimas ab eo incorruptus iudex pœnas expetet: neque enim iniustus est Deus: at minimè tamè dignù fuerit, te os tuù impuris ipsius flagitiis exponendis & infectandis conspurcare.

Ioanni Scholastico. 163.

Si te ad pugnam aduersarius tuus extimulat, satius quidem fuerit nihil omnino respondere. Si autem hoc te, ut qui summè philosophari minimè institueris, facere posses negas, reprehensionem saltem philosophia tempera, his Oratoris verbis ad eum utens. Metuo, ne ea, quæ decent, de te dicens, in eos sermones, qui me minimè decent, incidam. Sic enim & mediocriter philosophaberis, & illum vlcisceris.

Heraclidi Presbytero. 164.

Illud tibi permirum videri dixisti, quí fiat, ut diabolus, viribus eius fractis & debilitatis, quàm plurimos homines in potestatem suam redigat. Ego verò minimè illud miror, quòd scelestus ille excubans, ac nec tempus vllum nec horam prætermittens, nos desidia torpentes & dormientes superet. Etenim eos quidem, quos su-

Αθανασίῳ πρεσβυτέρῳ. ρζβ.

Επειδὴ γέγραφας θαυμάζειν, ὅπως τὸ ἱερᾶς Ζώσιμον τὸν δοκοῦντα εἶναι πρεσβύτερον δεινὸν ὄν, ὃ δεινὸν εἶναι δοκεῖ τῷ πᾶσι θεοφρόνως αὐτὸν χειροτονήσαντι, φησάμι, ὅτι αὐτὸς μὲν ἀπὸ μισοπονήρης, καὶ φιλαγάθης πρότερον διχαίως ἀγανακτεῖς. ὃ δὲ εἰς γὰρ πρὸς τοῦτ' ἀντεῖν, ἐγὼ δὲ σοὶ καὶ κείνῳ παραινέσαι δίκαιον εἶναι, καὶ ἵνα καὶ κηρυξείας τὴν γλῶσσαν ἀφαιρηθῆσαι. εἰ γὰρ καὶ κείνῳ μωρίαν, ὡς γέγραφας, εἶναι ἄξιον θαλάπων, μηδὲ τὴν πηλὴν βελτιώσεις, ἀλλ' ὅπλα χαλκίας τῇ ἱερῳσίῳ χειροσάμνος, καὶ τολμήσῃ τὰ ἀτόλμητα διὸ καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφείου κειτοῦ, εἰ μὴ γνωσιμαχίῃς, σφοδρότατος ἀπειτηνήσεται δίκας. ὃ γὰρ ἀδικὸς ὁ θεὸς, ἀλλ' οὐδὲ τὸ σαυτὲ σῆμα μιάνειν οὐκ εἰς δίκας, πὰς μαρτὺς ἐκείνῳ παράξεις ἐκκαμωδῶν.

Ιωάννῃ σχολαστικῷ. ρζγ.

Εἰ ἐρεθίζει σε πρὸς μάχην ὁ σοὺς δίκαιος, ἀμεινον μὲν μὴ ἀποκρίνασθαι. εἰ δὲ τῷθ' ὡς φῆς, ἀδυνάτον σοὶ καθέσθαι, ἄκρως φιλοσοφῆσαι μὴ πρὸς ῥημίδῳ. κέραιον τῇ φιλοσοφίᾳ τὸν ἐλεγχον, λέγων τὰ τοῦ ῥήτορος πρὸς αὐτὸν, φοβοῦμαι μὴ τὰ πρὸς ὁμιλίας περὶ σοῦ λέγων, εἰς οὐ πρὸς ὁμιλίας εἰς αὐτὸν ἐμπίστοι λόγους. ὅτε γὰρ καὶ φιλοσοφῆς μετρίως, καὶ κείνῳ εἰς δίκας εἰς παράξῃ.

Ηρακλείδῃ πρεσβυτέρῳ. ρζδ.

Αὐτὸς μὲν ἔφη θαυμάζειν λίαν, ὅπως ὁ ἀβύβλος τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων καὶ μετὰ τὸ ἐκνευριθῆναι χειροῦται. ἐγὼ δὲ τοῦτ' ὃ θαυμάζω, εἰ ἀγρυπνῶν ὁ μισθὸς ἐκείνῳ, καὶ μηδὲν ἀκαχρὸν, μηδὲ ὥρα πᾶσι λέγειν, ἢ μὲν ῥαθυμουμένων καὶ κοιμωμένων περὶ γίνεσθαι σιναπολέσαι μὲν γὰρ εἰαίτω τοῦθ

τοὺς ἡττηθέντας διωσεται, βασιλευ-
σαι δὲ τὴν πᾶσαν βασιλείαν τὴν ὑ-
πὸ τῆς θείας δυνάμεως ἀνατραπεί-
σαι, οὐκ ἂν διωκθεῖν τῶν αὐτῶν γὰρ
ἂν ἦν θαυμαστὸν, εἰ μὴδὲν ποιοῦντες ἡ-
μεῖς, ὡν τοῖς προσηγορίαις παρρησια-
στῶν πάντα κατ' ἡμῶν κινουῦντες περιή-
μην. τὸ γὰρ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνθρώ-
πων συστρατεύεσθαι τῷ ἐχθρῷ καὶ τῶν
ἀδελφῶν, καὶ ἀφ' αὐτοῦ τοῦ φαινομένου
τὴν ἡττῆν συμβαίνειν, καὶ τοὶ ἀληθεῖς
ἐν παρήσῃ, μὴ λίαν πικρὸν ὀφθεῖν τοῖς
τῷτο δρωσιν. ὅταν οὖν καὶ ἐξ οἰκείας
ραθυμίας πίπτωμεν, καὶ ἐκ τῆς σκείνον
πάντα τὰ ὑπὲρ ἡμῶν ὀφείλοντα εἶναι
κατ' ἡμῶν μηχανᾶσθαι, ὑποσκελι-
ζόμεθα, καὶ ἐκ τούτου τῆς ἀδελφούς
τοὺς ἡμετέρους σκείνω μὲν συστρατεύε-
σθαι, κατ' ἡμῶν δὲ ὀπλίζεσθαι. σκα-
δαλιζόμεθα, δι' ἣν αἰπὰν θαυμάζεις
εἰ ἡττώμεθα. εἰδὲ φαίης, τί οὖν ποιη-
τέον, ἀποκρινόμεναι, ὅτι περὶ αὐτῆς, εἰ καὶ
πέπτωκεν ὁ ἀφ' ὧν οὐκ ἔστι ὁμοῦς ἀπε-
ρισκέπτως θεωρεῖσθαι, ἀρετῆς πηγήν, καὶ
πονητέον, καὶ κινδυνεύον, καὶ τὴν θείαν
συμμαχίαν κλητέον, καὶ πάντα παρ-
κτείνον, ὅπως καὶ τὸν στρατηγὸν αὐτὸν, καὶ
τοὺς συστρατευομένους νικῶσιν. εἰ
δὲ μὴδὲν τέτοιον βεβλήμενοι παρῆσθαι,
καὶ τὰ ὑπὸ τῇ Χειρὶ καταρτίζον-
τα παρὰ ἰδὲ μὲν αὐτοὺς ἀπαθῆναι ὀ-
φείλομεν, καὶ ὅτι τὴν σκείνην ῥάμνην, ἣν
ὁ σωτὴρ μὲν ἐσέσεν, ἡ δ' ἡμετέρα ῥα-
θυμία ἡνέχθη.

Εὐδαίμωνι Ἀναγνώστῃ. ρζε.

Σκιά, καὶ ὄναρ, καὶ χαρμὴ, ὡς βέλ-
πει, καὶ τὴν γὰρ οὐκ ἔστι θάψιν ἀφ' ἧς
μὲν τῶν ἀνθρώπων ἐκείνης κέκλη-
ται βίος. διὸ καὶ τῇ αὐτῇ παρρησι-
ατικῇ, ἢ δὲ τῇ φησὶν ἡγεῖσθαι τὴν πε-
φνη. τὸ γὰρ πλέον ἐν αἰσθησίᾳ ἔχειν.
ἡ μὲν γὰρ παρρησία ἡλικία πολλῆς γέμει
τῆς αἰσθῆς, ἡ δὲ τῆς τοῦ γῆρας ὀδύνης,
πᾶσαι τὲν κλινὴν αἰσθῆσιν χαλαμαρῇ-
ν, καὶ ὀλίγον ἐστὶ τὸ μέσον τὸ δυνάμενον

perarit in exitum secum trahere poterit:
at primum illud regnum, quod à diuina
potentia euersum est, obtinere nullo mo-
do queat. Imò contrà illud mirandum
esset, si nos, nihil eorum, quæ victores de-
cent, facientes, eum, qui nihil non aduer-
sus nos mouet ac machinatur, vincere-
mus. Nam quod permulti homines vnà
cum hoste aduersus fratres in aciem pro-
cedant, ac propterea clades oriatur, etsi
verum sit, præteribo: nec hoc iis, qui id
perpetrant, nimis graue atque acerbum
videatur. Quapropter, cùm & ex nostra
ignauia concidamus, & per id quod ille
hoc molitur, vt ea omnia quæ pro nobis
esse debebant, nobis aduersentur, deiicia-
mur, ac denique per id quod fratres nostri
in illius castris versentur, atque aduersum
nos arma capiant, offensionem patiamur,
ecquid est cur miretis nos vinci ac pro-
fligari: Quod si quæras, quidnam igitur
faciendum sit, hoc respondebo: Quoniam
diabolus, & si cecidit, tamen stolidè se
iactat, audaciaque effertur, excubandum
est, laborandum, periclitandum, diuinum
auxilium accersendum & implorandum,
ac denique quiduis agendum, vt & ducem
ipsum, & eos qui cum ipso militant, supe-
remus. Nam alioqui, si nihil horum effi-
cere in animum inducentes, ea quoque
quæ præclare à Christo gesta sunt, prodii-
mus, nos ipsos, non diaboli robur (quod
Seruator quidem extinxit, nostra autem
socordia auxit) accusare debemus.

Eudæmoni Lectori. 165.

Vmbra, & insomnium, & fumus, opti-
me vir, & quiduis eorum, quæ quàm ocys-
simè auolant, hominum vita meritò appel-
lata est. Ac propterea ne ipsi quidem ad-
dictum animum habere oportet, nec deli-
cias, delicias existimare. Maiorem quippe
partem ita habet, vt earum sensu careat.
Etenim prima ætas ingenti amentia refer-
ta est. Ea item, quæ ad senectutem tendit,
omnè eum, qui nobis inest, sensum debi-
litat & extinguit. Atque exiguum quid-

Aa iij

dam interiectum est, quod deliciis & voluptati cum sensu frui queat. Imò ne hoc quidem purè ac liquidè ipsius particeps est: quippe quam infinitæ curæ ac labores & molestiæ labefactent. Atque etiam si & purè ac sincere (quod fieri non potest) frueretur, tamen id, quod medium est extrema superare minimè deberet, verum ab utroque superari. Cum autem media vitæ pars innumeris tempestatibus, & curis, & periculis, & insidiis, & laboribus, aliisque, quæ nunc prætermitto, perturbetur, ubi nam tandè delicias & voluptates mihi demonstraturus sis, velim exponas.

Ammonio Scholastico. 166.

Videris (ò quónam te nomine dignè appellem!) ne communes quidem notiones sequi. Nam quod per literas quæsiuisti quânam ob causam Christus mulieres eas, quæ ipsius vicem dolebant non modò non collaudarit, sed etiam insectatus sit, maximo argumento est communes notiones apud te minimè conservari. Huiusmodi enim commiseratio, contumelia illi erat, qui eiusmodi passione non movebatur, qui autem sponte ac voluntario animo pugnant, beati prædicantur. Non enim ea quæ fiunt, verum corû, qui perpetiuntur, animi perpenſi & explorati, aut hoc, aut illud pertrahunt. Nam quòd & prædones & martyres iisdem pœnis afficiantur, nec ab vno eodémque principio manat, nec ad vnũ & eundem finẽ tendit.

Theophilo. 167.

Quòd optimæ narrationes insita in nobis ad virtutem subsidia excitare soleant, minimè te fugit. Cum igitur hoc ita se habeat, demus operã, ne inhonesti atque absurdi quicquã, aut dicamus, aut faciamus.

Hieraci Medico. 168.

Quandoquidem is, qui per comœdiam tragicum supercilium populo iniecit,

μετ' αὐθιγῆς πρυφῆς ὑπολαῦσαι. μάλλον δὲ ὅδ' ἐκείνο εὐλκερινῶς αὐτῆς μετέχει, μυρίων φροντίδων, καὶ πόρων, καὶ λυπῶν λυμνηνομένων αὐτῶν. εἰ δὲ καὶ εὐλκερινῶς ἀπέλαυει, ὅπως ἀδυνατοί, ὅτι τὸ μέσον κύριον ἀφαιλεῖ εἶναι τῆς ἀκρῶν, ἀλλὰ τὸ συναισθητότερον κρατεῖν τῆς μέσου. ὅταν δὲ καὶ τὸ μέσον μυρίοις χεῖμασι, καὶ φροντίσι, καὶ κινδύοις, καὶ ἐπιβλαῖς, καὶ πῖνοις, καὶ τοῖς ἄλλοις, ἀνωγεινῶς ἐλατύνῃ, ἐκταράτῃται, ποῖ τὴν πρυφὴν μοι δείξεις, εἰπέ μοι.

Λιμνώνιο σχολαστικῶ. 169.

Κινδυνεύεις, ὅτι σε χαλέσας ἀξίως παρορῶ, ταῖς κοιναῖς μὴ ἐπέαδ' ἐπινοίας, τὸ γὰρ γεγραφέον δι' ἡν αἰτίαν τὰς συμπαχῆσας γυναικὰς οὐκ ἀπεδέξατο ὁ Χριστὸς, ἀλλὰ καὶ ἐπέσκηψεν, περὶ μὲν ὅτι μέγιστον τῆς μὴ τὰς κοινὰς ἐπινοίας σιζέσθαι παρὰ σοί. ὕβρις γὰρ ἐκείνῳ τὸ συμπαγῆς, ὅ μὴ τὸ πάθος χαλεθρηνῆναι, οἱ δ' ἐκουσίως ἀθλοῦντες μαχερίζονται. οὐ γὰρ τὰ γινόμενα, ἀλλ' αἱ τῆς παχόντων γυναικῶν βασανισμοὶ, ἢ τὸ τοῦ ἐκείνου ἐφελκονται. τὸ γὰρ καὶ ληστὰς, καὶ μάρτυρας τὰ αὐτὰ παθεῖν, ὅτι ὅτι μὴς ὁρμάται ἀρχῆς, ὅτι εἰς ἐν ἐλπίδι τέλος.

Θεοφίλω. 170.

Ὅτι τὰ ἀριστα διηγήματα τὰς ἐν ἡμῖν ἐμφύτας ἀφορμὰς τὰς εἰς ἀρετὴν φημι βλεπύσας διεγείρουν εὐθεῶς, οἷον αἰ τοῖς ταῦτ' ἔχουσιν ἔχει, μὴδὲν ἀπὸ τῆς μὴτε λέγειν μὴτε πράττειν.

Γερακίᾳ βω. 171.

Ἐπειδὴ ὁ τῶν δυνάμεων τῆς κομῆς διὰς ὀφρυῶν ἐμβαλὼν τραχὺν, καὶ ὅτι

ἔπιψας αὐτῆς τὸ φορτικὸν ἄριστος
αἰαί σοι παραινέτης ἔδοξε, ἅτε γρά-
ψας ἂν μετὰ σεμνότητος πολλῆς ἔπι-
σφύειν τὰς ἀκούοντας πέφυκεν, ἀκού-
σας αὐτῆς λόγιος οὐ τὸ πένητα ἐπινείδι-
ται ὡς ἄγαν ἡρόδοτος, τίμῃ τῆς φιλο-
σοφίας καὶ πάσης ἐπιστήμης τε καὶ τέ-
χης μητέρα.

Isidoro Diacono. 169.

Τὸ νικᾶν ἀπὸ τῆς κακῆς ποιεῖν, σα-
ταρικῶν ἐστὶ θεσμός. ὡς τοι τοῦτο
ἐν ταῖς σκηνῇ τελευτῶν Ολυμπι-
κοῖς ἀγῶσι, οὐτω φανύται οἱ ἀγα-
νιστοὶ, ἀλλ' ἐν τῷ σταδίῳ τῆς Χρι-
στοῦ ἐναντίας ἐστὶν ὁ τῆς φανέρων νόμος.
τοὶ πληθύνοντες γὰρ, οὐ τὸν πλεονέ-
κτητα φανούσθαι νομιμότηται. ὡς
μὲν τῇ νίκῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ τῷ τρόπῳ
τῆς νίκης τὸ θαῦμα γίνεσθαι μέζον.
ὅταν γὰρ τὰ παρὰ ἀνθρώποις ὄντα, ἐν
καὶ ταῦτα ἡγήσῃ ποιητῆς, ἀποφανθῇ,
τότε θεῶν δύναμις, τότε οὐράνιον στα-
διον, τότε ἀγγελικὴν θέαν, εὐκότως ἐ-
κείνῳ πιστεύεται.

Eusebio presbytero. 170.

Λαμπρὰς εὐφημίας παρὰ πάντων
σοι δικαίως ἐγχοιμῶν, ἀργυρεῖν αἰ-
εὶς ὁ δόξῃς, ὅπως ταῦτα τοῖς μετ-
επειτα ἀνθρώποις ἰδρῶσαι.

Martiniano, Zosimo, Maroni, Eu-

stathio. 171.

Εἰ μὲν ἡ περὶ τῆς καλῆς ὑμᾶς τῆς
ὑμετέρας ἀναληθίας καὶ ἀφύμνου, ὅ το
μέλλοι ἐξυπομῶν, καὶ κατὰ τὴν
δύναμιν, ὡς ἔδει ὑμῶν ἐσθλὸν ὁ ποιῶν
ἐπιπολέσθαι δρᾶσαι, οἷα ἐφάπατε,
ἀσμενῶς ἀπὸ τοῦ πονηρίου καὶ κα-
τὰ τὴν ἀρετὴν ἐλαττωσάμεν τὸ λα-
θεῖν. ἐπειδὴ δ' οὐδεὶς ἐστὶν ἀξίος ἡμε-
τέρας, ἀναγκασί μοι ἔδοξε, εἶναι
ἡμετέρας τῆς δὲ τῆς γραμμάτων παρ-
νοσι. αἱ μὲν γὰρ εὐρὴ ὑμᾶς πρὸς αὐτὴν
ποσύντας νόσον, ἵσως ἐργάσεται τὸ

ipsiusque molestiam atque invidiā astrin-
xit, optimus tibi monitor esse visus est, ut
qui ea scripserit, quæ cum ingenti graui-
tate auditorum animos coercere solent,
audi cum dicentem: Nequaquam turpem
& probrosam rem existimans paupertate-
tem, quæ philosophiæ, atque omnis ar-
tis ac scientiæ parens est.

Isidoro Diacono. 169.

Lædendo vincere, satanicarum legum
est. Ac proinde in Olympicis illis certa-
minibus, quæ in ipsius honorem celebra-
ntur, sic coronam consequuntur, qui decer-
tant. At in Christi palæstra contraria co-
ronarum lex est. Sic enim lege sancitum
est, ut qui percutitur, non qui percutit co-
rona donetur: ut non ob victoriam dunta-
taxat, sed etiam ob victoriæ modum maius
miraculū existat. Nam cum ea, quæ apud
homines victoriæ conciliant, hoc afferre
constat, ut quispiam superetur, tum demū
diuina virtus, tum celeste stadium, tum
Angelorum theatrū meritis esse creditur.

Eusebio Presbytero. 170.

Cum luculenta laus ab omnibus tibi
excitetur, vigilandum tibi est, ut eam in-
sequētibz rectè factis firmas ac stabilias.

Martiniano, Zosimo, Maroni, Eu-
stathio. 171.

Si quispiā esset (ὁ quo vos nomine nun-
cupem, ut vestrum stuporem perstringam)
qui futuri sponforem se præberet, ac per-
spicuum faceret neminem vestrū fore,
qui posthac cuiusmodi flagitia, quæ perpe-
trastis, admitteret, lubens fecissem ut
quiescerem, ac præteritis sceleribus, ut in
obsuro atque incognita iacerent, conce-
derem. Quoniam autem huius rei nemo
nisi satis locuples sponsor est, idcirco ne-
cessariam hanc literariam admonitionem
esse duxi. Nam si vos eodem adhuc mor-

bo laborantes inueniat, ipsa fortasse, quod suum est, exequetur. Si autem è furore atque amentia emersos, nimirum id quod opto, contigerit. Quandoquidem etiam optimis medicis, qui ex alienis calamitatibus proprios mœrores carpunt (nam multi ipsorum quæstus duntaxat causa artem exercent) nihil optatius est, quàm vt confectis medicamentis, ægroti his opus minimè habeant. Eodem igitur ipse quoque modo illud quidem opto ne quis vestrum hac admonitione indigeat. Si autē (quod utinam ne accadat) ea vobis sit, secunda vobis, vt dici solet, nauigatio haud inutilis erit. Quidnam igitur sit, de quo monendos vos duxerim, exponam. Cogor enim dicere, quod perspicuis verbis dicere nolo, nempe vos, in vitij labyrinthum nescio quo pacto prolapsos, non modo diuinas, sed etiam ipsas, vt aiunt, naturæ leges euertisse. Nam qui aduersus naturæ leges debacchantur, non mirum si ipsi quoque alij aduersus alios furore ac rabie agitantur. Neque enim cupiditas, diuini rictus freno carens facile cohibetur: verū, quemadmodum equus freni impatiens, aut vt magis proprie loquar, pestis instar, per omnem ætatem serpit, atque omnes cuiusuis sexus ac dignitatis inficit & labefactat. Enimvero honestorum quidem virorum aures offendere minimè pulchrum est: at eos, qui sine vllo metu, ea, quæ nefas est, perpetrant, obiurgare summopere cōducit. Ingentis enim ignauitæ ac timiditatis esset, si is, qui malum aliquod radicatus euellere pararet, ne vocem quidē mittere conatetur: perinde atque silentio solo vitium curari ac propulsari posset. Cæterum, quàm maximè licuit testè atque adumbratè scripsi: vt meliore mente induta, erimina ea, quæ & naturæ aduersantur, & modum omnem excedunt, committere desinatis: ne immodicæ quoque pœnæ a vobis expetantur. Semper enim atque omnino id contendit supplicij modus, vt flagitiorum magnitudini respondeat. Sodomorum cruciatum, si res in comparationem veniat, ludi cuiusdam instar esse demonstrans.

Τοῖς αὐτοῖς. ροβ.

Iisdem. 172.

Ἀκράτος μὲν ἔστιν, ὡς οἱ μὲν ἡ κρείσσις·
καρῆται δὲ πρὸς τὴν περὶ ὁσιότητα καὶ
ποσότητα καὶ πληρότητα τῆς ἀ-
μαρτημάτων· εἰς τὸν γὰρ μάλιστα
βλέπει τὸν σκοπὸν τὸν εἰρημὸν τῶ
μελωδῶ, ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυεῖς,
οἷον ἀκράτης πληρὸς κρείσματος, πί-
νεται ἐξ αὐτοῦ πάντες οἱ ἀμαρτωλοί
τῆς γῆς· ὅτι δὲ ἐπὶ πτωχείας τὸ ποτή-
ριον ἐστὶ ταῦτα καὶ τῶ Ιερεμίου εἴρηται·
λάβε τὸ ποτήριον τῆς θυμοῦ, καὶ πο-
τίσεις πάντα τὰ ἔθνη, καὶ πρῶτον τὴν
Ιερουσαλήμ· τοὺς γὰρ λέγοντας περὶ
τῆς μυστικοῦ ποτήριος τὸν μελωδὸν πε-
περσφηνέναι, ἐλέγχουσι μὲν καὶ ἰσ-
δαῖοι καὶ Ἕλληνες, καὶ ὅσοι τῆς ἀμοι-
ροῦ τυγχάνουσιν· ἐλέγχει δὲ ἕχ' ἡκιστα
καὶ αὐτὸς ὁ ἱεροφάντης, πρὸς τούτων
τῆς ῥήσεως φράσσας, ὅτι ὁ θεὸς κρείττης
ἐστίν, τοῦτον ταπεινοῖ καὶ τὸν ὑψοῖ.

Θεοδοσίῳ πρεσβυτέρῳ. ρογ.

Εὐδίκρυσεν, ὡ φιλοσοφίας ἀγαλμα,
ὁ Χεῖρς ἐπὶ Λαζάρῳ, μάλιστα μὲν
καὶ τῶ ὡς καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλων
καρίας ἡμῶν καὶ ὄρεσι πηγῆς, ἵνα μὴ
ἐκβαλῇ χυμένον ὑπὸ τῆς λύπης·
οἱ γὰρ θεασάμενοι εἶπον, ἴδε πῶς ἐφί-
λει αὐτὸν· ἐπειδὴ δ' ἔφη, ὅτι ἔσπερε
τῶ πρὸς ἐπὶ ἀναστήσεται τὸ δακρύ-
σαι· δακρύομεν γὰρ ἅπαντες τοὺς πε-
νητάς· ἐπὶ τῆς αὐτῆς μάλα ἀναστή-
σεσθαι πρὸς δόξαν καὶ βίαν· θέα εἰ διμύ-
σεται ὁ λῆγος ἀφαισθαι τῆς ἀκρίβειας·
φίλος ἦν τῷ σωτήρι· φίλος δ' οὐκ αὐ-
τῷ· πάντως δίκαιος ἦν· ὅ γὰρ ἀνὴρ φιλεῖ-
το παρὰ τῆς ἀκρίβειας δικαιοσύνης
μὴ δίκαιος ὢν· ὅ γὰρ χεῖρ οἶδε φι-
λεῖν, ἀλλὰ κρείσσει· δίκαιος δ' ὢν, καὶ ἐ-
ξελθὼν εὐχεσθαι τὸ σάδιον τοῦδε τῆς
βίης, πάντως ἐν ἀναστασει ἦν καὶ π-
μῇ· ἐπεὶ οὐδ' ἐμελλε τοῦτον ἀφ' αὐτοῦ
δικαίαν δόξαν ἀναστήσῃ, εὐδίκρυσεν, μο-
νοῦ γὰρ λέγων, τὸν εἶσω τῆς λιμνῆς

Purum quidem, ut opinor, Dei iudiciū
est: temperatur autem iuxta scelerum qua-
litatem & quantitatem. Huc enim maxi-
mè spectat quod à Psalmista dictum est,
Calix in manu Domini vini meri plenus
mixto: bibent ex eo omnes peccatores
terræ. Quod autem hoc loco calix de pœ-
na intelligendus sit, nemini dubium est.
quemadmodum etiam apud Ieremiam di-
ctum est, Accipe calicem iræ, & pota om-
nes Gentes, ac primam Ierusalem: Nam
quod quidem de mystico poculo Psalmi-
stam vaticinatum esse asserunt, eorū opi-
nionem & Iudæi & Gentiles, cæterique
omnes, qui huius expertes sunt, refutāt.
Atque etiā eos maximè Psalmista ipsemet
refellit: ut qui ante hæc verba dixerit, Deus
iudex est, hunc humiliat, & hunc exaltat.

Theodosio Presbytero. 173.

Christus (ὁ Philosophiæ simulacrum) ob
Lazarum lachrymas profudit: maximè
quidem in hoc quoque, quemadmodum
& in aliis rebus regulas nobis ac terminos
figens, ut ne bacchantium more præ mœ-
stitia præcipites agamur. Ij quippe qui eū
conspexerunt, dixerunt, Ecce quomodo
amabat eum. Quoniam autem minimè
cōsentaneum fuisse dixisti, ut is lachrymas
emitteret, qui Lazarum ad vitam reditu-
rum esse prænoscerebat (nos enim omnes
ea de causā mortuos lachrymis prosequi-
mur, quod eos haud statim reuicturos esse
expectemus) vide an quod dicturus sum
exactam huius rei causam attigere queat:
Saluatoris amicuserat. Amicus porro cū
esset, omnino vel probus erat. Neque enī
puræ & labis omnis experti iustitiæ cha-
rus fuisset, nisi iustus extitisset. Deus enim
non fauore, sed iudicio, ad amandum du-
ci solet. Cū autem iustitia præditus esset,
atque ex huius vitæ stadio cum laude at-
que gloria excessisset, non est dubium,

quin in requiete atque honore esset. Quoniam igitur ipsum ob suam gloriā a morte ad vitam excitaturus esset, collachrymauit his propemodum verbis utens: Eum qui portū iam appulerat, rursus ad fluctus & procellas voco: eum, qui iam coronā cōsecutus erat, ad certamina rursus duco.

Eidem. 174.

Cū in vnoquoque penē cōgressu multi de virtute sermones habeantur, parua tamen apud multos eius cura est, magna autem apud paucos. Cæterū omnes, nō modō ipsius amantes ac studiosi, verū etiam hostes, eam laudibus efferunt. Tanta ipsius pulchritudo est! Improbiter contra, & hostes & amatores vituperant. Tanta ipsius deformitas est! Verū præfenti voluptate tanquam armis quibusdam instructa, tamen alioqui belluina forma prædita, eam, quæ diuina pulchritudine fulget, apud plerosque superat. Operereptum itaque est illud nosse, quod etiamli præfens voluptas, maiorem vim habere videatur, quā quod in posterum vtilitātē allaturum est, ac in exitiosum tamen ac pestiferū finē desinit. Quocirca satius ac præstabili⁹ est à laborib⁹ ad requiē, quā à voluptate ad cruciatū proficisci.

Martiniano Presbytero. 175.

Prudentia simplicitate temperata, diuinam quandam rem, hoc est numeris omnibus absolutam virtutem parit. At si altera ab altera sciungatur, illa in peruersitatem incidit, hæc in stultitiam desinit. Etenim illa ad malum aliquod patrandū apta est: hæc fraudi ac deceptioni pater. Ac propterea diuinum oraculum per vnā imaginem hoc minimē declarauit (neque enim in iis animantibus, quæ ratione carent, prudentia cum simplicitate coniuncta est: verū alia improbitatem, alia simplicitatem consecantur) verū his verbis vsus est, Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Hoc autem non cōspectat, vt serpentis venenum ac

εἰσελάσαντα, πάλιν ὅτι τὰς τρικυμίας χαλῶ, τὸν ἤδη σφθόδεντα, πάλιν ὅτι τοὺς ἀγῶνας ἄγω.

Τῷ αὐτῷ. 176.

Πολλῶν λόγων γιγνομένων μικροῦ δεῖν καὶ εἶσθαι συνίσταται περὶ αὐτῆς, ὁλίγος μὲν αὐτῆς τοῖς πολλοῖς τυγχάνει λόγος, πολὺς δὲ τοῖς ὀλίγοις. Πλὴν πάντες ὁ μόνος οἱ ἐρασταὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς ἀνακρίνεται. τοσοῦτον ἐστὶν αὐτῆς τὸ χάλλος. πλὴν δὲ καὶ καὶ οἱ ἐχθροὶ καὶ οἱ ἐρασταὶ κακίζουσι. τοσοῦτον ὅτι αὐτῆς τὸ ἐπεδεδυξέν, ἀλλὰ τῇ παραινέσει καὶ ἡδονῇ ὁ πλῆθος μὲν εὐδοκίμει παρὰ πολλοῖς. καὶ τοὶ θηριόμορφος ἔσται, τὴν θείαν χαλῶν ἀσπράττειν. καὶ οὐδὲν ἀδυνατεῖ, ὅτι εἰ καὶ ἡ παραινέσις καὶ ἡδονή, μὲν ζῶν δοκεῖ ἰσχύειν τοῦ ὑπεροχὴ σιωποῦντος. ἀλλὰ εἰς ὁλβίον κατατρέφει τέλος. ἀμείνον οὐδὲν πόνον εἰς ἀνάπαυσιν ἵεναι, ἢ ἀπὸ ἡδονῆς εἰς πνεύματι.

Μαρτυριῶν πρεσβυτέρῳ. 177.

Ἡ φρόνησις τῇ ἀπλότητι καρτερικῶς θεῶν τι χρεῖμα. φησὶ δὲ, ἐπελεστέλιον ἀρετῶν ἀποτελεῖ. εἰ δὲ θατέρω θατέρως χωριθεῖν, ἡ μὲν εἰς πονηρίαν ἐμπίπτει. ἡ δὲ εἰς μακάριον τελευτᾷ. ἡ μὲν γὰρ εἰς τὸ κακοεργεῖν, ἡ δὲ εἰς τὸ ἀπατάσθαι ὅτι ἐπιτηδεύει. καὶ ἀλλὰ τῷ τοῦ θεοῦ χρησμῶς ἀλλὰ μίας εἰκότος τῷ οὐ παρέστησεν. οὐ γὰρ ὅτι ἐν τοῖς ἀλόγοις ζῴσι φρόνησις μετὰ ἀπλότητος. ἀλλὰ τὰ μὲν τὴν πονηρίαν, τὰ δὲ τὴν ἀπλότητα μεταδιόκει. ἀλλὰ ἔφη, γίνεσθε φρόνιμοι ὡς οἱ ὄφεις, καὶ ἀκέραιοι ὡς αἱ πελικανῆες. οὐχ ἵνα τοιοῦτον φόβον καὶ πληκτικὸν τῷ ὀφείας μμνησόμεθα. κακίζονται γὰρ οἱ

188 αἰοί

Ἰσδαοί, ὡς ὅφεις, καὶ γενήματα ἐχιδ-
 νῶν, ἵνα τὸ ὑποῦλον καὶ δουλεῖον. ὁ
 γὰρ χεῖ πάντα τὸ παρδείγμα λαμ-
 βάμεται, ἀλλ' ὅκ μέρους, ἐπεὶ οὐκ ἂν
 εἴη ὑπόδειγμα, ἀλλὰ ταυτοῦτος.
 ἀλλ' ἵνα τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον, τὸν ἐν
 τῷ κακίᾳ, ὡς τὸν λεβηθέντα ἀποδυ-
 σάμεθα, καὶ τῷ μὲν πίπῃ, ὡς τὸν ἐκεί-
 νου τῷ κεφαλῇ φυλάττωμεν. τὸ δὲ
 σώματος, οὐκ ἔστι φρονέζωμεν. τὰ δὲ
 ἄλλα ἐσώμεν, καὶ καρτῶμεν τὰ τοιαῦτα
 τῆς ἀειτερείας ἀπλότητα, ἕχ' ἵνα τὸ
 αὐτόντοι αὐτῆς ἀπομαθώμεθα. ἀφ-
 βάλλεται γὰρ Εφραὶμ ὡς ἀειτερεῖ
 αὐτὸς οὐκ ἔχουσα καρδίαν. ἀλλὰ τὸ ἀ-
 φελές καὶ ἀπὸντρον, εἰ δὲ ἐβάλει καὶ δι-
 ἐπὶ τὸν παρδείγματος βαδίζειται ὁ λό-
 γος, λέων κέκληται ὁ μόνον ὁ Χειρὸς,
 ἀλλὰ καὶ ὁ δίκαιος καὶ ὁ ἀφελός.
 ἀλλ' ὁ χεῖ ταυτοῦ. ὡς γὰρ ἐφθην εἰ-
 πὼν οὐ χεῖ πάντα λαμβάνεται τὸ ὑ-
 πόδειγμα, ἀλλὰ κατ' ἐκείνου μόνον
 τὸ μέρος τὸ χρησιμεύον τοῖς λεγομένοις,
 καὶ τὸ λοιπὸν γαίρειν ἔσται ὁ μὲν οὐδὲ
 Χειρὸς χεῖ τὸ βασιλικὸν καὶ ἀμαζόν.
 ἀναπύσῃ γὰρ ἐκοιμήθη ὡς λέων. ὁ δὲ
 δίκαιος χεῖ τὸ ἀδελφὸς καὶ ἀφοβός. δι-
 κάιος γὰρ ὡς λέων πέποιθεν. ὁ δὲ ἀφ-
 ελός, χεῖ τὸ θηριώδες καὶ αἰμοβόρον.
 ὡς λέων γὰρ ἀειπατεῖ ζητῶν πάντα
 καταπίῃ. εἰ ποῖται ἐξ ἐνὸς ζώου ἀφ-
 φόβος εἰκόνας ἡ γραφή παρέστη καὶ
 ὁ συγκρίσει τὰ θεωρήματα, ἀλλ' ἐκεί-
 νος πρὸς τὸν ἀπονεμόμενον. ἡ θαυμά-
 ζεις εἰ τῷ τῷ πηλὸν εἰκόνα ἔλαβεν ὁ
 Παῦλος, ὅχ' ἵνα τὸ αὐτὸ ἐξ ὧν λυμ-
 νηται ὁ παλαιὸς σερπῶν, ἀλλ' ἵνα
 μὴ μόνον τῷ σφοδρᾷ πειθῶ καὶ ὑπα-
 κοῇ δέξῃ, ἣν δίκαιος ἂν εἴη ἔχειν ὁ
 ἄνθρωπος ὡς τὸ θεῖον, ἀλλὰ καὶ
 τῷ λύτῃαι ἰάσεται τῷ ἐπισκῆψαι
 τοῖς μύσταις, τῇ ἀκρίβειᾳ καὶ παντός
 ὑπερβαίνει καὶ λόγον καὶ ἐπιστήμην.

percutiendi libidinem imitemur (vitupe-
 rantur enim Iudæi, ut serpentes, & genimi-
 na viperarum) nec rursus ut versutiam ac
 fraudem (neque enim istud exemplū iux-
 ta omnem rationem accipitur, sed ex ali-
 qua duntaxat parte, alioqui exemplum nō
 esset, sed res omnino eadem:) verūm ut
 veterem hominem, hoc est vitium, tanquā
 serpentis pellem, exuamus, atque fidem
 quidem, ut ille caput, custodiamus, corpo-
 ris autem exiguam curam geramus, cæte-
 ra verò missa faciamus atque his colum-
 bæ simplicitatem admisceamus: non ut ip-
 sius stoliditatem exprimamus (traducitur
 enim Ephraim ut stulta columba, non ha-
 bens cor) verūm ut ipsius simplicitatem
 ab omni improbitate remotam imitemur.
 Quod si ita lubet, per aliud etiam exem-
 plum oratio nostra grassabitur. Leo voca-
 tus est, non modò Christus, sed etiam vir
 iustus, & diabolus : at non eadē ratione.
 (Ut enim antè dixi, non iuxta rationes om-
 nes exemplum vsurpatur, sed iuxta illam
 duntaxat partem, quæ instituto sermoni
 conducit: ac quod reliquum est iubetur
 valere.) Christus quippe ob regiam ampli-
 tudinem, atque inuictum robur hoc no-
 mine appellatus est. Recumbens enim, in-
 quit, dormiuit ut leo. Iustus autē vir ob in-
 trepidum animum, ac nihil periculi me-
 tuentem. Iustus enim confidit ut leo. Dia-
 bolus denique ob feritatem cruorisque
 forbendi auiditatem. Circuit enim ut leo,
 quærens quē deuoret. Cū igitur ex vno
 animali varias imagines Scriptura sacra
 exhibuerit, nec tamen propterea specula-
 tiones confundamus, verūm cuique, quod
 ipsi aptum est, tribuamus, quid miraris, si
 Paulus luti imaginem ceperit, non ut vo-
 luntatis humanæ libertatē conuellat, quā
 utique prædicat, verūm ut non modò in-
 gentem obedientiam, quam vir iustus me-
 ritò ad Deum habere debet, ostendat, sed
 eorum etiam, qui purissimam illam, atque
 & sermonem omnem & cogitationem ex-
 cedentem scientiam insectari non dubi-
 tant, furori medeatur.

Isidoro Diacono. 176.

Cum diuinum numen victimas & cruores ob puerilitatem, in quam tum homines versabantur, tolerarit, quid miraris, quod eam quoque quæ per citharam & Psalterium celebrabatur, Musicam tolerarit: quæ ut nonnulli aiunt, turbulentos animi motus propulsat, atque & mærorē lenit, & iram mitigat, & luctus per lachrymas leuat. Multi enim, ut ferunt, quod lachrymas per vim compresserit, in varios morbos inciderunt.

Theodoto Presbytero. 177.

Quoniam quid sibi hæc verba velint, *Δὲ συγκρίματος*, quæstisti (hoc enim à Daniele in sua interpretatione prætermisum esse) illud habet: Quoniam ob ingentem potentiam, & quia inuicto robore pollere regnum suum existimabat, Barbarus in superbiam atque insolentiam prolapsus fuerat (ita ut se humanos terminos excessisse, atque in diuinam classem ascriptum esse duceret) mox autem abscindendus erat (hoc enim visæ arboris excisio testabatur) idcirco non modò conspectarum rerum terrore, sed etiam figurata quadam ratione moderatio: rem enim ac prudentiorem reddere cupiens, tanquam in regio quodam tribunali narrationem conformat, rege nimirum sententiam proferente, exercitus autem duce eam interpretante, hoc est sententiam exponente (liquidem vox hæc *σύγκριμα* interpretationis significationem habet) militibus autē eam exquentibus. Vnus enim eum, qui sententiā promulgauit, velut Archangelum esse dixit (vnus porro, si interpreteris, vigilem sonat) sanctos autem Angelos eos, quibus arboris amputatio imperata est. Quoniam enim sententiam prohibere minimè poterant (celeriter enim & cū clamore prolata fuerat) spes autem aliqua salutis elucebat, propterea quod radices manerent, percunctantur, hoc est postulant, ut præfinitum temporis spatium intelligant. At

Isιδώρω Διακόνω. ρεζ.

Εἰ θυσιῶν καὶ αἱμάτων ἠνέχετο τὸ θεῖον *Δὲ* τίτῳ τῶν ἀνθρώπων τὸ τῆνι-
χάδε νηπιότητα, τί θαυμάζεις εἰ καὶ
μουσικῆς *Δὲ* κιθάρας καὶ ψαλτηρίας
τελευτήσης. τῆς ὡς φασὶ πινεσ τὰ πάθη
τὰ ψυχικὰ θεραπεύσης, καὶ λύπην
μὲν καταπραΰνης, θυμὸν δ' ἐξημε-
ρεύσης, καὶ τὰ πένθη *Δὲ* τῶν δα-
κρύων κουφίζουσιν. πολλοὶ γὰρ ὡς
φασὶ δακρύσαι καρτερικαί, εἰς
Δὲ φθορὰ πάθη ἐνέπεισιν.

Θεοδότῳ Πρεσβυτέρῳ. ροζ.

Ἐπειδὴ ἔφης τί ἐστὶ *Δὲ* συγκρίμα-
τος εἰς ὁ λόγος. καὶ ῥῆμα ἀγίων τὸ ἐπι-
ρώτημα. τὸτο γὰρ πῶς λελεῖσθαι
τῷ Δανιὴλ, εἰς τίτῳ ἐρμηνείας, ἰδοὺ ὅτι
ἐπειδὴ ὑπὸ τῆς ἀγίας ἐξουσίας. καὶ
τῷ ἀμαχοι οἰεσθαι ἔχειν τίτῳ βασι-
λείαν ὁ βάρβαρος εἰς ὑπερηφάνειαν
ἐξέπεσεν, ὡς ἔγω μὲν τῶν ἀνθρώπων
ὁρῶντα εἶναι νομίζω. εἰς δὲ τείας
λῆξιν ἐγκρίνειν, ἐμελλε δὲ κόπτεσθαι.
τὸτο γὰρ ἡ τῷ ὀφθέντος δένδρου ἐκτομὴ
διεμαρτύρητο. ὁ μόνον τῷ φόβῳ τῶν
ὀφθέντων, ἀλλὰ καὶ τῷ σχηματισμῷ
σωφρονέτεροι αὐτὸν ἐργάσασθαι ἐβέλ-
ησας. ὡς καὶ ἐπὶ βασιλικῇ διακρί-
σει σχηματίζῃ τίτῳ δίκησιν, τῷ μὲν βα-
σιλέως ἀποφανομένῳ, τῷ δὲ στρατη-
γῷ ἐρμηνεύοντι, τὸ ἐστὶ *Δὲ* ἀγγελιο-
τος τίτῳ ψήφον. τὸ γὰρ σύγκριμα, ἐρμη-
νείαν λέγει. τῶν δὲ στρατιωτῶν εἰς ἔρ-
γον ταύτῳ ἀγόντων. εἰς μὲν γὰρ τὸν
τὸ κήρυγμα τῆς ἀποφάσεως ποιησά-
μενον ἔφησεν οἰονεὶ ἀρχάγγελον. εἰς γὰρ
ἐρμηνεύεται ἀγρυπνός. ἀγύς δὲ τῆς
τὸ δένδρον ἐκτεμνείν πρὸς τὰ θέντας
ἀγγέλους. ἐπειδὴ γὰρ μὴ τίτῳ ἀποφα-
σιν καλύειν οἱ οἱ τῶν ἡσίων. μετὰ αὐτῶν
γὰρ καὶ κραυγὴ ἐξείνηκετο. ἐλπίς δὲ
τῆς ὑπεφαίνετο σωτηρίας. τῶν ῥιζῶν
μυρσῶν ἐπερωτῶσι. τὸ ἐστὶν ἀξίῳσιν,
ὡς τὸν ὀλισμὸν χρόνον μαθεῖν. ὁ δὲ
τὸτο

τὸ μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν αἰτίαν αὐ-
τῆς ἐκδιδάσκει· ἵνα γινώσκῃ, γινώσκῃ
οἱ ζῶντες, ὅτι κυριεύει ὁ ὑψίστος τῆς
βασιλείας τῆς ὑμενῶν.

Ερμολόγιος ὑποκρίπτω. ροθ.

Οἶδα μὲν ὅτι ἐ δεινότητι λόγων ἐ-
πιδεικνύμενος, ὅδε τὴν ἀπ' αὐτῆς θη-
ρώμενος δόξαν, ὑπὲρ τὸ παρενέσαι τοῖς
πρὸς Ζώσιμον καὶ Παλλάδιον καὶ Μά-
ρωνα, ἀλλ' ὅτι εὐνοίας καὶ φιλοσοφίας
ὑμνήσας· εἰ δ' αὖτοί παρὰ πάντων ἐκ-
κωμωδοῦμενοι, ὡς παρὰ μὲν σου νομί-
ζοντες κωμωδοῦνται, δυσκόλως ἐχρυσί-
ταις σέ μὴ δέσσης· ἐχρυσίταις γὰρ τὴν θείαν
συμμαχίαν, σου μὲν ὑποσχεσθῆσαι,
ἐκείνους δὲ ἀμυνόμεν.

Στρατηγὸς ἡολακτικῶ. ροθ.

Ἡ τῆς δικαίαν παρρησίας ἡ ὑπο-
τῆς ἰδίας διανοουμένης, οὐκ ἀπὸ μεγα-
ληρείας, ὡς θαυμάσιον ἐπέφη, ἀλλ' ὑπὸ
ἀνάγκης· αὐτὴ γὰρ ὑποτῆς τῆς μὴ δο-
κεῖν αὐτῆς δικαίως πάχειν, εἰς ταύτην
αὐτῆς ἐλθεῖν ἐξεβιάσατο· ὅδε γὰρ τοῦ
αὐτῆς ἐν αἰσῇ ὦν, τοιαύτας ἐρρήξε
φωνὰς· ἀλλ' ὁ μὲν γῆν, ὁ δὲ ἀποδοῖ, ὁ δὲ
σκάληκα· εἰ αὐτὸν ἀπεχέλεται· εἰ δ' ἀ-
μνηστῶν ἀπολειφθεὶς πειρασμοῖς,
τὸν οἰκεῖον ἡναγχαζῶν ἐκφράσαι βίον·
ἵνα μὴ δόξῃ ποιητῶν· ἐκεῖ πρὸς γ-
μάτων πάχειν διδιδόκτες γὰρ τὸ πονη-
ρὸν παρὰ πολλοῖς ἀνθρώποις, ἀφ' ὧν ἐ-
παχύνεται κτήσασθαι δόξαν, μάλλον δὲ
ὅτι οὐκ ἐλπίσιν ὡς δὲ ἀμαρτίαν πάχυν-
τες, εἰς ταῦτα ἐξεβιάσθησαν, ὡς ἐφη,
ἐλθεῖν παρρησιασάμενοι· οἱ γὰρ καὶ φρονή-
σιως ἀμειρουῦντες, ἀπὸ τῆς συμφορῆς
καὶ τῶνδε τῶν βίων συμπεπλησῶν, καὶ βίον
ἀβυσσάλλειν εἰσέβασιον, ὅθεν καὶ οἱ φί-
λοι τῶν γενναίων ἐφραζον Ἰώβ, οὐκ ἄ-
ξια ὦν ἡμάρτηκα μεμασίνωσαι· καὶ
τὸν ἄγον δὲ Παῦλον, ἀνδροφόνου πινά,
καὶ χακούργον φοντοεῖναι, οἱ τὴν ἐχ-
θρὰν μαρτυροῦν αὐτοῦ τῆς χειρὸς θεοῦ.

ille non hoc duntaxat, sed etiam causam
ipsis exponit. Vt cognoscant, inquit, ij qui
vivunt, quod altissimus cælestis regni prin-
cipatum tenet.

Hermogeni Episcopo. 178.

Scio te non eloquentiæ ostentandæ stu-
dio, nec ut hinc gloriam aucuperis, ad zo-
simum & Palladium & Maronem admo-
nendos te contulisse: verum benevolentia
& charitate ductum hanc operam susce-
pisse. Quod si illi, cum ab omnibus fugil-
lentur, tamen à te solo sugillari se existi-
ment, ac proinde aduersum te stomachen-
tur, ne timeas. Diuinum enim auxilium
habes, quod & tuas partes tueatur, & il-
los vleiscatur.

Strategio Scholastico. 179.

Libertas ea loquendi, qua iusti viri pro
iustitia sua vsi sunt, vir admirande, non à
fastu atque arrogàtia, sed à necessitate na-
ta est. Hæc enim, ne iuste incommodis af-
fici viderentur, huiusmodi voces ab iis ex-
pressit. Neque enim quisquam ipsorum,
dum à calamitatibus immunis fuit, in e-
iusmodi voces erupit: verum alius terram,
alius cinerem, alius vermen se appellauit.
At in grauissimis tentationibus derelictis,
ne ob improbas & sceleratas actiones ca-
lamitatibus premi videretur, vitam suam
exponere necesse habuerunt. Nam cum
metuerent, sinistram apud stolidos homi-
nes, ob ea quæ perpetiebantur, existima-
tionem, colligerent, imò etiam, tanquam
ob scelus perpetientes, probris atque cō-
uitiis incescerentur, ad hæc, ut dixi, verba
venire coacti sunt. Etenim qui mentis ac
prudentiæ expertes sunt, ab iis calamitati-
bus, quæ in hac vita occurrunt, vitæ quo-
que criminandæ occasionem trahere con-
sueverunt. Quo scilicet in genere illud est
quod amici Iob ad egregium illum ac vir-
tute præstantem virum dicebant, Leniori-
bus, quàm pro peccatorum tuorum meri-
to, flagris affectus es. Eodemque modo

sanctum Paulum grassatorem quēdam & facinorosum hominem esse Barbari illi putabant, qui viperam de ipsius manu pendentem conspexerant. Vnde etiam his verbis utebantur: Prorsus homicida est homo hic, quem ereptum ē mari ultio nō finit vivere. Quin Semei quoque, ille inquam petulanti lingua pręditus, Psalmistam, cum ā filio vexaretur, homicidam appellabat, ob ipsius nimirum calamitatem, ad improbam hanc de ipso sententiam ferendam adductus. Quę cum ita sint, noli tu quoque committere, ut eos omnes, qui in calamitatibus versantur, condemnes: verum ita existima, nonnullos etiam esse, qui adipiscendarum coronarum causa perpetiantur. Quod si admiratione afficeris, atque addubitas, hęc sententiam tibi ē cęlo feremus. Quidnam igitur ad discipulos suos ait ille, qui rerum omnium imperium obtinet? In mundo pressuram habebitis. Atque ad Iob etiam dictum est: An putas me aliam ob causam oraculum edidisse, quā ut iustus appareas? Verē enim quem Deus amat castigat: & corripit omnem filium quem recipit. Neque id fanē absurdum videri debet. Nam etiam Regum amici ipsi sunt, qui in bellis maxime periclitantur, & vulneribus afficiuntur, & peregrinationes suscipiunt: Eaque pręsertim sunt, quę fiduciam ipsis & auctoritatem apud Regem conciliant, atque ut iam eum eo, qui superiore dignitatis locum obtinet, tanquam cum eo, qui eiusdem gradus sit, utantur, efficit. Ea quippe quę corpore gerunt, vulnera, amicitie pignora habent. Quod si dixeris, Quid igitur est, quod quidam ob eam causam animis offenduntur ac deiciuntur? hoc responde- rim, id ab eorum amentia proficisci, non ab ipsius rei natura. Neque enim hic est laborum pręmium: verum hic quidem certamina, postea autem pręmia. Quamobrem in certaminum tempore requiem, animique oblectamentum minimē querant, nec tempora cōfundant. At imbecillior ego sum, fortasse dixeris. Verum tibi quoque prospexit Deus, atque & in impro-

σάμνοι βαρβαροὶ διὸ καὶ ἔλεγον. πάν-
τως φοιτῶν ὁ ἄνθρωπος ἔτος, ὃν δια-
σώζοντα ἐκ τῆς θαλάσσης ἡ δίκη ζῆν
οὐκ εἶασε. καὶ ὁ Σεμεὶ δὲ ὁ ἀθυρογλω-
πὸς ἐκείνος ἀνὴρ, ἀνδροκτόνον τὸν με-
λωδὸν ἀπεχάλει, διακόμενον ὑπὸ τῆ
ἰσοῦ, διὰ τῆς συμφορᾶς, τὴν ποιησάν-
ταύτην περὶ αὐτῆς φέρων ψῆφον. μὴ
τοίνυν μὴδ' αὐτὸς πάντων καταψή-
φισθ' ἐν συμφοραῖς. ἀλλὰ πῶς
νόμιζε, καὶ διὰ τῆς αἰτίας ὑπομείνει.
εἰ δὲ θαυμάζεις καὶ ἀποροῖς, τὴν
ψῆφόν σου ταύτην ἐκ τῆ οὐρανοῦ ὀ-
σομένη. τί οὖν ἔφη ὁ πάντων τὸ κρεῖττον
ἀνθρώπων τοῖς οἰκείοις φοιτηταῖς, ἐν
τῷ κόσμῳ τίς θλίψιν ἔχετε. καὶ τῷ
Ιωβ δὲ ἐρρέθη, οἷμαι ἄλλως κεχρημα-
τίσθαι ἢ ἵνα μὴ ἀναφανῆς δίκητος. ὅ-
πως γὰρ ὃν ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει.
μακροὶ δὲ πάντα ἵδον ὃν ὠρεθίζε-
ται. καὶ ὁ δὲ ἀπεικός. οἱ γὰρ τῆς βα-
σιλέων φίλοι, ὅτοι μάλιστα ὠρεθίζον-
ται διὰ τῶν πολέμων, καὶ τραύ-
ματ' ἔχουσι, καὶ ἀποδημίας τέλλου-
ται. καὶ ταῦτά ἐστι μάλιστα τὰ ποιοῦν-
τα αὐτοὺς πᾶρρησιαν ἔχειν πρὸς τὸν
βασιλέα, καὶ ὡς ὁμοτίμῳ λοιπὸν τῷ
ὑφ' ἀναβεβηκότι κεχρησθαι. ἔχουσι
γὰρ τὰ ἐν τοῖς σώμασι τραύματα,
τῆς φιλίας ἐνέχουσι. εἰ δὲ φαίης, τί οὖν
πρὸς τῆς ὑποσκελισμοῦ διὰ
ταῦτα; φαίην, ὅτι τοῦτο παρὰ τὴν ἀ-
νομίαν αὐτῶν γίνεται, καὶ ὁ παρὰ τὴν
τῆς πράξεως φύσιν. ἔγὰρ ἐν ταῦ-
τα ἡ ἀντίδοσις τῆς πόλεως. ἀλλὰ τὰ
μὴ ἐν ταῦτα ἄλλα. τὰ δὲ μετὰ ταῦ-
τα ἐπαθλα. μὴ ζητήσας τοιγαροῦν
ἐν τῷ χαρῶ τῆς ἀγώνων τίς ἀνίστη
μὴδὲ συγχεῖν τοὺς χαρῶς. ἀλλ' ἀ-
δελφεύς φαίης ἂν ἴσως εἰμὶ, ἀλλὰ καὶ
σοῦ παρενόησεν ὁ θεός, καὶ ἀπήτησε
πολλοὺς καὶ τῆς ποιητῶν δίκας ἐν-
ταῦθα, καὶ τῆς δικαίων ἡμεῖς ἀπὸ π-
νάς. ὥστε εἰ σκανδαλίζεσθε οἱ ἐν
θλίψει τῆς διπλῆς, οἱ ποδομήτωσάν τε
οἱ ἐν ἀνίσσει καὶ τιμῇ. καὶ εἰ ὑποσκε-
λισ-
λιζ-

Athanasio Presbytero. 183.

Sermonibus philosophari promptum ac facile est: rebus autem arduum & difficile. Ac propterea illud auditorum animos minimè penetrat: hoc autem eos perstringit: illud enim risum mouet, hoc inertiam restringit: illud in probra, hoc in laudes definit. Illud tædio & molestia, hoc pudore auditores afficit. Itaque curandū est, ut, quæ facienda sunt, non modò dicamus, sed etiam faciamus: ne alioqui & probra habeamus, & pcenas sustineamus.

Theoni Episcopo. 184.

Habet quidem virtus non modò præmium, ut ais, sed etiam coronam ac celibrem & luculentam gloriam. Tu verò minimè facere debes, ut in vnaquaque ipsius specie, an mercedem habeat, curiosius inquiras. Maior enim ei merces constituta erit, qui non mercedis causa boni aliquid efficit. Nam si verè studio virtutis atque amore tenereris, scires profectò, etiā submota mercede virtutem ipsam mercedem & coronam ac decus & ornamentum esse, ac mercedem in seipsa habere. Quoniam autem ut mercenarius de mercede nimium anxie ac ieiune vrget, suspicionem audientibus præbes, te, nisi merces esset, minimè facturum fuisse, ut virtutem coleres. Ceterum, quoquomodo de hac re censueris, virtutem cole, quæ sui amantes ac studiosos, & hic claros, & illic clariores reddit.

Zosimo Presbytero. 185.

Iocari potius, quàm seriò loqui videris. Ut ut autem libeat (dicam enim quod verum est, nec reticebo) quandoquidem quotidie quæris, Quid igitur faciendum est? Ego vicissim ex te quæram, Quid igitur dicendum est? Nam si nec ab inertia nec à luxu abstinas, nec à communibus rebus manum abstineas, nec pecunias congerendi, atque ex alienis calamitatibus commoda tua comparandi, atque, quæ

Αθανασίῳ πρεσβυτέρῳ. ρωγ.

Τὸ μὲν διὰ λόγων φιλοσοφῆιν, εὐκο-
λοι· τὸ δὲ διὰ πραγμάτων, δυσχερές.
διὸ καὶ τὸν μὲν τῶν ἀκρόντων ἔχθι-
κνέεται, τὸ δὲ καθάπτεται. τὸ μὲν γὰρ
γέλωτα κινεῖ, τὸ δὲ ραθυμίαν ἀνατέλ-
λει. καὶ τὸ μὲν εἰς ὀνείδη, τὸ δὲ εἰς ἐ-
παίνους τελευτᾷ. καὶ τὸ μὲν ἐροχλεῖ,
τὸ δὲ διωσωεῖ τὸς ἀκρόντας. οὐκοῦν
οὐ λεκτέον τὰ πρακτέα μόνον, ἀλλὰ
καὶ πρακτέον, εἴ γε μὴ μέλλοιμεν. οὐδέ-
νη τε ἔξιν, καὶ εὐθυίας ὑφέξιν.

Θεωνί ἑπισκόπῳ. ρωδ.

Ἐχει μὲν ἡ ἀρετὴ ἔ μόνον μισθόν,
ὡς φῆς, ἀλλὰ καὶ στέφανόν καὶ κλέος
ἀοιδιμον. σὺ δ' ὅτε ἂν εἴης δίχαιμος ἐφ'
ἐκάστῳ εἶδει αὐτῆς πολυπραγμονεῖν
εἰ ἔχει μισθόν. μέλλων γὰρ ἔσται ὁ μι-
σθός, τῷ μὴ διὰ μισθὸν ποιουῦτι. ἔ
γὰρ ὅντως ἡ ὁρὰ φιλάρετος, ἡ δὲ αἰ-
σθητικὴ καὶ χαλεπὴ ἀμοιβῆς. αὐτὴ ἡ ἀρετὴ
μισθὸς ὅτι καὶ στέφανος καὶ ἐγκύβλα-
τισμα, ἐν αὐτῇ τινὲ ἀμοιβὴν ἔχουσα.
ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς ὄντως μισθὸς ἀκρι-
βολογῇ περὶ μισθῶν, ὑπονοοῖαι παρὰ
χρῆς τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι εἰ ὑποθέσταις
χρεῖν μὴ ἦν μισθός, ὅτε ἂν ἀρετῶν ἡ-
συχίας, πλὴν ὅπως ἂν δίχαιμός, ἀσκε-
ταὶ τινὲ, τινὲ καὶ ταῦτα λαμβάνουσιν,
καὶ κείσιν λαμβανόντων τοὺς οἰκείους
ἐραστὰς, ἀποφαίνας.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. ρπε.

Εοικὸς παίζειν μάλλον, ἢ σπουδάζειν,
πλὴν ὅπως ἂν δίχαιμός. εἰρήσεται παρ'
ἐμοῦ τὰ ληθῆς, καὶ ἔ κεκρύφεται. ἐ-
πειδὴ ἐχέσθαι ἐρωτᾷς, τί οὐὲν καὶ ποι-
εῖν; ἐγὼ σε ἐρήσομαι, τί οὐὲν καὶ λέγειν.
εἰ γὰρ μήτε τῆς ραθυμίας, μήτε τῆς
τρυφῆς ἀπόχοιο, μήτε τῶν κοινῶν ἀ-
φίξοιο, μήτε τῶν χρηματίζεσθαι ἀπο-
ταίης, μήτε τοὺς τὰς ἀλλοτρίας γα-
γεῖν συμφορὰς, καὶ τὰ τῶν πενήτων

σφίτε-

σφ' ἐπελίζεσθαι, οὐκ ἔχω τί λέγειν. εἰ δ' ἀληθῶς ἐρωτᾷς, μαθεῖν βυλόμορος, ταῦτα μὴ ποιεῖ ἀνὺ ποιεῖς, καὶ ῥᾶον καὶ θάπ' ὅν τι κακίαν ἀπαμφοιάσσοι.

Ἰσιδώρῳ Διάκονῳ. ρπγ.

Τὸ θεῖον καὶ τοι φανότατον ὄν, καὶ ἡλὶς πολλῶ λαμψέτερον, ἰδεῖν μὲν ἀδύνατον. ἔδδ' γὰρ θνητοῖς ὅμμασιν ὅτι χωρητὸν νοεῖν δ' οὐκ ἀδύνατον. ἴσ' γὰρ μάλιστα καθαρὰ τὰς ἐαυτῷ ἀκτῖνας Διὸς τῆς παρθενίας ὅππότε μπει. χαπαλαβεῖν δ' δυσχερέστατον. παντὶς γὰρ τῷ νοῦ μὲν μείζον ὅτι καὶ ὑψηλότερον, εὐμνῆς δ' ἔχειν ῥάδιον. ἀρετὴν γὰρ ἀσπάζεται καὶ φιλεῖ. εἰ τοίνυν ἐθέλωμεν τὸ πᾶσιν ἀχώρητον χωρησάμεν, καὶ ἀξιοθῆναι χεῖματος πᾶσαι ὑπερβαίνοντες ἀξίαν, σωφροσύνη καὶ διακροσύνη καὶ φρονήσις καὶ ἀνδρεία καὶ ταῖς ἄλλαις ἀρεταῖς ἐαυτοὺς κοσμήσωμεν. ψυχῆς γὰρ ἀγνῆς τὸ ποιοῦν οἰκείον καὶ ἀρετῶδες εἶναι ὅχι οὐκ ἐξέταται. διὸ καὶ ἐφη, ἐνοικήσατε ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμεῖς πατήστε.

Παλλιδίῳ Διακόνῳ. ρπδ.

Εἰ καὶ χαλεπὸν τὸ τραῦμα, καὶ θάτατον ὡδινὴ τὸν ἀθάνατον. ἀλλ' εἰ χαλίσταί τι καὶ θείας συμμαχίας τι καὶ πατρὸς καὶ πάσης ἀειμνημονίης χακίας, οὐδ' ἔχρος λελέσεται τὸ τραύματος.

Ἰσιδώρῳ Διάκονῳ. ρπδ.

Καὶ ὅτι τῶν χρηστομένων, ὡς φρονησας, τέμνομεν, γνοίης ἂν ἀκριβῶς τῶν τε θείων καὶ τῶν ἀνθρωπίνων νόμων τὸ ἀμείβοτον. οἱ μὲν γὰρ ἱεροὶ χρησμοὶ τὰ δέοντα καὶ ἀρέποντα νομοθετήσαντες, ἐν ἀρχῇ καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἡλικίᾳ τοὺς διδασκαλὺς ἐφιστῶσι τῆς ἀρετῆς καλοῦντες ἐσωμαίσαί τ' ποιήσαν. ἔπειτα γὰρ ἀριστοδιδασκαλίας τρόπος, ὅτι

pauperum sunt; auertendi finem facias, quid dicam non habeo. Sin autem verè ac feridò percunctatis, ut intelligas, hæc quæ facis facere desine: atque ita facilius & citius improbitatem deponas.

Isidoro Diacono. 186.

Diuinum humen, etsi clarissimum, ac Sole longè splendidius, cernere quidem impossibile est (neque enim in mortalium oculos cadit) animo autè concipere haudquaquā impossibile (mētī quippe ab omni labe quā maximè puræ radios suos per prouidentiam immittit) comprehendere autem prorsus difficile (omnibus enim rebus quæ animo & ratione intelliguntur, maius est ac sublimi⁹) benignū verò ac placidū habere pronū & facile. Virtutē quippe amat & exosculatur. Quamobrè si nobis cordi est, id quod captum excedit capere, ac rem dignitatem omnem superantem consequi, temperantia, iustitia, prudentia, fortitudine, aliisque virtutib⁹ nos ipsos exornemus. Neque enim aptiorem sibi ac familiatiorem sedem ullam, quā puram & castam animā esse constituit. Eoque etiam nomine ait, inhabitabo in eis, & inambulabo.

Palladio Diacono. 187.

Etsi graue atque acerbum vulnus est, atque immortalem mortē accersit: tamen si diuinum auxiliū, quod & turbidos animi motus, & vitium omne vincit ac prefligat, imploraris, ne vestigium quidē vulneris relinquatur.

Isidoro Diacono. 188.

Ex his quoque quæ dictuti sumus (de prudentiæ delubrum) quid inter diuinas & humanas leges discriminis sit perspicuè intelligere queas. Etenim diuina oracula, ea, quæ honesta & consentanea sunt, scientia, in principio atque in prima ætate virtutis magistros præficiunt, quo videlicet improbitati aditum intercludant. Nā hæc demum optima doctrine ratio est, nō

Bb iij

cum primis vitiū dominari permiseris, postea in eam curam incumbere ut eliminetur: verum statim ab ipso initio quidvis agere ac moliri, ut ne ipsi aditus ullus ad humanam naturam pateat. At externi legumlatores tum denique eam componunt ac moderantur, cum deprauata fuerit. Non enim ad virilem ætatem prouectus poenas minari oportebat, verum puerilem ætate agentes effingere atque componere. Sic quippe fortasse minis postea haudquaquam opus habuissent. Nunc vero perinde fit, ac si quis ei qui a latronibus obtruncandus esset, nec opem ferat, nec quoniam pacto ex eorum manibus elabatur, dicat, vulneribus autem confectum ac penè exanimè vleiscatur: aut quemadmodum si medicus quispiam, nec sano & incolumi ad præcauendum morbum adiumentum ullū porrigat, nec agrotare incipienti, aliquid quo morbum propulset, dicat aut faciat, corrupto autem atque ita affecto, ut nulla ratione curari possit, innumera remedia prescribat. Quod si nulli has potius quam illas leges pertimescunt, haud mirandum est. Nam hec, quia poenam quam celerrimè inferunt, crassiores terrent: illæ autem, quia raro in hac viciā, omnino autem in futura, cruciant, contemnuntur. Futurum etenim paucis duntaxat quibusdam, hoc est iis qui oculatiore mente sunt, ac rerum naturam planè perspiciunt, conspicuum est. Nam plerique, etiamsi verbis consentunt, factis tamen negant. Per ea enim quæ faciunt, ea, quæ cogitant, prædicant: quippe qui non modò corporis ingentem curam gerunt, cum interim animum negligant, sed etiam cernentibus quidem hominibus quominus peccent, pudore deterrentur: Deo autem non modò inspectante, sed etiam omnia complexu suo continente, adeò non erubescunt, ut etiam citra omnem metum peccent. Nec verò id duntaxat permultorum furor et rabies ostendit: sed id etiam quod dicturus sum. Multi enim per Deum iurantes, periurij crimine sese denunciant, per filiorum autem caput ne iurare quidem audent. Quænam igitur his

ὅτι τρέσαντας τὸ πρῶτον κρατήσας
τὴν κακίαν, ὑστερον μηχανᾶσθαι ὅπως
ἐξελασθῇ· ἀλλ' ἐν παρομοίῳ πάν-
τα ποιεῖν καὶ παραγματούεσθαι, ὥστε
ἀβυσσὸς αὐτῇ εἶναι τὴν ἀστροφειαν
φύσιν. οἱ δ' ἐξωθεν νομοθετοῦν τότε ρυθ-
μίζουσιν αὐτὴν, ὅταν ἀλαφροφῆσαι
τύχη. ὃ γὰρ ἀνδράσι γενόμενης, κο-
λάσεως ἀπειλεῖν ἐξεῖν, ἀλλὰ παῖδας
ὄντας ρυθμίζειν καὶ ἀναπλάττειν, καὶ
οὕτως ἀνίσως τῆς μετὰ ταῦτα ἐδείκται
ἀπειλῶν· νυνὶ δὲ ταυτὶ γίνεται, οἷον
ἂν εἴπῃ τῷ μέλλοντι ὑπὸ ληστῶν ἀ-
ναίρεισθαι, μὴ βοηθεῖν μὲν μηδὲ λῆγειν,
ὅπως αὐτῆς ἀπαλλαγῇ, ἡμιδμήτα
δὲ γενόμενος πικρῶντο. ἢ ὥς ἂν τις ἰα-
τρὸς μήτε ὑγιαίνοντι παροφθαλμικῶν
ὀρεξείῃ βοήθημα, μήτε ἀρχομένη τῆς
ἀρρώστιας τῷ νοσούντι φράζοι, μηδὲ
φράτῃσι δὲ ὡς ἀπαλλαγῇσεται τῆς νό-
σου. ἀλαφροφῆται δὲ καὶ ἀνηκίτως ἐ-
χρησιμύει νομοθετοῖν. εἰ δὲ πολλοὶ
μᾶλλον τῶν τοιούτων ἐκείνης δειδόμενοι,
θαυμάζοντες εἰδέναι, οἱ μὲν γὰρ τῷ αὐτίκῃ
μᾶλα τὴν κόλασιν ὑπερέειν τοὺς
ταχυτέρως φοβέσθαι. οἱ δὲ τῷ ὀλιγακίῳ
μὲν ἐν ταύτῃ, πάντως δ' ἐκείνους κολά-
ζειν καταφρονοῦσιν. τὸ γὰρ μέλλον
ὀλίγοις δὴ πῶς τοῖς διορατικώτεροις ἐ-
χρησιμύει τὸν νοῦν, καὶ τὴν τῆς παραγμά-
των ἀκρίβειαν καὶ ὁρῶσι φύσιν, βέλτε-
ρον οὐκ ἔχοντες. οἱ γὰρ πλείστοι, εἰ καὶ λόγους
ὁμολογοῦσι, τοῖς ἔργοις ἀφροῦνται. δι'
ὧν γὰρ πράττειν ἂν νοῦς κηρύττειται.
οἷός οὐ μόνον τῶ σώματος μὲν κομίδῃ
ὑπερμελῶνται, τῆς δὲ ψυχῆς ἀμελοῦ-
σιν. ἀλλὰ καὶ ἀνθρώπων μὲν ὁρῶντων,
ἀχχύνονται πλημμελεῖν. τῶ δὲ θεοῦ
ἢ μόνον ἐφορῶντος. ἀλλὰ καὶ πάντα
παραβέοντος, οὐ μόνον οὕτως ἐριθειώσιν,
ἀλλὰ καὶ ἀδελφῶς ἀμαρτάνουσιν. ὃ μόνον
δὲ τῷ τοῦ τῆς πολλῶν δεικνύσιν τὴν
λύπην, ἀλλὰ καὶ τὸ ρηθισμένον. πολ-
λοὶ γὰρ καὶ μὲν τῷ θεοῦ ὁμνῶντες, ὑπε-
ρηκούσι. καὶ δὲ τῆς τῆς παίδων κεφα-
λῆς ἐπ' ἡμῶν τολμῶσι. τίς οὖν τῶ

τοῖς πῦμασι. ἐφάμυλλος ἐν τῷ βίῳ
τῷ τῷ ἐπινοήθει. οὐκ ἔστι δὲ μὴ. διὰ
εὐκότως οὐκ ἔστι ἡ κείνη ἡ περὶ τῆς καὶ
ἡρτηται.

Αμμανία. ραβ.

Επειδὴ ὅταν ὁ θυμὸς τὰς ἡνίας τοῦ ἡ-
νοιοῦντος λογισμοῦ ἀπορρήξῃ, ἔξω
τῷ τῷ φύσεως ὄραν ἀπάγῃ πολλά-
κις τῷ, ἀνθρώπου τὸ φρόνημα, ἵασι τῷ
τηλικούτῳ πλάσματι οὐ μόνον ἀρι-
στην, ἀλλὰ καὶ ταχίστην ἐπινοήσας ὁ
Παῦλος ἔφη. ὁ ἥλιος μὴ ἐπιδύετω ἐπὶ
τῷ παρορισμῷ ὑμῶν, τῷ τέτι, ἀπὸ
τῷ τῷ ἡλίου εἰς δυσμαὶς χωρῆσαι, ἐπι-
γινώτε τίς φύσιν, σβέσατε τὸν θυμὸν
καταλείπατε τὸ φρόνημα, ἀσπάσα-
θε τίς συνέειας τίς καὶ θείαν
κρατῶσαν, ἵνα μὴ μεσολαβήσασιν ἡ
νύξ, ἀνέχεσθαι ἐργασίῃ τὸ πάθος. τότε
γὰρ εὐρὴν χωρὶς ἐπιτῆδεον ὁ ἀφ' ὅ-
λοῦ ἔξῃ μὴ πλεον τὰ γεγενημένα,
παροξύνει δὲ εἰς ἀμύχαν. ἐρεθίζει δὲ
εἰς ἔχθραν, διεγείρει δὲ εἰς κατηρεῖας,
κατασκευάζει δὲ μνησιχακίαν, καὶ μν-
εῖα πύκτει ἐν τῷ θυμῷ καὶ ἐπὶ δὲ ταῦ-
τα σκόπιον ὁ θεασίος Παῦλος, σκέ-
λευσε ταχίστην γενέσθαι τίς καταλλα-
γὴν, ἐπὶ γὰρ, μὴ δὲ διδοταί τόπος τῷ
ἀφ' ὅλου. τῷ τῷ μικρὰ πᾶσι, μεγά-
λα λεληθότως κατασκευάζοντι, καὶ
τὰ εὐίατα δυσίατα, ἡ καὶ ἀνίατα πα-
ρασκευάζοντι.

Ἡσαΐα γραπτόν. ρε.

Μὴ ἡ εὐημερία αὐτῷ βέλπῃ, ἡ σὺ τῆς
θείας μακροθυμίας σοι συγχωρεῖται,
σὺ φοιτᾷς σὺ τῷ ὀρέποντος ὀφεί-
σκευαζέτω, καὶ μὴ τῷ τῷ φύσεως
ἔχοντι ζέτω ὄραν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς
ἐπὶ αὐτῷ ἀγέλω, καὶ εἰς αὐτῷ πε-
ρὶ τῆς, ἵνα μὴ ὑποβῇ πείσας, ὑ-
ποβῇ αὐτῷ τῆς καὶ τὰς δίκας.

Τῷ αὐτῷ. ρεα.

Μὴ μεγαφρόνῃς, μὴ δὲ ὑπερφύῃ φαν-

in hac vita satis digna poena excogitari
queat? Nulla omnino est. Ac proinde me-
rito illic poena denunciata & suspensa est.

Ammonio. 189.

Quoniam cum iracundia rationis, quæ
aurigæ munere fungitur, habenas infregit,
hominis mentem extra naturæ terminos
plerumque transuersam agit: idcirco Pau-
lus huiusmodi lapsui excogitata, non mo-
do optima, sed etiam celerissima medicina,
his verbis usus est, Sol non occidat super
iracundiam vestram: hoc est, antequam
Sol in occasum vergat, naturā agnoscite,
furorem extinguite, arrogantiam compri-
mite, cognationem ac propinquitatem,
quæ etiam feris dominatur, complectimi-
ni: ne nox interiecta morbum immedica-
bilem efficiat. Nam tum diabolus, idoneū
tempus nactus, ea, quæ contigerunt, magis
inflammatur, ad ultionem irritatur, ad inimi-
citiā extimulat, ad accusationes excitat,
iniuriarum memoriam parit, innumera-
que hinc mala procreat. Nam quod diuus
Paulus, ut hæc excinderet, dissidentes
quàm ocyssimè inter se reconciliari iusse-
rit, ex eo patet, quod mox subiunxit, No-
lite locum dare diabolo, qui exiguos affe-
ctus magnos occultè reddit, eaque, quæ
facile curari possunt, vix aut etiam nullo
modo curabilia efficit.

Isaia militi. 190.

Ne committas, optimè vir, ut felicitas,
quæ tibi diuinæ lenitatis beneficio com-
missa est, id tibi afferat, ut ab officio exce-
das, atque extra naturæ terminos exilias.
Quin potius id cura, ut ea ad eorum cogi-
tationem te ducat, atque intra ea te con-
cludat, ne alioqui immaniter peccans, im-
manes quoque poenas persoluas.

Eidem. 191.

Ne animos attolas, nec quadam huma-

Bb iij

næ naturæ modulo sublimiora tibi animo
fingas: ne alioqui cum mediocribus etiam
lapsus fueris, sublimius exaggeretur tua
calamitas.

Lampetio Episcopo. 192.

Magnum reuera pietatis sacramentum
est, quemadmodum etiam sacrorum anti-
stes Paulus scripto prodidit: non quod o-
mnino incognitum sit, sed quod à nemine
comprehendi queat. Omnem quippe, &
sermonis & mentis vim excedit. Nam si
puerulus matrimonij fructus est, quonam
pacto virgo matrimonij fructum edidit?
Quonam pacto id quod interitui obno-
xium est, cum eo quod interitum nescit,
copulatum est? Quonam pacto in eo quod
circumscriptum est, id quod a circumscri-
ptione alienum est, intelligitur, sic inquam
ut nec diuina & labis omnis expers natura
decrementi quicquam patiatur, & quod
mortale est, modo quodam, qui nullis ver-
bis exprimi potest, omnemque interpreta-
tionis vim superat, honore accipiat? Quo-
nam pacto, qui passus est, salutem attulit:
qui mortem oppetiit, excitauit; qui contru-
meliis affectus est, summo honore conde-
corauit; qui cruci affixus est, ab execratio-
ne eripuit, vel, ut rectius loquar, peccatum
ac mortem in crucem sustulit.

Theodoro. 193.

De rebus parum honestis in suspicionē
venire, his quidem, qui ad virtutis arcem
peruenerūt, maximæ calamitatis loco est:
iudicari autem, honestioribus & grauiori-
bus: deprehendi verò, his quoque qui stu-
pore atque indolentia laborant.

Alexandro. 194.

Qui rerum earum causa ob quas gratiā
habere debent, alicui succensent, omnes
ingratitude terminos excedunt. Nam
cum, si rebus ipsis nequeunt, grata saltem
oratione vicem rependere teneantur, ipsi
contra crimina concinnant.

τάχιστα, ἵνα μὴ μεγαλοφύετον ἐκλογ-
γῶδηθῃς, ἐκπέσῃς καὶ τῇ μετερίῳ.

Λαμπετίῳ ἑπισκόπῳ. ρσβ.

Μέγα ὄντως ὄντως τὸ τῆς εὐσεβείας
μυστήριον, ὡς καὶ ὁ μυσταγωγὸς ἔγραψεν
Παῦλος, ὅτι ὡς ἀγνοούμενον παντά-
πασι, ἀλλ' ὡς ὑδὲν ἐφικτόν. παντὸς
γὰρ ἐπέκεινα καὶ λόγου καὶ νοῦ καθεστή-
κεν· εἰ γὰρ γάμου καρπὸς τὸ παιδίον,
πῶς ἡ παρθένος καρπὸν γάμου ἔδειξε;
πῶς ἡνῶθη τὸ φθαρτὸν τῷ ἀφθάρτῳ;
πῶς ἐν τῷ φθαρτῷ νοεῖται τὸ ἀ-
φθαρτὸν; ὅτι τῆς θείας καὶ ἀκηρά-
της ἐλαφρότης φύσεως, καὶ τῆς θητῆς
ἀφράστῳ πινὶ λόγῳ καὶ ἐρμηνείας κρείτ-
τονι τιμῇ πρὸς δεξιότητος; πῶς ὁ παθὼν
ἔσωσε, καὶ ὁ σποδανὼν ἠγείρε, καὶ ὁ ὑβρι-
στὴς τιμήθηκε τῇ ἀνωτάτω τιμῇ, καὶ ὁ
σταυρωθεὶς κατὰ κράτος ἐξήρπασε, μάλ-
λον δὲ τιμὴν ἀμαρτίας καὶ τὸν θάνατον
ἐξ αὐρώσε.

Θεοδώρῳ. ρσγ.

Ἵπποκρίτου ἐφ' οἷς ὁ παροῦστος, τοῖς
μὲν εἰς ἄκρον ἀρετῆς ἐληλακόσι, με-
ρίστην ἔχει συμφορὰν. τὸ δὲ καὶ κριθῆ-
ναι, τοῖς σεμνοτέροις. τὸ δ' ἀλῶναι, καὶ
τοῖς ἀκαλήτοις ἀφαιρέσει.

Ἀλεξάνδρῳ. ρσδ.

Οἱ ὑποφωτισμένοι χρεῖται εἰδέναι ὅφει-
λουσιν ὑποφωτιστὰς ἐν γαλαρυῶντες, πάν-
τας τῆς ἀγνοουμένης ὑποφωτισ-
ναι ὅρας. δεῖ γὰρ, εἰ καὶ μὴ ἐργαί-
οιό τε εἰσι, λόγοις εὐχαρίστοις ἀμείβε-
σθαι, ἐγκλήματα δὲ ἀπαρτίζεσθαι.

Τῇ

Τῷ αὐτῷ ρεε.

Οἱ πᾶσαι τὴν παλαιὰν Διαθήκην
εἰς τὸν Χριστὸν μεταφέρειν πειράμενοι,
οὐκ ἔξω ἀπὸ αὐτῶν εἰσιν, ἐπειδὴ καὶ
ἑλλοισι, καὶ τοῖς μὴ ἐγκρίνουσιν αὐτὴν
ἀρετῆς ἰσχυροὶ ἐν τῇ κατ' ἡμέραν δι-
δάσει μάχῃ· τὰ γὰρ μὴ εἰς αὐτὸν εἰρη-
μόδια ἐκείνοι οὐκ εἰσὶν, καὶ τὰ ἀβιάτως
εἰρημόδια, ὡς ποτε ἐπὶ τοῖς Ἰουδαίοις
ἔχουσιν· δι' ὧν γὰρ ἐκείνοι αὐτῶν ἀνατρέ-
πουσιν ὡς τοῖς ποιοῦντας. Διὰ τούτων
καὶ ἐν τοῖς Διαρρήθῃ περὶ αὐτῶν εἰρη-
μόδοις νικᾶν νομίζονται· ἐγὼ δὲ ἀναγ-
καίως φημὶ ἀμφοτέρωθεν γενέσθαι, τίς
τὸ μὴ πάντα λελέσθαι περὶ αὐτῶν, καὶ
τὸ μὴ πάντεώς· τὰ κατ' αὐτὸν σεσιγῆ-
σθαι, τὸ γὰρ εἰσεσιτελεῖν, τὸ μὴτε δι'
ὅλων περὶ τῆς Χριστοῦ λέγεσθαι ἀνθρώ-
ποις, καὶ περὶ τῆς θεῆς καὶ πατρὸς ἀμ-
φιβάλλουσι καὶ λέγουσι, ποῖον ἡμῖν
γένηται· μὴτε παντάπασιν ἀποσιωπῆ-
σθαι, διὰ τὸ τὸν τῷ ἀποστόλῳ Ἰω-
δαιῶν ἐλεγχοι, καὶ τὴν τῷ πιστευόν-
των βεβαίαν ἐλπίδα.

Τῷ αὐτῷ ρεε.

Τὴν συνθήκην, τὴν ἐν τῷ ἑσπέρῳ
ἑσπέρῳ, ἢ θεῖα καλεῖται γραφή,
διὰ τὸ βέβαιον καὶ ἀπαράβατον. συν-
θήκη μὲν γὰρ πολλάκις ἀναβέβηται,
διὰ τὴν δὲ νόμιμον, ὅσα μὲν.

Ησάα. ρεε.

Ἐπειδὴ δὲ μὴ παροῦνται ἑαυτοῖς
ἐν λόγῳ, ταῦτα καὶ ἀληθῆ εἶναι ἡ-
γούμεθα. τῷ δὲ δυσκόλῳ, καὶ διὰ
ἀποκρυφόμεθα τὴν μὴ μὲν, τὸ μὴ βέ-
βαιον γενέσθαι, τὸ πλεονέκτημα, διὰ
τὸ τὸν δοκούντων χρηστῶν ἀπολαύειν
ἐλπίζοντες, τὰ δυσχερῆ διὰ διδρά-
σκου οἰόμεθα, καὶ μάλιστα ὅταν ἐν πε-
ρὶ τῶν ἀποστόλων τῷ συγκυρῶντων
τὴν ἀπειλήν· ἢ γὰρ ῥαθυμία τῇ ἀν-
τιφρονίᾳ μὲν, ἀμνημονεῖν, πῶς καὶ τῆς

Eidem. 195.

Qui vniuersum verus Testamentum ad
Christum transferre conantur, reprehen-
sione minimè carent. Siquidem & Genti-
libus, & hæreticis illis, qui id repudiant, in
sua aduersum nos concertatione robur
suppeditant. Nam dum ea, quæ de ipso mi-
nimè dicta sunt, per vim intorquent, hoc
efficiunt, vt quæ de eo haudquaquam cō-
tortè dicta sunt, in suspicionem veniant.
Per quæ enim illi hos, vt verborum sen-
sum intorquentes, euertunt, per eadem in
his quoque quæ, quæ perspicuè de eo dicta
sunt, superiores esse existimantur. Ego ve-
rò necessariò vtrunque contigisse aio, nè-
pè, nec cūcta de ipso dicta esse, nec rursus
de eo nullum omninò sermonem habitū
fuisse. Hoc enim conducebat, vt nec om-
ninò de Christo apud eos homines, qui de
Deo etiam ac Patre ambigebant, ac dice-
bant, fac nobis deos, verba fierent: nec rur-
sum, tum ad conuincendos Iudæos, qui fi-
dem minimè adhibitori erant, tum ad eo-
rum, qui credituri erant, confirmandam
spem omninò sileretur.

Eidem. 196.

Pactum, hoc est pollicitationem, Scri-
ptura sacra Testamentum appellat, pro-
pter inuiolabilem firmitatem atque con-
stantiam. Pacta quippe frequenter euer-
tuntur, legitima autè testamenta nō item.

Esaia. 197.

Quoniam quæ nobis adesse volumus,
eadem quoque vera esse existimamus, mo-
lestiarum autem rerum memoriam facere
propellimus, huic nimirum rei, quam fieri
nolumus, plus tribuentes: idcirco iis re-
bus, quæ iucunditatis speciem habent, frui
sperantes, eas quæ cum molestia & acer-
bitate coniunctæ sunt, vitaturos nos esse
arbitramur: ac præsertim cū res secundæ
tristium minas cōsolantur. Socordia quip-
pe oblectamento roborata, ipsius quoque

naturę obliuionem quodāmodo affert, atque extra ipsius terminos iaculatur. Quod si quis socordiam extinxerit, rectas cogitationes, quæ & ius, & iudicium confirmet, pullulantes statim conspiciet.

Apollonio Episcopo. 198.

Diuiniſſimum, ô vir erudite, Patris Verbum, diuinam quoque suam prædicationem Regnū appellat, vtpote cælorum regnum parturiens. Simile est regnum cælorum grano sinapis, quod minus quidem est omnibus seminibus, cum autem creuerit, maius est omnibus oleribus: Quod autem ait, hanc sententiam habet: Ex parua (viles enim dictiones sunt) in eam magnitudinem excrescit, vt omni Gentilium eruditioni ac sapientiæ obscuritatem afferrat. Quod etiam contigit. Attico enim lepore manans error, atque acriter argumentans, sermonis rusticitate laboranti veritati cessit.

Hermogeni Episcopo. 199.

Meritò quidem stomacharis, ô improborum odij delubrum, quod is qui per impietatis antiphrasim, vt ais, seipsum Eusebium appellauit (neque enim ab initio id ei nomen erat) vilem aliquam rem & protritā Sacerdotiū esse arbitratus, illud quoque iis, qui eadem quæ ipse flagitia perpetrant, tribuere non veretur, iisque, qui omni honoris genere digni sunt, expulſis, eos, qui ne in laicorum quidē classe ac numero censerī merentur, ad venerandum altare subuehit, ac duplici nomine ipsum, quantum in se est, contumelia & dedecore afficiens, nempe, quod & dignos arceat, & indignos in factum ordinem ascribat. Verū illud scito, non semper id laturum oculum illum rerum omnium inspectorem, qui nunc quidem pro sua bonitate, lenitate, ac patientia vititur, postea autem graues huius criminis pœnas ab eo expeteret.

φύσεως ὡς σκοπεύει, καὶ ἔξω τῆς ὁ-
ρων αὐτῆς ἀκοντίζει εἰς δὲ τις τιμὴν ῥαθυ-
μία σβέσσει, οὗτος βλαστάνοντας ὁ-
ταί τῶς ὁρθοῦς λογισμοῦς, τὰς καὶ τὸ
δίχαιον, καὶ τὴν κρίσιν βλαστάνουσας.

Απολλωνίῳ ἑπισκόπῳ. 198.

Ο θεότατος, ὡς σφὲρ, τῷ πατρὶος λό-
γῳ, καὶ τὸ θεῖον ἑαυτοῦ κήρυγμα βα-
σιλείαν καλεῖ, ὡς ὡδὶ ὄν τιμὴ τῆς οὐ-
ρανῶν βασιλείας ὁμοία γὰρ ἔστιν ἡ βασι-
λεία τῶν οὐρανῶν καὶ καὶ σινάπεις, ὁ μι-
κρότερον μὲν ἔστι πάντων τῶν σπερμάτων,
ὅταν δὲ αὐξηθῇ, μείζον τῆς λαχάνων
γίνεται. ὁ δὲ λέγει, τοῖς τὸν ἔστιν, ὅτι
ἐκ τοῦ μικροῦ, εὐτελεῖς γὰρ αἱ λέξεις,
ποσούτοι αὐξηθήσεται, ὡς πᾶσαι ἑλλη-
νικὴν ἀποκρύψαι σοφίαν. ὅθεν οὐ καὶ
ἐγένετο. ἀκρίβεια γὰρ ἡ πλάτη, καὶ
δεινὸς συλλογισμὸς ἀρεοικισμὸς
τῇ ἀληθείᾳ παρεχρήσεν.

Ερμogeni Episcopo. 199.

Εἰκότως μὲν ἀγανακτεῖς, μισοποι-
εῖας τέλει, ἐπειδὴ ἡ ἀρεὴ ἀντίφρα-
σις φησὶ, τῆς ἀσεβείας Εὐσέβιος ἑαυ-
τὸν καλεῖται. ὁ δὲ γὰρ τὸ τοῦ εἰχεν ἐξ
ἀρχῆς τοῦ νόμου, φαῦλοί τι καὶ πεπατη-
μένοι προῦντα, τὴν ἱερωσύνην ἡγουσά-
μενος, καὶ τοῖς τὰ αὐτὰ αὐτῷ δρώσι,
ταῖς τὴν νέμειν τολμᾷ, τὰς μὲν πάντας
πρὸς ἀξίους ἐξοφράκων. τὰς δὲ μὲν
ἐν λαοῦ τάξει τελεῖν δικαίους, εἰς
τὸ σεπτόν ἡγουσάμενον ἀνάγων. καὶ δι-
πλὴν τὸ τοῦ, τότε εἰς αὐτὸν ἦσαν καθε-
βρίζων, τῷ τε τὰς ἀξίους ἀπεργεῖν,
τῷ τε τοὺς ἀναξίους ἐγκρίνειν. ἀλλ' ἴ-
σθι, ὅτι οὐκ οἶσθι ταῦτα εἰς τέλος ὁ πα-
τερόπτης ὁφθαλμός, ὁ νῦν μὲν δι' ἀγα-
θότητα μακροθυμῆς, ὑπερον δὲ σφο-
δρὰ ταῦτας αὐτὸν ἀπατήσων δίχαιος.

τῷ

Τῷ αὐτῷ. ε.

Eidem. 200.

Κυριώτερος μὲν ὁπίστροπος τῷ ἑπι-
γῆς, ὁ τὴν ἱερωσύνην ἐσχημένος, τῷ
τὴν ἀλουργίδα περικειμένῳ. ὁ μὲν γὰρ
ψυχῇ, ὁ δὲ σωματικῇ ἡγεῖται. εἰ δ' ἀ-
γνοήσας ἑαυτὸ τὴν ἀξίαν, μάλλον δὲ
τὴν λειτουργίαν ψυχῇ μὲν μηδὲνα λό-
γον ποιεῖται. τοῖς δὲ καὶ κινῶν ὁπι-
μελοῖτο, καὶ περὶ τῶν παρὰ τοῖς χερ-
σίν αὐτοῦ ποιεῖτο. ἑαυτὸν, ὃ τὴν ἱερω-
σύνην ὑβρίζει, ἀλλ' οἱ πολλοὶ τῷ ἀ-
ροῦσιν, δέον τὴν μὲν ἐκθειάζειν, τὸν
δ' ἀπᾶσαι, ὅλον εἰς αὐτὴν τὸ ἐγκλη-
μα περικεῖσθαι.

Πρὸς Ἀρχιεπίσκοπον. σα.

Οὔτε τὴν λέξιόν τῆς, ὅτε τὴν ῥή-
τορας, ὅτε τὴν ἀρχιεπισκοπὸς, ὅτε τὴν
ἐπιτὴν τῷ λόγῳ δεινότητι συναρυ-
πομένης, σοφούς κλητέον, ἀλλὰ τοὺς ἐ-
πιτὴν πρακτικῇ φιλοσοφίᾳ ἀγλάμ-
ποντας. εἰ δὲ κοσμοῖν τὴν τῆς καὶ ἡ λο-
γικῇ, σοφωτέρως ὀνομαστέον, εἰ δὲ καὶ ἡ
θεωρητικῇ, φημὶ δὴ ἡ ἐπιστήμη, ἢ μόνον
κυρίως σοφίαν εἶναι ὀριζόμεθα, σοφω-
τάτης παρὰ τὴν πρακτικὴν, τὴν μὲν ὡς
τῶν θεμελίων καὶ οἰκοδομῆν εἶναι, τὴν
δὲ ὡς ἐγκαλλώπισμα. τὴν δὲ ὡς κο-
ρωνίδα. ὥστε ὅτι θεμελίον μὴ ὑπάρχον-
τος, μηδ' οἰκοδομίας, οὔτε τὰ κοσμοῦ-
τα, ὅτε τὰ θεμελιώδη χάραν ἔχῃ.
οὔτε καὶ ἀρετῆς μὴ ὑπάρχουσας, ἢ λο-
γικῇ καὶ ἡ θεωρητικῇ οὐχ ἔχει.

Εὐλογία. σβ.

Εὐκαταῖον μὴ ἡγεῖν τὸ συγχώρησις τυ-
χῆν, τὴν δὲ ἀρετῆς λαμβανέσθαι
δίκην ὅτι. τὸ μὲν γὰρ τοῖς φανλο-
τάτοις, τὸ δὲ τοῖς ἐπιεικεστάτοις ἀρ-

Qui sacerdotij corona redimitus est, si-
quidem proprie loqui volumus, terrena-
rum rerum procurator verius est, quam
qui purpuram gestat. Etenim ille animis,
hic corporibus dominatur. Quod si suæ
dignitati, vel, ut rectius loquar, officij ac
ministerij ignoracione laborans, animarū
quidem nullam curam gerat, parietes au-
tem & columnas dūtaxat curet, luxurique
ac delitiis sese addicat, colligendisque pe-
cuniis studeat, seipsum profectò, non sa-
cerdotium ignominia afficit. At stultorū
multi, pro eo atque illud quidem diuinis
honoribus efferre, hunc autem accusare
debebant, totam accusationem in illud
conuertunt.

Ophelio Scholastico. 201.

Nec dictionum aucupes, nec oratores,
nec dialectici, nec qui ob dicendi faculta-
tem gloriantur, sapientes appellandi sunt;
verum ii, qui eo Philosophiæ genere, quod
in actione versatur, elucet. Quod si hos
quoque logica exornet, sapientiores no-
minandi sunt. Si autem etiam Philosophia
(quæ in contemplatione sita est, hoc est
pietas, quam solam propriè sapientiam es-
se definimus) sapientissimos eos nuncupa-
re conuenit. Atque ita existimandum est,
hanc velut fundamentum & ædificium
esse, alteram velut ornamentum, postre-
mam ut coronidem, ac fastigium. Quem-
admodum igitur sublato fundamento &
ædificio, nec ea quæ ad ornatum, nec ea
quæ ad opus perficiendum spectant, locū
habitura sunt: sic etiam sublata virtute nec
logica, nec ea pars quæ in contemplatio-
ne versatur, locum habebunt.

Eulogio. 202.

Illud minimè præclarum ac votis expo-
tendum iudica, ut veniam consequatur,
qui ob virtutem gloriam ac splendorem
promeretur. Illud enim improbissimis,

hoc optimis quadrat. Illud ob misericordiam fit: hoc ob mercedem procreatur. Nā ille ob animi imbecillitatem miserationi est: hic ob animi magnitudinem corona donatur.

Esaia militi. 203.

Veniam nec habes nec habiturus es, si in istis institutis perstes. Si autem animum mutes, ac furorē & rabiem cōprimas, eam fortasse consequi possis. Seueritatem enim bonitas diuina superabit. Quod si iudiciū fore haudquaquam existimas, audi quid Plato dicat: Nam si mors (inquit) omnibus rebus nos liberaret, commodum profectō improbis hominibus esset ē vita discedere, quod simul & corporibus & eorum vitio vnā cum animis liberarentur. Nunc autem, quandoquidem anima immortalis esse apparet, nulla ei alia ratio, qua malum effugiat, nec salus patet, quā vt optima & prudentissima fiat.

Dionysio. 204.

Ea ignorare videris, quæ etiam admodū pueri norunt. Mirari enim te dixisti, quī fiat, vt qui iucunda loquuntur, auditores facilius alliciant, quā qui vtilia præcipiunt: illud nimirum ignorans, hinc fieri, vt illi admirationi, isti odio sint, quod illi cupiditatibus obsequantur, isti autem aduersus eas pugnent. Voluptati enim cedit vtilitas.

Zosimo Presbytero. 205.

Non modò is, qui in sacrum ordinem cooptatus est, sed etiam quilibet vir probus (tantum enim inter sacerdotem & quemlibet probum virum interesse debet, quantum inter cælum ac terram discriminis est) nihil petulans ac iuuenile agere debet, verum temperantem vbique ac probè moderatam vitæ rationem præ se ferre. Tu autem, vt aiunt, nec, cū iuuenis esses, modum in lasciuia atque libidi-

νότητι. τὸ μὲν δὲ οἶκτον γίνεται, τὸ δὲ δὲ ἀρσίνην πίκτεται. ὁ μὲν γὰρ ἀφ' ἐμικροψυχίας ἐλεῖται, ὁ δὲ ἀφ' ἐμικροψυχίας ἐλεῖται.

Ησαία στρατιώτη. 203.

Συγγνώμη ἔτε ἔχεις, οὐτε ἔχεις, ἢ τοῖς αὐτοῖς ἐπιμένουσιν, εἰ δὲ μεταβάλοις, καὶ τῆς μαλίας καὶ τῆς λύτης ὑποπαύσῃς, ὑπολαύσῃς ταύτης. τὸ γὰρ ἀκριβές, ἢ θάνατος ἀγαθότης νικήσῃ, εἰ δὲ οὐκ οἶε κρίσιν εἶναι, ἀκούε Πλάτωνος λέγοντος, εἰ μὲν γὰρ ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμηνον ἂν τοῖς κακοῖς ὑποταγῇ, τῷ τε σώματος ἅμα ἀπὸ πλάσθαι, καὶ τῆς αὐτῆς κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς. νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται ὅσα, οὐδὲ μὲν ἂν αὐτῇ ἄλλη ὑποταγῇ εἴη κακῶν καὶ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστη τε καὶ φρονιμωτάτη γενέσθαι.

Διονυσίου. 204.

Κινδυνεύεις ἀγνοεῖν, ἢ καὶ οἱ κομῶντες γινώσκουσιν. ἔφη γὰρ θαυμάζειν πῶς οἱ τὰ τέρποντα φερόντες, τῇ τὰ λυσίπολυντα φερόντων, μᾶλλον βῶν ἐπάγονται, τοὺς ἀχρωμύδους ἀγνοῶν, ὅτι ἐκ τῶν τοῦ μὲν χαρίζεσθαι ταῖς ἐπιθυμίαις, τοὺς δὲ μαχέσθαι. τοὺς μὲν θαυμάζειν συμβαίνει, τοὺς δὲ μισῶν. ἡπῖσται γὰρ ἡδονῆς τὸ συμφέρον.

Ζωσίμου πρεσβυτέρου. 205.

Οὐ μόνον ὁ ἱερωμένος, ἀλλὰ καὶ ὁ εὐδίκιμος. τοσούτον γὰρ ὀφείλει εἶναι τὸ μέσον τοῦ ἱερωμένου καὶ τοῦ εὐδίκιμου, ὅσον οὐρανοῦ καὶ γῆς τὸ ἀξίφορον. οὐδὲν ἀκέλαστον, ὅδε μείρακιώδης δίχαιος ἂν εἴη ἀξιοπράτης, ἀλλὰ σώφρονα καὶ κεκολασμένην πανταχοῦ πλὴν διαταῖς ἐπιδείκνυσθαι. σὺ δὲ, ὡς φαίνεται, οὐτε νέος ὢν περὶ τὰς λαγρείας ἐμετρίαζες ἀφ' ἧς τὴν πενίαν εὐτε

ἔπειθε γὰρ σὰς Διὰ τὴν ἡλικίαν· εἰ τοί-
τω ταῦθ' οὕτως ἔχει, εἶργε σαυτὸν τῷ
σπλήνι θυσιάζεις.

Δαμπετίῳ ἑπισκόπῳ. σς.

Οἱ μὲν εἰς ὠφέλειαν βλέποντες,
ἡσυχάζουσι διχορυσσοῦντες, ὃ τὸ μέγα-
θος τῆς χατορθωμάτων, ὡς ἀφωγίας
αἵ ποιναι παροδύονται, ἀλλ' ἐγκω-
μιάζουσιν ὑπερβαίνειν τὴν ἀλήθειαν,
ποῦς ἢ καὶ οἱ δεινότεροι λέγειν ἔπο-
δύονται, ἐκνοῦσιν. εἰ γὰρ καὶ μὴ ἐπα-
ξίας, ἀλλὰ γε ὑπερβαίνειν τα χαλά
ἐπαυέσαντες, τεκμηρίον τῆς ἐαυτῶν
γνώμης τῆς ὅτι τὰ ἀξιοφύγητα δε-
πούσης, καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα ἀνθρώ-
ποις ἐγκαταλείπεις.

Παύλῳ. σζ.

Εκείνος, ὡς ἔγωγε οἶμαι, διχορυσ-
σὸς ὅτι τῆς ἀμφισβητήσεως κρι-
τῆς, ὃ μὴ τὰ μέγιστα ἀξιώματα ἐκ-
πληττύνει, ἀλλὰ τοῖς ἀσθενέστεροις
τὸ εἶδέν ἐξ εὐνομίας χορηγῶν, καὶ νέ-
μων ἐν ταῖς πᾶσι ἔχουσιν τὸ ποῦς
ἐξίας, ἐν ταῖς Διαγνώσει φυλάτ-
τει τὸ ἴσον ἅπασιν, τῷ δικαίῳ παντα-
χρῷ μέτρω χρώμενος.

Ερμολόγιῳ ἑπισκόπῳ. ση.

Εἰ μὲν ἔχοιεν ἡμῖν τῆς ἱερωσύνης ἀ-
γίας ἐπιμύνην, χροσμον ἀναγνώ-
σκον, ὡς οὐ καὶ ποιεῖν αὐτοὺς καὶ τὰς
ἀρετὰς ἀσκεῖν, ἀλλὰ λόγῳ διδάσκον
μόνον φρονεῖν ὡς φρονεῖσιν. οἱ δὲ
πανταχρῷ οἱ χροσμοὶ ἀνακηρύττει
μὲν τὰς φιλαρέτας αὐτῶν, ἀποκηρύτ-
τει δὲ τοὺς λόγῳ μόνον παιδεύειν
ὑπερβαίνειν. ἢ παρὲς τὰ Διὰ
τῆς θείας θεομῆτις διχορυσσοῦντα τῇ ἱε-
ρωσύνῃ μόνῃ ὡς τῷ τυραννίδι ἐνα-
βρύνονται. τὰ μὲν γὰρ θεία θεωσί-
ματα, τὰς τὴν ἱερωσύνην λαχόντας

nibus ob paupertatem tenebas, nec po-
steaquam cōsensisti, ob ætatem. Quapro-
pter, si ita est, à venerando altari teipsum
arce.

Lampetio Episcopo. 206.

Qui dum coniectos in vtilitatem ocu-
los habent, nihil tacendum esse putant, nō
retum præclarè gestarum magnitudinem,
ut silentij causam obtendunt: sed veritatē,
ad cuius laudes prædicandas, ne disertissi-
mi quoque homines se accingere veren-
tur, commendare ac laudibus afficere ni-
tuntur. Egregiis enim rebus, si non dignè,
at saltem quantum satis est, laudatis, ani-
mi sui ad ea, quæ commemoratione digna
sunt, propendentis argumentum atque
coniecturam iis quoque qui post futuri
sunt, relinquunt.

Paulo. 207.

Ille, mea quidem sententia, iustissimus
controuersiarum iudex est, non qui homi-
nes amplissimis dignitatibus ornatos per-
timefcit, verum qui imbecillioribus; id
quo carent, pro eo atque æquitas postulat,
subministrat: atque in honoribus id cui-
que, quò dignus est, tribuens, omnibus
quod æquum est, in causarum discepta-
tione tribuit, ius videlicet vbiq; mensu-
ræ loco adhibens.

Hermogeni Episcopo. 208.

Si ij, qui sacrosancta Sacerdotij dignita-
te redimti sunt, oraculum aliquod nobis
recitare queant; quo illud fanciatur; eos
minimè laborare ac virtutem colere, ve-
rùm sermonē solo docere oportere, sen-
tiant sanè ut sentiunt. Sin autem diuina
oracula passim Antistites eos prædicāt, qui
virtutum amore flagrant: contrāque eos,
qui sermone solo alios erudire conantur,
explodunt, ecquid isti, prætermisiss iis re-
bus, quæ diuinis legibus præscriptæ sunt,
Sacerdotio solo, tanquam tyrannide, glo-
riantur? Etenim diuina scita, eos potissimum

Ec

qui sacerdotium nacti sunt, in laboribus ac religiosis exercitationibus versari iubet; quo nimirum ij qui subsunt, cum eos, quibus imperare licet, laborantes perspexerint, præ pudore ad fortitudinem strenuique animi officium prouocentur. Neque enim docentium oratio perinde animos acuere solet, ut vita & mores. At isti, non secus ac si ipsis loquendi duntaxat munus commissum fuisset, ab actione abstinent. Quos etiam proinde incessans ac proscindens diuinus Apostolus his verbis usus est, Qui prædicas non esse furandum, furaris. Atque item diuina sententia apud Ezechielem (id enim est quod, ut tibi exponerem, postulasti) Angelis iis, qui Ierolymam supplicio affecturi erant, hoc imperauit, A sanctis meis incipite. Quod quidem etiam Apostolorum antesignanus his verbis transtulit, Tempus est ut incipiat iudicium à domo Dei. Si autem primum à nobis, quis finis eorum, qui nō credunt Euangelio Dei? Consentaneum enim est, ut qui honore ac dignitate superiores sunt, hi quoque, si peccent, grauioribus etiam suppliciis mulcentur.

Eidem. 209.

Cum adulterinus quispiam ac sacerdotio indignus imperium usurpat, tum verò imperij ornatus in inconditum quendam & inornatum statum migrat. Siquidem ita natura comparatum est, ut ad eius, qui præest, similitudinem, ij, qui parent, sese effingant. Quod quidem etiam in Eusebio, quemadmodum scripsisti, usu venit. Tanti enim & Sacerdotibus, qui sub ipsius imperio sunt, & reliquis subditis, vitij amor exarsit, ut qui aliunde veniunt, perennem lachrymarum materiam habeant tot tantorumque malorum spectaculum.

Eidem. 210.

Inexplebilis es, eos, ut apparet, amans, in quibus virtutis splendor elucet. Inexplebilis enim affectu, quemadmodum audio, illud Psalmistæ canis, Mihi autem nimis

μάλις πάντων ἐν πόνεϊς καὶ ἀσκήσειν εἶναι παροχέλευεται, ἵν' οἱ ἀρχεῖμοι, οὓς ἐπιτάτῃ ἐξέστ', τὰς πορευόμενας θεώμενοι, εἰς ἀδραργίας ὑπ' ἀχύνῃς παροξυνώωνται. ὃ ποσὺν γὰρ λόγος, ὅσον ὁ τρόπος τῆς διδασκόντων, ὡς ἐβήγειν πέφυκε. οἱ δ' ὥσπερ τὸ λέγειν μόνον ἐμπιστευθέντες, τὴν πράξιν ἀπέχονται, εἰς καὶ σκλητεῶν ὁ μὲν θεὸς διπρόσολος ἐφ' ἡμῶν μὴ κλέπειν, κλέπεις. ἡ δὲ θεία ψῆφος ἐν τῷ Ιεζεκιήλ, τοῦθ' ὡς μαθεῖν ἐζητήται, παρεκελεύσατο, πῶς τὴν πτωχείαν μέλλουσιν ἐπιφέρειν τῇ Ιερουσαλὴμ ἀρχαῖοις, ὅπο τῆς ἀγίας μου ἀρχαδὲς ὡς καὶ ὁ κορυφαῖος τῆς διπρόσολων μετέφρασεν εἰπὼν, χαρὸς τῷ ἀρχαδῇ τὸ κρίμα ὅπο τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ. εἰ δὲ ὡρῶται ἀφ' ἡμῶν, τί τὸ τέλος τῆς ἀπειθούτων τῷ τοῦ θεοῦ εὐαγγελίου. διχασμὸν γὰρ τοὺς πᾶσι καὶ τῇ ἀξίᾳ ὑποφύοντες τῆς, εἰ ἀμάρτοιεν, καὶ ἐν ταῖς πτωχείαις πλεονέκτειν.

Τῷ αὐτῷ σθ.

Ὅταν νόθος τις, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἀνάξιος, εἰς τὴν ἀρχὴν εἰσβιάσῃται, τότε δὴ ὁ τῆς ἀρχῆς κόσμος εἰς ἀκοσμίαν μετρίσεται. τῷ γὰρ ἀρχοντὶ ἐξομοιωσάτω πέφυκε καὶ τὸ ἀρχεῖμοι. ὃ δὲ καὶ ἐπὶ Εὐσεβίῳ, ὡς γέγραφας, συνέβη. τοσούτος γὰρ καὶ τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ὑπηκόοις ἐξήφθη χαλκὸς ἔρως, ὡς τὸς ἀλλὰ χόρταινοντας, δακρύων ὑποθέσιν ἀεινάων ἔχειν, τὴν τῆς τοσούτων χαλκῶν θείαν.

Τῷ αὐτῷ σι.

Ἀπληγὸς εἶ, φίλων, ὡς εἶοικε, τοῦτ' ἐστὶν, οἷς ἡ τῆς ἀρετῆς ἐκαστὰ πειθαγωγῆς ἀχορέτως γούν, ὡς γε πυνθάνομαι, ψάλλεις ἐκείνο τὸ τοῦ μελωδῶν ᾠσμα.

ἄσµα . ἐμοὶ δὲ λίαν ἐπὶ μνήσθαι οἱ φίλοι σὺ δὲ θεός . τοσούτος γὰρ πένεσι- σοι ὁ πρὸς αὐτὸς πόθος , ὡς καὶ τοὺς οἷς ὁδὸν ἵχνος ἀρετῆς πένεσιν . ὃ γὰρ ἐσθλὸν κατ' ἐκείνους ἴσως δὲ δοκοῦντων , πολλοῖς καὶ ποικίλοις ἐγκωμίοις πε- φασµέν . σοὶ μὲν οὐκ εἰ καὶ ἡμεῖς μὴ ἐσ- µὲν τοιούτοι , ἀποκρίσται ὁ µοῦθος ἡ- µεῖς δὲ εἰ µὴδ' ἐγκωμίων τοιούτων ἀ- πολαύοντες , ἀµείνους γενοίµεθα , µεί- ζονα δίκην ὑπέξοµεν . ἵν' οὐκ μὴ τοῦ- το ὑποφάνηµεν , πέπαισο ὑπὲρ βαλλόντως ἐπαγνῶν .

Λαμπετίῳ ἑπισκόπῳ . σιγ .

Παραφυλάττω µὲν , ὡς ἄριστε , τοὺς ἀμνήτους , καὶ τῶν θείων λόγων ἀνα- ξίς , οἵτινες καὶ γελοῖσι πολλὰ καὶ ταῖς πάσης εὐφημίας κρείττονα . φθέρῃ δὲ οἷς θέμις . ὃ γὰρ κυσὶν , ὃ δὲ χοίροις ἀνθρωπομορφοῖς , ἀλλὰ τοῖς ἀγγελικῶν βίβσι βίον , δοτόν ταῖς ἅμα , καὶ τὸν θεῖον χρῆσµόν .

Θεογνώστῳ πρεσβυτέρῳ . σιβ .

Λίαν θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι τίω ἀνοίαι τῶν ζητούντων , δι' ἣν αἰ- τία ὁ Χριστὸς πρὸς τῶν προτέρων ἡμε- ρῶν ἀνέστη . εἰ µὲν καὶ φασὶν αὐτὸν µὴδ' ὅλως ἐγηγέρθαι . τίος ἔνεκεν περὶ χρο- νον ἀκριβολογοῦνται . εἰ δ' ἐγηγέρθαι µὲν , θάπτον δὲ ἡ ἐπισηµείλατο , ἀπὸ τῆς ἐγηγέρθαι , καὶ τὸ πάντως ἡληθύνεται αὐτὸν συναποδεδεῖσθαι νοµίζουσιν . τὸ γὰρ ἀδύνατον καὶ ὁ καὶ δοκοῦν , ὅ- σον πρὸς τίω τῶν ἀνθρώπων ἀοδί- νειας , φηµὶ κατὰ τὴν ὁδὸν , ὅτι καὶ πε- ς τὸ δυνάτον ἐξηθεῖται . εἰ καὶ ὅπ- µάλιστα τὸ µὲν βραδείας ἀναστῆναι , ἀοδείας . τὸ δὲ ταχέως , δυνάµεως μαγικῆς τεκµέριον καθίσταται . ἐξ ἧν µὲν αὐτὸς καὶ ἐκ τοῦ τοῦς µυείας τῶν ἐλλήνων θεῶν καταλόγους ἀ- φανίσαι , τά τε εἰδωλεῖα πᾶσι κα-

honorati sunt amici tui Deus-Tanta enim vis amoris erga ipsos est, ut eos etiam, in quibus nullum virtutis vestigium extat (neque enim ad eorum similitudinem ac- cedimus, tamen fortasse videamur) mul- tis ac variis laudibus cumules. Ac tibi qui- dem, etiam si nos tales minimè sumus, re- condita merces erit. Nos autem si, ne his quidem laudibus affecti, meliores hinc ef- ficiamur, maiores pœnas subituri sumus. Quare ne hoc nobis accadat, immodicis laudibus nos ornare desine.

Lampetio Episcopo. 211.

Prophanos homines, vir optime, ac di- uinis sermonibus indignos observa, qui ea etiam persape, quæ omni commenda- tione ac laude digna sunt, risu prosequun- tur: quibus autem fas est, iis loquere. Ne- que enim canibus, aut porcis humana for- ma præditis, verum his, qui angelicam vi- tam ducunt, sancta porrigenda sunt, quæ admodum diuinis oraculis proditum est.

Theognosto Presbytero. 212.

Eorum stoliditatem magnopere, atque ad stuporem usque miror, qui, quam ob causam Christus ante tres dies resurrexe- rit, percunctantur. Nam si eum quoque omnino non resurrexisse asserunt, ecquid temporis minutias ieiunè ac morosè vr- gent? Si autem eum quidem ad vitam re- diisse, verum citius quàm promiserat, ex hoc ipso quod ad vitam rediit, illud quo- que unà demonstratum esse existiment, ipsum omnino verè locutum esse. Nam cum id, quod impossibile & erat, & vide- batur (liquidem imbecillitatem hominū spectes) præstiterit, profectò in ea re, quæ potestatem minimè excedebar, haudqua- quā elanguisset, tamen etiam tardè resurre- xisse, imbecillitatis, confestim autem, ma- ximæ potentix argumentum existat. Ac quidem ipsos, tum ex eo quod infinitum Gentiliorum deorum catalogum dele-

Cc ij

uerit ac de medio sustulerit, tum quod omnia idolorum phana subuerterit, & impuras ac sacrilegas aras, quæ humano cruore tingebantur, extinxerit, atque diaboli quidem neruos ac robur infregerit, dæmones autem in fugam conuerterit, ac præterea truculentas & immanes nationes mitigarit: Iudæos autem in maximas calamitates coniecerit, eos denique, qui fidem amplexi sunt, supra cælum euexerit, diuinam ipsius inuictamque potentiam adorare oportebat, non autem de aliquot horis altercari. Neque enim quæ maxima, omnique sermone præstantiora sunt ab exiguis rebus eueriti queant. Cæterum quoniam ingens veritatis copia & amplitudo est, ad ipsam quoque rem accedere conabor. Ac primum velitationis cuiusdā causa ad eos hæc dicentur: Si debitorem aliquem, qui se creditori suo post tres dies debitam pecuniam persolutorum promississet, ante præstitutum diem soluisse conspexerimus, vtrum tandem eum, vt mentientem condemnabimus, an potius, vt promissi fidem magis explentem admiratione prosequemur? Equidem ipse hoc posterius existimo, atque omnino vos quoque, Quidnā igitur absurdi est, si Christus item, cum se tertia die resurrecturum dixisset, citius tamen à morte ad vitam rediit, tum vt suam potentiam conspicuam redderet, tum vt custodes exanimaret, ac Iudæorum ora cōprimeret? Etenim quod maturius resurrexisset, à crimine ac reprehensione alienum erit: at si ferius reuixisset, suspicionis plena res hæc extitisset. Oportebat quippe assidentibus atque custodientibus satellitibus resurrectionem fieri. Nam si exactis diebus ac remotis custodibus extitisset, suspicionem habitura res erat. Quod si non resurrexit, quonam pacto in ipsius nomine Apostoli tanta signa ediderunt? Quonam autem pacto digni, quibus fides haberetur, testes non essent, qui per sexcenta pericula & mortis genera resurrectionis veritatem confirmarunt, testimoniumque suum, non atramento, sed cruore suo consignarunt? Quod si

παρέλθαι, καὶ τὰς ἀνοσίεως βωμολογίας ὑπὸ ἀνθρώπων αἱμάτων φοινισσόμενες σβέσαι· καὶ τὸν μὲν Διόβολον ἐκνεύσαι· τὰς δὲ δαίμονας φυλαδεύσαι· καὶ τὰ μὲν ἀήμερα φύλα πῦρ σφύσαι, τοὺς δὲ Ἰουδαίους μεγάλαις συμφοραῖς περιβαλεῖν· καὶ τὰς πεινῶσαντας αὐτῶ ὑπὸ τὸν ὕδατος ἀναγαγεῖν, περισκυνῶσαι τὴν θείαν αὐτῶ καὶ ἀήτητον δύναμιν, καὶ μὴ περὶ ὧν Διόφρετος· τὰ γὰρ μέγιστα καὶ κρείττονα λόγου, οὐκ ἂν ὑπομικρὸν ἀνατραπείη· πλὴν ἀλλ' ἐπεὶ τῆς ἀληθείας ἡ δεινὴ οἶα πολλή, καὶ εἰς αὐτὸ χρῶσθαι τὸ παρὰ γὰρ πειρασμοῦ· ἀκροβολισμοῦ τοιοῦτο ἔνεκεν εἰρήσεται πρὸς αὐτούς. Ἄρα εἰ χρεώστην πινὰ ἐπαγγελία μὲν τῶ οἰκίῳ δανείσῃ ἢ μετὰ τρεῖς ἡμέρας πληρώσῃ τὸ χρεῖος, πρὸ τῆς παρορσεμίας πληρώσασθαι θεασοίμεθα, ὡς Ἰουδαίους κρινέμεν ἢ ὡς πλείον ἀληθεύσαντα θαυμάσιον μεθα; ἐγὼ μὲν οἶμαι τῷτο· πάντως δὲ καὶ αὐτοὶ· τί τοιοῦτον ἄποποι, εἰ καὶ ὁ Χρὶςτος ἔφησε μὲν τῇ τρίτῃ ἀναστήσεσθαι, θάψον ἀνέστη; ἴν' αὐτῶ μὲν δέξῃ τὴν δύναμιν, τὰς δὲ φυλάσσοντας νεκρώσῃ, καὶ τὰς Ἰουδαίας ὀπίσσω τὸ μὲν γὰρ θάψον ἀναστήναι, ἐγκλημά οὐκ εἶχε· τὸ δὲ βράδιον, ὑποψίας ἐγεμνῶν· ἐξήν γὰρ ὅσα καὶ μεμνῶν αὐτῶ καὶ φυλάσσοντων γενέσθαι τὴν ἀνάστασιν, ὡς εἶχε παρελθόντων τῶν ἡμερῶν, καὶ ἀναχωροσάντων τῶν φυλάσσοντων, ἐγένετο ὑποψίον τὸ παρὰ γὰρ ἐμελλεν εἶναι· εἰ δὲ μὴ ἀνέστη, πῶς ἐν τῷ ὀνόματι αὐτῶ τοιαῦτα σημεῖα ἐπετέλεσαν οἱ ἀπόστολοι; πῶς δ' οὐκ ἂν εἴεν ἀξιόχρεοι μάρτυρες, οἱ Διόφρετος κινδύνων καὶ θανάτων τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναστάσεως πιστωσάμενοι, καὶ ἐ μέλας, ἀλλ' οἰκίῳ αἵματι τὴν μαρτυρίαν σφραγίσαντες· εἰ δὲ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἀκρίβειαν καταγενέσθαι λέγῃ, ἐκείνο ἂν εἴποιμι· τῇ τρίτῃ ἡμερᾷ ἀναστή-

ἀναστήσεται, ἔχεις τιτὸν παρὰ σκευὴν,
ἔχεις τὸ σάββατον, ἔως δυσμῶν ἡλίου,
καὶ μετὰ τὸ σάββατον ἀνάστη, ἔκατε-
ραν μὲν ἀφ' αὐτοῦ, τὴν δὲ μέσσην πλη-
ρώσας. ἐν τρισὶν γὰρ ἔπαι ἀναστήσεται,
ὃ δὲ μετὰ τρεῖς ἡμέρας λύσατε γὰρ,
φῆσι, τὸν ναὸν τῶτον, καὶ ἐν τρισὶν ἡ-
μέραις ἐγερῶ αὐτὸν· καὶ ὁ παρ' ἡμῶν
δὲ παρ' ἡμῶν μαρτυρῶν, τότε ὁ θάνατος
πενήσσει, ἰχυροτέρῳ θανάτῳ δεδω-
κεν. ὑμῶν δὲ μετὰ δύο ἡμέρας, ἐν
τῇ τρίτῃ ἀναστήσεται, καὶ ζήσεται
ἐν αὐτῇ. εἰ δὲ τὸ πρὸς ἡμέρας καὶ πρὸς
νύκτας παρὰ βάλοντο, εἴποιμι, ὅτι τῷ
ἁλῶσθαι αὐτῆς, πεπλήρωκε τιτὸν ἐ-
παγγελίαν· μία γὰρ ἡμέρα λέγεται,
τὸ τῆς πεντήκοντα καὶ εἰκοσι ὥρων διά-
στημα, καὶ εἴτε ἐν τῇ πρώτῃ, εἴτε ἐν
τῇ τελευταίᾳ τῶν πέντε πενήκοντα, ἢ
ἐν τῇ αὐτῇ αὐτῶν μέσῃ λογίζεται.
αὐτῇ δὲ μελλόντος ἡλίου δύω πενήκοντα
πέντε, εἴη δὲ σήμερον ἡμέρα πρώτη τῆς μη-
ρὸς, αὐτῇ αὐτῇ λογίζεται, εἰ δὲ χα-
δύντος ἑτέρος πενήκοντα, ἢ δευτέρου. πᾶς
αὐτῇ μίαν μόνον, τὰ δὲ δύο μίαν ὡ-
ρας μετὰ τὸ γενέσθαι, ὁ μὲν λέγεται
τῇ πρώτῃ, ὁ δὲ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ πε-
ντήκοντα, ὅτι πᾶσι δῆλον κατέστη καὶ
σαφές, ὅτι τῷ ἁλῶσθαι μόνον, ὁ μὲν τὸ
παρεληλυθός, ὁ δὲ τὸ ἐπὶ τὸν ἡμερονύ-
κτιον ἐκκληρώσατο, τὸ δὲ εἰκοσι πε-
ντήκοντα ὥρων συμπληρώσεται· εἰ τοίνυν
καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς χρονίας κατανοήσις
τῶτο βοᾷ, ὅτι μάλιστα κἀκεῖνοι ἑαυτοὺς
οἱ τὴν ἀλήθειαν μὴ ἡλεθύναναι ἰχυ-
ρίζονται.

Πίτερ. σιγ.

Τὸ φάσκοντες εἶναι σοφοί, ἐμωρά-
νισαν· καὶ διὰ τοῦτο, ὡς σοφὴ, εἴρη-
ται· ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς μὲν ὄγκος ἦν
πολὺς ἀληθείας χαλεπῶν, παρὰ δὲ
ταῖς γραφαῖς ἀλήθεια κόμπη χα-
λεπύσα· τότε μὲν οὐδ' ἀνδρείας ἔδει καὶ
πιστῶς πολλῆς, πᾶσαι πιθανότητα

ad exactam & accuratam huius quæstio-
nis explanationē descendendum est, illud
dixerim: Tertio die resurrecturū se dixit.
Habes parasceue, habes Sabbatū, usque ad
Solis occubitū. Ac post Sabbatū resurre-
xit, attactō quidē utroque die, medio autē
expleto atque confecto. In tribus enim
diebus resurrecturum se dixit, non autem
post tres dies. Soluite namque templum
hoc, inquit, & in tribus diebus excitabo
illud. Atque item Propheta vaticinās, his
verbis utebatur: Tunc mors lugebit, for-
tiore morte deuicta. Sanabit nos post
duos dies: in tertio resurgemus, ac viue-
mus in eo. Quod si tres dies ac noctes no-
bis obiciant, illud dixerim, quod hoc ipso
quod eas attigerit, id quod pollicitus fue-
rat, impleuerit. Vnus enim dies quatuor
& viginti horarum spatium appellatur: ac-
que siue in prima, siue in postrema harū
quispiam in lucem prodeat, aut ē vita
discedat, hic ipsi dies computatur. Ver-
bi gratia: Si Sole ad occasum vergente
quispiam nascatur, sit autem dies illa pri-
ma mensis, hæc ipsi ascribetur. Si autem,
cū iam occiderit, alter procreetur, se-
cunda. Qui sit igitur, ut cū vnica dun-
taxat, imō fortasse ne vnica quidem ho-
ra intercesserit, ille prima, hic secunda die
in lucem editus fuisse dicatur? Nimirum
quā id cūctis perspicuum & manifestum
est, quod ob attactum solum, ille quidem
præteritum, hic autem insequētem diem,
qui viginti quatuor horarum curriculo
conficitur, expleuit. Quapropter cū ex-
acta quoque temporum consideratio hoc
clamet, quid frustra seipsos contundunt,
qui veritatē à veritate aberrasse affirmant?

Petro. 213.

Illud, dicentes se esse sapientes, stulti
facti sunt, propterea dictum est, quia apud
eos quidem ingens tumor erat veritate
carens, apud Scripturas autem veritas ab
omni fastu pura. Quocirca tum temporis
magna fortitudine ac prudentia opus e-
rat, quæ omne verborum lenocinium

Cc iij

scitè ac venustè comparatum, mendaciumque, tanquam verum callidè exhibens, denudaret. Nunc autem ab ipsis etià rusticis ipsorum error deprehendi potest.

Apollonio 214.

Eleemosynam à probro & contumelia puram atque immunem esse oportet. Nā qui ei hæc adiungunt, fragranti vnguento cœnum admiscunt, atque accipientium animas percutiunt. Quæ enim cum probro porriguntur, etiam si maxima sint, accipientibus minimè iucunda sunt: tamen si alioqui necessitate constricti contumelias tacitè ferāt. Cum autem etiam perexigua sunt, atque cum contumelia præbentur, intolerandam quandam egentium animis tempestatem pariunt. Nam de his qui non modò nihil largiuntur, sed etiam pauperes convitiis & maledictis incessunt, ne mentionem quidem facere opus est. Omnem quippe feritatis & crudelitatis immanitatem excesserunt. Eos enim qui ad se, tanquam ad portum, appellant, peflundant, dum nec ea, quorum penuria laborant, suppeditant, & præterea contumelias adiciunt. Quocirca pauperibus leniter & placidè respondere oportet, ac pro viribus præbere, atque eleemosynam, tanquā ingenuam quādam & nobilem virginem, occultare, ac non omnibus eam propalare. Quod si quis vnde supplicis hominis calamitati solatium afferat, non habeat, pacato ac levi animo ipsi respondeat. En enim: Melior est sermo quàm donum: & utrumque apud virum gratiosum.

Euotio Episcopo. 215.

Tu quidem, vulgi fortasse sententiam sequens, grauius enim peccasse dixisti, qui virgini vim attulit, quàm qui eam ad stuprum induxit. Ego verò ipsam rei naturam attendens, sic existimo (etsi enim nouum & insolens esse videbitur quod dicturus sum, tamen, quia verum est, id dicam) eum qui sermonis blanditiis eam illexit, flagi-

κεκομψευμένην, καὶ ἐν τρεῶς τὸ ψεύδος ὡς ἀληθὲς παριστάσαν ὑπερυμνήσης. νῦν δὲ καὶ αὐτοῖς τοῖς ἀγροικοῖς ἡ πλάνη αὐτῆς εὐφάρετος γέγονε.

Απολλωνίου. σιδ.

Τὴν ἐλεημοσύνην ἡδὲ χαριστὴν ὑβρεως καὶ οὐκ εὐδοκίας εἶναι. οἱ γὰρ ἐκείνη τὰυτὰ μιγνύουσιν, εὐώδει μὲν ὡς δυσόδη κρινῶσι βόρβορον, καὶ τὰς τῆς λαμβάνονται πλήττεισι ψυχὰς. τὰ γὰρ μετ' οὐκ εὐδοκίας παρέχόμενα καὶ μέγιστα ἢ ἔχ' ἡδίστα τοῖς λαμβάνουσιν, καὶ ὡς τὴν ἀνάγκην, σιγῇ τέρωσι τὰς ὑβρεῖς. ὅταν δὲ καὶ ἐλάττωται ἢ, καὶ μετ' ὑβρεως παρέχεται, ἀφόρητόν τινα χειμῶτα ταῖς ψυχαῖς τῆς πεπομπῶν πίπτει. πτεῖ γὰρ τῆς μήτε παρέχοντα καὶ ἡ λοιδοροῦντων ἔδῃ μένῃ καὶ ἡ πᾶσαν γὰρ ὑβρεὺς ἐκείνησι θεωρεῖται ἀγριότητι. τοῖς γὰρ πρὸς αὐτοὺς, ὡς πρὸς λιμένα, καταίροντας καταδύσονται, μήτε τίνα ἀναγκάσαν πληροῦντες ἡρείας, ἀλλὰ καὶ ὑβρεῖς πρὸς πέντε. ἡδὲ ποιητοῦ ὡς ὡς ἀποκρίνασθαι τοῖς δεομένοις, καὶ ἡ δύναμιν παρέχειν, κρύπτειν τε ἐλεημοσύνην, ὡς ὡς ἐλευθερεῖν τινὰ καὶ εὐγενῆ καὶ σώφρονα παρθένον, καὶ μὴ πᾶσιν αὐτῶν ἐκπομπεύειν. εἰ δὲ μὴ ἔχοι τις δι' ὧν ὡς μὴ θίσεται τὸν ἱκέτην, ἀποκρίνασθαι αὐτῷ εἰρηνικῶς ἐν παύσει. ἰδοὺ γὰρ λόγος ὡς ὡς δόμα ἀγαθόν, καὶ ἀμφοτέρω παρὰ ἀνδρὶ κεχαριτωμένῳ.

Εὐοπίῳ ἑπισκόπῳ. σιε.

Αὐτὸς μὲν τῇ τῆς πολλῶν ἀγαθῶν ἵσως ἐπόμενος χαλεπώτερον ἔφη τὸν βιασάμενον παρθένον τῷ πείσαντος. ἐγὼ δ' αὐτῇ τῷ πράγματι πρὸς τὴν φύσιν, ἡγοῦμαι εἶ γὰρ καὶ παρὰ δόξον εἶναι δοῦναι τὸ λεηστὴν, ἀλλ' ὅμως ἀληθὲς ἐν λελέγεται, ὅτι ὁ πείσας τῷ βιασάμενῳ ἐναγέστερος τυγχάνει.

τυγχάνει· ἐν ταῦτα γὰρ ἡ περὶ τῆς
βίας ἀργαλειώτερος ἐστὶ, τῷ τὴν μὲν
κολάσεως, τὴν δὲ συγγνώμης ὁπο-
λαίνει· ὁ μὲν γὰρ τὸ σῶμα ὑβρίζει,
τὴν γνώμην καθαρεῖν διέτηρξεν· ὁ δὲ
τὴν ψυχὴν περιδιαφείρας, ὥτως ἐπὶ
τὴν τῷ σώματος ὑβριν ἐχώρησεν· καὶ ὁ
μὲν ἀνέυθιλον, ὁ δὲ ὑπώθινον τῇ δίκῃ
πεποίηκε. τῆς μὲν γὰρ ἡ ὑβρις μέγχι
τῷ σώματος ἐστὶ· τῆς δὲ καὶ εἰς τὴν
ψυχὴν ἀνέδραμε· καὶ ἡ μὲν βιασθεῖσα
ὁπολογίας· ἡ δὲ πεποθεῖσα ἀπαράτη-
τοι ἔχει τὴν δίκην· ἡ μὲν γὰρ καὶ δίκας
ἐς τὰ ῥάστα δύναται τὸν ὑβριστὴν, ἡ
δὲ τῷ διεφθάρθαι τῇ γνώμῃ ἀναπολό-
γητος ὥσαυτὰ διαφθείρεται καὶ τῇ τι-
μωρίᾳ· ἡ μὲν γὰρ μέμφως ἔξω, ἡ δὲ
ἐῖσω χαθίεται· καὶ κείνη μὲν ἐλεῖται,
αὕτη δὲ μισεῖται δίκαιως. τῆς μὲν γὰρ
ἡ ὑβρις, τῷ μὲν σώματος ἤλατο· τῆς
δὲ γνώμης ἔχ' ἤλατο· τῆς δὲ καὶ τὸ
σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν μεμύηται· εἰ δὲ
λογισμοὺς οἷον ταῦτα εἶναι ἀνθρωπίνους,
τὸν νόμον τῶτον ἐκ τῆς ἑραῶν ἀνα-
γνωσώμεθα· τί οὖν φησὶν, εἰάν τις βιά-
σῃται παρθέον ἐν ἐρήμῳ; τὸν μὲν ἀ-
ποκτείνει, τὴν δὲ περιποιήσασθαι.
ἔδοξε γὰρ ἡ νεότης, καὶ οὐκ ἦν ὁ βου-
θῶν· τῇ δ' ἐν πόλει τὸ τοῦ παθῆσαι, καὶ
μὴ βουθῆσαι, ἀφ' ἑαυτοῦ τῆς τιμωρίας·
καὶ μάλα εὐκρίτως ἐν μὲν γὰρ ἐρήμῳ ὁ
βουθῆσων οὐκ ἦν καὶ διὰ τοῦτο ἡ πα-
ροινθεῖσα συγγνώμης ἀξία εἶναι κέ-
κριται· ἡ δ' ἐν πόλει τὸ τοῦ παθῆσαι, καὶ
τῇ σιγῇ συγκαταβεμένη, καὶ μὴ βοή-
σασα, μὴδ' ἐχέουσα τὴν ἀναδείξαι
τῇ βίᾳ διαμένει, ὡς ἀπὸ εὐκρίτως
κατακρίνεται· ἔχοιεν παρ' αὐτῆς
καὶ τὴν γνώμην καθαρεῖν διὰ τὴν ἐν
ἀμύλῳ τοῦ μὴδε μὴδ' ὁρμῆς· μὴδ' ἐν συ-
γκαταβέσει τοιαύτη μεμύησμένη, ἵνα
καὶ, ὅ μὴ γένοιτο, γένοιτο τι τοιοῦτον,
ἀπερὶ αὐτὸν ἔχοντι τῇ ὁπολογίᾳ παρὰ
τῷ ἀδελφῷ καὶ τῇ, τῷ καὶ τὰς καρ-
διαὶς ἐμβάτωσιν, καὶ μαρτύρων μὴ
δομένων.

tiosiore et sceleratiorem esse. Hic enim
persuasio vi atrocior est: quod illa plecta-
tur, hæc veniam consequatur. Nam ille
violato corpore, mentem puram atque in-
tegram servavit. Hunc autem corrupta prius
anima, ita demum ad inferendam corpori
contumeliam se contulit. Atque ille qui-
dem à crimine immunem, hic autem pœ-
næ obnoxiam eam reddidit. Etenim illius
contumelia non ultra corpus progressa
est: huius autem, ad animam usque ascen-
dit. Atque ea quidem, quæ vim perpeffa
est, excusationem, ea autem quæ stuprum
sibi persuaderi passa est, pœnam nulla de-
precatione auertendam habet. Illa enim
pœnas etiam ab eo, à quo compressa est,
expetere potest: hæc autem in reprehensio-
ne est. Atque illa quidem odio, hæc autem
miserationi optimo iure est. Nam illius cō-
tumelia corpus quidem attingit, mentem
autem minimè attingit: huius autem & cor-
pus & anima contaminata sunt. Quod si
rationes humanas hæc esse existimas, hæc
legē è cælis recitabimus. Quidnam igitur
ait: Siquis virginē in solitudine compresserit,
hunc extremo supplicio afficite, eam
autem servate: Clamavit enim adolescen-
tula; & non erat, qui succurreret. Ei autem
quæ in vrbe hoc perpeffa fuerit, nec cla-
more ediderit, certissima pœna constituta
est. Idque optimo iure. Nam in deserto lo-
co, non erat qui opē ferret: ac propterea,
quæ contumelia affecta est, venia digna ef-
se iudicata est. Quæ autem in ciuitate hoc
pertulit, ac sceleri tacita assensit, nec exi-
stimauit, atque eorum, qui vim cohibere
poterant, opem implorauit, morte haud
iniuria mulctata est. Quæ cum ita sint, o-
mnibus viribus est ipsis enitendum, vt pu-
ram mentem, atque ab omni macula &
spurcitia liberam, ac nullo huiusmodi im-
petu aut assensu foedatam & conspurcatā
seruent: vt si (quod Deus auertat) huiusmo-
di quicquam acciderit, incolumen apud
in corruptum iudicem, qui intimos quo-
que cordis secessus penetrat, nec testibus
indiget, excusationem habeant.

Cc iij

Dionysio. 216.

Διονυσίου. σις

Quoniam ex me per literas sciscitatus es, quidnam illud sibi velit, Non enim est potestas nisi à Deo, ac dixisti, Quid igitur? omniscie, qui imperium gerit, à Deo institutus est? hoc dixerim, te mihi videri (ac velim ne mihi succēseas: nihil enim futile dicam) aut Apostolicas voces minimè legisse, aut certè non animaduertisse atque intellexisse. Neque enim dixit Paulus, Nō est præsfectus nisi à Deo: verum de re ipsa disserit, his verbis utens, Non enim est potestas nisi à Deo. Nā quod inter homines imperia & magistratus sint, atque alij imperēt, alij pareant: ac nō temerario & ceco impetu omnia ferantur, populis videlicet, fluctuū instar huc atq; illuc sese agitātib⁹, hoc à diuina sapientia proficisci ait. Quoniā enim qui dignitate pares sunt, bellum plerūque excitare solēt, idcirco populare imperium minimè esse permisit, sed regnū. Ac post illud multa alia imperia effecit. Quænam tandem, inquis? Præsfecti ac subditi, viri & vxoris, patris & filij, senis & iuuenis, heri & serui, magistri & discipuli. Quin in brutis etiam animantibus idem perspicere liceat. Atque hoc apes comprobant, quæ Regis imperio subsunt, & græces, & syluestrium pecudum greges. Quod si mare quoque consideres, ne id quidem huiusce disciplinæ expers esse comperietur. Multa enim illic piscium genera sub vnus piscis principatu ac velut imperio militari censentur. Vnde etiam longas peregrinationes suscipit. Siquidem vbique molestissima res est sublatio principatus, confusionisque ac perturbationis causa. Quo etiam fit, vt ne in corpore quidem, quod vnum est, pari dignitate omnia sint, verum ex mēbris alia præsint, alia subsint. Quocirca rem ipsam, potestatem inquam, hoc est imperium & regnum à Deo formatum atque institutum esse profitendū est, vt ne ornatus in statum inornatum degeneret. Quod si quis impius ac sacrilegus in illud irruperit, haudquaquam scilicet hunc à Deo creatum ac designatum esse

Επειδὴ γέγραφαί, τί ὅστιν. ὃ γὰρ ἐστὶν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεῷ, καὶ ἐφη. τί οὖν, πᾶς ἄρχων ὑπὸ θεοῦ χειροτόνηται, φήσαμι, ὅτι δοκεῖς μοι, καὶ μοι μηδὲν ὀργισθῆς. ὃ δὲν γὰρ φλύαρον ἔρω, ἢ μὴ ἀνεγνωκέναι τὰς διποταλικὰς ῥήσεις, ἢ μὴ νουσηκέναι. ὃ γὰρ Παῦλος οὕτως εἶπεν. ὃ γὰρ ὅστιν ἄρχων εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ, ἀλλὰ περὶ τοῦ πραγματος αὐτοῦ λέγειται λέγων. ὃ γὰρ ὅστιν ἐξουσία, εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ. τὸ γὰρ εἶναι ἄρχας ἐν ἀνθρώποις, καὶ τὸς αὐτοὺς ἄρχεσθαι, τοὺς δὲ ἄρχεσθαι, καὶ μὴ ἀπλῶς, μηδὲ ἀνέδωκεν πάντα φέρεσθαι, ὡς περὶ κυμάτων τῇδε καὶ κεῖσε τῇ δὲ δυνάμει ἀνταρρομῶν, τῆς τοῦ θεοῦ σοφίας ἔργον εἶναι φησὶν. ἐπειδὴ γὰρ τὸ ὁμοίωμα οἷδε πολλάκις πόλεμον ἀναρρίπτει, οὕτως ἀφῆκε δημοκρατίας εἶναι, ἀλλὰ βασιλείας. εἴτα μετὰ ταῦτα πολλὰς ἐποίησε τὰς ἀρχάς. ποίας φησὶν. ἄρχοντας καὶ ἀρχιερεῖς, ἀνδρῶς καὶ γυναικὸς. πατὸς καὶ παιδὸς, πατρὸς καὶ υἱοῦ. δεσπότης, καὶ δούλος. διδασκάλος, καὶ φοιτητὴς. καὶ τοῖς ἀλόγοις δὲ ζώοις τὸ ὡς ἀπλήσιοι ἰδοῖς αὐτῶν, καὶ τῶν ἐκτετακέναι αἱ μέλισσαι ὑπὸ βασιλεὺς ταῖς πόλεσιν, καὶ αἱ γέφυραι, καὶ αἱ ἀγέλαι τῶν ἀγρίων ποσβάτων. εἰ δὲ καὶ τὴν θάλασσαν σκοποῖς, ὃ δὲ αὐτῇ ταύτης ἔρημος εὐρεθήσεται τῆς εὐταξίας. πολλὰ γὰρ καὶ τῶν γεωδυνῶν ἐν ταύτῃ τῇ ἰσχύϊ καὶ σφαιρηγῇται. διὸ καὶ μακρὰς ἀποδημίας γέλλεται. καὶ γὰρ παλαιῶν ἢ ἀναρχία ἀρχαλειάτων, καὶ συγχύσις καὶ ἀκοσμία αἴτιον. διὸ καὶ τῶ σωματι ἐν ὅντι ὅπαντα ὁμοίωμα, ἀλλὰ τὰ μὲν ἄρχει τῶν μελῶν, τὰ δὲ ἄρχεται. αὐτὸ δὲ οὐδὲ τὸ πρᾶγμα τὴν ἐξουσίαν φημί. τῆς τε τῇ ἀρχῇ, καὶ τῇ βασιλείᾳ ὑπὸ τοῦ θεοῦ πετυπῶσθαι λέγειν θέμις, ἵνα μὴ ὁ κόσμος εἰς ἀκοσμίαν ἐμπίσῃ. εἰ δὲ τις ἀλλοίω-

ἀλλήλους ὡς ἀνθρώπους εἰς ταύτην εἰσ-
κόμασεν, ὃ δὴ πάλιν τὸν παρὰ θεοῦ
κεχειροτονηθῆναι φανερὸν, ἀλλὰ συγκε-
χωρηθῆναι, ἢ παρὰ τὸ πᾶσαν τὴν οἰκίαν
πονηρίαν ὡς περὶ ὁ φαραὼ ἐξεμέσατο· καὶ
οὕτως δίκην δοῦναι τὴν ἐχάτην, ἢ
παρὰ τὸ σωφρονίσαι τοὺς ἁμάρτητος
δεομένους, ὡς περὶ ὁ βασιλεὺς τοῦ
Ισραὴλ.

Ἡσαία. σιζ.

Δίκη, ὡς τί σε χαλῆσας ἀξίως παρ-
σείπω, τὰ θνητῶν ἀράγματα ἐπο-
πτεύει, πτωχὸς τῶν ἀδικῶν παρὰ τὸν
πῶν. καὶ οὐκ ἐστὶν ἀνεπιτρέπεται τὸ
τῆδε· τὸ τοιοῦτον γνοῦς, φεύγε τὸ ἀδι-
κῆν, ἵνα καὶ τὴν τιμωρίαν ἀφεύρῃς.

Εὐμοχένει ἑπισκόπῳ. σιζ.

Ἐπειδὴ γέγραπται, ὡς εὖ ποιεῖ πάν-
τα τὰς ἐντολὰς, καὶ ὁ πᾶν τῆς ἐμῆς
τῆς γλώττης ὅτι τὰς σὰς ἀκοῆς, ἀλλὰ
διδασκαλίαν ἀξιοφύνητον μετοχέλευσιν
ἀντιπείλω, ὅτι εἴ τι ἐπιτελεῖται
παρὰ ἡμῶν δεξιῶν, τοῦτο τῆς ἀποθέ-
ειναι νόμιζε χάριτος, τῆς καὶ ἰδιώτας
σοφίζουσι.

Εὐμένω κόμητι. σιθ.

Νυνὶ μάλλον ὅτε ἄρχης ἐπέβη, καὶ
ἀοιδίμος ἂν γένοιτο καὶ ζηλωτὸς, εἰ τὸς
ἀδικήσαντας μὴ ἀμύνῃ, ἀλλὰ καὶ νῦν
μάλιστα πάντων τῶν λυπηρῶν λήλειον
ποίησιν, ὅτε μάλιστα τὸ δύνασθαι σε
αὐτὸς τιμωρήσῃ παρὰ τὴν ἡμῶν ἀρ-
χῆς ἐξουσίαν.

Ἡρακλείδῃ ἑπισκόπῳ. σκ.

Ὅτι πείρα τίς φησὶν ὑπερβαί-
ναι, καὶ κρείττων ἀκοῆς εἰς θεῶν ἐργά-
ματος, ὅπως εὐκότως, καὶ ἐγκωμίων
κρείττων ὅτι ἐλέγχων τὸς λόγους, ὡς
τῆς αὐτῆς ἀξίας καταδεστέρας· ἀλλὰ
ἔπειδὴ εἰ καὶ ἡτῶνται οἱ λόγοι, καὶ

dicimus, verum permillum esse: quo nimi-
rum aut Pharaonis in modum improbi-
tatem omnem suam euomat, atque ita ex-
tremo supplicio excrucietur, aut eos, qui
crudelitate opus habent, ad meliorem me-
tem reuocet, quemadmodum Rex Ba-
bylonis ludæos.

Esaiæ. 217.

Vis numinis ultrix (ὁ quoniam te nomi-
ne dignè appellem) mortalium res inspe-
ctat, eos qui scelerati aliquid admittunt,
puniens. Nec res humanæ eo statu sunt, ut
nemo eas curet ac moderetur. Hoc igitur
cum cognitum & exploratum habeas, in-
iustitiam fuge, ut pœnâ quoque fugias.

Hermogeni Episcopo. 218.

Quoniam scripsisti me, ut par est, omni
ratione te pascere, atque à lingua mea in
tuas aures per doctrinam commemoratio-
ne dignam deriuo, illud rescribo, quod si-
quid commodi atque eruditi à me scribi-
tur, hoc diuinæ ac cælestis gratiæ esse exi-
stimare debes, quæ rudes etiam & impe-
ritos sapientes efficit.

Hermينو Κομητι. 219.

Nunc cum ad imperium euectus es, ma-
iorem tibi nominis celebritatem atque
admirationem comparabis, si eos, à qui-
bus iniuria affectus es, minimè vlciscaris:
ac nunc maximè omnes molestias obli-
uioni mandes, cum maximè ipsos vlciscē-
di potestate imperij licentia tibi præbuit.

Heraclidi Episcopo. 220.

Qui experimento famam superat, cu-
iusque aspectus & præsentia rumorem an-
tecellit, hic demum meritò laudes etiam
vincit, sermones coarguens, ut dignitate
sua inferiores. Verum quoniam, & si ser-
mones vincuntur, mentem tamen victo-

riam adipisci oportet, audendum est, ac faciendum, ut laudes eas, quæ probis & virtute præditis viris insunt, exponamus, ac literis mandemus. Triplex enim hinc commodum oritur, nempe ut & sincero animi affectu virtutem complectamur (nemo enim improbus viros probos laudare sustinet) & ab invidia puri atque immunes simus, ut pote eorum, à quibus superamur, virtutum prærogativas minimè prementes & occultantes: ac denique improbi aut pudore suffundantur, aut ad officium reuocentur. Quorum utrumque ipsis utile est.

Lampetio Episcopo. 221.

Ne hoc nomine indigneris (ô conspicue improborum odij alumne) quod Eusebius, impietatis, ut scripsisti, plenus, immane atque implacabile cum his qui rectè & ex virtute viuunt, bellum gerens, cum his qui vitium amplectuntur, amicitie fœdus init: nec quod aut habentibus, si pecunias non accipiat, bellum infert, aut, nec bello eos laceffat, tanta accipit, quanta, si bellum intulisset, diripere potuisset. Verum diuinam sententiam expecta.

Eidem. 222.

Quandoquidem diuina prouidentia, quod magis suæ salutis prodigos eos, qui peccant, esse conspiciat, eò magis ipsorum salutis consulit, idcirco regio & humano lenitatis præconio utens, clamat, pœnitentiam agite: appropinquauit regnum celorum. Quod si ij, qui peccant, admonitionem hanc contemnentes ac pro nihilo putantes, lenitatem hanc, ut incuriam, damnarint, fortasse quidem in hac quoque vita, prorsus autem cum vindicandorum scelerum tempus aduenerit, non iam iis parceret, qui sibi ipsis parcere recusarunt, verum acerbissimas ab iis, à quibus ipsius lenitas contempta est, pœnas exiger. Eoque spectat illud Scripturæ, quod ex me intelligere cupiisti, Tacui, num etiam semper tacebo, ac sustinebo? Emouebo atque exsic-

τινὶ γνώμῃ νικᾶν, πολὺν χρόνον καὶ τὰ παρόντα ἐγκώμια τοῖς φιλαρέτοις λέγειν τε καὶ χεῖρα φέρειν. Τέτα γὰρ οὐκ ἔστι συμβαίνει καλὰ. τό, τε γνησίως ἔχειν παρὰ τὴν ἀρετὴν. ὁ δὲ γὰρ φαῦλος τοὺς ἀσέβεις ἐπαινεῖν ὑπομένει. τό, τε φθόνος καθαροὺς εἶναι, μὴ κρύπτοντας τῇ ἑαυτῶν ἡμᾶς τὰ πλεονεκτήματα. τό, τε πονηρὸς, ἢ καταιχλίεσθαι, ἢ σωφρονίζεσθαι, ὡν ἑκάτερον αὐτοῖς λησιπτεῖ.

Λαμπετίῳ ἑπισκόπῳ. σκα.

Μὴ ἀγανάκτει, ὁ μισοπονηρίας περὶ εὐσεβίου θρέμμα, εἰ Εὐσέβιος ὁ ἀσέβιος, ὡς γέγραφαι, ἀνάπλευς, ἀποιδὸν ἔχων καὶ ἀκήρυκτον παρὰ τοῖς ἀρετῇ συζῶντας πόλεμον, παρὰ τοὺς κακίας ἀσπάζομενους ἀνένδετα, μηδ' ὅτι ἡ πολεμῆς τοὺς ἔχοντας, εἰ μὴ λάβῃ χεῖρματα, ἢ ἵνα μὴ πολεμήσῃ λαμβάνει, ὅσα πολεμῆς λήισα ἡ δύνατο, ἀλλὰ τὴν θείαν ἀνάμνησιν ἡφρον.

Τῷ αὐτῷ. σκβ.

Επειδὴ πλείονα ἢ θεία παροῖα ποιεῖται τὴν φειδῶ τῇ ἀμαρτανόντων, ἢ ὅσον ἐκείνης ὁρᾷ ἑαυτῇ ἀφαιδουῶτας. Ἀλλὰ τὸ βασιλικὸν καὶ φιλανθρώπων μακροθυμίας χρωμένη κηρύγματι βοᾷ. μετανοεῖτε, ἡγγικεν ἡ βασιλεία τῇ ἑραίων. εἰ δ' οἱ ἀμαρτανόντες παρ' ὅδεν θέμενοι τὴν παρὰ νεσιν τῆς μακροθυμίας, ὡς ἀμελείας καταιψήφισονται. ἴσως μὲν καὶ νῦν πάντως δ' ὅτι ὁ χυρὸς ὅστις τῆς δικῆς, οὐκ ἐπὶ φείσεται τῇ ἑαυτοῦ φειδῶς μὴ ἀξιοσάντων, ἀλλὰ δίκας σφοδρόδ' αὐτῶν εἰσπράττειται, τοὺς τῆς μακροθυμίας καταιφρονήσαντας. διὸ καὶ τοῦ ἑρρήθη, ὁ αὖθις ἠθέλησας μαθεῖν, Εσιώπησα, μὴ καὶ αἰσιωπήσομαι, καὶ ἀνέξομαι.

μα· ὁ κτήτορ καὶ ξηραντὴ ἅμα διΐσθον
καὶ τοὺς τῇ ποσότητι μακροθυμία μὴ
ὑπεληθύντας, ἀλλ' ἐφόδιον αὐτῶν με-
ζόνων ἀμαρτημάτων πεπονημένους,
ταῖς τῆς δίκης ἐναλυνταίμωραϊς.

Αλυπίῳ ἐπισκόπῳ. σκγ.

Εἰ τὰς τιμωρίας μεγίστας εἶναι τῷ
πλήθει τῶν συνειδόντων ἐκώπως κρίνο-
μεν, αἱ γὰρ λαμβάνουσαι κορυφώτεραί-
πως εἶναι περὶ χάσιν, ὅποιας εἰκὸς εἶ-
ναι τῶν κόλασιν, ὅταν παρόντων τῶν
ἐρασίων δήμεων, καὶ πάσης τῆς ἀνθρω-
πότητος ἐρεοδείη.

Ισιδώρῳ ἐπισκόπῳ. σκδ.

Οὐδὲν ἐπ' ἄλλω μὲν εἶδεν, ὡς μέντοι
με, τῶν ὄντων ἢ δοκούντων καλῶν.
ὁραὺς ὁ φθονός, ἀλλ' ἀγρίος καὶ ἄρ-
γελός. ὅπῃ δ' ἀρετῇ, ἥ τις κυρίως
τίλῃ τῆ καλῆς κακῆ ἡρώτων φύσιν. καὶ
πάντα ἀπαρμύνηται. τὸ μὲν οὐδὲν
μὴ φθονεῖσθαι, ἀλυπτοὶ μὲν ἴσως, ὃ
μὴν εὐχέλεις. φθόνος γὰρ αἰ ἀξίως
ὁρατῆται, μήτ' ἐμοί ποτε, μήτε φίλοις
ἐμοῖς συμβαίη. καὶ δὲ φθονὸν ἐκδοῦν, σὺ-
φρονι λογισμῷ τὰς τῶ φθόνου κακοη-
θείας φέρει.

Τῷ αὐτῷ. σκε.

Εἰς φημι τοῖς οἷς εἶδεν ἐλλείπεται
τῶν ὀφειλόντων πρὸς ἀρετὴν προ-
εῖναι. πολλοὶ γὰρ μέγιστον ἀγαθόν,
ὅς τις οὐδὲν καὶ ἐπὶ ἐκείνοις τὴν αἰ-
ρετήν, ὃ πάντοτε φροντίζουσιν αὐτῆς τοῦ-
τος, μὴ τῇ οὐκείᾳ διατάξει βαρύνει.
ἀλλ' ἀναφέρει πρὸς τὴν θεῖαν μοῖαν
τὰ κατὰ φύσιν, καὶ τῶν πάντων ἀρε-
τήν, καὶ εἰς τέλος πάντως ἤξει ἀ-
ρετῆς. εἰ γὰρ καὶ τὸ κατὰ φύσιν δίδωσι
τῶν ἀντικείμενων τὸ ἀνθρώπινος σώματος
κρῖνον, ὅς τις μὴδὲ ἐμποδῶν εἶναι τῇ
τῶ ἀθλητῶν ἀρετῇ. ἀλλ' οὐκ ἔστι
τὸ θεῖον ἐπιτακτικὸν ἀναφέρειν δέον.

cabo simul. Equum est enim eos qui nul-
lam ex tanta lenitate utilitatem accepe-
runt, verum ab ea grauiorum scelerum oc-
casionem traxerunt, diuinę iustitię suppli-
ciis atque tormentis constrictos teneri.

Alupio Episcopo. 223.

Si grauiissimas eas pœnas esse merito iu-
dicamus, quarum multi conscij sunt (nam
occultę leuiiores quodammodo esse so-
lent) qualem hunc cruciatum esse verifi-
mile est, cum presentibus cęlestibus po-
pulis atque in hominum omnium oculis
& aspectu constitueretur?

Isidoro Episcopo. 224.

Cum in nulla alia re bona, aut boni spe-
ciem habente (vir mihi cognominis) lenis
est inuidia, verum acerba & truculenta;
tum verò in virtute, quę boni naturę pro-
prię fortita est, consolationem prorsus om-
nem respuit. Ac quidem inuidia flagra-
re, molestię quidem expers fortasse fue-
rit, at minime pręclarum & luculentum
(nam ita se gerere, vt merito ipsi inuidea-
tur, velim nec mihi vnquam nec amicis
meis contingat) Oportet autem eum, cui
inuidetur, inuidię malignitates prudenti
animo perferre.

Eidem. 225.

Ego iis, quibus earum rerum, quę ad virtu-
tē adipiscendā fieri debēt, nihil deest (mul-
ti quippe, tametsi virtutem maximum bo-
num, vt reuera est, esse statuunt, ipsius ta-
men haud magnam curam gerunt) hoc
dico, ipsos, si modò virium suarum fiducia
minimē nitantur, verum ea quę rectē &
cum laude gerunt, ad diuinam opem re-
ferant, & turbulentos animorum motus
profligaturos esse, & ad virtutis metam
peruenturos. Nam etsi id quod humano
robore pręstantius est, hoc prębet vt ad-
uersarios quispiam superet: tamen cui di-
uinū numen auxilio est, victoriam scilicet

ipsi acceptam ferenti, huic contrà, si sibi laudem ascribat, minimè mirandum est, si quominus victoriam adipiscatur, impedimentum afferat.

Eidem. 226.

Breuiter dicere volo, quod perspicuis verbis eloqui nolo. Si malus esset, qui ab insidiantibus contumelia afficitur (scis de quo loquar) eos, à quibus nunc maledictis incessitur, summos laudum suarum præcones nunc haberet.

Eidem. 227.

Quisquis probitatis particeps est, huic virtutem honore affici gratissimum erit. Quemadmodum enim si Legislator quispian maximas flagitiis pœnas constituat, haudquaquam ipse ad perpetrandum flagitium paratus esse existimandus est: eodem modo cum quis eximia & singularia virtutis præmia audiens, voluptate afficitur, ad omne virtutis genus propensus ac paratus esse existimatur: atque bonis quidem omnibus refertus, nullo autem malo infectus. Nec verò mirum atque absurdum est, quod probi viri virtutem admirentur, atque amore complectantur.

Arpocræ Scholastico. 228.

Huius
anæctoris
liber ad-
uersus
Gentiles.

Quod diuinitas ars apud Gentiles nugarum plena erat, atque incassum omnium ore celebrabatur, in libro aduersus Gentiles à me demonstratum est. Quoniam autem Homerum ut sapientissimum testem producis, eundem vicissim aduersum te producā. (Graue enim atque auctoritatis plenum illud etiam testimoniū est, quod ab hostibus sumitur.) Nam cum Helenū, qui vaticinandi artem profitebatur, inducit, Alexandrum fratrem monentem, ut pugna euolet, profectusque in urbem Meneruæ una cum muliereculis vota faciat, ac postea eas quidem precantes, ipsam autem eorum preces aspernantem, ac deinde vatem eum hortantem ut Græcorum præ-

ὅτι πρὸς αὐτὸ τὴν νίκην, τὸ τῷ ἑδὲ
χρεῖται, εἰ ἐμποδὼν εἴη πρὸς τὴν
νίκην.

Τῷ αὐτῷ. σκτ.

Συντόμως φράσαι βέλομαι, ὃ φρά-
σαι σαφέως ἔβηλομαι. εἰ κακὸς ἦν ὁ
παρὰ τῷ ὀπιβουλευόντων παροινέ-
μῳ οἶδα δ' ὅτι λέγω, τοὺς νῦν
λέγοντας κακῶς, ἔχει ἂν ἀκροῦς ἐ-
παμνέτας.

Τῷ αὐτῷ. σκζ.

Πᾶς ὅτῳ μέτεσι χαλκοκαρδίας,
ἀσυνήθης τῆς ἀρετῆς πρῶτος. ὡς
καὶ εἴπῃ νομοθέτης μέγας κο-
λάσας τῷ πᾶσι νομομένων τάτοι, οὐκ
ἂν αὐτὸς γε πᾶσι κελεύεσθαι πᾶσι νο-
μοῖν νομοθεῖν. ἔτι δὲ ὅταν τις ὑφ-
φύει τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀμοιβὰς ἀκύνῃ
ἡδύνῃ πρὸς πᾶσαι ἀρετῆς ἐποιέας
εἶναι δόξει. καὶ ἀγαθὸν μὲν πάντων
ἐμπλεῖς, κακὸν δὲ οὐδενός. καὶ βαρ-
μάζεσθαι γὰρ καὶ φιλεῖσθαι τὴν ἀρε-
τὴν παρὰ τῷ ἀποδιδόντι οὐκ ἀπερίεχ-
τος.

Ἀρπocræ σχολαστικῷ.

Ὅτι ἡ μαρτυρικὴ ὕβρις ἦν παρ' ἑλλήσι,
καὶ μάτην ἐβρυλλεῖτο. διδρασκόμενοι μὲν
μοι ἐν τῷ πρὸς ἑλλήνας λόγῳ. ἐπὶ
δ' Ομηρον ὡς σοφώτατον μάρτυρα
πρὸς ἄλλη, τὸν αὐτὸν ἀντιπροβα-
λῶμαι. σεμνὴ γὰρ καὶ ἡ παρὰ τῷ ἑ-
βρῶν μαρτυρία. ὅταν γὰρ ποιῇ τὸν
ἑλεῖον μάντιν ὄντα, Ἀλεξάνδρῳ τ' Ἀ-
λεξάνδρῳ κελεύοντι, τῆς μὲν μά-
χης ἀποπληνῆσαι, εὐχασθαι δὲ τῇ Ἀθηναίᾳ
μετὰ τῷ χαλκῶν ἐστὶν αἰεὶ γινόμενον.
εἴτα τὰς μὲν ἐνχορῶσας, τὴν δὲ ἀνα-
νεύσαν. αὐτὸς δὲ τὸν μὲν μάντιν πᾶσι
κελεύοντι εἰς μάχην προχάλεσθαι
τὸν ἄριστον τῶν ἑλλήνων. τὸν δὲ περὶ
θόμβον καὶ προχάλεσθαι μὲν, ἡ τῷ μόνον

καὶ πτωσκόμῳ, καὶ ἀφελυθῆναι
 δόμον, ὅς οὐ δὴ λόγος ὅτι καὶ τοῖς κο-
 μιδῇ νηπίοις τὴν μαρτυρίαν, οἷον ὅτι
 κόρη ῥα πίζων, ἢ καὶ κατὰ γὰρ τῆς
 ἀβελτηρίας αὐτῆς καὶ ἀλαζονείας,
 ὡς θεασαμένης μὲν ἐν τῷ παρρη-
 ρεύει καὶ ἐλπίδας ῥητοῦς ὑποπτε-
 ρῶν. ἐν δὲ τοῖς περὶ ἐλεγχόμενης
 καὶ ἀφελυθῆναι, ἀπὸ τοῦ δὴ λόν
 ὅτι. εἰ δὲ πολλὰ καὶ μάλιστα φάσκει,
 καὶ ὑποσκόπους, καὶ οὐκ ἐπιπόλους, θά-
 μαρον ὅδ' ἔν. ἢ γὰρ ποιητικὴ, ἐστὶν ὅπου
 τὸ μυθώδες ὅτι ποιεῖται, ὅλην ἔχει τὸ
 ψεύδος, καὶ ὅς ἡδονῆς ἀκρίτος θεασ-
 νομένη ἐξυβρίζει καὶ ὑλομαίνει τὸ μυ-
 θώδες καὶ θεατρικόν, ὅτι δεικνύμενη
 τοσοῦτον γὰρ αὐτῇ οὐ μέλει τῆς ἀ-
 ληθείας, ὡς καὶ τοῦ παιδὸς ἀλῶνος
 εἰσαρῶσαι ματαιοποιούσας μάλ-
 λον ἢ μεγαλουργούσας φάναι. Οὐδὲν
 ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασιν γέμεν. αὐτὰρ
 ἐπ' Οὐσῇ Πήλῳ ἐννοοῦντες ἄλλοι, ἢ οὐ-
 ρανὸς ἀμβροτος εἴη, εἴτα πτωσκόμῳ αὐ-
 τοῦς κρατῆσθαι εἰ ἡβήσαν, γνώμην ἀ-
 ποφαίνεται ἀπαίδευτον καὶ ἀφιλόστο-
 φον φερόμενον, καὶ ἵκεν ἐξέπεσαν, εἰ
 ἦεν μέτρον ἵκοντο. ὅς φημι γὰρ τρία
 ὄρη, ἀλλ' ὅδ' εἰ πάντα ἢ γῆ πλασθεῖν
 καὶ μετεωρεῖσθαι τρεῖς κίονος, ἐφά-
 ρεται τῆς οὐρανὸς ἀψίδος. καὶ μάλι-
 στα καὶ τὸς λέγοντας, τὴν γῆν κέντρον
 εἶναι τῆς οὐρανῶ. κέντρον γὰρ ἀεφε-
 ρίας ὅδε, ὡς ποτε ἄφοιτο.

Θεοδόσιος σχολαστικός. σκθ.

Ὁ δὲ ἀρχὴ τῆς ἀληθείας ἐκπύπλων,
 πάντας ἐκκυλίσθησθαι τῷ παρρη-
 μῶν, καὶ εἰς αἰχρὸν κατὰ τὴν ταύτην.

stantissimum ad singulare certamen pro-
 uocet, cui cum ipse morem ipsi gessisset,
 ac prouocasset, victus sit, vulnusque acce-
 perit, atque aliquo, qui pugnam dirime-
 ret, opus habuerit, an non vel pueris ipsis
 admodum perspicuum est, eum diuina-
 tio velut alapam in malam impingere, aut
 etiam ipsius stoliditatem atque arrogan-
 tiam irridere, ut quæ in prædicando qui-
 dem, ac læta spe ostentanda, temeritate at-
 que insolentia efferatur, cæterum in fine
 coarguatur, atque à vero aberret? Id certè
 cuius manifestum est. Quod si complu-
 ribus locis vatum & aruspicum, atque eo-
 rum, qui somnia interpretantur, mentio-
 nem facit, haud mirum videri debet. Poë-
 sis enim figmenta interdum experens, mē-
 daciū pro materia habet, atque præ vo-
 luptate præpostera iudicii que experie in-
 solefcens petulanter se iactat & luxuriat,
 fabulosum ac theatricum narrationis ge-
 nus ostentans. Adeo enim veritatem nihil
 curat, ut etiam Halionis filios inani potius
 labore se cruciantes, quàm ingens aliquod
 facinus perpetrantes inducens, his verbis
 utatur:

Offæum his montem studio fuit addere Olympo,

Ac rursus excelsos superaddere Pelion Offæ:

Aethereus possent ut sic conscendere ad arces.

Ac deinde illud credēs, eos, si ad florentē
 ætatem peruenissent, victoriam adepturos
 fuisse, inscitam ac Philosophiæ expertem
 sententiam pronunciat, dicens,

Idque peregissent, nisi mors truculenta, priusquā

Creuissent, Stygias ambos misisset ad umbras.

Non enim dicam tres montes, sed nec si
 terra vniuersa effingeretur, atque colum-
 næ in modum erigeretur, cælestem axem
 attingeret: ac præsertim, iuxta eorum sen-
 tentiam qui terram centrum cæli esse as-
 ferunt. Centrum quippe circumferentiam
 haud vnquam attigerit.

Theodosio Scholastico. 229.

Qui in principio à veritate excidit, pror-
 sus ab eo quod sibi proposuit, exturbabi-
 tur, atque in scædum finem definet.

Ed

Zosimo Maroni. 230.

Aiunt nonnulli, ne Metrodorum quidē Epicureum ita per res ipsas Epicuri, qui ab omnibus sapientibus abdicatus & proscriptus est, dogmata confirmasse, ut misera vestra trinitas confirmat. Quamobrem si vera loquuntur, impudicitiae vestrae ac lasciviae finem imponite. Sin minus, pudicitiae hærete.

Theodosio Episcopo. 231.

Vereor quidem dicere, ne adulari videar (omnium enim leviorum vitiorum turpissimum esse adulationem existimo) dicam tamen à veritate coactus. Nemo, ut opinor, imò ut persuasum habeo, eas animi dotes atque virtutes, quæ in te insunt, verbis ullis consequi possit, ne si decem quidem linguas, ac decem ora, parèmq; linguis animarum numerum habeat.

Dionysio Presbytero. 232.

Qui, cum nullum in se bonum agnoscit, verborum modestia vititur, ignoscēs, vel agnoscens potius, ac non modestus est. At qui post multas virtutes summis de se sentit, is demum propriè est, qui modestum se præbere novit.

Martiniano. 233.

Corporum amorem, ut qui acris quidē sit, verum celeriter extinguatur, ob eam causam pictores cum facibus & pennis depingunt: quoniam nunc libidinem inflamat, nunc rursus ob saturitatem a uolat. At pecuniarum amorem nemo unquam aut fingere, aut scribere ausus est. Cuius rei hæc fortasse causa est, quia ne amor quidē est, sed insanibilis furor. Aut hæc fortasse, quia nec fingi nec describi potest. Neque enim quinquaginta duntaxat capita habet, ut fabulosa illa hydra, per quæ ad inexplebilem ventrem cibos transmiserat, nec insaturabilis illius por-

Ζωσίμω, Μάρωνι. σλ.

Φασί πινες, ὡς ἔδδ' Μητροδόωρος ὁ ἑπικούρειος, ὅπως ἀφ' ὧν παραγμάτων ἐξεβρίσκειν Ἐπικούρου τὴν παρὰ πάντων τῶν σοφῶν ἀποκηρυχθέντος τὰ δόγματα, ὡς ἡ ἀβελία ὑμῶν τριτύς. εἰ τοίνυν ἀληθεύσαι, παύσαδε τῆς λαχρείας. εἰ δὲ μὴ, ἔχεδε τῆς σαφροσύνης.

Θεοδοσίω ἑπισκόπῳ. σλ.α.

Οκνῶ μὲν εἰπεῖν, ἀφ' οὗ μὴ δόξαι κολακεύειν πάντων γὰρ τῶν λεπτῶν παθῶν τί τι κολακείαν ἀχροτέραν ἡ γούμφῃ. φεράτω δὲ, ὑπὸ τῆς ἀληθείας ἀναγκασζόμενος. ὅτι οὐδεὶς, ὡς οἱ μὲν, μᾶλλον δὲ πέπεισμαι, τῶν σοφιστῶν πλεονεκτημάτων ἐφίχεται δυνήγειν, οὐδ' εἰ δέχα μὲν γλῶττας, δέχα δὲ στόματα ἔχοι, καὶ ψυχὰς ταῖς γλώσσαις ἰσαριθμῆς.

Διονυσίῳ πρεσβυτέρῳ. ρλβ.

Ὁ μὲν μηδὲν ἑαυτῷ, ὃ σὸφὲς, συνέδως ἀγαθόν, μετριολογῶν, συληνόμενος, μᾶλλον δὲ ὀπιγνόμενος, ἐταπεινόφρων ἔστιν. ὁ δὲ μετὰ πολλὰ χετορθώματα ταπεινοφρονῶν, ὅπως ἔστι κυρίως, ὁ μετριάζειν εἰδώς.

Μαρτινιανῷ. σλγ.

Τὸν μὲν τῶν σωματίων ἔρωτα, ἅτε δριμυτὴ μὲν ὄντα, ταχέως δὲ σθενύμενον, ἀφ' οὗ τῶν οἱ ζωγράφοι σὺν λαμπραῖς καὶ πέρυξι γράφουσιν, ὅτι ποτὲ μὲν ὑπεκχέει τὰ πάθη καπνίζων ποτὲ δὲ ἀφ' οὗ κόρον ἀφίπταται. τὸν δὲ τῶν χρημάτων ἐδέϊς ἔτε πλάσαι, ἔτε γράψαι ἐτόλμισε. τάχα μὲν ἐπιδιδὼν οὐδὲ ἔρωτος ἔστιν, ἀλλὰ μαρία ἀνήκετος. τάχα δὲ ἐπειδὴ οὔτε πλάσσειν, ἀλλ' οὔτε γράφειν αὐτὸν οἶόν τε. οὔτε γὰρ πεντήκοντα μόνον ἔχει κεφαλὰς, καὶ τὴν μυθευομένην ὕδραν, δι' ἣν τῇ ἀπλη-

ἀπληρώτω γὰρ τὴν πλὴν προφῆν τῶν
πέμψῃ. ὅδε κατὰ τὸ ἀχόρτατον τέρας
ἀγέεται, οὐδὲ χεῖρ τὸν Βελάρειν ἐκα-
τὸν χροὶ μόναις ὠπλισται. ἀλλ' ὅδε
πλεῖστα ἔχει κόρον γὰρ οὐκ οἶδε, πλεῖ-
στον οὐκ ἔπιταται. πῶς οὐκ οἶδε τοῖς
τοτέρας ἢ πλάσαι, ἢ γράψαι δυν-
θῇ, ὡ καὶ τῆς Σκύλλης τῶν βαλλόμε-
νοι ἔπιταται ἂν, καὶ τοὶ ἀπὸ τοῦ οὐδ' ἀλλ'
ἐπειδὴ ὁ λόγος παντὸς μὲν χρώματος
ἐναργέστερος ὅτι, παντὸς δὲ κηρὸς εὐ-
πλαστότερος, ὡς ἂν οἶστέ ἢ, ὅτε
γράφαι τοῦτον περὶ αἰσίου, τῆς μὲν ἀ-
κριβείας ἐφικέσθαι ἀδυνατῇ. τίς
δὲ θηριόμορφον αὐτῶ καὶ ἀπερὶ τοῖς
ἐλαχίστοις φιλιτεύων μαρτυρεῖ. ἐμοὶ γὰρ
δοκεῖ ὅτι παιδὶ εὐκέναι. ὅτι γὰρ ἔρωτος ὅτι,
μαρτυρία δὲ σαφὴς. ἀλλὰ γυναικί. καὶ
τὸ γὰρ τῆς τε ἀνοίας αὐτῆς καὶ τῆς
τε ἀνοίας αὐτῆς καὶ τῆς μορφοῦς ἐ-
στὶν ἐκμήλειον. θηριόμορφον γὰρ, καὶ πῦρ
περὶ οὐσιν, μυρίας μὲν ἔχεις ἀντὶ τριχῶν
ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐχούσιν. ἀλλὰ παντὸς
συνεχόμενος, καὶ θανατηφόρον ἰὸν ἐρευ-
ρομύρας. μυρίας δὲ χεῖρας ὄνυξι κο-
μώσας. δι' ὧν τοὺς μὲν ἀπαράττει, τῶς
δὲ καὶ τοξοῦει. παρ' ὧν δ' ἀφάρπαξ
χεῖματα. μυρία δὲ ἑμάτια. ὅδε γὰρ
ἀπειλεῖ μόνον, οὐδὲ συκοφαντεῖ, ἀλλὰ
καὶ κολακεύει, καὶ δουλοπρεπῶς ἀγα-
λέγεται, καὶ ἔπιτορκεῖ, καὶ μυρίας ἔπι-
νοεῖ. περὶ φάσας, αἰχρῶν κερδῶν ἐνεκα.
καὶ ὀφθαλμοὺς ἔχει ὅτι φύσιν ὀρώ-
τας, οὐδ' αἰδομένης πινά, οὐ φίλον,
οὐκ ἀδελφόν, οὐ συγγενῆ, οὐκ εὐεργέ-
την, ἀλλὰ τραχὺ, καὶ δριμύ, καὶ ἄ-
μυν, καὶ ἀπάθρων, καὶ πυρῶδες βλέ-
πονας. οὐ γὰρ τίς τῶν πραγμάτων
ὄρεται φύσιν, οὐδὲ σωτήριον ὅτι πολλά-
κις μυρία κινήσασα, εἰς τὰς τῶν ἐ-
χθρῶν τὰ χεῖματα παρέπεμψε χεῖ-
ρας. διὸ μυρίας περὶ τείλατο τῶ ἀ-
λόγῳ τὰς ἀμαρτίας, ἀκοῆς δὲ τοσού-
τοι περὶ γυμνάς, ὡς μήτ' ἰκεσίων,
μήτε τινα γυμνῶν, μήτ' ὀλοφυρμῶν, μήτε

tenti instar afficitur, nec denique Briarei
in modum centum duntaxat manibus ar-
matus est. Quin ne pennas quidem habet,
fatiari enim atque expleri nescit. Quoniam
itaque modo quispiam huiusmodi mon-
strum effingere aut pingere queat, cum quo
Scylla comparata fidem inuenisset, et si a-
lioqui incredibilis. Verum quoniam ora-
tio quouis colore expressior est, ac quavis
cera ad effingendum mollior, quantum li-
cebit, cum deliniare conabitur: non quod
id perfecte atque absolute consequi pos-
sit, sed ut belluinam ipsius & inamœnam
insaniam iis, qui eo capti sunt, inuectiua
oratione proscindat. Mihi enim puero
haudquaquam similis esse videtur (non e-
nim amor, sed perspicuus furor) verum
fœminæ cuidam (nam hoc quoque amen-
tiæ ipsius atque improbitatis indicium sit)
belluina forma præditæ, ignemque spiran-
ti, ac sexcentas viperas crinium loco in
capite habenti, perpetuò sibilantes ac mor-
tiferum venenum euomentes, sexcentas
item manus vnguibus abundantes, quarum
opera & adiumento alios lacerat, alios
sagittis impetit, ab aliis pecunias extor-
quet, ac denique sexcenta ora. Neque e-
nim minatur duntaxat, aut calumnias
struit: verum etiam adulatur, ac seruilem
in modum alloquitur, & peierat, turpisque
quæstus causa innumeras occasiones ex-
cogitat. Quin oculos habet, non, ut nature
consentaneum est, cernentes, aut quenquā
verentes, non amicum, non fratrem, non
cognatum, non benefactorem, verum as-
perum quiddam, & acre, atque crudele &
inhumanum, ignemque obtuentes. Ne-
que enim rerum naturam perspicit, nec
illud animaduertit, quod persæpe, cum
permulta mouerit, ad hostium manus pe-
cunias transmiserit. Vnde etiam innume-
ras, ei, qui captus est, peccatorum notas
inussit. Porro autem aures vsque adeo se-
ptas & obturatas habet, ut nec supplices
preces, nec gemitus, nec fletus, nec vitu-
perationes habeat. Tantum verò ab eo abest
ut pennas habeat (quæ saturitatem desi-
gnant) ut ne pedes quidem ipsi vir vllus

cordatus tribuere queat. Neque enim ingredi, atque ab eo qui captus est, secedere potest: verum manus in omnes immitens, ferro quouis ac plumbo grauior insidet, atque ita comparata est, ut omnia quidem accipiat, atque omnes expiler, nunquam autem expleatur, verum eorum, quæ accipit, multitudinem fomitis atque incitamenti materiam habeat, rerumque acceptarum finem accipiendarum initium efficiat. Ecquis igitur acerrimo huiusmodi & inexplibili furore, atque innumera peccata & maledicta & dedecora, & intemperantias ac petulantias nobis conflante, capiatur? Ecquis animum inducat, tum in hac vita tam misere vivere, ut dies noctesque velut flagris quibusdam laceretur, nec requiem ullam aut somnum sentiat, & in futura suppliciorum atque cruciatuum initium accipere. Quid autem initium dico? Hic enim eos, quos coeperit, tyranno quouis acerbius torquet & exoruciat, in eos insultans, ac præcipuas partes attingens, ac ne tantillum quidem interquiescere finiens, verum grauiorem ipsis poenam inferens, quam ij, luant, qui ad metalla (quæ atrocissima poena est) damnati sunt. Nam illis confecto opere somno ac quiete frui licet: his autem ea somni quoque portum velut aggesta terra obstruens, noctu quoque sæua illa & inhumana edicta proponit. Hos enim ad latrocinia mittit: illos ad cades perpetrandas. Ac ne debitum quidem mortuis munus veretur, quod etiam barbari ac daemones honore prosequuntur: verum aduersus etiam mortua corpora nefarias eorum, quos obstrictos tenet, manus armat, nouum & sceleratum latrocinij genus excogitans. Quamobrem omnia ipsius vitia mente voluentes, nempe quod beluina forma prædita est, atque tetra & inamœna, & ignem spirans, & inexplibilis, & oculis auribusque capta, & crudelis & execranda, & Deo inuisa, & implacabilis atque crudelis (neque enim cum blanditiis atque obsequiis delinitur, aliquid remittit, verum tum potius effertur cum maxime colitur) maxime quidem nullum

κακῆς ἐπιπορεύειν, τοσούτοι δ' ἀπὲρ τῆς πῆρας ἔχειν, ἀ τὸν κόπον δηλοῖ, ὅτι ἔδδ' ἐπὶ τῆς αὐτῆς σφαλαῶν ἄντις, ὅποιαι μὲν δὲ γὰρ οὐδὲ βαδίζον, οὐδὲ μετακινῶσαι ἀπὸ τῆς ἀλόντος, ἀλλὰ καὶ πάντων τὰς χεῖρας πέμπουσα, σιδήρεα παντὸς καὶ μολύβδου βαρυτέρεα ἔσθαι ἐγκάθηται, πάντα μὲν δὲ χρομένη, καὶ πάντα ληίζομένη, οὐδὲ ποτε πληρεμένη, ἀλλὰ τὸ πλήθος τῆς λαμβανομένης, ὅλην ὑπερχαύματος ἔχουσα, καὶ τὴν τελευτὴν τῆς ληφέντων, ἀρχὴν τῆς ληφθησομένης ποιεμένη. τίς οὖν ποιῶν τὴν μακρὰν δριμυτοῦ καὶ ἀκορέτου, καὶ μυρίας ἀμαρτίας καὶ κακῆς, ἀδοξίας τε καὶ ἀκολασίας, πρὸς τὴν βρομὴν ἀλόνῃ ἄν, τίς ἂν ἐλοιτο ἐν ταῦτα μὲν ζῆν ὅπως ἀθλίως μασιζόμενος νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέρας, καὶ ἀνάσσειν ὅσον εἰδώς, ἔδδ' ὑπνόν, ἐκάσσε δὲ ἀρχὴν τῆς πμωείων ληφόμενος, τί λέγω ἀρχὴν; ἐνέωθεν μὲν οὐδὲν κολάζει καὶ τιμωρεῖται τοὺς ἀλόντας, παντὸς τυράννης επικροτερον, ἐναλλομένη καὶ τῆς χειρὸς ἀπομνή, καὶ μηδὲ μικρὸν ἀναπνεῦσαι συγχωροῦσα, ἀλλὰ τῆς εἰς τὰ μέταλλα τὴν χαλεπωτάτην ἐκείνην πινόντων κόλασιν. πικροτέρα ἐπάρουσα τὴν δίκην. τοῖς μὲν γὰρ ἔστι μετὰ τὸ ἔρπον ὑπὸν χροῦν καὶ ἀναπαύλη, τοῖς δὲ καὶ τὸν τῆς ὑπὸν πρὸς χροῦν νύστα λιμνὴ, καὶ νύκτωρ ὅπτι τά τῃ παύμα, καὶ ἀπάνθρωπα ὅπτι τὰ γὰρ ἐκείνα. τὰς μὲν γὰρ ὅπτι ληψείας ἐξάγει, τοὺς δὲ ἐπ' ἀνδροφονίας, καὶ ἔδδ' ἐπὶ ὅσῃ αὐτὴν αἰδεῖται, ἢ καὶ ἐὰν βαροὶ καὶ δαίμονες τιμῆς ἀξιοῦσιν, ἀλλὰ καὶ καὶ ἐκείνων σωμαίων, τὰς μισείας τῆς ἀλόντων ὅπτι ζεῖας, χαμὸν καὶ παρὰ νομοὶ ληψείας ὅπτι νοῦσα τῶν ποιν. πάντ' οὖν ταύτης τὰ μορῶν ἐννοήσαντες, ὅτι θεομόρφος ὅπτι, καὶ ἀπερπής, καὶ πῦρ πνέουσα, ἀκορετός τε, καὶ τυφλὴ καὶ ἀνήκοος, μισάνθρωπος τε, καὶ μυσταρῶν, ὅ θεομοσῶν, ἀσπον-

ἀποσπῶνός τε καὶ ἀμείλικτος καὶ ἀνήμε-
ρος· ὅτε γὰρ κολακευομένη, ὅτε ἡρε-
πυομένη ἐνδίδωσιν, ἀλλὰ τότε μάλ-
λον ἀγρίεται, ὅτε μάλιστα θρασυέ-
ται. Μάλιστα μὲν πάντα κακῶν, ὥστε
μὴ ἀλῶναι. ῥᾶν γὰρ μὴ ἀλῶναι, ἢ
ἀλόντας ἀφαιγεῖν. εἰ δὲ καὶ ἐάλω-
μεν, σὺν τεινάντες ἑαυτὸς, καὶ τί τὴν θείαν
καλέσαντες συμμαχίαν. ἄνευ γὰρ
ταύτης οὐχ οἶδόντε τοιαύτης ἀχμα-
λασίας ἐλευθερωθῆναι. κινδυνεύει γὰρ
εἶναι τοῖς πολλοῖς ἀχμαλασία ἀνα-
κλήσεως ἄμοιρος. Τοῦ μὲν ἐθέλειν κερ-
δαίνειν παυσάμεθα, τὰ δὲ συναρτύνει,
ἢ ἀθρόον, ἢ καὶ βραχὺ ἀφαιγεῖν τοῖς
δοκίμοις, αὐτὴ γὰρ ὅτι μὴ τῆς τοι-
αύτης ἀχμαλασίας ἡ ἀνάκλησις.

Ἀρχιεπίσκοπος ἑσπερίων. σλδ.

Πολλῶν ὄντων, ὡς ἔφη, θαύματος
ἀξίον, ἐν ὅτῳ, ὁ μάλιστα πάντων ἐγὼ
θαυμάζω, καὶ τὸ πάντα διεφθάρθαι πε-
μνην εἶναι φημι ἱκανόν· διὸ δὴ ἐκεί-
ναι ἀφελῆναι, τὸ μάλιστα νυνὶ λέγω
καὶ ἐλέγξω· εἰπέ τοίνυν τὰ τοῖς, οἷς μ-
άλιστα μέλει τῶν λαῶν, μάλλον δὲ οἷς
μέλει μὴ εἶδαι, μέλει δὲ ὅσα μᾶλλον, ὅτι
αὐτοὶ δὲ ὧν ποιεῖτε ὁμολογουῖτες ἀ-
γνοῦν, τί ὅτιν ἱερωσύνη, τί τοὺς ἄλλους
ἐνοχλοῦτε· εἰ μὲν γὰρ τυραννίδα πα-
ρῶν κεκλήρωσθε, ἢ γένοιθε ὧν ἡγεῖσθε,
ἵνα κακείνων τῶν ἀφαιγεῖν τυράν-
νων, ἀμειότεροι καὶ τυραννικότεροι ὀφ-
θῆναι. πολλοὶ γὰρ ἐκείνων παρότε-
ρον ὑμῶν τοῖς τυραννίδεσσι παρρησι-
αζοῦσιν· εἰ δὲ παρρησίαν κηδεμονίαν ἐπε-
στεύθητε, τί τοὺς τυράννους ἀποκρύ-
πτει τῇ ἀμείλῃ; τί τὸς τῶν θείων αἵματι
ἐξαγοραζάντας, αὐτοὶ καὶ ἀδελφοὶ, ὅτι
πλημμελῆσθε ἐκ τῶν ἀλλοφύων συμ-
φορῶν; τί γὰρ αὖτε τὸς σόφρονας; τί ὅτι
ἐκλεῖψτε τοῖς φιλαρέτοις; τί τοὺς κό-
λακας συγκροτεῖτε; τί τὸς παρρησια-
ζομένους ἐξοστράκίζετε; εἰ γὰρ ὑμεῖς
παύσατε δρώντες ἀδράτῃ, εἰκὸς καὶ
τὰς τῶν λαῶν ἀρετὰς νεκρωθεῖσας.

non lapidem moueamus, quo ab eo mini-
mè capiamur (facilius est enim non capi,
quàm, cùm captus sis, effugere?) si autem
nos capi contigerit, omnes neruos con-
tendentes, ac diuinam opem implorantes
(hac enim sublata nemo ab huiusmodi ca-
ptiuitate abstrahi potest. Multis enim talis
pene est hæc captiuitas, ut ab ea emergere
ac reuocari nequeant) quæstus quidem
faciendi cupiditatem comprimamus, quæ
autem collecta sunt, aut confertim, aut
paulatim egentibus distribuamus. Nam
hæc demum sola ratio est, qua ab huius-
modi captiuitate reuocemur.

Archibio Presbytero. 234.

Cùm multa verè sint, ut inquis, quæ ad-
miracionem mereantur, vnum tamen est,
quod omnium maximè miror, quodque
idoneo mihi argumento est, omnia corru-
pta & perditæ esse. Quocirca illis omis-
sis hoc præsertim nunc dicam ac demonstra-
bo. Dic igitur istis, quibus populi maximè
curæ sunt, vel, ut rectius loquar, quibus cu-
ræ quidem esse debeant, verum nullo om-
nino modo sunt: Cùm vos, per ea quæ agi-
tis, quidnam Sacerdotium sit, vobis igo-
tum esse confiteamini, quorsum tandem
aliis molestiam exhibetis? Nam si pater-
nam tyrannidem nacti estis, ij sanè, quibus
imperatis, imperate: ut illis quoque nobili-
bus ac fama celebratis tyrannis crudelio-
res & immaniores vos ipsos præbeat. Multi enim illorū leniùs ac mitius, quàm
vos, erga eos, quos tyrannide oppressos te-
nebant, se gesserunt. Si autem paterna cu-
ra vobis commissæ est, quid tyrannos sæ-
uitia superatis? Quid eos qui diuino cruo-
re redempti sunt, ipsi in seruitutem trahi-
tis? Quid ex alienis calamitatibus opes
vobis comparatis? Quid probos ac tempe-
rantes viros ridetis? Quid virtutis studiosis
insidias struitis. Quid adulatoribus fauetis?
Quid eos, qui liberè loquuntur, expellitis?
Nam si vos ea, quæ agitis, agere designatis,

Ed iij

verisimile est etiam promiscuè plebis virtutes, quæ nunc vestra causa mortuæ atque extinctæ sunt, rursus ad vitam redituras esse.

Hermينو Comiti. 235.

Quemadmodum nobilis arbor, cum fructibus grauis est, ac foliis abundat, agricolam oblectat, & spectatores voluptate afficit, ac prættereuntes recreat & reficit: eodè modo is quoque qui in doctoris folio collocatus est, cum & virtute ornatus & instructus est, & sermone atque doctrina fulget, tum Deum oblectat, tum hominibus vtilitatem affert. Si autem alter vtro careat, discipulis haud admodum prodest. Vita enim opus est, propter eos qui ad culpandum & criminandum procliuēs sunt: doctrina item ad refellendas hæreses requiritur. Nam etsi citra sermonis ac doctrinæ opem vitæ probitas multis vtilitati esse solet: tamen cum eum in disputationibus ac colloquiis vinci cōspiciunt, grauissimis plerunque detrimentis afficiuntur, ut qui ab adulterinis dogmatibus surripiantur, atque in fraudem inducantur. Non enim id docentis imperitiæ, verùm dogmatis imbecillitati assignant. Rursum si sermo fluens magna vi aduersarios profliget, ob vitæ improbitatem trophæi decus obscuratur. Neque enim fide dignum hunc magistrum existimabunt, qui non ea, quæ oportet, facit. Quocirca, & sermone, & vita rutilare opus est. Qui enim facit & docet, inquit Christus, hic magnus vocabitur in regno cælorum. Quod si solum facere, docere esset, ut nonnulli putant, profectò secundum minimè adiunxisset.

Eidem. 236.

Etsi callidè ac singulari artificio Ægyptia mulier cupiditatis ac libidinis vela expenderat, laqueumque, ut adolescētem caperet, statuerat, atque & per oculos eū velut præstigiis quibusdam ludebat (tragicum enim in modum corpus adornabat) & per aures eum deliniebat (nam ei

καὶ δι' ὤμας, εἰς παλιγγενεσίαν ἦσαν
καὶ ἀναβίωσι.

Ερμίνω κόμντι. ρλε.

Ὡς ὁ εὐχὴ ἐς δένδρον, ὅταν τῷ καρπῷ βέλῃται, καὶ τοῖς φύλλοις κομῇ, καὶ τὸν γεωργὸν εὐφραίνει, καὶ τοὺς ὁρῶντας τέρπει, καὶ τοὺς παροδύοντες ἀναπαύει· οὕτω καὶ ὁ εἰς τὸν διδασκαλικὸν ἰδρυθεὶς θρόνον, ὅταν τῇ ἀρετῇ κοσμηταῖ, καὶ τῷ λόγῳ ἀσπράτῃ, καὶ τὴν θεὸν εὐφραίνει, καὶ τοὺς ἀνθρώπους ἀφελῇ. εἰ δὲ γὰρ τὸς ἐρημὸς εἴη, οὐ λίαν ὠφελῇ τοὺς φοιτητάς. ἡρεῖα μὲν γὰρ τῷ βίῳ, ἀλλὰ τοὺς φιλαπίας· ἡρεῖα δὲ καὶ τῷ λόγῳ, ἀλλὰ τοὺς καὶ τῷ αἰρέσει ἐλέγχους· εἰ γὰρ καὶ ἀνευ λόγου ὁ βίος ὠφελῇν πέφυκε τοὺς πολλούς, ἀλλ' ὅταν ἴδωσιν αὐτὸν ἡγῶμενον ἐν συλλογισμοῖς καὶ ἀλογίαις, εἰς τὰ καίρια πολλάκις ἐλάττονται, ὥστε τοὺς νόθων δογμάτων κλεψιδόμοι· ὃ γὰρ τὴν ἀπειρίαν τῷ διδάσκοντι, ἀλλὰ τὴν τῷ δόγματι ἀπάσιν το σαρρότητα· εἰ δ' ὁ λόγος βέων καὶ κράτος αἰρῇ τὸς ἐναντίους ἀπὸ τῆς τῷ βίῳ φανλοπτικῆς ἀμαυροῦται τὸ πρόπαιον. οὐκ ἀξιόπιστον γὰρ ἡγήσονται διδασκαλον, τὸν μὴ τὰ δέοντα ἀπάττοντα. οὐκοῦν καὶ καὶ λόγῳ καὶ βίῳ ἀσπράτῃ· ὁ γὰρ ποιῶν φησὶ καὶ διδάσκων, ὅπως μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς οὐρανῶν. εἰ δὲ τὸ ποιῆσαι μόνον διδάξαι ἦν, ὡς εἰσιν ταῖσιν, οὐκ ἂν τὸ δεύτερον πρῶτον.

Τῷ αὐτῷ. σλγ.

Εἰ καὶ δεινὸς καὶ τεχνικὸς ἡ αἰγυπία τὰ λῖνα τῆς ἐπιθυμίας ἀνέπετασε, καὶ τὴν παρὶδα ἔστησε θηῶσα τὸν νέον, καὶ ἀλλὰ μὲν τῷ ὀφθαλμῷ ἐζήτευσεν. ὁ καλλωπίζετο γὰρ τραγικῶς, ἀλλὰ δὲ τῆς ἀκοῆς ἐβέλγε· πᾶσαι γὰρ πρῶτον καὶ ἀλλὰ ῥημάτων πᾶσι.

εαν,

ραν, καὶ διὰ μὲν τῆς ὁσφρήσεως ἡρέ-
 θισεν. εἰκὸς γάρ πως τὴν ἀναπετάσαι
 τὰ δικτυα, καὶ περὶ τὴν περσασαγαίνῃ,
 αἱ καὶ μὴ ὡς ἐρώμενον χειροδότην,
 ἀλλ' ὡς ξένον ἐλεῖσαι. διὰ δὲ τῆς ἐ-
 παγγελίας ἐφάρμακται. ὡς δευσιπλῆ
 γὰρ ἔξεν αὐτὸν ὑπὸ χυδατοῦ. ἀλλ' ἀπέ-
 τυχε τῆς γῆρας. καὶ ὁ υἱὸς Ἰωσήφ τὸν
 καρπὸν τῆς σωροσύνης ἐδρεπετο. οὐκ
 ὁποῖται, ὡς οἱ ἄλλοι πνέει. καὶ γὰρ μόνον
 πως σκάνειν, ἀλλὰ καὶ πως τὴν
 ἀκμὴν τῆς νεότητος ἦν αὐτῷ ὁ ἀγὼν
 σφειρῶσαι καὶ σκιοποιῶσαι, καὶ τῆς γυ-
 ναικίας ὁμιλίας ὁρεζομένην. ἡ δὲ τὰ
 φύλλα τῆς νίκης εὐκαίᾳ ἔχει. ἐδόκει
 δ' ἔχει εἶποι, ἐπειδὴ ἀκραιῖς ἀ-
 κοῆς καὶ τὸ ἐλεγχέειν τῆς γυναι-
 κίας ἀκρασίας. τῇ γὰρ βίᾳ παρὲν
 φόβῳ μὲν, καὶ τὸ πρὸς τὰ φελλῶν τῶν
 βιαζομένων ἐδοῖται, διὰ τοῦτο δὲ
 ἀλλὰ τὸ τῆς βίας ἀπὸ πηλαρῶν ἀνα-
 πητὸν καὶ ἐκταρότατον. ἀλλ' αὐτὴ
 ὑπὸ τῆς ὀπιθυμίας μεθύουσα, τὰ
 σύμβολα τῆς οἰκίας ἀσπείρει, τὰ
 μέγιστα σωροσύνης εἶναι ἐνομιζέει διό,
 ὡς οἱ μὲν καὶ ὁ δευσιπλῆς τὴν μὲν κα-
 τηρεῖαι ἐδύνατο, διὰ τὴν τῆς γυναι-
 κὸς ἰσῆς ὑπὸ λήψιν. ἡ δὲ γὰρ τῇ γυ-
 ναικίᾳ φύσιν ῥαδίως τῷ πατρὶ ἀλισ-
 κομένην, καὶ μάλιστα ὅταν ὑπὸ χέ-
 λους ἐρεθίζηται, τῇ καὶ τῷ ῥώμῳ
 πολλάκις καταδουλομένη, μηδ' ἐλό-
 γου δὲ μεταδόντος, ὅσῳ πνέει ἀπὸ πάντων
 εἰς δεσμοτέρειον ἐξέρχεται, καὶ βαρβα-
 ρικὸν σφάλμα σφαιλοδμοσίως οἶον-
 ται πνέει. ἡ γὰρ ἂν αὐτὸν καὶ κατέσφα-
 ξεν, ἢ τοῦτο τοῖς νόμοις ὅπως ἐδόκει,
 τῆς κατηρεῖας σφαγὴν ἀδινέσης.
 ἀλλ' οὐκ τῇ εἰκότι ἰσῆς ἐνοήσας, ὅτι
 ἐρῶσα καὶ ἐπιμαρτυροῦσα αὐτῷ, καὶ ὁποῖ-
 ται τῆς θήρας, τὴν κατηρεῖαν ἐνε-
 γήσατο. καὶ εἰ μεταδόντος λόγῳ τῷ νέῳ, καὶ
 μόνον ὁποῖται τὴν γῆρας, ἀλλὰ
 καὶ εἰς τὴν γῆρας ἀμείνῃ ἀπὸ τῆς γῆρας
 ἔγκλημα, μᾶλλον δ' ὅσῳ καὶ εἰπεῖν ἀ-
 χητέρον, τῇ βαρβαρῇ τῆς σωρο-

per aures quoque nullum non tentationis
 genus admovebat) & per odoratum ex-
 mulabat (verisimile est enim eam prius et-
 tiam quam retia sua explicaret, luxum ei
 adhibuisse, & si non ut amato indulgentē,
 at certē ut hospitem ac peregrinum mise-
 rantem) ac denique per promissa demul-
 cebat, ac velut quibusdam beneficiis in-
 ficiebat (se enim eum domini loco habi-
 turum pollicebatur:) tamen frustra ipsi
 cessit hæc venatio. Ac Ioseph castitatis
 fructum colligebat, non illum quidem si-
 ne labore, ut nonnulli arbitrantur (non e-
 nim aduersus eam duntaxat, sed etiam
 aduersus iuventutis florem, nitentem &
 exilientem, ac muliebre congressum ap-
 petentem ipsi certamen erat:) ipsa autem
 victoriæ folia habere videbatur: (habere
 inquam videbatur: etenim apud synceras
 aures hoc quoque muliebris petulantia
 ac lasciuia argumentum erat. Nā ei quæ,
 ne sibi vis afferatur, metuit, hoc ei minimē
 studio est, ut insuper etiam illius, qui vim
 affert, vestem eripiat: verū præclarē se-
 cum agi putat; nec optatius quicquam
 habet, quam ut vim effugiat. Verū ipsa
 libidine temulenta, lasciuia suæ notas,
 pudicitia argumenta esse ducebat. Quo-
 circa etiam, ut opinor, dominus accusatio-
 nem quidē, ob eam fortasse, quam vxor
 habebat, castitatis existimationem admisit
 (nam alioqui cognitum & exploratum ha-
 bebat, quam facile muliebris natura hoc
 affectu caperetur, ac præsertim cum pul-
 chritudinis, quæ robustos etiam homines
 plerūque subigit, aculeis incitatur) ipsum
 autem ne vllō quidem verbo ad eum ha-
 bito (quod nonnulli reprehendunt) in vin-
 cula coniecit: non barbaricum facinus, ut
 quidam opinantur, perpetrans (nam alio-
 qui ipsum etiam obtruncasset, aut certē;
 huiusmodi crimine necem afferente, legi-
 bus tradidisset) verū, ut à verō non ablu-
 dit, illud fortasse cogitans, eam ipsius amo-
 re ad insaniam vsque correptam, nec ea re,
 quam captabat, potitam huiusmodi accu-
 sationem instituisse: quod si loquendi po-
 testatem ipsi faceret, eum nō modò illatū

sibi crimen dissoluturum, verum etiam in ipsam accusatricem retorturum. Imò vero, ut quod verius est dicam, pudicitiae arbiter & viri iracundiam sedauit, & castitatis columnam posteris erexit, & fratribus fame laborantibus nutrimentum seruauit, & Aegypto praefectum designauit.

Eidem. 237.

Ne magnopere mireris, vir admirande, quod quanquam graue atque acerbum sit nonnullos eorum, quibus magisterij thronus commissus est, tale esse, tamen id minimè graue esse videatur: illud verò longè grauissimum ac nulla venia dignum videatur, si quispiam liberam vllam vocem mittat. Quoniam enim virtutis vestigia in paucis reperiuntur: improbitas autem apud multos insulse atque incondite choreas agit, idcirco illi metuentes ne quis existat, qui ea quae ab ipsis perpetrantur, reprehendat, cum alia omnia bona, tum maxime loquendi libertatem amoliri conantur: ut deinceps liberè ac sine vlllo metu peccent.

Eidem. 238.

Cum qui in grauissimo morbo versatur, integra valetudine se esse existimat, perspicua haec atque incurabilis insania est. Quoniam enim pacto huiusmodi homo medicum conquireret, qui ne hoc quidem cognitum habet quod aegrotat. Quare primum ipsi perspicuum morbi sensum afferre oportet: atque ita deinde medicum, qui hunc pellat, accersere.

Isidoro Diacono. 239.

Locus hic, Irascimini & nolite peccare, multiplicem mihi sensum habere videtur. Potest enim & absolute ac definite intelligi, & per consilij modum. Verbi gratia: Irascimini, & quam ob causam irascimini. Quapropter ne irascimini, ut ne peccetis. Potest item & illud significare: Quoniam acris affectus iracundia est, quaeque animam mirè surripere queat, persæpe enim

σωής, τὴν ὀργὴν τῷ ἀνδρὶ κατενόσαντος, καὶ τὴν σεμνότητος τῷ βίῳ ἐγείραντος, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς λιμῶντισι τροφὴν τήρσαντος, καὶ τῇ Αἰγύπτῳ ἀρχὴν χειροτονήσαντος.

Τῷ αὐτῷ. σλζ.

Μὴ λίαν ἐκπλήτῃσθε, ὡ θαυμάσιε, ἐπὶ τοῦ ἐν αἰσιν πινυνομένου τῆς διδασκαλικῆς ἐμπειρίας ἐμμελῶς θρόνου, δεινὸν δὲ εἶναι δοκεῖ. τὸ δὲ ῥηξαί τινα φωνὴν παρηγορίας ἐνεκεν δεινότητος εἶναι δοκεῖ, καὶ συνηνέως μᾶλλον. ἔπειθ' ἂν ἀρετῆς ἔχῃ ἐν ὀλίγοις εὐρίσκεται κακία δὲ παρὰ τοῖς πλείστοις ἀχρεῶντες χρεῖται, δεδιότες μὴ ἐφθείητε, ὅς τοις δραμῶν ἐπιτημῶν πάντα μὲν τὰ χαλὰ ἐξοπρακίᾳ ἀσπάζεσθαι, μάλιστα δὲ πάντων τὴν παρηγορίαν, ἣν ἀδύνατον ἀμαρτάνοιεν τὸ λοιπὸν.

Τῷ αὐτῷ. σλη.

Τὸ ἐν νόσῳ χαλεπώταται τυγχάνοντα, νύμειν ὑγιαίνειν, μανία λαμψά καὶ ἀνέκρεται. πῶς γὰρ ὁ τοιοῦτος ἰατρὸν ζητήσῃ, μὴδ' αὐτὸ τέτοιο ὅτι νοσεῖ ἐπιστάμενος. πρῶτον οὖν αὐτῷ χρὴ βαρὴν τὴν αἴσθησιν τοῦ πάθους ἐμποιῆσαι, ἕτα τὸν τούτου χαλεπὸν ἰατρὸν.

Isidorus Diaconus. σλθ.

Τὸ ὀργίζεσθε, καὶ μὴ ἀμαρτάνετε, πολυχρῆδες εἶναι μοι καὶ πολὺ βόσκη φαίνεται. δύναται γὰρ εἶναι καὶ ὀργίζεσθαι, καὶ συμβεβλητοῦ. οἷον ὀργίζεσθε, καὶ ἀφ' οὗ ὀργίζεσθε. οὐκοῦν μὴ ὀργίζεσθε, ἵνα μὴ ἀμαρτάνετε. δύναται δὲ καὶ τοῦτο μνησθῆναι, ὅτι πᾶθος ἡ ὀργὴ καὶ δεινὸν κλέψαι ψυχὴν. πρὸς οὐρανὸν καὶ γὰρ πολλάκις τοῦ λογισμοῦ, καὶ ἀβυσσῶς.

ἀβελήτως, ἡ δὲ πικρὸν γίνεται τῷ λογισμῷ, ἢ τῷ ὀπιλοισμῷ, κατὰ τὰ ὁρί-
 τε ταύτην, μὴ εἰς ἀμυνὰς ὁρμῶντες,
 ἀλλ' εἰς ἡμερότητα τελευτῆς. δύ-
 ναται δὲ καὶ τὸ ἐμφαίνειν, ὅτι ὀρ-
 γίζεσθαι τῷ ἐνοχλοῦσι ὑμῖν πάθει, μά-
 λιστα δὲ πάντων τῇ ἡδονῇ καὶ ἔχ' ἀ-
 μαρτήσετε. εἰ γὰρ εὐροὶ ὑμᾶς ἐκνευ-
 ρισμένους, καὶ ἐκλελυμένους, ῥαδίως
 καταπαλαίωσι. εἰ δὲ νήφοντες καὶ ὀρ-
 γισμένοι αὐτῇ, εὐθέως οὐχ ἵσταται ἐπει-
 δὴ δὲ ὁ θεὸς χρησμός ἐστὶν ὁ ὀργίζεσθαι
 ἀπλῶς, ἀλλὰ τὸ εἰκὴ ἀπηρεύσει· ἐπὶ
 γὰρ ποτε καὶ χρησίμως ὀργισθῆναι, ὅ-
 ται ἢ ὑπὲρ τῆς τῆς θεῆς δόξης ῥηγι-
 νται, ἢ ὑπὲρ τῆς ἀδικουμένης, ἢ ὑ-
 πὲρ τῆς τῆς πέρας διορθώσεως. καὶ
 γὰρ καὶ ὁ πατριάρχης Μωσῆς ὀργισθῆναι
 τοῖς μοσχοποιήσασιν, καὶ ἡθεὶς αὐτῶν
 ἐκέλευσεν ἀναιρεθῆναι, καὶ ὁ Φινεὺς
 τοῖς πορνέυσασιν, καὶ σειρομάσθῃ αὐτοὺς
 διεχρήσατο. καὶ Ἡλίας τοῖς ἰσδαίοις, καὶ
 λιμῶν αὐτοὺς ἐδάμασσε, καὶ Παῦλος τῷ
 Ελύμα, καὶ Πέτρος τῷ Ἀνανίᾳ καὶ τῇ
 Σαπφίρᾳ, καὶ πατὴρ ἡμεῶν, καὶ διδά-
 σκαλος φοιτητῇ ὀργίζεται ῥαθυμου-
 πι, καὶ οὐκ ἄν τις φαίη ὀργὴν εἶναι ταύ-
 τῃ, ἀλλὰ φιλοσοφίαν, καὶ κηδεμο-
 νίαν. δύναται καὶ παροστακτικὸν εἶναι,
 ἐπειδὴ γὰρ ὅταν μὴ ἐαυτὸς ἐκδικῶ-
 μεν, καὶ ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀμυνώμεθα. ὅ-
 ται δὲ ἢ ὑπὲρ τῆς θεῆς δόξης ὁ λόγος
 ἢ, ἢ ὑπὲρ τῆς ἀδικουμένης, τότε εὐ-
 λάβηται καὶ ἡσυχία, πλὴν ἡμέτερα, ἀ-
 φωνοὶ τε ἐσμὲν καὶ ἀκίνητοι, καὶ λίαν
 οὐδὲν ἀφ' ἐφ' ἡμεῶν. ἀφ' ὧν τὰ τοιαῦτα,
 ὀργίζεσθαι μὴ δικαίως, ἢ ὅταν ὑπὲρ
 τῆς τῆς θεῆς δόξης ὁ λόγος ἢ, ἢ ὅταν ὑ-
 πὲρ τῆς τῆς πλῆστον διορθώσεως, ἢ
 ὅταν ἡμῶν δὲ τοῖς ἀδικουμένοις.
 μὴ ἀμαρτάνετε δὲ, ἢ τοῖς ἀμαρτάν-
 ονσι συνειδότες, καὶ συγκρύπτοντες, ἢ
 εἰς τὸ ἐαυτοὺς ἐκδικεῖν τῷ βοηθῇ μα-
 κατὰ τὰ ῥημάτια, διὰ γὰρ τὸ ἐπετεῖναι
 ὀργὴν, ἔχ' ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀμαρτάνωμεν,
 ἀλλ' ἵνα τὸς πλείοντας καλῶς ἡμεῖς ὀρ-
 γίσωμεν.

rationi præcurrit, ac præter voluntatem
 penè procreatur) idcirco ratione, aut inse-
 quenti consideratione hanc sedate, non
 in ultionem prorumpentes, sed in lenitatem
 atque clementiam desinentes. Denique
 illud quoque designare potest: Irascamini
 huic affectui qui vobis molestus atque in-
 festus est, ac præsertim voluptati: & non
 peccabitis. Nam si vos fractos ac dissolu-
 tos inueniat, nullo negotio vos superabit:
 si autem vigilantes ac sobrios, ipsique ira-
 scentes, quamprimum discedet. Quando-
 quidem autem diuinum oraculum non
 simpliciter irasci, sed frustra ac temere ve-
 tuit (licet enim etiam vtiliter irasci, cum id
 vel ob Dei gloriam sit, vel ob eos, quibus
 iniuria infertur, vel ut proximi ad meliorem
 mentem reuocentur. Nam & Moses, vir
 alioqui summa lenitate præditus, in eos,
 qui vitulum effecerant, ira exarsit, eosque
 funditus de medio tolli iussit: & Phinees
 iis, qui stupri crimine se deuinxerant, ira-
 tus est, eosque lancea interemit: & Elias
 Iudæis, eosque fame attriuit: & Paulus
 Elymæ, & Petrus Ananiam & Saphiram, &
 pater filio, & magister discipulo ignavia
 torpenti irascitur: nec quisquam iracun-
 diam hanc esse dixerit, verum philosophiam
 & curam ac sollicitudinem) potest etiam
 imperandi modo exponi. Quoniam enim
 cum iniurias nostras vlciscimur, modum
 quoque in vlciscendo excedimus, cum
 autem vel de diuina gloria, vel de vindicā-
 dis eorum, qui læduntur, iniuriis, agit-
 tum verò metum & quietem fingimus,
 mutique ac torpidi sumus, atque ita affe-
 cti, ut nihil inter nos & saxa intersit: pro-
 pterea, inquit, iuste quidem irascamini,
 hoc est, cum vel diuina gloria agitatur, vel
 proximorum emendatio, vel iniurias aliis
 illatas vlcisci oportet: at nolite peccare, ni-
 mirum vel aliena peccata, quorum con-
 scij estis, occultantes, vel ad priuatas iniu-
 rias vindicandus hoc adiumento abuten-
 tes. Ob eam enim causam nobis ira insita
 est, non ut nos quoque peccemus, verum
 ut peccantes prohibeamus: nec ut ea tur-
 bidus motus ac morbus sit, verum ut vi-

tiolarum affectionum medicina. Nos autem medicamentum in venenum commutamus, dum eo ad ea, quæ minimè decet, abutimur.

Vrstenaphio Lectori. 240.

Virtus, ut quidem existimo (non enim certè affirmo ac pronuncio, sed lectoribus iudicium permitto) difficilis quædam res esse visa est, atque etiamnum videtur, non ob naturam suam, sed propter incomparabilem quandam eorum, qui ipsam consecrari nolunt, negligentiam atque socordiam. Nam alioqui, si quis rem exactè atque accuratè consideret, vitio longè facilius est. Quod si quis mihi diffidit, ne tumultuetur, verum probationem expectet, seipsum ab omni anticipata opinione atque contempni peruecticia purum & immunem seruans. Ac quidem, quod ipsa diuina sit, hominèque dignissima, & naturæ maximè consentanea, & eorum, à quibus colitur, decus & ornamento, ut apud omnes certum & indubitatum præteritis: ad id autem quod in controuersia & dubitatione versatur, accedam. Cedò igitur, utrum ex his duobus difficilius est, sexcentisne thesauros perscrutari, an presentibus facultatibus contentum esse? diu nocturne turpes quæstus ac seruales numerare, an frugalitatem complecti atque amare? Omnes lacerare, an læsis opitulari? Cum legitima vxore congregari (pondum enim summam philosophiam pono, sed quam plerique consequi possunt) quàm alienas nuptias perfodere ac violare? incurabili auaritiæ morbo laborare, an ab huiusmodi furore liberum esse? Dolos necitare, ac citra fraudem commercia cum aliis habere? Tribunalibus molestiam exhibere, an quietem agere? bona ad se nihil attinentia rapere, an etiam sua largiri? In negotiorum & criminum cæno volutari, an à negotiis & timoribus immunem esse? De multis rebus, quæque perfici nequeant, in cura & solitudine versari, an vnâ hanc curam habere, quonâ pacto à virtute minimè excidat?

ἵνα πάθος γένηται, καὶ νόσημα, ἀλλ' ἵνα παθῶν φάρμακον. ἡμεῖς δὲ τὸ βοήθημα δηλητήριο κατὰ σκευάζουσι, εἰς τὰ μὴ προσήκοντα αὐτῷ καὶ χαλεπὸν μόνον

Οὐραδεισφίω Αναγνώστη. ρμ.

Ἡ ἀρετὴ, ὥς γε ἡγοῦμαι, οὐ γὰρ ἀποφάνομαι, ἀλλὰ τοῖς ἀτυχέσιν ἐπιτρέπω τὴν ψῆφον. δύσκολος εἶναι καὶ ἔδοξε καὶ δοκεῖ. ὁ παρὰ τὴν οἰκίαν φύσιν, ἀλλὰ παρὰ τὴν τῆς μετέπειτα αὐτῶν μὴ ἐθέλοντων ἀνυσθῆναι τὰ θυμῶν. ἐπεὶ τῷ γε ἀκριβῶς σκοπούμεν εὐκολώτερα πολλῶν τῆς χαλκίας ὄψιν. εἰ δὲ τις ἀπίστει, μὴ θεωρεῖται, ἀλλὰ ἀναμένει τὴν ἀποδείξιν, πάσης προσηλπίας καὶ φιλονεικίας καθαρόν ἑαυτὸν ἀφαιρῶν. τὸ μὲν οὖν γίγναι αὐτῶν εἶναι καὶ θεωρεῖται, καὶ τῇ φύσει ἀρμολογῶνται, καὶ κόσμον, καὶ ἐγγελλάπισμα τῆς ἀσχοιῶν, ὥς πᾶσιν ἀμολιγμένον παρήσω, ὅτι δὲ τὸ ἀμφιβαλλόμενον ἦτο. τί οὖν ὄψιν εὐκολώτερον εἶπε μοι. τὸ μὲν εἰς ἀνίχνευεν τῆς αὐτῆς, ἢ τὸ τοῖς ὄψιν ἀκριβῶς, τὸ νύττωρ καὶ μετ' ἡμέραν, αἰχρὰ κέρδη καὶ τόκους ἀνελευγέρως ἀριθμεῖν, ἢ τὸ τὴν αὐτάρκειαν ἀσπάζεσθαι καὶ φιλεῖν, τὸ πάντας ἀδικεῖν, ἢ τὸ τοῖς δεδομένοις ὅπκιον. τὸ τῇ ἐνδόμῳ μὲν γυναικί. οὐ γὰρ τὴν ἀκραν πηγήν φιλοσοφίας, ἀλλὰ τὴν πολλοῖς ἐφικτὴν. ἢ τὸ τῆς αλλοτριᾶς διορύττειν γάμους, τὸ νοσεῖν τὸν ἀνέχεσθαι τῆς φιλοσηματίας ἔρωτα, ἢ τὸ ὅκτος εἶναι τῆς τοιαύτης μανίας, τὸ δόλως ῥάπιδι, ἢ τὸ ἀδόλως προσφύρεσθαι τὸ δικαστηρίοις ἐνοχλεῖν, ἢ τὸ τὰς ἡσυχίας ἀγεῖν. τὸ ἀρπάζειν τὰ μὴ προσήκοντα, ἢ τὸ τὰ οἰκία ἀφαιρῶν, τὸ ἀράγμασι καὶ ἐγκλήμασι ἐγκαλεῖσθαι, ἢ τὸ παραγμάτων ἀπιδάσθαι καὶ φέβαν. τὸ περὶ πολλῶν καὶ ἀνιόντων φροντίζαν μεμενῆναι, ἢ τὸ μίαν ἔχον φροντίδα, πῶς τῆς ἀρετῆς μὴ ἐκπίσσει.

τὸ φιλοπραγμονεῖν, ἢ τὸ ἀπραγμο-
σύνη σκεῖν· τὸ μὴ λαμβάνειν κόρον, ἢ
τὸ μηδὲ ἔρχειν τῆς καὶ τὸν κόρον ὑβρίζον-
των. τὸ θαλαττεύειν καὶ ναυαγίαις πε-
ριπίπτειν, ἢ τὸ ἐν λιμένι καθῆσθαι, καὶ
τὰ τῆς ἄλλων ἐπισκοπεῖν ναυάγα.
ἔγω μὲν οὐδὲ πλεονεξία ἐβλήθην
διδῆσθαι τῆς ἀρετῆς, καὶ τὴν δυσκολίαν
τῆς κακίας· ὁ δὲ λόγος παρὶ τῶν, μεί-
ζοντι πεποιήκε, τῇ μὲν ἀρετῇ καὶ τὴν
εὐφροσύνην τῇ δὲ κακίᾳ καὶ τὴν ἀνδρίαν
ἐπομένῃ συναποδείξας· καὶ ἔχον ἐν
τέτοις καταπαῦσαι, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ
τρυφή καὶ ἡ ἡδονὴ ἐμυλευμένον, δο-
κοῦσι τοὺς πολλοὺς ὡς λογίζεσθαι,
ὡς καὶ ἡδῆα τυγχάνουσαι καὶ εὐκο-
λοὶ, ἀναγκαῖον καὶ παρὸς τὰς ὑπο-
δύσας, φημὶ τοίνυν, ἵνα παρῶ τέως
πλεονεξίαν, τὴν τῇ τρυφῇ καὶ τῇ ἀκο-
λασίᾳ ἐπισημαίνον, ἢν οἱ τῶν πλεονε-
ξίας, καὶ τὰ τὰ ῥυπαρὰ ἐκιδεδυμένοι μά-
ταια, ἐλεεινὰ καὶ σφόδρα παταγῶς τὸ
ἱερὸν ἀπεργάζονται εὐαγγέλιον, ὅτι
εἰ μὴ ἡ τρυφή, μὴ τὰ μυστήρια καὶ δυσ-
βάπελα, δυσίατά τε καὶ αἰάτα νοσή-
ματα πικτεῖ, καλεῖσθαι τρυφήν· εἰ δὲ καὶ
ποδαλγίας καὶ κεφαλαλγίας, καὶ μέ-
τη, καὶ ὡς πληξίας, καὶ ὡς ἀλύσιους,
καὶ τῶν ἄλλων τῶν ποικίλων παρὰ τὴν αἰ-
τίαν καθίστηται, ὅτι ὡς αὐτὴ ἀμαυρῶ-
ται, μᾶλλον δὲ ἀφανίζεται, οὐκ ὡς κα-
λέσαι τρυφήν, τὴν τῶν ποικίλων κα-
κῶν μητέρα καὶ τροφόν· τὸ γὰρ μηδὲ
ποῖς σιτίοις ἰσχύει συγκατελθεῖν, ἀλ-
λά παρ' αὐτῶν ἀφανίζεσθαι τὸν λα-
μῶν, καὶ τὸ μὴ αἰσθάνεσθαι τῆς ἡδονῆς τὴν
τρυφῶντα ὑπὸ τῆς συνεχείας κα-
τὰ τὸν χρόνον, παρὸς τὴν ἡδονὴν αἰσθάνεσθαι,
ἀλλ' ὡς μὴ πᾶν κατὰ τὴν τῶν πα-
χέτερων διατάξιν· ταῦτα μὴ οὐδὲ
περὶ τῆς βυφῆς εἰρήδου· περὶ δὲ τῆς
ἡδονῆς καὶ ταῦτα, καὶ τὰ πλεονεξία ἐν-
φαίνεται· εἰ μὴ γὰρ ἵνα παρῶ πλεονε-
ξίαν καὶ τὴν αἰσχύνην, μὴ πολέμιους ἀ-
ποστόλους πικτεῖ παρὸς τὰς ἀποστασίας
καὶ πληγὰς, ἐξ ὧν πολλάκις καὶ γὰρ

In negotiis ac rebus gerendis libenter ver-
sari, an in otio vivere: Nunquam satiari, an
ne ea quidem amare quæ etiam post satie-
tatem contumeliam accersunt? Nauigare
ac naufragia perpeti, an in portu sedere,
atque aliorum naufragia prospicere? E-
quidem ipse virtutis duntaxat facilitatem
ac vitij difficultatem demonstrare in ani-
mo habebam: at oratio altius progressa
maius aliquid præstitit. Illud enim præter
ea ostendit, & virtutis comitem esse vo-
luptatem, & vitij molestiam, animique
maiorē. Itaque hîc quidē finem loquē-
di facere oportebat. Verū quoniam lu-
xus & voluptas lepore suo plerisque deci-
pere videntur, perinde videlicet ac suaves
& faciles sint, aduersus hos quoque ad cer-
tamen me accingam necesse est. Igitur, vt
interim prænam deliciis & lasciuia impē-
dentem missam faciam, quam per diuitem
illum, & cum, qui sordidis vestibus ami-
ctus erat, miserādis ac tragicis admodum
verbis sacrosanctum Euangelium exagge-
rauit, hoc aio: Si luxus non sexcentos mo-
lestos, atque ad curandum difficiles, immo
planē incurabiles morbos parit, quo mi-
nus luxus appelletur, non recuso. Si autem
& pedum & capitis dolores, & vomitus,
& apoplexias, & paralyses, aliōsque huius-
modi morbos accersit, à quibus ipse quo-
que obtunditur, & obscuratur, vel, vt re-
ctius loquar, prorsus deletur, piget certē
luxum cum appellare, qui tot ac tantorū
malorum parens atque altor est. Nā quodd
nec simul quidem cum cibis in aluum de-
labi possit, verū in ipso statim gutture
extinguitur, quoddque is, qui luxui studet,
ne voluptatis quidem sensum percipiat,
præ ciborum videlicet continuatione de-
lusus, prætermittam: non quodd ea parum
virium habeant, sed quodd crassiores atque
obtusiori animo præditos homines haud
admodum perstringere queant. Ac de lu-
xu hæc mihi dicta sint. De voluptate autē,
& hæc, & his plura dicentur. Nam si, vt de
sumptibus & probro atque infamia nihil
dicam, funesta bella, & plagæ, ex quibus
plerumque periculā & mortes oriuntur,

minimè parit, voluptas sanè appelletur. Si autem & dedecoris, & inexprabiliū bel-
lorum & periculorum, & mortium, & re-
prehensionum, ac sexcentorum aliorum
malorum radix est, haud scio an hanc vo-
luptatem nominare oporteat, quæ tot do-
lorum & acerbis causa est, atque à ra-
mis suis opprimitur ac deletur. Nam quod
nec ante venereum congressum, nec in
ipso congressu, nec post eum appareat, mis-
sum faciat, non ut infirmum aliquid &
imbecille, sed quod libidinosorum & in-
temperantium hominum socordiam at-
que ignaviā minimè vellicet. Nam si
quis rem accuratè perpendere velit, nec
ante congressum, nec in eo, nec post eum
apparet: verum ante eum perspicua est ra-
bies: in eo autem haud dubius furor, atque
eiusmodi agitatio, quæ nullo fræno coër-
ceri queat: post eum autem, furoris potius
levatio, quam voluptatis fructus. Nam qui
libidinem explevit, idem voluptatem etiā
extinxit. Qui autem in ea est, in oblecta-
mento non est, verum in agitatione, &
æstro ac perturbatione. Quocirca si hæc
ita se habent (habent autem, ut quidem
mihi persuadeo) atque tum faciliior, tum
iucundior, natura quæ congruentior, citra
vllam dubitationem esse virtus demon-
strata est, compressis manibus, lætisque at-
que alacri animo eam complectamur, quæ
sui amantes & in hac, & in altera vita in-
signes atque conspicuos reddit.

Heraclicus Episcopo. 241.

Apud Christianos solos, qui quidem ve-
rè hoc cognomēto digni sunt (neque enim
quisquam à vulgi stoliditate atque impro-
bitate religionem æstimer) connectuntur
ea, quæ plurimum inter se disiuncta sunt.
Animi autem magnitudo ab omni arro-
gantia & contumacia libera, atque in se-
clatis & compositis moribus solertiam re-
tinens mansuetudine temperatur. Etenim
superbia nihil secum ferens, verum leni-
tate ac morum facilitate condita (quod
dictu mirum est) humilis & abiecti animi

νατοὶ καὶ κίνδυνοι ἀποτίκτονται κα-
λείσθαι ἡδονή. εἰ δὲ καὶ αἰσχύνῃς, καὶ
πολέμων ἀκηρύκτων, καὶ κινδύνων, καὶ
θανάτων, καὶ κατηρημένων, καὶ ἄλλων
μυρίων κακῶν ὅτι ῥίζα. Οὐκ οἶδα εἰ
ζήτηταῖς καλεῖσθαι ἡδονήν, τὴν
ποσούτων ἀλγυνῶν αἰτίαν, καὶ ὑπο-
τῆς κλάδων ἀφανίζουμένην. τὸ γὰρ
μὴ φαίνεσθαι αὐτὸν, μήτε πρὸ τῆς
μίξεως, μήτε ἐν αὐτῇ, μήτε μετὰ ταύ-
τῃ, παρήσω, ὅς ὡς ἀδρανὲς, ἀλλ'
ὡς τῆς τῆς ἀκολάτων μὴ καθαπτό-
μενον ῥαθυμίας, εἰ γάρ τις ἀκριβῶς βα-
σανίζεν ἐθέλοι, ὅτε πρὸ τῆς μίξεως,
ὅτε ἐν αὐτῇ, οὔτε μετὰ ταύτῃ φαί-
νεται. ἀλλὰ πρὸ μὲν αὐτῆς, λύπη
ὅτι λαμπαρά. ἐν αὐτῇ δὲ μαγία σα-
φής, καὶ κλόνος ἀχετος. μετὰ δ' αὖ-
τὴν, μαγίας μᾶλλον ἀπαλαγή, ἢ
ἡδονῆς ἀπολαυσις. ὁ μὲν γὰρ πληρά-
σας τὴν ὀπιθυμίαν, καὶ τὴν ἡδονὴν ἐσ-
βίβει. ὁ δ' ἐν αὐτῇ ὄν, οὐκ ἔστιν ἐν εὐ-
φροσύνῃ, ἀλλ' ἐν κλόνῳ, καὶ οἷον πα-
ραχῇ· εἰ τοίνυν ταῦθ' ὅπως ἔχει. ἔχει
δὲ, ὡς γέ ἐμαυτὸν πείθω, καὶ εὐκολα πεί-
ρω, καὶ ἡδίων, καὶ τῇ φύσει μᾶλλον ἀ-
μόγητος ἀναμφισβόλος ἀπεμφάθη ἡ
ἀρετὴ, ἀσπίς καὶ εὐθύμιας ἀειεχέ-
μεθα ταύτης, τῆς καὶ ταῦθα κακὰ
ἀποβλέπεις ποιήσης τοὺς ἐρασταίς.

Ἡρακλείδης ὁπισκόπος. σμα.

Παρά χριστιανοῖς μόνοις, τοῖς γε ὡς
ἀληθῶς τῆς περὶ ἡθελίας ἀξίοις. μὴ
γάρ τις ἀπὸ τῆς τῆς πολλῶν σκαφ-
τητος κρίνεται τὴν θρησκείαν· συνά-
πτεται τὰ πλεῖστον ἀλλήλων διεσπάρ-
τη γὰρ μεγαλοφροσύνη, πάσης αὐθα-
δείας καθαρεύουσα, καὶ ἐν ὁλοκαίῳ τῷ
ἦθει τὸ ἀγγέλου σάξασα, ὁπεικεία
κρινάται. ὑπερφανείας γὰρ οὐδ' ἐν πα-
τροδότη, ἀλλὰ πρὸς ὁπεικεία κεκρα-
μένη, ὅσοι παράδοξοι εἰπεῖν, ἐκκλίνει
τὴν ἀπεινότητά τῳ μὴ μὴ ἐπαίρεσθαι
χρ.

καὶ τῆς πέλας μετρίοφρονα. τῷ δὲ
μὴ ὑποκύπτειν τοῖς φόβοις καὶ τοῖς κιν-
δύοις. ἀλλὰ καὶ καλακεύσας καὶ δουλο-
πραγίας ἀνωτέρας εἶναι, τὴν μεγαλο-
ψυχίαν ὅτι δεικνυμένη. ὃ γὰρ τὸν δου-
λοπραπὴν καὶ κόλασας, μετρίοφρονα ὁ-
εῖζεται, οὐδὲ τὸν αὐθάδη καὶ ἀλαζό-
να, μεγαλόφρονα. ἀλλ' ἐκατέρων τὰ
ἀγαθὰ θηρῶσα, τὰ δυχερῇ ἐκκλίνει,
ἵνα τὰς ἀγχιθέρας τῆς ἀρετῆς χα-
κίας φυγεῖν, αὐτὴν χαθαρώς ἀναδύ-
σῃται τὴν ἀρετήν.

Τῷ αὐτῷ συμγ.

Ἐπὶ τὸν καὶ τῆς παθῶν τῆς σαρκὸς
ἱερὸν πρὸς τὴν πόλεμον, ὅς ἐστι
τοῖς θαρροῦντας, ἀλλὰ τῇ θεῇ συμμα-
χία ὅτι τρέποντας τὸ νικᾶν. εἰ γὰρ καὶ
ὅπως ὁρμήσονται, πᾶσαι μὲν τῶν
σκευῶν καὶ παρὰ ταῖς καὶ πόνας καὶ ἀ-
γρυπίας κινουῦντες τῇ δ' ἀνωθεν βοῇ
θαρροῦντες βολίως περὶ εὐνοίας, καὶ
λαμπρὰ κατ' αὐτῆς γήσονται τὰ
πρῶτα, ταῖς κατὰ μέρος νίκαις,
ταῖς ἀγαθὰς ἐλπίδας σικαυῶντας.

Ἀπολλωνίου Διακόνου. σμδ.

Δύο γὰρ κακῶν κακῶν ὄντων, τῆς πε-
νοσιότητος, τῆς τε δραμότητος. ἡ μὲν ἀφ' ἧς
τῆς ἔργων, πάλαι ἀφ' ἧς νόμου ἐκο-
λάσθη. ἡ δὲ νοσιότης, ἀφ' ἧς εὐαγγελί-
ος ἀνέστη, ὃ τὸ ἔργον μετὰ τὴν
πρῶτην πνοήν, ἀλλ' ὅπως ἀν-
τιπρὸς ἀρχὴν λάβοι τὸ κακὸν πρῶτον
νοσιότητος. τὸ μὲν γὰρ τῇ χειρὶ, καὶ δὲ
τῇ ψυχῇ ἐνομοθετήθη.

Ἀμμόνιου. σμε.

Ὡς οἱ μανίαι ἀνηκέστω ληφθέν-

affectum deuitat: haecenus videlicet mo-
destiam praestans, quod aduersus proximos
minimè se efferat: ac rursus eatenus ma-
gnitudinis animi specimen edens, quod
nec terroribus, nec periculis succumbat,
atque etiam adulatione ac seruili demis-
sione superiorem se praebeat. Non enim
seruilis animi hominem & adulatorem
modestum esse statuit, nec rursus con-
tumacem & arrogantem, magnanimum:
verum utriusque bona aucupans, vitia de-
uitat: quò nimirum vitia virtutibus pro-
pinqua fugiens, ipsam virtutem purè ac
sincerè adipiscatur.

Eidem. 243.

Ad factum bellum cum carnis vitiis ge-
rendum nos conferamus oportet: sic ta-
men, ut non in nobis ipsis fiduciam collo-
cemus, verum diuino subsidio victoriam
permittamus. Si enim ad hunc modum
progrediamur, ut omnem quidem appa-
ratum, & praelium, & labores ac vigilias su-
scipiamus, in diuina autem ope atque au-
xilio fiduciam nostram positā habeamus,
victoriam facili consequemur, ac praecla-
ra aduersus ea trophaea erigemus, vñ cum
iis victoriis, quas paulatim ac serie quadā
obtinēbim⁹, bonas quoque spes adaugētes.

Apollonio Diacono. 244.

Cum duo summa vitiorum genera sint,
alterum quod animo & cogitatione con-
cipitur, alterum quod opere perpetratur:
hoc quod opere perpetratur olim per le-
gem interdictum ac vindicatum est, illud
autem quod in cogitatione positum est,
per Euangelium repressum atque coërci-
tum, Euangelium quippe non opus, post
flagitium editum, punit: verum id prou-
idet, ut ne ortum quidem omnino vitium
capiat. Tum enim manui, nunc autem ani-
mae lex lata est.

Ammonio. 245.

Quemadmodum qui incurabili furore

Ec

correpti sunt, præ doloris magnitudine sensum quoque doloris amittunt: sic etiã qui eo prolapsi sunt, ut nullo iam dolore tangantur (quorum numerum Zozimus quoque, ut scripsisti, auget) quodammodo etiam in stupore atque insensibilitate sunt, ne illud quidem scientes quo in malo versentur.

Eutonio Diacono. 246.

Quãdoquidem tum demum is qui laude afficitur ampliorem gloriam percipit, cum is qui orationem habere aggressus est, prius etiam quàm loquatur, victum se esse prædicat: idcirco ipse quoque clarissimi viri Eustathij virtutibus commemorãdis imparẽ me esse agnoscens, conticescã.

Theodosio Episcopo. 174.

Discat Eusebius, Pelusiotarum antistes, quid sit Ecclesia. Est enim absurdissimum ac perquàm graue, ipse ne hoc quidem cognitum habentem, in hac opinione versari, ut Episcopum se esse existimet. Nam quod sanctorum cœtus sit, ex recta fide, atque optima viuendi ratione collectus, Ecclesia sit, inter eos constat, qui sapientiã degustarunt. Quod autem ille hoc ignorãs veram Ecclesiam euertat, dum multis offendiculi causam præbet, templum autẽ extruat, atque illam quidem ornatu spoliaret, probos viros expellens, hoc autem magnificis marmoribus exornet, hoc quoque nemini obscurum est. Quod si ille certò cognoscat, aliud Ecclesiam, aliud templum esse (nam ea ex immaculatis animis constat: hoc autem ex lapidibus & lignis exædificatur) sic existimo, eum finem facturum esse illam euertendi, hoc impensius, quàm necesse sit, exornandi. Neque enim parietum, sed animarum causa cœlestis rex huc venit. Quod si se ignorare fingat, quod dico, etiam si vel tardissimis quàm maximè clarum ac conspicuum sit, exemplis hoc declarare conabor. Ut enim aliud est sacrificium, aliud altare, aliud

τῆς τῇ ὑποβολῇ τῆς νόσου καὶ πλὴν αἰσθῆσιν ὧν πάχαι παραινούνται, οὕτω καὶ οἱ εἰς ἀναληθίαν ἐκπεπαιγότες, ὧν εἰς ὅτιν ὡς γέγραπται καὶ Ζώσιμος, καὶ πρόπον πινὰ ἐν ἀνασθησὶ εἰσὶν, ὅθεν οἱ τῶν κακῶν εἰσὶν εἰδότες.

Εὐτονίῳ Διακόνῳ. σμγ.

Ἐπειδὴ τότε ἐῖκομα Ζώσιμος δόξαν σμενοτάραν καρπύεται, ὅταν ὁ λέγειν ὅτι χερῆσαι, καὶ ὅτιν εἰπὲν κηρύξῃ πλὴν ἦται, ἀλλὰ τὸ το καὶ αὐτὸς ἡτόμος ταῖς τῶν αἰδίου εὐταθὶς ἀρεταῖς σιωπήσομαι.

Θεοδοσίῳ ὁπισκόπῳ. σμζ.

Μαθαίετω Εὐσέβιος ὁ τῷ λαῷ τῷ ὅτι τῆς πηλυσιωτῆς παροικαυτοῦ παρρησίας, τί ὅτιν ἐκκλησία. ἀποπώτατοι γὰρ ὅτι καὶ λίαν δεινότερον, μὴ δὲ τὸ αὐτὸν γινώσκοντα δοκεῖν ἰεραδῶν ὅτι γὰρ τὸ ἀθροισμα τῶν ἀγίων τὸ ἐξ ὁρῆς πίστεως καὶ πολιτείας ἀριστὸς συγκεκοτημένον ἐκκλησία ὅτι, δὴ λόγῳ ὅτι τοῖς σοφίας γευσταμένοις. ὅτι δὲ τὸ μὴ γινώσκων ἐκείνος, τί μὴ ὄντως ἐκκλησία καὶ θαυρεῖ σκαδαλίζων πολλούς. τὸ δ' ἐκκλησία στίλειον οἰκοδομεῖ, καὶ τί μὴ ὁ σποκοσμεῖ, πὺς παρδαλὶς ἐξοστρακίζων. τὸ δὲ πολυτελέσι μαρμαροῖς κοσμεῖ, καὶ τὸ το πᾶσιν ὅτι γινώσκον. εἰ δὲ γινώσκων ἀκριβώς, ὅτι ἄλλο ὅτιν ἐκκλησία, καὶ ἄλλο ἐκκλησία στίλειον. ἡ μὲν γὰρ ἐξ ἀμόμων ψυχῶν συνέστηκε, τὸ δ' ἐκ λίθων καὶ ξύλων οἰκοδομεῖται, ἡ γὰρ ὅτι πᾶν σεται τὴν μὲν καθαίρων, τὸ δὲ πλεον τῆς χρείας κοσμεῖ, οὐ γὰρ τοῖς ἐνεκεν, ἀλλὰ ψυχῶν, δεῦρ' ἐπεφοίτησεν ὁ τῶν ἑραῶν βασιλεὺς. εἰ δὲ παρρησιότο τὸ λεγόμενον ἀγνοεῖν, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα, καὶ τοῖς λίαν βραδύτατοις ὅτι

ἔτι κατὰ φανὲς ἀπὸ τοῦ θεοῦ δειγμάτων
τῶν τοιαύτων περὶ ἀσσομάχων. ὡς περ
γὰρ ἄλλο ἐστὶ θυσιάστηριον, καὶ ἄλλο
θυσία. καὶ ἄλλο θυμίατῃριον, καὶ ἄλλο
θυμίαμα. καὶ ἄλλο βεβηλωμένον, καὶ
ἄλλο βεβηλὸν. τὸ μὲν γὰρ τὸν τόπον ἐν ᾧ
συνεδρεύουσιν μνηύει. ἡ δὲ τοῦ βεβηλω-
μένου ἀνδράς, οἷς καὶ ὁ κίνδυνος, καὶ ἡ
σωτηρία ἀνήκει, ὅπως καὶ ἐπὶ τῇ ἐκ-
κλησιαστικῇ, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ. εἰ δὲ
μὴδ' ὅπως τειρομένη φαίη, μὴ θανέτω,
ὅτι ἐπὶ μὲν τῷ σώματι, ὅτι ἡ ἐκ-
κλησία ἐκώμα μὲν χειρὶ σπασί πνευμα-
τικοῖς, ἔργον δὲ πολιτεία λαμπρῇ.
ἐκκλησιαστικῇ. ὅτι δὲ ἡ μὲν
τὰ ἐκκλησιαστικὰ πλέον τῷ δέοντος
κακοσμηται. ἡ δὲ ἐκκλησία, ἀλλ' ὅτι
ἐξ ὧν διὰ τοῦτο εἰς πᾶσι καὶ ἐν ταῖς
ἐξ ὧν γινώσκω εἶναι ἀρετὴς μοι περὶ οὗτου,
ἐλθόντι ἀντὶ τῆς χειρὸς ἐκείνης γα-
ρῆσθαι, ἐν οἷς ἐκκλησιαστικῇ μὲν
οὕτως κακοσμημένη μὴ τοῦτο, ἐκκλησία
δὲ θεοῖς καὶ οὐρανόις χειρὶ σπασί ἐ-
στειμένη, ἡ ἐν ταῖς, ἐν οἷς τὰ μὲν ἐκ-
κλησιαστικὰ πάντοτε καὶ ἀλλόπι-
στῶν μαρμαροῖς, ἡ δὲ ἐκκλησία τῷ
πνευματικῷ χειρὶ σπασί ἐκείνων ἐρη-
μῇ. καὶ γινώσκω καὶ ἐξήκει.

Τῷ αὐτῷ. σμ.

Δίχθον οἱ μὲν ἐπὶ τῷ μεγίστῳ ὑπο-
θέσαν, καὶ ὁ λέγων τῇ ἀξίᾳ ἀπολιμ-
πνῆται, μὴ ἀδυναμία κατὰ φησί-
ζεσθαι τοὺς ἀκροατοὺς, ἀλλὰ συγ-
γνώμην νέμειν ὅτι τὸ τῷ ἀξίᾳ
μέγας τὴν αἰτίαν ἀναφέροντας.

Ἡλία καὶ Δοροθέῳ πολιτεο-
μένοις. σμ.

Εγὼ φίλος μὲν ὑμῶν εἶναι ὁμολο-
γῶ, καλὸς δὲ εἰς συμμετρίαν παρ'
ἐξ ὧν ὑμῶν. ὅτι οἱ δὲ ὅπως νῦν δι-
στῶτες καὶ πολιτευόμενοι θατέρω, οὐχ
ἔγω. οὐ τὸ εὖ ποιῆσαι πᾶσι ἑτέρον φε-
ρῶ, ἀλλὰ τὸ ὅπως τερον καὶ ὅπως. εἰ δὲ ὅ-

thymiamatis locus, aliud thymiamia, aliud
forum, aliud fenatus (illud enim locum in
quem cocunt, significat: hic autem viros
eos qui consilium incunt, ad quos & peri-
culum & salus pertinet) eodem modo de
templo & Ecclesia statuendum est. Quod
si ne sic quidem se intellexisse dicat, illud
ex me discat, quod Apostolorum tempore,
cum Ecclesia & spiritualibus gratijs abun-
daret, & vitæ splendore afflueret, nulla tem-
pla erant: at nostra tempestate templa plus
quàm par sit exornata sunt, Ecclesia autē,
ne quid gravius dicam, cōmicis cauillis
inceditur. Ego verò, si mihi optio daretur,
temporibus illis fuisse mallet, in quibus
templa quidem non perinde ornata erant,
Ecclesia autem diuinis ac cælestibus gra-
tijs vndique cincta & redimita erat, quàm
his nostris, in quibus templa quidem om-
nis generis marmoribus cohonestata
sunt, Ecclesia autem spiritualibus illis gra-
tijs nuda & vacua est.

Eidem. 248.

Æquum esse cenfeo in maximis argu-
mentis, ut etiam si is qui orationem ha-
bet, à susceptæ materiæ dignitate absit,
auditores propterea haudquaquam cum
imbecillitatis accuset, verum ei potius
veniam tribuant, ad rerum gestarum ma-
gnitudinem huiusmodi causam referētes.

Eliæ & Dorotheo, Remp. geren-
tibus. 249.

Ego anticum quidem me vestrum esse
confiteor: ab utroque autem vestrum (qui
nunc, haud seio quæ de causa, alter ab al-
tero hostilibus odiis dissidetis) ad incundā
belli societatem accitus minimè veniam:
non quod alterum iuuare defugiam, sed

Ec ij

ne alterutrum malo aliquo afficiam. At si, id quod oportet, feceritis, atque atrocissima pugna abiecta pacem vobis ob oculos proposueritis, veniam: non ut alterutri adversus alterum suppetias feram, sed ut ambos rursus amicitiae nexu devinciam.

Palladio. 250.

Diuinis oculis nec oculos obuerrere, nec repugnare oportet: verum priusquam, quid faciendum sit, audierimus, nos id facturos esse polliceri. Nam quod Deus sit, qui oracula edat, istud & contradictionem omnem procul pellit, & obedientiam omnem ac persuasionem efficit. Nam qui, id quod nobis conducit, apprimè nouit, hic & loquens, & leges instituēs, idoneus profecto est, cui fides habeatur.

Zenoni Presbytero. 251.

Corporum cognatio cum morum propinquitate nullo modo comparanda est. Quamobrem si te clarissimi Episcopi Hermogenis patruelem vocem, nihil tibi gratificer. Si autem syncerum discipulum, neutrius causa pudore afficiat. Sic enim & tu præstantissimi vici vestigiis hæsisse videberis, & ille, cum, qui ipsum imitatus sit, egregium ac præstantem virum reddidisse.

Petro. 252.

Duo hæc (ò quonam te nomine nuncupem, ut virtutis tue meritum attingam) in causa fuisse existimo, cur homines ad diuinam prædicationem lubentibus animis accesserint, nimirum & sermonem auctoritate ac fide plenum, & prædicantium mores. Alterum enim alterius neruus ac robur erat, nimirum sermo, qui fide dignus erat, & vita sermonem confirmans. Non enim alia prædicantes, alia faciebant (alioqui enim ridiculi fuissent, ut nonnulli nostræ tempestatis) nihil enim acorbi dicere volo) verum congruentem atque consentaneum sermoni vitam præbentes, homines subigebant. Quocirca etiam Christus,

ὅς ῥα καὶ ποιήσετε, καὶ ἀποθέμενοι τὰ ἁσπὸνδον μάχην εἰς εἰρήνην ἐλάσετε. ἢ ἔω. οὐ θατέρω χεῖρ τὸ ἕτερον συμφορά-
ζων, ἀλλ' ἀμφοτέρω πάλιν εἰς φιλίαν συνάψαι.

Παλαδίῳ. σθ.

Τοῖς θεοῖς χρεσμοῖς, ἔτ' ἀπιβλέ-
πειν καὶ, ἔτ' ἀπιφθέμεσθαι. ἀλλὰ
τοῖς ἡ ὅτι καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀκούσαι, τὸ
τὰ ἑαυτῶν ἐπαγγέλλεσθαι. τὸ γὰρ οὐκ
θεὸν τὸν θεῶν ἵκοντα, πᾶσαν μὲν ἀπὸ
γῆς ἐξορίζει, πᾶσαν δὲ πειθᾶ διμυ-
γῆ. ὁ γὰρ τὸ συμφέρον ἡμῶν διαφε-
ρόντως ὁπταῖς, ὅς τοι καὶ λέγει καὶ
τοιοῦτος, ἀξίως ἂν εἴη.

Ζήνωνι πρεσβυτέρῳ. στα.

Οὐδὲν ἡ σωματικὴ ἀσθένεια ποσὺ-
τον, ὅσον ἡ τῆς ψυχῆς ἀγχιεὶα. διό-
τι εἰ καλέσαιμὶ σὲ τὸ ἀοιδίμου Εὐ-
μογίνης τῆς ὁπιοκόπης ἀδελφιδού-
ης δὲν ἄσσοι χειρὶ σάμην. εἰ δὲ γνήσιος
φοιτητὴς, οὐδέτερον ἂν αἰχμαλωτῆ-
ς ἔτε γὰρ τῷ ἀείψῳ δόξεις ἡκολυθῆναι,
καὶ, ἐκείνους τε γενναῖον τὸν μνησάμε-
νον ἀποτετελικέαι.

Πέτρῳ. σιβ.

Δύο ταῦτα ἡγοῦμαι, ὃ πὶ σὲ καλέ-
σας τῆς ἀξίας ἐφάφομαι, πεπεισέναι
τὸς ἀνθρώπους, τῷ θεῷ κηρύγματι,
ἀσμενῶς προσελθεῖν, ὅ, τε λόγος ἀξί-
ως ὢν, ὅ, τε τὸ πῶς τῆς κηρυτῆος
παν. θάτερος γὰρ θατέρω, νεύει καὶ
ἰσχύς ἐτύγχανεν. ὁ μὲν λόγος ἀξίως
ὢν, ὁ δὲ βίος ἐκτύγχανεν τὸν λόγον. οὐ
γὰρ ἄλλα κηρύττοντες, ἔτερον ἐπαρ-
τον. ἢ γὰρ ἂν γέλωτα ὠφλίσαν, ὡς ὁ
πνὲς τῆς νύκτος οὐδὲν γὰρ ἐβόλοισι
χέρεις εἶπεν, ἀλλὰ συμβαίοντα τῷ
λόγῳ τὸν βίον παρεχόμενοι, ἐχειροῦντο
τῶν. διὸ καὶ ὁ χεῖρας εἰδώς, ὡς λόγος
μὲν

ἀλλ' ὁ χρεὺς ἀνδρῶν ἀνδρῶν ὅτι καὶ
ἀνδρῶν. ὁ δὲ παρὰ τῆς πράξεως ἐμ-
πνεύματος, ἐμψυχος καὶ χορὸς καὶ δρα-
σμῆτος, πᾶσαν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ φιλο-
σοφίαν διὰ τῆς ἐργῶν διδάξας, διὰ τῆς
λόγων παιδεύσας, καὶ κοσμήσας τοῖς
θεοῖς χάρισμασιν, ὅπως ὅτι τὴν ἡ-
γεμῆν τῆς ἀνθρώπων ἐξέπεμψε. μάλα
γὰρ ἀκριβῶς ἠπίετο, ὅτι ἔχ' ἡπὶ
τῆς σημείων, ὁ τρόπος τῆς κηρύκων,
ἐπαγεσθαι τοὺς ἀνθρώπους διηγήσεται.
Διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ εἰς τὴν οἰκουμέ-
νην, καὶ κατὰ τὴν ὑπόπτερον γεωργίαν,
τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας καταπεύσαν-
τες, καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὴν ὑφήγησιν
τῆς διδασκαλίας ρυθμίσαντες, τὸν τε
βίον ὁ μόνον ἀληθινόν, ἀλλὰ καὶ θαν-
μαστὸν παρεχόμενοι, πάσης ἀπειρέ-
στον τῆς ὑφ' ἡλίου, καὶ ὅτι σοφία, ὅτι
δυναστεία, ὅτι πλῆθος, ὅτι βασιλεία, ὅτι
τυραννίς, ὅτι βαρβαρικὴ ὁμότης, ὅτι δαί-
μονος φάλαγξ, οὐκ αὐτὸς ὁ διὰ βο-
λος, οὐκ λιμὸς οὐκ κρημνός, οὐκ δεσποτῆ-
ρια, οὐκ ἄλλο ὅδ' ἐν τῇ δοκιμῶν
καὶ ὅτων φοβερῶν, αὐτῆς ἀπειρέστος.
ἀλλὰ πάντες εἴσαι καὶ παρεχόμενοι,
καὶ τὴν ἡπὶ νίκης ἀπάσης, καὶ προ-
παύων ἡγήσαντο εἶναι λαμπροτέρων.
ἀμεινον γὰρ τῆς χαλῶς νίκης, τὸ χαλῶς
ἡττᾶσθαι νομίσαντες, οὐρανοπολίται
κατέστησαν.

Μαρτινιανῶ, Ζωσίμῳ, Μάρωνι, Εὐ-
σταθίῳ. σιβ.

Κινδυνεύετε, ὡς πινομένοι, πε-
φραγμένας ἀπογνώσκειν ἀκοὰς ἔχειν,
καὶ ὡς αἱ παλαιαὶ χαρτοσιώσαντες εἰ-
πὺς τῶ τῆς ἀμαρτίας θανάτῳ, παροξύν-
ετε πρὸς τὸς τῶ χαλῶν παρανοήτας.
εἰ ποῖν ταῦτ' ὅπως ἔχει, θνήσκον καὶ ὁ-
λοφυρμένῃ, οὐ συμβεβλήκει καὶ ὁρᾷ-
νίστως, δι' αἰὶναι εἴητε λοιποὶ τυχεῖν.

Τοῖς αὐτοῖς. σγγ.

Εἰ καὶ αὐτὴ πολιτεία ἀρίστη ἀ-
μύητοι καὶ ἀτελεστοὶ οἴσιν, τὰ μὴ λόγων

cum illud exploratum haberet, sermonem
actionis expertem mancum & imbecille
esse: eum autem, qui ab actionibus inspire-
tur, viuum & acrem atque efficacem esse:
eos, in omni prius virtutis ac philosophiæ
genere, tum per opera, tum per sermonem
erudiuit, ac diuinis gratiis coornauit: at-
que ita demum ad hominum aucupium
emisit. Illud enim perspectissimum habe-
bat, quod preconum mores ad alliciendos
mortalium animos non minorem, quam
miracula, vim habituri essent. Itaque cum
per vniuersum terrarum orbem dispersi es-
sent, ac velut pennati agricolæ pietatis do-
ctrinam disseminassent, moresque suos ex
magistri præscripto composuissent, vitam-
que non modò ab omni reprehensionis
nota remotam, sed etiam prorsus admira-
bilem præberent, hac demum ratione,
quicquid terrarum sol lustrat, deuicerunt:
ac neque sapientia & doctrina, nec poten-
tia, nec opes, nec regnum, nec tyrannis,
nec barbarica crudelitas, nec dæmonum
phalanx, nec diabolus ipse, nec fames, nec
præcipitium, nec vincula, nec denique al-
iud quicquam ex his, quæ horrenda esse
videntur, ac reuera sunt, ipsos fudit ac de-
iecit: verum omnes cesserunt ac manus de-
derunt, elademque omni victoria & tro-
phæis splendidiorem esse duxerunt. Præ-
stantius enim esse iudicantes, honestè vin-
ci, quàm malè vincere, cæli ciues consti-
tuti sunt.

Martiniano, Zozimo, Maroni, Eustathio. 252.

Videmini, vt audio, meliorum despe-
ratione septas & occlusas aures habere: at-
que, vt qui iam pridem vos ipsos peccati
morti deuoueritis, aduersus eos, qui proba
consilia vobis præbent, iracundia cōcitati.
Quamobrè si ira est, posthac iam vobis lu-
tus & lachrymas, nō consilium & admo-
nitionem adhibere par fuerit.

Isdem. 253.

Ecce vos, qui optimæ viuendi rationis ex-
pertes atque ignari estis, ea, quæ hominib⁹
Ec iij

vestri similibus minimè exponenda sunt, sermone declarari petentes, vestrum de rebus iudicium vobis surripere non animaduertitis: at ego tamen non eò temeritatis & audaciæ prorumpam, ut ea, quæ nunc vobis audire nefas est, vobis exponam, atque ea, quæ aurium vestrarum captum excedunt, verbis complectar. Non enim fas est, aut eos, qui à sacris alieni sunt, res sacras audire: aut prophanos adyta contueri. Neque enim hoc per mores licet, imò etiam ne diuinum quidem oraculum hoc permittit, apertis verbis clamans, Nolite sanctum dare canibus. Ac propterea, cum ipse dicere quidem possim, vobis autem dicere non possim, vos potius moneo & hortor, ut à vitio abstinere, ac virtuti studeatis. Quod si feceritis, earum rerum, de quibus ad me scripsistis, interpretationem audietis.

Isidoro Diacono. 254.

Qui diuina oracula deprauant, atque ad arbitrium suum velut obtorto collo trahunt, grauius peccant, quam ut ipsis ignosci debeat. Neque enim erroris ac deceptionis prætextu sese tueri poterunt, ut qui non simplicitate, sed malicia & animi peruersitate lapsi sint: nec tranquillum illud ac placidum oculum fallent, cui, à vitio & improbitate præcipites acti, contraria profiteri minimè dubitarunt.

Ophelio Grammatico. 255.

Multi sophistæ per eam gloriam, quam prius adepti sunt, detrimenta ea, in quæ postea incidunt, obtegere conantur: ut qui prius quidem res superarint, nunc autem earum magnitudine victi sint.

Olympiodoro. 256.

Demiror quæ fiat, ut cum Platonem admireris, eius tamen consilia & præcepta parui pendas. Ille enim virtutis furculos

ῥητὰ τοῖς ὡς ὅτι ὑμεῖς διὰ κειμήλοις, σαφηνιδοῦναι διὰ λόγων ὡς κεκλή-
κότες τὸν παρὰ τὰ πράγματα λογισ-
μὸν λαμβάνετε ἐκ ἐπιόμην. ἀλλ' ἐγὼ
ὃ πολλὴν παρὰ ῥητορικὴν εἰς τὰ ῥητὰ
ὑμῖν ποιῆσαι, τὰ τέως ὑμῖν ἀρρητὰ, ὅτι
ὑπὸ λόγους ἀγαγεῖν, τὰ ὑπὸ τοῖς
ὑμετέρας ἀκοῆς, οὐ γὰρ θέμις, ὅτι τοῖς
ἀνιέροις τὰ ἱερὰ ἀκούειν, ὅτι τοῖς βε-
βηλοῖς τὰ ἄδύτα χατοπτεύειν. ὁ γὰρ
θεσμὸς οὐκ ἔσθ', μᾶλλον δὲ ὁ θεὸς χρησ-
μὸς οὐκ ὁππότερος, ἀλλὰ ῥηδὴν βού-
λῃ δότε τοῖς κυρίαις τὰ ἅγια. διὸ καὶ
αὐτὸς ἔχων μὴ εἰπῶν, ὑμῖν δὲ εἰπῶν
οὐκ ἔχων, ὡς μᾶλλον ἀπέχε-
σθαι μὴ χακίας, ἀντέχεσθαι δὲ ἀρε-
τῆς. εἰ γὰρ ταῦτα ποιήσετε, τῆς ἐρ-
μηνείας ὧν γεγράφατε, οὐκ ἀνίστα-
ίσεσθε.

Isidorus Diaconus. 254.

Οἱ τοὺς θεῖους χρησμῶντες ὡς παρὰ
ἑνὸς, καὶ παρὰ τὸ οἰκεῖον βέλημα
ἐκβιάζοντες, συζητῶντες ἀμαρτάνου-
σι μέζονα. ὅτι γὰρ τὴν ἐξ ἀπάτης
ὡς λογιζομένου δοκοῦσαν εἶναι ἀπολο-
γίαν, συνηγοροῦσαν ἔχουσι τῷ ἀπὸ χα-
κουρίας. ἀλλ' οὐκ ἀπὸ ἀπλοτητος
ἐσφάλαται, ὅτι τὸν γαλήνην καὶ ἡμε-
ρον ὀφθαλμὸν λήσονται, ὅτι τὰ πάντα
ἐκβάλλουσιν ὑπὸ τῆς χακίας
δογματίζονται τὸ λησάναι.

Ωφελίω Γραμματικῷ. 255.

Πολλοὶ τῶν σοφιστῶν ἐκ τῆς παρὰ
παρὰ τῆς εὐκλείας τῆς συμβαίνουσας
ἡτῆς παρὰ τῆς πειρῶνται, ὅτι παρὰ
τερον μὴ τῆς παρὰ τῶν γεγονό-
τες κρείττονες, νῦν δὲ ὑπὸ τῶν
κατατηγόντες.

Ολυμπιόδωρ. 256.

Θαυμάζω, πῶς Πλάτωνα θαυμά-
ζων, τὰς παρὰ τῆς αὐτοῦ παρὰ τῆς
λον τῆς παρὰ τῆς ἐκείνου μὴ γὰρ φησι τῆς
τῆς

τῆς ἀρετῆς κλῶνας πόσι καὶ ἰδρωτὶ
φύεσθαι. σὺ δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπονον
ἐπαείλεις βίον.

Εὐτοσίῳ Διάκονῳ. σζ.

Τῶν πλεονεκτησῶν καὶ ἀδίκων, οἱ μὲν
εἰδότες ὅτι ἀμαρτάνουσιν, οἱ δὲ μὴδ' ὅ-
τι ἀμαρτάνουσιν εἰδότες ἀνήκετα. τὸ
γὰρ μὴ αἰσθάνεσθαι τῆς ἀρρώστιας, ἐν ᾗ
εἰσιν, ὅτι ταῖς ἀμαρτησίαις ὄντι, καὶ εἰς
ἀναληθίστην παντελῆ καὶ νεκρότητα
τελευτᾷ. τῶν τούτων πίνων καὶ μάστιγα
ἐλεεινὰ, τὸ γὰρ κακῶς ποιεῖν τῷ κακῶς
πάσχειν ὅτι ἐλεεινότερον. τοῖς μὲν γὰρ
περὶ τῆς ἐχάπτου οὐκ ἔκινδυνος σαλεύει.
τοῖς δὲ μέλει χρημάτων ὅτιν ἡ ζημία.
ἄλλως τε καὶ διττῆς οὐκ αἰσθάνον-
ται νεκρώσεως. ἀτελεῖς γὰρ καὶ πωδι-
κῆς Διαιτορίας ἐκφέρουσιν δαίματα. ἐπεὶ καὶ
τὰ κομιδὴν ἡπία, τῶν μὲν ὅπως φο-
βερῶν, ὅδενα ποιεῖται λόγον, ἀλλὰ καὶ
περὶ πολλάκις ἐπαφίησι τὰς χεῖρας.
παρρησιάζονται δὲ Διάκονα καὶ μορμο-
λύκια θεώμενοι, δεδιότες καὶ τρέμει-
ν τοῖς κινδυνεύουσιν εὐκρίτως, καὶ οἱ
τῆς πλεονεξίας ἐραταί, πενίας μὲν
δεδιότες, ἢ τις οὐκ ἐπὶ φοβερῶν, ἀλλὰ
καὶ ἀσφαλείας ἀπάσης, καὶ μετεο-
φροσύνης ὑποθέσεως. πλοῦτον δ' ἀδι-
καιῶν περὶ πολλὰ ποιεῖ μὲν οὕτως πυ-
ρός ὅτι φοβερώτερος. τεφροὶ γὰρ τῶν
ἐχόντων, καὶ τὰ φρονήματα καὶ τὰς ἐλ-
πίδας.

Τῷ αὐτῷ. ση.

Μάλα ἀκριβῶς οἶδα, ὅτι τὸς μὲν
τῆς ἀρετῆς καρπὸς μεγάλως εἶναι,
καὶ κινδυνεύειν νομίζεις. ἀδύμεις δὲ
τοῖς πολλοῖς νομίζομενος δυσχερὲς.
ἀλλ' εἰ μὴ τῇ τῶν πολλῶν ὑπο-
νοίᾳ καὶ δόξῃ, ἀλλ' ἀκριβεῖ λογισμῷ
ἐξετάσῃ τὸ πρᾶγμα ὅτι περὶ βίαιας, ἢ
ἀθυμίας φρούδη οὐ γίνεσθαι. μάλλον δὲ

non sine labore ac sudore feri ait: tu autē,
quonam pacto haud scio, genus vitæ labo-
ris expers suscepisti.

Antonio Diacono. 257.

Ex iis qui plus habendi cupiditate fla-
grant, atque inferendis iniuriis delectan-
tur, qui peccare se sciunt, graviter, agro-
tāt: qui autem ne peccatum quidem suum
agnoscūt, perditē ac deploratē. Hoc ipsum
enim non sentire morbum in quo ver-
santur, insensibilitatis incrementum est,
atque in perfectum stuporem ac mortem
desinit. Quocirca hos maximē lugere cō-
uenit. Malum enim inferre miserius est,
quā malo affici. Nam illis de animæ sa-
lute periculum imminet: his autem detri-
mentum in pecuniis subsidit, nec ultra
progreditur. Quin alioqui etiam duplicē
mortem non sentiunt. Imperfecti enim ac
puerilis animi documentū præbent. Quā-
doquidem ij quoque qui tenera admodū
aut puerili ætate sunt, ea, quæ verē horren-
da & pertimescenda sunt, nihil curant,
imò etiam manus persæpe in ignem in-
iiciunt, inanes autem larvas ac spectra cō-
spicientes, metu percelluntur, & contre-
miscunt. His porro non dissimiles esse vi-
dentur homines pecuniæ ac rapacitatis
studiosi: ut qui paupertatem quidem quæ
non modò nihil habet, quod metuendum
sit, verum etiam securitatis omnis ac mo-
destiæ materia est, pertimescant: iniquas
autem diuitias plurimi ducant, quæ tamē
quouis igne magis timendæ sunt. Siquidē
dominorum suorum, & animos, & spes
exurunt, atque in cinerem redigunt.

Eidem. 258.

Illud compertissimū & exploratissimum
habeo, te magnos quidem esse virtutis fru-
ctus, etiam si in periculo verseris, existima-
re: verum eo nomine mœrere ac discrucia-
ri, quòd plerisque miser esse videaris. At si
non vulgi opinioni ac suspitioni, verum
accurato rationis examini rem permiseris,
huiusmodi mœror evanescet, imò etiam

Ec. iiij

lætitia causam tibi allaturus est. Siquidem pro certaminum huius vitæ ratione, virtutis quoque coronæ necestuntur.

θυμηδίας παρ' ἑαυτοῦ γένησεται. ἀναλίσ-
τως γὰρ τοῖς ἐν ταῦτα ἀγῶσι, καὶ οἱ
τῆς ἀρετῆς πλεονίαι τεφαινοί.

Theodosio Presbytero. 259.

Θεοδοσίῳ πρεσβυτέρῳ. σθ.

Apud homines par culpa esse videtur, iis, à quibus beneficium acceperis vicem non rependere, & hostes minimè vlciisci. At apud diuinam philosophiam illud quidem obtinet vt benè de nobis meritos remun-remur: at non item illud, vt iniurios vlci- scamur: verùm omnino quidē patientiam adhibeamus: si autem fieri possit, eos etiam beneficiis prosequamur.

Παρεχὼν μὲν ἀνθρώποις ἴσον εἶναι δοκεῖ
τὸ εὐεργέτας μὴ ἀμείβεσθαι, καὶ ἐχθρούς
μὴ ἀμύνεσθαι. παρὰ δὲ τῇ θεῇ φιλο-
σοφίᾳ τὸ μὲν ἀμείβεσθαι τὰς εὐεργετίας
κρατεῖ. τὸ δὲ ἀμύνεσθαι τοὺς ἐχθρούς
ἔχει, ἀλλὰ παντὶ μὲν πρόσωπῳ τὸ ἀνέξ-
ηκαεῖν, εἰ δ' οἷόν τε καὶ εὐεργετεῖν.

Theoni Episcopo. 260.

Θεωνίῳ ἐπισκόπῳ. σζ.

Quemadmodum fortis & humanus rex legibus cum armis coniunctis omne con- tumelia ac petulantia studium profligat, eos nimirum qui legum auditioni mori-geros se præbent, citra pœnam ad officium reuocans, eos autem, qui præfracto & con- tumaci animo sunt, vi atque armis coer- cens: eodem modo pius ac mansuetus sacerdos legibus metum adiungens, atque imperium lenitate condiens, omne impro- bitatis studium, quantum quidem in ipso situm est, fugat: eos nempe subditorum, qui sermonibus cedunt, sermonum ope at- que adiuuamento curans, eos autem, qui per- uicaces, & immorigeri sunt, legitimis ani- maduersionibus cō, velut porrecta manu, ducens, vt posthac minime peccent.

Ὡς ὅτι ἀνδρεὺς καὶ φιλόανθρωπος
βασιλεὺς τοῖς νόμοις τὰ ὅπλα μίξας,
πᾶσαν ὑβρεως μελέτην τρέπτει. τὸ
μὲν τῇ ἀκρόασι τῶν νόμων πειθόμενον,
διὰ χαλκᾶς πείθει. τὸ δ' ἀνέ-
κοον, τῇ δὲ τῶν ὀπλῶν ἀνάγκῃ πει-
θαγωγῶν. οὕτως καὶ εὐαγὲς καὶ ἔπι-
κλῆς ἱερεὺς τοῖς θεσμοῖς τὸν φόβον μί-
ξας, καὶ τῇ ἀρχῇ τιμὴν ἐπιείκειαν καὶ
εὐσέβειαν, πᾶσαν κακίας μελέτην τῇ
ἡκον εἰς αὐτὸν τρέπτει τῶν ὑπηκόων.
τὸ μὲν λόγῳ εἰκόν, λόγῳ θεραπείαν.
τὸ δ' ἀνέκοον τῷ δὲ τῶν θεσμῶν συ-
φρονισμῷ. εἰς τὸ μηκέτι ἀμαρτάνειν
χειραγωγῶν.

Zosimo Presbytero. 261.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. σζα.

Et si nec homines erubescis, nec famæ atque existimationis rationem ullam habes: at eam tamen, quæ huiusmodi flagitia diuinitus consequitur, pœnam fac perti- mescas. Quæquam enim ea in præsens mo- ratur atque conquiescit (ad pœnitentiam scilicet inuitans) tamen aliquāto post, eos, quos ne tanta quidem benignitas vllo pu- dore commouerit, acerbius persequetur. Ac multi ne in hac quidem vita inuictam illam manum effugerunt, verùm eiusmo-

Εἰ καὶ τὰς ἀνθρώπων οὐκ ἐρυθρίᾳς,
οὐδὲ ὑπολήψεως ἀντιποιῶν, καὶ τιμῇ
παρὰ τῇ θεῇ τοῖς τοῖς τοῖς πολυμήμα-
σιν ἐποιδῶν. φοβήθητι δίκην. εἰ γὰρ
καὶ αὐτίκα δὴ μάλα μακροθυμεῖ, εἰς
μετάνοιαν χαλῶσα. ἀλλὰ μικρὸν ὕστε-
ρον, πικρότερον μετελεύσειται. τὰς μὲν
δὲ τιμὴν ποσαί τιμω φιλανθρωπίας αἰδέ-
σθοντας. πολλοὶ μὲν οὖν καὶ ἐν ταῦτα
τιμὴν ἀντήντοι οὐ δέχονται φεύγοντες χεῖ-
ρα, ἀλλ' ὑποτασσόμενοι κατελήφθησαν
συν-

ἐμφορῶν, ὡς ἀποκρύψαι τῷ μεγέθει
τὰς τραγῳδίας. πολλοὶ δ' ἐνταῦθα
δοξάσας ὡς πεφηνότα κολασθεῖα,
τῷ σκεῖσι πικροτέρων ἀπέλαυσαν
τῆς δίκης δικάσας αὐτοῖς ἀντιμετε-
ποιῶσι τῇ δίκῃ.

Ἑρμογένει ἐπισκόπῳ. σζβ.

Οἱ φίλοι περὶ ὧν γέγραφας, ἔτι πα-
σανέως δεόται, ἕτε πρὸς τοῦτο· οἱ
χρῆσι γὰρ ὁ παυσανόμοις οὐδέποτε
τῆς ἐπὶ τοῖς χαλλίσις ἀμίλλης,
ἀλλ' ἕως τέλους, ἅτε δὲ τῷ ὁραῖαν
γερῶν δεινῶς ἐφειδόμενοι, πῶς ἐπὶ τῇ νί-
κῃ ἀγωνίας ἐξόντες.

Ἰσιδώρῳ ἐπισκόπῳ. σζγ.

Οπτε ἡ αἰγυπτία, τὸ ἀκόλαστον σκεῖ-
ν ὁ φημι γόνοισι, τὸ ὅζῳ μὲν πεισθῆναι
πείσας δὲ δεινότερον. τοῖσι τοῖς γὰρ
χρημα, ὡς τὰ πολλὰ εἶναι δοκεῖ, ἡ γυ-
νη, τῷ σωφρονιστῇ Ἰωσήφ ἐπιμάνη,
καὶ λόγους πείθειν οὐχ ὥστε ὅσα, ἐπὶ
τῷ βιάσασθαι τὸν νεανίαν ἐπὶ ἀπὸ κα-
κῆτος, ὡς αὐτὸς ἀγλήτης γενεῖος, πῶς
ἐδῆνται ἀποδυσαμένους, ἐχρῆτο γὰρ αὐ-
τῆς σκεῖν τὸ τοῦ πάρος μεθύσας
γυμνὸς μὲν ἱματίων, καθαρός δὲ μοι-
χείας ἐξελθὼν, τοὺς τῆς σωφροσύνης
ἀνδ' ἡσυχία σφάλλει. τότε δὲ τότε ἐκα-
λοῦτο ἐκείνη κατηφής. τὸ μὲν ἀλη-
θές, ἐπὶ δὲ μαρτε τῆς ἐπιθυμίας. τὸ
δὲ ψεύδος, ἐπὶ τῇ ἐπιθυμίᾳ σωφρο-
σύνην ἐλθόντος γυναικὸς ἀνδρὸς, ἡ δὲ δι-
κὴν γράφην ἐπομέναι, ἡ ἀμειβασθῆναι
αὐτῇ βυλομένῃ, ἐν ὁρῇ ἀκαταχέ-
τῳ γίνεται, καὶ ἀναμίσσασα τὰ πα-
πῶν, λύπην, φόβον, ὕβριν, ὀργὴν, ἐρε-
νοῖσι ὅπως αὐτὸς πικρὸς γίνεται. καὶ δὲ
γράφην αὐτὴν γράφεται, ἢ γράφηναι
ἐφείλει. ὁ δὲ μὲν ἀπὸ λογίας μετὰ δ' ἔς,
πὺς ἀσφατέρας ἐμβάλλει, ἀλλ' ὁ ἀ-
δικατὸς ὁφθαλμὸς, ὁ τῆς σωφροσύνης

di calamitatibus correpti sunt, ut ipsas
quoque tragœdias magnitudine sua obscu-
rarent. Multi autem qui huius vitæ tor-
menta effugisse videbantur, in amarulen-
tiores alterius vitæ cruciatus inciderunt,
nimirum vi illa scelerū vindicæ iustè ipsis
pœnam remetiente.

Hermogeni Episcopo. 262.

Amici illi, de quibus ad me scripsisti, nec
consilio, nec cohortatione opus habent.
Videntur enim contentioni huic, quæ de
præclarissimis rebus inter se certant, nun-
quam finem imposituri, verum ad extre-
mum usque (ut qui cælestium præmiorū
desiderio vehementer æstuant) de victoria
solicitudinem habituri.

Isidoro Episcopo. 263.

Quo tempore Ægyptia illa, libidinosa
inquam illa mulier, quæ ut persuasum faci-
lis, ita etiam ad persuadendum miram vim
habebat (ut plurimum enim eiusmodi in-
genio esse videtur mulier) insano pudici-
fimi iuuenis Iosephi amore deflagrauit,
cūque eum nullis sermonibus ad stuprū
inducere posset, ad vim ei inferendam se
conuertit, atque ille, strenui cuiusdam a-
thletæ instar, exuta veste (arreptam enim
eam tenebat illa, libidine temulenta) in-
dumentis quidem nudus, verum ab adul-
terio purus excedens pudicitie coronam
adeptus est, tum verò illa mœrens sedebat,
reuera quia, quod cupiebat, minimè asse-
cuta fuerat, falsa autem specie, ob fictam
castitatem. Cū itaque maritus venisset,
aut quodd accusari metueret, aut quodd Io-
sephum vlcisci vellet, acerbissimè irasci-
tur, ac cupiditatem omnem, mœrorem,
metum, contumeliam, & iracundiam ad-
miscens, animo voluebat, quonam pacto
de eo supplicium fumeret. Et quidem eius
criminis, quo ipsa accusari debebat, eum
insimulat. Maritus autem ne facta quidem
ipsi pro se dicendi potestate, in carcerem
eum cōiicit. At verò incorruptus ille ocu-

lus, pudicitia legiflator & arbiter ad regium thronum ipsum euexit. Quocirca nos quoque nec calumniam, nec obrectationem, aliud quicquam eorum que grauia & acerba esse videntur, graue esse existimemus: verum peccatum solum. Atque ita omnino aut in hac, aut in altera vita preciosissimas coronas consequemur.

Lampetio Episcopo. 264.

Vnusquisque eorum, qui hanc Epistolam lecturi sunt, de eo quod dicturus sum, ut volet, sentiat. Ego verò non Sacerdotij regulam nunc informare proponens, sed viam ad illud ferentem statuens, hoc aio, cum qui ad hoc imperium antè profiliit, quàm Ecclesiasticarum sanctionum imperium sustinuerit, haudquaquam ad subditorum utilitatem huiusmodi prouinciam persequi: hunc autem qui in subditi gradu atque ordine sese cum laude in iis virtutibus, quæ antistitem decent, exercuit, maximum ad muneris sui administrationem bonum, hoc est experimentum habentem venire. Nam ille priusquam ipsemet mores suos composuerit, alios componere ac moderari aggrediens, à veritate aberrat: hic autem compositis primùm suis moribus, factoque rei periculo, ad moderandam aliorum vitam aptus atque idoneus reperitur. Quandoquidem ille, antequàm armis affluerit, imperator creati cupit: hic autem probi & clari militis officio functus, præstantior quoque & illustrior erit imperator. Atque ille quidem instruendi in aciem exercitus expers & ignarus, tribuni militaris gradum sibi vendicat: hic autem in eiusmodi studiis versatus & excultus, tribunus designatur.

Maroni. 265.

Etiam si sexcentas opum vias aperias, tamen non dicam satietatem, sed ne vias quidem, quas illæ peragant, inuenies. Si quidem eos odio habent, qui inexplibili

χαίνομενότης καὶ βαλεωτής, εἰς τὸν θρόνον ἀνίστασθαι αὐτὸν τὸν βασιλικόν, τοιγαροῦν καὶ ἡμεῖς μὴτε συκοφαντίας, μὴτε κατηγόριαν, μὴτ' ἀλλότῃ τῇ δοκούσῃ εἶναι δεινῇ, δεῖ, δι' ἡγούμεθα, ἀλλὰ τὴν ἀμαρτίαν μένῃ καὶ πάπῃς ἢ ἐν ταῦθα, ἢ ἐκείσε, τῇ πᾶσι φερόσῃ φερόσῃ τευζόμεθα.

Λαμπέτιω ἐπισκόπῳ. σξδ.

Ἐκαστος μὲν τῇ ἐν τευζομένῳ τῷ δὲ τῷ χεῖματι, ὡς ἔχει δοξῆς περὶ τῆ λεξιπομπῆς, ἐχέτω· ἐγὼ δὲ ὅρον μὲν ὑπογράφαι ἱεροσύνης νῦν ὃ διεγνώκας, πλὴν δ' ὁδὸν, πλὴν ἐπὶ ταῦτις φέρσας οὐκ ἐξομνός, φημι, ὅτι ὁ μὲν ἐπὶ ταῦτις τῷ θάπῃ ἐλθὼν τῷ ἀρχῇ, ὡς τῆς τῇ θεομῆς ἀρχῆς ἀναχέσθαι, οὐκ ἐπ' ἀγαθῇ τῇ ἀρχομένη τῷ οἰκονομίας μέτεσιν· ὁ δὲ ἐν ὑπὸ τῆς τάξεως ἀρχῆς ἐγὼ μὲν ἀσάμνος καὶ εὐδοκίμους ἀρεταῖς, εἰς πλὴν τῆς λειτουργίας ἀναχέσθαι, μέγιστον ἀγαθὸν τὴν ἐμπειρίαν ἔχων, ἔρχεται. ὁ κῆνος μὲν γὰρ ὡς ρυθμιθῆναι ρυθμίζων ἄλλας ἐπιχειρῶν, τῆς ἀληθείας ἀμαρτάνει. ὅτος δὲ ρυθμιθεὶς ὡς πᾶσι, καὶ τῷ ἀράγματι ἐν πείρᾳ γὰρ χειρὸς, ἐπὶ τῇδεῖς ἐπὶ τὸ ρυθμίζον ἄλλας εὐρεθίσται. ἐπειδὴ ἑκάστος μὲν ὡς τῇ ἐμμελετήσῃ τοῖς ὁπλοῖς, στρατηγὸς οἶται κεχειροτονῆσθαι. ὅτος δὲ εὐδόκιμος στρατῶν γὰρ νόμος, εὐδοκίμωτερος ἔσται καὶ στρατηγός, καὶ ὁ μὲν τῇ τακτικῇ ἀπειρος ὢν, ταξίαρχος εἶναι ἡγᾶται. ὁ δὲ ἐν γυμνασίῳ τοῖς τοῖς ἀσκηθεῖς, τακτικὸς χειροτονῆται.

Μάρωνι. σξε.

Εἰ καὶ μυρίας ἀνατέμεις εὐπορίας ὁδοὺς, ὅφημι τὸν κόρον. ἀλλ' οὐδὲ τὰς ὁδοὺς, ἃς ἐπιπορεύεται, εὐρήσῃς· μισθὸν γὰρ τοὺς ἀπλήστως τὰ χεῖματα διάκοιτας.

κοιτας, καὶ ἐπιφοιτᾷ αὐτοῖς οὐκ ἀ-
νέχεται. φιλεῖ δὲ μάλιστα πάντων τοὺς
ὀλιγοδείας καὶ αὐταρκείας τὸν ἑαυτὸν
κοσμοῦντας βίον, ἀσπρόως αὐτοῖς
ἐπιφοιτᾷ.

Στρατηγῷ μοναχῷ. σξγ.

Οταν εὐεχλίας περιχαρηζομένης
πᾶσα ἡ τοῦ ἀνθρώπου δυνάμις ὑπερ-
γίῃ εἰς τιὸν ἀρετὴν, πᾶσαν ἐκποδὼν
ποιησάμενη σκῆψιν καὶ μέλλησιν. τότε
δὲ τότε ὁ θεὸς εἰς τέλος ταύτῃ ἀγει,
ὁ καὶ τοὺς μὴ βεβλομένους αὐτὴν ἐλέ-
ουσαι, εἰς τὸ ἐλεῖσθαι ὡς ἀδελφῶν. οὐ γάρ
ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, τὴν μὲν ὑποδιδράσκον-
τας αὐτὴν εἰς αὐτὴν συναλύνειν, τοῖς
δ' ἀφ' ἑαυτῶν ἐλομένοις, χεῖρα βοη-
θείας μὴ ὀφείλειν.

Αντόχῳ. σξδ.

Εοικας ἀγνοεῖν, ὅτι ὁ συνεχὲς τὰ
λυπῶντα πάθη τῷ σώματι νικῶν, τοῖς
προπαίοις ἀγαλλόμενος, τὴν πόνησιν
ἐκ τῆς εὐφροσύνης λανθάνει χλε-
πίομενος.

Ωλείῳ μονάχῳ. σξη.

Πρωθάνανος, ὅτι τῷ μὲν χήματι
τῆς ἀγωνίας, ἐνός τῷ δ' ἀληθεί, πάν-
των ἐκράτησας τῶν ὀμνικῶν. ὁ γὰρ
τῶν μὲν ἄλλων εἰς ταπεινοφροσύνην
προσφύγει, δεύτερος δὲ τοῦ πεφηνῶς,
πάντας ἡττημένους ἐδείξεν.

Απολλωνίῳ ἐπισκόπῳ. σξθ.

Ἡ πένια, ὅταν τῇ κακίᾳ ἀπμά-
σασα ὅτι κατηρεῖαν τραπεῖαν, καὶ τῇ
συμφορᾷ εἰς φιλοπραγματούμενην κα-
ταχρήσεται, καὶ ἀφ' οὗ κατηρεῖαν
αὐτὴ καὶ κατὰ τὴν ποσότητα καὶ χήμα
ἀναδέχεται, ἐλεῖσθαι οὐκ ἂν εἴη δι-
κάαια. διὸ καὶ ἡ τῆς διαφροσύνης πηγή,
ἔφη, οὐκ ἐλεήσει πτωχὸν ἐν κρίσει. ἐλε-
εῖσθαι μὲν γὰρ δεόμενον καὶ ἀνθρω-

auditate pecunias consecantur, nec ad
eos venire sustinent. Contra omnium ma-
ximè illas amant qui parsimonia & fruga-
litate vitam suam ornant, lubentèrque ad
iplos ventitant.

Strategio Monacho. 266.

Cum probo consilio præeunte omnis
hominis vis, omni excusatione ac mora
de medio sublata, ad virtutem inferuit, tū
verò Deus, qui ad eam amplectendam e-
tiam nolētes ac recusantes incitat, ad finē
vsque perducit. Neque enim consentaneū
est, qui ipsam fugiētes ad eam compellat,
eundem iis qui suapte sponte ipsam sibi
amplexandam proposuerunt, auxiliarem
manum minimè porrigere.

Antiocho. 267.

Illud ignorare videris, eum, qui rabida
corporis vitia perpetuò vincit, ob cuiusmo-
di trophæa exultantem, præ voluptate ne
labores quidem sentire.

Oriani Monacho. 268.

Audio te certaminis quidem specie v-
num, reuera autem omnes æquales tuos
superasse. Nam qui humilitatis ac mode-
stie nomine aliis prælatus, te inferior esse
compertus es, hinc scilicet omnes a te su-
peratos esse demonstravit.

Apollonio Episcopo. 269.

Paupertas, cum supplicibus verbis con-
temptis ad accusandum se conuertit, at-
que calamitate ad negotium aliis facessē-
dum abutitur, aduersariique & accusato-
ris, non supplicis & opem implorantis spe-
ciem assumit, misericordia haudquaquam
digna est. Vnde etiā ipsemet iustitie fons
his verbis vtitur: Non misereberis paupe-
ris in iudicio. Eius enim calamitate com-

moueri oportet, cum orat atque obsecrat: at cum accusat & criminatur, non item. Non enim gratiam postulat, sed se iniuria affectum affirmat.

Eidem. 270.

Personarum mutatio, eorum, quæ dicta sunt, mentem luculenter prædicat. Nā si ad populum omnia referenda erant, ad hunc modum dictum fuisset, Vade ad populum istum, & dic ei, Auditū audietis, & non intelligetis, & videntes videbitis, & non scietis. Incrassatum est enim cor vestrum, & auribus grauiter audiistis, & oculos vestros clausistis, nequando videatis oculis, & auribus audiat, & corde intelligatis, & conuertamini, & vos sanem. Cum autem haud ita dictum sit, verum trium personarum mutationem hic sermo demonstret, nimirum à quo, & ad quem, & de quo oratio habeatur, huiusmodi quandam sententiam hæc verba habent: Vade, & dic populo huic, Auditū audietis, & nō intelligetis, & videntes videbitis, & non scietis. Deinde tāquam Prophetā causam sciscitaretur, aut ea ipsi minimē sciscitanti exponeretur, dictum est: Incrassatū est enim cor populi huius, & auribus grauiter audierunt, & oculos clausuerunt. Si igitur ipsi suæ, ut quispiā dixerit, salutis obstantur, æquid me prædicare iubet? fortasse, inquit (hoc enim hic significat vocula hæc, Nequando) videbunt oculis, & auribus audient, & corde intelligent, & conuertentur, & sanabo eos. Hæc enim particula, Nequando, hoc loco non auditionis sublationem, sed obedientiæ spem subindicat. Nam quod hoc quoque sensu hæc vox usurpetur, audi quid Iudæorum turba de Salvatore dicat, Nonne hic est quem quærebant Pharisei interficere? Ecce palam loquitur, & nihil ei dicunt. Num forte (μή ποτε) cognouerūt, quod hic est Christus? Solent enim sapientes & eruditi (quorum in numero Philo etiam esse videtur) particulam hanc, Nequando, pro, Fortasse, aut nonnunquam, collocare. Neque id

λουῖτα χεῖρ ἐγγαλουῖτα διὰ καὶ κατηγοροῦντα, ὅτι. ὁ γὰρ χεῖρ ἀταί-
τει, ἀλλ' ἀδικεῖ. ὁ δὲ ἀδικεῖται.

Τῷ αὐτῷ. 270.

Ἡ μεταβολὴ τῆς προσώπων, τὸν νοῦν τῆς εἰρημύων λαμπαρῶς κηρύττει. εἰ μὲν γὰρ πρὸς τὸν λαὸν ἅπαντα ῥηθῆναι ἐχρῆν, ὅπως ἂν ἐρρήθη. πορευθεῖς, εἶπον τῷ λαῷ τὸ τῷ, ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνιῇτε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά ὑμῶν, καὶ τοῖς ὡς βαρέως ἤκουσατε, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν σκαμμύσατε, μήποτε ἴδῃτε τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡς ἀκούετε, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῇτε, καὶ ὑποτρέψετε, καὶ ἰάσονται ὑμᾶς. εἰ δ' ὅτι με οὐκ ἐρρήθη, μετὰ βολὴν δὲ ἐμφαίνει προσώπων τριῶν τὰ λεγόμενα, παρ' ὅτι καὶ πρὸς ὃν καὶ περὶ ὃ λόγος, τοῖς ἰστοῖσι δίδωμι νοῦν, τῆς προσκειμένης ἡ δυνάμεις, πορευθεῖς εἶπον τῷ λαῷ τὸ τῷ, ἀκοῇ ἀκούετε, καὶ οὐ μὴ συνιῇτε, καὶ βλέποντες βλέψετε, καὶ οὐ μὴ ἴδῃτε. εἶτα ὡς τὸ προσφῆτος πυθόμενος πλὴν αἰτίας ἢ μὴ πυθόμενος μὲν, διδασκομένη δὲ ἐρρήθη. ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδιά τῶ λαῷ τῷ, καὶ τοῖς ὡς βαρέως ἤκουσαν, καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκαμμύσαν. εἰ τοίνυν τῇ ἐαυτοῦ, ὡς αἰτίας εἶποι, ἀπὸ τῆς σιωπῆς, δι' ἣν αἰτίας κηρύττει με προστάτεις, τὸ γὰρ πῶς φησί. τὸ γὰρ ἐν ταῖς μυσταῖς τὸ μὴ ποτ' ἴδωσι τοῖς ὀφθαλμοῖς, καὶ τοῖς ὡς ἀκούετε, καὶ τῇ καρδίᾳ συνιῇτε, καὶ ὑποτρέψετε, καὶ ἰάσονται αὐτοὺς. τὸ γὰρ μήποτε ἐν ταῖς, οὐκ ἀναίρεσιν ἀκούεις, ἀλλ' ἐλπὶδα ἐμφαίνει ὑπακοῆς. καὶ ὅτι καὶ ὅπως λαμβάνεται, ἀκούσον τῆς ὁχλῶν τῆς ἰδῆ αἰκῶν, ἥ φησὶ περὶ τοῦ σωτήρος, οὐ τὸν ἐξήκουσιν οἱ φαρισαῖοι, σπικτεῖναι. εἰ δὲ παρρησία λαλεῖ, καὶ οὐδὲν αὐτῷ λείπον.

λέγῃσι, μήποτε ἀληθῶς ἐγνωσαν, ὅτι
οὗτος ὅστις ὁ ῥεῖς, ἔθος δὲ τοῖς συ-
φοῖς ἰσὺς εἶναι δοκεῖ φίλον, τὸ μή-
ποτε ἀντὶ τῆς ἰσῆς, ἢ ἑαδ' ὅτε, τὰ τ-
ταῦτα γὰρ μήποτε, ἐκείνους ἀντὶ τῆς
ἰσῆς, ἐκλόγως τὰ πᾶσι. εἰ δὲ καὶ
παρὰ θεοπνεύματι ἀνδρὸς θέλεις τὴν
μαρτυρίαν ταύτην λαβεῖν, ἀκούε
τῆς Παύλου ῥεῖς φωνῆς. δοῦλον δὲ κυ-
εῖς οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἡπιοῦν εἶναι
πρὸς πάντας, διδάσκον, ἀνεξήχων,
ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντι-
δικαθελόντας, μήποτε δὲ αὐτοῖς ὁ
Θεὸς ἐπιγίγνωσιν εἰς σωτηρίαν. τὸ γὰρ
μήποτε, κατ' αὐτὰ εἴρηται, ἀντὶ τῆς
ἑαδ' ὅτε, ἰσὺς τὰ χαίτως ἐλπίδα γὰρ
μετανοίας ἐμφαίνει, ὅς ἐκ ἀναίρεσιν, καὶ
ἐτέρωθεν δὲ γέγραπται, ἐλεγχον φίλον,
μήποτε ὅς ἐποίησεν, εἰ γὰρ ἔγνω-
θεῖν τὸ πρῶτον καὶ ἔπειτα, καὶ τῷ
Θεῷ τὸ πρῶτον φυλαχθεῖν τὰ αὐτῶ
πράγματα πρὸς τὴν ἐκείνην. σώζεσθαι
γὰρ ἐκ παντὸς πρὸς τοὺς εἰς χα-
κίαν καλινδουμένους βέλεται, καὶ
πέμπει τοὺς θεραπεύοντας, ὅς
ἀγνοῶν μὲν ὅτι ἀφάρησονται
ὑπὸ τῆς ἰσῆς, τὴν δ' ἀπολογία
αὐτῶν ὑπομένοντες. εἰ γὰρ κα-
κῆνοι ὅς ἀνέγκαι ἐκ τῆς μανίας,
ἀλλὰ τότε αὐτὸν τὰ αὐτῶ πρῶτον,
ἐκ τῆς πρῶτης καὶ τῆς ἑαδ' ὅτε, καὶ τῷ
Θεῷ τοῖς
πρῶτον φυλαχθεῖν, καὶ τὸ πρῶτον
φῆτης οὐ δοῖται μάστιγι ἀπετάλῃ,
ἔδωκε ὅμως διάκονος νομιθήσεται,
ἀλλὰ θεραπείας καὶ ἰατρῶν ὑπηρετή-
εῖρεθήσεται. ἀπετάλη γὰρ οὐχ ὅς ἐ-
σιν ἀπλῶς, ἀλλ' ἐγκαλέσων μὲν τοῖς
πλημμελεῦσι, πρὸς τοὺς δὲ καὶ δει-
ξῶν τὰ πλάσματα, χαλέσων δὲ εἰς
μετάνειαν, ὅτι πρὸς τὸν Θεὸν
ἐκκαλεῖται.

Αὐτοῖς. σσα.

Τὸ παρὰ τῶ νομοθέτη εἰρημνόν,
ὅς ἐλεήσει πτωχὸν ἐν κρίσει, ὅς ἀ-
πανθρωπίας, ὡς ἡγῆται, ἀλλὰ φιλανθρω-
πίας καὶ δικαιοσύνης ἀπάσης ὅτιν ἀνά-

immeritò. Quòd si hoc viri quoque diui-
nitùs inspirati testimonio confirmari cu-
pis, audi quid Paulus scribat, Seruum au-
tem Domini non oportet litigare, sed mi-
tem esse ad omnes, docibilem, patientem,
in lenitate docentem eos qui contradicūt:
nequando det ipsis Deus agnitionem ad
salutem. Hæc enim vox, Nequando, hoc
quoque loco, pro nonnunquam, aut, For-
tasse, usurpata est. Spem enim pœnitentiæ
non sublationē significat. Quin alio item
loco scriptum est, Corripe amicum ne-
quando fecerit. Nam si ad eundem mo-
dum Prophetæ locus intelligatur, Deo
quoque, qui partes suas exequi cupit, id
quod ipsius naturæ consentaneum est, ser-
uabitur. Omnino enim eos, qui in vicij cœ-
no infixi sunt, salutem consequi vult, at-
que homines, à quibus medicina ipsis af-
feratur, mittit: non quòd nescius sit fore,
vt morbo intereant, sed vt ipsis excusa-
tionem præcidat. Etsi enim illi à furore
minimè reuocati sunt: hæc tamen illud
contigit, quòd ipse munus suum sit exe-
cutus. Quocirca & Deo, id quod ipsius
naturæ consentaneum est, retinebitur, &
Propheta minimè frustrà missus fuisse vi-
debitur, neque contumeliæ, sed curationis
ac medicinæ minister extitisse censebitur.
Non enim ob eam causam missus est, vt
contumeliæ notam duntaxat ipsis inure-
ret, verùm vt peccantes quidem obiurga-
ret, sceleraque ostenderet, atque ad pœni-
tentiam vocaret, usque, qui ad meliorem
mentem se reciperent, medicinam nun-
ciaret.

Αὐτοῖς. 271.

Illud quod à Legislatore dictum est, Nō
misereberis pauperis in iudicio, non inhu-
manitatis, vt existimas, sed benignitatis
& iustitiæ plenum est. Duas enim maxi-
Ff

mas res præstat, vnam, quod pauperes ad negotium aliis facessendū minimè acuit: alterum, quod eos, qui iniquè iudicant, ac diuitibus & copiosis hominibus victoriæ calculum porrigunt, maximoperè terret. Nam si iis, qui cum truculentia, & admonitionem ægtè admittēte pauperratis bellua colluctantur, cūm obsecrationis loco aliis licem intendunt, minimè gratificari atque indulgere oportet, multo profectò minus iis qui præluxuria & deliciis contumeliam egentibus inferunt.

Isidoro Diacono. 272.

Apostoli, ut pote Sapientiæ discipuli, ac Veritatis amantes, Saluatorem defixos in cæcum oculos habentem, ac propemodum eos ad interrogandum prouocantem conspicientes, duo peruulgata dogmata, & de quibus magnæ apud homines questionēs excitantur, ipsi proponunt. Quoniam enim Græci animam peccasse, ac propterea luendarum pœnarum causa in corpus demissam esse tradiderunt, ac rursus Iudæi maiorum peccata ad nepotes transire existimabant, quod videlicet scriptum sit, Peccata patrum in filios usque ad tertiam & quartam generationem, idcirco ad eum, ut omnia, priusquàm oriatur, noscentem, hæc verba habuerunt: Quis peccauit? hic (ut Gentiles aiunt) an parentes eius (ut Iudæi astruunt) ut cæcus nasceretur? Veritas autē non obliquum & sinuosum, nec ænigmatum inuolucris plenum responsum dedit, verum rectum ac quauis perspicuitate dilucidius & splendidius. Vtrumque enim his verbis euertit: Neque hic peccauit (quoniam enim pacto, priusquàm in ortum prodisset) nec parentes eius: in hoc videlicet, ut cæcus nasceretur. Ad interrogationem enim respondit. Verisimile namque est eos peccasse, imò planè peccauerūt: at non propterea ipsi calamitatis causam præbuerunt. Quid igitur affertur, quamobrem cæcus natus sit? Nimirum ut manifestentur ope-

μεσον. δύο γὰρ καὶ τοῦτο τὰ μέγιστα. ἐν μὲν, τὸ μὴ τὴν πένητας εἰς φιλοσοφίας μυστήνιν ἀλγεῖν. ἑτέρον δὲ, τὸ τὴν ἀδικίαν κρίνοντας καὶ τοῖς πλυσίοις τὴν τῆς νίκης ὀρέγοντας ψῆφον, ἐκ πολλῶν τῶν ἀειόντος φοβῆσαι. εἰ γὰρ τοῖς παλάσσι τῷ ἀπθάσῳ καὶ δυσὶν ἐθέτηται τῆς πένις θηρίῳ, ὅταν αὐτὴ τῷ παρὰ χαλεπὴν ἐγκαλῶσιν, ὃ καὶ χαλεπὸν πολλῶν μᾶλλον τοῖς ὑπὸ πολλῆς χλιδῆς εἰς τὴν πένητας ἐξυβείζῃσιν.

Isidoro Diacono. 272.

Οἱ δὲ πόστοι, ἅτε σοφίας φοιτητα, καὶ ἀληθείας ὄντες ἐραταί, ἀπειῶς ὁρώμενοι τὸν σωτῆρα παρσέχοντα τῷ τυφλῷ, καὶ μόνον ὃ καὶ ἐρώτησιν αὐτοῦ: Ἐκαλεῖσθον, δύο θρυλλέμενα δόγματα, καὶ παρὰ ἀνθρώποις ζητούμενα αὐτῷ παρσφύρουσι. ἐπεὶ δὲ γὰρ ἑλλήνων μὲν πάντες ἔφασαν ἐσφάλλαι τὴν ψυχὴν, καὶ ἀπὸ τῆς εἰς σῶμα καταπεπεμφθαι κολαδοσπομένην. ἰσδαῖοι δ' ἠρώτο τὰ τῆς παρσφύρουσι πλάσματα εἰς τοὺς ἐχθόνους ἀγαθὰ. ἀπὸ τῆς γεγραμμένης, ἀμαρτίας πατέρων ὅτι τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς, ἔφασαν αὐτῷ, ἅπερ πάντα εἶδοι τὸν γενέσας αὐτῶν. τίς ἡμαρτεῖς ἔστος, ὡς φασιν ἑλλήνες, ἢ οἱ γονεῖς αὐτοῦ, ὡς φασιν ἰσδαῖοι, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ; ἢ δ' ἀλήθεια, οὐ λόγος, οὐδὲ πλάγιον, οὐδ' αἰνίγματος μετὴν πλὴν ἀποκρισὶν πεποιήται. ἀλλ' ὀρθὴν καὶ σαφινείας ἀπάσης λαμβάνοντες ἀμφότερα γὰρ ἀνέτεψεν, φήσας, οὐτε ἕως ἡμαρτε. πῶς γὰρ παρσφύρουσι γενέσθαι; ἔτε οἱ γονεῖς αὐτοῦ, δηλονότι, ἵνα τυφλὸς γεννηθῇ. παρσφύρουσι γὰρ πλὴν ἐρώτησιν ἀπεκρίνατο. εἰκὸς μὲν γὰρ αὐτοὺς ἡμαρτηκέναι, μᾶλλον δὲ ἡμαρτήκασι μὲν, ὁ μὲν τούτω ἀπὸ τῆς συμφορᾶς εἰσὶ. πῶς οὐκ ἐν-

καὶ τυφλὸς ἐγενήθη· ἡ δὲ φανερώθη τὰ
ἔργα τοῦ θεοῦ ἐν αὐτῷ, ὅτι τετι-
μωμένη σιὰται ἡ φύσις, ἵνα ἀνακηρυχθῇ
ὁ τεχνίτης.

Ὁ δὲ ἑλίου γεωμετρικῶς σογ.

Οἱ μὲν πολλὰ ἀδηλά ἐστιν ἡμῖν,
καὶ λογισμῶ ὅκ' εὐθιγέτα ἀνθρωπί-
νῳ. δὴ λοιπὸν δὲ ἐκείνα ἡμᾶς ἀφ' ὧν
γινέται, καὶ τοῦτο χρησίμως, τὰ μὴ συ-
νελκόμενα ἡμῖν εἰς σωτηρίαν, καὶ τὸ
δύλον σκοπήσωμεν οὐκ ἢ ἡμῖν λυσιτε-
λεῖ εἰς μακαριότητα, τί δ' ἔτι. καὶ οὐ-
τως βασιλεύσωμεν τὰ λεγόμενα. τὸ λέ-
γειν ἢ σφάλλειν εἶναι τὸν οὐρανόν, ἢ ἡ-
μισφαίριον. καὶ τὸ πολυπραγμονεῖν,
ἢ λίγην μὲν τὸν ἀκρότατον δρόμον, σελή-
νης δὲ μειώσεως καὶ αὐξήσεως καὶ τῶν ἄ-
στρον πλὴν θεσπίζον. καὶ τὸ ζητεῖν περὶ γῆς,
ἢ κύλινδρον ἢ σφαῖραν ἢ λιχνόειδές, ἢ κείρον
τὸ παντὸς, καὶ τὸ τὰ ἐκείνη ἢ ταύτης
ἀσκήματα εἰδέναι, τί συμβάλεται
εἰς ἀρίστην πολιτείαν, ἐγὼ μὲν ὅτι σωφ-
ροσύνην λέγειν ἔχει, λέξει μὲν ἴσως
ὅτι πείσῃ δὲ. τὸ δὲ διαχρυσίζον καὶ ἀν-
δρίαν καὶ φρόνησιν καὶ σωφροσύνην, καὶ
εἴ τι τούτων συγγενὲς εἰδέναι τε καὶ πράτ-
τειν, τῷ εἰς πλὴν κορυφαίου τῷ μα-
καριότητά ἀναπέμπει τὰς ὀπίστημο-
νας. καὶ οὐκ ἔστι μὲν μηδὲν ἡμῖν λυσιτε-
λοῦν ἀπὲρ τούτων, τῶν δὲ λυσιτε-
λοῦντων ἀντέχεσθαι.

Γόττω. σοδ.

Ἡ πολυγαμία τοῖν δυὶν πατριαρ-
χῶν. ὁ γὰρ Ἰσαὰκ μὲν ὡμίλησε γυναῖ-
κα. ὁ δὲ Ἰσὼφ ἡ φιλοπαθείας
ἐγένετο, ἀλλ' ἐκ τῆς τῆς παρανομίας
ἐπλάκη, ὡς αὐτὸς εἶποι, ἀνάγκης διό
καὶ συνεγενόθησαν. θεὰ γὰρ τῇ γε-
νήσῃ ἀκαλεῖσθαι, ὅπως ἐγένετο ὁ μὲν γὰρ
Ἀβραάμ εἰ μὴ παρεκλήθη ἔτι τῆς
γυναίκος τῆς καὶ ζήλοτυπῶν ὀφειλέ-
της πλησιάζει τῇ παιδείᾳ, ὅκ' αὖ
ἐπλάσιασεν, ὅ γὰρ ἡδύπαθον, καὶ δὲ

ra Dei in illo. Hoc est, claudicare permis-
sa est natura, ut artificis gloria prædicetur.

Ophelio Grammatico. 273.

Quod multa nobis obscura sint, atque
humano ingenio vix peruestigari queant,
perspicuum est. Quod autem ea demum,
& quidem vtiliter captum nostrum effu-
giat, quæ nobis ad salutem haudquaquam
conducunt, id quoque liquet. Consideremus
itaque quid nobis ad beatitudinem
adiumento sit, quid secus: atque ita, quæ
dicuntur, exploremus. Cælum aut sphaeræ,
aut dimidiæ sphaeræ speciem imitari affir-
mare, atque item celerrimum Solis cur-
sum, ac Lunæ incrementa & decrementa,
siderumque sitū curiosè indagare, ac præ-
terea de terra quærere, cylindri an coni
speciem teneat, mundi que centrum sit, ac
denique & Solis & Lunæ interualla co-
gnita & explorata habere, quid ad bene
beatèque viuendum vtilitatis afferat, equi-
dem nō video. Quod si quis id dicere pos-
sit, dicet quidem fortasse: verum minimè
persuadebit. At verò iusticiam & fortitudi-
nem, ac prudentiam & temperantiam, & si
quid his affine est, scire atque exequi, hoc
verò eos, qui id callent, ad beatitudinis ar-
cem euehit. Quocirca faciendum est, ut ab
his, ex quibus nihil commodi nobis oritur
abstineamus, ea autem ex quibus emolu-
mentum percipitur, amplectamur.

Gotto. 274.

Quod duo Patriarchæ plures vxores
habuerint (nam Isaac cum vna duntaxat
vxore consuetudinem habuit) non à segni-
tie, aut libidinis studio profectum est, ve-
rùm à rerum necessitate, ut quispiam dixe-
rit, cōtextum & expressum. Perspice enim,
Scripturæ vestigiis hærens, quemadmodū
id contigerit. Abrahā quippe, nisi ab vxore
sua, quæ etiam zelotypia teneri debebat,
rogatus fuisset, ut ad ancillam accederet,

haudquaquam accessisset. Nō enim voluptati indulgens (siquidem id demonstrat präteritum tempus admodum longum) verū liberorum cupiditate flagrans, pulcherrima & formosissima muliere, quæque vniuersum Ægyptam pulchritudine sua in admirationem traxerat, relicta, aliud & deforme & ignobile aruum ferere cogebatur. Vsq̃ue eō enim ab omni libidinis affectu purus erat, vt etiam puellam, posteaquā concepisset, atque eo fortasse nomine dominam suam, contempsisset, quod principatus ad eum, quem ex ipsa in lucem editura erat, deuenturus esset, domo expulserit: quo scilicet tempore ipsa, necessitatis ductum sequens in desertum abcessit. Quod si etiam Ceturam duxit, at istud post Agaris & Saræ mortem ab eo factum est. Iacob autem, si ea, quam amabat, primò potitus fuisset, fortasse ne aliam quidem mulierem attigisset. Quodque nō mera coniectura sit, quod dico, hinc constat. Etenim focet maiorem natu, quæ deformitate laborabat, iunioris loco, cuius incredibilis quædam pulchritudo erat, ipsi adiunxit. Ipse autem, tandem aliquando cognita fraude, indignè quidem id tulit, haud tamen eam eiecit: quod scilicet absurdum esse indicaret, eam quam quoquo modo despondisset, ablegare. At focet, cum vt deceptor accusaretur, sua sponte eō processit, vt ipsi alteram quoque daret. Nam id prorsus vsitatum ac veteri consuetudine permittum erat. Quod cum ille accepisset, antiquior, etsi alioqui parū ipsi grata, pariebat: ea autem quæ ipsum amoris illecebris deuinctum tenebat, ne in spe quidem vlla huius rei erat. Ac proinde grauissimo mœnore correpta, se vim suæ vitæ allaturā minabatur, nisi pareret. Da enim mihi liberos, inquit, alioqui moriar, hoc est, mortem mihi ipsi consciscam. Posteaquā autem pariendi desperatione affecta est, ab ipso petiit, vt cū ancilla suam haberet: quo liberos eos, qui ex ipsa nascerentur, adoptaret, ac nonnullum huiusce calamitatis solatium habere videretur. Nam cum sterilitas maximum malū

ἀνυσιν ὁ παρεληλυθὼς χρόνος μακρὸς ὢν, ἀλλὰ παύδων ἐπιθυμῶν τὴν εὐμορφοτάτην. καὶ εὐειδέστατην, καὶ πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον τῷ χάλει ἀναπλερώσασαν ἀφείς, ἀλλῶν καὶ δύσμορφον καὶ δυσγενῆ ἠναγχεζέτο στείρειν ἄρσεν. ὅτε τοῦ καθαροῦ ὢν πάθους παρτὸς, ὅτι καὶ μετὰ τὸ κῆσαι τὴν παῖδα, καὶ βασιλίσσας ἴσως ἀπιδάσκει τὴν δέσποιναν, ὥς τῆς ἡγεμονίας εἰς τὸν ἐξ αὐτῆς περὶ τοῦ ὀνόματος μὲνης, ἐξήλασε τῆς οἰκίας ὅτε καὶ ἀπῆλθεν σκείνη εἰς τὴν ἔρημον ὁδηγῶ τῇ ἀνάγκῃ χηρσαμένη. εἰ δὲ καὶ τὴν χηρτοῦραν ἔχει, ἀλλὰ μετὰ τὴν τῆς Αἰγυπτοῦ τῆς Σάρας τελευτῶν. ὁ δ' Ιακώβ εἰς ἧς ἦρα ἐξ ἀρχῆς ἔτιχεν, ἴσως ἔδ' αὖ ἄλλως ἦλθετο γυναικός. καὶ ὅτι οὐκ ἐπιτοχασμὸς τὸ λεγόμενον, σκετὰ δὴλον. ὁ μὲν γὰρ κηδεύτης τὴν πρεσβυτέρα ἀμωρον ἔσεν, ἀπὸ τῆς νεωτέρας τῆς ἀμύχανον χέλλας ἐχούσης αὐτῇ ὡς κατέκλεινε. ὁ δὲ ὅτε ποτὶ γυνὴς τὴν ἀπάτην, ἠγαπάκτισε μὲν οὐκ ἐξέβαλλε δὲ, ἀποπον ἡρώδης τὴν ὅπως ἠποτε παρ' αὐτῇ νυμφευθεῖσαν, ἀποπέμφασα. εἴτ' σκείνος ἐγκαλούμενος ὡς ἀπατῶν αὐτεπάγγελτος ὅτι τὸ καὶ τὴν ἄλλην αὐτῇ δοῦσαν ὁμοσε, νεομισμένης πάντως τῆ τοιαύτης, καὶ συγκεχωρημένης ὑποσυνηθείας ἀρχαίας. τοῦ δὲ καταδύαμενος, ἡ μὲν πρεσβυτέρα, καὶ ποι μὴ καταδύμιος αὐτῇ ἔσα ἔπικτε. ἡ δὲ χειρῶν ἀμύχνη αὐτὴν τῷ φίλτρῳ. οὐδ' ἐλπίδα τοῦ πράγματος ἔχει. ἥτις καὶ τῇ λύτῃ κατακράτος ἀλῶσαι, ἡπεῖλει ἀναρῆσαι ἐαυτὴν, εἰ μὴ τέκοι. δὲ μοι γὰρ φησι τέκνα, εἰ δὲ μὴ τελευτήσοι ἔγωγε, τυτέτιν ἐμαυτῷ χειρώσομαι. ὥς δ' ἀπέγνω, ὡς κατέκλεινε αὐτὸν τῇ φερεσσανίδι ἐαυτῆς πλησιάζου, ἵνα τὰ ἐξ σκείνης περὶ τοῦ μύθου, τεκνοποιήσεται, καὶ δόξῃ ὡς ἀμύχνης πινά. ἔχει τῆς τοιαύτης συμφορᾶς. ἐδόκη γὰρ τότε μέγιστον κακὸν εἶναι ἢ ἀτεχνία. ὅς

ὅς δὲ οὐ πάγει δουλωθεῖς. οὐ γὰρ ἂν
τὴν ἀλεκτον χάλλος ἔχουσαν ἀφείας.
Ἰερραπαινίδι ἑαυτὸν ἐξεδίδου, ἀλλ' ἐ-
κείνην ἀθυμίας ἀπαλλάξαι βεβλόμε-
νος, πείθεται. ὡς δ' ἔτεκεν ἡ θεράπωννα,
πάλιν ἡ παρθενία ζήλοτυπήσασα, καὶ
τοὶ παῖδες ἔχουσι πολλὰς, ἡνέγκασεν
αὐτὸν καὶ παρὰ τὴν αὐτῆς εἰσελθεῖν παιδι-
σκῆν. ὁ δὲ γαστρώς καὶ φιλονεικίας ἀπάσης
ἀφορμὴν ἐμβαλὼν ἐκ τῆς οἰκίας βε-
βλόμενος, πείθεται καὶ ἡ σειρά αὐτῶ τῆς
συμβεβηκότων ἀποτρεχέει. Ἡ Ραχήλ
ἐπλάκει φίλτρα. εἰ γὰρ ταύτῃ παρὰ
τὴν ἀρχὴν εἰλήφει, ὅπως ἂν αὐτῇ ἡρέ-
σθαι εἴδοιτο δι' ἀπάτης ὑπέμειναι, ἔχ-
ουσα παῖδας, ἀλλὰ παρ' αὐτῆς τῆς ζήλοτυ-
πίας οὐκ ἔχοντος γυναικῶν ποτὲ μὲν
πορνεύοντος, ποτὲ δὲ ἀναγκαζο-
μένου, εἰς τὴν ἐλθεῖν ἐξεβιάσθη. ὁ μὲν
οὖν Ιακώβ, ὡς ἐφθην εἰπὼν, εἰς τοιαύ-
την μὴ ἐμπέσων ἀνάγκην, μὲν ὡμί-
λησε γυναικί, καὶ ἀρκεσθεῖς ταύτῃ,
καὶ ἑστὶ τῆς Ἀβραάμ, καὶ ἑστὶ τῆς
Ἰακώβ ἀπελογήσατο. ὁ δὲ ἀποστολος
καὶ εἰς θεορίαν ἔλκει τὰ γεγενημένα,
εἰς τὰς δύο ἀφ' ἑκάστης, τὴν Ἀ' γὰρ ἄγων
καὶ τὴν Σάρραν μὴ εἰς τοιαυτοῦ τῆς
ἀκρασίας καὶ λαγνείας δεδουλωμένων,
καὶ τὰς μὲν ἑαυτῆς γυναικίας ἀφίεν-
των, εἰς δὲ χαμηλυπεῖα καὶ δου-
λωμένων, καὶ γαστρώς καὶ φιλονεικίας ἐν
ταῖς αὐτῆς οἰκίαις ἐμβαλλόντων, τὰ
τῆς αἰοιδίμων ἐκείνων, καὶ πάσῃ τῇ
ἀλλῇ ἀρετῇ κεκοσμημένων δι' ἀνάγκ-
ην πραγμάτων πορνεύοντι (καὶ τὰ
ἐλαττώματα παρέρων, ἀπολογίαν
τομίζοντες ἔχοντες τῆς αὐτῆς κακίας, μὴ δὲ
τὰς παρὰ τοῦ νόμου πολιτευσαμένους
τοῖς μετὰ τὸν νόμον καὶ τὴν χάριν πο-
λιτευομένοις πορνεύοντι) ὅτι χει-
ρεῖται. εἰ γὰρ ἀρκαφονίσσαι τὴν ἀρε-
τὴν ἀσμένως ἀποσάμνοισι, καὶ ἀφ' ἑ-
κατέρωθεν μεμαθήκεσαν, πάντως ἂν
πλέον διέλαμψαν. τίς γὰρ ὑὸν μονο-
γενῆ καὶ ὁμόγονον, ἐν αὐτῶ τῆς ἡλικίας
τῶ ἀνδρὶ σφάξαι καταδέχοιτο, ὡς παρ' ὁ
Ἀβραάμ. τίς τοιοῦτον σφάξαι κατὰ

esse censebatur. Ipse itaque non libidine
subactus (neque enim alioqui eam, quæ
incredibili pulchritudine prædita erat, re-
linquēs, ancillæ seipsum dedidisset) sed ut
eam mœrore liberaret, ut id faceret, addu-
ctus est. Ut autem ancilla peperit, rursus
natus maior zelotypia percita, tamen mul-
tos filios haberet, ipsum ad ancillam quo-
que suam ingredi coëgit. Ille autem ut dis-
sidij omnis & contentionis materiam e
domo sua eiiceret, ipsius cupiditati obse-
quitur. Ita eorum, quæ euenerunt, cate-
na non aliunde ipsi, quàm à Rachelis amo-
re contexta est. Nam si eam principio ac-
cepisset, ea fortasse contentus fuisset. Po-
stea quàm autem fraudem pertulit, non
quòd libidini deditus esset, sed quia ab ip-
sismet mulieribus, quas zelotypia labora-
re oportebat, nunc rogabatur, nunc etiam
necessitate constringebatur, eò venire co-
actus est. Ac quidem Iacob, ut superius
dixi, in eiusmodi necessitatē minimè pro-
lapsus, cum vnica duntaxat vxore consue-
tudinem habuit, eaque contentus fuit:
hincque & Abrahamum & Iacobum a
culpa vindicauit. At verò Apostolus ea,
contigerunt, ad allegoriam trahit, Agarem
videlicet & Saram ad duo Testamenta
ducens. Quo circa nemo ex iis qui libidini
& lasciuia se in seruitutem addixerunt,
vxoribusque suis relictis in prostibulis vo-
luntantur, ac dissidia & contentiones in
domos suas iniiciunt, clarorum illorum
virovum, atque omnibus aliis virtutibus
instructorum & ornatorum ob rerum ne-
cessitatem consecutos defectus proferens,
vitiij sui excusationē habere se existimet:
nec eos, qui ante Legem vixerunt, cum his
qui post Legem & Gratiā viuunt, confer-
re aggrediatur. Nam si virtutem nondum
scripto proditam lubentibus animis am-
plexati, per literas quoque hanc didicis-
sent, non est dubium quin magis effulsi-
sent. Quisnam enim vnigenitum filium
ac prouecta ætate procreatum in ipso æta-
tis flore iugulare sustineat, ut Abraham?
Quisnam huiusmodi trophæum aduersus
naturam erigat? Quisnam hospitalis ita

studiosus est, ut seruorum gregibus circū-
septus, ipse famulorum munera vnā cum
uxore exequi velit? Quisnam tanta fide
præditus est, ut Palæstinam vniuersam in
pollicitatione complexus, si sepulchrum
emendum haberet, ut ille, non ambiguo,
atque ancipiti animo esset, secumque hæ-
sitaret? Quisnam vsque adeo pecuniarum
cupiditatem fregit, ut barbarica spolia, &
Persicam prædam contemnat, ac pro nihi-
lo putet? Verum nescio quonam pacto eo
processi, ut virum illum contumelia affice-
rem, dum cum cum eiusmodi viris com-
paro: sed nihil molesti atque acerbi dicere
volo. Illud vnum dicam, ac postea finem
faciam: Si & eorum virtutes & defectus
habentes, postea cum ob defectus accusa-
rentur, illos in medium proferrent, & si ne
sic quidem iustam excusationem haberet
(neque enim idem est, ante Legem, & in
Lege, & post Legem, & Gratiam munus
vitæ obire) tamen aliquam fortasse excu-
sationis vmbra haberent. Cum autem
virtutibus quidem vacui, vitiis autem ob-
noxij atque constricti, omnis illorum vir-
tutibus, defectus duntaxat proferant, om-
ni prorsus condemnatione digni sunt.

Hieraci clarissimo. 275.

Vita sine sermone magis prodesse solet,
quàm sermo sine vita. Nam illa etiam ta-
cens prodest: hic autem etiam clamans
molestiam affert. At si & sermo & vita in
vnum occurrant, omnis philosophiæ
simulachrum efficiunt.

Hermogeni Episcopo. 276.

Quod Martinianus, & Zozimus ac Ma-
ro, digni, ut abs te dictum est, Eusebio dis-
cipuli, & eum apud omnes, & omnes apud
eum criminetur, perspicuum est. Quod autē
vis illa scelerum vltrix nec illum nec istos
semper toleratura, verum dignas iis quæ
perpetrarunt atque non perpetrant pœnas
ab ipsis expetitura sit, id quoque liquet.

τῆς φύσεως τρεῖς ἄνθρωποι, τίς ἔστι φιλόξε-
νος, ὅς πολλοῖς κεκυκλωμένος οἰκέταις,
αὐτὸς τὰ πᾶσι οἰκετῶν μετὰ τῆς ὁμο-
ζύτου ἀγαπᾷ, ὡς ἀδελφῶν θελήσει. τίς
ἔστι πικρὸς, ὅς ἐν ἐπαγγελίᾳ τῶν Πα-
λαιῶν πᾶσιν συλλαβὸν, εἰ τὰ φον-
εῖν ἀρετῶν, ὡς ἀπὸ σκῆπτρου, οὐκ ἂν ἀγα-
κριθείη, τίς ἔστι χρημάτων κρείττων, ὡς
βαρβαρικῶν σκύλων, καὶ παρσιῶν λα-
φύρων καταφρονῶν. ἀλλὰ γὰρ οὐκ
οἶδ' ὅπως περὶ τὴν ὑβρίσιν τὸν ἄν-
δρα, ἀνδράσιν αὐτὸν ὡς ἀδελφῶν.
ἀλλ' ὅθεν βέλομεν δυσχερὲς εἶπαι. ἐ-
κείνο δὲ μόνον φερέταις, καταπαύσας,
ὅτι εἰ μὲν καὶ τὰ πλεονεκτήματα αὐ-
τῶν ἔχοντες, καὶ τὰ ἐλαττώματα.
εἴτ' ἐγκαλούμενοι ὅτι τοῖς ἐλαττώ-
μασιν ἐκείνους περὶ φέρειν, μάλιστα
μὲν εἰδ' οὕτως δικαίαν εἶχον ἀπολογία.
οὐ γὰρ ταῦτα τὸ πρὸ νόμου καὶ μετὰ
νόμου, καὶ μετὰ νόμου, καὶ χάριν πολι-
τεύσας, πλὴν ἀλλὰ τὰ κατὰ τὴν εἶχον
σκιάν ἀπολογία. εἰ δὲ κατὰ νόμον
μὲν χρεῖοντες, ἐλαττώμασι δὲ εἰσέρ-
χονται, τὰ πλεονεκτήματα ἐκείνων ἀ-
φαιρέται, τὰ ἐλαττώματα περὶ φέρειν,
πάσης εἰς καταγνώσεως ἄξιοι.

Γερακι λαμπερότατο. σοφ.

Βίος ἀνευ λόγου μάλλον ὠφελεῖν πέ-
φυκεν, ἢ λόγος ἀνευ βίου. ὁ μὲν γὰρ καὶ
σιγῶν ὠφελεῖ, ὁ δὲ καὶ βοῶν ἐνοχλεῖ. εἰ
δὲ καὶ λόγος καὶ βίος συνδράμοιεν, φι-
λοσοφίας ἀπάσης ἀποτελοῦσιν ἀ-
γαλμα.

Ερμολόγι ἐπισκόπῳ. σοφ.

Ὅτι μὲν Μαρκιανὸς τε καὶ Ζώσι-
μος καὶ Μάρων, οἱ ἄξιοι Εὐσεβίᾳ, ὡς
ἔφη φοιτηταὶ ἀγαθὰ λαμβάνειν αὐτὸν
τε πᾶσιν, αὐτῶν τε πάντας διδόνοντες.
ὅτι δὲ οὐκ εἰς τέλος ἡ δικὴ ἀνάγκη το-
ῦτ' ἐκείνους, ἔτε τέττε, ἀλλὰ δικὴν
αὐτῶν εἰς τὸ ἀρετῶν, ἀξίας ὡν ἔδρα-
σαι τε καὶ δρῶσι, καὶ τὸ τοῦ δῆλον, εἰ εἰς
γὰρ

γὰρ ἀδικῶν τίω δίκην ἔλαθεν· ἀλλ' οἱ
μὲν ἐν ταῦτα οἱ δὲ ἐκείσε ἐδόσαν δίκην.

Τῷ αὐτῷ. σοζ.

Εἰ τίω πενίαν κρινομένην ἐλεῖσθαι
ἔμελλε. οὐ γὰρ δίκην ἀδικῶν τὸ
δίκην οἱ τῷ πλάτῃ τὴν ψήφον ἀδι-
κῶς νέμοντες, καὶ λήμματα τὴν τῆς δι-
καιοσύνης ζυγὸν πορρωτατεύοντες,
ποίας οὐκ ἂν διγύως ἀπολαύσειεν πι-
μωρίας· εἰ γὰρ ἡ ὑπὸ ἀνάγκης πολ-
λάκις πολυπραγμονοῦσα συγγνώμης
οὐκ ἠξιώθη· ἐχρῆν γὰρ πορρωτελεῖν,
ἀλλὰ μὴ ἐγκαλεῖν, τῷ ὑπὸ πολλῆς
τρυφῆς εἰς τὸ δίκην ἐξυβρίζοντι τὴν
ψήφον νέμωνι, ποίας ἀπολαύσειεν συ-
γνώμης;

Νεῖλω. σοη.

Οὐ ταυτὸν, ὦ βέλπτε, τὸ ἐξαίφνης
ιδεῖν καὶ τρωθῆναι, καὶ τὸ μετὰ ἀσθέν-
τὰ ἀλλότρια θηρώμενον χάλλει τὸ αὐ-
τὸ παθεῖν. οὐ γὰρ ἐξαίφνης ιδὼν καὶ
τρωθεὶς, διατάται λογισμῷ σώφρονι
καὶ τὸ βέλος ἐξελεύσασθαι, καὶ τὸ τραῦ-
μα θεραπεῦσαι· φάρμακον δ' ἄριστον
τῷ τοιούτῳ πάθει, νηστεία, καὶ τὸ μι-
κρόν τὴν τρώσασαν θεάσασθαι· ἀλλ' εἰ
καὶ ἀνάγκη γένοιτο, τοῖς ὀφθαλμοῖς
ἡϊας ἐμβαλεῖν, καὶ εἰς γῆν αὐτοὺς πέ-
ψαι, ἐξ ἧς τὸ ἄνθος ἐκείνο ἦνθησε, καὶ
εἰς ἣν μετὰ βραχὺ μαρνανθὲν ἀναλυ-
θῆσεται. ὁ δὲ συνεχῶς καὶ μετὰ ἀσθέν-
ειῶν, καὶ μὴ τῷ σώματι δράσας, ἀλ-
λά γε τῇ ψυχῇ τὴν ἀμαρτίαν ἀποτε-
λέσας· ἀλλὰ γὰρ τῆς θεᾶς θεραπεύων
τὸ πάθος, ἀλλὰ τῆς συγκαταθέσεως τὸ
ἄλγος πληροῖ· εἰ μὴ γὰρ ἐμάλαξεν αὐ-
τῇ τῆς ψυχῆς τὴν ἰσχὺν ἢ ἐπιθυμίαν,
οὐκ ἂν ἔσπευσεν ιδεῖν, ἣν φυγεῖν προ-
σπαθῇ ἐχρῆν. διὸ καὶ ὁ θεὸς χρησ-
μὸς, ὃ τοὺς ἀπὸ τοῦ ἰδόντας καὶ τρωθέν-
τας συμβαίνει γὰρ πολλάκις ἀβελή-
τως γενέσθαι, ἀλλὰ τοὺς ὁρῶντας καὶ
ἔργον τῷ το πεινῶντος, μοιχρὸς εἶναι

Nemo enim iniuste agēs, divinā iustitiam
latuit: verūm alij in hac vita, alij in altera
pœnas pependērunt.

Eidem. 277.

Si paupertatem iudicio disceptantem
misericordia prosequi nefas est (neque
enim ius lædi æquum est) qui victorem
calculum divitiis iniquè tribuunt, atque
iustitiæ lancem quæstū labefaciunt, ac nu-
tantem reddunt, quo tandem cruciatu
affici non mereantur? Nam cum ea, que
per sæpe necessitate adducta negotiis sese
inuoluit, veniam minimè consequatur
(oportet enim eam deprecari atque obse-
crare, ac non accusare) qui præ luxu &
deliciis ius contumelia afficienti victoriæ
calculum tribuit, quam tandem veniam
consequetur?

Nilo. 278.

Non idē est, optimè vir, repētē videre, ac
fauciari, & cōsultō ac de industria pulchri-
tudines alienas aucupantē in eandē frau-
dem labi. Nam qui repētē conspexit, ac
vulnus accepit, is prudenti ratione potest,
& telum extrahere, & vulneri mederi.
Præstantissimum porro huic morbo re-
medium in ieiunio situm est, atque in eo,
ut posthac eam, quæ vulnus ipsi inflixit,
minimè prospiciat, aut etiam, si necessitas
hoc ferat, oculis habenas iniiciat, eosque
in terram (ex qua flos ille manavit, & in
quam haud multo post marcoro affectus
dilabatur) conuertat. At qui assiduè ac de-
dita opera fœminam intuetur, etiam si tor-
pore scelus minimè perpetret, & animo
certè perficiet. Nam cum per aspectum li-
bidinem deliniat, per animi assensum sce-
lus explet. Nisi enim ipsi animi vires cupi-
ditas emoluisse, haudquaquam eam vide-
re properasset, quā effusissimo cursu fuge-
re oportebat. Ob eamque causam divinū
oraculum non eos qui duntaxat & fortui-
tō viderunt, ac vulnus acceperunt (sæpe
enim contingit, ut id præter voluntatem
existat) verūm eos qui cernunt, atque hoc
pro opere habent, adulteros esse pronun-

F iiij

ciauit, his verbis vtens, Quicumque vide-
rit mulierem ad concupiscendum eam,
iam mœchatus est in corde suo.

Sereno Tribuno. 279.

Diuina iustitia, vir erudite, quæ in futu-
ra vita scelerum omnium pœnas omnino
exactura est, hic quoque persæpe mentes
eorum, qui ipsam fallere conantur, fallit,
eosque qui ipsam effugere moliuntur, per
ea ipsa, quæ agunt, in suos casses incidere
cogit. Vsq; adeo sapiens ac potens est, at-
que eiusmodi, vt nulla ratione circūscri-
bi, fuscūque ipsi fieri possit. Nam quod à
Platone sub Socratis persona dictum est,
Cum illuc venerimus, quod certum ac
perspicuum est, sciemus, nō de iudicio di-
ctum est, perinde ac de eo ipse ambigeret,
absit (nam hoc dogma certum apud eum
& indubitatum est:) sed de eo, quod So-
crates rectè philosophatus esset. Nam cum
nonnullos, qui philosophiæ munus sum-
ma cum laude obissent, commemorasset,
ne sibi ipsi, si testimonium sibi ipsi adhibe-
ret, inuidiæ aliquid conflaret, his verbis
vsus est: Quibus ipse quoque, pro virili
quidem mea, nihilo inferior fui, verum
omni ratione in eorum numero esse stu-
dui. An autem rectè studuerim, & num
quid à nobis prestitum sit, cum illuc vene-
rimus, perspicuè sciemus. Quæ quidem
verba non multum dissimilia sunt his
Pauli verbis, Nihil mihi conscius sum,
sed non in hoc iustificatus sum.

Theodosio Scholastico. 280.

Sublimior tentationibus quispiam ef-
ficatur, non cum eas præterit, sed cum ad
ea, quæ accidunt, perferenda seipsum eru-
dit. Tentationes enim, quæ, vt ipse ais,
discuti nequeunt, per eorum, qui aduer-
sos casus perferre norunt, patientiam &
fortitudinem discutiuntur. Optima quip-
pe rerum earum, quæ in nobis minimè fi-
tae sunt medicina, est ea, quæ nostri arbitrij
est, patientia: ac necessariorum euentuū,

ἀπεφύνατο, φήσας, πᾶς ὁ βλέπων γυ-
ναῖκα πρὸς τὸ ὀπιθυμῆσαι, ἤδη ἐμοί-
χευται αὐτῷ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ.

Σερίνω τριβόνω. σθ.

Ἡ δὲ κη, ὡς φησὶ, ἡ πάντων ἐκείσε δίκας
εἰς πρᾶξιν ὁρμῇ, καὶ ταῦτα πολλάκις
κλέπει τὰς τῆς κλέπει αὐτὴν πειρῶ-
ν φρένας, καὶ τοὺς μηχανωμένους
αὐτὴν ἐκκλίνειν, δι' αὐτὴν πρᾶξις, εἰς
τὰς ἐκείσε ἀρχὴς ἐμπέμπει κατα-
ναγκάζει, τοσοῦτον ὅτι χαίροσθαι ἐν
ταῖς καὶ ἀπαρλόγητος. τὸ γὰρ εἰρη-
μὴν τῷ Πλάτῳ, ὡς ἐκ πρῶτου
Σωκράτους, ἐκείσε ἐλθόντες τὸ σαφές
εἰσόμεθα, ὅτι περὶ τῆς κλίσεως εἴρηται,
ὡς ἀμφιβαλλομένης αὐτῇ. ἀπαγε-
πέπηγε γὰρ παρ' αὐτῷ μάλιστα τὸ
τὸ δόγμα, ἀλλὰ περὶ τοῦ ὀρθῶς πεφι-
λοσοφῆναι τὸ Σωκράτῳ. μνημονεύ-
σας γὰρ πινῶν ἄκρως ἴσως πεφιλοσο-
φηκότων, ἵνα μὴ δόξῃ ἐαυτῷ μαρτυ-
ρῶν φορτικός εἶναι, φησὶ, ὡς δὲ καὶ γὰρ χα-
τάγει τὸ δυνατὸν, ὅθεν ἀπέλιπον ἐν τῷ
βίῳ, ἀλλὰ παντὶ βότῳ πρὸς ὀρθότητι,
γένεσθαι, εἰδ' ὀρθῶς πρὸς ὀρθότητι,
καὶ πῇ ὕστατον ἐκείσε ἐλθόντες, τόσα
φῆς εἰσόμεθα. εἰκότα πρὸς λέγων τῷ
Παύλῳ φήσαντι, οὐδὲν ἐμαυτῷ σίνοι-
δα, ἀλλ' ὅτι ἐν τούτῳ δεδικαίωμαι. ὁ
δὲ ἀνακρίνων με κύριός ἐστι.

Θεοδόσιω σχολαστικῷ. σπ.

Υψηλότερός τις γίνεσθαι τῆς πρᾶξε-
ως, οὐχὶ παρὰ τὸν αὐτοῦ, φέρειν δὲ
τὰ συμβαίνοντα ἐαυτὸν παιδεύων.
οἱ γὰρ πειρασμοὶ ἄλυστοι ὄντες, ὡς
φῆς, λύονται διὰ τῆς ὑπομονῆς
καὶ ἀνδρίας, τῆς φέρειν τὰ συμπίπτον-
τα ὅπιστα μὲν ἡρεσκέα γὰρ ἀρίστη,
τῆς ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἢ ἐν ἡμῖν φιλοσο-
φία, καὶ λύσις τῆς ἀναγκῆς, ἀλύ-
των, ὡς φῆς, ὅταν, ἢ ἐν μὲν τοῖς
δυσκο-

ἀνθρώποις ἀνδρία· ἐν δὲ τοῖς δεξιούτοις, μαρτυρία· ἢ δὲ καὶ ἡ θεία ῥοπή χαίρει ὁρᾷ· ῥᾶν τὰ συμπίπτοντα οἰσόμεν· ὅπερ εὖ μάλα ὁπιστάμενος, ὁ τῆς τοῦ Χριστοῦ χρησιμότητος ἐρμηνεύς, ἔφη· ποιήσει σὺ τῷ πειρασμῷ καὶ τὴν ἐκβασιν τῆς δύνασιν ὑπεργυεῖν.

Τῷ αὐτῷ σπα.

Ἡ εὐχή, ἣν ὁ κύριος ἐδίδαξε τοῖς οἰκείοις φοιτηταῖς, οὐδὲν γνήσιον ἔχει, ἀλλὰ πάντα οὐράνια, καὶ εἰς ψυχῆς ὠφέλειαν βλέποντα. οὔτε γὰρ ἀρχὴν οὐ πλοῦτον, οὐ χάλλον, οὐ ῥώμην, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῆς ῥαδίως μαρτυρομένων αἰτίᾳ παροῦσι. ὧν γὰρ καὶ παρρητικῶς ἀπέχασιν κελεύομεθα, τῶν ἀπόντων αἰτεῖν τὴν ἀπολαυσιν, πειρᾶσθαι· καὶ αὐτὰ τὸ δοκῶν μικρὸν εἶναι καὶ ἀσθενὲς, μάλιστα μὲν περὶ τῆς θεῆς λόγου ἐδιδάξατο τοῖς ἀνδράσιν ἐν ῥηδίᾳ, τοῦ τὴν ἀσάματον ψυχὴν πείζοντος, καὶ εἰ τὴν αὐταῖς αὐτῆς περὶ πινά κρινωδὴν καὶ χορῶντος, διδὲ καὶ ὁπίσθιος ἄρτος εἰρηται, τῆς οὐσίας ὀνόματος τῇ ψυχῇ μάλλον, ἢ τῷ σώματι ἀρμόζοντος· εἰ δὲ καὶ περὶ τῆς χρησιμεύοντος ἄρτος ὁπίσθιος, πνευματικῆς ἀνείη λαμψῆς τε καὶ φιλοσόφου ἀγνοίας. ταῦτα τοῖς αὐτοῖς αἰδόμεν· ἀ ἐδιδάχθημεν, καὶ μὴ τὰ ῥαδίως σβεννύμενα· ἀθλιότητος γὰρ ἀνείη καὶ ἀνοίας πολλῆς, ταῦτα αἰτεῖν, ἀ σκελεύομεν καὶ ἔχοντες ἀποσείασθαι.

Εὐτονίᾳ διακόνῳ.

Εἰ πάντα ποιούμενοι ἡμεῖς, καὶ πάντες ὑποδύναντες ἐκείνους ἀνθρώπους, πινὲς ἐθελοχρηστούτες, καὶ κηροῦσιν, εἰ καὶ λυπηρὸν ὄσιν,

quos tu depelli posse negas, depulsio, est in rebus aduersis fortitudo, in letis modestia. Quod si diuinum quoque numen auxiliarem manum porrigat, rerum euentus facilius feremus. Quod cum optimus oraculorum Christi interpres compertissimum haberet, his verbis usus est, facies cum tentatione prouentum, ut possitis sustinere.

Eidem. 281.

Oratio ea, quam Dominus discipulos suos docuit, nihil terrenum habet, sed omnia caelestia, & ad animæ utilitatem tendentia. Non enim imperium, non opes & copias, non pulchritudinem, non robur, non aliud quicquam ex his, quæ citò flaccescunt, postulare docet. Nam à quibus, etiā cum præstò sunt, abstinere iubemur, iis, cum absunt, ut fruamur postulare, superuacaneum est. Quin hoc etiam ipsum quod paruum esse atque in sensum cadere videtur, potissimum de diuino sermone (qui animam corporis expertem alit, atque in ipsius essentiam quodammodo miscetur, & manat. Vnde etiam supersubstantialis panis dictus est, substantiæ nimirum vocabulo animæ potius quam corpori congruente) intelligendum esse doctis viris placuit. Atque, ut etiam de quotidiano pane, qui ad tuendum & conseruandum corpus accommodus est, dictum esse demus, ipse quoque, si modum spectes spiritualis efficitur. Etenim nihil præter panem requirero, spiritualis proculdubio, ac præclara & philosophicæ mentis fuerit. Quæ cum ita sint, ea, quæ edocisumus, postulemus: ac non ea, quæ facile extinguuntur. Ingentis enim miseriæ atque amentię fuerit hæc petere, quæ etiam cum habemus, excutere iussi sumus.

Eutonio Diacono. 282.

Si nobis quiduis facientibus, atque omnem offendiculi materiam radicibus euellentibus, quidam destinata malitia nos maledictis lacérat, & si hoc molestum est,

tamen de eo haud magnoperè laborandum est. Nam cum testimonium nobis conscientia perhibet, & iudex virtutem nostram perspectā habet, & boni viri laudes nostras prædicant, spes quoque subest, fore, ut impr oborum maledicentia extingatur.

283.

Improbis & acribus viris obuiā ne proe-
cede, verum aliquantisper cede, cum nullo ex ea re detrimento virtus afficitur: atque eorum insidiæ confestim extinguuntur.

Palladio Episcopo. 284.

Mulierum congressus, vir optime, quantum fieri potest, fuge. Nam eos qui Sacerdotum munere funguntur, sanctiores ac puriores illis esse oportet, qui ad montes se contulerunt. Siquidem illi, & sui, & plebis, hi autem sui duntaxat curam gerunt. Atque illi in huiusmodi dignitatis fastigio collocati sunt, omnesque vitam eorum perscrutantur & explorant: hi autem in spelunca sedent, aut sua vulnera curantes, aut vitia obtegentes, aut etiam coronas sibi ipsis texentes. Quod si etiam, ut cum ipsis congregariis necessitas aliqua te obstringat, oculos humi deiectos habe, atque ipsas quoque, quoniam pacto spectandum sit, doce (non enim duntaxat docendum est, quoniam modo cernere oporteat, sed etiam, ut oportet, cernere.) Cumque pauca quæ ipsarum animos astringere atque illustrare queant, locutus fueris, statim auola: ne forte diuturna consuetudo vires tuas emolliat, & infringat, atque, velut horrendum quendam & elatum leonem nactus, comam quidem quæ leonem verè leonem efficit, regiāque dignitatem ipsi conseruat, amputet: dentes autem eripiat, atque ungues, quorum adminiculo robustissimas etiā feras vincit, euellat, ac deinde deformatū ac ridiculū redditū (animal inquam illud horrendum & intolerandum, ac vel solo fugitu montem percellentem) pueris etiam illudendum præbeat. Quod

ἀλλ' οὐ πολλῆς φροντίδος ἄξιον. τῆς γὰρ συνειδήσεως μαρτυρήσεις, καὶ τῆς κριτῆς ὀπίστα μύτης, καὶ τῆς ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀνακηρυχόντων, ἐλπίς ὑπέσται, καὶ τὴν τῆς φαύλων κακῆς ἡγεμονίας ἐξουσίαν.

σπγ.

Τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι μὴ ὁμῶς χεῖραι, ἀλλ' ἐνδίδω βραχὺ. ὅταν μὴδὲν ὠφελῇ ἀλάττει τὴν ἀρετὴν τὸ γινόμενον, καὶ τὰ χεῖρας αὐτῶν ἢ ὀπίσθην σβέσθ' ὁρῶνται.

Παλαδίου ἐπισκόπου. σπδ.

Φεῦγε, ὦ βέλτε, ὡς ἐγγωρεῖ, τὰς τῆς γυναικῶν ἐπιθυμίας. τὸς γὰρ ἱερωτέρους, ἀγιωτέρους εἶναι καὶ κατὰ φύσιν τοῦ ὁρῆ κατεληφέντων ἐπειδὴ οἱ μὲν καὶ αὐτοὶ καὶ λαῶν, οἱ δὲ αὐτῶν μόνον φροντίζουσιν. καὶ οἱ μὲν ἐν τῇ κορυφῇ ἱδρῶνται τῆς τοιαύτης πῆλξης, καὶ πάντες αὐτῶν ἐρευνῶσι τὸν βίον καὶ βασανίζουσιν. οἱ δ' ἐν ἀσπληνίᾳ καὶ θνητῇ, τὰ αὐτῶν ἢ θεραπεύοντες τὰ σώματα, ἢ ἀειτέλλοντες ἐλαττώματα. εἰς δ' οἱ καὶ σφάλλονται αὐτοὶ πλέκουσιν. εἰ δ' ἀναγκασθῆναι εἰστυχεῖν, καὶ πῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει, καὶ δὲ δάσκει καὶ εἰς πᾶς βλέπειν καὶ γὰρ διδάσκειν δὲ μόνον πῶς καὶ βλέπειν, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶς καὶ ὀλίγα φράσας τὰ ὀπίσθην καὶ φωτίζων διὰ μύθους, τὰς ἀφ' ἑαυτοῦ, μή ποθ' ἢ ἀφ' ἑαυτοῦ μαλακῇ σου τὴν ἰσχὺν, καὶ χαυνοτέρων ἐργάζονται. καὶ καθάπερ λέοντα βλοσυρὸν καὶ γαῦρον λαβῶσα, σκοπεῖται μὲν τὴν κόμην, τὴν τὸν λέοντα ὄντως λέοντα ποιῶσαν, καὶ τὸ βασιλικὸν ἄξιωμα αὐτῷ διαφυλάττειν, ἀνέλοι δὲ τοὺς ὀδόντας καὶ ἀνέλοι τὰς ὀνυχας, δι' οὓς καὶ τῶν ἀλκιμωτάτων θηρίων ἀειγίνεται. εἴτ' αἰχρὸν ποιήσασα καὶ καταγέλασεν, ὡς δὴ δῶκε καὶ τοῖς παῖσιν τὸν φοβερόν καὶ ἀφόρητον,

τον, καὶ ὑπὸ τοῦ βουχόματος μόνον τὰ
ὄρη σείοντα. εἰ δὲ πρῶτον βῆλει
παρὰ γυναικῶν, μάλιστα μὲν ἀνοίκειον
τὸ τοῦ ἀνδρός πνεύματι, πλὴν μηδὲν
σοι παρὰ γυναικῶν, καὶ τότε τῆς παρ'
αὐτῆς ἀπολαύσει δόξης. τὸ τοῦ γὰρ
μάλιστα τὸ παρ' ἐμοῦ, ὅταν μάλιστα
παρ' ἡμεῶν μὴ ζητήσῃ. εἴθε γὰρ ἀν-
θρώπος τῶν μὲν θεοπροφούντων κρα-
φρονεῖν, τὰς δὲ μὴ κολακεύοντας ἐκ-
θειάζειν, τὸ δὲ πάθος τὸ τοῦ μάλιστα ἢ
γυναικεία ὑπομένει φύσις. ἀφορητός
τε γὰρ ἐστὶ κολακευομένη. ἐκθειάζει
δὲ μάλιστα πάντων καὶ ἐκπλήττεται
τοὺς ἐλευθερώτερον τε καὶ ἀρχικώτερον
αὐταῖς προσφερομένους. εἰ δὲ λέγεις
καὶ ἐντυγχάνειν συχνῶς, καὶ μηδὲν βλά-
πτειν. ἐγὼ μὲν ἴσως πείσομαι. βύλο-
μα δὲ καὶ πάντας πεισθῆναι τοὺς λέγον-
τας, λίθους ἐλέαναι ὕδατα, καὶ κοιλαί-
νει πέτραν ῥαγίδος ὕδατος ἐνδελεχῶς. ὁ
γὰρ κατασκευάζει καὶ λέγειν βύλον-
ται, τοῖς τὸν ἐστὶν καὶ πέτρας σκληρό-
τερον, ἢ τὸ ὕδατος μαλακώτερον. καὶ
ταῦτα ῥαγίδος, ἀλλ' ὅμως ἡ σωτήρεια
καὶ πλὴν φύσιν νικά. εἰ δὲ φύσις ἡ δυσμέ-
τακίτης κινεῖται, καὶ παρὰ ὅσον πα-
θεῖν οὐκ ὀφείλει, ἢ παραίρεσις ἢ ῥα-
δίως κινῆται, ποῖα μηχανὴ ὑπὸ τῆς
σωτηρίας ἔχει ἀλόγη καὶ ἀεὶ παραπείνη.

Θεοδότῳ πρεσβυτέρῳ. σσε.

Εἰ ἔτε τον γενναῖον ἀθλητῶν, εἰς τὸν
ἀγῶνα κατέβη καὶ κομιζόμενον καὶ τυ-
πόμενον, θρηνητέον. εἰς στεφάνους γὰρ
αὐτῶν οἱ πόνοι τελευτῶσιν. ἔτε τον ἀρι-
στερὰ ἐν πολέμῳ ἐξίσταται, καὶ τραυματία,
καὶ σφαγὰς μέλλοντα ὑπομένει, ὁλο-
φύρτεον. τροπαιοῦχος γὰρ ἐπαύξει, καὶ
σηλῶν καὶ ἀναρρήσεων τεύξεταί. ἀλλ'
ἐκείνης θρηνητέον, τοὺς ἐπὶ ληστείας καὶ
ἀνδροφονίας θέοντας, μάλιστα μὲν, ὅταν
κακουργῶσιν. ἐπειτα δὲ καὶ ὅταν κολά-
ζωνται. πῶς ἐζητήσας μαρτυρεῖν δι' ἡν
αἰτίαν, θρηνοῦσας τὰς γυναῖκας, ὅτι
ἐπὶ τὸν σταυρὸν, ὡς τροπαιοῦχος ἀπείη

si à mulieribus honore affici cupis maxi-
mè quidem hoc spiritualem virum haud-
quaquā decet. Ut autem se res habeat,
nihil tibi cum fœminis commercij sit, ac-
tum ab illis honorem consequeris. Tum
enim hoc præsertim nobis aderit, cum à
nobis minimè quæretur. Solet enim qui-
uis eos quidem à quibus colitur ac delini-
tur aspernari: eos autem, à quibus assenta-
tione minimè demulcetur, admiratione
prosequi. Ac muliebris natura huic potif-
simium affectui obnoxia est. Intolerandū
enim se præbet, cum quis ipsi blanditur:
ac cōtra eos omnium maximè suspicit &
admiratur, qui maiore libertate præditi
sunt, ampliorēque autoritate apud eas
utuntur. Quod si te frequēter cū ipsis ver-
sari, nec vllō inde detrimento affici dixe-
ris, id quidem fortasse mihi persuaderi si-
nam. At illud item velim omnibus fidem
adhiberi, à quibus lapides extenuari, ac ru-
pem aquæ guttis continenter cadentibus
excauari dicunt. Quorum verborum hu-
iusmodi sensus est: Quid rupe durius fin-
gi queat? Quid item aqua mollius, & qui-
dem aquæ guttula. Et tamen assiduitas na-
turam vincit. Quod si natura, quæ ægrè di-
moueri potest, dimouetur, idque, quod
minimè debebat, perpetitur, qua tandem
arte ac ratione voluntas, quæ facillè moue-
tur, à consuetudine non vincatur & euer-
tatur?

Theodoro Presbytero. 285.

si nec generosum athletam, qui in are-
nam descendit, ac puluere respergitur, &
cæditur, deffere conuenit (si quidem labo-
res ipsius in coronis definunt) nec fortis &
præclari militis, qui ad bellum exit, vulne-
rāque accepturus est, vicē luctu & lamen-
tis prosequi par est (victor enim ac palma-
rius redibit, ac statuas & præconia conse-
quetur) verum illos demum lugere oportet,
qui ad latrocinia & cædes currūt, ma-
ximè quidem cum sceleratè aliquid perpe-
trant: deinde autem cum supplicio affi-
ciuntur, quidnam tibi in mentem venit ut
ex me sciscitareris, quid causæ fuerit, quā-

obrem Christus mulieres lugentes, cum ipse ad crucem ut victor triumphans abibat, non modo non collaudavit, sed etiam obiurgavit. Perspicuum enim illud est, commiserationem, ei quidem qui inuitus patitur, solatium: ei autem, qui ultro ac sponte contumeliam asserre. Siquidem ei qui non inuito animo patitur, commiseratio pro contumelia est. Quandoquidem igitur ipse sponte ad patiendum se conferebat, ut & mortem extingueret, & diaboli nervos infringeret, cum autem qui laudibus ac plausu dignus erat, ille fletu ac lachrymis prosequerentur, propterea, ut quidem nonnulli existimant, ipsis malum imprecatus est, reuera autem calamitates ipsis euenturas prenuuciauit. Neque enim illum lugere fas est, qui peccatum fudit & profligavit, atque ad opprimendam quoque ac de medio tollendam mortem, vinculisque constringendum diabolum properat: verum eos, qui ab his omnibus superati atque correpti sunt.

Philoxeno Magistro. 286.

Non ænea statua auro rutilans, ac coloribus nitens, non olympica corona, non opes, non pulchritudo, non robur, non imperium, non regnum, non aliud quicquam eorum quæ magna esse videntur, magnum est & expetendum. Tempori enim cedit, & extinguitur, atque in obliuionem abit. Sola autem virtus præclaram & nunquam intermorituram gloriam obtinet, ut quæ nec vetustati cedat, nec obliuione conteratur, nec marcescat, verum recentē semper ac vegetam & florentem dignitatem habeat. Ac proinde prudentibus viris omnibus viribus enitendum est, ut eam adipiscantur.

Theodoto Presbytero. 287.

Lignum quidem peccatum esse existima, ignem autem mortem. Vbi igitur huiusmodi ignis pabulum suum reperiebat, depascebatur. At in Christo nihil alimentum nactus, merito extinctus est, vel, ut rectius loquar, morte occubuit.

ὁ Χριστός, οὐ μόνος οὐκ ἀπεδέξατο, ἀλλὰ καὶ ἀπετήμισε. δῆλον γάρ, ὅτι τῷ μὲν ἄκοντι πάχοντι, ἡ συμπάθεια παρέκκλησεν· τῷ δ' ἐκόντι, ὕβριν φέροι. ὕβρις γάρ ἐκείνῳ τὸ συμπαθὲς, ὃ μὴ τὸ πάθος ἀβέλητον· ἐπεὶ τοίνυν καὶ αὐτὸς ἐκὼν ὅτι τὸ πάθος ἤρχετο, καὶ τὸν θάνατον σέβειν, καὶ τὸν διάβολον ἐκνεύειν. ἐθρήνην δ' ἐκείναι τὴν εὐφημῆσθαι καὶ κροτέσθαι δίχον ὄντα. ὡς γὰρ τὸ, καὶ ὡς νομίζοσι πῆνες, κατηρεῖσθαι ὡς δ' ἡ ἀλήθεια ἔχει, παρεμύνησε τὰ μέλλοντα αὐτῆς συμβῆσθαι κακὰ, θρηνησθαι γὰρ θεῷ οὐ τιτὸν τροπασάμενον τιτὸν ἀμαρτίαν, καὶ ἀπεύδοντα, ὅτι τὸν καὶ τὸν θάνατον θανατώσας, καὶ τὸν διάβολον δῆσαι· ἀλλὰ τοὺς ὑπὸ τέτταν ἀπάντων ἀλόντας.

Φιλοξένῳ μαγίστρω. σπς.

Οὔτε χαλκῇ εἰκὼν χρυσῷ ἀπαγράφησα, οὔτε χρυσάων λάμπουσα· οὐκ ὀλυμπικός τέφανος, οὐ πλῆθος, οὐ κάλλος, οὐ ῥώμη, οὐκ ἀρχή, οὐ βασιλεία, οὐκ ἄλλο οὐδ' ἐν τῷ δὲ κοινῶν εἶναι μεγάλων, μέγα ὅτι καὶ ἀπὸ δῆς ἄξιον. τῷ χρόνῳ γὰρ εἶκει, καὶ μαραινέται, καὶ ἔρπον λήθης γίγεται, μόνῃ δ' ἀρετῇ αἰοῖδιμον καὶ ἀθάνατον ἔχει τὸ κλέος, οὔτε χρόνῳ εἰκασα, οὔτε λήθῃ ὡδωροῦνται, οὔτε μαρasmus ὀπίσθια μνη, ἀλλὰ νεαράν καὶ ἀκμάζουσαν καὶ ἡβώσαν τιτὸν ἀξίαν ἔχουσαν· ἡ παντὶ δέδεικε τὰς εὐφροσύνας δίχον κτήσασθαι.

Θεοδότῳ πρεσβυτέρῳ. σπς.

Ἦλθον μὲν νομίζε εἶναι τιτὸν ἀμαρτίαν, πῦρ δὲ τὸν θάνατον· ἐνθα μὲν οὐ τιτὸν οἰκείαν εὐεσκε προσφύει, ἐπενέμετο· ἐν δὲ τῷ Χριστῷ μὴ εὐρῶν, εἰκότως ἐσβέσθη, μάλλον δὲ ἀπέθανε.

Θεοδόσιῳ

Θεοδοσίῳ σχολαστικῷ. σπθ.

Theodosio Scholastico. 288.

Ὁ μὲν νόμος, ὡς σοφὲς, ἄριστον ἔστι
ὀρθότητος παίδευμα, οὐ τὰς ὀρθὰ βα-
δίζοντας ἐπανορθῶν, ἀλλὰ τῶν
ἀτακτοῦντων τὰς ὁρμὰς παρὰ τὰς ἐλ-
λων. διὸ καὶ Παῦλος ἔφη, διχάζω νό-
μος οὐ οὐ καίται. τὸ δὲ εὐαγγέλιον
φιλοσοφίας ἔστι παρηγορητικόν, οὐ φό-
βου τοῦτο, ὅσον ἐπαγγελίας ἀνα-
πνεύου τῶν φιλαρέτων τὸν πόθον,
εὐκοῦν οἱ τέτρω πενιθροὶ, οὐ φόβου
τῶν νόμων, παρηγορεῖ δὲ τὴν βελτίονος
τῆς ἀρετῆς ἀπορῆξιν ἔχοντα.

Ἰσιδώρῳ σχολαστικῷ. σπθ.

Isidoro Scholastico. 289.

Ἀπὸ τῆς γνώμης, ὡς βέλπτε, τὰ
πράγματα κρίνεται. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον
πρώτας μὲν ἔκων, οὐκ ἀπεκτονῶς δὲ
τῶν ἀποκτείναντων μὲν, οὐ τὸ τοιοῦτον
παρηγορητικόν, ἐναγέστερος εἶναι κέκρι-
ται. τῷ τὸν μὲν ἐκουσίως πρῶτα
πάντως κολάζεσθαι. τὸ δ' ἀκ-
σίως ἀποκτείναντα, συγγνώσκουσιν.
ὡς γὰρ εἰ ξίφος τις λαβὼν, τὰς
ὁδοὺς ἀφαιρῇ, βυλόμενος ἀπο-
κτείναντα μὴ εὐρὼν δὲ ἐπανελεῖν
ἔπαρκε, οὐκ ἂν ἀφαιρῇ τὸ ἀν-
δροφόνος εἶναι, οὐ γὰρ τοῦ ὅτι χι-
ρῆματος, οὐ τῶν ἀποτελέσματος τοιοῦ-
τος εἶναι κρίνεται. ὅτι καὶ γυνὴ κομι-
δὴ καλλωπιζομένη, καὶ ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον
τὴν ἀρετὴν ἐμὲλλασα, ἢ ἀλλὰ τῶν
θυεῖδων ἀφαιρῇ, ἵνα νέους θη-
ρεύσῃ καὶ ἀφαιρῇ τῆς θήρας, ὡς
θηρεύσασα κατακρίνεται. τὸ γὰρ αὐ-
τῆς πᾶν πεποίηκε, τὸ δηλητήριον κε-
ράσαι, καὶ τὰ λῖνα ἀναπετάσαι,
καὶ τὴν παγίδα μετὰ πάσης ἀκριβοῦς
εἶναι. εἰ δὲ καὶ ἀνὴρ διὰ τὸ τοιοῦτον
καλλωπίετο, ἀσελγέστερον ἢ κατ'
ἀνδρα. καὶ ὅτι ἀπαράτητον ὑφέξει
δικήν. καὶ μὴ εὐρεθείη, ἢ τὴν κυκλώ-
να πίνουσα. εἰ δὲ ἡ μὲν γυνὴ σεμνῶς
καὶ σωφρόνως καὶ κοσμίως βαδίζῃ,
ἰδὼν δὲ τις τρωθή, ὃ δὲ παρὰ τὴν
ἰσχυρίαν, ἀλλὰ παρὰ τὸν τρωθέντα.

Lex, vir sapiens, optimum est integra-
tis documentum, non eos, qui rectum iter
tenent, corrigens, verum eorum, qui petu-
lanter se gerunt, impetus reprimens. Ob
idque etiam Paulus dixit, Iusto non est
polita lex. At verò Euāgelium cohortatio
est ad philosophiā, quippe quod proborū
virorū cupiditatem, non tam metu, quā
promissis erigat. Quamobrē qui huic ob-
sequitur, non legis timore, sed eius, quod
melius ac præstantius est, electione, virtu-
tem mordicū retinent.

A voluntate animique destinatione, vir
optime, res perpenduntur. Quò fit, ut qui
sponte aliquem sauciarit, nec tamē inter-
fecerit, eo, qui non sponte atque consultò
interemerit, sceleratior esse iudicetur:
ac proinde is qui dedita opera vulnus in-
tulit, omnino puniatur, qui autem haud
voluntariè occiderit, veniam obtineat.
Quemadmodū enim si quis accepto gla-
dio vias circumceat, ut aliquem obtruncet,
cum autem minimè nactus, infecto nego-
tio redeat, non propterea homicidij cri-
men effugit (siquidem ex conatu, animiq;
intentione, non ex euentu, talis esse iudi-
catur: eodem modo mulier quoque ornā-
di corporis nimium studiosa, atque ob eam
causam in forum se conferens, aut per fe-
nestras prospiciens, ut iuvenes irretiat,
etiamsi à conatu suo excidat, tamen, per-
inde ac si eos irretiisset, condemnatur. Id
enim omne, quod in ipsius potestate erat,
effecit, ut quæ & venenum miscuerit, &
retia expanderit, & laqueos omni studio
ac diligentia statuerit. Quòd si vir item ob
eandem causam lasciuens, quā virum
deceat, se ornarit, ipse quoq; acerbissimas
pœnas omnino pendet, tametsi etiam nul-
la reperiatur, quæ poculum bibat. At verò
si mulier grauiter & pudicè atque honestè
incedat, eam autem conspicatus quispiam
vulneretur, hoc non mulieri conspectæ,
sed ei qui vulneratus est, assignari debet.

Gg

Eodemque modo si vir grauibus & concinnis gressibus incedat, ac mulier quædā eo conspecto saucietur, id non viri, sed eius quæ sauciata est, culpa cōtingit. Quod si quis hæc ita se habere neget, is perturbatione atque confusione omnia implebit, atque & Saram & Iosephum, & Susannam in crimen vocabit, propterea quod alij his conspectis vulnerati sunt. Illa enim Pharaonem, alter dominam, postrema illud impudicorum hominum par cepit. Quod si illi non modò ab omni reprehensionis nota immunes sunt, verum etiam laudem omnem excedunt, profectò qua ratione ipsi culpa liberantur, eadem quoque oratio ea, quæ eos incessit, qui cum nihil minus captent, aliquem vulnerant, refutatur.

Theodosio Presbytero. 291.

Qui pretiosissima sacerdotij corona redimiri sunt, virtutibus potius quam pecuniis & opibus affluere debent, & voluptatem instituto suo congruentem existimare temperantiam, ac non ventri, nec iis, qui ventrem sequi solent, affectibus cedere. Neque enim potestatem in cupiditatum subministratione, sed in patientia & laborum tolerantia, sitam esse arbitrari conuenit. Quod si pro veritate quoque aut pietate periculum proponatur, eos mortem fugere minimè par est: risum enim sui excitarent, si metu frangerentur, at non libenter eò pergerent, quò cum peruenerint, spes est fore, ut ea re, quæ per omnem vitæ cursum expetebant, potiantur. Diuinam autem societatem expetebant.

Sereno Tribuno Notario. 292.

Vera nobilitas à probis moribus conflari nata est, ac firma & stabilis dignitas virtute comparatur. Quod si quis nec à splendidis maioribus ortum trahens, nec morum probitate coornatus dignitatem (quæ spadones vendunt, atque imperatorum, ne nobilium quidem fortasse, manus largiuntur) pecunia sibi comparet, haud est,

εἰ δ' ὁ μὲν ἀνὴρ σεμνοπρεπῶς καὶ ἀρμοδίως βαδίῃσι. ἰδούσα δὲ τις τραβείη, οὐδὲν παρὰ τὸν ἄνδρα, ἀλλὰ παρὰ τῇ τραβείᾳ. εἰ δὲ μὴ φαίη τις ταῦτ' ἔπος ἔχειν, συγχύσας πάντα πληρώσῃ. καὶ τὴν Σάρρα καὶ τὸν Ἰωσήφ, καὶ τῆς Σουσάννας γράφεται, διότι ἄλλοι θεασάμενοι ἐπώθησαν. ἡ μὲν γὰρ τὴν Φαραῶ, ὁ δὲ τὴν δέσποιναν. ἡ δὲ τὴν ξυνοδεία τῇ ἀκολάσῳ ἐκείνῳ εἴλετο. εἰ δὲ ἐκεῖνοι καὶ παράλειψιν οἱ ἄθροον τραβέτες, οὐ μόνον μέμφως. ἐκπὺς τυγχάνουσιν, ἀλλὰ καὶ ἐπ' αὐτῶν πάντος κρείττους εἰσιν, οἷς ἐκεῖνοι ἀπολύονται τῆς αἰτίας, τέτοις καὶ ὁ καὶ τῇ μὴ θηρόντων μὲν, πιτωσκόντων δὲ ἀλγὰ γράφεται λόγος.

Θεοδοσίῳ πρεσβυτέρῳ. 290.

Τοῖς πᾶσι τῆς ἱερωσύνης πηλαφῆσαντες φέροντες ἐκείνους ἀρετῆς μάλλον ἢ γένημασι δίχοντες ὅτι καμῶν, καὶ ἡδονῶν ἀπέστανται ἡγεῖσθαι τὴν σωφροσύνην, μήτε γὰρ πρὶ, μήτε τοῖς μετὰ γαστέρα ἐκόντας πάθεσιν. ὁ γὰρ χορηγὸν τὴν ἐξουσίαν τῇ ὀπιθυμῶν γρῆ νομίζειν, ἀλλὰ τὴν καρτερίαν ἐξουσίαν ἡγεῖσθαι. εἰ δὲ καὶ ὑπὲρ ἀρετῆς ἢ εὐσεβείας κίνδυνος περιέκοιτο, μὴ φεύγειν τὸν θάνατον. γέλωτα γὰρ ἂν ἀποδείλυσαντες ὀφλήσοιεν, εἰ μὴ ἀσμενοὶ ἐκείνους ἴοιεν, οἱ ἀφικόμενοι εἰς τὴν ἐλπίδα, ὅτι διὰ βίην ὄρνω τυχεῖν, ἥρων δὲ θείας συστάσεως.

Σερένῳ τριβύνῳ νοταρίῳ. 292.

Ἡ μὲν ἀληθὴς εὐγένεια ἀπὸ τρεῶν χρηστῶν συνίστασθαι πέφυκε, καὶ τὸ βέβαιον ἀξίωμα ἀπὸ ἀρετῆς περιγίνεται. εἰ δὲ τις μήτε ἐκ περιγόνων λαμπρῶν φύσις, μήτε ὑπὸ βροτῶν ὀρθῶν κοσμήμενος, ἀξίωμα ἐαυτῷ ἀγορεύσειεν, ὅπερ εὐνῆχοι πτωράσκουσι, καὶ βασιλεῖς ἴσως οὐδ' εὐγενῶν.

χαρίζονται χεῖρες. ὅς τις οὐκ ἂν εἴη
διχαρὴς σεμνυνέσθαι. εἰ δὲ μὴ μόνον
ἐκβαρύνειτο, ἀλλὰ τὰς ἔχοντας τὸ
τῆς ἀρετῆς ὑπερλαμπρὸν ἀξίωμα
ἀγαπᾷ· οὗτος οὐ μόνον ἑαυτὸν, ἀλ-
λὰ καὶ τοὺς περὶ ἑαυτὸν ἄνθρωποις καὶ
ἀφανῆς καμφοδεῖσθαι τὸ ὑπερλαμπρὸν
οὐλοῦν· ἵνα μηδὲν τοις τοιαύτοις, γνῶ-
θι σαυτὸν.

Ἡσαΐα γραπτότης. σςβ.

Οὐ φημι χεῖρας τοῖς, ὥς περ σὺ,
ἐξ ἀφανῶν καὶ ἀσήμεων γενέων, ἀλλ'
ἐδὲ τὰς, ἐκ λαμπρῶν καὶ περὶ ἀφανῶν
φύλακας, εἰς τοσαύτῃ ἀλαζονείᾳ ἐ-
λαύνειν, καὶ τοὺς τῆς φύσεως ὑπερ-
λαμπρῶν ὄροις, ἵνα οὐ μὴ ὑπερβείη
πλάσας, ὑπερβείη ἀπατηθείης δι-
κας, τὰς τῆς μετριοφροσύνης ἡνίας
τῇ ἀλαζονείᾳ ἀνασειράζων
σπύδαζε μανίαν, καὶ ῥυθμιζε σαυ-
τὸν περὶ τὸ ἀρετὴν ἀνδρὶ ὅτι περὶ
χρῆμα, καὶ μήτε δι' ὀφθαλμοῦ, μήτε
δι' ὀφρύων, μήτε δι' ὀφθαλμοῦ, μήτε
δι' ἀδιδόσματος ἵχνος ἐστὶ τῆς τοιαύ-
της ἐμφανέσθαι νόσος.

Θεογνώστῳ πρεσβυτέρῳ. σςγ.

Ἐπειδὴ πολλοὶ λόγοις φιλοσο-
φοῦντες, τοῖς ἔργοις ἐλέγχονται. τοῖς
γὰρ θεοῖς χρησμοῖς ἐν μέσῳ περὶ ἀ-
δοντες, λάθρα ἂν μὴ γέμῃς ἀρετῆς,
διὰ τὸ εἶρηται, μάθετε καλὸν
ποιεῖν. τὸ γὰρ εὖ λέγειν τὸ ὀρθῶς
πράττειν ἀπόντος, οὐ μόνον μάταιόν
τι φαίνεται καὶ κενόν, ἀλλὰ καὶ γέ-
λωσθαι μὲν ἵπταται τοῖς σεμνοτέροις.

Εὐτονίῳ ἀρχιεπίσκοπῳ. σςδ.

Εἰ τῷ βαβυλωνίῳ τοσαῦτα πλά-
σαντι, καὶ τοῖς ὄροις τῆς φύσεως ὑπερ-
βάντι, καὶ ἰσοθείαν τὸ ὑπερλαμπρὸν
ταύτης, ὅρος τῇ συμφορᾷ, ἢ ὅ
κρείττονος ὅτι γινώσκεις. μετὰ γὰρ τὸ
ὑπερβάναι τὴν οὐρανὸν φθίσιν, καὶ τῇ

quamobrem ille merito gloriatur. Quod
si non modò gloriatur, sed etiam eos, qui
splendidissima virtutis dignitate præditi
sunt, contemnat, ac pro nihilo putet, hic
ut non tantum ipse, sed etiam Maiores sui,
velut obscuri atque ignobiles, traducan-
tur, efficit. Quamobrem ne quid eiusmodi
tibi accidat, fac teipsum noscas.

Esaiæ militi. 292.

Nego oportere, non eos duntaxat, qui
instar tui obscuris & ignobilibus paren-
tibus nati sunt, verum eos quoque, qui
ab illustribus & splendidis ortum traxe-
runt, in tantam arrogantiam prorumpere,
ac naturæ terminos transilire. Quam-
obrem, ne præter modum peccans,
immodicis etiam pœnis mulctetur, arro-
gantia furorē modestiæ freno reprimere
stude: teque ad speciem probi atque
honesti viro congruentem compone: il-
ludque cura, ut nec per oculos, nec per su-
percilia, nec per linguam, nec per incessum
vllum iam huiusmodi morbi vestigium in
te appareat.

Theognosto Presbytero. 293.

Quoniam plerique sermonibus philo-
phantes, operibus coarguuntur (diuina enim
oracula in medio hominum cœtu de-
cantantes clam ea, quæ nefas est, faciunt)
idcirco dictum est, Discite bene fa-
cere. Siquidem probè loqui, probè opere
remoto, non modò vanum quiddam & ina-
ne esse cernitur, verum etiam, & segnibus
ac languidis risum, & grauioribus mole-
stiam parit.

Eutonio Diacono. 294.

Si Babylonio Regi, qui tot crimina per-
petrarat, & naturæ terminos excefferat,
stultaque cogitatione parem se Deo esse
sibi finxerat, calamitatis terminus fuit su-
mi numinis agnitio (posteaquàm enim na-
turam suam agnouit, atque incomparabi-

lem celestis Regis præcellentiam confes-
sus est, imperium suum recuperavit, quo-
nam pacto temerè nobis, ac non utilitatis
cuiusdam causa, supplicia inferri?

Martiniano, Maroni, Zosimo,
Eustathio. 295.

Refugit mihi quidem calamus ea scri-
bere, quæ nec scire vellem. Quoniam au-
tem eos quoque, qui ad extremum impro-
bitatis gradum processerunt, ad meliorem
mentem revocare oportet, idcirco scribo,
ac moneo, ut ea perpetrare desinatis, quæ
ipse, ne linguam commaculem, dicere no-
lo: vos autem, haud scio quonam pacto,
facere minimè dubitatis.

Eustathio Presbytero. 296.

Quamvis inopinata prosperitas insolentem, ut scribis, Zosimū reddiderit, (solent enim homines, quibus præter omnem expectationem prosperitas quædam accidit, in insolentiam ac petulantiam labi:) at tu tamen patientem ac philosophicum animum præsta. Sic enim & ipsum vlscisci poteris (nihil quippe contumeliosos homines tam excruciat, quàm eorum, quibus contumelia infertur, patiētia) & optimum apud omnes calculum feres, & ea, quæ de te commemorantur, falsa esse demonstra-
bis. Nam qui indignatur & excandescit, hoc ipso veras esse contumelias ostendit. Qui autem eas irridet, ac pro nihilo ducit perspicuum argumentum præter se nullius sceleris sibi conscium esse.

Eidem. 297.

Accepi à quibusdam viris, quibus hostili odio mendacium est, veritas autem in lingua habitat, te, cum tibi à Zosimo contumeliæ inferuntur, tum quidem patientiā adhibere, post autem ipsum traducere, atque eo nomine criminar, quod cum ipse feruus sit, atque à seruis genus duxerit, eos

τῶν ὀργάνων βασιλέως ὁμολογῆσαι τὸν ἀσύγκριτον, τῆς οἰκίας ἐπελάβετο ἀρχῆς. πῶς οὐ νομίζεις ἀπλῶς, καὶ οὐκ ὅτι κέρδει πινὶ ὅτι φέρεται ἡμῖν τὰς κολάσεις.

Μαρτινιανῶ, Μάρωνι, Ζωσίμῳ,
Εὐσταθίῳ. σςε.

Οὐκ εἶ μὲν μοι γράφειν χάλαμος, ἀπερ οὐδὲ μαθεῖν ἐβλόμην. εἰπειδὴ δὲ καὶ τοῖς εἰς ἀκροτάτῳ χακίαι ἐληλακότας ἀναχαλεῖσθαι, γράφω, ὅπως παύσεσθε, ὧν ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν εἴποιμι διὰ τὸ μὴ μολιῦσαι τιτὼ γλῶτται. αὐτοῖς δ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἀφ' ὧν ἀπείσθηται πολυμάτε,

Εὐσταθίῳ πρεσβυτέρῳ. σςς.

Εἰ καὶ ἡ ἀποροδόχτος εὐπραγία ὑβρίζῃ ἀπετέλεσε Ζωσίμων, ὡς γέγρα-
φας, τὸν πρεσβύτερον, εἰώδασι γὰρ ἄνθρωποι, οἷς ἀδόχητος μάστις εὐμερῆς ὁππότε, εἰς ὑβριν χωρεῖν. ἀλλὰ σὺ φιλοσόφει. οὐ γὰρ κακῆϊνον ἀμύνασθαι δύνησι. ὁ δὲν γὰρ οὕτω κολάζει τοὺς ὑβρίζας, ὡς ἡ τῶν ὑβριζομένων ἀνεξιτήκεια, καὶ ἀρίστη φήφον παρὰ πᾶσιν ἀπορίσει, καὶ τὰ λεγόμενα ψευδῆ ὅτι δειξέις. τὸ γὰρ ἀναγκτεῖν καὶ διχραίνειν, τὸ ἀληθεῖς εἶναι τὰς ὑβρεις· τὸ δὲ καταγέλασθαι αὐτῶν, τὸ μηδὲν συνειδέναι πονηρὸν, ἀπὸ δὲ ξίς ὅτι ἐναργεστάτη.

Τῷ αὐτῷ. σςζ.

Επιθόμην παρ' ἀνδρῶν, οἷς τὸ μὲν ψεῦδος ὅτι πολέμιον. ἡ δ' ἀλήθεια ὅτι γλώσσης οἰκῆ, ὡς ὑβριζόμενος μὲν παρὰ Ζωσίμου φιλοσοφεῖς, μὲν παρὰ χροῖμα, μετὰ δὲ ταῦτα αὐτὸν ἐκπομπεύεις, παρὰ πᾶσι ἀφ' ὧν ἀλλαν, ὡς οἰκίτης ὧν, καὶ ἐξ οἰκίτης φῖς, τὸς καὶ

καὶ εὐλαβεία καὶ εὐγενεία κακοσμημέ-
νοις λοιδορεῖ· εἰθ' ὅτι καὶ μνημονεύεις ἐ-
κείνων τῶν παλαιῶν ἀρχαίων, ὡς
ἵπποκράτους ἐφημέριον ἀφόρητος γὰρ ὄστιν
εὐπραγῶν ματιγία, καὶ ὅτι τὸ εὐπρά-
τειν παρὰ τὴν ἀξίαν, ἀφορμὴ τῆς χα-
κῆς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίνεται· καὶ
λίαν θαυμάζω, πῶς ὅταν μὲν ἡ περὶ
τῆς θυμοῦ κορυφῆται, κρατῆς τῆς ὀρ-
γῆς· ὅτε δὲ δοκεῖ λήγειν, ἡτῆσσαι· τὸ
μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς ὀργισθῆναι τὸν μὴ
πάνυ φιλοσοφῆν ἐσθλακότα, ὅς ἂν
πεικός· τὸ δὲ μετὰ τὸ λῆξαι, ἡ καὶ σβε-
σθῆναι τὴν περὶ, ἀνάπτεν ἑαυτῷ τὴν
καμίνον, ἀπεικός· ἡ δ' ἡ μνήμη τῆς λε-
ξάντων ἀνάπτεν τὸ πῦρ, τὸ πεφιλοσο-
φῆσθαι σε μᾶλλον εὐφραίνεται, καὶ ἐν
γαλήνῃ διατηρεῖται· ὅς γὰρ πὶ σκεῖνω
τρέπτει ἀκούσαι, ἀλλὰ τί σοι τρέπει εἰ-
πεῖν, λογιστὰς δὲ λόγος ἀνείης· μὴ τοί-
νυν σκεῖνω φιλοφρονῶν, σαυτὸν καθύ-
βριζε, μηδὲ τὸν εἶον σκεῖν σκεῖνω
δῶν, τὴν σαυτὴ γλῶτταν μολύσσει
ὡς περὶ κεῖναι, ἀλλ' εἰς τέλος φιλοσοφῶ·
τὸ γάρ σοι μυστρίον κλέος γενήσῃ.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. σση.

Λίαν ἀλγῶ τὴν ψυχὴν, ὅτι ὅξυ πρὸς
τὰ χεῖρτα ὄρων, τυφλώτεις πρὸς
τὴν ἀρετὴν, καὶ ὅτι ὑποφύων πλοῦ-
μάτων ἐραστὴς ὢν, ἐπιχειροτέρων ἀδικη-
μάτων ἀνεφάνης εὐρετής· εἰ τοίνυν καὶ
μέλ' ὕπνῃ, καὶ σαυτὸν δίκης ἐλευθερώ-
σαι βέβηλ, θάπην μεταβαλὼν, εὐεῖδως,
ὅτι ὅς ἂν ἀμύνητος καὶ ἀτέλετος ἀρετῆς
ἐν πεῦθεν ἀπάρη, ἐν περὶ κείσθαι· ὁ δὲ
τετελεσμένος τε καὶ κεκαθαρισμένος ἐ-
κείσε ἀφικόμηνος, μετὰ τῶν θείων διωά-
μεων χορεύσει.

Θεοδοσίῳ σχολαστικῷ.

Αἱ ἱερὰ γραφαὶ, ὅς πλαγίαν καὶ ἀμφί-
βολον ἀλλ' ὀρθὴν καὶ λαμπράν, καὶ ἀραρυῖαν

tamen, qui pietate ac nobilitate insignes
& ornati sunt, conuitiis afficiat. Deinde
etiam ea commemorare, quæ de huiusmodi
hominib' à priscis viris dicta sunt, nimirū
intolerabilem esse seruum prosperis rerū
successibus videntem: & immeritum felici-
tatem vācordibus ac stolidis malè sen-
tiendi occasione præbere. Ac vehemen-
ter miror, qui fiat, ut cum furoris rogas in
altum attollitur, iram imperio teneas, cum
autem sopiri videtur, ipse supereris. Nam
quod initio irascatur, qui patientiam præ-
stare non admodum studuit, haud mirum
atque absurdum est. At post sopitum, aut
etiam extinctum incendium, fornacem si-
bi ipsi accendere, præposterum sanè atque
inconcinnum fuerit. Quod si eorum, quæ
ille dixerit, recordatio ignem excitat, fac
patientia ea, quam præsticisti, magis te ob-
lectet, atque in tranquillitate conseruet.
Non enim quid illum audire, sed quid te
loqui deceat cum animo tuo reputare de-
bes. Quocirca noli committere, ut, dum
cum eo rixaris, tibi ipsi contumeliæ notā
inuras, ac dum ipsius vitam traducis, lin-
gua tua contaminetur: verū ad extremū
vsque philosophāre. Hoc enim tibi infi-
nitam gloriam allaturum est.

Zosimo Presbytero. 298.

Magno animi dolore afficior, te cum ad
pessima quàm acutè cernas, ad virtutem
caligare: & cum teterrimorum scelerum
amans & studiosus sis, nouorū adhuc cri-
minum inuentorem extitisse. Quocirca si
& me mœrore, & te cruciatu liberare vis,
ratione vitæ statum commuta, illud pro-
certo habens, quod qui virtutis sacris mi-
nimè initiatus hinc excefferit, in flammis
iacebit: qui autem omnibus virtutum nu-
meris perfectus ac repurgatus ad alterum
æuum venerit, vnà cum diuinis ac cælesti-
bus virtutibus choros agat.

Theodosio Scholastico. 299.

Sacrosanctæ Scripturæ nō obliquam &
dubiam, sed rectam & luculentam, atque

ineconcussam minimèque vacillantem de Deo fidem in omnium hominum animis infirmam esse oportere censent, periclitantibus latam spem ostendentes ac felicem exitum pollicentes, prosperè agentibus fiduciam porrigentes, calamitosi solatium proponentes, ac denique peccantibus metum intentantes: vt non nomine tenus ipsum considerantes, probam omnem notationem velut per obortum egerāt, verum & effectorem, & imperatorem, & inspectorem, & procuratorem ac moderatorem, probos quidem viros remunerantem, de improbis autem supplicium sumentem esse credentes (Nam hæc demum exactissima & clarissima de Deo doctrina est) vitium fugiant, ac virtutem amplectantur. At verò ipsius essentiam explorare, nec necessarium est, nec in humani ingenij captū cadit. Sciendum enim ac credendum est Deum esse: non autem quid sit, curiosè inuestigandum. Quocirca missa facta de ipsius essentia disputatione, vt quæ nullo modo percipi atque comprehendī queat, verum omnē explorationem & inuestigationem superet, vitam nostram & mores componamus, vt qui omninò rationem reddituri simus.

Eidem. 30.

Cum opus omne lucet, si studio & meditatione excultum sit (nam quod studio & exercitatione minimè compingitur, facilè extinguitur): tum virtus potissimum quotidiana exercitatione colēda est. Nisi enim excolatur, defluit, ac fructum amittit. Quod etiam illud scilicet spectat, quod mihi explicandum proposuisti, Videte ne perdati quæ operati estis. Languor enim atque inertia labores antè susceptos, quantumvis clari & illustres sint, extinguet: studiū autem ac diligentia præcedentem quoque desidiā & fœcordiam abolebit.

Finis epistolarum libri secundi.

ἀπολευτόντε καὶ ἀπαρέγλιτον οἶονταί
δεῖν ἐγκλῆσθαι πᾶσιν ἀνθρώποις τιμὴν
περὶ τοῦ θεοῦ πίστιν, κινδυνεύουσι μὲν ἀ-
γαθὴν ἐλπίδα ὑποχρῆσθαι, εὐπράξι-
τοι δὲ χάριτος ὀρέγεσθαι καὶ δυσπρα-
γοῦσι μὲν ὁδὸν ἡμιθλίαν πρῶτον ἐπι-
νοῶνται, πλῆμμελοῦσι δὲ φόβον ἐπανατε-
νόωσιν, ἵνα μὴ μόνον ἄχρηστον ὄνομα
ροοῦντες, πᾶσαν ἐννοίαν χρηστὴν ἐξα-
βλώσωσιν, ἀλλὰ ποιητὴν καὶ ἀρχόν-
τα, καὶ ἑφορον καὶ πρῶτον καὶ κη-
δεμῆτα. ἀμειβομένων δὲ τοῦ ποιητοῦ.
ἵππος γὰρ ὁ κυριώτατος καὶ ἐνδοξότα-
τος θεοῦ λόγος. φύγας μὲν χα-
λῆαν, ἐλόντα δὲ ἀρετὴν. ἡ δὲ θεὸς
τῆς οὐσίας αὐτοῦ βάσανος, οὗτ' ἀναγ-
καία, οὗτ' ἐφικτὴ ἀνθρώποις. εἰδέναι
γὰρ χρὴ καὶ πιστεύειν, ὅτι ὅστις θεός, οὐ
τὸ τί ὅστις πολυπραγμονεῖν. ἀφ' ἐμῶν
ποιῶν τοῦ θεοῦ τῆς οὐσίας λόγος ὡς
ἀνεφίκτε, καὶ μηδαμῶς ἀλωσίς, ἀλλὰ
πᾶσαν βάσανον ὑπομνησάμενος, τὸν
βίον αὐτοῦ καὶ τὸν τρόπον ῥυθμίσει
μὲν, ὡς λόγον πάντως ἀποδώσονται.

Τῷ αὐτῷ τ.

Πάν μὲν ἔργον λαμπρὴ μελέτῃ θε-
ραπευθῆναι. τὸ γὰρ μὴ ὑπὸ μελέτης
συγκροτῆσθαι, ῥαδίως σβέννυται. μά-
λιστά δ' ἡ ἀρετὴ, τῇ καὶ ἡμέρας ἀσκή-
σις θεραπεύεται. ὁφείλει. μὴ γεωργου-
μένη γὰρ, φυλορροεῖ, καὶ τὸν καρπὸν
ἀπολλύει καὶ τὸ ἐστὶν ἄρα, δ' ἐθέλη-
σαι μαθεῖν, βλέπετε μὴ ἀπολέσθαι τὴν
εἰρηάσασθε. ἡ μὲν γὰρ ῥαθυμία τοὺς
πρῶτον γενομένους πόνους, καὶ λαμπροὶ
εἶεν, σβέννυται δὲ ὁ πόνος, καὶ τὴν πρῶτον
γενημένην ῥαθυμίαν ἀφανίζει.

ΤΟΥ ΙΣΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΙΣΙΔΟΡΙ ΠΕΛΥΣΙΟΤΑΕ

πηλυσιώτης τῆς Ἐπιστολῶν τμήμα
τρίτον.

Epistolarum liber tertius.

Ζωσίμῳ πρεσβυτέρῳ. α.

Zosimo Presbytero. 1.

Ζ' ἔτε γενένης, ἔτε βασι-
λείας σοι λόγος ἔδωκεν, ἀλ-
λά γε καὶ τὰς παρὰ σοὶ δι-
καιοσύνας ἀν' εἰς ἀπορίαν
καμωδίας.

Μάρωνι. β.

Οὐκ ἀμφίδοξον, ἀλλ' ἐνδοξον ὄντα,
καὶ γνώριμον, καὶ ἀληθὲς, καὶ παρὰ πάντων
τῶν σοφῶν καὶ τῶν ἱερῶν γραφῶν ὁμο-
λογούμενον, καὶ πάντως ἐσόμενον τῆς
κρίσεως λόγον, ἐν τῇ τοῦ δικαιοσύνης ἀν' εἰς
ἐκείνῃ, καὶ παύσειας ὧν κρίσιν μὴ εἶναι
τομῶν παρὰ τῆς, ἵνα καὶ σωτὴρ καλὰ-
σεως, καὶ τὰς ὁρῶντας σκανδαλίζῃ, καὶ ἡ-
μᾶς λύπησις καὶ τοὺς ῥαθυμῶς ἀπογνώ-
σεως ἀπαλλάξῃς.

Αμμωνίῳ. γ.

Εν καιρῷ πολέμου ἔμεινον τὸν σωτὴρ
ζευοντα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἐν τοῖς ἐναντίοις
μὴ τεταρταῖς δοκῶντα, μὴ καταπο-
ζευοντα δὲ, εἰλον τρεῖς πινὰ ἡγήσαντο.
διὸ καὶ ὁ θεὸς χρησμοὺς βοᾷ, ὃ μὴ ὧν καὶ
ὑμεῖς, ὡς ὑμεῖς ἐστίν.

Εὐτονίῳ διακόνῳ. δ.

Επειδὴ καὶ τοὺς καμῶν παρὰ τὸν
ταῖς τῇ ἀναγνώσει τὸν νοῦν τοῦτο διέ-
λαθει, ὅς ἐστιν ἀπασιμῶν, ὡς μὴ ἀ-
ναγνώσκοντα. ἀλλὰ συντόμως φρά-
σαιμι, ὡς ὅτι ὁ ἀποστόλος ἀφ' ἑαυτοῦ καλεῖ
τοὺς ἀφ' αὐτῆς ἀρίστης πολιτείας τοὺς
θεωμύμους φωτίζοντας γραφῶν, ἐν οἷς
ἐστὶν ὡς φωστῆρες ἐν κόσμῳ. ἔπειτα καὶ ὁ Δα-
νιὴλ ἀφ' ἑαυτοῦ καλεῖ τοὺς λαμψυμένους
δι' εὐσέβειαν, ἀρίστους δὲ ἀφ' αὐτῆς πολι-
τείας. φησὶ γὰρ, καὶ ἔπειτα ὅτι τὴν

I nec gehennæ, nec cælestis
regni cura vlla te afficit, nec
saltem te operam dare æquū
fuerit, vt præsentis vitæ disce-
ria propulses.

Μαρόνι. 2.

Non dubium, sed clarum atque cogni-
tum, & verum, ab omnibûsque viris erudi-
tis, & sacris scripturis confessum, atque o-
mnino futurū extremi iudicij dogma pe-
ctore conditum habere sanè debeas, ab
iisque abstinere, quæ, dum iudicium mini-
mè fore existimas, committis: vt hac ratio-
ne, & reipsum pœna, & eos, qui te intuen-
tur, offensione, & nos mœrore, & languen-
tes ac torpidos desperatione liberes.

Αμμωνίῳ. 3.

Bello grassante, non modò eum, qui si-
mul sagittas mittit, sed etiam eum, qui
quamvis ab hostium partibus stare videat-
ur, tamen sagittas contrà minimè mittit,
in amicorum numero quodammodo ha-
bere oportet. Quocirca etiam diuinū ora-
culum clamat, Qui non est contravos, pro
vobis est.

Εὐτονίῳ διακόνῳ. 4.

Quandoquidem eos etiam qui Scriptu-
rarum lectioni animum valde additū ha-
bent, haud te accusabo, qui in earum le-
ctione minimè versaris: verum breuiter
hoc dixerim, quod quemadmodum Apo-
stolus stellas eos appellat, qui per optimā
vivendi rationem spectantium animos il-
luminant, his verbis utens, inter quos estis
vt luminaria in mundo: sic etiam Daniel
stellas eos vocat, qui & pietate clari sunt,
& vitam optimè constituunt. Ait enim:

G g iij

Et cecidit in terrâ à stellis, & à virtute. Nō quod stellæ ceciderint, vt quidam opinati sunt (absit) sed quod Antiochus Epiphanes (nam de eo Angelus sermonem habebat) à Machabæis insigniter superatus sit, ac Iudaico imperio exturbatus. Nō enim dixit, Stellæ ceciderunt: verum ille à stellis præclare pugnantibus cecidit, hoc est, victus ac profligatus est. Quod si quis vocabulum istud ἐπέσεν, pro ἐπάταξεν, id est, percussit, accipiat (nam hoc quoque sensu persæpe vsurpatur, vt in hoc loco, ἐπαυσεν, id est, percussit, & manus eius sanauerunt) secunda videlicet syllaba per diphthongū scripta, potest, illud dici, quod septem fratres, ac matrem, & sacerdotem Eleazarū, qui præclaram ac fulgidam vitam ostenderunt, atque siderum instar in terra extiterunt, percusserit. Machabæus enim Persica lingua dominum sonat. Ea igitur tempestate, qua aduersus clarissimos illos viros audacia præceps actus Antiochus huiusmodi tragediam excitauit. Machabæi coactis copiis è regione propulerunt. Vnde etiam iis, qui tormētis excruciatii sunt, nomen ob victoriam remāsit. Machabæi enim illi quoque appellati sunt, qui Machabæorum temporibus horrendos & immanes cruciatus pertulerunt, nec paternas leges eiurarunt.

Eidem. ζ.

Non tanquam nemo Ecclesiæ bellum indicturus, atque extinguere adnixurus esset, verum quod multi quidem aduersus eam pugnaturi, sed tamen vincēdi ac profligandi essent, dictum est, Et portæ inferi non præualebunt aduersus eam, subaudi Ecclesiam. Sic quippe cōtiguit. Oppugnata enim est, sed non oppressa: verum iis ipsis, qui eam extinguere tentauerunt, splendidior emicuit. Quid igitur miraris, si sancti etiam viri bello exagitetur? Ex bellis enim præclariora trophæa, atque ornatiore spolia esse videntur.

γῆν, ἀπὸ τῶν ἀστέρων καὶ ἀπὸ τῆς δυνάμεως. ὅς ὡς τῶν ἀστέρων πεπρωκότων, ὡς ὡς ἡδυσσάντες. ἀπαγε. ἀλλ' ὡς Ἀντόχου τῆς Ἐπιφανείας. περὶ γὰρ αὐτῆς τῆς ἀγγέλου λόγος, ὑπὸ τῶν μακκαβαίων λαμπρῶς ἠττήντος, καὶ τῆς Ἰσδαϊκῆς ἀρχῆς ἐκπεπρωκότος. ὁ γὰρ εἶπεν, οἱ ἀστέρες ἔπεσαν, ἀλλ' ἐκείνος ὑπὸ τῶν ἀστέων λαμπρῶς ἀγωνισαμένῳι πέπρωκε. τὰ τέστιν ἠττήθη. εἰ δέ τις τὸ ἔπεσεν, ἐπάταξεν ἐκλάβοι. καὶ ὅπως γὰρ πολλάκις λέγεται, ὡς τὸ ἔπαυσεν, ἀντὶ τῆς ἐπάταξε, καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν ἰάσαντο, τῆς δευτέρας συλλαβῆς διφθόγῳ γὰρ φθορῶντος, δύναται λέγειν, ὅτι ἐπάταξε τοὺς ἐπὶ ἀδελφοὺς, καὶ τὴν μητέρα, Ἐλεάζαρὸν τε τὸν ἱερέα, λαμπρῶς καὶ ἀσπράττισαν πολιτείαν ὅτι διεξάμειν, καὶ καθάρως ἀστέρας ἐν γῇ φαίνοντας. Μακκαβαῖος γὰρ ἐρμηνεύεται, οἷον ἐπὶ πέρσας, κοίρανος, τὰ τέστιν δεσπότης. ἐν τοῖς χειροῖς τοιγαροῦν ἐκείνοις, ἐν οἷς ἡ χεὶς τῶν εὐδοκίμωνων ἐκείνων ἀνδρῶν ἐτολμήθη τῷ Ἀντόχου τῆς γαδία, οἱ Μακκαβαῖοι συζάντες, ἐξήλασαν ἐκείνον τῆς χώρας. διὸ καὶ τοῖς βασιανιστοῦσι τὸν ὄνομα ἐξείκησε. Μακκαβαῖοι γὰρ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἐν τοῖς Μακκαβαϊκοῖς χρόνοις τὰ ἀνήκεστα ὑπομεμνηκότες, καὶ μὴ ἐξομοσαμένοι τοὺς παρῶν νόμους.

Τῷ αὐτῷ. ε.

Οὐχ ὡς μηδεὶς πολέμῳ ἄνθρωπος, καὶ σβέσαι ὅτι χειρήσονται, ἀλλ' ὡς ἀντιστοιχομένων μὲν πολλῶν, ἠττήσονται μὲν δὲ χεὶς κράτος ἐρηται, καὶ πύλαι ἁδου καὶ χαπύσουσιν αὐτῆς, τῆς ἐκκλησίας δὲ δηλονότι. οὕτω γοῦν καὶ γέγονεν. ἐπολέμηθη μὲν γὰρ, ὅς ἠττήθη δὲ. ἀλλ' αὐτῶν τῶν σβέσαι ὅτι χειρήσονται λαμπροτέρα ἀπεφάνθη. τί τοίνυν θαυμάζεις, εἰ καὶ οἱ ἄγιοι ἐπὶ αὐθιὰ πολέμου ἔσονται; καὶ γὰρ τῶν πολέμων λαμπροτέρα φαίνεται τὰ πρόπαια, καὶ σπρόπαια τὰ σκῦλα.

Ἡρώνη χολμικῷ. ζ.

Ὅταν ὁ θεὸς ἀφ' ἐλέηται ἢ ἐπαγγέ-
ληται, χυλολογισμοὶ καὶ συλλογισμοὶ, καὶ
πιθανότητες ῥημάτων, ἐκποδῶν οὐχ ἔ-
δωσαν. ταῦτα γὰρ πάντα οὐδὲν, πα-
ραβαλλόμενα τῷ τῷ λέγοντος ἀξιώ-
ματι.

Αντιόχῳ χολμικῷ. ζ.

Γενναῖος μὲν ὁ δὲ ἔστιν ἔργον ψυχῆς, τὸ
μνησικακεῖν, ἀλλὰ παλαιῶν καὶ
φάουλῃς. ἐπεὶ δὲ οὐ πάντες περὶ τῆς
αὐτῆς ἀγαθότητος τὴν αὐτὴν φέρου-
σι ψῆφον, ἀλλ' οἱ μὲν τὸ ταχέως θεω-
ρεῖσθαι τὸν παροινηθέντα τὸ συνειδέ-
ναι· εἰ δὲ τῷ μὴ συνειδέναι τοῖς εἰρημέ-
νοις τεκμήριον ποιοῦται, καὶ τὸν ἔμ-
φρονα τοῖς σοφωτέροις μάλλον ἀκολου-
θεῖν, καὶ τὴν ἐκείνων ψῆφον βεβαίαν
ἡγεῖσθαι. ἐπὶ δ' αὐτῇ, τὸ ταχέως δέ-
χεσθαι τὴν ἰατρειάν. τὸ γὰρ ψευδὲς ὄν-
δος ἢ περαιτέρω τῆς ἀκοῆς ἀφικνεῖται.
ἐπεὶ δὲ γέγραπας, τί τοῦτο εἰ μὴ λα-
βάνει κόρον ὁ ὑβριστής, ἀλλ' ὅτι πει-
σεται τῇ τῷ παροινηθέντος φιλοσοφίᾳ;
φαίνει, ὅτι μάλιστα μὲν ἀπὸ τοῦ ὅτι τῷ
τοῦ πλὴν τὸν τοῦτον ὡς θεῖον ἀπίστα-
στον φευκτέον. τὸ γὰρ γεγραπὸν πα-
πὸς, ὅτι καὶ συτυγχάνω καὶ φιλο-
σοφῶ. μεῖζον γὰρ μοι τὸν ἔπαυτον πα-
ρασκευάζει, μάλιστα μὲν ὅτι, καὶ τῇ
τάληθ' λέγειν, ἀνδρὸς, εἴ γε τοῖς ἔρ-
γοις φιλοσοφοῖς, ἢ μὴ τὴν τῆς ἀγίας
ἀνδρῶν ὑπερβεβηκότος ἀρετῆς, οἱ
γὰρ ἄγιοι παρ' ἡμῶν οὐ τὰς οἰκείας τε-
φάνους ἀπὸ τῆς ἀλλοτριᾶς πλέχε-
σθαι βέλονται συμφορῶν, ἀλλὰ τῆς
καθ' ἑαυτοὺς πολλάκις ἀμελείᾳς,
ἵνα τὰ τῆς πλῆσιον ἐπαγορεύσονται.
οὐ γὰρ ἵνα ἑαυτοὺς μεῖζον παρασκευά-
σωσι τὸ κλέος, ἀλλοις εἰς χρημὸν
τρέπουσιν. ἀλλ' εἰ μὲν ὠφελεῖν δυ-
νυθεῖεν, συμβαλέουσιν. εἰ δὲ μὴ, ἀπο-
φύγουσιν, ἵνα μὴ ἐκείνοι εἰς μεῖζον

Heroni Scholastico. 6.

Cum Deus loquitur, aut aliquid pro-
mittit, & rationes, & argumenta, & verbo-
rum lepores ac probabilitates facebant.
Nullius enim hæc omnia momenti sunt;
sed cum eius, qui loquitur, autoritate
comparentur.

Antiocho Scholastico. 7.

Acceptarum iniuriarum memoriam
retinere, haud generosi animi est, verum
improbi ac miseri. Quoniam autem non
omnes de iisdem rebus eandem sententiā
ferunt, verum alij, si is, qui contumeliam
accepit, confestim curetur, hinc ipsum, ea,
quæ dicta sint, agnoscere coniciunt, alij
contrā, ipsum ea minimè agnoscere hoc
argumento colligunt, prudentem virum
sapientiores potius sequi, eorumque iudi-
cium certum ac firmum existimare con-
uenit. Illud autem est, ut medicinā quam
celerrimè admittat. Nam falsum probrū
non ultra autem progreditur. Quoniam
autem scripsisti, Quid igitur, si nulla eum,
qui contumeliam infert, satietas capit, ve-
rum eius, quem contumelia affecit, patiē-
tia peior atque insolentior redditur? respō-
deo, primū incredibile hoc esse: deinde
huiusmodi hominem, tanquam indomitā
belluam, auersandum & fugiendum esse.
Nam quod abs te scriptum est, tanquam à
quodam dictum sit, Et cum eo versor, &
patientiam adhibeo: maiorem enim mihi
laudem conciliat, est quidem magni viri
(verè enim loqui oportet) si modo rebus
ipsis atque operibus philosophetur, at qui
tamen prestantium virorum virtutem mi-
nimè superarit. Apud nos enim sancti viri
coronas suas ex alienis calamitatibus te-
xere minimè volunt: verum plerumque
commoda sua negligunt, ut aliorum erra-
ta corrigant. Non enim, ut maiorem sibi
gloriam comparent, alios in præceps agūt:
verum, si prodesse queant, admonent: sin
secus aufugiunt, ne illi in maiorem vora-
ginem prolabantur. Non enim laudis at-

que honoris studio, sed ut hominum salutem consulant, ea agunt, quæ agunt.

Aphrodisio Presbytero. 8.

Quandoquidem ei, qui mœrore obrutus & profligatus est, molestorum narratio solatij nonnihil affert, ac præsertim cum ad synceros amicos sit (silentio quippe ingrauescit calamitas. Permulti siquidem ob pectore pressas ac silentio traditas miseras suas in graues & periculosos morbos inciderunt) idcirco eos, qui calamitates suas commemorare cupiunt, blādè ac suauiter admittere oportet, ac posteaquā illi per huiusmodi sermonem dolore leuati fuerint, tum demum, eam, quam par est medicinam adhibere. Nam si confestim ipsis ora obstruamus, tum inhumaniorum hominum existimationem colligemus, tū remedium imbecille atque inualidū reddemus, nimirū ipsa doloris flamma illud repellente. At si mitigato dolore pharmacum imponamus, duplex lucrum consequemur, alterum quoddam humani ac misericordes erimus, alterum quoddam morbum depellemus.

Ansonio, Diomysio Correctori. 9.

Eos, qui de rebus iudicant, acutissimo ingenio esse oportet, ut & eorum, qui loquuntur facundiam, & eorum, quæ dicuntur, probabilitatem ac verisimilitudinem missam facientes, sensa ipsa introspicere, atque hinc expiscantes, veritatem haurire queant.

Heraclidi Episcopo. 10.

Vox hæc λόγιον, vir eruditissime, non vnam duntaxat significationem habet. Cum enim prima syllaba acuitur, oraculum significat. Cum autem secunda, id quod ex diuino præscripto Pontificis pectori impositum erat, quasi λόγος ἱερὸν, id est, rationis sacrum, aut domum, aut delubrum. Quoniam autem, cur Pontificis pectori imponeretur, ex me quæris, hoc

ὀλιγόστοις βάρεθρον. ὃ γὰρ φιλοπυμύδροι, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας τῆς ἀνθρώπων φροντίζοντες, δρῶσιν ἃ δρῶσιν.

Ἀφροδίσιω πρεσβυτέρῳ. η.

Ἐπειδὴ φέρῃ πινὰ πᾶσι μὲν τῶν ἐπὶ λυπῆς βεβαπισμένων τῆς λυπῆς ἢ ἀφῆγησιν, καὶ μάλιστα ὅταν πρὸς γνησῆς γίνηται, ἢ γὰρ πᾶσι πολλοὶ γούνα κατεπλήσαντες, καὶ σιγῇ ταῦτα πᾶσι δυνάστες, εἰς χαλεπὰ πεινέουσιν πάθη, καὶ τοῖς βλαβερύουσιν αὐτῶν διηγεῖται συμφορὰς, ἡμέρας πρὸς πέναν, καὶ μετὰ τὸ καφιδῆναι ἀπὸ τῆς λύπης τὸ πάθος, τότε τὸ ἐνδεχόμενον πρὸςφέρειν θεραπείαν. εἰ μὲν γὰρ ἐξ ἀρχῆς αὐτὸς ὁπισθομύσῃ, καὶ ἀσυμπαθῶν κτησόμεθα δόξαν, καὶ τὸ βόηθημα ἀσθενὲς σποφασμῶν, τῆς ἀκμῆς αὐτῶν παρωθεμένης. εἰ δὲ μετὰ τὸ καφιδῆναι τὸν πόνον ὁπισθῇ, μὲν τὸ φάρμακον, δύο κερδανῶν μὲν, καὶ τὸ συμπαθεῖς εἶναι, καὶ τὸ μὴ ἀφαιμαρτεῖν τῆς θεραπείας.

Λύσσιω, Διονυσίῳ κορρίκτει. θ.

Χρὴ τὰς τῆς πραγμάτων κριτὰς, ὁξυτάτας εἶναι πρὸς τὸ νοεῖν, ἵνα καὶ τὴν τῆς λερόντων δεινότητα, καὶ τὴν τῆς λερομένων πιθανότητα παρέντες, εἰς αὐτὸ τὸ βάθος τῆς νοημάτων ῥῆσας διωκθεῖεν, καὶ κῆθεν θηρεύσαντες, ἀνιμῶσθαι τὴν ἀλήθειαν.

Ηρακλείδῃ ἐπισκόπῳ. ι.

Τὸ λόγιον, ὡς ἐλλογμώταται, ὃ τὸ αὐτὸ μνησθεῖς ἀλλ' ὅταν μὲν ἡ πρώτη ὁξυῖται συλλαβὴ, χρησιμὸν δηλοῖ ὅταν δ' ἡ δευτέρα, τὸ ὅτι τῶ σῆμα τῶ ἀρχιερέως ὁπισθεβῆαι θεασιασθῇ, οἷον λόγος ἱερὸν, ἢ οἶκος, ἢ τέμενος. Ἐπειδὴ δὲ, φῆς, καὶ τίνος ἐνεκεν τῶ σῆμα τῶ ἀρχιερέως ἐπετίθετο; φημί, ὅτι πρῶτον

τον μὲν ἐχρὶ τῷ θυμῷ, καὶ ὅτι θυμικῶς τὸ λογισμὸν, ὡς ὅτι ἡνίοχον ἐποχέομαι. ἔπειτα ὅτι τῷ ἱερῷ μὲν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν σαφηνείαν ἐγκαλλώπισμα εἶναι. τῷ γὰρ λόγῳ ἐπέκειτο ἡ δὴλωσις καὶ ἡ ἀλήθεια. ἡ μὲν τὴν σαφηνείαν, ἡ δὲ τὰ ληθῆς ἐμφανίσαι· εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἐβλόβον ἡσυχάζειν. τῷ μὲν ἐν ἀφάρετῳ λόγῳ πρὸς τὴν ἀλήθειαν· τῷ δὲ πρὸς τὴν σαφηνείαν. τὰ δὲ ἐπειδὴ καὶ ἐκλαμψίς τις ἐγένετο, ὡς φασι, ἐν τοῖς λίθοις ἐκείνοις, ὅτε εἰ τὰ ἀδύτα εἰσέλ-
λετο ἱερουργήσαν, καὶ ἐδήλως ἀλθῶς τὰ λέγμενα, τούτοις κέκλυται τοῖς ὀνόμασι.

Θεοκρίτου. ια.

Τεοκρίστο. II.

Βασάνισον ἀκριβῶς, ὡς βέλπε, καὶ εὐρήσεις αὐτὸν διχασμένης γέμοντα. ὡς γὰρ εἶπεν, ὁ ἀπλῶς καὶ ἐκ παρῶς, ἰδὼν πρὸς καὶ ὅτι θυμικῶς, ὡς μοιχὸς τιμωρηθήσεται. ἡ γὰρ ἀνὰ καὶ ἀνιπυτον ἰὼ τὸ πρῶτον, καὶ ἄλλοις ἡ ἀπειλή. ἀλλ' ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς τὸ ὅτι θυμικῶς, τὰ τέταρτον, ὅτι παρῶς θυμικῶς τὸ πάθος ὅτι παρῶς, ὁ τῷ τῷ ἔργον πρὸς τὸ πάθος, ὁ σωεχὸς ἐφεδρεύων, καὶ τῇ συνέχει καὶ ἀκαταπαύστῳ θεῶν πεύων τὸ πάθος, ἡ δὲ ἐμώχενον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῷ. τὸ γὰρ ἡδὴ, τοῖς μὴ βραχύτατον ἔχουσι τὴν νοῦν, ἐμψύχωνται τῷ αἰσθητικῷ ὅτι θυμικῶς τὸν εἰρησίου. τί γὰρ εἰ καὶ ὑπανδρὸς εἴη ἐκείνη καὶ σώφρων, καὶ ὑπὸ πολλῶν φυλάττοιτο, πῶς τῷ ἔρωτι εὐχέρως εἴη. οὐκοῦν εἰκότως εἴρηται, ἡδὴ ἐμώχενον ὅτι τῇ πρῶτῃ ὡς ὁ ἀποχόμνος ἀν, εἴ γε οἷα τε ἰὼ, εἰ μὴ πᾶσαι ἡ τῇ ψυχῇ ῥώμῃ τῷ ἔρωτι ἰὼ ὡς ἀχρησάσα, ὡς ἀν καὶ τὸ σῶμα ἐπείδῃ συνεχὸς φοιτᾷ, καὶ ἀχρησάσα ὀφθαλμοῖς ἐπὶ τὸ πάθος. ὅπου γὰρ πολλοὶ καὶ ἔρωτες, ἐρυθειώσιν εἰς ἐκείνας ἐβλέπειν. Εἰ δὲ δόξης ἔρως ὀφθαλ-

primum respondeo, quia ira & cupiditati rationem aurigæ in modum insidere oportebat. Deinde, quia ei, qui sacerdotij munere fungitur, veritatem ornamenti loco esse convenit. Siquidem τῷ λόγῳ, id est, rationali, δὴλωσις & ἀλήθεια inhærebant, quarum altera perspicuitatem, altera veritatem significat. Quod si alio adhuc sensu id explicari cupis, id ea ratione fiebat, quia internæ rationi veritas congruit, ei autem, quæ sermone profertur, perspicuitas. Denique quia splendor quidam, ut nōnulli aiunt, in lapillis illis existeret, cum ad Sancta sanctorum sacrificandi causa se cōferret, atque ea, quæ euentura erant, verè declarabat, his fortasse nominibus appellata sunt.

Perpende diligenter, optime vir, ac videbis eum æquitate ac iustitia tefertum esse. Non enim dixerit, Qui simpliciter ac per transitum aliquam viderit, eamque concupierit, ut adulter punietur (sic enim res irrita fuisset, ac nulla ratione nixa comminatur) verum, Qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, hoc est, qui ex antecédente cogitatione libidinis affectum attrahit, qui nihil aliud operis sibi proponit, qui sine intermissione insidiatur, atque assiduo prospectu affectu fouet, iam mœchatus est in corde suo. Particula enim ista, Iam, omnibus, nisi qui perexigua & hebeti mente sint, perspicuum illud facit, hæc verba de iis dicta esse, qui res eas aggrediuntur, quas nullo modo cōsequi possunt. Quid enim, si illa & viro copulata sit, & pudicitia præstet, & à multis custodiat, quonam pacto ab amante facile subigi queat? Merito itaque dictum est, Iam mœchatus est: quia videlicet ab actione minime abstinuisset, si ea in ipsius potestate sita fuisset. Nisi enim vniuersum animæ robur amori succubuisse, haudquaquā corpori quoque persuasum fuisset, ut continenter incederet, ac libidinosis oculis affectum suum pasceret: quippe cum multi

etiam, quamvis amore teneantur, eas tamen, quas amant, cernere præ pudore minimè sustineat. Quod si gloriæ amor oculum comprimit, atque corporeum amorē superat, multo profectò magis, id diuinus timor efficiet. Quod si dixerit, quispiam, Quid igitur, si cum actio in ipsius potestate sit, tamen abstineat? hinc responderim: Magna quidem certè ac diuina quædam res istud fuerit, ac verè virginitatis argumentum. Atque huiusmodi vir, etsi viderit, atque obiter vulnus acceperit, haudquaquã eam assidue intueri studebat, verù quàm lōgissimè sese remouebit, ne continuus aspectus materiam igni subministret. Quod si intueri studet, eum per huiusmodi aspectum affectus prodit. Iam si continenter etiam aspiciens, nullo incommodo hinc se affici contendat, à Iobo, viro omni laude præstantiori coarguetur, his verbis vtente, Pepigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine. Quod si eum, qui diaboli vires concidit, minorem esse existimet, quàm vt secum certare possit, hoc ipso quoque nomine dignus fuerit, cui fides abrogetur, cum ait se etsi cernere non desinat, nullo tamen libidinis sensu affici. Atque vt etiam eum vera loqui concedamus, tamen eundem diuinum miraculum perperam interpretari cōstat. Non enim dixit, Vide quidem, at ne concupiscas. Vel, Concupisce quidem, at cupiditatem comprime. Quod si cō quique impudetiæ prorumpat, erubescat is oportet, qui dixit. Viuo autem non iam ego, viuit autem in me Christus. Nam qui hæc omni philosophia præstantiora verba protulit, quique diuinarū gratiarū opes tanquã in fictili ærario circūferebat, anxius & sollicitus erat, cū hoc bellū sibi ob oculos proponeret, ac dicebat, Castigo corpus meū, & in seruitutem redigo: ne fortè, cum aliis prædicauero, ipse reprobus efficiat. Cum igitur tātus vir carnis rabiem tanquã habenis quibusdam cohibeat, vnusquisque, oculos à mulieribus remouedo, securitatem sibi cōparare studeat: ne alioqui materia igni admota flammam exciter.

μὲν χαλινῶν, καὶ ἔρωτος κρατεῖ σῶμα πικρὸν, πολλῶν μᾶλλον ὁ θεὸς φόβος τῷ πρὸς ποιῆσαι. εἰ δὲ φάμῃ τις, τί οὐκ εἰ δυνατὴς ἔσθῃ τῆς πρᾶξεως ἀπόχρητος; φαίμεν, ὅτι μέγα μὴ ὄντως καὶ θεῶν καὶ παρθενίας ὄντως ἀπόδειξις. καὶ ὁ τοιοῦτος εἰ καὶ εἶδε, καὶ ἐπρώτη ἐν παρόντων, ὅσα ἂν συνεχῶς σπασθῶσι θεάσασθαι. ἀλλὰ καὶ πόρρω ἑαυτὸν ἀποκίσει, ἵνα μὴ ἡ συνεχὴς θεὰ ὕλην τῷ περὶ παρᾶχοι. εἰ δὲ σπασθῶσι θεάσασθαι, ἐλέγχει ἑαυτὸν δι' ὧν θεάται τὸ πάθος. εἰ δὲ καὶ θεώμενος διανοεῖται, λέγει μὴδὲν πάχειν δεινόν, ἐλεῖ γὰρ ἡσυχία περὶ τῷ παντός ἐπαίνεσθαι κρείττονος Ἰωβ, λέγοντος, Ἀγαθήκην διεβέβηκον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου, καὶ ἔμην σιωπῶν ὅτι παρθέον, εἰ δὲ μικρὸν ἑαυτῷ πρὸς ἑμῖν ἡγάται τὸν τῷ Ἀβελὸν συγκόφαντα πλὴν ἰσχυρὴν μάλιστ' αὐτὸ καὶ δι' αὐτὸ τῷ ἀπικτηνῶν ἂν εἴη δίκαιος, λέγων, ὅρα μὴ συνεχῶς μὴ πάχειν δέ. εἶδ' καὶ δοίημεν αὐτὸν ἀλαθεύειν, ἐλέγχεται τὸν θεῶν παρὰ μνησίων χρησίων, οὐ γὰρ εἶπεν, ὅρα μὴ, μὴ ὅτι ἴσμεν δὲ ἢ ὅτι ἴσμεν μὴ καρτέρεαι δέ. εἰ δὲ καὶ ἔσθῃ ἀναχωρητοῖς, ἐρυθλαῖσαι ὁφείλει τὸν εἰρηκότα. ὅρα δὲ ὅσα ἐπὶ ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ χεῖρος. ὁ γὰρ ταῦτα τὰ πάσης φιλοσοφίας κρείττονα ῥήματα φράσας, ὁ τὸν τῷ χειρισμάτων πλῆτον ὡς ὅρα ἐν ὁρακίῳ θησαυρῷ παρὰ φέρων, χαράνιος ἴσθ' ὅτι τὸν πόλεμον τῷ τὸν ἀφορῶν, καὶ ἔλεγον ὑποπιάζω με τὸ σῶμα καὶ δολαγωγῶ, μὴ πως ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι. εἰ τοίνυν ὁ τηλικῆτος ἀνὴρ πλὴν τῆς σαρκὸς ἀνέσειραζε λύπην, σπασθῶσι τῷ ἔχαστος, ἀλλὰ τῷ μὴ ὅρα πλὴν ἀσφάλειαν ἑαυτῷ περὶ ζῶσαι, μὴ ποτε πλησιάζουσι ἢ ὕλη τῷ περὶ ἀνάψῃ τῇ φλόγα.

Τῷ αὐτῷ. 16.

Eidem. 12.

Λίαν ἄγαμην τὴν σὴν ἀπλότητα,
ἐκθέσασα μὲν τὴν ἐρμηνείαν τοῦ
εὐαγγελικοῦ χρησμοῦ, ἀντεπίειλα-
σαι δὲ, τί οὐκ ὡρὸς τὴν θεαθεῖσαν, εἰ ὁ
θεασάμενος ἐβόη· ἐχρὴν γὰρ ἐννοῆσαι,
ὅτι ἡ μὲν σωφρόνως καὶ κοσμίως βαδί-
ζουσα, καὶ μὴ θρῆσκα τοῖς ἐντυγχάνον-
τας, ἔδεν· ἡ δὲ θρυπτομένη, καὶ τὰ δίκτυα
τῆς ἡδονῆς ἀναπετάσασα, καὶ τὸ δμ-
λήτηριον κερτάσασα καὶ μάλιστα ταῦ-
τα δέ φημι, ἐπειδὴ ἐνόμισας τοῖς ἄρρε-
σι μόνοις τῶτον εἰρῆσθαι τὸν χρησμόν,
ἀγνοῶν ὅτι καὶ γυναῖξιν ἐρρήθη. κοῖνοι
γὰρ ἐκείτῳ γένει οἱ τόμοι, πλὴν ἐκεί-
νων μόνοι τῶν ἰδικῶς ἐκείτῳ γένει τε-
θεασισμένοι, εἰ μὲν οὐδὲν ἐρῶσιν, ὅ
ὡρὸς αὐταῖς ὁ χρησμός, ἐπειδὴ δὲ καὶ
αὐταὶ τῷ αὐτῷ ἀλίσκονται τῷ πάθει, καὶ
ὡρὸς αὐταῖς βλέπει· ὡς γὰρ τὸ, Μα-
κάριος ἁνὴρ ὁς, οὐκ ἐπορεύθη ἐν βελῇ
ἀσεβῶν, καὶ Μακάριος ἁνὴρ ὁ φοβούμε-
νος τὸν κύριον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ὅ περὶ
ἀνδρῶν μόνοι εἰρηται, ἀλλὰ καὶ περὶ
γυναῖκων, διὰ τὸ ἡγεμονικώτερον ζῆλον,
καὶ τῷ ἀρχομένῳ εἰρημύρον. ἔγωγε καὶ τὸ
μὴ ὅτι θυμῶν διὰ τῆς σιωπῆς θείας,
ἐκείτῳ γένει νεομοθετήται, ὅ γὰρ ὁ-
τῶν ὅτι χειρὸς πίνας κατασκηνάζειν
εἰς τὸ, Θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυσις, πει-
ρώμενοι δεικνύοντες τοῖς ἀνδρείοις καὶ
γενναίοις ἀνάπαυλα εἶναι τὸν θάνα-
τον, οὐ τοῖς ἄλλοις τοῖς λεγόμενοις ἀν-
θρώποις, τῷ καὶ ταῦτα νομιστῶν. μά-
λιστα μὲν γὰρ καὶ ἐν ὧν φαίνεται αἰ-
εὶ γὰρ καὶ ὄντως ἀνάπαυσις ὅτι τοῖς
ἀνδρείοις καὶ γενναίοις ὁ θάνατος, τέλος
μὲν ὡν τῶν ἀγλῶν, ἀρχὴ δὲ τῶν ἐπα-
θλῶν. διὸ καὶ περὶ γυναικὸς ἀνδρείας εἰ-
ρηται, Γυναικα ἀνδρείαν τίς εὕρησιν; καὶ
ἵνα μή τις ὅτι τῷ ἀδυνάτῳ τῷτ' εἰρῆ-
σθαι νομίσεν, ἐρρήθη ἑτέρωσε, Γυνὴ ἀν-
δρεία, σέφαρος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. τότε
τῷ ἀνδρὶ ὄνομα τὸ ἀνδρεῖον πολλάκις
μηνύει· ἀλλ' οὐδὲν γὰρ οὐ πᾶσι γενναίων

Simplicitatem tuam demiror, qui Euā-
gelici quidem miraculi explicationē miri-
ficē probaueris: rescribens autem his ver-
bis vsus sis, Quid igitur eius, quæ conspe-
cta est, refert, si is qui eam conspexit, vul-
neratus est? Oportebat enim te istud cogi-
tare, illam quidem quæ modestē atque ho-
nestē incedit, nec obuios quosque aucu-
patur, omni culpa carere: eam autem, quæ
luxu & delitiis diffluit, ac voluptatis recia
expandit, & venenum miscuit, vel maximē
in culpa esse. Hæc autem idcirco à me di-
cuntur, quia ad solos masculos hoc oracu-
lum pertinere censuisti, ignorans ad mu-
lieres quoque spectare. Communes enim
utrique sexui leges sunt, iis dūtaxat exce-
ptis, quæ priuatim vnicuique sexui lata
sunt. Quocirca, si ille amoris aspectu mi-
nimē tangantur, oraculum ad eas minimē
pertinet: si autem ipsæ quoque huic affe-
ctui obnoxie sunt, eas quoque hæc lex res-
picit. Vtenim istud, Beatus vir qui non
abiit in cōsilio impiorum. & rursum istud
Beatus vir qui timet Dominum, aliāque id
genus, nō de viris tantummodò, sed etiam
de mulieribus dicta sunt (quod videlicet
per animal principatum obtinens, ad id
etiam quod subest, referantur:) eodē mo-
do per assiduum aspectum ad concupiscē-
dum non incitari, utrique sexui legis præ-
scripto indictum est. Nō enim quod nō
nulli efficere conātur, ut ex hoc Scripturæ
loco, Mors viro requies, strenuis duntaxat
& fortibus viris, ac non item aliis, qui ho-
minum nomine appellantur, mortem re-
quiem esse demonstrent, hoc id quoque
existimādum est. Primum enim illud etiā
futile ac putidum esse videtur. Etsi enim
mors, ut quæ laboribus finem imponat, ac
præmia auspicetur, fortibus ac strenuis ve-
rè requies est (vnde etiam de muliere forti
dictum est, Mulierem fortē quis inueniet?
Ac ne quis istud idcirco dictum esse exi-
stimet, quod nulla eiusmodi inueniri pos-
sit, alio loco dictum est, Mulier fortis co-
rona est viro suo. ac viri vocabulum for-

Hh

titudinem sæpe significat:) at hoc loco de fortibus & generosis clarissimo viro Iob sermo non erat, verum absolutè de quouis homine, calamitatibus hisce, quarum nullum exitum videat, transfixo atque oppresso. Quod si quis mihi diffidit, ex illius loci contextu facile id intellexerit. Hoc enim cōtinet: Quare data est misero lux? & vita his qui in amaritudine sunt? Desiderāt mortē & ea non potiuntur, ac lætitia exultant, si potiantur. Mors enim viro requies. Conclufit enim Deus aduersus eū. Quod perinde est ac si diceret: Cū ingētes animi ex parte, quæque nulla ratione vitari queant, tentationes sæuiunt (quemadmodum alio quoque loco dixit, Præsidium suum aduersum me sustulit) tum demum grata & votis exoptanda mors est. Quod si propterea quod dictum sit viro, idcirco hanc interpretationem repudiant, possunt quidem hinc conuinci, si ipsis ostendatur, viri vocabulum, non modò de viro, sed etiam de muliere dictum esse (androfónos enim, id est, viricida dicitur, non solūm qui viro, sed etiam qui sceminæ necem attulit: ἀνδρίας item, id est statua, non tantum viri, sed etiam mulieris simulachrum dicitur:) verum iis omissis vt non admodum validis & efficacibus, à diuinis oraculis eorum sentētiā obterere conabor. Quid igitur dixerint, si audiant, Vir flagitiosus ingreditur vias non bonas? Quid itē cū dicetur, Vir insipiens non intelliget? Quid denique cū illud rursus audierint, Similabitur viro insipienti? Nam si illic vir nō hominē, sed fortē ac generoso animo præditum significat, quonā pacto hoc loco flagitiosus, & insipiēs, & stultus dictus est? Verum his missis factis ad institutum accedam. Quandoquidem igitur & Legis mandata, & Evangelica oracula partim peccata prohibentia, partim beatitudines describētia, & viris & mulieribus in cōmune dicta sunt, proinde ipsæ quoque oculos custodiant, ac velut iniecto frēno reprimant, ne per impudicum affectum adulterarum pœnas subeāt. Vt enim venerei congressus cupiditas par in vtro-

υῶ τῶ ἀοιδίμῳ Ἰωβ ἐν ταῦτα ὁ λόγος, ἀλλὰ πρὸς πάντας ἀπλῶς ἀνθρώπου, συμφοραῖς ἀφίητοίς πρὸς παρέντος. εἰ δὲ τίς ἀπιστῇ, ἐκ τῆς συμφοράς ῥαδίως γνῶν. πρὸς ἐχθρὸν γὰρ, ἵνα πῖναι δέδοται τοῖς ἐν πικρείᾳ φῶς, ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναις ψυχαῖς, οἱ ἰμείρονται τῇ θανάτῳ, καὶ ὁ τυγχάνουσιν. πρὸς χαρῆς δὲ ἐγένοντο, ἐὰν καὶ ἐκτύχουσιν. θάνατος γὰρ ἀνδρὶ ἀνάπαυσις. συνέκλεισε γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ, ὅταν, φησὶ, πάντοτε οἱ πειρασμοὶ οὐρανομήκεις ὡς καὶ ἀφύλακτοι, ὡς καὶ ἀλλαχθ' ἔφη. ὁ χόρωμα δὲ αὐτῷ ἐπ' ἐμὲ ἔβησε, τότε ὁ θάνατος ἀσπασίς καὶ εὐκταῖός ἐστιν. εἰ δὲ ἀπὸ τοῦ εἰρησθαι ἀνδρὶ, μὴ κατὰ δέξοιτο ταῦτα πλὴν ἐοικυῖαν. διωκτὸν μὲν αὐτοῦς ἐλέγχει, ὅτι οὐ μόνον ὅτι ἀρρεῖος τὸ τῷ ἀνδρὶ εἰρηλαῖ ὄνομα, ἀλλὰ καὶ ὅτι γυναικός. ἀνδροφόνος γὰρ λέγεται οὐ μόνον ὁ ἀνδρὶς, ἀλλὰ καὶ ὁ γυναικὶς ἀποκλίνας. ἀνδρίας δ' οὐ μόνον ὁ τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ καὶ ὁ τῆς γυναικός, πλὴν ταῦτα παρὲς, ὡς οὐ λίσσεται ἡμεῖς ἀπὸ τῆς θείων αὐτοῦς συλλογιστάς, πειρασμοὶ λογίων. τί τοίνυν φαίνεται ἀκρίτως, ἀνὴρ παρνομος πορεύεται ὁδοῦς ὅδε ἀγαθῆς. τί δὲ ὅταν λέγῃται, ἀνὴρ ἀφρων οὐ γινώσκει. τί δ' ὅταν ὁμοιωθῇ ἀνδρὶ μωρῷ. εἰ γὰρ ἐκεῖ ὁ ἀνὴρ οὐ τὸν ἀνθρώπου, ἀλλὰ τὸν ἀνδρῆος καὶ γενναῖον μὴ νύφ' ὡς ἐν ταῦτα ὁ παρνομος καὶ ἀφρων καὶ μωρὸς ἀνὴρ εἰρηλαῖ. ἀλλὰ τούτων ἀφρόνως, ὅτι τὸ πρὸς ἐμὸν ἦεν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ αἰνομικαὶ ἐν ὁλοαῖ, καὶ οἱ εὐαγγελικοὶ χρησμοί, αἱ μὲν τὰ ἀμαρτήματα ἀπαγορεύουσαι. οἱ δὲ τοὺς μακαρισμοὺς ἐπαγορεύουσαι, καὶ ἀνδράσιν εἰρηλαῖ καὶ γυναῖξιν, φυλαττέσθαι καὶ αἰσῶν καὶ χαλινῶσαι τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἵνα μὴ ἀπὸ τῆς ἀκολάστου βλάβης τῆς μοιχαλίδων πτωχείας ἐπαχθοῖεν. εἰ γὰρ καὶ ὁ πτωχὸς τῆς συνείσας ἴσῃ εἶναι δοθεῖν. οἱ μὲν γὰρ τὴν τῷ ἀνδρὶ, οἱ δὲ τῇ γυναικὶ τυραννι-

ραπνικωτέραν εἶναι φασι. ἀλλ' οὐ γὰρ
ὁ μὲν ἀπείρει, ὁ δὲ ἀπείρεται. ὁ μὲν γεν-
νᾷ, ἡ δὲ τίλει· ὁ μὲν γεωργεῖ, ἡ δὲ ἰσχυρῶς ἐ-
πέχει, ἡ δὲ γῆς. ἐν αὐτοῖς δὲ οὐ τῶν
τοῖς, ἐν οἷς μὴ ὁ ἀνὴρ διδάσκει ποιεῖν
τὰ τῆς γυναῖκος, μὴ ἡ γυνὴ τὰ τοῦ
ἀνδρός, ἰδικοί ἐτέθησαν νόμοι. οἱ δ' ἄλ-
λοι πάντες, κοινοὶ πάντες εἰσι καὶ ἀδαι-
ρετοί. ὥς γὰρ νεομοθέτηται, ὅμοι-
χέως. καὶ ὁ μόνον ὁ ἀνὴρ, εἰ ἀλοῖν, ὅτι
τὸ τῶν δ' ἰσχυρῶς δίδωσιν, ἀλλὰ καὶ ἡ γυνή.
ὅτι καὶ ἀνταῦθα, μάστιγ' ἐπειδὴ εἰ-
ρηται, Πᾶς ὁ βλέπων γυναῖκα πρὸς
τὸ ὀπιθυμῆσαι, ἥδη ἔμοιχευται ἐν τῇ
καρδίᾳ ἑαυτοῦ. δὴλόν ἐστιν ἅπαντι, ὅτι
πᾶσα ἡ βλέπουσα ἄνδρα πρὸς τὸ ὀπι-
θυμῆσαι, ἥδη ἔμοιχευθῇ ὑπὸ αὐτοῦ ἐν τῇ
καρδίᾳ ἑαυτῆς.

Τῷ αὐτῷ. ιγ.

Ἀναγνώσκεις τὰς γραφὰς ὁφείλεις,
καὶ μὴ ἀπὸ πάντων ἐρωτᾷν. εἰ γὰρ
ἀνεγίνωκας, ἐγίνωκας ἂν, ὅτι τῷ μὲν
ἀνδρὶ ὁ δὲ ἀπομαρτυρεῖται ἐκκρίσεως
πρὸς ἰδικοί νεομοθέτηται. τῇ δὲ γυναι-
κὶ περὶ κατὰ μνηστῆρας. καὶ τῷ μὲν, περὶ
τῶν μὴ τοῦ τῆς φύσεως ἀνατρέψαν θεο-
μύθους, καὶ ἄρρεσιν ὀπιθυμῆσαι, καὶ ἄ-
καρπα λυτῆσαν. τῇ δὲ περὶ τοῦ ὕδατος
τοῦ ἐλεγκτοῦ, εἰ ὑποπτεύειν, μεμοι-
χευᾷ. καὶ τὸν μὲν οὐκ ἐξομῶνται, πλὴν
δὲ καὶ καθαρομένην, καὶ τεκοῦσαν, ἀ-
καθάρτον εἶναι φησι. καὶ ἐξ ὧν ἱερῶν ἀπὸ
βόλων ἴσθισιν, ἕως ἂν καθαρθῶσι. καὶ ἄλ-
λα πρὸς ἰδικοί νεομοθέτηται, ὅτι οὐκ
ἀναγκαῖον ὅτι τῶν παρόντων εἰπεῖν,
δυναμὴ σου ἐκ τῶν ῥηθισμένων γινώ-
σκει, ὅτι ἐν ἐκείνοις μόνοις, ἐν οἷς μὴ
γυναῖκα οἶόν τε ποιεῖν ἀνδρὸς, μὴ
ἀνδρὶ τὰ γυναικός, ἰδιόζοντες ἐτέθη-
σαν νόμοι. οἱ δ' ἄλλοι πάντες κοινοὶ εἰ-
σιν ἑκατέρωθεν. οἶον τὸ, Ἀγαπήσεις
κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης καρδίας
σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς ἑαυτόν. τὸ,
Οὐ φονεύσεις, οὐ μοιχεύσεις, οὐ κλέψεις,
ὃ ψευδομαρτυρήσεις. τιμὰ τὸν πατέρα

que esse detur (sunt enim qui viri, sunt rur-
sus qui mulieris acriorem ac violentiorē
esse asserant) at tamen ille ferit, hæc feri-
tur, ille gignit, hæc parit, illæ agricolæ, hæc
terræ locum obtinet. Quocirca in his re-
bus in quibus nec vir mulieris, nec mulier
viri officiis fungi potest, priuatæ leges po-
sitæ atque constitutæ sunt. Vt enim lege
fancitum est, Non mœchaberis, nec vir so-
lūm, si in eo crimine deprehensus sit, sed
etiam fœmina supplicio afficitur: eodem
modo hîc quoque (præsertim cū dictū
sit, Quicumque viderit mulierem ad con-
cupiscendum, iam mœchatus est in corde
suo) cuius perspicuum est, mulierem etiā
omnem, quæ cupiditatis causa virum cō-
spexerit, adulterium iam in corde suo cō-
misisse.

Eidem. 13.

Scripturas sacras lectitare debes, ac nō
de omnibus rebus alios interrogare. Nam
si in earum lectione versareris, cognitum
profecto haberes, quod viro de genitali ex-
cremento nōnulla priuatim sancita sunt,
ac mulieri de menstruis: atque item illi de
eo, vt ne naturæ leges euertat, atque infā-
no masculorum amore teneatur, nec in
sterilem rabiem præceps ruat, huic autem
de aqua iudicij, si in adulterij suspicionē
veniat. Denique illum si per somnum cor-
pus contaminarit, hanc autem & cū
purgatur, & cū peperit impurā esse Lex
ait, ambōsque, quoad purificati fuerint, à
facto ambitu remouet. Quin alia quo-
que nonnulla priuatim sancita & institu-
ta sunt, quæ in præsentia commemorare
minimè necesse est, cū ex his, quæ mox
dicturi sumus, intelligere queas, in iis dun-
taxat, in quibus nec mulier, quæ viri sunt,
nec vir, quæ mulieris sunt, exequi potest,
priuatas leges positas esse, alias autem o-
mnes ad vtrumque sexum in commune
pertinere. Verbi gratia hanc: Diliges Do-
minum Deum tuum ex toto corde tuo, &
proximum tuum sicut teipsum. Et hanc:

Hh ij

Non homicidium facies. Non mœchaberis. Non furaberis. Non falsum testimonium dices. Honora patrem tuum & matrem. Non peterabis. Non concupisces quicquam ex his quæ proximi tui sunt. Quod etiam de omnibus legibus, quæ his cognatæ ac similes sunt, intelligi debet. Quod si ad Evangelica etiam oracula veneris, idem rursus inuenies. Beati enim pauperes spiritu, mites, misericordes, esurientes & sitientes iustitiam, mundi corde, pacifici, aliâque id genus omnia. Quin illud quoque quod de cœlibatu ac virginitate dictum est, ad utrumque sexum pertinet (tamen si mascula loquendi forma enūciatum sit, propterea quod id Apostolico oraculo conveniret, & quia hoc animal maius imperium obtinet) Qui potest capere capiat. Idque hinc constat, quod permultæ hoc & ceperint, & præstiterint.

Eidem. 14.

Lex hac de causa naturales etiam, minimeque in voluntate nostra fitas excretiones expiarivoluit, ut voluntarias ac nature repugnantes multo magis fugiamus. Nam quæ iis, qui ea perpetiuntur, quæ speciem quidem peccati habent, nec tamen reuera peccata sunt, aditum ad templum, quoad usque purgati fuerint, interclusit, eadem quoque iis qui sponte atque consulto peccant, maiorem metum incutit, acerbiorēque pœnam minatur. Nam cum id quod minimè sponte factum est, veniam haud simpliciter impetrarit, id proculdubio, quod voluntariè admittitur, veniam haudquaquam obtinebit, nisi vera & sincera pœnitentia curetur.

Eliseo Monacho. 15.

Graue est, eum, qui inter subditos censetur, peccare: gravius autem, eum qui divino cultui consecratus est: longè verò gravius, eum qui Pontificis dignitatem nactus sit. Quanto enim honoribus alios antecellit, tanto quoque ipsorum peccatum, etiam si alioqui idē sit, gravius efficitur, quippe quod non ad nature, sed

σὺ καὶ τὴν μητέρα. οὐκ ἐπιτρέψῃς. οὐκ ἐπιθυμήσῃς ὅσα τῷ πλησίον σε ἔστι, καὶ ὅσα τῷ τοῖς συγγενῇ. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς εὐαγγελικοῖς ἔλθῃς χρησμοῖς, πάλιν τὸ ἴσον εὐρήσῃς. Μακάριοι γὰρ οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, οἱ τραεῖς, οἱ ἐλεήμονες, οἱ πενθῶντες, οἱ διψῶντες τὴν διχαροσύνην. οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, οἱ εἰρηνοποιοί, καὶ ὅσα τοιαῦτα. καὶ τὸ πρὸς ἀγαθίας δὲ καὶ ἀγνείας εἰρημὸν, ἐκαστέρω γίνεται, ἢ ἄλλῳ. καὶ ἄρρενικῶς χαρὰ κτήσεται ἐξ ἐκείνου, ὡς τὸ πρὸς τῇ χρησμοῖς, καὶ τὸ ἡγεμονικώτερον εἶναι τὸ ζῶον. ὁ δὲ ἀνθρώπος γὰρ χαρεῖν, χαρεῖται, καὶ δῆλον εἰστέλλει, τῷ πολλὰς καὶ κεχωρημένα καὶ κατὰ τὴν φύσιν.

Τῷ αὐτῷ. 16.

Διὰ τὸ ὅτι ὁ νόμος, καὶ ἡ φύσις καὶ ἀβελήτης ἐκ κρείστος καθαροῦ ἡξίωσεν, ἵνα τὰς ἐκστάς καὶ πρὸς φύσιν, ἐκ πολλῶν τῷ πρὸς τὸν φύσιν, ὅτι γὰρ τοῖς τὰ δοκοῦντα μὲν, οὐκ ὄντα δὲ ἀμαρτήματα ὑπομένουσιν, ἀποκλείσας τὴν εἰς τὸ ἱερὸν ἐσσομένην, ὥς ἂν καθαρθῇ τοῖς ἐκόντι ἀμαρτανῶσι, μεῖζονα μὲν κατὰ σκευάζει τὸν φόβον, καὶ πτωτέραν δ' ἀπειλεῖ τὴν πτωχίαν. εἰ γὰρ τὸ ἀκρίσιον οὐχ ἀπλῶς συνεγνώσθη, τὸ ἐκείνου δηλοῦσι ἀσύμφωνον εἶναι, εἰ μὴ μετανοία εἰληκεῖν θεραπευθῇ.

Ελισαίῳ μοναχῷ. 16.

Τὸ μὲν πρὸς τοῖς ὑψηλοῖς πτωχότερον, δεινόν. τὸ δὲ τὸν ἱεραμὸν, δεινότερον. τὸ δὲ τὸν πτωχὸν ἀρχιερωσύνην κεκληρωμένων, πάντη δεινότερον. ὅσα γὰρ ταῖς πρὸς τὸν φόβον, τοσούτω καὶ τὸ ἀμαρτήμα. εἰ γὰρ καὶ τὸ αὐτὸ εἶναι, ἀρταλεώτερον γίνεται, οὐ τῇ φύσει, ἀλλὰ τῇ ἀξίᾳ τῷ δρᾶσιντος μετάνοιαν.

τῶν μόνων· καὶ τὴν τῶν ὑπὸ νόμῳ τῶν βαλ-
λων τὴν ὑψηλότητα, ὅποτε ὅλη τῆ λαοῦ
ἀντιρόπον ἔφη εἶναι τὸ τῶν ἀρχιερέων
πλάσμα, ὁ νομοθέτης, καὶ τοσαύτῳ ἐ-
θέσπισεν αὐτὸν περὶ σενεγκεῖν θυσίαν, ὅ-
σιν αὖ ὁ λαὸς ἅπας εἰ ἀνιμελήσεται
περὶ σενεγκεῖν περὶ τετακται· εἰ δὲ
μὴ ἴσον ἴν μὴδ' ἀντιρόπον τὸ τῶν
μα, οὐκ αὖ ἀντίπαλον ὥστε τὴν θέ-
ρα πείσαι.

Τῶ αὐτῷ. 15.

Νόμος οὗτος καὶ θεσμός αὐτῆς τῆς θείας
φύσεως γενέσθαι, περὶ μὲν τὴν ἀξίαν
αὐτῆς τὰς τιμὰς τῶν τῶν γενεῶν γέ-
νοις μὴ νέμεσθαι. οὐδὲ γὰρ οἴοντε. τῇ
δὲ τῆς συντελούμεν δυνάμει τὴν εὐ-
σέβειαν μετρίως· μὴδεὶς ποιητοῦ
τῆς πενίας παλαιόντων ἀλυνέτω, ἀλλὰ
μᾶλλον εὐφρανέτω. ὁ γὰρ μότον ἡ
θεία φύσις ἐπιζητεῖ, τὸ δ' ἐστὶν ἀ-
ρετῇ, μάλιστα πάντων περὶ σαγαγεῖν
δυνήσεται.

Θεοδοσίῳ Ἐπισκόπῳ. 16.

Τὸ μὲν τοῖς γήϊοις πράγμασιν
ἐγκυκλίον μὲν χρηματίζεσθαι Εὐ-
σέβειον, τὸν τῆς ἀκτῆμοσύνης ὑψηλ-
τῶν, καὶ τῆς οὐρανίων δογματικῶν ἐξη-
γητικῶν δεινόν, οὐ δεινὸν εἶναι δοκεῖ, οὐκ
εἶδ' ὅπως. τὸ δὲ νῦν μνησθὲν μὲν πα-
ρὰ σὲ, παρὰ δὲ πολλῶν ἀξιολόγων
ἀνδρῶν μαρτυρήσας, ἀπὸ δ' ἴσως
τοῖς μετ' ἡμᾶς ὁφθῆσόν μιν, ὑπερβο-
λίῳ οὐκ ἔχει. τίς γὰρ ἐθέλησεν ῥαδίως
πιστεῦσαι, ὅτι τοῖς μὲν ἀκτῆμοσύνῃ
ἀσχοῦνται, καὶ τῇ ἄλλῃ φιλοσοφίᾳ
ἀγλαάμπονται, αὐτὲ λυσίτελιν αὐτῶν
περὶ χρηματισμὸν μὴ δυναμένους, ἀ-
ρετῆς ὑπολαβάνων, ἀπὸ μάστιγι, καὶ
ἱερωσύνης οὐκ ἀξιοῖ. τοῖς δὲ πλάστοις
ἀγλαὰ δρέπεσθαι αὐτῶν τὸν πλάστον,
εἰς ἱερωσύνην περὶ φέρει, καὶ ἀπάσης χα-
κίας εἰς ἀνάπλεον, ὅτι τῇ ἀρετῇ, τῶ δὲ
πλάτῳ περὶ φέρει, καὶ ἱερωσίαν οἰόμε-
νος. ἐξελὼν μὲν οὖν, ὡς ἔφη, τὰς τεύ-
τοις μὴ ἀλόντας τοῖς πάθεσι,
τὴν δέσσαν θεραπείαν ἐπινοήσας.

adeius, qui illud perpetravit, dignitatē per-
pendatur. Quid autem magistrum & an-
tistitem cum subdito comparo: cum Le-
gislator Pontificis peccatum totius populi
peccato par esse dixerit, tantumque ab ip-
so sacrificium legelata exegerit, quantum,
si plebs uniuersa deliquisset, offerri præce-
pit: Quod si æquale ac par vulnus non es-
set, haud parem certè medicinam minimè
constituisset.

Eidem. 16.

Lex hæc & sanctio de diuina natura ob-
tinuit, non ut ipsi pro ipsius dignitate ab
humano genere honores tribuantur (ne-
que enim id fieri potest,) verum ut pietas,
eorum, qui conferunt, potentia ponderetur.
Quamobrem nemo ex iis qui pauper-
tate conflantur, mæsto animo sit: verum
potius lætetur. Nam quod solum diuina
natura requirit (hoc autè potissimum vir-
tus est) profus offerre poterit.

Theodosio Episcopo. 17.

Quod Eusebius, voluntariæ pauper-
tis suator, ac cælestium dogmatum inter-
pres, in terrenis rebus infixus, congeren-
dis pecuniis studeat, quamuis graue sit,
haud tamen scio quonam pacto minimè
graue esse videatur. Quod autè nunc abs-
te indicatum est, ac multorum fide digno-
rum virorum testimonio confirmatur, at-
que incredibile fortasse posteris vi-
debitur, eiusmodi est, ut nihil atrocius fin-
gi possit. Quis enim adduci facile
queat, ut credat eum illos quidem, qui
paupertatem colunt, atque omni alio
philosophiæ genere fulgent, ut qui ad
quæstum faciendum haudquaquam ip-
si utiles sint, velut nullius usus homines
aspernari, sacerdotioque indignos iudica-
re, diuites contra, quod eorum opes deme-
tat, quamuis etiam omni scelere cooper-
tos ad sacerdotium proferre: perinde at-
que non virtuti, sed diuitiis sacerdotium
deberi existimet. Ac quidem oportebat, ut
scribis, eos, qui ab his vitiiis remoti sunt, cā,

Hh iij

quam conuenit medicinam excogitare. Quoniam autem perpauci sunt eiusmodi homines, atque aliorum multitudine obteguntur, multorumque inimitiam sibi conflare metuentes, lachrymas quidem profundunt, verum nullum fortis ac strenui animi facinus edunt, ob eam causam iisdem, quibus illi, vitiis laborare existimantur. Neque enim arbitreris velim, o improborum odij delubrum, omnes in iisdem vitiis versari: verum nonnullos esse qui Apostolicæ vitæ typum retineant (quorum numerum ipse quoque auges) in quorum gratiam aduersus eos, qui peccant, nondum prolata est sententia.

Agatho Presbytero. 18.

Diuinissimus Patris terminus ac sermo, vir sapientissime (citra procemium enim ad interpretationem accedam) gestit quippe animus quod animo concepi eloqui) si, ut illi aiunt, tempore posterior est, sempiternus non est: si autem sempiternus, ut ipsi dicimus, haudquaquam tempore posterior. Nihil enim diuinæ naturæ tam proprium ac peculiare est, nec quod expressius eam notet & insigniat, quam æternitas. Ac quidem splendoris vocabulum æternitatem indicat, character autem substantiæ, substantiam: Verbum item impassibilitatem, quodque ab omni corporea mole secretus sit: Filius denique, proprietatem & consubstantialitatem. Ex vnoquoque enim quod commodum & utile est, corrogantes, quod reliquum est, nec diuinæ naturæ cōuenit, valere iubemus. Etenim in rebus procreatis his duabus oculis, antè, &, post, sit sanè locus. At in veneranda, summæque regia Trinitate, primum, ac secundum, locum non habet. Diuinum quippe numen & numero & tempore sublimius est.

Athanasio Presbytero. 19.

Si Legislatorem nihil aliud præter literam dixisse Iudæus is existimat, qui tecum rixatus est, his ad eum verbis utere. Inscitiam vestram duo viri refutant, qui post

ἐπειδὴ δ' ὀλίγοι οἱ ἰσχυροὶ τῶν πλὴν
θεοκαλύπτονται, καὶ τῶν πολλῶν ἀπέ-
χουσι δεινότες, διακρύβουσιν, γενναῖον
δ' οὐδὲν, οὐδὲ νεανικὸν ἔμπεικνυνται.
ἀλλὰ τοῦτο τὰ αὐτὰ ἐκείνοις νοσεῖν
ὑποπτεύονται. μὴ γὰρ διὰ πάντας, ὡς
μισοπονησίας τέλει, ἡ τοῦ τοιοῦτος
εἰναι πῖνας τοῖς τῶν ὑποβολικῶν σῶ-
ζοντας χαρακτηρεῖται, ὡς εἰς καὶ αὐτὸς
τυγχάνεις, δι' οὗ οὐδέπω ἡ καὶ τῶν ἀ-
μαρτανόντων ἐξείνηται ψήφος.

Αγαθὸν πρεσβυτέρω. 18.

Ο θεότατος τοῦ πατρὸς, ὡς σοφώ-
τατος, ὁρῶς τε καὶ λόγος. ἀνευ γὰρ παρρη-
μίας ὅτι πᾶν ἐρμηνεύειν χωρήσει. ἀδύνα-
τον γὰρ τὸ νενοσημένον εἰπεῖν, εἰ μεταγε-
νέστερος, ὡς φασιν, οὐκ αἰδίου· εἰ δ'
αἰδίου, ὡς φασιν, οὐ μεταγενέστερος.
ἔστιν γὰρ ἕκαστος ἴδιον καὶ χαρακτηρι-
στικὸν τῆς θεᾶς φύσεως, ὡς τὸ αἰδίον τὸ
μὲν ἐν ἀπαύγασμα, τὸ συναιδίου ἐμ-
φαίνει. ὁ δὲ χαρακτηρ τῆς ὑποστά-
σεως τὸ ἐνυπόστατον. ὁ δὲ λόγος, τὸ ἀ-
παθὲς τε καὶ ἀσώματον. ὁ δὲ υἱὸς πᾶν
ιδιότητα, καὶ πᾶν ὁμοσιότητα. ἐξ
ἐκάστου γὰρ τὸ χρησίμον ἐκείνους (ὁμοιοι-
τὸ λοιπὸν χαίρειν ἐσώμεν, ὅσον τῇ θεᾷ
ὁ παρρησιᾶς φύσις. ὅτι μὲν γὰρ τῶν γε-
νητῶν τὸ παρρησιᾶς καὶ μετα, ὡς εἰς ἐχέ-
ται. ὅτι δὲ τῆς σιότητος καὶ βασιλικῆς
τάτης τριτάτης, τὸ παρρησιᾶς καὶ δευτε-
ρον, οὐκ ἔχει ὡς εἰς. καὶ ἀριθμὸς γὰρ
καὶ χρόνος, τὸ θεῖον ἀνώτερον.

Αθανασίῳ πρεσβυτέρω. 19.

Εἰ μὲν πλεον τοῦ γράμματος
νομίζει τὸ νομοθέτῳ εἰρηκέναι ὁ παρρησιᾶς
σε, ὡς ἔφη, διερεχθεῖς ἰσχυρὸς· εἰπέ
παρρησιᾶς αὐτὸν, ὅτι ἐλέγχουσιν ὑμῶν πᾶν
ἀπα-

ἀποκαθεύσαντες οἱ δὲ ἄνδρες οἱ μετὰ τῇ χειρὶ τοῦ παρὰ σὺν συγγραφεὺς παρ' ὑμῶν γερονότος Φίλων ὁ θεωρητικώτατος, καὶ Ἰώσηπος ὁ ἱστορικώτατος. ὁ μὲν πᾶσαι χεῖρας τὴν παλαιάν, εἰς ἀλληγορίαν πέπων, ὁ δὲ ἀφ' ἑρμῆδην γραφών, τὰ μὲν ἀνιήσας τοῦ νομοῦ ἐκ δεξιῶν. τὰ δὲ, ἀλληγοροῦντος μετὰ σεμνότητος. ὅσα δ' ἐξ εὐθείας λέγει, συλλέγει, ταῦτα ῥητῶς ἐμφανίζοντος. εἰ μὲν γὰρ περὶ ἐνέγκοι μὲν περὶ φηπῆς ῥήσας τοῦτο ἐκ τῆς μὲν παρέρμηνυνται καὶ περὶ πηπῆς ὅτι ὁκνήσας. εἰ δ' ἀποτολικάς ἀποφάσας τε, καὶ ἀποδείξεις, καὶ ἐρμηνείας περὶ γραφῶν τολμήσας διυσεῖς. τὰς δὲ τῆς παρ' αὐτοῖς διδύσαντων σοφῶν μαρτυρίας περὶ γραφῶν, ὅτι ἂν ἦεν δίκαιοι.

Ερμogene ὁπισκόπῳ. κ.

Τῆς θείας καὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἡ ἱερωσύνη ὡς περ μέση καθέστηκεν, ἵνα τὴν μὲν θεοειδέα, τὴν δὲ μεταβολὴν ἐργάζηται κρείττονα. εἰ τις λοιγὰρ αὐτῆς μείζον φρονεῖ, ὃ δὲ φρόνησιν ἔχειν μοι δοκεῖ.

Τῷ αὐτῷ. κα.

Οἱ ἅγιοι, ὡς σοφώτατε, τὰς ὑμῶν τῆς ἀρετῆς τῆς κινδύνων ὑπερβολας, ἐφόδιον μείζονος εὐδοκμήσεως ἔχουσιν.

Ἰσιδώρῳ διακόνῳ. κβ.

Ὡς περ ἵνα καὶ ἐναργεῖ περὶ δεῖγματι γένηται, Ἱερουσαλήμ. ὅτε μὲν τῇ γαίᾳ συμμαχία ὥπλις, ὁρῶν ἐξῶς ἀπονητὴ καὶ ἀναμαχητὰ τῶν παλαιῶν ἴσῃ. ὅτε δὲ ταύτης ἀφ' ἧς τὸ ὅπλις ἦν κατ' αὐτῆς, ἐπὶ τῷ πῦρ πολέμονι αὐτὴν ῥαδίως ἐκλινεν. ὅτε καὶ ψυχὴ, ὅταν μὲν τῇ ἀντιθεῖ ῥοπῇ δι' ἐξῆς τῶν τρόπων ἀφ' ἑρμῆς ἦται, φά-

Christi aduētum apud vos literarum monumenta condiderunt, nimirū Philo contemplator egregius, & Iosephus insignis historicus: ille, dum vniuersum penè vetus instrumentum ad allegoriam trahit, hic dum ad hunc modum loquitur: Legislatore alia commodè ac scitè innuente, alia cum grauitate allegorico sensu exponēte, ea denique omnia, quæ rectè ac planè dici vtile erat, ad litteram indicante. Nam si propheticas voces, quibus id confirmetur, proferamus, eas peruersa interpretatione intorquere ac deprauare minimè videbuntur. Atque item si Apostolicas sententias, & demonstrationes atque interpretationes, eas impiè reiicere, haudquaquam dubitabunt. At eorum, qui apud ipsos sapientiæ atque doctrinæ existimatione floruerunt, testimonia ab ipsis repudiari, haud profecto æquum fuerit.

Hermogeni Episcopo. 20.

Inter diuinam & humanam naturam sacerdotium velut medium interiectum est, vt illam colat atque obseruet, hanc autem in melius commutet. Quocirca si quis eo sublimiùs sentit, ne mētis quidem & prudentiæ particeps esse mihi videtur.

Eidem. 21.

Viris sanctis, sapientissime vir, grauiissima quæque pericula, quæ virtutis causa adeunt, maioris gloriæ materiā præbent.

Isidoro Diacono. 22.

Quemadmodum Hierusalem (vt perspicuo exēplo vtar) cum diuino auxilio munita & armata erat, recta stans citra laborē & cruorem trophæa statuebat, cum autem hac, propterea quod aduersus eā insaniisset, sese spoliabat, hostilium flamma eam nullo negotio prosternebat: eodem modo anima quoque, si diuina ope propter morum constantiam ac modestiam septa &

Hh iij

munita fuerit, hostes facile superabit: si autem in peccatum proruperit, hic quidē turpulentorum affectuum igne conflabit, illic autē iudicij flamma cruciabitur.

Asclepio Sophista. 23.

Cum Xerxes, ô Sophista (nam à tuis historiis tecum agam) inuito ratibus Helle-sponto Atheniensium animos seruitutis iugo premere minimē potuerit, verū quamuis nihil non tentaret, atque etiam impositam elementis legem innouaret, eos tamen ab animi proposito haudquam dimouerit, tu tamen solo consilio perfecturum existimasti, vt animum nostrum dimoueas, atque ad blandiendum & adulandum inflectas. An non autē hoc absurdum est? Quocirca eiusmodi quādam cōsilia nobis dare desine. Sin minus, ex amicorum choro te secernemus.

Martyrio Lectori. 24.

Acris atque ad omnia audax pecuniarum amor, nec satietatem vllam sentiens, animam eam, quam ceperit, in extremum malorum precipitem agit. Quocirca maximē in primordiis eum abigamus. Nam si semel vicerit, nulla postea ratione vinci poterit.

Syrioni. 25.

Generosus ille Paulus, præstantissimus inquam ille dux, qui regis electioni minimē dedecori fuit, atque vt nihil omnino aliud quā Ecclesiæ vtilitatem ob oculos propositam habens, priuata commoda negligebat, & aliorum errata corrigebat, omnia ad Ecclesiæ ædificationē fieri oportere clamabat. Nos contrā, vt qui gloriā nostram spectemus, id quod nostris rebus conducere videtur, Ecclesiæ vtilitati anteponimus. Atqui Ecclesiæ gloria omnino ad nos quoque redundat, nostra autem non omnino ad commune commodum transit. Nam si, vt nos ipsos commendare videamur, proximorum ædificationem nihili pendamus, an non iactura lucrum superabit.

Νῶς τῆς πολέμους καταγωνιῶται, ἢ ταν δ' ἀμάρτη, ἐν ταῦθα μὲν τῷ πυρὶ τῆς παθῶν ἀλώσεται. ὁ κῆρσε δὲ τῷ τῆς κρίσεως τιμωρηθήσεται.

Asclepio Sophista. 23.

Εἰ Ἐέρξης, ὁ σοφιστῆς, ἀπὸ γὰρ τῆς σῶν σοι ἀγλαέζομαι, τὸν ἐλλήσποντον ζεύξας, τὸ τῆς Αἰωνίου φρόνημα οὐκ ἠδυνήθη ζεύξαι τῷ τῆς δουλείας ζυγῷ. ἀλλὰ πάντα μὲν κινεῖ, καὶ τὰ ταχύντα τοῖς τοῖς χεῖροις ἐκκροτῶν θεομόν, ἐκείνοις δὲ τῆς δεδογμένων ἔμετεκίνει. σὺ δὲ τὸ συμβεβηκὸς ψιλῆς ἐνόμizas ἡμῶν μετακινεῖν τὸ φρόνημα, καὶ εἰς ἡσυχίαν πρῶειν. καὶ πῶς οὐκ ἄτακτον. πέπαιστο τοῖνυν τοιαῦτά τινα ἡμῶν παραινῶν· εἰ δὲ μὴ τὸ χορῶ τῆς φίλων σε ἀποκρινέμεν.

Martyrio Lectori. 24.

Ο δεινὸς καὶ πάντολμος τῆς φιλοζηματίας ἔρας, κόρον οὐκ εἰδὼς, ὅπῃ τὸ ἔχατον τῆς χακῶν πλὴν ἀλῆσαν ψυχὴν ἐλαίνει. ἐκκοῦ μάλιστ' ἐν παρομοίσι αὐτὸν ἀπελάσσομεν. κρατήσας γὰρ ἀχείρωτος ἔσται.

Syrioni. 25.

Ο γενναῖος Παῦλος, ὁ αἰστος στρατηγός, ὁ τῆ βασιλείας πλὴν χειροτονίας μὴ ἀπμάζας, ὁ τὰ κατ' ἐαυτὸν παειδῶν, ἵνα τὰ τῆς ἄλλων ἐπανορθώσῃ, ἄτε μὴδὲν πλέον ὁρῶν τῆ τῆς ἐκκλησίας συμφέροντος, ἐπεβόα χεῖλαι πάντα πρὸς οἰκοδομίῳ γίνεσθαι τῆς ἐκκλησίας. ἡμεῖς δὲ τὸ φαινόμενον ἡμῶν συμφέρον. πρὸς δὲ ξαν γὰρ ἐαυτῶν ὁρῶμεν, τῆ τῆς ἐκκλησίας παροπμιῶμεν. καὶ τοῖ τὸ τῆς ἐκκλησίας κλέος, πάντως καὶ εἰς ἡμᾶς ἀνατρέχει. ἡ δὲ ἡμῶν δόξα, ἢ πάντως εἰς τὸ κοινὸν ἀββαίνει. εἰ γὰρ ἴν' ἐαυτὸς δόξωμεν σιωπῶν τῆ τῆς πέλας ὀλιγοροίημεν οἰκοδομῆς, πῶς ἢ μέζων ἔσται τῆ κέρδοις ἢ ζημίας.

Κασίω

Κασίω πρεσβυτέρω. κς.

Οὐκ ἔστιν, ὃ βέλπτε, δεινόν, τὸ δὲ
να πράξαντας, δεινὰ καὶ παθεῖν. τὸ δὲ
μηδὲν δεινὸν πράξαντας, δεινὰ πα-
θεῖν, πάντῃ δεινότερον. πῶς οὖν τοῖς
ἐγκαλῶσι αὐτοῖς τῆς ἀπολογίας αἰμε-
θα; οἱ μὲν οὐδαμῶς ἄλλως, ἢ αὐτοὶ μὲν
τῆς πρώτης λέγοντες, ὅτι δικίως·
περὶ δὲ τῆς δευτέρας· ὅτι δοκίμως·
ἢ γὰρ δίκη τοῖς μὲν ἡμῖν αὐτοῖς, τοῖς
δὲ πρῶτον ὑποθέσιν ἀντιθέσιν,
οἱ γὰρ γένεσιν ἐκζητοῦμεν, αὐτοὶ ἁμ-
φοτέρων ἀπορήσουσιν ἀποκρίνασθαι.
οὐ γὰρ δίκην, οὔτε τ' ἀναγκαζέν-
τα δρᾶσαι, οὔτε τ' μηδὲν δρᾶσαι
τα δεινόν, δεινὰ παθεῖν. οἱ δὲ πρῶτοι
εἶναι ἀδικεῖν, καὶ εὐσεβεῖν, καὶ
εὐσεβεῖν, καὶ αἰτίας εὐλόγους
λέγουσιν.

Ἀγαθῷ πρεσβυτέρω. κς.

Τὰ μὲν τὸν ἐνικὸν ὑπερβαίνοντα
ἀριθμὸν ἐν τῇ ἱερᾷ γραφῇ τῆς
ὑποστάσεως ἀφ' ὧν ἔστι πρῶτα
πέντε· τὰ δ' ἐνικῶς ἐξελιγεῖν μὲν τῆς
ταυτότητος τῆς φύσεως· τὰ μὲν γὰρ
εἰρηται, ἵνα Σαβέλλιος, καὶ Ἰσδαῖοι
ὑπονομεύωσι. ἔτι δ' ἵνα Ἀρειὸς καὶ Εὐ-
νόμιος, καὶ ἄλλοι φιλιτεῖν θέσιν· οἱ γὰρ
πλατύνοντες μὲν εἰς πέντε ἀγίαν τετρά-
δα τὸν τῆς ἰδιοτήτων ἀριθμὸν, συνέ-
λοντες δὲ εἰς μίαν ἕσιν, ὁρθότατα
δογματίζουσι, καὶ ταῖς τῆς οὐρανίων
χρησμάτων ἐπονται διδασκαλίαις, μήτ'
εἰς πολυθεΐαν ἀφ' ἧς φύσεως ἀφ'-
φορᾶν ἐκπύπτοντες, μήτ' εἰς Ἰσδαῖσ-
μιν, ἀφ' ἧς τὴν τῆς ἐνὸς προσώπου σύ-
στασιν ὁλοκαίνοντες.

Ἀφθονίῳ ἐπισκόπῳ. κη.

Ἀπὸ τῆς ὁμολογίας μὲν τὰ ἀμφί-
βολα καὶ κρίνεται, οὐκ ἀπὸ τῆς
ἀμφιβολίας τὰ ὁμολογούμενα· οἱ οὖν π

Casio Presbytero. 26.

Haud graue est, optime vir, eos qui gra-
uia perpetrarunt, grauibz quoque poenis
affici. At eos, qui nihil graue commiserunt,
grauia perpeti, prorsus grauissimum est.
Quonam igitur modo iis, qui hoc nomi-
ne conqueruntur, satisfaciamus? Non alia
nimirum, ut opinor, ratione, quam si de
prioribus dicamus, quod iuste: de poste-
rioribus autem, quod explorandæ ipsorum
virtutis causa perpetiatur. Diuina enim iu-
sticia eos vlciscitur, his autem coronarum
materiam & segetem subministrat. Nam
qui statum constituunt, de vtrisque quid
respondeant, non habebunt. Neque enim
æquum est, aut eum qui aliquid perpetra-
re coactus est, aut eum qui nihil graue per-
petrauit, grauia perpeti. At nos qui Proui-
dentiam esse affirmamus, & proba dici-
mus, & pietatem colimus, & causas ra-
tioni consentaneas habemus,

Agatho Presbytero. 27.

Quæ singularem numerum in sacra
Scriptura superant, personarum differen-
tiam indicant. Quæ autem singulariter e-
nunciata sunt, naturæ identitatem. Illa e-
nim idcirco dicta sunt, ut Sabellio & Iu-
dæis ora obstruantur. Hæc autem ut Ar-
rius & Eunomius ac Gentiles obterantur.
Nam qui proprietatum numerum in san-
ctam Trinitatem porrigunt, ac rursus in
vnam substantiam contrahunt, ij rectissi-
mè sentiunt, ac cælestium oraculorum
doctrinam sequuntur, ut qui nec per na-
turarum discrimen in plurium deorum cul-
tum cadunt, nec per vnius personæ asser-
tionem in Iudaismum prolabantur.

Aphthonio Episcopo. 28.

Perea quæ certa & confessa sunt, de
dubiis iudicandum est, non autem per du-
bia & ambigua de certis & indubitatis.

Verbigratia: Cùm imaginis somnium à regis Babylonij animo auolauit, atque ipse nō modò eius rei, cuius species ipsi obiecta fuerat, interpretationem, sed hoc ipsum quoque quod viderat, scire cuperet, tum Daniel non priùs ea, quæ quærebantur exposuit, quàm ea, quæ perspicua & manifesta erant, enarrasset, atque ita de rebus dubiis fidem sibi cōciliasset, omnemque à se suspicionem propulisset: Siquidē de certis atque confessis rebus doctrina, fictæ & commentitiæ interpretationis acufationem de medio tollebat.

Hermogeni Episcopo. 29.

Cùm morū vniuscuiusque ac vitæ perspicuum argumentum sit eorum, qui cum ipso degunt, vitæ ratio, ne mireris, si Eusebius Martinianum, Zosimum, Maronem, aliōsque eiusdem farinae honore afficit. Quemadmodum enim si virtutis amore teneretur, probis viris haudquaquam abire anteferreret: sic quia collactanea & chara ipsi est improbitas, iisdem quoque hominibus vitur.

Archontio Presbytero. 30.

Quia non ob aduersariorum imbecillitatem victoriam assequitur, sed ob viriū suarum magnitudinem fortes viros superat, clarus atque illustris est, dignusque qui publico præconio celebretur. Quare ob vnum aut alterum superatū ne glorieris. Nam tum denique victor verè prædicaberis, si summa virtute præditos superes.

Ophelio Grammatico. 31.

Tritis ac peruulgatis omiſſis, aperte, quod sentio, dicam: etiam quibusdam videri possim nouam interpretationis viam inire. ὁ πρωτότοκος, id est primogenitus, si secunda syllaba acuatur, eū qui primus natus est, significat. Si autem penultima, eum, qui primū genuit. Atque id vobis præfertim, quod Homeri lectio delectat, compertum & exploratum est.

λέγω, ὅτι νῆμα ὑπὸ τῷ Βαβυλωνίῳ τὸ ὄναρ τῆς εἰκότος ἀπέπλην, καὶ ἐζητεῖ μαθεῖν ὃ μόνον τῷ ἐρμηνείᾳ τῶ δειχθέντος, ἀλλὰ καὶ αὐτὸν τῷ ὄντι καὶ πάντες ἠπόρησαν. τότε ὁ Δανιὴλ ὁ πρῶτος τὰ ζητούμενα ἔφη, πρῶτον δὲ τῶ δῆλον ποιήσασθαι τῷ ἐξηγήσειν. τὰ γὰρ καὶ ἀφανίσαν αὐτῶν βεβλήεντα ὑψηλοῦς ἀξιοῦσι εἶναι αὐτὸν καὶ ἀνυπόπτον δὲ τῶ ἀμφισβητῶντων καθίστη. ἡ γὰρ δὲ τῶ ὁμολογῶμενων διδασκαλία, τῷ τῶ πλάττειν τὰ λεγόμενα καὶ τηρεῖν ἀνέρει.

Ερμωγενί ὁπισκόπῳ καὶ.

Εἰ δὲ γὰρ σαφὲς τὸ ἕκαστον πρόπων ἡ τῶ συνόντων ὅτι πολιτεία, μὴ θαύμαζε, εἰ Εὐσεβίος τοῖς δὲ Μαρτυριανὸν καὶ Ζώσιμον καὶ Μάρωνα, καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὁμοτέτοις αὐτοῖς. ἀλλὰ πῶς ἔχει. ὥστε γὰρ εἰ ἀρετῆς τῷ ἐρατῆς, οὐκ ἂν τῶ φιλαρέτων ἑτέροις προετίμησεν. οὕτως ἐπεὶ δὴ σιωτροπον καὶ φίλιν τῷ κακίᾳ ἔχει, τοῖς ὁμοτέτοις χεῖνται.

Ἀρχοντίῳ πρεσβυτέρῳ κα.

Ὁ μὴ ἀλλὰ τῷ τῶ ἀντιπάλων ἀοδείᾳ δειγνόμενος, ἀλλὰ ἀλλὰ τὸ μέγεθος τῆς οἰκείας ῥώμης τῶ ἰχυρῶν κρατῶν, αἰδιδυός ὅτι, καὶ ἀναρρήτως ἀξιός, μὴ τοίνυν ἐταβριμύς, εἰ ἐνὸς καὶ δευτέρου κεκράτηκας. εἰ γὰρ τῶ ἀκρων εἰς ἀρετὴν περγένοιο, ὅπως βεβαιῶχος ἀνακηρυχθήσῃ.

Ὀφελίῳ γραμματικῷ κα.

Τὰ κατημαξενόμενα παρὲς, σαφῶς εἴποιμι τὸ νεοσημῶν, εἰ καὶ δόξαμι ποῖ χαμνοτέρᾳ ἐρμηνείᾳ ἀνατέμνειν ὁδόν. ὁ πρωτότοκος, εἰ μὲν ἡ δευτέρα ὀξύνοιο συλλαβὴ, πῶν πεχθέντα πρῶτον· εἰ δὲ ἡ παρεχάτη, τὸν πρῶτον πεχόντα μινύει. καὶ τῶτ' ἀκριβῶς ἴτε μάλιστα ὑμεῖς οἱ ὁμνέοντες. πρωτότοκος γὰρ ἡ πρῶτος τέκουσα

κῆσα ἑκείνῳ εἰρηται εἰκὸς οὐδ', μάλ-
λον δ' ἀναγκάσθον ἐννοεῖν, ὅτι καὶ ταῦ-
θα τοιαύτη τινὶ ἐννοίᾳ ὁ θεωπέσιος ἐ-
χρήσατο Παῦλος, ὃς παρῶτον τῆς κτί-
σεως αὐτὸν ἐκτίσθαι δογματίζων. ἀ-
παγε. ὅς γε ἀπαύγασμα τῆς δόξης, καὶ
ἀσπλύντης τῆς ὑποστάσεως τῆς πα-
τρικῆς αὐτὸν καλεῖ· ἀλλὰ παρῶτον πε-
ποικέναι, τετέστι, πεποικέναι τὴν κτί-
σιν, ἢ τῆς τριτῆς συλλαβῆς ὁξυνο-
μῶν. παρῶτον γένος, ὃ παρῶτον γένος.
παρῶτον γένος, ὃ παρῶτον γένος. εἰ δ' ὁ
τόκος ἐν ταῦθα ἀντὶ τῆς κτίσεως πα-
ρελήφθη, θαυμάζω μὴ εἶς, ἔπειτα καὶ
ἐτέρωσε εἰρηται, θεὸν τ' γενήσασθαι σε
ἐγγετέλιπες, καὶ ἡδὲς ἐγέννησαι καὶ
ὑψώσαι· καὶ ἐγὼ εἶπα, θεοὶ ἐστε, καὶ ἡοὶ
ὑψίστου πάντες· ἐπεὶ δὲ καὶ γενή-
σας ὁ θεὸς ἀπαθῶς ἐγέννησε, καὶ ἐκτίσων
ἀπαθῶς καὶ θεοπροπῶς καὶ ἀμοιρῶν δη-
μιουργεῖ, τῶν τοις τοῖς ὀνόμασι κέχρηται
ἡ γραφή, ὃ καὶ ἵνα τὴν γέννησιν κτίσιν,
καὶ τὴν κτίσιν γέννησιν ὑπολάβωμεν,
ὡς καὶ ἐργασίᾳ οἱ αἱρετικοὶ κατε-
σκευάζον δοκῶσιν· ἀλλ' ἵνα τὴν εὐκο-
λίαν, καὶ τὴν ἀπάθειαν τῆς θεῆς πα-
ρήσῃ. εἰ δὲ τις παρῶτον μόνῃ δὲ
λευάν, καὶ μὴ τὰ ληθῆς σκοπῶν ἀνεί-
ποι, ὅτι ἐγὼ τὴν ψῆφον ἐμαυτῷ θύσο-
μαι, ὅτι ἐκείνος ἐαυτῷ ἀνείη διχσμος.
Ὁ δὲ οὐδ' ὅτι τῆς ἐξουσίας τὸ πρῶτον ἀ-
δεχάτοισι κριταῖς. καὶ ἔτασαν κριταὶ οἱ
ἀκραταί, εἰ μὴ οὐδ' ἐκείνος ἔχει δει-
ξάμεν, δεῖξάμεν. εἰ δὲ ἐμὲ ἀπαυτῇ τὴν
ἐπὶ δεξιῇ αὐτὸν τὸν τῶν εἰρηκότων,
παρῶτον μόνῃ μαρτυρεῖ. μετὰ γὰρ τὸ
εἰπεῖν παρῶτον γένος πάντος κτίσεως, ἐπὶ
γεν, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθαι τὰ πάντα,
τὰ ἐν τοῖς ἔργοις, καὶ τὰ ἐν τῇ γῆς,
εἰ μὴ οὐδ' εἶπε μετὰ αὐτὸν ἐκτίσθαι
ψῆφισαδε τῷ κατηγόρῳ. εἰ δ' ἐν αὐ-
τῷ. ἐν γὰρ τῷ κτίσθαι ὅτι ἡ πάντων
δημιουργία καὶ ἀμοιρῶν. ὁ παρῶτον καὶ σα-
φηνίζων ἀλλὰ χρεῖται. ἐν αὐτῷ γὰρ
ζῶμεν, καὶ κινῶμεθα καὶ ἐσμέν· ἀνατίρ-
ρητος ἡ μέρις ὡς οἱ μαρτυροῦντες. εἰ δὲ καὶ τὰ

παρῶτον γένος enim ea, quæ primū peperit,
ab ipso dicta est. Probabile itaque, imò
necessarium fuerit animadvertere, huius-
modi quodā sensu hīc quoq; diuinū Pau-
lūsum fuisse, cū Christū omnis creaturæ
primogenitū dixit. Hoc quippe vocabulo
non eum primum ex omnibus rebus con-
ditis creatum esse docet (absit) quippe qui
splendorem gloriæ, & paternæ substantiæ
characterem ipsum appeller: verū eum
res conditas primò peperisse, hoc est effe-
cisse: ita ut (tertia syllaba acuto accētū no-
tata) παρῶτον γένος non παρῶτον γένος, id est,
primò gignens, non primogenitus, παρῶ-
τον γένος, non παρῶτον γένος, id est, primò
creans, non primò creatus. Quòd autem
ὁ τόκος, hoc loco pro creatione accipiat, non
est quòd quisquam miretur, cū alio
etiam loco dictū sit, Deum, qui te genuit,
dereliquisti. Atque alios item, Filios ge-
nui, & exaltaui. Ac rursū, Ego dixi,
Dij estis, & filij excelsi omnes. Quoniam
enim & cū Deus genuit, citra passionem
vllam genuit, & cū creat citra omnem
passionē, & modo diuinitati consentaneo,
ac sine vllō labore creat, idcirco Scri-
ptura his vocabulis vsa est, non ut per ge-
nerationem creationem, & per creationē
generationem intelligamus (quemadmo-
dum improbè ac veteratorie hæretici af-
firmare videntur) sed ut facilitatem, Deiq;
ab omni perpeffione vacuitatem ostēdat.
Quòd si quis ei duntaxat, quia prius ipsius
animus imbutus est, opinionī addictus, ac
non veritatem sibi ante oculos proponēs
verbis meis refragetur, nec mihi ipse iu-
dex ero, nec item ipsum sibi ipsi iudicem
esse æquū fuerit. Quocirca incorruptis
iudiciis negotium committamus, ac no-
stræ disputationis arbitri sint auditores.
Itaque si ille aliquid demonstrare queat,
demonstret. Sin autem à me demonst-
rationem exigit, hunc ipsum qui his verbis
vsus est, testem proferam. Postquā enim
dixit, Primogenitus omnis creaturæ, mox
hæc verba subiunxit, Quoniam in ipso
creata sunt omnia, quæ in cælis sunt, &
quæ in terra. Quamobrem si dixit, Post

cum creata sunt, quin secundum aduersarium pronuncietis, causam haud dico. Si autem, in ipso (etenim in Creatore rerum omnium procreatio & conseruatio est. Quod quidem etiam alio loco explanans, dixit, In ipso enim viuimus, & mouemur, & sumus) sine controuersia, vt opinor, nostra est victoria. Quodd si ea etiam, quæ sequuntur, narrauero, luculentius ad huc trophæum erit. Ait enim, Et ipse est ante omnia. Non dixit, Ipse factus est ante omnia, sed, Est ante omnia. Et omnia in ipso constituta sunt. Non dixit, Cum ipso, nec, Post eum creata sunt. Quid autem est, quamobrem eos reiiciunt, qui eum diuinitatis ratione vnigenitum dictum esse aiunt, humanæ autem nature respectu primogenitum omnis creaturæ? Nam si nec ita intelligatur, nec item πρωτοκτίστης vocetur, primogeniti vox, siquidem vnigenito copuletur, nobilitatem designare potest (potest enim quispiam & primogenitus & vnigenitus filius esse:) si autem rebus creatis, locum non habet. Aut enim μονόκτιστος, id est, solus creatus, aut primogenitus erit. Alterutrum enim alterutrum de medio tollit. Quid autem prohibebat, quo minus aperte ipse diceret, πρωτόκτιστος omnis creaturæ. Iam si πρωτόκτιστος, id est, primus creatus, intelligatur, quoniam pacto vnigenitus est. Nam quod solum est, aliud haudquamquam admittit. Ac primum item, solum repudiat. Quidnam autem iuxta hoc ipsum rebus conditis præstat, si ipse quoque creatus est? Quin autem erubescunt, creaturam adorantes, ac suismet ipsi sententiis aduersantes: quippe qui, cum res creatas adorari vetent, vt Gētilitium errorem, ipsi tamen se hoc facere minimè animaduertant? Quin illud quoque nosce operæpretium est, eadem vocabula non semper eadem res significare, neque homonymiam synonymiam omni modo designare. De Filio enim generatio propriè dicitur, de conditis autem rebus, improprie: de illo inquam ob veritatem eandemque substantiam: de his autem, honoris & adoptionis causa. Volens enim genuit, nos verbo veri-

ἐξ ἧς φράσαιμι, ὅτι φανερόν ἐστι τὸ πρόπαλον. φησὶ γὰρ καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων, ὅς κ' εἶπεν, αὐτὸς γέγονε πρὸ πάντων, ἀλλ' ἐπὶ πρὸ πάντων, καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν. ὅς κ' εἶπε μετ' αὐτῶν, ἔδδ' μετ' αὐτὸν ἐκτίσθη. Διὰ τί δὲ ὡς ἀρχαῖ φονται τὸς λέγοντας. μονογενὴς μὲν καὶ τὴν θεότητα. πρωτότοκος δὲ τῆς νέας κτίσεως καὶ τὴν ἀνθρωπότητα. εἰ γὰρ μή τε ὁ πῶς νοηθεῖν, μή τε μὴν πρωτοκτίστης καλεῖται τὸ πρωτότοκον. εἰ μὲν τῷ μονογενεῖ συναφθεῖν, δύναται τὴν ἐγγενεῖαν ἐμφύτω, δύναται γὰρ εἰς αὐτὴν καὶ πρωτότοκος, καὶ μονογενὴς ὁός. εἰ δὲ τοῖς κτίσμασιν, ὅς κ' ἐχὶ χάραν. ἢ γὰρ μονόκτιστος ἢ πρωτογενὴς. θάτερον γὰρ θάτερον ἀναμεικτόν ἐστι. τί δ' ἀρα ἐκάλυψε σαφῶς αὐτὸν εἰπεῖν, πρωτόκτιστος πάσις κτίσεως. πῶς δὲ εἰ πρωτόκτιστος νοεῖται, μονογενὴς ἐστὶ. τὸ μὲν γὰρ μόνον, ἄλλο δ' ἀρροῖται. τὸ δὲ πρῶτον, τὸ μόνον παρεχράσεται. τί δὲ Διὰ φέρει τῆς κτισμάτων κατ' αὐτὸ τὸ τοῦ, εἴ γε καὶ αὐτὸς ἐκτίσθη. πῶς δὲ ὅς κ' ἐρυβελῶσι, κτισματι προσκυνοῦντες, καὶ τὰς εἰαυτῶν μαχόμενοι ψήφοις. ἀπαρρεῦοντες καὶ τὸ τῇ κτίσει προσκυνοῦν, ὡς ἐλλοι κισαὶ αὐτοῖς τὸ δρῶντες εἰαυτὰς λαοθάλασσι. καὶ δὲ καὶ τὰ τ' εἰδέναι. ὅτι ὅτι αὐτὰ ὀνόματα πάντως καὶ τὰ αὐτὰ μινύει παράγματα. ὅτι ἡ ὁμωνυμία συνωνυμίαν ἐκ παντὸς τρόπου ἐμφανεί. ὅτι μὲν γὰρ τὸ ὑπὸ κυρίως λέγεται ἡ γεννησις. ὅτι δὲ τῇ κτισμάτων κατὰ χρεστικῶς. ἐπὶ ἐκείνῃ τῆς ἀληθείας ἐνεκεν καὶ τῆς ὁμοσιότητος. ὅτι δὲ τῶν πρὸ μὴς ἐνεκεν καὶ ὑποθέσεως. βεβληθεὶς γὰρ ἀπεκλύσεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας. μὴ τοίνυν ἡ ὁμωνυμία τὴν ὁμοπμίαν ἐν ταῖς τακτικῶν, μηδὲ τὰ κατὰ χρεστικῶς εἰρημνία κυρίως λελέχθαι νομίζεσθαι. ἐπεὶ καὶ τὸν θυμὸν, καὶ τὴν ὀργήν, καὶ τὰ ἄλλα πάντα τὰ τῇ θεῷ μὴ πρέποντα φύσιν. κατὰ χρεστικῶς λελέχθαι μὲν ὅς κ' αὐτὸς εὐφρονῶν κυρίως πε-

φράσεται

φράσται φαίν. δ' ἅλον γάρ ὅστις ὅτι ἐ-
χαστο χωρίω, καὶ ἐχαστη λέξις ἢ πρέ-
πουσα καὶ ἁρμόζουσα ἐρμηνεία παρ-
σαρκομένη πῶς ἀληθεύει ὡς δίνει.

tatis . Quocirca homonymia hoc loco honoris æqualitatem ne pariat : nec quæ improprie dicta sunt , proprie dicta esse quisquam existimet . quandoquidem nec furorē, nec iram, nec alia omnia, quæ, cum diuinæ naturæ minimè conueniant, per abusum dicta sunt, quisquam mentis compos proprie usurpata esse dixerit . Perspicuum enim est, quod in vnicuique loco, & cuilibet dictioni, congrua & consentanea interpretatio adhibita, veritatem parit.

Ησαΐα γραπώτη: λβ.

Esaia militi. 32.

Λίαν ἔκπληκτομαι πῶς μάλα ἀ-
 κριβῶς, ὅτι γε αἰῶρος τιμὴ καὶ θείαν δό-
 ναμιν ἄμα χερσὶν ἔσσαν, καὶ αὖτε τὸ αὐ-
 τὸ καὶ ὡσαύτως ἔχουσιν, τῶν δ' ἀνθρω-
 πίνων βέβαιον ἐσδέν, καὶ ἀσφαλές, αλ-
 λά καὶ ἂν ἀγαν δυνατὸν εἶναι δοκιμῇ ἀμ-
 φιβολόν ὄσθιν, ὁμολογεῖσθαι γὰρ κέ-
 κτηται ἢ εἰς τὸ θάνατον μεταβολῆν.
 ὅταν μὴ τιμὴ ἀνάσθῃ ἔχη ῥοπήν, καὶ πῶ-
 σιν ἐξαΐσιν ὡδίνει, καὶ μετὰ αὐτῶν
 φρόνημα, ἀλλ' ὑποφύως ἐξογκού-
 μενος ἢ ὀρατῆρος περικελῇ μεταβο-
 λῆν.

Magna me admiratio tenet, quid fiat, ut
cum tibi illud exploratissimum sit, diuinā
quidem potentiam insuperabilem, sui que
semper similem esse, humanam autem ni-
hil certi ac stabilis habere, verum quam-
libet valida esse videatur, dubiam tamen
& ancipitem esse, utpote quæ nisi diuino
subsidio fulciatur, certissimam mutationē
habeat, atque horrendam ruinam partu-
riat, tu tamen animo tuo minimē modere-
ris, verum immodico fastu incumescens,
mutationem in contraria prouoces.

Παύλῳ ἁγῷ

Paulo. 33.

Ἐπειδὴ ἔφης δι' αἰτίας, ὅτι μέ-
 γ' ἐκ μολύβδου χαθεύδμεν τὴν ἁ-
 μαρτίαν, εἴρακεν ὁ Ζαχαρίας. φημὶ
 ὅπ' οὐ μολύβδου δηλοῖ το βάρους ἵνα
 ἁμαρτίας. ἔδεν γὰρ ἐπαρξέσθαι ἔδ' ἐκ
 φορτικώτερον τῆς ἁμαρτίας, τῆς εἰς
 τὴν πύμνῃ τῆς ἁδου χατακοιπῆσης
 τοῖς ἀλλότῃς· το δὲ μέτρον, το τέλος
 μινύει τῆς πᾶσι τῆς ἁμαρτίαντας
 μακροθυμίας, καὶ τῆς πτωχείας τῆς
 ἀρχῆς· ἔδ' γὰρ ἀμέτρος, ἔδ' αἰὲς ἁμαρ-
 τανεν συγχωρηθῶσιν· ἀλλ' ὅσον ἔ-
 δ' ἐκ πικροτάτας εἰσραχθῶσιν
 διχας.

Quoniam quæris quidnam causæ sit, cur Zacharias iniquitatem super mensuram plumbi sedentem viderit, respondeo, hoc idcirco cōtigisse, quia plumbum peccati pondus & grauitatem designat. Neque enim quicquam peccato grauius, atque onerosius est, quippe quòd ad ima inferni eos, quos cœperit, deturbet. Per mensuram autem, diuinæ erga eos, qui peccarunt, lenitatis & patientiæ finem, pœnæq; principiū significatur. Neque enim absque mensura, nec semper vitiis indulgere permittentur, verùm iamiamque acerbissimis suppliciis multabuntur.

Εὐτονίω. λδ.

Eutonio. 34.

Δεινὸν ὄντα καὶ δραστήριον τὸν Ἰῆς
φιλοτιμίας ἔρωτα, καὶ δεινῶς κρατουῦ-

Ambitionis amorem, suapte natura
vehementem & acrem, atque humanum
Ii

genus mirum in modum superantem, scitè ac sapienter reprimens, atque in melius derivans Salvator, his verbis utitur, Attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis. Alioqui non habebitis partem apud Patrem vestrum qui in cælis. Quoniam enim, ut creator & effector, ambitionis semina hominum animis primùm insita esse probe norat, non frustra & sine causa, sed ut ingenti honoris cupiditate flagrantibus in melius proficeremus (optimum videlicet, ad servile turpium ac sordidorum affectuum iugum propellendum, amuletum & præsidium in gloriæ desiderio positum habentes) verum nos beneficium nobis insitum in contrarium flexisse, ac cælestis honoris obliuione ad terrenum conuersos esse, idcirco rursus, optimi cuiuspiam agricolæ instar, animæ curam suscipiens, viciosos stolones amputat, atque improbißimorum hominum vbertatem ad insanum humanæ gloriæ studium vehementer luxuriantem reprimat: quicquid autem in ea suaue atque ad cælestium honorum feracitatem vitale ac fecundum est, id non modò relinquit, sed etiam ex suscitatur, ac fecundius reddit: dum nempe ostentationem, quam humanæ gloriæ cupidi & appetentes faciunt, funditus euellit, eam autem, quæ Deum solum intuetur, studiosissimè appeti merito permittit.

Hieraci Presbytero. 35.

Aut magis, aut certè non minùs, quàm tibi, id nobis curæ fuit, ut quantum in nobis esset, Chæremone & Zosimo & Maro resipiscerent, ac meliore mente recepta, probro & dedecore se liberarent. Quoniã autem, ut apparet, in penè insuperabilem improbitatem prolapsi, nondum ex ea emergere animum induxerunt (quo etiam nomine à nonnullis quidem, ut ex ea quã-

τα τῶ ἀνθρωπίνῳ γένει, ὁ σὸς ἡγεῖος λόγος σοφῶς τε καὶ ὀπίστημένως κατα-
τελλων, καὶ πρὸς τὸ κρεῖττον μεταχε-
τεύων, φησὶ, πρὸς ἅτε τίς διχαροῦ-
νται ὑμεῖς μὴ ποιεῖν ἐμπαροδεῖν τῶν
ἀνθρώπων πρὸς τὸ θεαθῆναι αὐτοῖς· εἰ
δὲ μὴ γε, μισθὸν οὐκ ἔχετε πρὸς τῶ
πατρὶ ὑμεῖς τῶ ἐν τοῖς ἔργοις ἐπιει-
δῆ καὶ ἡδεῖα τε ποιητῆς ὡς καὶ διμικρ-
ρὸς, καλῶς ἐξ ἀρχῆς ἐμπεφυτευμένα
τοῖς ἀνθρώποις τὰ τῆ φιλοτιμίας ἀνερ-
ματα, ὅτι ἀπλῶς, ὅτι εἰκῇ, ἀλλ' ἵνα
ἀξίωτοι τῆ τιμῆς τυγχάνοντες ἔσ-
ται ὅτι περὶ τοῦ ὀπίσθεν, καλῶς
κεκτημένοι φυλακτικῶν, πρὸς τὸ μὴ
δύλῃν τοῖς ἀνελευτέροις πάσῃ, τὸν
τῆς δόξης πόνον μετὰ χεῖρας αὐτῶν
πρὸς τὸ αὐτὸν τὸ ἐμψυτον δῶρο, καὶ
πρὸς τὴν γῆνιν πρὶν περὶ τὰς
λήθη τῆς ἔρανης παλιν ὥστε ἀρι-
στὸς μαρτὸς ὅτι μελόμενος τῆς ψυ-
χῆς, τοῖς μὲν πρὸς τὴν γῆνιν ἐλά-
σας ἐκκοπῆ, καὶ τῶν κακῶν
πρὸς τὸ ἀνθρωπίνῳ διζήμεναι δει-
νῶς ὑλομαθεῖν ἐπεχει τὴν φορὰν.
ὅσον δὲ αὐτῆς ἡμερῶν τε καὶ χρόνου
πρὸς τὴν τῆς ἐκκοπῆς πρὸς
καρποφορίαν, ὅτι μόνον ἐπολείται,
ἀλλὰ καὶ ζωπυρεῖ, καὶ γενικωτέρως
κατασκευάζει, τὴν αὐτὴν ὅτι δειξί-
οι τῆς ἀνθρωπίνης ὀρεξέμενοι δόξης
ποιοῦνται, αὐτὸ πρὸς ἀνασπᾶσας,
τὴν δὲ πρὸς θεὸν μόνον ὁρᾶσαν, ἐκ-
τως χεῖρ' κράτος φιλοπείθεται ὅτι
τρέφας.

Ιέρων πρεσβύτερος. λε.

Ἡ μάλλον, ἢ οὐχ ἡττον τῆς με-
γαλοφροσύνης ἐφροσύνη, ὅπως τοῦ ἡ-
μέτερον μέρος, Χαιρήμων τε καὶ Ζωσι-
μος καὶ Μαρῶν μεταγνοῖεν, καὶ ἀμεί-
νονα γνώμην ἀναλάβοντες, ἀπαλα-
γῇ τῆς ἀχύνῃς ἐπειδὴ δὲ ὡς εἰ-
κῇ, ὅς ἀνασταλόντες ἐκπεπληκότες
κακίας ἔδωκε ἀνεγχεῖν ἡ ἐκλήθη-
σαν, διὸ καὶ πρὸς τὴν πρὶν μὲν, ὡς ταύτη

ἐναντιώμενοι καταδριμεύονται· ὥστε
πινῶν δ' ἀπηνόρευθησαν, ὥς εἰς ἀναλ-
γησίαν ἐξοκείλαντες· ἀλλ' οὐδὲ πα-
λιν ὅδε ἐλλείψῃ τῷ εἰς ἡμᾶς ἡκόν-
των, τάχα πως καὶ ὁ φύσιν ποτε γνωσιμα-
χίσαντες, ἀπείκωνται πρὸς τὴν ἀρε-
τήν, ἢ ἀκηρύκτως πολεμεῖν ὁκ αἰ-
σχύνονται. τὸτο μὲν ἔργον, τὰ δ' ἄλλα
νομίζοντες εἶναι πάρεργα.

Χαρήμωνι, Ζωσίμῳ, Μάρωνι,
Εὐσταθίῳ. λζ.

Εἰ κρίσιν μὴ πρὸς δεικνῶντες, δρᾶτε, ἀ-
δρᾶτε ἀλλὰ τὸ εἶδέναι ὀφείλετε, ὅτι
ἢ μὲν κακία, καὶ χροῖς ἐτέρας κολασεως,
κόλασις ἐστὶν· ἢ δ' ἀρετὴ, καὶ δίχα σφά-
νων σφάραγος μάλιστα μὲν γὰρ καὶ τῷ
καλῶν καὶ κολασθέντων, ὁ περὶ τὸ μελ-
λόντος κρίσεως λόγος ἀξιοπιδεῖται ὅτι καὶ
ἀληθὴς, καὶ παρὰ πάντων ὁμολογούμενος.
εἰ δὲ εἰς τοσαύτην ὑμᾶς ἡ κακία φρε-
νοβλάβειαν ἐξέβαλεν, ὥς τὸτον
ὅτι ὑμετέρας γνώμης ἀνελῶν. ἀλλ'
οὐδὲ, ἵνα παρὰ τὴν πολλοὺς καλῶν
θα δεδωκέναι δίκην, μὴ μικρὰν εἶναι
νομίσῃτε κόλασιν, τὸ ἐνταῦθα πρὸς
πάντων κωμωδῶσθαι καὶ μισεῖσθαι,
μὴδὲ μικρὸν σφάραγος, τὸ εὐχημένως καὶ
στυμῶς, καὶ μετ' ἐγκωμίων τ' ἐνταῦ-
θα ἀφαιρῶσαι βίον.

Ἀρποκράτιστος. λζ.

Ἀποπώτατοι εἰναι μοι φαίνεται,
τὸ σκείνων μὲν ἐν οἷς διλυέθησαν
οἱ τ' ἔξωθεν σοφοί, καὶ αἱ ἱερὰ γραφαὶ
πολυὺν ποιῶσθαι λόγον. ἐν οἷς δὲ συ-
νήθησαν, ὀλίγον. ὁ μὲν γὰρ τῆς κρί-
σεως λόγος, καὶ εὐλόγος ὢν καὶ διχαρός,
καὶ λογικοῖς ἀρέπων, καὶ παρ' ἡμῶν καὶ
παρ' σκείνων ὁμολογούμενος, ὀλίγος
δὴ πῃς ἔπιπαισται εἰς τὸ τὰ δέοντα
πράττειν. οἱ γὰρ πολλοί, καὶ μή τις

doque emerfuri, atque ad meliorem me-
tem redituri lugentur, à nonnullis rursus
ut in indolentiam peruoluti pro despera-
tis habiti ac relictī sunt) operam certè rur-
sum dabimus, ne, quod nostrarum partiū
est, vlla ex parte desideretur. Sic enim for-
tasse fiet, ut tandem aliquando resipiscāt,
atque cum virtute (qui cum inexpiabile
bellum gerere non verentur, id vnum pro
ferio opere habentes, cætera autem velut
obiter ac defunctoriè agentes) in gratiam
redeant.

Charemoni, Zosimo, Maroni,
Eustathio. 36.

Si ad ea perpetranda, quæ perpetratis,
ea vos causa impellit, quod iudiciū haud-
quaquam expectetis, illud sciatis oportet,
improbritatem, etiam si nullum aliud sup-
plicium accedat, supplicium per se esse:
virtutem contrà, etiam citra coronas co-
ronam esse. Ac quidē maximè, ex his quo-
que qui scelerum pœnas in hac vita perpe-
derunt, futuri iudicij dogma fidem nan-
ciscitur, verumque est, atque apud omnes
certum & indubitatum. Quod si vos im-
probritas in tantam amentiam præcipites
egit, ut hoc ex animis vestris deleueritis: at
certè (ut illud omittam, multos hîc quo-
que pœnas dedisse) ne leve supplicium esse
existimetis, hîc ab omnibus suggillari, atq;
odio haberi: nec rursus exiguam coronā,
grauiter & honestè atque cum laude cur-
riculum vitæ confecisse.

Ἡρποκράτης. 37.

Absurdissimum, meo quidem iudicio,
illud est, eorum quidem, in quibus exter-
ni sapientes & sacra Scripturæ inter se dis-
sident, magnam rationem habere: eorum
autem, in quibus consentiunt, exiguam.
Etenim iudicij extremi dogma, tametsi,
& rationi consentaneum, & iustum, & ra-
tione præditis congruens, atque & à no-
bis & ab ipsis confessum ac receptum sit,
tamen paucos admodum inducit, ut ea,

li ij

quæ officij ratio postulat, faciant. Plerique enim (nec verò me quisquam iracundia commotum hæc dicere arbitretur) non secus ac si nec iudicium futurum sit, nec providentia vlla rebus præsit, atque humanas actiones conspiciat, velut in densissimis noctis tenebris ea faciunt, quæ faciunt. At verò dubium & controuersum dogma, quâuis probabilitate carens, permultos tamen expugnat. Etenim optimam quidem & accuratam viuendi rationem contemnant ac pro nihilo ducunt: linguam autem supra quàm par sit, acuunt. Ac temperantiam quidem nihil omnino curant: de increata autem materia, nonnullisque aliis nugantur, quæ nec cognita magnū aliquod ad virtutem adiumentum afferunt, nec ignorata, eos, qui in his rebus haudquam eruditi sunt, detrimento vlllo afficiunt. Primum igitur discant, iudicij dogma, quod & apud nos, & apud illos, extra controuersiam est, discutere, ac rectam vitam amplecti. Absurdissimum enim est illud, de quo inter vtrosque conuenit, taceri: ea autem, de quibus inter se dissenserūt, sursum deorsumque iactare, ac de iis perpetuò garrere.

Sereno. 38.

In publicis & grauissimis malis commiserationi locus non est. Omnes enim priuatas calamitates deplorantes, nō tantum otij habent, vt ipsis alienas miseras luctu ac lamentis prosequi vacet.

Chæremoni Diacono. 39.

Impurum ac sceleratum hominem nego, non modò de fidei doctrina, sed etiam de vlla re alia os aperire debere, quoad per synceram pœnitentiam animi maculas absterferit. Nam cum peccatori dixit Deus, Quare tu enarras iustitias meas? multo certè ei, qui animo ita constitutus est, ac fidei dogmata perscrutari non veretur, silentium indixit. Tanto enim dogmata iustificationibus sublimiora sunt, quanto cælum terra, & anima corpore. Quocirca cum vitæ integritas tibi desit, de fi-

θυμῷ, τὸ λεγόμενον, εἶναι νομιζέτω, ὡς μήτε κρίσεως οὐσίας, μήτε παρηγοίας ἐφεσώσεως καὶ καθαρώσεως τὰ δρώμενα, καθάπερ ἐπ' ἀσελῆναι νυκτὶ δρῶσιν ἀδρῶσιν. ὁ δ' ἀμφισβητήσιμος καὶ τοι ἀπίθανος ὢν τὰς πολλοὺς χειρῶνται. πολιτείας μὲν γὰρ ἀκριβὲς ὀλιγαριθμοῖσι, τὴν δὲ γλῶσσαν ὑπερὸν τὸ δέον θῆναι γασσι, καὶ σωφροσύνης μὲν αὐτοῖς λόγους ἐδίδετο. ὡς δὲ ὕλης ἀγενήτης, καὶ ἀλλοιωτῆς πινῶν φλυαροῦσιν, ἀμήτε γινωσκόμενα μέγα πρὸς σωτηρίαν σωτελεῖ. μήτ' ἀγνοούμενα καταβλάπτει τὰς μὴ πεπωμαμένους. μαθητεύσαντες οὖν παρῶν τὸν πατέρα ἡμῶν καὶ αὐτῶν ὁμολογούμενον τῆς κρίσεως λόγον ἀνακινεῖν, καὶ εἰς ὁρθὴν ἔλθεσθαι. ἀποπώτατον γὰρ τὸ μὲν εἶναι οἷς σωτέραν, σιωπῶν τὰ δ' εἶναι οἷς διηγήσανται, αὐτὰ καὶ κατὰ θρυλλεῖν.

Σεινῶ. λη'

Εν τοῖς κοινοῖς καὶ ἀπῆκετοῖς κακοῖς κληροῖν οὐκ ἔχει ὁ οἶκτος. πάντες γὰρ τὰ οἰκεία φέροντες πάθη, χολώοντες ἄλλοι τὰς πέλας ἐλεεῖν.

Χαρήμωνι Διφκόνῳ. λθ.

Τὸν ἐναγῆ ἔφημι ὡς δόγματων, ἀλλ' ἐδὲ ὡς ἄλλος πνὸς χεῖνωται ἀνοίγειν ἔρετα, ὥς ἂν δι' εὐλκρινούς μετανοίας καθαρθῇ. εἰ γὰρ τῷ ἀμαρτωλῷ εἴπῃ ὁ θεός, Ἰνατί σὺ διηγῇ τὰ διχνοματά μου; πολλῶ μάλλον τὸν ἔπος διφκείμενον, καὶ τὰ δόγματα ἐρευνᾶν τολμῶντα ἐπετόμιτο. τοσοῦτον γὰρ τὰ δόγματα τῷ διχνοματῶν ὅτι ἀπώτερα, ὅσον ἔρανος γῆς, καὶ ψυχῆ σώματος. πέπαιστο τοίνυν τῷ βίῳ μὲν ἡ ψυχὴ, ὡς δὲ δόγματων

μαίων ἀμιλλώμενος, ἵνα μὴ καὶ τῷ
δείγματι ᾗσαν ὑπερβολῆς. εἰώθασι
γὰρ πολλοὶ ἀπὸ τῆς τῆς λεγόντων
δοξῆς τοῖς λεγόμενοις ψιφίζεσθαι.

Θεοδώρῳ χαλαστικῷ. μ.

Ὁ μὲν ἀδελφὸς, ὠθαυμάσιε, ὁ σὸς
ἀλφειὸς πρόπον θαυμάζεται, σὺ δὲ ἀλφει-
λόρον, ὁ κείνος δὲ ορθότητα γλώσσας,
σὺ δὲ ἀλφειὸς δεινότητα γλώσσας· ἐκ τῆς
ῥαυτοῦ μετρίότητος ἡθους. σὺ δὲ ἀλφει-
φραγέως ὄγκον· ἐκ αὐτοῦ ὡς καρπῷ
βρύων, σὺ δὲ ὡς φύλλοις κομῶν· εἰ ποί-
κω τῇ δὲ ἕκαστος ἐχέτω. Ζήλῳ τὸ αὐτὸ ἀ-
δελφὸς, ἵνα καὶ ἀμρῶ εὐδοκίμος ᾖς.
ἔγερ ποσὶ τοῖς κείνους τῆς πᾶν, ὅσον
σὺ τῆς κείνης χρίσεις πλεονεκτε-
μαίων.

Τῷ αὐτῷ. μα.

Θαυμάζοντες σε πᾶσι δὲ ὀξύτητα
νῦν, καὶ γλώσσας δεινότητα, γράφομαι
ἐς δύσεϊν καὶ δυσωπῶσιν καὶ δύσκο-
λον. δεῖν γὰρ τοῖς ὑποδραστοῖς
συγχέπειν, ὅθεν τοῖς κρείττοις πα-
ραγορῶν, ὅμοιοι ταῦτ' οὐτως ἔχει,
μὴ καὶ ὑβρίζῃς πλεονεκτείνῃ παιδεύειν
τῇ τῆς γλώσσας σκαλοπῆν ἀλλὰ κίρῃ
τῇ εὐφύει. πλεονεκτείνῃ καὶ τῇ τῆς
λόγῳ δεινότητι πλεονεκτείνῃ ἡμε-
ροπῆτα, ἵνα ἐκείνῳ ἀσπίδιμος γένοιτο.

Τῷ αὐτῷ. μβ.

Σοφὸς, τῷ λόγῳ ἐγὼ γε εἰς αἴμην,
πὸν σαφῶς ὡς ἀντιῶν δυνάμενοι πὸ
νοῦν, ὅθεν τὸν ὑποδραστοῖς καὶ ὑψηλῶς
λέξεις, καὶ τὰ σαφῆ ὁπιοκιάζονται. ὁ
μὲν γὰρ τὸ λεληθὲς εἰς φῶς ἄγει, ὁ δὲ
καὶ τὸ πᾶσι δῆλον ἐν σκότῳ κατακρύ-
πτει. διὸ κείνος μὲν ἅπερ τῆς τῆς ἀ-
κρῆς τῆς ἀφελείας ἐφίεμνος, πολυ-
μνητος. αὐτὸς δὲ ἅπερ τῆς ἰδίας δοξῆς
ὀρεγόμενος ἀγέεστος.

dei dogmatibus certamen instituere desi-
ne: ne alioqui, ut dogma quoque super-
etur, in causa sis. Solent enim complures ab
eorum, qui loquuntur, exultatione, de
iis, quæ dicuntur, sententiam ferre.

Theodoro Scholastico. 40.

Frater quidem tuus, vir eximie, ob mō-
res in admiratione est: tu ob sermonem.
ille ob animi integritatem: tu ob linguæ
facundiam. Ille ob morum moderationē:
tu ob verborum fastum ac tumorem. Ille,
ut fructu secatens: tu, ut foliis abundans.
Quamobrem si ita est, fratrem tuum imi-
tare: ut utroque nomine laudem & gloriā
consequaris. Neque enim tam tuis ille,
quàm tu ipsius dotibus opus habes.

Eidem. 41.

Quidam te ob ingenij acumen ac dicē-
di facultatem admirantes, ut cōtentiosum
atque ad audiendum difficilem & moro-
sum accusant. Nam cum ad inferiores te
demittere debeas, tu contrā ne superiori-
bus quidem ac præstantioribus cedis.
Quocirca, si res ita se habet, ne eruditio-
nem eam, quæ in te summa est, per animi
finisteritatem atque improbitatem probro
ac dedecore affice: verum egregiæ indoli
benignitatem & eloquentiæ morum sua-
uitatē & facilitatē admisce: quod utrinque
laudē tibi ac nominis celebritatē comites:

Eidem. 42.

Eloquentem ego hunc esse statuerim;
qui id, quod animo concepit, perspicua o-
ratione demonstrare potest, non qui do-
ctissimis & sublimibus verbis, ea etiam quæ
clara & dilucida sunt, obscurat. Ille siqui-
dem, quod latet, in lucem profert: hic, il-
lud etiam quod omnibus perspicuum est,
in tenebris occultat. Eoque nomine ille,
ut qui auditoribus prodesse cupiat, am-
plissimis laudibus celebratur: hic contrā,
ut qui gloriæ suæ cupiditate flagret, hono-
ris ac præmij expers relinquitur.

li iij